Restauracja oprawy "Starodruk" 1961 r.

In hoc volumine continentur libri infrascripti

1° ysaac de diffinicionibus	8 tractatulus de cautelis medicorum
2° ysaac de elementis	9 tractatus de conferentibus et nocentibus
3° ysaac de febribus	10 tractatus de capitis custodia
4° tractatus de dulcis co. brie	11 tractatus de passionibus puerorum
5° tractatus de passionibus [illegible]	12 tractatus de [illegible]
6° tractatus de urinis theophili	13 Thezaurus pauperum
7° tractatus de pomo ambre	14 Tractatus [illegible]

Liber Isaac de definitionibus et alia ejus opera.

N. Inw. 816.

991/40.

Mgr blaſius de kazymirz Sacre theologie Baccalaius hunc librum donauit deditqȝ Collegio Artiſtaru pro incremeto librarie theologorū aut medicine oretur pro eo Anno dm 1489

Ollectis ex dictis pho(rum) de dia(m) iter
descr(i)p(ti)ones rerum (et) diffinitiones ear(um)
(et)q(ue) pl(ur)i(m)a sunt descr(i)pta (et) n(on) diffinita
decquor ag(re)gatione (et) ordinatione ysaac me
dicus salomonis solliatus fuit. vnde
ysaac Incipit lib(er) de diffinicionib(us) ysaac.

Plures eor(um) qui antiq(ui)s · Incipit
lib(ri)s i(n)sp(e)xerunt (et) eor(um) lib(er) ysaac
diu(er)sitates uiderent de diffi
i(n) diffo(n)ib(us) re(rum) nicionibus.
estimauerunt illud ee p(ro)ducas ip
sor(um) i(n)tenc(i)o(n)es. Res a(utem) ita e(st). Ve(rum) e(st) ipi co
natu sunt p(er)scrutari de diffo(n)ib(us) re(rum) (et) i(n)
uenerunt ear(um) i(n)t(er)rogationes · iiij · ad q(ua)s diffo(n)um sci(enti)am absq(ue) eis n(on) p(er)ueniatur
q(ua)r(um) vna e(st) an(ita)tas · sicut si dicas an e(st) h(oc) (et)c. Secu(n)da e(st) quiditas ac si
dicas q(ui)d e(st) · hoc (et)c. Tercia e(st) q(u)alitas sicut si dicas quale e(st) hoc (et)c. ·
Quarta e(st) q(ua)ritas sic(ut) si dicas q(ua)re e(st) h(oc) (et)c. · Hui(us) a(utem) e(st) q(uod) an(ita)tas i(n)q(ui)
rit de ess(enti)a rei q(ue)site an sit ei i(n)uencio an no(n) · (et) r(espon)sio i(n) h(oc) q(uo)d e(st) sp
cu(m) utq(ue) si r(espon)dens (con)fessus fuit eius i(n)uenc(i)one(m) aut cu(m) no(n) fuit negat
illud · Quidditas v(er)o i(n)q(ui)rit du(m) n(atur)a rei (et) ess(enti)a ipi(us) q(uod) ip(s)a e(st). (et) p(ro)p(ter) hoc cadit
r(espon)sio i(n) ip(s)a cu(m) diffo(n)e rei declaratiua n(atur)e (et) substancie ei(us). S(ed) q(u)alitas i(n)
q(ui)rit de p(ro)p(ri)etatib(us) (et) (con)cau(s)ib(us) i(n)separabilib(us) ex uocat forma q(uod) eor(um) sit q(uo)d p(ro)p(ter) neccis
e(st) r(espons)io ut q(uo)m qu(er)itur ad i(n)t(er)rogacio(n)em (et) dicat ei p(ro)p(ri)etates rei (et) (con)ca(u)sa ei(us) s(ed) s(e)c(un)d(u)m
plu(r)a q(uod) s(ecundu)m eor(um) uis · Postq(uam) s(ecundu)m a(u)c(tore)m fuit q(uod) uelit (et) i(n)tellexit · R(espon)debit q(uod) utique
aut no(n) e(st) q(uod) determinauim(us) cu(m) (et) p(ro)p(ter) h(oc) responsio i(n) an(ita)tate (et) q(u)alita
te nu(n)q(uam) cadit n(isi) cu(m) utq(ue) aut cu(m) no(n) · Quaritas v(er)o i(n)q(ui)rit de ca(usa) rei fi
nali necc(ari)a g(e)n(er)acione(m) ut ee p(er)uic q(ua)re fuit h(oc) · v(erbi) · g(ratia) · sic(ut) si a(lique)s dicat de
ho(m)i(n)e h(oc) · an e(st) h(oc) nu(n)q(uam) cadit i(n) eo n(isi) cu(m) utq(ue) q(uonia)m o(mn)i ho(m)i i(n)e(st) an(ita)tas
Cui a(utem) e(st) u(er)itas e(st) ee (et) cui e(st) ee · Pro(cu)l dubio e(st) rei i(n)uencio necc(ari)o · Cumq(ue)
q(ue)re(n)s dicat q(ui)d e(st) h(oc) · R(espon)debit cu(m) diffinic(i)one ei(us) (et) dicet ho(mo) e(st) viuu(m) ra
t(i)onale mortale · q(uonia)m viuu(m) e(st) gen(us) ei(us) (et) ip(s)e m(odu)s subiecta e(st) forme ei(us) (et) ro
nabilitas (et) mortalitas s(unt) ei(us) d(ifferent)ie (et) (com)plementu(m) sp(eci)alit(er) q(ui)a cu(m) no(n) sit
r(ati)o(na)le (et) mortale n(on) ho(mo) · Q(uo)d si dixit q(u)al(is) e(st) ho(mo) dicatur ei q(u)alitas n(on) i(n)q(ui)rit n(isi)
de p(ro)p(ri)etatib(us) rei (et) (con)ca(u)sib(us) ip(s)am · ho(mo) a(utem) s(unt) · iiij · p(ro)p(ri)etates ear(um) · n(on) e(st) q(ue)
(con)uenit ho(m)i o(mn)i (et) i(n) o(mn)i t(em)p(o)re sicut risibilitas i(n) ho(m)i(n)e (et) alia ear(um) e(st) q(ue) (con)uenit
ei s(ed) t(em)p(o)re vno (et) a(lio) · sicut canicies i(n) ho(m)i(n)e ap(u)d senectute(m) (et) alia e(st) i(m)par q(ue)
rep(er)it(ur) i(n) q(ui)b(us)da(m) ho(m)i(ni)b(us) (et) n(on) i(n) o(mn)i(bus) sic(ut) pagia (et) sci(enti)a (et) geometria (et) musica
(et) medi(cin)a (et) reliq(ua) q(ue) ho(m)i sunt p(ro)p(ri)a s(ed) no(n) o(mn)i · q(uonia)m s(ecundu)m ha(nc) p(ro)p(ri)etate(m) vis
Postq(uam) nota(m) fuit q(uo)d velis (et) i(n)tellexit · R(espon)debit cu(m) utq(ue) aut cu(m) no(n)
Q(uo)d si s(ecundu)m q(ue)re(n)s i(n)t(er)rogauit q(ua)r(e) ho(mo) fuit r(ati)o(n)alis · dicet ei ut discernat
i(n)telligencia sua (et) i(n)uestiget (con)sid(er)ac(i)o(n)e sua (et) (con)gnicione (et) p(er)cipiat vi

Nota retribucio

quod philosophia diffinitur

Nota descripcionem philosophie

...tates rerum et faciat quod decens est vitam ex iusticia et rectitudine et acquirat bonum et alienetur a malo ut perveniat ad retribucionem creatoris gloriosi et sublimis. Postquam ergo noverunt philosophi et verificatum est apud eos quod diffinitiones non componuntur nisi ex generibus et differentiis substancialibus et non invenerunt philosophie genus ex quo esset diffinicio componenda subtilitati. Sunt locuti secundum consideracionum et cogitacionum ipsorum et descripserunt eam descripcionibus tribus. Una earum est derivata ex nomine suo et secunda est assumpta ex proprietate sua et tercia est accepta secundum intencionem ex operacione sua.

prima — Descripcio autem derivata ex nomine suo est quod philosophia est amor sapiencie et hec idem racione ex nomine philosophi. Philosophus namque componitur ex philos et sophia et dicitur lingua greca philos amator, sophia sapiencia. Cumque ergo ita sit, manifestum est quod intencio philosophi est amator sapiencie et cum intencio philosophi est amator sapiencie, tunc intencio philosophie est amor sapiencie.

secunda — Descripcio autem philosophie ex proprietate eius quod philosophia est assimilacio operibus creatoris gloriosi et sublimis secundum virtutem humanitatis et intencio quidem sermonis mei, scilicet assimilacio operibus creatoris, est percepcio veritatis rerum, scilicet veritatem cognicionis earum et operacio eius quod conveniens est veritati et intencio sermonis mei, scilicet percepcio veritatis rerum, est percepcio ipsarum ex causis earum naturalibus, videlicet que sunt causa materialis, formalis et efficiens et finalis. Causa vero materialis est secundum duos modos, scilicet aut spiritualis aut corporea. Spiritualis quidem est sicut ducula genera virtutes suas subiecta formis ipsarum complectitur specialia earum, sicut animal quod est genus hominis et equi et reliquarum specierum subiecta formis earum constitutivis essencie ipsarum. Causa autem materialis corporea est sicut argentum quod est materia denariorum et anuli et subiectum formis earum. Similiter autem est materia dragme auri, scilicet anuli, et subiectum formis ipsarum. Formalis autem causa est secundum duos modos. Alia namque est spiritualis et alia corporea. Et formalis quidem spiritualis est sicut forma specialis ex unitate ignis constitutiva essencie speciei, sicut racionalitas ex unitate in uno constitutione essencie hominis et hinnibilitas ex unitate in uno constitutione essencie equi. Causa autem efficiens est secundum duos modos, scilicet aut spiritualis aut corporea. Spiritualis est sicut virtus ut orbicularis celestis quam ordinavit creator gloriosus et sublimis in ea et posuit in ea commisuravit super impressiones que sunt in mundo minori ut corporee et generacio et corrupcio et augmentum et vetustas et sanitas et egritudo et reliquarum operacionum naturalium. Causa autem efficiens corporea est sicut ars artificis faciens anulum et forma picture forme in anima et opus fabricatoris domus. Et similiter causa finalis est secundum duos modos aut spiritualis aut corporea. Corporea autem est sicut forma domus et completio eius quod est necesse adhuc ut in ea habitet et in ea sit cautamen et forma anuli ut ideo fiat anulus et sigilletur in ea. Causa vero spiritualis est sicut connectio anime cum corpore ut homo appareat veritates rerum spiritualium ut discernat inter bonum et malum et laudabilia et illaudabilia et faciat quod expedit vitam exercitationem et veritatem et sanctificacione creatoris et psalmodia et laude et confessione donacionis eius et alienacione ab operibus bestialibus et sordidis ut per hec amplificetur ut perveniat ad retribucionem creatoris gloriosi et benedicti que est continuacio cum anima alta et illuminacio splendoris intelligencie et pulcritudo sapiencie et lumen eius. Cum ergo pervenit ad hec fiet spiritualis et continuabitur splendori create ex virtute creatoris sui mediante et fiet laudans et psallens creatori suo in perpetuum. Illud ergo erit paradisus ipsius et retribucio eius et suprema bonitas et sublimitas virtus et pulcritudo eius perfecta. Et propter hoc dixit Plato quod philosophia est tedium et cura et studium et sollicitudo mortis. Inquit Ysaac: Hec descripcio est magna et longe profundi et sublimis in intencione. Sapiens namque

Nota de psalmodia et laude et confessione

Plato.

uoluntatem cum dixit sollicitudo mortis intellectualis sollicitudinem cum mortificatione desideriorum alia aliis
aliud et voluptatum bestialium quoniam in mortificatione ipsorum et evasione ab eis est refugium
maximum et claritas alta et applicatio ad curam veritatis et innunciatione desidio-
rum et voluptatum bestialium et in vigoratione ipsorum est quod veritas intellectualis ab eo quod ore te-
stantur dei et obediencia eius et inmundicia et inseparabilitatio ordinum temporis sui
constitutis et sermo quidem philosophi significat quod intellectus testificatur eius sanctitatem. In quo
non dixit hic predicamenta intellectualia quod condiunt quod creatura sua sit bona propter quod volunt
intelligi prophetas et nuncios et doctores veridicos producentes creaturam suam ad veritatem per
capientes iusticiam et rectitudinem et acceptionem rerum excellencia et consecutionem boni operis et
honesti et separatione a malo et calumpnia et iniusticia et acceptionem rerum absque luxuria quia ergo non
fecerunt quod precepta racionalia afferunt quod deus demonstravit bonis quod sit creatura
sua et sacerdotibus doctoribus et perseveraverunt in voluptatibus suis et calumpnia et [illegible] et ma-
licia sui operis sordidabitur cum peccata sua coinquinacionibus suis et deprimet et gravia
bitur ipsum et prohibebit ipsum ab accessione ad [illegible] veritatis et applicatione splen-
doris intellectualis et pulchritudinis sapiencie et cremabitur comprehensus sub orbe mensus sui lege resolutus reso-
lucionibus orbis inflammatur. Illa ergo erit gehenna et ignis et cruciatus ipsius quod preparavit
deus pessimis et rebellibus et dissentientibus a preceptis intellectualis. Philosophie descripcio ex
scientia sua est quod philosophia cognicio hominis sui ipsius vel est cognicio sui ipsius ab homine et hec est longe philosophi
diffinitio et sublimius intellectualis. homo enim cum sciverit se ipsum vera cognicione sui cum spiritualitate et cor-
poreitate sua tunc iam comprehendit scientiam totius vel scientiam substancie spiritualis et corporee. In homine
enim aggregata sunt substancia et accidens. et substancia quidem est duce substancie quarum una est spiritus sicut anima et in-
telligencia et alia est corpus sicut corpus longum latum profundum. et accidens similiter est per duos modos
quorum unus est spiritualis et alius est corporeus. Spirituale autem est sicut pietas et scientia et reliqua accidencia spiritualia
existencia in anima et corporea non quidem est sicut albedo et nigredo et rubedo et citrinitas. spis-
situdo et raritas et reliqua accidencia existencia in corpore. Cum hoc ergo ita sit manifestum est quod est homo sci-
erit ipsum cum spiritualitate et corporeitate sua. tunc iam comprehendit scientiam totius et sciet substanciam spiritua-
lem et substanciam corpoream et sciet substanciam primam creatam existentem a creatore absque medio compa-
ratam substancionem divisibilem et sciet accidens primum generale divisum in quantitatem et qualitatem et re-
lacionem et sciet reliqua accidencia scilicet composita ex compositione substancie cum accidentibus simplicibus. Cum
ergo hec omnia illa comprehendat. iam tunc comprehendit scientiam totius et meretur vocari philosophus. Cum
ergo pervenimus ad descripciones philosophie tres. tunc sequimur in loco descripcionem sapiencie. Dico
ergo quod sapiencia describitur duabus descripcionibus quarum una est assumpta ex proprietate sua et secunda
est sumpta ex operibus suis. cuius autem descripcio ex proprietate est quod sapiencia est veritas
scientie rerum perpetuarum sempiternarum. Res autem perpetuas sempiternas vult per eos
nec res antiquas non sicut species que sunt postreme generacionis et complementum eius et genera
que sunt eis superiora et genera generum donec perveniat ad genus primum per veritatem creatam
a virtute creatoris sine medio. accidencia non sunt generata usque ad infinitum ge-
nera autem dant species suas et individuis nomina sua et diffiniciones suas et eo est
unumquodque individuorum id quod ipsum est et hoc quod ideo quod unumquodque individuorum nomina-
tur corpus quoniam ipsum est longum latum profundum et nominatur augmentabile cum elongacio-
ne contenuatum dyametri ipsius per propinquitatem et nominatur vivum quoniam ipsum

Quia ipsum est mobile sensibile permutabile in locis et nominatur hoc quantum est ex vivum volatile mortale.
Iam igitur manifestum est et notum quod sunt individua recipiunt nomina specierum suarum et diffinitiones earum
et recipiunt genera nomina specierum et generum nomina specierum et diffinitiones ipsorum et preter ea que recipi-
unt ea suum est unumquodque eorum extra eorum quod est singularitas. Diffinitio autem veritatis est quod

Diffinitio veritatis et falsitatis

est. Diffinitio veritatis et falsitatis est quod non est aliud aut narratio rei absque eo quod est. Sapientie
autem describens ex opposicione sua est quod sapientia est completiva virtutis intellectualis secundum extremi-
tatem eius que est in duobus extremitatibus contradictionis de vero et falso. Conditio contradictionis ut dimidiat eius
extremitates scilicet verum et falsum. Simul in materiis tribus que sunt necessitatis ut inventionis
et materia possibilis et materia probabilis. Conditiones enim contradictionis ut in contradictione est quod sermo disputantis contradicat
sermoni disputantis et expellit ipsum et evanescere faciat. Postquam ergo conditiones contradictionis ex-
plevit quarum una est ut sit nomen quod ponit disputator ipsum idem quod contradictor expellit. Secunda est
ut sit adiectum sillogismo quod disputator occurrere faciat illud eadem sillogismo quod contradictor ex-
pellit. Tercia est ut ne sit nomen subiectum et adiectum predicatum utrique propositionibus simul ex nomi-
nibus ambiguis. nec ex sillogismis adiectivis que sunt ita. Quarta est ut sit tempore quod utre-
que contradictiones ponunt unum ipsum eadem pars quod contradictor expellit. Sexta est ut sit
correlatio ad unam et eandem rem. Septima est ut aggregentur simul aut potentia aut ac-
tu. Octava est ut conveniant simul secundum has conditiones quas premisimus rememoratione
nec dissentiant nisi procedere negationis eam que est non. eius declaratio est quod cum disputator
posuit quod servus dei est seba et dicat contradictor iophar non est seba ambo sunt ponentes
non contradictores et similiter cum disputator dicit servus dei est artifex et dicat contradictor servus
dei non est carpentarius ambo sunt ponentes non contradicentes et simul erit contradictio in nominibus ambiguis
Disputatori enim cum dicit canis comedit ovem et contradictor dicit canis non comedit ovem et vult
canem audientem scilicet silvestrem. alius canem depictum extra ambo non contradicunt. et similiter
cum dicat oppositor servus dei est dormiens et vult sompnum naturale et dicit contradictor servus
dei non dormit et vult compositor actionis sui oblivionem et sompnientem et per intelligentiam et
providentiam non contradicunt et similiter est sermo in tempore. Cum enim oppositor dicat abdala fuit
peregrinus et vult in anno preterito et dicat contradictor abdala non fuit peregrinus et vult
quod in anno preterito non contradicunt. et similiter est sermo in relatione. Si enim est oppositor dicit mel
sanat egritudines et vult egritudines frigidas et dicat contradictor mel non curat et vult
egritudines calidas non contradicunt. et similiter est sermo in potestate. nam si oppositor dixit
cecus non videt et vult visu oculi et dixit contradictor cecus videt et vult visu
cordis non contradicunt et similiter est coniugo in potentia et actu. Cum enim oppositor dicat abdala est
scriba et vult potentia et contradictor dicat abdala non est scriba et vult scriba actu non contradi-
cunt. Iam igitur manifestum est et declaratum ex eis que premisimus et exposuimus quod sapientia est comple-
tiva virtutis intellectualis secundum extremitatem eius quod est ex duabus extremitatibus contradictionis veri et falsi si-
mul et propterea iam pervenimus secundum illud explanare voluimus de quidditate philosophie et sapi-
entie sequimur illud de quiditate intelligentie. Scito eis simul cum non sit philosophus nec
sapiens non intellectualis tamen philosophus. intelligentia est spiritualitas rerum per quod volunt intel-
ligi quod spiritualitas rerum sempiternarum et perpetuarum sit semper apud eam presens cumque vult
scire aliquid earum redit ad se ipsam et invenit eam presentem apud se et scit eam ex
ipsa absque cogitatione et consideratione. et illud quidem considerat ex testimonio. Invenimus

Sapientia. descriptio sapientie

c. de quidditate intelligentie

mus. cum artifex in arte sua perfecte et ingeniosus cum vult aliquid ex ea operari
redit ad se ipsum et invenit eam apud se presentem et facit ipsum ex ea quod intendit magister
sed differentia manifesta. propterea quod intelligencia facit ea que facit absque cogitatione
ne et consideratione propterea quia invenit scienciam suam semper ita quod non alteratur neque hesitat
neque consequitur ipsam addicio neque diminucio neque aliquod dissonum artificias aut
perdeas arte ipsa propter id quod consequitur ipsam dehesitacione et oblivione et inquieta
tudinibus in cordibus in sollicitudinibus rerum. Dividit autem scienciam et indiget cogitatione
et consideratione et presentacione et descripcione ante applicacionem sui ad desiderium et vo
luntatem suam. Et si quis contradixerit nobis in dividendis rerum sollicitudine illius et dixerit
quare non dixisti in dividendis in quibus sunt presencia apud intelligenciam et cum vult
facere ad extra redit ad scienciam suam et facit per extra. Dicemus ei oppo
suisti sic et racionatus es quod non racionasti consequenter. Nam species sempiternas per
tuas quas non consequitur permutacio neque alteracio neque augmentum neque diminucio
neque generacio neque corrupcio. In dividendis vero mobilibus deficientibus paulatim propter et
quod consequitur semper de augmento et diminucione et generacione et corrupcione assidue et
modus quidem est per quod consequitur augmentum et diminucionem et generacionem et corrupcionem. non apprehendunt omnes neque
continue ipsum cogitacio neque comprehendit per scienciam. ex eo autem quod talis est intelligencia
nulla apprehendit nisi quod est presens quod non iam preterit aut futurum existat
scienciam non apprehendit. sed quod scienciam apprehendit. est non sciencia neque intellectum et propter
hoc variatur propter hoc intelligencia. tribus modis. Uno quorum est intelligencia que semper est
actu et ea autem permisimus memoriam et diximus quod spiritualitas rerum est apud
eam presens et semper et secundo est intelligencia que est in anima potencia ante exitum eius ad actum
cumque sit egreditur quod in ipsa est de potencia ad actum sic intelligencia in fantasia que est
in potencia. Cum ergo sit magnus et instruitur et facit. Egreditur quod in ipso est de potencia
ad effectum et sit sciens. Consequens autem tercia descripta est per intelligenciam secundam et
est assimilata sensui cum anima acquirit comprehensionem rerum ex sensu. cum enim virtus
sensibilis presentat res sensibiles imprimit formas rerum in fantasia que est in anteriori parte
te cerebri et fantasia producat ad animam racionalem. Cumque facit anima simili
tudinem et ipsa et res una in creacione spirituali et propter hoc describit philosophus hanc speciem
intellectus per intelligenciam secundam. quoniam ipsa recipit a sensu et ascendit secundum pau
latim et gradatim et ordinatim quousque perveniat ad intelligenciam que egreditur in
anima de potencia ad effectum. Inquit philosophus. anima est substancia complens corpus naturale quod
habet vitam in potencia. et dixit plato. anima est substancia unita corpori et per istam unionem
continuatur corporibus et agit in eis. Inquit ysaac. forsitan aliquis estimat quod inter
verba duo sit diversitas. Nos autem faciemus ipsum scire descripcionem illius
propterea quod plato intellexit in descripcione sua qua descripsit animam ex parte
motus eius in creacione operis eius. Dixit enim quod anima in principio motus sui unitur
corpori orbis et pervenit ad corpus et agit in eo. Et ideo quoniam ordo orbis est medius inter
ordinem anime et ordinem corporis et mediacione sua inter duos ordines complet
continuacionem anime cum corporibus motu namque orbis generantur hec. iiij. que sunt elementa corporum
propterea cum animam descripsit eius in creacione fuit ex complemento motus sui et

De essencia

Opinio philosophorum de intellectu

in creatione [illegible] duas differencias

duorum

intelligencia

perfectionem operis sui. dicat ei quod anima est substantia complens corpus naturale quod habet vitam potentia
dicitur quod nos quando corpus ante quam eius anima coniungatur sibi habeat vitam potentia et postquam
anima ad eam pervenit complet et perficit eam vivam actu. Inquit Ysaac in sermone
nostro scilicet sit corporis in unione viva potentia deinde ingrediatur ad actum non est dicta nec se
paratio nec spacium temporis quoniam res non removetur ab eo per quod ordinavit eas creator
sublimis propter quod separatio corporea non prohibet eis eternitatem abstinentibus spiritualibus
nisi cum separationibus et continuatione ut eis obviet intelligentia que est in corporibus copulans
cum receptione et fortasse aliquis estimat quod intentio huius sermonis scilicet quod anima unitur corpori
[illegible] bonum de anima et per illam unionem pervenit ad corpus et agit in eis est quod ipsa induat corpus et ingrediatur
corpus et egrediatur ab eis. Nos vero illius destructionem faciemus ipsius scire per ea quod
posuimus per locum suum in sapientia et ordine suo in philosophia non fuit quod lateret corpus huius
sermonis sed ipse locutus est sermone corporeo. Unde est intentio spiritualis continuatio cum
animarum cum corporibus non est nisi ut super ea incidat de splendore et lumine suo super modum
et faciat eum splendidum luminosum quod visus penetret et sic fit in eo splendore
solis et splendore anime et lumini eorum est differentia in anima propter ea quod splendor solis
est corpulentus quem visus apprehendit in visio sub quod est aer et splendor anime est
spiritualis quem non apprehendunt nisi in intelligentie sapientie subtilibus. Iam igitur manifestum est quod
continuatio animarum cum corporibus non est in introitu ipsarum in eis nec exitus ipsarum ab eis. Cumque
Tres ordines animarum ita sit oportet nos iam revertamur ut sciamus quod animarum ordines sunt tres. Unus eorum
est ordo anime rationalis. Secundus ordo est anime aliis bestialis. Tertius ordo est anime
vegetabilis sublimiore gradu animarum gradu et meliore ordinata est anima rationalis
quoniam ipsa est in orizonte intelligentie et ex umbra eius generatio est et propter hoc facta est homo rationalis
discernens et inquirens susceptiva et sapiens separans inter laudabilia et illaudabilia in
moralibus in honestatibus alienantis se a maliciis(?) et propter hoc facta est remuneranda et dampnanda
Quod quare dampnatur homo quoniam discernit inter ea per que remunerantur et per que dampnantur. Inferior quidem anima rationali
in claritate et sublimitate ordinis est anima bestialis quoniam ipsa ex anima rationali generata
est et propter hoc elongatur a splendore intelligentie et acquirit umbram et tenebras
et privatur perscrutatione et discretione et facta est estimativa per veritatem et medi
tativa per assimilationem. indicat non debere ex eo ubi est veritas et ex ipsa re
eius sunt sensus et motus et permutatio in locis et propter hoc facte sunt bestie presumptuose
inverecunde audacie victoriam querentes et principatum. Sicut leo acquirit dominium super
alias bestias absque investigatione et discretione et cognitione eius quod faciat. Significat
autem quod bestie sunt estimantes et non discernentes id quod in asino invenimus. Invenimus
enim eum quod cum ipse sitiens sit si ad aquam ducatur et videat formam suam vel
aut formam alterius terretur ex ea et refugit ab aqua tamen existit eius vita et eius
constitutio et cum videt leonem incedit ad eum et querit ipsum et vadit ad eum et
ipsum tamen interficiat et perdit eum et propter hoc non conceditur bestie retributio nec
Quare bestie non dampnantur pena quoniam non discernunt nec sciunt id quod remuneratur licet faciant ipsum et mereantur
retributionem sed et faciant contrarium ipsius et divisi ab eo et mereantur dampnationem
sed id quod est cum investigatione privata et discretione et perceptione unitatum et quia
comparata sunt cum estimatione et meditatione. Anima autem vegetabilis que est desida

tina et vilior aliis animabus in sublimitate et ordine. Et hoc est quia generatio eius est ex umbr-
a anime bestialis et propter hoc obtenebratur et elongatur splendor eius a splendore mundo et prop-
terea grossatur et generatur et privata est sensu et motu et permutatione locis et adheret loco suo
terre et facta est singularis cum desiderio generationis et nutrimenti et augmenti et diminutionis et apparitione
florum et colorum et saporum et odorum secundum locum. Et postquam pervenimus ad quod voluimus de
conditione spirituum altitudine sue ordinis eius nunc creatores sumus ad sequendum id remememo-
rando quod est verius et propinquius ei in spiritualitate et sublimitate sue ordinis. Ipse enim est sublimior aliis corporis
in ordine superior est eis et consequens ordinem anime cum non sit vitalitate sit corpus sed est minus. Ipse
enim in orizonte anime vegetabilis et ipsius umbra generatur et propter hoc factus est extra eius extinctione
ad inventionem. Volo autem cum dico ad inventionem ad remanens super esse quod non consequitur
additionem neque diminutionem neque remotionem neque finis neque ex neque ad. Et volo cum dico ex
inventione in anima vegetabili cum sit anima et reliqua sicut superiores spirituales absque alteratione
et remotione ab ordine. Propter quod imparium creator ordinavit eas. Ipse igitur propter hoc non sunt augmentate
neque diminute propter exitum eius quod ab eo nascitur. Omne enim quod consequitur alteratio. minuitur augmentum
et diminutio minuitur ab exitu eius quod ab eo nascitur. Corpora autem afflicta quibus divi-
sis his sicut elementa mixta, ut sunt igitur aer, aqua, terra, alterantur et minuuntur eius exi-
tu quod ab eis egreditur et generatur ab eis ex corporibus aliis et plantis corrumpuntur et minuuntur ad
ea que ex eis generantur. Virtus celesti quam creator sublimavit et gloriosus in ordinibus et
destinavit ea cum ipsa super actionem generationis et corruptionis. Splendor autem superior super
[illegible] sunt non alterantur neque augmentantur neque diminuuntur exitu eius
quod ab eis nascitur est ex umbra splendoris ipsorum et splendore ipsorum et excellentia et sublimitate
sua et [illegible] quod splendor omnis splendidi in [illegible] et sublimitate sua est fortior
splendidior et vehementior lucis splendore umbra eius quod ex eo nascitur. Cumque hoc ita
sit nunc paululum [illegible] est quod splendor anime vegetabilis est fortior splendor et vehemen-
tius lumen splendore orbis generatum ab eius umbra et propter hoc factus est orbis solidus et adquisivit
umbram et tegumentum et grossitiem et corpulentiam et apprehendit eam [illegible] non alius tamen
excessus quam [illegible] sit corporis tamen est in figura et spiritualitate sua propinquius ordini anima-
rum sublimium et propter hoc motus motu completo et integro quod est motus revolutionis. Motus
namque revolutionis integrior est motibus et perfectior eis ab actione et alteratione et propter
hoc non consequitur ipsum additio neque diminutio neque ex neque ad neque principium neque finis et
id quidem est propterea simpliciter eius quod movetur et spiritualiter et separatim et permanentia et per-
petuitate eius cum non sit eius generatio ex rebus divisis et postea sit ut permutetur et redeat
ad id ex quo generatum est immo est fixum consistens perpetuum et separatum et propter hoc effectus
intellectus [illegible] ipsum ex splendore suo et lumine [illegible] sue et sublimavit ipsum et factum est per
intellectus [illegible] indigens per servitutem et diversitatem et cogitatione domini sui creato-
ris et quod ei necesse sit de vitate imaginationis eius et sanctificatione eius et psalmodia
et laude assidue perpetua sine separatione et intersecatione et propter hoc sublimavit ipsum
creator gloriosissimus et exaltatus et attribuit ei ordinem a quo non removetur neque finitur
neque descendit et destinavit ipsum super distinctiones ... temporales et super productio-
nem temporis et annorum et mensium et dierum et horarum et fecit ipsum regentem super contingentia
que apparent in hoc mundo de impressionibus et applicatione sectarum et mensuratione reg-

cuiusq3 regis & q consequi ipsum in spacio suo de fortuna & euentu aut reliquis &
diuisis abeis donec finiat secta eius . s q destinatum e in sua creatoris glo
si & sublimis & psq puenimus ad hoc cuius declaracoem que de ordi animarum volu
& applicacoe cuiusq3 cor cum illo q conuenit ospm eius ex cor ibz & passionum ipsius & re
cepcoi impressionis eius & approximacoe orbis cum eo q effudit sr ipsum intelligentia . ex in
telligencia & lumine & spualiter sufficiencia oz ut inueniam cum dra int sbam cor & sbam a
ie . Dico g q sba cor generatur ex materijs diuisis affectis qualitatibz contrariis & ppt hoc
contingit ipsum accidentia & ingredit sb generacoe & corrupcoe . sba u aie n e gene
rata ex aliquibus nz pmutatur ad aliud . nz afficitur aliqua qualitate . nam si affecta fore
in ipso esset qui esset aut ca . aut fri . aut hu . aut sic . q si esset ca . eleua
ret sursum usq3 ad infinitum & si esset frigida descenderet in fundo & requiesceret in
centro . si esset hu . nataret & manaret in im . pabulis & si esset sic . indurarent
& puaret motum oio . Jam ig manifestum e & notum q n e affecta aliqua qualitate & ppt
hoc n consequitur ipsam aliquod accidens nz ingreditur sb generacoe & corrupcoe.

Conuenerunt antiqui phi q sps e cor subtile pcedens a corde in
arterijs ad totum corpus & facit ipsum habere uitam & anhelitum p pul
mone & pulsum p arterias & ascendit sursum ad cerebrum & pcedens
ab eo in neruis ad totum corpus & facit ipsum habere sensum & motum q si iter
rogati fuimus de dria inter spm & aiam . dd e q dria e int spm & aiam
duobz modis . unus eorum e q sps e sba corporea q cor circundat & cophen
dit & continet & aia e sba spualis circundans corpus extrinsecus & gubernans
ipsum & mouens . Scds e modus quia sps resoluitur cum resolone cor & destruitur
cum destrucoe . aia u . figitur & remanet post separacoem eius a cor . cum cum opere
cor n penetret pptea quia puatum e spu acquirere ei uitam & sensum & mo
tum cor sit mortuum & n penetret in ipsum accio aie oio . Qd si interrogati fuimus
de dria int venam & arteriam dicemus q vena e composita ex tunica vna & cana
li vna in qua currit sanguis ab epate ad oia mbra cor q ex ipso e omnium mbro
rum nutrimentum & uenis & consolidacio . arteria aut componitur ex duabus tunicis & canalibus
duabus in quibus vna penetrat sps ad totum cor & acquirit ei uitam & generat in ipso
anhelitum p pulmonem & pulsum p arterias ut expellat p hoc uapores ca
lidos a corde & attrahat ei aerem subtilem . In canali u° arteria currit san
guis purus mundus a sordibus ut ex eo nutriatur sps uitalis quemadmodum
nutritur ig exterius in oleo . causa aut quare n e possibile ut sps & sanguis incedat in ca
nali vna & cum uno e q sps subtilis sin currit in cor subito sic currit sple
dor candele in domo subito absq3 temporis spacio . s3 sanguis grossior sua & g
uis sin mot n currit n paulatim sic currit aqua in poris terre & canalibus eius &
sitit sanguis grossior aqua tardius cedit . Si g sps & sanguis incederent in cana
li vna & cum uno . vinceret sanguis spm & phiberet ipsum ne curreret in corpore
subito & esset illud corrupcio ordinis nrl . una e nomen generale dictum a cantu . dr de
omni hoie q ht naturam suppositam & dr recthimus . s . de hu . un . q sunt sa . &
utraq3 cola & fla & dr de materijs . iiij . q sunt . ig . aer . aq . & tra

et dixit quod de celo et virtute celesti quam ordinavit deus gloriosus et sublimis in-
et destinavit eam cum ipsa super impressiones generationis et corruptionis et augmenti et di-
minutionis et motus et quietis et propter hoc diffinierunt eam antiqui ex proprietate operis sui et dixe-
runt: natura est motus agentis et quies amoti. Et philosophus quidem diffinivit eam ex esse-
ntia et dixit quod natura est virtus corporea existens in corporibus. medici autem de celo intellexerunt animam et corpus
et voluit cum dixit virtus corporea virtutem celestem quoniam dixit virtus corporea
non virtus corporis. Et quidem Plato diffinivit descriptione sumpta ex actione eius et dixit quod
natura est scilicet faciens cum artificio, id est formatrix. Et opinio mea Ysaac est
sermo qui dixit omnes dicam esse in animam et naturam et dixit natura est primus mo-
tus vigorans corpus et preparans eius preparationes nutrimenti et reliquorum et expellens ab ipso
impedimenta per virtutem et potestatem. Et anima est primus motus exterius influens corporibus ex
splendore et lumine suo quo fiunt viva simul mobilia et sensibilia. Inquit Ysaac
voluit philosophus animalem animam cum non sit movens nisi sentiens, nisi ipsa rationabilitas
est scientia cadens sub occulta cum consideratione et cogitatione. Diffinitio scientie absolute:
scientia est absoluta aba(?) apprehensio veritatis rerum preparata ad sciendum. Diffinitio
scientie vero: scientia est cognitio vera que verificat ratiocinatio et demonstratio firmat.
Diffinitio cognitionis: Cognitio est scientia fixa non removibilis. Diffinitio fidei: fides est
credulitas alicuius rei. Diffinitio cogitationis: cogitatio est virtus intellectus procedens
in rebus. quoniam cogitatio est una de virtutibus anime rationalis et propter hoc sensus est omnis
cogitantis. Cogitans. Diffinitio memorie: memoria est apprehensio rerum existen-
cium in anima cum indigatione et inquisitione. Diffinitio recordationis: recordatio est inqui-
sitio adventus rei iam oblite a virtute cogitativa. Diffinitio consideratonis: con-
sideratio est intellectus consilii in precordiis. Diffinitio formationis: formatio est memoria
continua non indiscreta. Diffinitio discretionis: discretio est consecutio omnis rei cum
similis sui. Diffinitio ratiocinationis: Ratiocinatio est faciens esse causam in causato et dif-
finierunt eam quidam discretiores dixerunt enim quod ratiocinatio est sermo in quo compo-
nuntur res diverse et proveniunt ex eis una vel necessario. Inquit Ysaac hec diffinitio
non existit per se nisi non indiget aliquo quo fiat vera. Impossibile est enim ut
proveniat una res vera ex rebus diversis nisi cum explanatione et significa-
tione veritatis eius. et sic non erit sententia equalis et demonstratio non consistit nisi ut
erret causa in causato vel causatum in incausato. Ratiocinatio duo confirmat considera-
tionem veram et dirigit eam. Diffinitio manifestationis: manifestatio est quies in-
tellectus cum confirmatur argumentum cum demonstratione. Diffinitio demonstrationis: demonstratio
est ratiocinatio ita ut non removeatur subiectum et predicatum propterea cum maius non est.
Diffinitio veritatis: veritas est quod res et diffinierunt eam discretiores. dixe-
runt enim veritas est sermo qui confirmat demonstratio aut sensibiliter aut intellectualiter.
Inquit Ysaac sermo iste consistit sic existit diffinitio quam venit ille qui super
eam affert diffinitionem dyalectice et rethorice philosophi, quia diffinitio est enuntiativa na-
ture rei et essentie eius et sermo quidem dicentis quod veritas est quod enuntiativa est nature ve-
ritatis et eius essentie quoniam id scilicet quod est res non est veritas nisi quod est sermo vero di-
centis veritas est id quod firmat demonstratio aut sensibiliter aut intellectualiter

in gali[illegible]

[illegible] sic primo[illegible] aliorum plurimorum [illegible]

non est nisi continuacio qualitatis propinquus veritati et intelligenciis et inspiciendi secundum modum corporis intellectibus corporum. Differentia finitatis. Finitas est non quod res est et dicitur finitas narracio vel animi diviso quod est ipsa et ipsius condicio. Differentia veri. Verum est affirmare rem quod ab ea removetur verum et removere rem aut quod ei affirmatur secundum veritatem. Diffinicio necessarii. Necessarium est quod impossibile est removeri. Differentia impossibilis. Impossibile est cuius impossibilis est inventio. Differentia coherentis. Ingenium est duorum horum inter una secundum nomen unum et similitudine una in tempore uno et parte una et racione una secundum quod autem ostendimus in libro nostro. Differentia possibilis. Possibile dicitur secundum duos modos. Quorum unus est verum et alius est finem. Verum autem est ut existat inter duas extremitates contradictionis in quo ignoratur quod ipsius extremitas appareat. Illud autem quod non est verum est secundum duos modos. Unum eorum est possibile cuius existencia non dum est necessaria procul dubio. Sicut oritur sol mane crastino scilicet non dum oritur sit tamen orietur certus procul dubio. Secundum quod possibile quod iam est ut existat actu et extra et non est intus nam sic venator regnans in successione et munitor dux exercitus. Ysaac inquit testificor quod ego me vidisse in Egypto hic dominabatur enim ei quidam ducum de filiis Colom qui dicebatur filius Calix et magnificatum est eius imperium et relaxata est in memoria eius et construxerat ipse exercitum et erat dux exercitus quod magister munitor nomine Bibel. Differentia mentis. Mens est potentia incedens in possibilibus et iudicans in virtute animi [illegible] quam fortis res quas facit in veritate [illegible] eorum facit reperire ut animal sapientis accommodatas ex [illegible] et dicitur et mens de virtute questionis inter quesita an sit ei hoc an non. Differentia estimacionis. Estimacio est virtus incedens in possibilibus et dicitur quod estimacio sit iudicium de re ex apprehensione non ex eo vero est veritas et proprie hec secundum bestie estimantes non cogitantes virtus indecis secundum accommodationem et transumptionem. Differentia sensus. Sensus est sigillo impressionis sensati in sentiente. Sensatum enim sic agens excitando sentientem et movendo ipsos ad cogitandum cerebrum suum. Sicut liber movet lectorem excitando ipsum ad cogitandum quod in libro est de relacione expositionis et sic desiderium quod movet desiderantem et excitat ipsum ad cavendum ipsum vel consiliandum se an consoletur cum eo et hoc est dicitur eciam et est ut fiat sentiens loco agentis et sensatum loco pacientis. Sed ad hoc non invenitur veritas. In primo enim hoc secundum modos secundum hunc modum non invenitur passio. Propterea quod invenitur secundum veritatem sed secundum transumptionem. Unde cum non [illegible] ex hoc est quod homo dicitur scire creatorem sublimem et gloriosum et creatorem non consequitur passio aliquo modo immo est sciens omnis rei et creator omnis creati. Cumque creatorem non consequitur omnis passio non est hoc. Propterea quod sunt ibi agens. Actus autem dicitur secundum duos modos scilicet spiritualis et corporeus. Spiritualis et dicitur secundum duos modos. Alius enim est cuius actus non pertransit et non egreditur ab eo ad aliud. Et sic est cogitacio hominis et est consiliatio inter se. Sed enim quod ipsum iuvat ab eo quod ei nocet. Et ille quidem cuius pertransit agens et egreditur ab eo ad aliud. Et sic sensatum in sentiente. Sensatum enim transit actum suum et egreditur ab eo ad sentientem. Et similiter actus desiderati in desiderante et libri in legente. Et nullus quidem horum actuum secundum quod non transit agens ad aliud et transit ad aliud est [illegible] suo non discordans ab eo sed est [illegible] ei et accidens in ipso. Homo namque cogitans et consilians in eo quod iuvat cerebrum

suam ab eo quod ipsi nocet non est contrarium ipsi nisi discordans a se in modo addit in ea quod in ipsa imprimit. Et aliter separatum non est contrarium separatum nisi discordans ab eo secundum ipsi convenientis et in ipso addens cum eo quod imprimit in ipso et excitat ipsum ad cogitandum se et quod vult ex ipso. Actio autem corporis est actus extraneus in corporibus motis in se ipsis et moventibus alia. Sicut aer qui movet in se ipso et movetur motu ipsius molendini mola. Et sicut aer quidem movetur in se ipso et mugit dum in velum navis et movetur ipsum movendo ... et est species alia eius. Sicut homo qui movetur et movet remos navis et movetur navis motu eorum simul. Diffinitio continuitatis. Continuitas est divisibilium conjunctio in re una. Sicut conjunctio hominis et equi et reliquorum alium in uno et in ipsorum continuatione et receptione nominis ipsius et discretionis vel ab eis. Diffinitio conjunctionis. Conjunctio est propinquitas corporum adinvicem. Diffinitio contactus. Contactus est conjunctio extremitatum in loco. Diffinitio adherentie. Adherentia est continuatio corporis alicuius cum corpore alio. Diffinitio dilectionis. Dilectio est desiderium anime ad rem que sequitur complemento cause conjunctionis. Diffinitio concupiscentie. Concupiscentia est superfluitas dilectionis. Diffinitio voluptatis. Voluptas est desiderium et acquisitio rei desiderate. Diffinitio conditionis et creationis. Creatio est essentialitas entium ex non esse. Diffinitio conditoris vel creatoris. Creator est faciens esse entia ex non esse. Forsitan autem aliquis estimat quod non esse est privatio sed aut faciens ipsum stare ille destructionem. Privatio quod privatio non est nisi post inventionem sicut res que invenitur postea privatur. Et dicitur privatum hoc ex hoc. Sicut hoc quod sit videre et inde passibus est in visu suo et dicitur privatus est visu. Et aliter in eo quod est inventum et post privatur dicitur privatur est hoc et hoc. Et nisi post aliquis de eo quod sit inventum et postea privatum dicere quod sit privatum ex non esse. Non entis enim non habet formam inventam ita ut dicatur privatum aut inventum. Diffinitio generationis. Generatio est exitus corporis sub expulsione adinventionem. Generatio enim omnis generati nihil et in quod non agit ad exitum esse. Sed ipse faciunt et generant virtute celesti quod ordinat creator eis et destinatur eam actu generationis et corruptionis. Sicut generatio ab eis corporum aliorum et plantarum ex elementis. Ideo actio eorum ipsorum est actio et generatio non conditio nec creatio. Cum conditor et creator non sit deus cuius fama sublimis et cuius nomina sanctificata et non est deus preter ipsum. Nisi adorandus non ipse. Diffinitio corruptionis. Corruptio est igitur extinctio ad privationem sicut resolutio corporum aliorum et plantarum et corruptio eorum et permixtio eorum ad elementa ex quibus ipsa sunt generata. Diffinitio augmenti. Augmentum est elongatio simul corporis post propinquitatem eorum. Diffinitio mutationis. Mutatio est permixtio in loco cum depositione et discessione. Diffinitio temporis. Tempus est spatium quod separat motus celi. Diffinitio eternitatis. Eternitas est quod non separat motus. Diffinitio perpetuitatis. Perpetuitas est spatium perpetuum et non separatum nec recisum. Diffinitio arbitrii. Arbitrium est separatio receptionis et penetrationis actus cum voluntate. Diffinitio tristicie. Tristicia est sollicitudo et angustia propter privationem amati et fugam quesiti. Diffinitio timoris. Timor est casus horroris alicuius. Diffinitio nature. Natura est generatio rei extra cum corruptione forme eius ex qua generatur et permutatione eius ad formam alteram sicut exitus corporis alium et plantarum ex elementis. Ideo cum corruptione forme elementorum et permutatione eorum ad formam aliam et plantarum. Diffinitio artificii. Artificium est opus forme alicuius in materia aliqua post corruptionem forme materie et absque corruptione forme forti in materia post expletionem a bartificis operationis eius sicut forma anuli et denarii in argento est absque corruptione

Delectatio voluptas

argenti et nunc exitus eius est ante et essentia sua et nunc corrumpitur forma anuli et dena rii postquam artifex eam complet et similiter forma dragme et monile et reliqua formarum in auro formatarum est post corruptionem auri nunc egressus ab essentia sua et tunc et nunc corrumpitur forma dragme et reliqua formarum postquam complete operantis eas. Dissolutio operis. Opus est in quo evanescat forma operati et corrumpitur post complete facientis eam. Sicut ambulatio que evanescit et privatur et non invenitur eius vestigium post complete ambulantis et similiter locutio quam evanescat et abscindatur post complete loquentis. Et si contradixerit nobis aliquis et dixerit quare dixisti quod forma sermonis evanescat et non invenitur eius vestigium post complete loquentis cum inveniamus omne quod est dictum quod positum est in pectoribus audientium et scriptum in libris. Dicemus ei hec autem sua vana est. Illud enim quod remanet in pectoribus audientium non est nisi forma narrationis non forma locutionis quam incisa est prius et post destruitur finitur et abscinditur locutio et non auditur post complete loquentis et similiter ambulatio abscinditur prius et finitur et non auditur post complete ambulantis. Propter hoc ambulans cum vehementer fatigatur se dat ablationem et cessat et invenit requiem ex proximo quod si forma ambulantis esset fixa et mansiva post complete ambulantis esse fatigativa fixa et mansiva post complete ambulantis visus non testificatur eius hominum. Hic finiunt collectiones ysaac israelite medici in descriptionibus rerum et diffinitionibus earum et differentia inter descriptionem et diffinitionem. Explicit etc. Deo dicatur gratias. ex nulla parte corporis corruptio nisi in prima sit ut aliquid non suscepta corruptibilis cause.

Incipit liber aggregatus ex dictis philosophorum antiquorum de elementis secundum veritatem actualiter et ypostasim et est de quorum aggregatione et compositione solliciti fuit ysaac filius salomonis ad optimus. Incipit tractatus primus partis prime de elementis.

Philosophus in philosophia sua libros diffinivit elementum esse terminum ex qua generatione principium a quo generatur et existit ignita potentia et non actu. Et plus quidem diddo (?) de eo ex quo aliquid generatur voluit intelligi de eius forma et modo quo ipsa est separata et permutatur ad formam generati ex eo et ad eius essentiam sicut terra cuius terrestritas separatur et permutatur ad luto sitatem et ex lutositate ad testeitatem et hoc est quod cum tu permisces terram cum aqua fit lutum sic fit panis et cum lutum assas igne fiet testa et lateres. Et cum dixit generatione prima voluit intelligi generationem primam et illius primum et id lo quam res fit ex rebus pluribus et ex generationibus diversis. Quare quedam res est post rem aliam et generatio post generationem ita tamen quod res ille ex quibus fiunt non sunt ei extra. Elementum namque est secundum intentionem philosophi id ad quod mentis via ascendit et ex corpore inde per compositionis et resolutionis principia cogitationem via considerationem ad id quod est simplicius et minus compositum eo. Deinde ponitur id quod est plus simplex et minus compositum per assiduas ad unumquodque perventas cogitationem via et considerationem ad simplicius sed vitare quod non procedit ex quo ipsum generetur et fiat propter ipsum compositum verbi gratia. Nam si cum meditatus fuisset intentione via cor humanum in humana sua et perfectione et decipiendo cogita

(I)nus invenies ipsum compositum ex membris instrumentalibus postquam ipsum ex eis compositum esse videres. quoniam nemo ambigit quin corpus hominis sit factum ex cerebro et corde et epate et similibus membris illis que sunt instrumentalia et officialia nec corpus unicuique efficiatur quod est naturale ei nec est qui dubitat quin habeat duos pedes et duas manus et duos oculos et reliqua corporis que sunt instrumentalia et officiale hominis unicuique corpus agitur quod est ei naturale. Deinde si cogitaveris de membris instrumentalibus invenies ea composita ex membris similium partium sicut carne et nervis et ossibus et venis et similibus eis ex quibus hec membra instrumentalia componuntur.

Postremo si cogitaveris de membris similium partium reperies ea generata ex spermate et ex sanguine et hoc est quoniam sperma est corporum membrorum et nervorum ylem et sanguis in exterioribus est corporum membrorum et nervorum cibus. Interioribus vero sanguis et utrumque eorum et flegma est nervorum membrorum et eorum cibus et id est quoniam utrumque colera et flegma in sanguine veniunt et existunt in ipso et hoc quidem demonstrabo in fine huius intentionis si deus voluerit. Deinde si cogitaveris de spermate et sanguine et utrumque eorum et flegmate invenies ea generata ex cibo hominis et invenies generatum cibum ex plantis et ex animalibus et arbores et plantas generatas ex elementis mundi scilicet terra aqua aere igne et ex eis vero que significat id est quoniam cum non invenies aliquam plantarum et arborum cuius generatio compleatur absque terra in qua evenit et ei loco nutrice sicut nutrimentalibus et humiditatibus et humoribus quibus nutriuntur existunt ei loco sanguinis et reliquorum humorum aliis et aer preflans eam est ei sicut inspiratio intrans corporalis extrinsecus ex quo membrum est spiritus vitalis et aliis ipsius et calor interior eius et caliditas solis exterior ipsius fit ei sicut caliditas innata aliis quod si ad ex eis privaciur non compleretur eius generatio omnino. Sed si etiam consideracione tua consideraveris nichil ea precedere invenies ex quo possit ea generari nisi virtute dei gloriosi et exaltati. Ipsa igitur sunt principium generationum naturalium et reparationum primum per virtutem cum non precedit generatio prior eis. Et propterea hec simpliciter non mereantur et item commixtionem eius per virtutem. Sic mereatur corpus hominis non compositionis et intentione eius per virtutem quoniam est postremum generationum et reparationum finis cum nichil generatur sit ex ea adeo quod ipsum sit simplex. Quod si aliquis estimavit de homine quod ex eo generatur quoniam sperma fit ex homine et homo generatur ex spermate erit estimatio hec erronea sperma namque non fit ex homine nisi per semitam nativitatis vel originis et non per semitam generationis. Generatio namque per tres existit modos quorum unus est creabilis et alius naturalis et alius artificialis. Et creabilis quidem est generatio corporum que sunt ex nichilo quod proprium est operationi divine gloriose. Et naturalis quidem est generatio cuius cum forma separatur et resolvitur et permutatur materia sua ad formam generati ex eo et essentia ipsius sicut cibus hominis aliter essentia sua qui resolvitur et alteratur et permutatur a forma sua ad formam carnis et ossium et reliquorum. Et artificialis quidem est que acquirit formam accidentalem et vera ita quod non separatur eius forma naturalis et eius essentia per quam ipsum existit. Sic argentum quod acquirit formam anuli ita quod non separatur forma argenti et eius essentia. Modo vero quod sperma fit ex homine egreditur ab hys generationibus tribus modis. Modo namque quo fit egreditur a creatione. Creatio namque est in generatione corporum que sunt ex nichilo. Sperma autem non est ex nichilo quoniam ipsum ex homine oritur. Modo quo ipsum sit non est per semitam naturale quoniam generatio naturalis est forma eius cuius separatur et essentia permutatur ad formam generati ex eo et eius essentia. Homo vero non est ita quoniam servat formam et naturam suam et si ab eo oriatur sperma quod si aliquis dixerit an non generatur

sperma ex homine generatione alii dicentes ei modo quod fit ipsum est per semitam nature sicut nam
uitatis fructuum ex arboribus et non per semitam generationis quoniam generatio non fit nisi in corruptione
eius ex quo est generatum homo uero est absque corruptione cum fit sperma ex eo modo dicitur quod ipsum fit
non est per semitam artis et operis quoniam ars non acquirit rei nisi per formam accidentalem ex qua accom
modatur ei non. homo uero non adquirit spermati formam ex qua non ei accomodatur. sperma igitur
non est generatum ex hac generatione artificiali. ergo sperma non est factum ex homine nisi per semitam
nature. Iam ergo manifestum est quod cor humanum principium est generationum illarum et finis earum et pro
hoc mittit non compositionis et eius intentionem per veritatem. Cum id ergo ita sit non est dubium quin me
dia que sunt inter cor animatum et elementa sint composita et simplicia sunt per modum aliquem. unumquodque
enim eorum est simplex comparatione sua ad illud quod factum est ex eo et compositum comparatione sua ad id
ex quo ipsum est generatum. verbi gratia. membra instrumentalia simplicia sunt comparatione sua ad cor
humanum factum ex eis composita comparatione sua ad membra similium partium quoniam facta sunt
ex eis et membra similium partium simplicia sunt comparatione sua ad membra instrumentalia facta ex eis
et composita comparatione sua ad sperma et sanguinem et utraque eorum et elementa. Et sperma et sanguis
et reliqui humores sunt simpliciores comparatione sua ad membra similium partium et composita comparatione
sua ad cibum. et cibus est simplex comparatione sua ad sperma et sanguinem et reliquos humo
res compositus comparatione sua ad plantas et arbores et plante et arbores sunt
simplices comparatione sua ad cibum compositae comparatione sua ad elementa. Elementa uero sunt simplicia secundum
veritatem quoniam nichil precedit ea ex quo generentur nisi ut dina et propter quod pervenimus ad hunc
locum nostri sermonis nunc revertamur ad id quod promisimus de consideratione signi quod utraque
colera et flegma veniunt in sanguinem et consistunt in ipso tempore in sanguine quod est in venis quietis
quarum origo est ab epate. Dico ergo quod sanguis duobus modis est. uno eorum est sanguis
spiritualis purus modicus discretus ab utraque colera et flegmate consistens in arteriis quarum ori
go est a corde ex cuius pinguedine fit cibus caloris innati et eius nutrimentum. Et alius modus est
sanguis commixtus utrique colere et flegmati consistens in venis quietis quarum fons et
origo est epar. ex quo est in membris corporis et ipsorum nutrimentum. ex eis autem que sig
nificant quod utraque colera et flegma permixta sunt sanguini consistenti in venis quietis est quod
invenimus in sanguine post egressum eius a vena. Nos autem invenimus ex hiis quod purius est et
subtilius splendidius declinans a colore suo ad citrinitatem significans mixtionem
colere citrine et virtutem ipsius in sanguine. et invenimus corpus nigrum turbidum significans mixtionem
colere nigre et invenimus ex eo ad spissum ex quo proveniunt fili albi subtiles significantes
mixtionem flegmatis et eius virtutem quod propter cum a corpore ex omnibus humoribus evacuare
volumus propter egritudinem aliquam aperimus venam et educimus ex ea sanguinem quoniam
in ipso sunt omnes humores et educitur eius egressione et cum a corpore hu
morem singularem evacuare et educere volumus ad medianam incidimus proprietate cum sit
illum humorem educere. Signum autem quod fili albi subtiles molles in sanguine consistunt
significantes flegma est sermo quem locutus est philosophus in libro de animalibus scilicet quoniam signum est
consistunt et id est quoniam dixit omnis sanguis in quo non sunt fili albi subtiles fortas
se non coagulatur quia flegma primum in ipso consistit et propterea fit ne sanguis cum co
aguletur forsitan quoniam flegmatis consistit in ipso natura et propter hoc forsitan non appa
ret fili albi in ipso ordo quod si aliquis condixit nobis de elis. scilicet proprietates

cum qualitatibus suis que sunt frigiditas et siccitas caliditas et humiditas. Et estimavit quod elementa sint genera
ta ex qualitatibus et fiat signum eius hoc. Et si dixerit ex significationibus quod elementa sunt
generata ex qualitatibus quoniam invenimus ignem generare non et calidam et siccam nec terram non frigi
dam et siccam nec aquam non frigidam et humidam nec aerem non calidum et humidum. Ergo in hoc est signum quod elementa
sunt generata ex qualitatibus cum ita sit tunc remotio ab eis non simplicitas et eius intentio sim
plicitate. Dicemus ei contradixisti alium et sequentes eos contradictione via corrumpunt ter
minis. Unus eorum est quod multotiens declaravimus et diximus quod res ex quibus ad generantur gene
rati resolvuntur et separantur eius esse et forma et permutantur ad formam generati ex ea. Qualitates autem
non sunt ita quoniam non separantur a natura sua cum semper consistant actu in eis. Et secundum est quod
generatum generatione post illa resolvitur et redit tota natura eius ad elementa sua et ad corpus esse
elementa vero non sunt ea ita quoniam ipsa non permutantur nec resolvuntur ad qualitates simplices cum alium
sit invenire qualitatem in aliquali. Qualitas namque accidens est et quale est substantia et accidens quidem non ex
istit nisi in substantia. Et tertium est quoniam res ex quibus ad generatur generatio prius nihil est. Sic fons ex
istens ante generationem generati ex ea. Sive sit existens separatum cum sit corporea sicut embrio quoniam
ipse est fons existens ante generationem alius generati ex eo. Sive sit intellectualis cum sit spiritualis
sicut materia prima et forma prima quoniam ipse sunt due substantie existentes in intellectu ante generationem genera
torum ex eis. Quod si aliquis estimaverit quod forma prima sit accidens et non substantia faciens ipsum sine
corruptione ipsius ex hoc. Homo namque ex anima et corpore compositus est et corpus est eius materia et yle et anima
ipsius est eius forma et eius species. Anima autem non est accidens quoniam est substantia in intellectu nota. Sic Galenus ne
gavit hoc et dixit quod est accidens quoniam ipsa separatur a corpore et estimavit quod omne quod se
paratur a corpore aliquo sit accidens in ipso cum iudicium accidentis sit separatio eius a suo subiecto.
Dicemus ei quod accidens non solum sit accidens separatione sua a suo subiecto immo non sit accidens
nisi corruptione sua post separationem a suo subiecto. Anima autem non est ita quoniam ipsa est mansiva et re
manens post separationem suam a corpore. Illud vero ubi modus significatur quod unus est quod si
anima esset accidens pertransiret corpus aliis et exiret ab eo ad aliud sicut egreditur nigre
do ethiopis ad hebenum et picem. Anima autem non est ita quoniam non invenitur in tali.
Et secundum est si anima esset accidens aut esset separabile aut inseparabile et quorum illorum esset
oporteret ut non esset ei successor in aliquo. Essent sub genere uno et comprehenderet eum pos
tquam genus unum quoniam et ipsa esset sub genere uno et comprehenderet ipsum genus et diffinitionem
ipsius et caderent ambo in predicamento uno. Nos vero non invenimus animam ita quoniam non
invenimus ei successorem descendentem in corpus post separationem ipsius ab eo. Et si aliquis
proterviat dicens quod mors succedit ei et estimat quod sit contraria ei. Dicemus ei quod
si mors esset contraria anime aggregarentur utique in predicamento uno sub diffinitione una et re
ciperet non unum et diffinitionem. Anima autem non est ita quoniam ipsa est substantia complens corpus
ille secundum quod est habens vitam potentia. Ergo mors vero est separatio anime a corpore. Non ergo
contrarium anime. Ergo mors est contrarium inventi anime in corpore non contrarium anime. Tertius autem modus est
quoniam nos invenimus operationem anime penetrare corpus suum et permiscentem ipsum et
ad res ab eo elongatas. Cum namque invenimus cogitantem et considerantem et ro
tinantem res extrinsecas a corpore suo ita ut imparem veritatem comprehendat et non
preteriret eas. Cum ergo eius penetret corpus suum opus et egrediatur ab eo ad aliud quod lon
ginquum est et remotum ab eo preter quod corrumpatur tunc eius substantia est dignior accidente

ipsius et sic non erit eius actio honorabilior ipsius substantia. Similiter vero est quod sit actio honorabilior substantia
agentis. Actio namque agentis apparet non agens ab actione cum agens sit substantia et actio
accidens. Sed substantia sublimior est accidente. Alia quoque est sublimior comparatione sua, cumque ergo oppositum est ut sit
permanens corpus ipsius ita quod ipsa non corrumpitur, tunc ipsa dignior est eo. Ipsa namque est mansi
va et remanens post separationem suam a corpore. Iam ergo manifestum est quod res ex qua generatur generatione
illi est fons existens ante generationem generati ex ea. Qualitates autem non sunt ita. Ipsa namque perit
et non reperitur ante generationem elementorum. Non igitur sunt fontes existentes antequam fiat ex eis genera
tum. Iam igitur clarum est quod elementa non sunt generata ex qualitatibus et si sunt ex eis inseparabiles quoniam sunt in eis
actu. Nulla similia visibilia in homine. Risibilitas enim et si sit inseparabile homini quoniam est eius proprium homo tamen
ex ea non est generatus. Iam igitur apparet ex eis que dixi et quorum explanationem premisimus quod elementa
sunt prima generationum secundum veritatem et quoniam sunt simpliciora aliis propter suos fontes et suas essen
tias non comparatione sui ad alia et quod corpus humanum est postremum generationum secundum veritatem et
magis compositum aliis compositione propter ipsum et ex essentia sua non comparatione sui ad aliud. Nam quod est
simplex comparatione sui ad aliud est compositum comparatione sui ad aliud quod est simplex comparatione sui ad ipsum
et similiter quod est compositum comparatione sui ad aliud est simplex comparatione sui ad aliud quod est compositum comparatione
sui ad ipsum quemadmodum ostendimus et exposuimus in hiis que sunt media inter elementa et corpus
humanum et diximus quod sunt simpliciora et composita similiter. Utrumque enim eorum comparatione sui ad aliud
quod ex ipso est generatum est simplex et comparatione sui ad aliud ex quo ipsum est generatum est compositum
et propter hoc non est possibile ut aliquod ipsorum sit elementum corporis humani secundum veritatem et naturam nisi secundum
semitam accomodationis et transsumptionis. Licet enim ipsa sint simpliciora eo, ipsa tamen sunt composita
elementis. Cum ergo iam manifestum sit hoc, tunc vero probatur quod elementa sunt elementa corporis humani secundum veritatem
cum sint simpliciora aliis et prima generationum naturalium. Quod si fuit aliquis estimans quod sperma
sit elementum corporis humani secundum veritatem quia sperma est propinquius elementum et alia omnia sunt elementa lon
giora. Propterea quia inter corpus humanum et sperma non sunt nisi tantum duo ordines mediorum
scilicet ordo membrorum similium partium et ordo membrorum instrumentalium. Inter elementa et corpus humanum sunt
ordines diversi et multa media. Omnia omnis generatio que nominatur naturalis. Tunc sperma est elementum
corporis humani secundum veritatem quoniam est propinquius. Inquit Ysaac: tunc dicatur ei quod quamvis hoc manifeste ostendit
quod quamvis sit possibile ut dicatur deservire secundum quod est elementum humani corporis, id tamen non est possibile nisi secundum
semitam accomodationis et transsumptionis non secundum veritatem et naturam plurium. Nam iam cum dixerimus quod elementum
est ex quo aliquid generatur generatione prima et existit in generato potentia et non actu et iam ostensum fuit quod
voluit per sermonem suum generatione prima primam generationum et ipsorum principium secundum veritatem scilicet per il
lam generationem quam non precedit generatio que sit ante ipsam, sed est prior omnibus generationibus per se sic ad
genitum quod est generatio omnis generationis per se et voluit per dictum suum verbum scilicet existens in generato ex
ipso ut declinat ipsum ab ipso ut declinat ipsum ab illo a quo fit aliquid et non est existens
in ipso sicut seba a quo fiunt facte sunt et non existens in eis et fabricator a quo fit do
mus et est existens ab ea et dicendo potentia et non actu voluit intelligi ne sit res ge
nerata ex ea existens cum sua forma et generatione essentie sue actu sed separetur eius forma et
essentia permutetur ad formam generati ex ea et fit forma ipsius aliqua separata est in ipsa ut sit
in ipso sua et possibilitate sua et resolvi et liberari et redire ad naturam suam secundum quod fuit
antequam generatum ex ea sicut elementa. Quamvis enim propter formas ipsorum separentur et permutentur
ad formas generatorum ex eis, tamen potentia possibilitas ipsorum est resolvi et liberari et redire

ad centrum suum et naturam ita ut convertatur caliditas innata ad ignem naturalem et spiritus ad aerem
et humiditas ad aquam et partes dure ad terram. In hiis igitur est manifestum nec signum quod clare existit
in operatione generatio ex eis possibilis. Et si illud non esset non foret possibile exire in operationem actu si non
fuerit ante in potentia. Sperma vero non est ita, scilicet naturalis spermatis resolutio et permutatio ad corpus
humanum ex eo generatum sit possibilis tamen eius conversio et reditus ipsius ad naturam suam in potentia est omnino
cum sperma non sit in corpore humano potentia verbi gratia mellis et aceti et radicum et seminum ex quibus
consistit oximel cuius commixtionis alteratio sit possibilis ad naturam suam et conversio ad naturam oximellis
tamen in eis non est possibile ut ad invicem discernantur et redeat unumquodque eorum ad naturam suam
et centrum cum non sit in oximelle potentia. Iam igitur manifestum est quod sperma non est elementum corporis humani secundum
universitatem et naturam sed secundum semitam accomodationis et transsumptionis quod si aliquis dixerit
tamen tu fecisti permittere istud quod sit elementum corporis humani per semitam accomodationis
et transsumptionis quare non fecisti et transsumpsisti ista et reliquis humoribus et membris similiter parum
posuisti ea clare corporis humani per accomodationem et transsumptionem dicemus ei quoniam sper-
ma non existit in corpore humano actu quoniam ipsum est derelictum forme sue et centri sue et e-
greditur ab eis ad formam generati ex eo et ipsius centrum. Humores autem similiter parum non sunt ita
quoniam ipsi existunt in generato corporis secundum actu cum sit conservativa formas suas et separabiles
ab centro sua et forma sua et sic sanguis et utraque colera et fleuma existunt in corpore humano actu.
Ex hiis vero quod significatur illud est quod nos invenimus sanguinem egredi ex homine fluxu na-
rium et aliis absque conversione et alteratione et invenimus utramque coleram et fleuma exire
solutione ventris et vomitu. In hiis autem declaratio hec est quod si homo bibit medicinam
cum fuerit subtilis scilicet debilis operationis educet primum superfluitatem que est secundum ipsam facile deinde
cessat quod si fuerit fortis et remansit virtus eius in corpore post evacuationem humoris quoniam
est secundum ipsum evacuare educet post ipsum humorem qui eum sequitur in levitate et subtilitate et tamen non
fiet nisi cum difficultate quoniam cum ipsa evacuet eum non est nisi propter virtutem operationis medicine
et laborem ipsius non propterea quod sit eius proprium evacuare ipsum quod si post illud remansit virtus
medicine in corpore educet eum qui sequitur humorem secundum levitatem et subtilitatem non igitur removebitur illico
ita donec perveniat ad spissiorem humorem et difficilioris motus et minoris obediencie
operationi medicine et evacuabit ipsum difficultate vehementi. Et hoc duobus modis quorum unus est quod medicine
non est proprium evacuare illum humorem et quia ipsa non evacuat ipsum nisi fortitudine sue operationis et
violencia sua super naturam et secundus est difficultas sui motus et humoris grossicies et longitudo
obediencie ipsius. Verbi gratia. Si homo bibit medicinam cuius proprietas sit colere rubee educere invenietur
medicinam cum subtilis fuerit scilicet debilis operationis evacuare coleram rubeam primum facile
quoniam est evacuatio eius primum propria deinde cessat et propter hoc cum fuerit tempore estatis propria
cum necesse fuerit necesse evacuare colere rubee ex corporibus in estate et conservare ipsam in eis in hyeme
et hoc propter similitudinem colere rubee complexioni estatis et quia calida et sicca ipsius fortificantur et
bunt et propter fortitudinem ipsius complexione hyemis et quia resistit frigiditati et humiditati ipsius quod si medicina
fortis fuerit et fuerit mansiva virtus eius in corpore postquam evacuaverit coleram rubeam cum
evacuatio eius propria est evacuabitur post ipsam fleuma quoniam ipsum est levius humor post sanguinem
quia sanguis est in natura aeris fleuma in natura aque sed aer est levior aqua et subtilior et propterea eleva-
tur super ipsam et natat. Et licet modus hic sit medicine evacuandi fleuma erit tamen cum difficultate
et paucitate cum fuerit estatis tempore et hoc erit propter duos modos. Unus eorum est quia medicine

No(ta) de tempore evacuandi

cu no sit pp eva aliq hu deinde evacuat ip nec educit ipi n fit n sup
flui vtutis me et violatia eius sup nam no cu ppe opomis medi et na
eius. Et scd e qm nec ppe est defende ab vno qd hu phibe exitu eius
a corpe tpre diviso aria huoris et cplone eius et ppea q oz ea resiste oi
um tpre cu eo q e ei cui et phib ab eis ipedi. ppa g. ppt h defendit
ab exitu fleu et cosuat ipm i cor i estate et facit eius exitu leuior e
i hyeme. ppea q nece est ei resiste cal et sicci estatis frigi flatis et
humidi ipius et silr defendit. ab exitu. co. ru. et cosuat ea i yeme et fa
cit eius exitu faciliore i estate. ppea q nec e ei i yeme q calefaciat
et desiccet i estate. q i frigidi et humi et fm silitu h opus ab exitu
sanguis i autup ppea q oz ipam resiste frigi autup cali et humidi
sanguis. Juve au si fuit nale iq qlitas sup qle n augmitat est
necam nb evaci omes hu. vle. et iapiam evacuare sag cu ipo oes
hu. sut delaa et eius exitu egdiat qd si tpe declinauit ad n aliau
hu. ponent plim me i cordis et nu studij ad euacuad hu. illu ad
que tpe declinat sig vt medi remasit i cor pqs euacuauit fla. e
uacuab post ipm. co. ru. cu difficul plima. et eit p p duos mos. vn
cor qm me n e pp educe. co. nigm. et nz educ ea n sfflui vtuas sue
et labore suo et sp e glli. co. ru. et elogo obed ipi ab opone me. qz si
medi fuit ppu educe fla et fuit sbtil. s. debil opomis evaciab fla
pmmo facile qm e ei pp evacuare ipm pa gesect et ppe cu fuit tpe
hyemis. pp ea qz n i diget parua fleu i cordib i yeme pp silitudme
sui cplom hui tpris et qz forti tbuit ei q si i medi fuit sup flu
tas vtutis et remasit vtus eius i cor q postq ipa evacuit fla educe
pt ip. co. ru. laboriose. q n e pp me evaci ipm. Si g remasit vt
me i cor p i. s. postq evacuauit. co. ru. evacuab. co. ni. difficul
plima qm n e me pp evacuare ip. Si no me ppu fuit educe. co. ni.
ps. evacuab. co. ni. qz e ei pp q si uirt me remasit post p i corpe
evacuabit co. ru. ppt eius leul. Si g pdurauit vt me i cor evacuab
fleu postmo q si me fuit oposita ex medi evacuatis o hu vle
ps evacuabit co. ru. qm ipa e leuior hu et sbti eius et velocioris mot
q ipi sit ppt silitudme sua nec igs. Deinde post p fla pp fluxibi sua
ne aq. Deinde postremo. co. ni. pp sui grauitudie et gsu et silitudi
ne tre q si remasit vt me pt p i cor et fuit ipa tuc vtuas vt vin
cat nam et evacuet sang phibeb t n et pueiet i i eas luctam et
bellu ita ut inde pueiat sincopis et estiaa. Si g p pseuauit n erit
fiducia i n qn uicta sit et reliqt regnu et peat h ppmq. ppea qd
na defendit sang. sp et n soluit eius exitu me n vicat ea sfflui vtutis
sue qm sa. e custodia n et p e ppe duos mis. vn e saporo eius ppe ei
dulcedme ut sicaul r loi gene eius et ppnqtate ipi cplom ho et
pp e necitas qm ht ex eo ad nutriend mbra et caud corp. fla si sag

Puaret nō veniret n̄ talys hu. eius iuuamētū p' hoīe gustus ei' & ab
hoīacōm ipī' & cōgnacōnē suā cōplōne cor' huanī & dulcitate abea
nā & illud iō qm̄. eo. ru. ca. & sic ē. acuta adurens. & eo m. ē acetosa
rasiua & desiccatiua. nociua. fl'a uō ē ab hoīe ē isipidū ifrigidās mol
lificatiuū cū n̄ ē gustus nc saporositas. & ppt̄ h' vnicuiq; eor' attribuit
locū ꝓpriū iux' ipm̄ cōphendit & proh; ip' ꝑambulare i corpe & ne eat ꝑ
mēbra & nocumētū eis faciat & ipediat ea imultitudie sue diuisitatis
ab eis. sang' uō q' i eis ultiō ē eq'lis & dulcedinis & suauis recipit eū na' & fc̄s
ē icedens cū ea i toto cor' q' si q's dixit an n̄ pmissū ē iā ex s'mone meo qd'
hu. delati sūt i ista. & existūt i eo sꝫ. q' & n̄ dixisti q' ipī icedūt cū
eo i toto cor' cū ab eo sepati n̄ sit. dicem' ei qm̄. hu cōmuis sit sepa'les a
sang' tamē i eo q' sociatur s' ex eis n̄ ē quītitas vtutis q' sang' nām
alteret & retedet cum eius sapore imo ex eis n̄ associat' ipī n̄ quītitas q'
nā idiget ꝓpter materias vtutū n̄ alī. nisi q' sūt i vnoq; mēbrorum. s. vtutes n̄
les. s. vtus attractiua retētiua. digestiua & expulsiua & vl' qm̄ vnūquodq; m
ēbrorum cor' idiget attractiua vtute calida & sic. q' vtus vtua colē ru. q' s'
humidi desiccat & eā ad ipm̄ trahit sic desiccat sol humiditatē mūdi caliditate & sicci
tate sua & eleuat eā sursū & idiget vtute retētiua frigida & sicca cōgru
te nc̄ eo. m. q' trahit cibū & seruat ipm̄ donec ꝑficiat i ipo ut digestia
silis. ne sāguis opōne sua caliditate & humiditate sua & repleat & ꝑficiat ipi
digestio. & silr' ē ei necīa vtus lubricās frigida & hu. silis nc & mollans
expellēs sup'fluitate ubi & scīndēs eā ab ipo & illud ideo qm̄ humiditas
lubricat & lenit exitū & frigidas adunat & stringit & ꝑhiat sup'fluitates
ad exteriora q' si q's dixit cū vnūquodq; mēbrorum cor' hys. nisi. idigeat vtu
ut ipī actō opleat' & ꝑficiat' dig'o ubi ipi' & hee vtutes n̄ ꝑueniant
ad vnūquodq; mēbrorum n̄ ꝑ id q' sāg' associat' & ad miscet' ei ut reliq's
hu. & pauca hu'. cū vtute iste sit ex eis vn̄ ig' vtutes i' ad cor ꝑuei
ut cū tu iā estimauis q' sāguis cordis sit purus & mūd' & ab huorib'
& oib' sordib; corporis. dicem' ei q' n̄ itendim' ꝑ uolum' ddo q' sang'
cordis ē mūd' & purus & mūd' sāgis q' dirig' ei ab epate ut mutat' cor' ei'
imo nō itendim' n̄ de sāguie ꝓcedente ex ipo i arterijs ad totū cor'
q' ē uehiculū cal' inati ut ex quo ē ei' m. & ipi' nutrimētū a sāg' aut
q' ei trāsmittit' ab epate ad nutriendū corp' ipi' n̄ sūt huores sepa
ti. ꝓpa sit' eet idiget cor & ꝑuaret' an'alib; opatōnib;. ca' at' ꝓp' qm̄
sit sāg' arteriar' purus & mūd' mud' ab huorib; & sordib; ē q' ad cor
nō uadit ex sang' n̄ q' ē meli' & laudabili'. deide diseīnt ip' & ac
cipit ad nutrimētū sui & nutrimētū cal' inati & q' ē i ipo meli' & trās
mittit q' ex ipo sr' ē post illud ad mēbra pectoris & pulmōis ē cap'
ut eo nutriant' qm̄ cib' hor' mēbrorum ē ex sup'fluitate cibi cordis. deide
abat' cor cū eo q' mittit' ex eo q' cōtinz q' cōgenis ē nc & cōm sue postea
remanz residuū & discīnt ip' ab utiq; eo. & flāte & oib' sordib' cor'.
& trāsmittit ip' i arterias ut uehēat' eo cal' inat' & ut ei' cibetur
pīguedie eo q' mitt' & sꝑgat' cū eo i toto cor' subito absq; tp̄re. sic
fertur lum̄ solis i aere & sꝑgit' i mūdo subito absq; tp̄re. sꝫ sicut

cum aer est mundus et purus a nubibus uel nebula est lumen splendidum et purum luminosi
solis. Sanguis arteriarum procedens a corde cum sit purus mundus discretus discretus ab humo-
ribus et sordibus est splendor caloris innate purus mundus clarus lucens. Quando mixtus ei
admiscetur quod ipsum turbidat et faciat ipsum acquirere umbram et tenebras tunc talis
est eius radius empinealis et ascendit secundum angulum acutum et erigitur statura
hominis. Istud uero significatur duobus modis. unus eorum est simplex et alter comparatiuus. Exemplum simplex quod est quia
inuenimus quod cum ignis accenditur in oleo aut cera munda aut lignis siccis est radius pi-
nealis et ascendit secundum angulum acutum et cum ascendit in oleo turbido aut cera
sordida aut lignis humidis acquirit umbram et tenebras et minoratur lumen eius et as-
cendit secundum angulum expansum. Et exemplum comparationis quod est quando inuenimus hominem cum
existat adolescens et caloris innata forte purum et mundum ascendente secundum angulum
acutum et erigitur statura hominis et cum procedit in etate et senescat et obtenebratur lu-
men caliditatis innate et acquirit umbram et tenebras et ascendit secundum angulum expansum
et inclinatur statura hominis et quanto plus caliditas innata augetur umbra et tenebras
uetustas tanto plus augetur statura hominis inclinatio ita ut cum extinguitur ca-
liditas innata dilatetur statura hominis et cadat ad terram. Quod si quis dixerit quod ne-
gasti quod inclinatio dorsi senis sit propter debilitatem cordis eius abstractione et non sit
propter comparationem talis innate et umbre et tenebrarum ipsius. Dicemus ei quod si tres es-
sent ita qualescentes ab egritudinibus essent digiores ut eorum dorsa inclina-
rentur quam senes quorum ipsorum debiliora habent corda uel corpora. Illos autem non inuenimus ita
quando inuenimus qualescentes ab egritudinibus non ualescentes stare propter debilitatem
et cum alias eorum sustentatur sicut ad erigitur non eius et si sit eius incessus debilis
propter debilitatem cordis eius senes autem non sunt ita. quia inuenimus aliquos eorum non indigentes
sustentari sicut ad propter fortitudinem cordis sui aut tamen dorsi inclinatur erigi non uolens
si sic sedens et propter hanc causam inclinatur statura aliorum et non erigit penitus et si
sunt corda eorum duriora et fortiora quando eorum calor innatus grossior est et umbre plu-
res et tenebre quam calor hominis et calor eorum propter hoc ascendit secundum angulum expan-
sum et dilatatur statura ipsorum. Quod si aliquis dixerit quod sanguis exiens in arteriis fit
in uehiculum caloris innate cum natura in arteriis duas fecit tunicas quarum una sit
uia sanguinis et altera sit uia spiritus uitalis. Dicemus ei primo unum uero
quod natura non fecit et posuit spiritui uitali tunicam unam arterie uacuam ut uadat
per eam ad totum corpus et cum sit spiritus uitalis corpus sensibile subtile eorum aeris
non indiget sua ipsum defendente. Sed cum innata caliditas sit qualitas fuit
ei necessarium defensans ipsam quod propter fecit natura sanguinem arteriarum uehiculum
ipsius et ex ipso est eius nutrimentum et ipsius nutrimentum. Quod si dixerit quod hic signum est exitus
sanguinis fluxu narium et menstruorum in pluribus egritudinibus laudabilis et nuntiatiuus
salutis. Cum eius exitus a principio naturam sit uel uirtutem quando ipsius est custoditiuum.
Dicemus ei quando eius exitus fluxu narium uel menstruorum est ex paratione necesse cum mu-
ltiplicatur sicut naturam et grauat ipsam et debilitat eam propter non propter quod uincat
ipsam et faciat eam egredi ab ea molestia. uel quia necesse est ei euacuare ipsum et
exeat quia signant. Istud est quod nos inuenimus exitum eius cum fuit in die crisis signum
fortitudinis operis nature et est laudabilis et nuntiat salutem et cum fuit exitus eius
non in die critico et propter in die egritudinis. Sed adeo erit illaudabilis et nuntiat timorem
quando significat quod exitus eius est ab acuitate superfluitatis et prauitatis egritudinis

et non egrediente nec et exipso exeunte. Exeis nò q significat quod eius exitus est fluxus
narium et menstruorum ex opositione nec. et quod eius exitus non ab hiis locis est egrediens
ab opositione nec est quia invenimus eius exitum fluxu narium et menstruorum ex locis per que natura
consuevit ipsum evacuare scilicet sine difficultate et absque dolore et absque causa preter naturam nec
necessitate nec ut ipsum educat. Iste autem exitus ex aliis locis absurdus est ex locis que per naturam
consueverunt non ipsum evacuare nisi cum difficultate et dolore et causis cogentibus ipsum egredi ita
quod non eo non indigeat. Causa autem illius est quia natura preparavit unicuique superfluitati corporis locum
proprium per quem evacuet ipsam. Exemplum. Exeis est quoniam ipsa preparavit superfluitati prime digestionis
facte in stomacho exitum per anum cum solutione ventris et posuit superfluitati digestionis secunde facte in epate
exitum per foramen urine scilicet que est virga. et posuit superfluitati digestionis tercie facte in reliquis
membris exitum per poros corporis minimos cum vapore et sudore et mollibus et humidis oculorum
et palati et sordibus aurium et saliva et sputo scilicet et fluxu narium. hora post
horam cum eius est necessitas et quamvis genus sanguinis sit oppositione boni digestionis facte in
epate tamen eius augmentum in corpore et multiplicatio eius in venis non est nisi ex bona digestionis. tercie
facte in membris quoniam est ex fluxu abilis nutrimenti ipsorum cum non indiget eo et propter factus est
exitus fluxu narium et menstruorum melior et laudabilior eius exitu. Solutione ventris
et urina. quoniam exitus eius fluxu narium et menstruorum est ab opositione nec ex locis que iam
natura preparavit ut superfluitas digestionis egrediatur. Exeis. et exitus eius solutione ven
tris et urina egrediatur ab opositione nec quoniam est contrarius loco suo naturali et est exitus a locis
que natura iam preparavit ad hoc ut superfluitas digestionis prime facte in stomacho. et secunde facte in epa
te evacuet per ea et propter hoc eius exitus ab hiis duobus est calidus est valde quod
et contrarium ille quemadmodum est exitus fetus ab ore vomitu calidus valde et peri
culosus quoniam est extra cursum naturalem. Quod si aliquis contradixerit nobis vel in exemplo per id quod
dixit ypocras in libro amphorismorum. non ibi dixit quod quilibet exitus sanguinis per superiora est
deterior et per inferiora laudabilior et ipse cum est niger. Dicemus ei quod ypocras non vituperavit
exitum sanguinis superius cum est fluxus narium nec cum tussi et vomitu nec laudavit eius exi
tum inferius cum est fluxu ventris et urine immo non vituperavit ipsum superius nisi cum est tussi
et vomitu et non laudavit ipsum inferius nisi cum est ex venis emorroidarum forte nisi est niger
nisi superfluat eius exitus et subtilietur et colericus et fiat laudabilior. Quod si contradixerit nobis de emor
roydis ipsis et dixerit quod non sunt exitus sanguinis et ex morroydis. illarum cum exitus eius ab eis
sit diversus a locis naturalibus per que natura evacuare consuevit. Dicemus ei quoniam emorroydes
non sunt de membris naturalibus que natura preparavit ad hoc ut superfluitas corporis per ea evacuetur
immo non sunt nisi loca accidentalia quibus natura ingeniavit cum exeis indiget ut ex
eis disrumpat venas et evacuet per eas sanguinem magis spissum generaliter autem proprie
tas est descendere et redire ad inferiora quemadmodum ingeniavit et rupit in capite
venas subtiles per quas evacuet sanguinem citrinum subtilem cuius proprietas est superius as
cendere natura. Si autem aliquis dixerit cum natura non evacuet sanguinem nisi per loca quorum proprie
tas est ut superfluitatis digestionis tercie evacuetur per ea quare ergo non evacuat per poros cutis
per quos evacuat superfluitates cum sudore et vapore. Dicemus eis quoniam superfluitates que egre
diuntur cum sudore et vapore non sunt nisi de superfluitate nutrimenti membrorum que iam exeunt ex
venis et continentur in membris. cum ergo remanent superfluitates ea expellit eam ab eis et deducit ipsas
per poros cutis cum vapore et sudore propterea quod sit manca est extrinsecus corporis quod si
aliquis dixerit sanguinis autem sanguineus quoniam est ex superfluitate contenta in venis et comprehensa in ipsis

et non egreditur ab eis ad membra. nec membra recipiunt ipsum ipsa quod cum ipso sociata sint et propter hoc
educat ipsum natura exeuntis. propter elongationem suam ab exterioribus corporis. Quod si quis dixerit
cum medicina apud te non euacuet ex humoribus corporis primo nisi subtiliorem eius et velocioris mo
tus. Deinde illum qui sequitur ipsum in subtilitate et levitate donec perueniat ad spissiorem super
fluitatem et difficilioris motus quare non euacuat sanguinem post coleram et ante flegma cum sit
levior et subtilior flegmate multum. Dicemus ei iam prius in eo quod premissum est de co
mmixtionibus hominis quod quoniam .s. id in quo existit sufficientia et plenitudo abstractionis et sermonis in ipso et consti
tutionis sunt ipsum demonstrationes manifestas ex dispositionibus naturalibus. et dicemus quod natura
non euacuat sanguinem solo ne vertatur et non euacuat ipsum et plures partes euacu
are consuetum ipsum non multiplicetur sed ipsum et abhorreat eum et eiciat eum a se et educat
eum apud se quemadmodum pater filium expellit eum a se cum irascatur cum eo cum ipse sit tamen
ei magis dilectus reliquis omnibus et si sit ei magis proximus et propinquior quam ipsi. Quod si dixerit quare
ergo non dixisti quod caliditas et humiditas frigiditas et siccitas sunt elementa corporis humani secundum veritatem
cum sint simpliciores elementis et remotiores compositione. Dicemus ei quod sermo tuus cum dicas calidum et frigidum
siccum humidum non euacuatur ab una duarum rerum. Aut vellis per qualitates ipsas aut com
mixta qualitates et subiecta qualitatibus quod si volueris per sermonem tuum qualitates ipsas erit
sermo manifeste falsitatis et apparentis vanitatis quoniam qualitates sunt accidentia delata agen
cia in fixione sive esse essentie deferentibus ipsa elementa vero sunt subiectis differentes compulerint
in fixione essentie sive ab eo quod est delatum sed eas. Deferens vero nobilius est dela
to non quoniam deferens est substantia fixa existens et delatum est accidens separabile. Substantia ergo est altior
accidente et conveniens quod est nec nobilius non paciatur ex eo quod est vilius non et nec ignobilius
faciat nobile nec diminutum faceret integrum quoniam si possibile esset id in homine esset possibi
le ut pateretur ex eo quod est vilius eo et faceret quod est nobilius ipso donec faceret totum in mor
te quod est hoc est inconveniens manifestum quod si possibile esset id ut faceret ei similem ad hoc ut expel
leret permixtionem et finem a se esset potior et fortior. Si autem ex eo quod est vilius natura
et nec vilius faciat quod est nobilius nec diminutum quod est completum. Nam si impossibile esset id esset
possibile ut fieret similis anime sive ad hoc ut expelleret corruptionem et finem a se quem mortem
sequitur esset potior et fortior. Vilius autem evanescere faciat quod si dixerit cum caliditas
frigiditas siccitas et humiditas sint apud te accidentia et accidens sit remotum absque remotione subiecti
ut corpus ipsorum quare ergo non removisti calidum absque igne et quare non fecisti nos ignem in
venire non calidum terram non siccam aquam non frigidam aerem non humidum. Dicemus ei quoniam
accidencia sunt secundum plures modos corporum .n. quedam sunt levia velocis remotionis sicut pallor qui est
ex timore et rubedo ex verecundia. et corporum quedam sunt manentia tarde motionis sicut
varietas oculi variy et simitas nasi et corporum quedam sunt magis sunt manentia et
fixiora sicut risibilitas in homine et corporum sunt alia ad hoc magis manentia ac et fixa
vehementius sicut caliditas ignis et frigiditas in nive. Quod ergo ex eis est velociter
separabile sicut pallor timoris dicitur dispositio et quod ex eis est tardius separabile. Sicut
varietas oculi variy dicitur habitus quod est ex eis magis manentia et fixum sicut risibilitas
in homine nominatur proprium et quod ex eis manentium et fixum et magis reperitur in omni dispositio
ne et omni tempore sicut caliditas ignis nominatur naturale. naturale vero est secundum duos modos
nam aliud est quod existit in eo in quo est secundum actum sicut caliditas ignis quoniam ipsa sep
invenitur in ipso actu et propterea fatuus est agens in corpore mea apud tactum et aliud
quod existit in eo in quo est potentia sicut caliditas in melle. zz. et pipere. Ipsa namque

tactu et actu sint frigida natura et potentia sunt calida. et propterea hec non agunt in corpore nostra ap-
tactum. quoniam ipsi non agunt nisi post passionem antequam intra corpus et excitationem eius que est in eis
ex potentia ad actum sicut autem ipsius quod si nos acciperemus .zz. aut piper et conteremus v-
num ipsorum et poneremus ipsum super id quod apparet de corpore exterius non ageret in ipso ad non ir-
roraretur ab humiditate corporis nostri mox et resolveretur et appareret qualitas eius cum calore
vaporis antequam in nobis appareret eius actio. In his igitur est significatio manifesta quod
ipsa non agunt nisi patiantur. Caliditas igitur in eis est potentia non actu. Iam igitur manifestum est ex
eis que declaravimus quod quamvis caliditas ignis sit separabilis ab eo tamen in eo est naturalis
et non substantialis. quod si dixerit que est igitur differentia inter rem existentem in aliquo naturaliter et id quod in ipso est
substantiale. dicemus ei quoniam cum res cum in aliquo naturalis invenitur in aliquo ab ipso accidentaliter. sicut
caliditas. Item cum ipsa sit in igne naturalis possibile est ipsam inveniri in febricitante et
ferro candente et aqua fervente accidentaliter. Res vero que in aliquo existit substantialiter et accidentaliter
ut essentialiter nullo modo invenitur in alio quoniam in eo in quo est accidentaliter nec substantialiter nec potentia nec
actu sicut est receptio mortis in homine et rationabilitas. Ipse enim cum sit due sibi in ipso
non est possibile eas inveniri in alio ab ipso nec substantialiter nec accidentaliter. Quod si aliquis contradixerit
inventione rationalis in individuis suppremis et mortis in aliis. Dicemus ei quod licet
non reperiatur nisi separata et mutuo conventi in individuis. in supremis in quibus inveni-
tur rationabilitas nullo modo invenitur mors et in reliquis aliis que sunt preter hominem
in quibus invenitur mors nulla invenitur rationabilitas. in homine enim invenitur utraque simul.
Quod si aliquis dixerit quod caliditas non est constitutiva essentie ignis essentialiter nec ipsius
cum sit calidus omnis omnis ignis. quare igitur non dixisti quod est in ipso substantiale. Dicemus
ei quoniam substantiale in aliquo est et constitutivum essentie ipsius cum conversione unicuique ipsorum
secundum comparationem sui sicut conversio diffinitionis secundum diffinitum et econverso conversio diffiniti secundum
diffinitionem. verbi gratia. quoniam tu dicis omnis homo est vivus et rationalis mortalis et omne vivum
rationale mortale est homo. caliditas autem ignis non est ita convertitur. omnis ignis sit calidus non
tamen possibile est econverso ut dicas omne calidum est ignis. quoniam res sunt calide que non sunt ignis. sicut
est homo febricitans ferrum candens aqua fervens et que eis sunt similia. Iam igitur removetur
caliditas a constitutione essentie ignis cum inveniatur in aliis ab eo et propter hoc philosophus non fe-
cit ipsam igitur in diffinitione ignis declaratam nec eius est hec. Ignis enim est
corpus leve et subtile luminosum ascendens sursum. Iam igitur manifestum est et clarum
quod qualitates sunt accidentia naturalia delata in eis et eadem sunt sibi differentes eas quod si
dixerit que est igitur differentia inter rem existentem in aliquo naturaliter et id quod in ipso existit proprie
Dicemus ei quoniam naturalia habent contraria agentia adinvicem et patientia adinvicem. sicut
caliditas ignis et siccitas eius et frigiditas aque et humiditas eius. Unaqueque enim earum agit in
comparem suam et patitur ab eo caliditas namque agit in frigiditatem et patitur ab ea sic-
citas in humiditatem et patitur ab ea. Proprium vero non est ita. propterea quia non habet contrarium quod in ipsum
agat et a quo patiatur. Risibilitas enim proprie non invenitur contrarium in ipsum agens et a quo
patiatur. Si autem dixerit quod tristicia est contraria risibilitati quoniam agit in ipsam et remo-
vet eam et patitur ab ea et removetur ab ea. Dicemus ei quod tristicia non est contraria nisi gau-
dio et leticie et non est contraria risibilitati et hoc ideo quoniam leticia vel gaudium est motus et egressus
naturalis sanguinis et caloris innate et expansio ipsorum in corpore cum quietatur anima et movetur ad reci-
piendum istud quod gaudet et quietatur et delectatur. tristicia vero est constrictio et non est
egressus sed motus sanguinis et caloris innate et eius constrictio est cum deponitur in fundo anime

ppt trefactionē illius q ipam ꝯstituit exq lesa ē · Risibilitas · n · n ē ꝯia q
uiam ipa n ē est n dispo, puciens risum ex gaudio et leticia cum ꝯse
quitur q uult q si dixit q est g dispo illa · Dicemus qm ē tremor et sonus
lacion pectoris cum feruet sanguis et eleuatur et tendit cum lactis pectoris
ppt inquietatē nc motu aie apud delectationē ipius cum eo q facit ipam gau
dē · cum g pucit ille tremor in lactis pectoris audit ille tremor et cachinus et so
nitus · Tristicia g n est ꝯia risibilitati · Q si dixis q ē dria int ppria in a° et
acc̄ns inseparabile cum ambo sint inseparabilia ab eo in quo sunt · Dicemus ei qm int
ea sunt drie tm mor vnus eorum ē q q̄mius acc̄ns sit inseparabile ab individuo in
quo ē · no tam in tota spe repit in quaq inuenitur vt existit et cum eius estimatur fu
eris remocōm inuēies ei successione qd ipa ꝯtinet sub gnē uno et ꝯuit
in pdicto vno · sic nigredo ethiopis · qmuis · n · ipa inseparabilis sit ethiopi tn n
toti spēi hois ꝯuenit et cum estimaueris eius remocōm inuenies albedinē succedē
ei et ꝯtinet ipe duc sub pdicto qualitatis et ꝯiungit sub gnē coloris · Et scdo
ē quia ppt hoc q accns no inuenitur in tota spē · ptransit spem et egredit ab ea
sic varietas oclorum · Ipa naq ppt hoc qd no inuenitur in tota spē ptransit hoiez
et egredit ab eo ad equū et asinum et silia · Et tcius ē q q̄mius accns sit inseparabile
hō m ē possibile facē ei sile arte et ingenio sic ē cruitas hz · n · ipa sit hō inmo
tamn possibile ē facē simile ea in fors et exemplis fcis ex ere et argento et alijs · ppe
tas aut n ē ita qm ipa no est repit in tota spē aut po aut actu et nc
transit a spē ad aliud et nc ē hō possible facē s · ut alit · v · g · Risibilitas
inuenitur in spē hois tota et n ptransit ipam ad aliud et nc possibile ē hoi ei facē sile
alio mō · i · nc ingenio nc arte et ppt hoc ppetas existit in eo cuius ē ppetas
sicut diffō cum diffito · Ipa · n · ꝯuitur cum eo cuius ipa ē ppetas sic ꝯuitur
diffinicio cum diffinito · Dicis · n · ois hō est risibilis et eq · sicut dicis omnis
hō uiuens ē rōle mortale et eq · q si dixis qr cum accns apud te separatū
sit a ppetate · qm ppetas repit in tota spē accns uō n · no q re ig facta
separum ppetas hoi cum no repiatur in tota spē hois · qm quida hoies sunt
qui nesciunt scibē et camaces sili · qr scia ē ppetas hoi cum n repiatur
in omni hoie omni tpre · Dicemus ei iam pmissū ē ex smoē nro q ppetas
est s duos mōs · aut po aut actu · q aut est po · aut ē in quadam pte
spēi absq alia aut ē in tota spē in tpre vno absq tpre alio · Ca aut
illius ē · qm ppetas in hō ē s tres mōs · vnus eorum ex motu nc et eius opōne
obuiantibus in passionibus aie · Et scdus ē ex actione nc obuiante in passionibus nullis
Et tcius est ex opōne aie cum spiritibus obuiante occasionibus ppatis appentibus ad
veienbus hoi extrinsecus · Q g sunt eorum ex opacōe nc obuiante in passio
nibus aie repiuntur in tota spē et in omni tpre sic risibilitas · Nam cum ipa sit
ex inquietudine ut infestacōe nc motu aie ppt saporositatem sua cum eo
q nimis letificat repitur in tota spē et in omni tpre qr in passiones aie ꝯ
tinentur in tota spē et omni tpre · Q aut sunt eorum ex opōne nc obuiantibus
in passionibus nr no ē possibile inueniri in hora in uenōis ꝯplonis ꝯuenientis
gnōni ipius sic camaces apud senitutē · nam cum ipa sit ex opōne nc ob
uiante in passionibus nr no oz ut ipa inueniatur n in hora dnij status

i complexione corporis hominis et quod ex ipsis fuit ex compositione aeris cum sensibilibus dominante causis
advenientibus homini extrinsecus indigebit ex passionibus sensibilibus et descriptionibus
doctrinalibus ut faciant ipsum egredi de potentia ad actum et perfectionem. hoc non est possibile invenire
nisi in eo qui iam creatus est in illis impressionibus sensibilibus et descriptionibus doctrina
libus ut egrediatur quod est in ipso de potentia ad actum sicut scriptura in homine. Nam cum
ipsum obviet causis extrinsecus cum consuetudine consensuum et descriptionum doctrinalium
non est possibile invenire nisi cum exercitio et sanitate istius. Causa autem vocatur adhuc est di
versitas operationum hominis absque reliquis animalibus homines enim sunt propter diverse
complexiones obviantes aeri et naturis et sensibus et occasionibus operationis et advenientibus
extrinsecus operationes non cuiusque alium obviat nec sue complexioni sive tantum. Iam
igitur manifestum est ex hiis que premisimus demonstrationes manifestas de descriptionibus appen
tibus quod qualitates sunt accidentia illi delata in elementis et quod ea non sunt ge
nerata ex eis. Et postquam iam clarum est hoc sit iam patens est quod ea sunt prima ge
nerationum naturalium procul dubio. Si autem volueris per sermonem tuum cum dicis: ca
lidum, siccum, humidum, corpora dicta has qualitates in enarrabilibus sermonibus tuis aut
modis, scilicet quando aut velis corpora in quibus qualitates iste existunt secundum ultimum finem puritatis
et debilitatis aut corpora in quibus sunt secundum ultimum finem multitudinis et fortitudinis aut corpora
in quibus sunt secundum dispositionem mediam inter duos fines et duas extremitates quod si vis per ser
monem tuum corpora in quibus qualitates iste existunt secundum ultimum finem puritatis
et debilitatis non erit possibile ut ex eis fiat generatio ullo modo quoniam omnes virtutes diverse
compositionis cum componuntur et permiscentur adinvicem agunt aliae in alias et alterantur
ipsarum qualitates et minuuntur ab eo in quo fuerunt cum essent simplices. Exemplum vero quod
significat hoc est quod si homo aggregaret inter duas res quarum una esset in ultimo gradu ca
liditatis et altera in ultimo frigiditatis inveniret qualitates ipsarum iam di
minutas et fieret unumquodque ipsorum scilicet calidum frigidum minus et debilius eo quod fuit cum
esset simplex et similiter si iungeret acetum quod est vehementis acetositatis et mel vehementis
dulcedinis inveniret gustum et qualitates ipsorum iam alteratas et diminutas a quali
tate quo fuerunt cum essent simplices et similiter si quis commisceat albedinem et nigredinem
et permiscuit eas inveniet iam alteratas et diminutas ab eo in quo fuerunt multum. In
hiis igitur est manifesta significatio quod virtutes diverse et opposite cum componuntur et minu
untur ipsarum qualitates debilitantur. Cumque hoc ita sit est manifestum quod non est possibile ut generetur ex
ultima debilitate et puritate aliquod positum hiis. Nam si possibile foret hoc esset possibile
ut generaretur in fine caliditatis et fine frigiditatis ad huius causa. Hoc autem est contra naturas quod si per
sermonem tuum volueris corpora in quibus sunt qualitates ille secundum dispositionem mediam
inter duas qualitates extremitates erunt tunc ea ignota non comprehensa neque sciata quoniam
ad nos neque quoniam ad naturam naturas ut egrediatur animatis. Quod si vis secundum dispositionem
mediam tunc essent ea in potentia possibilitate alterationis et diversitatis in eis
secundum declinationem mediorum ad unam duarum extremitatum et non ad aliam aut
ad mediationem ipsorum aut ad duas extremitates secundum veritate et hoc est quod necesse est
ne ea sit naturalia animatis comprehensa et nec sciata ea contineat quod si vis
et tu secundum ultimum finem multitudinis et fortitudinis existunt corpora cogit te res ad
hoc ut dicas de elementis quod nichil in eis in quo qualitates iste existunt secundum finem
fortitudinis ut ea quoniam qualitates in eis sunt simplices purarum naturarum in aliis vero

sunt commixte composite quamvis alie iam non sint commixte aliis et commiscentur unaqueque earum a-
liis et agit in eam et unitur ab ea secundum quod declaravimus inperius. Et ex eis que significantur per hoc
est quod nos invenimus calidius igne nec frigidius aqua nec humidius aere nec siccius terra
quia qualitates in eis pure sunt et munde. Et munde quia non permiscentur eis que eas alterant
et nec adinvicem commiscentur et corrumpunt ipsarum virtutes et debilitantur. Et glosa quidem
ypo. in hoc intendit sermo in quo dixit quod elementa corporum mortalium sunt calida frigida sicca et humida. Per
quam voluit intelligi corpora in quibus qualitates iste sunt secundum finem fortitudinis scilicet ignem aerem
terram aquam. Ex eis vero que significantur per hoc est quod si ypo. intenderet per sermonem suum scilicet calida
frigida humida sicca sermone absoluto oportet quod elementa essent infinita cum calida frigida
sicca et humida absolute non sint finita absolute talia generationi non cum finiat deus glo-
riosus talia. In hoc ergo significatio est manifesta quod optimus non intendit dicendo calida frigida sicca et
humida nisi corpora in quibus qualitates iste sunt secundum ultimam finem fortitudinis et intentionis. Ipse vero non
sunt talia nisi elementa secundum quod declaravimus exposuimus. Quod si quis dixerit qualiter ergo est Nota de febriente
facta aqua in fine frigiditatis cum sensus certificet dum sitii a bullo quam invenimus pauli
non vehementius infrigidare corpora nostra quam aqua et ex eis que significantur per hoc est quod invenimus
febrientem cum multiplicatur eius calor et fortior sit eius sitis bibentem multam
aquam et non quiescit eius caliditas nec sedatur eius sitis et bibit parum pauli
et cum in ipso id sit sedantur utreque. Dicemus quoniam aqua est simplex et corpora nostra
sunt composita et paulum est compositum cum compositum agit in compositum quod non agit
simplex in compositum et ideo quoniam simplex est subtilius composito et velocio-
ris resolutionis sed compositum est grossius et remotius a resolutione et propter hoc non est possibi-
le simplicem resistere ei composito et ut eius medium sit ad hoc ut agat in compositum
et permutet eam in terminum suam et naturam suam compositum vero possibile est resistere rei composite
similis propter convenientiam suam et eius victoriam super similem ita ut agat in ipsam
et permutet eam ad naturam suam et essentiam et propter hoc paulum tamen est vehementius
infrigidans quam aqua et si aqua sit frigidior non. Quod si dixerit quomodo ergo facta est
aqua fortius humectans corpora nostra quam aer cum sit humidior quam aqua non
sua. Dicemus ei quoniam aer est subtilior et longinquior a complexione propter ho-
mogeneitatem ignis cum qualitate agente maiore scilicet caliditate et aqua est spissior et propin-
quior corporibus nostris propter homogeneitatem terre cum qualitate agente minore scilicet calefaciente et propter
hoc facta est operatio ipsius in corporibus nostris fortior operatione aeris et plus imprimens. Quod si dixerit
in modo aqua et aer sunt simplices quoniam ipsi sunt duo elementa. Dicemus ei quoniam sermo de
elementis non est elementa propter sermonem de eis unde sunt agentia et patientia quoniam sermo
de eis unde sunt elementa est simplex quoniam ipsa sunt simplicia non sensu percepta nec patientia
et sermo unde sunt agentia et patientia est sermo compositus quoniam et ipsa sunt composita et sensibi-
lia cum nos non sequimur ea sensibus et patiamur ab eis et recipiamus ipsorum impressionem
et appareat eorum opus in corporibus nostris nisi postquam alia cum aliis componantur et adin-
vicem commiscentur. Cuius consequens ea composita est hoc quod ex eis est propinquius terrestri plus cor-
pulentum et fortius imprimens propter propinquitatem suam spissitudini terre et quod ex eis est longi-
quius ab ea est subtilius et minus corpulentum et debilius imprimens propinquitatem suam sub-
tilitati ignis et propter hoc factum est aqua vehementius imprimens in corporibus nostris quam aer propter
propinquitatem aque terrestritati et aeris igneitati. Quod si dixerit qualiter ergo possibile est
quod elementa sint elementa corporis humani cum elementa sint simplicia et corpus hominis sit compositum

et tunc quod dicitur iam cum dixisti quod simplex non agit in compositum et quod agit compositum in compositum tunc dignius est ut non generetur ex eo compositum. Dicemus ei iam declaravimus in eo quod preiit de sermone nostro quod simplex dignius est claritate quam compositum quoniam omne compositum est cum partibus indigens eo ex quo generatur. Simplex est occultum completum non indigens aliquo ex quo generetur nisi virtute divina gloriosa et sublimi et propter hoc non dicitur de composito quod sit elementum per veritatem sed transsumptionem cum sit in se ipso indigens ex quo generetur ipsum. Igitur quamvis sit simplex comparatione sui ad illud quod ex eo generatur est tamen in se ipso compositum ipsum secundum quod est ex alio. Elementa vero quamvis simplicitas sit propria ipsorum in essentia tamen compositum non generatur ex eis cum sit in dispositione simplicitatis sue. Sed postquam componuntur in aliqua specie compositionis et ingrediuntur alia eorum cum aliis et adinvicem componuntur. Ex eis vero que testificantur quod res cum componuntur agunt diverso modo quam agant cum sint simplices est ex medicinis tyriace quoniam cum ipsa composita est et permiscetur et agit in venenis diverso modo quam sit ipsarum operatio in rebus cum sint simplices et singulares et similiter in calce et arsenico invenimus operationem in rasione pilorum cum sint composita quam non invenimus in eis cum sint simplicia et singularia.

Et postquam iam pervenimus ad locum sermonis nostri et applicavimus ad declarationem explanationem quid voluimus in essentia elementi et diffinitione ipsius declarativa necesse est ut consumamus sermonem per demonstrationes manifestas ex descriptionibus nobilibus. Iam oportet ut afferamus in hac parte secundum declarationem et manifestam sermonem Galieni in reprehensionem eius et illud quoniam Galienus diffinivit elementum diffinitione artificiali convenientem verbo philosophi in tractatu et dixit quod elementum est minima pars rei esse autem in elementum cum autem dicit minima pars rei voluit intelligi simpliciorem partibus esse et minorem compositis quam ipsa in non composita sunt ad illud quod secundum quod iam declaravimus quod contradictiones ex sermone philosophi et illud quoniam minima pars dicitur secundum duas intentiones quarum una est sensibilis et altera intellectualis. Et sensibilis quidem est minima pars rei in qua dividitur corporalis divisione cadente sub sensu sicut partes pulveris que videntur. Intentio vero sensibilis in qua dividitur divisione sensibili. Et intellectualis quidem est simplicissima pars rei et remotissima ipsa a composito sicut partes in quas resolvuntur res resolutione ultima et componuntur ex eis similiter sicut elementa corporis humani. Ipsa namque sunt minima pars et subtilissima quia causa in quibus magis propria est simplicitas per veritatem cum non precedat ea natura aliud ex quo fiant et sint propter illud composita. Et illud quidem contradictiones consilium est in hiis que preterierunt. Quod si quis dixerit quod negasti Galieno cum dicit elementum est minima pars rei voluisset intelligi minima pars corporis quod sensus comprehendit vel consequitur dicemus ei quoniam ratio elementorum que sunt universaliaque corporum per veritatem et namque non est possibile esse sensus quoniam plurima rerum veritate non consequitur sensus et illud quidem est propter duos modos. Aut quia ipse occultatur sensui propter puritatem ipsarum aut propter subtilitatem earum et permixtionem earum cum aliis sicut partes medicine composite ex diversis speciebus ita adeo contritis donec facte sunt sicut pulvis. Et illud ideo quoniam facte partes sensibiles sunt secundum duos modos aut partes in quas dividitur corpus divisione totali sicut divisio corporis est in partes minutissimas aut partes sensibiles composite ex corporibus diversis sicut medicina composita exematice et ex visu et storia eius et cessura pluribus cum conteruntur et fiunt sicut pulvis. Quod si per sermonem tuum voluisti partes in quas dividitur corpus divisione totali erunt elementa non comprehensa nisi sensu. Contraria consecutionem quoniam in de

co ipor assu e. Inuicto diuisa f diuisi ss vir. Inuno qz asplacan i for
titudine et debilitate et ideo q e it illa de medijs q nis n apparat ex eis
vo q signu h e q no inuenim ples hoim n asequentes ut apphedentes ptes
q magne st qntu ad alias quide puissimas ppt debilitate ssuu ipor
apphensione pau sbtilu q8 n apphendut n alij et inuenim qsda ap
phedetes q sunt sbtiles ap alios q maxias ppt fortitudine ssuu
ipor apphedas ptes sbtiles q8 n cosequit alij et G. quid ia decla
ravit id n dix q si dixis q cla o cor no qm ipa sit ptes ss m
sbt erut ptes ap eu cui ss e ius i ultio forti sic aqle miliu ex
tanib et ho formosi uis. aliqe ptib ap aliu. cui ss e i ulao debili
sili et erut ap illu cui ss e i ultia debili. aut ultia forti et it oes
duas har diuisionu et existut media plura q sbtilitudo n aphedit. Cuz
d qz sbt oz ut sit aclusio fructu hs smois q ptes n sut aphese n
sate ap itllctu ne du q apprehendat eas ss q sunt p smonem
tuu mima pau ptes sbtilissimas apositas ex corb diuisis qz actio
ia i ultio fca e sic ptes me apo te exematiche et erc usto et scoria eris
et tela plubi artis i ultio. et ls et erut multo remoa ab apphesione sa
si ho acapiat has medietas et ear siles et gtat eas usqz ad ultima
gtione tont fiat sic pulus deinde conet discne ea ss usus no p
apiet n sic ipe deus sit corp unu et res una. I a igr m e q r pau
q sut mime ptes vel et ear p acp co no sut ssu usus. Qz si dixis ego
no itendo cu dico ptes iquas diuidi corp diuisione cor n ptes
sbtilissimas apo tas ex cor b diuisis gtis sic pulus immo n itelligo cu
dico ptes illas iq8 diuidi cor diuisione nli et sile ex qb gpoit sic
sic diuisio cor i suphiaes et lineas et linear i pucta et testificat sup
d smone democti. qm democtus dicit q corp e apo tu ex suphiaeb
et suphiaes sut apoite ex lineis et linee ex puctis et attulit i eo cea ab
he ordiactoris et socoru eo q sit despau i b qm ex dias ipor e aposita
ex ptib i diuisiblib volentes pucta. Dicem ei q cu narrasti de
smone democti q cu pucta aponut fit ex eis linea. i. smo tolle
ras duas itetoes. s. ut dicat q pucta p eo q cotinuat ei gtinua
co toci cu toto aut ptis cu pte. Si g dixit qd ei gtinuaco cu eo
e gtinuaco cu toto erut duo pucta pucta unu et erit ipor locus
unu qm toti cuiqz ipor erit toti aliis cu nulli ipor sit diuisio
nz dia sili et sm hac sbtilitudine pcedit gtinuaco i pucto. m. et usqz
et q sit post illud usqz ad infinitu q si fuit gtinuaco pucti cu puc
to et pte ipi cu pte illi sequit ipa diuisio ac ptaio et remouebe al
teraao abeis cu puctu sit cui ps n e. Qz si dixit ego no absol
vo i pucto totu n p te cu n heat aliam. Dicem. n. qm illd q n ht
pte nz ht gtinuaco nz disgregacoem gtinuaco n aliqs fit sm
duos mos. s. aut s semita ppinqtatis. aut s semita gmixtio
nis. gtinuaco ppinqtatis aut e sic gtinuaco suphiaei cor alic
et sui ipi cu suphiae alci cor et fine ei s semita viamtatis sic

sic continuatio cum aqua et ossis cum carne. continuatio aut commixtionis est continuatio omnium partium corporis cum omnibus partibus corporis alterius secundum sententiam intentionis et commixtionis sic commixtio omnium partium aque cum omnibus partibus vini donec fi
at corpus ipsorum corpus unum et locus eorum locus unus. ergo continuatio et disgrega
tio non sunt nisi aut toto aut parte. sed quod non habet totum neque partem non habet continu
ationem neque disgregationem et quod non habet continuationem neque disgregationem non est possibile
comparari cum eo quod non habet continuationem neque disgregationem et fiat ex eis aliquid quod habe
at continuationem et disgregationem. Quod si contradixerit nobis ylem tamen non est forma et dixe
rit quod yle nuda a forma non habet continuationem neque disgregationem et quando recipit formam
fit continuabilis et divisibilis. Dicemus ei contradixisti duobus modis falso. Quorum unus est quod
continuatio et disgregatio est qualitas consequens quantitatem. Nam et continuatio et disgre
gatio non evacuantur nisi sit aut linea aut superficies aut corpus aut locus
aut tempus aut numerus aut oratio. Cum ergo sit yle quantitas continua et disgre
gatio fit per eas continuabilis et disgregabilis puncta aut non sunt ita. quoniam res
quae ex eis provenit non est quantitas quae continuetur et disgregetur et fiat ut comparatur
cum aliis et corpus fiat cum ea aut separentur et destruatur in ea. Ad punctum ergo
non est continuum neque disgregatum cum non sit ei quantitas neque area neque mensura. modus
vero secundus est quoniam et si divisimus in illa yle et formam inter tamen non poterimus separare
inter eas actu cum ambe sint de capitulo relationis quia una divisio non precedit
alteram quoniam linea non est nisi forma neque forma nisi linea. Si ergo separavimus inter eas ex
tensionibus inte est id secundum sententiam solutionis et ligationis et non secundum sententiam dividendi
et separandi quemadmodum separavimus inter lineam et punctum secundum sententiam solvendi et ligan
di non secundum sententiam divisionis et separationis cum sit in potentia divisio linee in
puncta et ipsa ipsius ex ipsis quoniam puncta non habent disiunctionem sed cum non est
divisio non est possibile ut ei continuetur cum non est divisio et fiat ex eis aliquid
cui sit divisio. Quod si concessit illud et fecit ipsum transire. Dicemus fac
ipsum pertransire ut generetur ex eo cui non est essentia et eo cui est essentia et aliquid est
sit essentia et hoc est manifestioris erroris. Si autem non fecit id pertransire
et dixit quod id quod non habet essentiam est privatio et privatio nichil est. et non est
possibile nichil continuari cum nichilo ut sit ex eis aliquid huius esse. Dice
mus ei esse. Similiter sicut non est divisio in ipso est privatio cum ergo est pertransire fecisti
ut continuetur absque divisione et fiat ex eis aliquid cui sit divisio pertransire
fecit ut continuetur absque esse cum esse et fiat ex eis cui sit esse. Dicemus at
hoc resistit manifestissime. Cum ergo ita sit iam manifestum est quod non est possibile puncti
tum continuari puncto alteri ut fiat ex eis linea sed nos dicimus quod punctum
altero puncto opponitur secundum divisionem aliquam divisio quod est inter ea est longitudo et
longitudo est linea quae est huius divisionem una. et propter hoc fecit sint ei due
extremitates et due partes scilicet pars anterior et posterior et punctum est extremitas li
nee ex omni parte et inseparabile est ei quoniam finis inseparabilis est finito cum fi
nis sit finiti ex parte et finitum sit finis ex parte et id idem. quoniam finis fi
nite et finitum est finiti ex eo. verbi gratia cum recepisti finitum nomine suo et dixis
ti finitum nomine suo et dixisti finitum tunc iam signasti ipsum nomine suo. et cum re
tulisti ipsum cum fine suo et dixi fine tunc iam finem est infinite tunc finitum

cum fine continente ipsum quoniam ipsum finitum in fine contentum est. Cum finis non sit nisi finiti nec finitum nisi cum fine. Similiter diffinitio non est nisi cum diffinito et diffinitum nisi cum diffinitione quoniam cum dicis homo tunc iam significas unum totale et motorem nomine suo et quando dicis unum totale et motorem tunc iam significas hominem diffinitione sua. Diffinitio ergo non est absque diffinito. Diffinitum vero nomen absque diffinitione notavit quoniam significat summam rei absque comprehensione et declaratione et diffinitio significat expositionem intentionis nominis rei et declarationem eius. Iam igitur manifestum est quod cum puncta opponuntur secundum divisionem aliam quod inde ea exsistit est de divisione linee. Cum ergo ita res sit tunc dico quod cum linee exponuntur ad invicem secundum divisionem aliquam est res quod continet omnes duas lineas de divisione latitudo et cum aggregantur longitudo et latitudo consistit in natura superficiei quoniam superficies est longa et lata et propter hoc facte sunt ei due divisiones et quatuor extremitates scilicet due extremitates longitudinis et sunt anterioris partes et posterioris et due extremitates latitudinis que sunt due partes scilicet dextra et sinistra et linee quidem sunt extremitates superficiei ab omni parte et inseparabiles ei sicut ostendimus in punctis que sunt extremitatibus linearum. Nam diximus quod puncta sunt extremitates linee ex omni parte et secundum hanc similitudinem dicitur in superficiebus et quod cum opponuntur secundum divisionem aliam quod id inde eas exsistit de divisione est profunditas et cum aggregantur longitudo latitudo et profunditas exsistit natura corporis quoniam corpus est latum et longum atque profundum et propter hoc facte sunt ei divisiones iii et vi partes scilicet due partes longitudinis scilicet anterior et posterior et due partes latitudinis scilicet dextra et sinistra et due profunditatis scilicet sursum et deorsum et superficies quidem sunt extremitates corporis ab omni parte quoniam ipse sunt inseparabiles eius sicut ostendimus in punctis quod sunt linearum et linee superficierum. Quod propter secundum est ut cum velimus resolvere mediante remotione profunditatis que sunt complementum forme corporis solum et figamus in mente nostra superficies tantum scilicet longitudinem et latitudinem absque profunditate et similiter cum volumus resolvere superficies mediante remotione latitudinis que est complementum forme superficiei solum et figamus in mente nostra lineam tantum scilicet longitudinem absque latitudine et cum volumus resolvere lineas mediante remotione longitudinis et fingamus in mente nostra punctum scilicet extremitatem cui non est divisio nec quantitas sed quoniam puncta non sunt forme in mente nostra existentes non est possibile ut mediante eius extremitate fixa per remotionem ipsius forme. Iam igitur manifestum est quod corpus non dividitur nisi in non corpus sed resolvitur in suas extremitates resolutione estimata non veraci. Totum igitur non compositum est ex punctis quoniam si esset possibile ut continuaretur punctum puncto alii ut fieret ex eis non punctum esset possibile et ut continuaretur linea linee et fieret ex eis non linea et continuaretur superficies cum superficie et fieret ex eis aliquid non superficies et si possibile esset id oporteret et ut corpus continuaretur corpori et fieret ex eis non corpus et visus facit id vanum. Ex eis autem que significant id est quod si nos circumduxerimus circulum cum circulo et posuimus ei quatuor partes scilicet orientem meridiem occidentem et septentrionem deinde produxerimus lineam a centro circuli ad circumferentiam eius a parte orientis postea protraxerimus lineam post lineam aliam continua linee prime.

secent circuli ad circumferentiam ipsius ex parte occidentis non inveniemus ad proveniens ex
duabus lineis egrediens aliquid lineae quod est longitudo tantum. Deinde si redierimus
et diviserimus illam lineam in duo media non inveniemus ad duarum sectionum re
motionem aliquid lineae. Et similiter si fecerimus aliam superficiem a linea secante circulum
in duo media usque ad circumferentiam eius ex parte septentrionis deinde fecerimus
superficiem alteram quidem superficiei post ex linea secante circulum in duo me
dia usque ad circumferentiam eius ex parte meridiei non ad inveniemus proveniens
ex duabus superficiebus egrediens aliquid superficiei quod est latitudo et longitudo tantum. Et similiter
si redierimus et diviserimus illam superficiem in duo media non inveniemus ad harum di
visionum aliquid superficiei egressum. Iam igitur manifestum est et notum quod linea non dividitur
nisi in lineas nec componitur nisi ex lineis et similiter superficies non dividitur nisi in superficies
nec componitur nisi ex superficiebus. Post igitur manifestum est id quod iam firmatum est quod corpus
etiam non dividitur nisi in corpora nec componitur nisi ex corporibus. Quod si dixerit ego volui cum dixerim
quod lineae quae coniunguntur anteriori et posteriori adinvicem fiant ex eis superfici
es immo non dixi nisi quae continuantur ex parte dextra et sinistra et similiter in superficiebus
non dixi nisi quae coniunguntur ex parte dextra cum sinistra fiat ex eis corpus immo non
dixi nisi quae continuantur ex parte inferiori et superiori. Dicemus ei quod id quod in hoc quod
dicis aperte manifeste destructionis scilicet quod in ipsa occultum aperte rectum quoniam
tu dixisti lineas ornamentis occultantis superficierum et superficies or
namentis occultantis corporum propterea quod tu posuisti continuationem linearum ad
invicem ex parte dextra et sinistra quae sunt extremitates latitudinis et cum lineae ipsae sint
latitudo sint superficies. Et similiter posuisti continuationem superficierum ad
invicem ex parte superiori et inferiori quae sunt duae extremitates profunditatis et cum la
titudini sint profunditas sit corpus. Est igitur quare non dixisti nisi quod superficies
quae coniunguntur cum superficiebus consimilibus sit superficies et corpora quae componun
tur cum corporibus similibus sit corpus et hoc quidem est sermo est iustus. Iam igitur
manifestum est et notum quod corpus non dividitur nisi in corpora nec componitur nisi ex corporibus et similiter est
in dictum in lineis et superficiebus quod autem iactasti de genera separatorum tractati in
sua parte quod dicit quod corpus sit compositum ex partibus indivisibilibus est hic manifestae destruc
tionis propterea quod partes quae non dividuntur non evacuantur quoniam sit aut habentes
divisionem aut extremitatem. Aut non sit eis divisio nec extremitas
quod si dixerit quod eis non est divisio tunc non est possibile earum combinatio nec ipsarum
compositio quoniam partes non occurrunt nisi divisionibus suis. Cum igitur non est divisio nec
extremitas nec est ei continuatio nec combinatio. Verumptamen si dicatur quod con
tinuatio totius cum toto illud est erit in hoc eius. Nam cum dicas quod totum partis
continuatur cum toto partis tunc ponis duas partes unam et locus earum sit locus
unius quoniam totum cuiusque earum est totum alterius partis cum nulli earum sit pars
divisio quod autem dixeris quod eis sunt divisiones habentes extremitates con
sequitur eis partitio et divisio procedens. quoniam cum ipsarum divisiones obvi
ant et continuantur adinvicem quaedam earum fiat continuitate et quaedam non con
tinuentur et contingantur eas sectio et partitio necessario ex eis aut quod significat
quod omnis pars dividitur est quod aggregat tres partes non divisas quemadmodum reme
moratus est et ponis eas lineam unam deinde dividis lineam quae aggrega

ta ē excis ī duo media diuidi͛ ps media nc̄cio · Qͣ si dixis qͥuis ego
dixim q̄ ptes huiꝰ diuisionis triū · id est eoꝝ q̄ nō faciūt eoꝝ segregacō:
nē etiam dicem⁹ ei nō euacuat͛ diuisio a tribꝰ mōis · s · qͥ aut sit lōgitu͛ aut
latitudo aut pfūditas · Qͣ si fuit lōgitudo erūt ei due extremitates
· s · anterior ⁊ posterior ⁊ anterior extremitas n̄ ē posterior pauldo · ⁊ si nō ess
extremitates due vna ut cū fuiūt extremitates due ima remouebit diui
sio ⁊ si fuit silr̄ latitudo erūt ei due extremitates dex ⁊ sinistra ⁊ continebit
ipaz q̄ continat͛ lōgitudine de diuisitate extremitat · ⁊ silr̄ si fuit pfū
ditas erit ei extremitas sup͛ior ⁊ inferior ⁊ continebit ipaz · ⁊ q̄ sc̄ · lō · ⁊ lat ·
te diuersitate extremitatū ipaꝝ cū g͛o ita sit · id tūc manifestū ē q̄ ptes obmet
diuisionibꝰ suis · Dis aut diuisio diuidit͛ · Jam g͛o · m̄ ē expōnibꝰ
necijs ⁊ cōlonibꝰ terminatis q̄ ptes diuidunt͛ ⁊ q̄ cor n̄ cōponūt͛
ex ptibꝰ ī diuisibꝰ ⁊ īpabibꝰ · q̄m indiuiduū atq̄ pau corpus ē indiuiduū cōs
tocꝰ ī nōe ⁊ diffōne silis · n · ī t ea ē dr̄a n̄ ī q̄ntitate t qm̄ totū ē
plꝰ pte · Qͣ si dixit an · ypo · pig͛ fuit ī h̄ ut dicet q̄ elā cor mōꝝ
sit elā ita ut dicat · ca · fir · ⁊ hu · ⁊ sic ⁊ an · gar · pig͛ fuit ī h̄ ut di
cet q̄ elā sūt elā ita ut dicat q̄ elm̄ ē mīoꝝ pcū rei cuꝰ ipa est
elm̄ · Dicem⁹ ei · G · volunt q̄d nos docē ecen̄ eli · q̄ ipm̄ sit · ⁊ nam
ut ipm̄ nob cū diffinicōe sua disiūcte ipm̄ declarata nc̄ eꝰ ypo · v ī smōne
suo silāt⁹ ē cōsuetū phoꝝ ī expōnibꝰ suis ⁊ hoc q̄d dē ē ex descripcōne phoꝝ
ī suis expōnibꝰ · ⁊ nomibꝰ ut h̄ faciant q̄ appꝫ ī smōibꝰ sessi diuisi abeo
q̄ ī eis ē occultū ut magnificet sapia n̄ a'o psumat de ea n̄ q̄ ē excis ⁊
exoriat͛ ī ea sic ē id q̄ fecit ypo · ī libꝰ amph · v dicat vita breuis ars
vō longa ⁊ precedut cū eo ⁊ ī corpant smones suos q̄ appens ē ī
eis eo q̄ est excis ex pte sua ⁊ occultat eoꝝ spūalitate ⁊ q̄ ē excis ī
telligēcie ⁊ h̄ ē ppt duos mōs vnꝰ eoꝝ ē obsecacio eoꝝ ī postula
cōe ītellectuū discipuloꝝ ⁊ excitacō ipoꝝ ī inq̄sicōe ⁊ speculacōe ⁊ iusta
cōe īgenij ī pmissiōe ꝑsonā necijs ut appeant cōclusiones demrā
tiue cū noticia spūalitatis rꝫ ⁊ ī tēcionis ipꝫ ⁊ p scrutacōe ⁊ cō
tinacōe · Et cū scdꝰ ē qm̄ cū smo fuit corpe cōsupt asspu ī pimitur
forꝰ ipꝰ ī fantasia uelocit · ppt ꝓpinq̄tate fantasie spūi corpeo h̄ nā
q̄ facilꝰ ē ī spiactibꝫ ⁊ cuꝰ elogat͛ ī ītellectus ꝓpca q̄ ꝓpinqꝰ ei q̄ ē
psens ita ut cū loq̄t͛ forꝫ eꝰ ī tencōe illꝰ ⁊ ī mēte q̄ talꝰ ē ei ī pmi
t͛ pōce sit mouē ipm̄ a corpeitate ad spūalitate cū silitudine ꝓpinq̄tate ⁊ phi
cōe smo ī silitudie hꝰ ē q̄ de plōne narrāt estimauit ei q̄ ipē
dixe nō mouccas igitur cū cutello · ⁊ ī tēcō q̄dē plōnis n̄ fuit nꝫ cōtencō
sapꝰ eꝰ ut phibet ab illa mocōe ignꝰ cū cutello cū nō sit ī tencō ei
q̄ appeat de h̄ smōe qm̄ ī mocōe igꝰ cū cutello nō ē ad vetꝰ vrīs
nꝫ expulsio nocīu ī mo ipē nō ītendit de smōe suo n̄ ut ipē exhi
beat ne a'o respondeat͛ ī insipientibꝰ q̄ nascat͛ · assilauit igit͛ igꝰ
ī insipienti ⁊ cutellū smōi acuto cōmonētibꝫ ira · Dixit g͛o ne mo
ueas igꝫ cū cutello · i · ne respōdeas ī insipientī a'o q̄d ipm̄ nasci faciat
⁊ cōseq̄t͛ te ex insipiencia eꝰ q̄ tenet͛ te exig͛e cū ipm̄ cōmoues ⁊ īfla

mas et ei approximas et antiqui quidem non senciunt sicut in hac opinione sua ne
uestita intelligencie in sompnio et assimilata sicut opinionem ipsius. ipsi namque inuenerunt
quod cum intelligencia uult ut anime appareat aliquid eorum que adquisiuit aliquando suo glorioso
et sublimi et exaltat eas scilicet formas spirituales que sunt ei. Deus namque gloriosus et sub
limis cum uult quod anima appareat scilicet aliquid quod ipse faciat contingere in hoc mundo. Intelligencia
est media inter deum excelsum et animam sicut prophete et expositores sunt medii inter deum
excelsum et homines reliquos. cum ergo uult intelligencia ut non appareat anime id quod re
uelauit ei deus exaltat eam scilicet formas et sermones spirituales que sunt apud eam et facit
accidere illas formas medias inter corporales et spirituales ut rectificentur in sensu. cum uero re
locatur cum non imprimatur in sensu nec corpore formas et similes earum propter uictoriam sensus corporalis
scilicet sensum communem et propter uicinitatem sensus communis quod habet cum sensu corporali cum sit medius inter
sensum uisibilem scilicet corporalem et formatiuum qui est in anteriori parte cerebri nominatum fan
tasia et propter hoc nominatur sensus communis quia recipit a sensu corporali scilicet uisibili corporee rei et
procedit cum ea ad sensum spiritualem scilicet formatiuum qui est in anteriori parte cerebri. nos autem
non dicimus quod forme quibus intelligencia formas clarificat spirituales sint non forme
medie inter corporales et spirituales cum ipse existentes sint assimilitudinibus formarum corporalium
et que sunt presentes in uigiliis propter tenebras corticum corticiarum quia sunt plus subtilio
res et plus spirituales et luminose et propter hoc assimilauerunt eas antiqui formis celesti
bus exceptis que significant id quod homo uidet se ipsum in sompnio. quasi alas habeat cum quibus
uolet inter celum et terram et quasi sit apertum et sit prope uocans eum ut loquatur ei de
se ipso et quasi incedat super scilicet aquam maris et magnorum fluminum et quasi alia
sint rationabilia et loquatur significatur ergo ex hiis quod intencio harum formarum et figurarum est inten
cio spiritualis subliminis egrediens ab intencione sua diuisa ab eo quod est presens rei po
nens in uigiliis quia si ita non esset. non esset eius intencio nisi interpretatio quando egres
se erunt ab eo quod est intelligencia. Res autem non est ita quando inuenimus eas significationes
uitates rei et earum intenciones cum fiunt ipsarum interpres preter uerum. exceptis
quidem que significant. Et manifestum est quod nos inuenimus prophetias quarum assit filius cum
noluit discerni ab hominibus et ut ipsorum appareat proprietates in diuinis formis spiritua
libus faceretque eas apparere ut sciant homines ipsorum bonitatem et ipsorum exitum ab
intencione uulgari ad spiritualem cum sit id quod ipsi apparere faciunt egrediens ab
intencione naturarum et in hac quidem parte conueniunt quas libris suis scripserunt et in sectis perse
uerauerunt ut iudei et christiani et omnes qui prophetiam confitentur quod sompnium est una pars
cum prophetie. Cumque iam declaratum sit id et nunc iam firmatum est quod cum sensus communis
sublimatur in sompnio scilicet formis medias inter spirituales et corporeas quibus intelligencia
clarificauit formas spirituales faciat exceptis ipsarum corporeitate tamen cum non sit in eis forti
tudinem ut sciat exceptis non ipsarum simulacra et earum similitudines propterea quod ipsi
communis est sensui corporeo scilicet sensui uisibili. postquam ergo sciat corporeitatem earum erat cum super
formatiuum qui est in anteriori parte cerebri scilicet fantasiam formatiuus itaque recipit eam et sub
tiliorem quam sit apud sensum communem cum sit formatiuus prior. scilicet fantasia subtilior sensu
communi et remotior a sensu corporeo scilicet uisibili et cum formatiuus sit recipit id et assensu
communi et tenebat ipsum super memoriam uel commendat ipsum ei aut deponit apud eam. Cumque
excitatur homo a sompno suo reiterat illas formas a memoria et memoria reddit ei
ipsarum descriptiones et earum intenciones preter quod eas recipit a formatiua ita ut

cū ho recordatur earū ī quit eāʒ spūaliter amgine. Cogitacōis .n. ē pscta
n et discerne et repone. Ipa naqȝ discernit cortices rei a medulla ipi͛ ps
qr g discernit ipāʒ et purificat reddit ipām memorie et memorie q̄ recā
pit eā et cōphendit ipām & usqȝ q̄ requirat ab ea. Si g fuit cogitaco
illi͛ hoīs spūr p tenebrosa paucaʒ cortice et tenebʒ elōgata a corpulēcia
et grauacia sup q̄ intelligēcia iam īfluit ex splendore et lumē suo facit
eā scire pprietates suas et figuras suas et smoēs spūales et facit eā cōre
suas pprietates aīe et figuras ei͛ et pprietates uiuū eī͛ et discrecōne
figuraʒ ei͛ spūaliū a corpeis discernet cortices illaʒ foʒ a me
dulla sua discrecione uera et īterptacōe īq̄ erit error. Qđ si ei͛ co
gitacōe fuit multaʒ corticū et tenebʒ sup q̄ intelligēcia nō effudit
aliqd suu splendoris et lumis nec facit eā scire pprietates suas et pprieta
tes aīe et ei͛ uirtutes et nec sublimauit eam sup figuras spūales et
intellectuales corpeas et aīales et nō erit discrecio ī corticibʒ illa
rū formaʒ a medulla sua q̄ ei silate ī sopno ut discreto uiro q̄
iam ipē nō nouit spūalitate coʒ discernit eā a corporee ipoʒ. Cū
res ita fuit et fiet ut interpter foʒ spūales et smones spūales ex
pte corpeitate ipoʒ. Cūqȝ res itaqȝ fuit et fiet ut interpter foʒ spi
rituales et smones spūales ex pte corpeitatis eaʒ nō ex pte spūali
tatis ipaʒ p grossicie cogitacōis eaʒ et multitudieʒ cortic et tenebʒ
ipi͛ et fiet ut interpter sopniū interptacōe corruptʒ plium errors ī mo īq̄
nō sit post rectificaco nīc paucpabis et erit ei nec recitare suū sopnū
interpti pdenti et sup q̄ iam effudit intelligencia de splēdore et suo lumē
et facit eū noscē figuras foʒ et smoes spūales et discerne eas
a corpeis quā si nō nouit nō erit ei interptacio recta intelligencia
quidē nō sequitur sua opone nō uestigia creatoris glosi et sublimis
assimilatur opōm ei͛ p fortitudine et potēm suā. creator naqȝ glos
et sublimis cū mūdū care uoluit et facē ut sapia appereret et qr ī ipā
erat exiret de pō ad actū creauit mūdū ī gciose et nouit ipm nō ex
alio sȝ ex se genuit ipm nec p ex p q̄ peessit. nec ppē neccitate q̄ eo
indigeret ut iuuamētū afferret aut nocumētū et expellet et exalta
ret ob hȝ dōs nr̄ uehemēt ī mo nō facit ī nō bonitate et largitate sui et pp
qr largus fuit cū hȝ et fecit ut appareret sapia et bonitas ipi͛ uoluit
iuuamētū care et suoʒ suoʒ sȝ pp q̄ illos uoluit nō fuit ī uirtute hōm
adulciacōes ipoʒ nō sciret q̄ cator de eis uellʒ ut id facerēt et me
rētur ei͛ iam sm obediēcia q̄ ei exhiberet et nec et fuit ī potestate
ipoʒ puenire ad uolūtate ipoʒ catoris glosi et sūmi nō pdoctores
et sīmios ab ipō ad eos missos q̄ facerēt eos scire q̄đ de eis vellʒ
cū sapiētis nō sit loq̄ omnibʒ hoībʒ. Eoʒ naqȝ ē aīs ī q̄ aīar aīa
iā uiat et quidā eoʒ est ī q̄ iā uiat aīa uegetabilis et q̄dā ipoʒ ī quo
iā uiat aīa racōnalis et eoʒ ē aīs ī q̄ cōpōite aīar et uegetabilis sit ut aīar
cū racōnali aut uegetabilis cū racōnali. Et eoʒ ē aliqs ī q̄ existit sin
gularis aīa racōnalis et illā irradiat intellectiua cū hȝ splendore

et lumine suo. Ille ergo in quo vivat anima animalis est stolidus magis. loquitur autem
quantum victoriam sanguinis effusor faciens quam amplius sint filiis aliis in
suis moribus. In quocumque corpore vivat anima vegetativa vegetalis est extra stulti
pue providentie exorator in desideriis malis plurime commestionis potus et coi
tus similis in hoc suis vegetabilibus. Et in quocumque vivat anima animalis est providens dis
cretor spiritualium rerum a corporeitate sua multe verecundie exorator in vi
tatibus et detractionibus et expulsor feditatum. Et in quibus corpore vivat anima animalis
et desiderativa simul comprimuntur corpore virtutes et fit stolidus. letabundus exo
rator in desideriis et voluptatibus et coitibus. Et in quocumque ipsorum vivat anima rationalis
cum animali comprimuntur mores eius et fit propter quod in ipso est de virtutibus rationis pravitates
constantis. discretor inquisitor consiliator non audax in rebus terribilibus non vanum est scientie
et ipsorum. In uno quoque ipsorum in quo vivat anima rationalis cum anima desiderativa fit propter illud
quod in ipso est de virtute anime festinus desiderativus et gloriosus plurime commestionis
et potus et exorator in desideriis nullus et propter hoc quod in ipso est de virtute anime rationalis
conservator sui ipsius in omni tumulte et honeste. In quo et existit singularis anima rationis et
irradiat ipsam intelligentia suo splendore et lumine fit spiritualiter multe assimilationis
spiritualitati angelorum secundum naturam humanitatis. Regit igitur creator sublimis et gloriosus
suus illum qui talis est et fecit ipsum amplificare et fecit ipsum apparere sua mi
rabilia sua signa et manifestas demonstrationes et posuit doctorem et me
dium inter se et creaturam suam et fecit super ipsum descendere doctrinam suam uni
et ampliam naturalem et rationalem et in ipso quidem sunt sermones veri exeuntes per se
demittentes non egentes expositione et interpretatione et sermones communes ambigui qui
bus necessaria est interpretatio et expositio non propterea quod creator gloriosus pigritatus fuit in expositione
sermonum suorum toti in scriptis suis verum exeuntem per se sed quia gloriosus et excelsus
creaturam suam sciunt diversificavit ipsorum in intellectibus eorum et discretionibus ipsorum in
rationibus eorum et electionibus ipsorum. Excelsus namque est animal stolidus cum mente cuius
non permisit ut ipsi vere intendit nisi quod consequitur sensus et testificatur visibiliter et
excelsus est providens inquisitor sublimatus sic intuitive rerum discretor spiritualium rerum
a corporeitate ipsarum et excelsus est quod est humilitatis medie cum eo quod est in te in deme
dius qui interpretationem non comprehendit. Posuit ergo creator gloriosus sublimis ad ser
monis sui spiritualem intelligentiam ut sit dux et rector hominibus providencia et sapientia quod eo
perveniant ad spiritualitatem sermonis sui communis et ambigui et posuit et ad ser
monis sui communis ambiguum stolidis et insipientibus et cum non est sapientia ut in per
maneat fantasia ipsorum spissitudine et corporeitate sua et approximatur sensui cum non sit
in rationibus eorum consequens quod non est ita non eis approximatur fiat et permittitur per creatorem
prima ad spiritualitatem pura et approximatur sensibus eorum. Deinde et hoc ex hoc ad
id quod est plus spirituale et sublimius eis id gradatim gradatim donec perveniat in
eis ad spiritualitatem intelligentiam simpliciter et propter hoc eget quod ex hominibus insipientibus sint
tamen non est procepto in discretione doctoribus et sapientibus investigatoribus vita
tum ut reponat vel respondeat omni homini quod ex eis est. Verbi intelligat et perci
at secundum quod approximatur est spiritualis vel preceptum aut corporeitatem et interpretetur cum non
ipse sit impossibilis scire spiritualiter divisionum spiritualium verbis quam libus
non respondent nisi aperte una et affirmative res cum fore una. Si ergo elongatur ab

ſidarite illis ſac̄ illis remanꝫ ingr̄actia ſua uſqꝫ ꝑueniat ad ſapi̇ẽ q̄ exem
plificat ei rē tū for̄ diuſis ⁊ afferat ī tēptacões diuſas. ip̄e .n. p̄mit
affert rem corpeam ſpūi ꝓpmq̄ . Si g° vidꝫ q̄ ſit ei facl ⁊ ꝑpiat
eā ꝓcedit ⁊ ſi n̄ augm̄tat corpulēciā ⁊ ſublevauit ipꝫ gdatū donſ ꝓ
ꝑueniat ad locū q̄ iā noſcat ⁊ ip̄mat̄ forma eꝰ ī ſuo ſpū. ⁊ redit ⁊ ex
poīt illi paulatī donᶜ reducat ſmones ad ſpūalitatē īteguī. Iā m̄
igr̄ ē ⁊ notū q̄ ītelligēa nō ſe opone ſua n̄ veſtigia cātoꝝ glōſi ⁊ ſb
limis ⁊ ſilātur ei ſ uirtutē ſuā ⁊ ꝓpt̄ h̄ recuīt plȳ ⁊ veſtigia ītellſ
⁊ aſſilant̄ ei exeis aut̄ q̄b ⁊ q̄ reſp̄ōſio aff̄ q̄ nō afferūt lib ē
q̄ deplōne narrat̄ teſtificās vtūtē ītellſ. Dr̄ .n. q̄ cū appmq̄ſſꝫ o
bitꝰ plōnis vocauit diſciplōs ſuos ⁊ p̄cepit eis ut oſtēderēt ſ ſapias
ſuas. poſtq̄ g° oſtenderūt ei ⁊ ſciuit q̄ nichꝫ deerat eis de p̄ncipꝫ
phie ⁊ v̇tūtibꝫ ſapſ ī mo iā ipām ꝑcepant dixit eis ad h̄ remā
ſerūt qdā ap̄ uos q̄ nō nouiſtis ⁊ etiā mo q̄ nō nouiſtis ea. taciēt
g° ꝑpes ſolliciate cogitātes. Deinde redierūt ad eū ⁊ rogauerūt eū ut
doceret eos i°. Dixit g° eis cogitate ⁊ ꝯſidate ⁊ veīte ad me poſt tres
dies. ad me n̄ redeatis n̄ poſtq̄ redeūdi licēciā īpetrueritis. Receſſe
rūt itaqꝫ ab eo. ⁊ poſtq̄ ꝑtijt tēpꝰ miſerūt ad eū nūciū petētes li
cēciā eūdi ad ip̄m. iuit g° nūciꝰ ad oſtiariū ⁊ rogauit ip̄m ut īpetiret ei li
cēciam ītrandi q̄ īpetiuit ei. Poſtq̄ igr̄ īgreſſus ē ad eū ꝯūtit faciē ſuā
ad parietē ⁊ nꝫ pſcrutꝰ ē uerbū dixit ei nūcius diſcipli tui ſalutāt te ⁊
rogāt te ut des eis licēciā veiēndi. Ip̄e v̇ retraxit ſe ab eo ñ reddit
ei reſp̄oſiū. Nūciꝰ aūt ſꝰo nūciauit. ⁊ ip̄e n̄ reſpondꝫ ei. Deide nūciau̇t
tꝰo. ꝯuſus g° ad eū tūc faciē allocutꝰ eū ē ⁊ dix̄. dic eis ut veīāt
Reuſus g° nūcꝰ ad eos nūciauit eis q̄d de eo erat ⁊ fecit eos ſcire
q̄ mltotiēs itauit q̄ōm ante q̄ reſp̄ōderet ei q̄ ⁊ cū ꝯuit ei. Rendit eū
ī dignane ⁊ faciē tūc ſignūte m̄ā. Cōtriſtati igr̄ ſūt diſcipli ⁊ venerūt ad
ip̄m ultimā h̄ntes āguſtiā ⁊ ꝑuenerūt ad hoſtiariū ⁊ rogauerūt ip̄m
ut īpetret ipis licēciā ītrādi. Poſtq̄ g° ītrauerūt ad ip̄m aſſedit eis
plō ⁊ reſpexit eos multū placido ⁊ blādo ⁊ gauiſꝰ ē cū eis ⁊ ītrroga
uit eos de ꝓpone eoꝝ. placuit g° eis q̄ apparuit eis de ipō ⁊ ꝯuſi ad
nūciū īcrepuerūt eū uitupantes ſmī eꝰ. Dixit aūt plato eis. q̄d h̄ etis
ut reph̄ndatis nūciū vr̄m. dixerūt ei. q̄m veīt ad nos ⁊ ītimt nos et
nūciauit nob̄ diuſi ab eo q̄ uidemꝰ de p̄te n̄rā. Dixit g° eis n̄ rep
h̄edatis eū ī h̄ q̄ ip̄e narrauit q̄ ip̄e n̄ narrauit n̄ q̄ vidit ⁊ hoc
eſt q̄ dixi uob̄ de ſapiā de eē. Terciꝰ ei ſmo ab uno loco egdit̄ ſꝫ
ſp̄ūꝰ for̄ diuiſificant̄ ſ diuſitatē foꝝ ipiꝰ ī t̄ ſmonē ei cū egrediar
leuit̄ ⁊ ſuauit̄ multū placido ⁊ arridēte ip̄m ⁊ ītꝰ ip̄m cū egredit̄ ē
ira ⁊ tūc multū lōga exiſtit dr̄ia. ⁊ ꝓpt̄ h̄ audiēcia a magiſt̄o mag
applicat ītecōibꝰ rr̄. ⁊ uirtatibꝰ q̄ ꝯſidacō ī libꝭ. lib̄ .n. n̄ aff̄ rē n̄ cū
for̄ vna ⁊ Rendꝫ ex p̄te una. magr̄ aūt aff̄ for̄ plēs ⁊ Rendꝫ ex p̄tibꝰ di
H diuſitatibꝰ anticꝫ vſitati ſūt de tcia ꝑticlā. ||uiſis
de q̄ntitē eloꝝ q̄ uolūt oīs ſecta coꝝ ⁊ ī ꝯdicēdo ei q̄ alienatꝰ ē antē

de tcia ꝑticla

et diversificatur artificiate. Inquit Ysaac: diversificati sunt antiqui in quantitate elementorum
et diversitate generali secundum duos modos. Sunt enim quidam eorum qui dicunt quod elementum est unum
et quidam eorum dicunt quod sunt plura. Dissenciunt enim secundum tres modos. Quidam enim ipsorum di-
cunt quod est in mole et infinitum, et alii ipsorum sunt qui dicunt quod est in mole sed est finitum. Qui
autem dicunt quod est unum discrepant et secundum duos modos. Sunt enim quidam ipsorum qui di-
cunt quod est unum dicentes quod est in mole. Quidam enim eorum sunt qui dicunt quod est in mole et
quidam dicunt quod est in mole. Qui autem dicunt quod est in mole et infinitum estimant quod sit virtus
creatoris gloriosi et sublimis quoniam creator exaltatur et sanctificatur est in mole et infi-
nitus motus. Enim non evacuatur quin sit aut substantialis aut accidentalis. Substantialis vero est sicut
motus generationis et corruptionis. Accidentalis est secundum duos modos et motus in quantitate sicut motus augmenti
et diminucionis aut motus in qualitate sicut alteratio et permutatio in locis ac dixit philosophus re-
motus est. Illi autem qui dicunt quod est in mole sed finitum existimant quod sit species nove et fini-
te sunt apud creatorem nostrum et novatorem cuius sublimis fama est. Eorum vero qui di-
cunt quod elementum est unum in mole quidam sunt qui dicunt quod est ignis sed cum inspissatur fit aer et cum
augmentatur eius spissitudo fit aqua et cum firmatur inspissitudine sua gravatur et fit terra. Et
alii ipsorum sunt qui dicunt quod est aer et cum subtiliatur et rarificatur fit ignis et cum inspissatur
et ingrossatur fit aqua et cum firmatur in spissitudine gravatur et fit terra. Et alii ipsorum
sunt qui dicunt quod est aqua et cum subtiliatur et alleviatur fit aer quod si augmentatur
eius subtilitas et rarificatur fit ignis et cum inspissatur et aggravatur fit terra et quidam eorum
sunt qui dicunt quod est terra sed cum subtiliatur et currit fit aqua et cum augmentatur eius sub-
tilitas et inundat fit aer et cum firmatur eius subtilitas et rarificatur fit ignis. Illi
vero qui dicunt elementa esse plura dissenciunt secundum genus. Alii enim eorum dicunt quod sunt duo sed esti-
mant quod ipsa sunt mundus et creator gloriosus et sublimis. Et alii eorum dicunt quod ipsa sunt tria
et sunt mundus et forma et motus. Et quidam eorum sunt qui dicunt quod sunt quatuor et sunt ignis aer et terra
aqua. Et alii eorum sunt qui dicunt quod sunt sex et sunt elementa quatuor et concordia et discordia
et quidam eorum sunt qui dicunt quod eorum numerus est infinitus quoniam ipse est perfectio et complementum
ipsius. Inquit Ysaac: ei qui hac proteruitate proteruit et si elementum est unum et est generans
generatorum ex eo non evacuatur ipsorum generacio ex ipso quoniam aut sit propter naturam eius eli-
ciens essenciam aut propter formam ipsius. Si igitur est propter naturam et essenciam eius non est possibile
ut generetur ex eo nisi quod simile est necessarie eius et conveniens ei quoniam omnis forma nil generat nisi naturam
suam et essenciam suam vigoratam et quod dissimile est faciens in ipso augmentum sicut calidum
invenimus namque ipsum generare naturam suam et facere formam quod est simile ei et augmen-
tum in ipso faciente. Elementum vero non est contra. Invenimus enim ipsum relinquere naturam suam
et essenciam et permutari ad naturam generati ex eo. Cum igitur id ita sit tunc ge-
neracio generatorum ex eo non est propter naturam et essenciam eius immo propter formam extrinsecam
et agentem in ipsum. Elementum igitur non est unum et operatur quod dixit Ypocras contradixit ei qui dixit
quod elementum est unum artificialiter et dixit si elementum esset unum homo non doleret nec pateretur
et si pateretur non oporteret ut esset eius passio sed in una ut eius sanatio et
reductio ad dispositionem pristinam esset in regimine uno et medicina una. Inquit Ypocras: propter
quod dolor non est in secundum propositum rei aliis naturalis rei cum exit extra essenciam suam
ad id quod diversum est ab ea et quando elementum est unum non erit in corporibus generatis
ex eo contrarietas nec discordia nec permutatio de dispositione ad dispositionem ac dolor procreatur
et similiter non oportet ut sit passio quoniam cum non sit ibi res que ad invicem opponuntur

et egeant ad invicem et patiantur ad invicem non oportet evenire passionem. et si passio acci-
dit per causas novas corporis extrinsecus advenientes non oportet ut sit par. non una
species quoniam sanitas unius rei est unica et similiter non oportet ut sit sanatio ut sanitas non medicina
et regimine uno. Si vos autem non invenimus per ita. Invenimus enim hominem pati pas-
siones plurimas et permutari ad res diversas et contrarias sicut calidae et frigidae humidae
et siccae. et invenimus eius sanationem et similiter existere mediantibus diversis et contrariis. Iam igitur manifestum
est quod corpus hominis est generatum ex rebus diversis et oppositis scilicet calido frigido humido et sicco: cum ipsum non alteretur
nisi ad eas neque sanetur ex passione nisi cum eis similibus. Homo igitur compositus est ex elementis cum
elementa non sint absque qualitatibus ut ipsa elementa qualitatibus suis neque qualitates absque
elementis nominate nobis sunt. Cum enim igitur dicas elementa esse calida et sicca et cetera di-
cas calida et sicca elementa igitur cum non sit calidum et siccum nisi et actu sit non igitur neque
igitur non calidum et siccum nisi et actu sit. Quod si dixerit quod cum corpus humanum sit compositum ex elementis
utique quare nutrimentum non est ex eis cum sint simplicia et pura. Dicamus ei quod causa est quoniam
ipsa sint in corpore humano composita et commixta et simplex quidem non nutrit compositum neque a-
git in ipso. Sic compositum nutrit compositum et agit in ipso et id quidem est propterea quod similatur ei in
compositione et quoniam cum nos afferimus corpori ad compositum ex eis quae nos afferamus ei
ipsa eadem cum compositum ex eis non sit ex ipsa et si nos multotiens utamur eis cum
sit simplicia propter sententiam iuvamenti nutrimenti. potamus enim aquam frigidam assidue
ad infrigidandum calidi. aerem trahimus in nobis ad sedandum vaporem et ad humectandum
abundantiam et ad hoc ut eius iuva et cetera. Fiant faciles in corpore et attrahimus aerem assi-
due. propterea quia indigemus eo in expulsione vaporum a corde et in mittendo
a corde spiritum vitalem et temperando ipsum et calefacimus nos ad ignem ut expel-
lamus frigus a nobis et abluimus nos aqua calida ad remedia corporis nostri et humectanda
ipsa. Et invenimus quaedam animalia quae ex terra nutriuntur solummodo propterea quod ipsa
sunt propinqua terrae et filia. Quod si dixerit cum homo secundum se non fiat secaces aphedes
vorax et delectatione non quia ille est compositus ex diversis elementis diversarum naturarum quare unaquaeque
delectatur eo quod ei similatur et convenit et refugit et vult ex hoc quod est ei diversum et contrarium
non et quare ergo non sunt arbores et plantae et similia cum ipse sit compositum ex elementis diversis.
Dicemus ei quoniam sensus est per tres modos. ipsius enim est naturalis et animalis et intellectualis
et sensus quidem absolute est sensus rei absolute cum vox exit anima et recedit sua ad diversa
secundum quod ipsa est contrarium eius et delectatio quidem absoluta est sensus rei absolute cum delectatione
eius quod convenit naturae et eius essentiae. Si igitur secaces fuerint naturales eius sensus est naturalis et si fu-
erit animalis erit sensus ipsius animalis. et si fuerint intellectuales erit sensus ipsius intellectualis et sensus qui-
dem naturalis est qui est propterea arboribus et plantis et quoniam ipse sunt naturalia et non animalia et propterea
hoc sentiunt sensu naturali quod convenit naturae et complexioni suae existenti et delectatur
eo et recipiunt ipsum assidue et refugiunt ab eo quod diversum est animae et complexio-
ne ipsorum et expellunt ipsum a se. Signum autem illius est quoniam ipsa recipiunt aquas
dulces et delectantur aqua dulci et pingui terra et aere temperato et calido et e contrario
refugiunt ab aquis nitrosis et aluminosis et sulphureis et terra calefacta et aere
superfluae caliditatis et frigiditatis. Ex eis autem quae signantur est quod videmus de augmento et fer-
tificatione terrae pinguis et aquae dulcis et aeris commensurato et exsiccatione ipsarum
penuria nutrimenti et extenuatione et fructuositate in terra et aquis et aere diver-
sis ab illis. Iam igitur manifestum est quod arbores et plantae comprehendunt ipsum sentiunt sensu

animali cum sentiant sensu naturali et delectantur eo quod eis est conveniens ex nutrimento et
refugiunt ab eo quod ab eis est diversum et illud quidem significatur ex motibus membrorum
in nutrimento. ut ipsa delectari eo quod contingit complexioni eorum et recipere ipsum ad se
et si non sentiat quare et refugere ab eo quod ab eis diversum est et expellere ipsum a se
et si non sentiant quare sensu aliquo. Quod si quis dixerit nobis probationem ipsam et dixerit quidem
igitur dicas de eis sint ipsa scientia aut non scientia. et si scientia sunt quare est
significatio scibilis ipsorum et si non sit scientia qualis ergo est possibile ut fiat sciens ex non
sentiente. dicemus ei nos non dicimus quod scilicet in sit corporibus generatis ex elementis et consequenter
quod nos interrogas immo sermone nostro non est nisi quod scilicet in est animabus tribus. scilicet anime
vegetabili et anime animali et rationali et in vegetabili quidem est scilicet naturalis qui sentit in nutrimento et augmento
suo et animali in est cum sensu naturali. scilicet alius qui sentit dolorem corporum et motum voluntarie
et rationali in est cum sensu naturali et sensu alio intellectivo scilicet qui est in receptione et discretione et per
scrutatione et [illegible] et cogitatione rerum secundum veritatem. Ex eis autem que significant quare est
quod invenimus a corporibus cum ab eis recipiuntur anime remotionem sensum sensus. n. in elementi
bus non corporibus et anima non est generata ex elementis immo ex creatione et novitate et
propter hoc sola scilicet vegetabilis propterea quod in eis non est nisi anima vegetabilis tantum habentia sensum
naturalem solummodo sicut residuum nutrimenti et ea que sunt [illegible] et [illegible] et complet
motum naturalem scilicet augmentum in animalibus vero cum sit anima cum anima residuantia animalis animam
agigant in eis cum nutrimento et augmento et motu naturali. motu voluntario et sensu corpore
sicut visus auditus et gustus et que sunt similia. In homine autem propterea quod in eo est cum duabus aliis
anima rationalis agigant in ipso cum nutrimento et augmento et sensu corporis scilicet spiritualis et investi
gatione et discretione et propter hoc sanus est cum percipit prohibetur remuneratur dampnatur
quod si non dixerit ego non dico quod elementum licet sit unum sit motum et passum quoniam ex
sermone meo est quod elementum in motum et non passum. dicemus ei quod verbum hoc est manifes
tioris [illegible] et hoc est propter duos modos. unus eorum est quod determinaverunt [illegible] et
diximus quod dolor est per mixtionem rei naturalis ad non naturale et omnis permutatio duabus indi
get rebus agente et patiente ut sit ex agente actus et ex patiente sensus cum dolor. Si
vero permutatur una duarum rerum scilicet sensus et passio non erit dolor penitus. Istud autem significatur
ex corporibus celestibus et corporibus vegetabilibus. Corpora namque celestia scientia sunt. sed
non sunt patientia neque permutantur anima et essentia sua et propter hoc non dolent. corpora
vero vegetabilia patiuntur sed non sentiunt passiones quare propter hoc non dolent. Necesse igitur est quod
[illegible] ut non fiat dolor nisi sensu et passione simul. Modus autem secundus est quod si elementum
[illegible] esset in motu non esset potentia generationis generatorum ex eis. generatio namque
secundum tres modos existit secundum quod declaravimus aut [illegible] aut [illegible] aut nihil
aut [illegible]. Si ergo dicas quod est secundum [illegible] generabilis et novationis sermo erit
manifeste [illegible] generabile namque est [illegible] est [illegible] gloriosi
et sublimis quoniam ipse generat eas ex nichilo. [illegible] generata ex [illegible] unde
ex non existente. sed [illegible] non est [illegible] generationem generatorum ex
ea elementum autem est [illegible] generationem generatorum ex eo. [illegible]
[illegible] non est elementum [illegible] ita sit tunc [illegible] remota generatio generati
ex elemento et sit secundum [illegible] creationis et novationis. Si autem dicas quod est secundum [illegible]
tam artis opificis [illegible] destructio ex duabus partibus quarum una est ex parte fortioris
et altera ex parte [illegible] destructio ex parte fortioris est

ē ppt̃ ī qd declarauim9 multociēs desinoē phi ꝫ cōstituim9 demrācōes
ūales q elm̄ existit ī gnato ex eo pō̄ ꝫ nō actu sic̄ ar̄ artif̄ n̄ exist̃
ī gnato ex eo nz pō̄ nz actu · sicut n̄ existit ī sputura nz pō̄ nz actu ꝫ car
pentari9 nz existit ī carpētaria nz pō̄ nz actu · ꝫ ei9 q̄dē destructō ex
pte actōis ī se ipā ē q actō fit sm̄ duos mōs aut sm̄ semitā opōnis
aut p semitā artis ꝫ actō quidē opatiā ē que euanescat ꝫ finit̃ cū
qete facientis ipam sicut smo q finit̃ ī t̃secat cū qete loqntis ꝫ
simlr̃ amblacō q finit̃ ꝫ ī t̃secat cū qete facientis ut abiacēns ipāz
sic smo q finit̃ ꝫ ī t̃secat cū quiete ambulātis ꝫ actio quidē artifi
cial ē cū sic fit mansiua ꝫ pseuat̃ post qete facientis ipam sic sic̄
anuli ī argēto ipā namq; pmanz ꝫ figit̃ post fac̄ hōis ꝫ finē o
pis artificis ipam faciētis · ig̃ m̄ ē q actō artific̄ ē ad ven̄ sic̄ ex nec
ī sōte exn̄te nō corrō nz alcātō nisi figā tm̄ · argētū · n · n̄ ē remotū
nz altātū arā argēti p q̄ puenit ex eo anul9 · elm̄ aut nō ē ita q
resolūt̃ ꝫ altat̃ ꝫ sepat̃ ei9 sic̄ ꝫ pmutat̃ ad form̄ genati ex eo
g̃ gnō gnatoꝝ ex elō nō est sm̄ semitā artis nz sm̄ semitā opōnis
Q si dicis q ē s semitā actōis nl̄ n̄ ē elm̄ mōle n̄ oz ut sit elm̄ qm̄ ge
natō nl̄ n̄ fit n̄ motu ꝫ pmutacōe ꝫ exitu ei9 q ē ī elō de pō̄ ad actū
sic ē embrionis mot ꝫ pmutacō ipi9 ꝫ exitus ei9 q ē ī spō de sic̄ ali de
pō ad actū ꝫ exit semīnū fructuū q exit̃ duriac̄ hn̄t ut psicoꝝ nucleī
ꝫ pmutacō ipoꝝ ad arborē ꝫ si nō euanescāt ūlia q2 nā actōnū n̄ ē
n̄ p̄mi mot ꝫ qetis · Cū g̃ remouēt̃ mot ꝫ qes ꝫ auferūt̃ ūlia eva
nescāt nā · Visus aut testificat̃ dūsū ad h3 qm̄ ūlia sūt pseuāta ꝑphē
sa · Q si dixit ego volo cū dico q elm̄ ē vnū ī mōle n̄ pōm cātōris
glōsi ꝫ sblimis qm̄ pō cātōis · cui9 sblimis ē fama nō ē mōd alius nsi
mot cū mot s q declarauim9 ꝫ diximus q ī pōle ē qm̄ mot sit aut ī sbā
sic mot gnōnis ꝫ corrōnis · aut ī qn̄titate sic mot aug̃ ꝫ dimīnōnis · aut ī qlitate sic
mot altācōis ꝫ pmūtōnis ī locis · mot aut n̄ tēq cātore glōsi ꝫ sblime · pō
aut cātōis ē ī mōr ꝫ elm̄ ē ī mōle · Dicem9 ei iā ptiit ex nob declaratione
q̄d ī q suffia existit ꝫ puenim9 ad ipm̄ cū demrācōib9 maifestis ꝫ
ostēdim9 q elm̄ ē cui9 sic̄ sepat̃ ꝫ pmutat̃ ad form̄ gnati ex eo ꝫ ex
istit ī gnato ex ipa pō n̄ actu ꝫ sbleuat̃ cātor glōs9 ꝫ excels9 ob hoc
plm̄ qm̄ altācō ꝫ corrup9 n̄ seqūt̃ ipm̄ · cū ipi sblimi ꝫ glōso n̄ sit
sic̄ aq pmutet̃ ꝫ figet̃ aly nz nec aqb9 remoueat̃ ꝫ pmutet̃ et
ad diūsa ab eis nz glōso ꝫ excelso sit pō ī aliq rr̄ nō sm̄ semitā
nouacōis ꝫ cācōis ꝫ ī psiōnis qm̄ ipsio ei9 bndicti ꝫ exaltati exig
ī opōib9 suis · Iā ig̃ pz q pō cātōis glōsi ꝫ sblimis n̄ ē elm̄ qm̄ ipē
creat res ꝫ nouat eas ex nichilo · Si aut q̄ dicat q elm̄ ē vnū finitū
spē ꝫ ī finitū ī diuiduis dz q n̄ pt ee · qm̄ spēs aut sit ī diuidua aut
n̄ ī diuidua · Si g̃ ipā ē ī diuidua ꝫ ē finita sit ī diuidua · vn̄ sūt ꝫ ipā fini
ta vnū ꝫ si ipa nō sūt ī diuidua ꝫ ē elm̄ nō sūt ī diuidua ī ūncia ī
diffōne elōꝝ qm̄ ipa sūt spēs · ꝫ spēs ē elm̄ · Iā g̃ euanescat q elm̄ v
nū sit spē ꝫ plm̄ ī diuiduis qm̄ ī diuidua ēgssa sūt ab elis · Q d

si dixerit quia dico quod species est indiuidua ex parte quod ipsa est summa et uniuersitas eorum et
non est apud diuisionem ipsorum et separationem sicut diximus de natura. est summa unitatum
et uniuersitas ipsarum et non est ipsa cum separationem et diuisionem ipsarum. Dicemus ei cum igitur
species apud te sit uniuersitas ipsorum et summa indiuiduorum et iste ipsa sit finita et comp
rehensa in scientia erunt indiuidua infinita ipsorum finita et comprehensa in scientia et cum non
sit species nisi uniuersitas indiuiduorum et similiter cum indiuidua sint infinita et uniuersitas
sua ipsa species et sit iste ipsis infinita et non comprehensa erit species infinita et non comp
rehensa cum non sit nisi summa et uniuersitas ipsorum et si hoc conceditur erit unaquaeque species et
uniuersitatis indiuiduorum finita et infinita simul et hoc quidem est manifeste inconueniens
Quod si dixerit ego non dixi quod indiuidua sit infinita nisi propter possibilitatem additionis
in eis. Dicemus ei quod igitur dicis in eis quorum exitus ad generationem est futurus adhuc
dum enim intrat in speciem recipiat nomen et diffinitionem eius aut sunt extra ipsam non re
cipiat nomen et diffinitionem eius. Si igitur dixeris quod sit extra ipsam facies oportet ut sit
indiuidua quae non intrant in speciem et tunc euanescat ut sit in totum indiuiduis species. et
si dixerit ex eo quod causa quare exitus agnitionem futurus est quod hys quae non dum exierunt
intrat in speciem recipiat nomen et diffinitionem eius facies necessario possibilitatem ad
ditionis in speciem semper et erit infinita. et hoc quidem erit diuersitas ab eo quod dicunt dya
letici. Quod si contraxerit comparationem ad nos et dixerit. hoc non dicunt dyaletici quod species sint comprehense
et diffinite apud intellectum et propter hoc non solliciti fuerunt philosophi perscrutari de eis. Di
cemus ei quod quoniam philosophus dixit quod species sint comprehense et diffinite apud intellectum et non
intendit non ad diffinitiones comprehendentes eas declaratiuas nec earum re
ceptas in unoquoque indiuiduorum ipsorum et non fuit ei intentio ad hoc quod species sit
fons existens ex quo fiat indiuidua sed unaquaeque species est comprehensa et non apud
intellectum diffinitione sua enuntiatiua nec ipsius indiuidua non sit igitur et non
comprehensa propter possibilitatem additionis in eis et quae ex eis egrediuntur ad genera
tionem ex eis recipiunt nomen speciei sue et eius diffinitionem non secundum quod ea quae ex
eis exeunt ad generationem addunt in specie. et quae non exeunt minuunt de specie. species namque
est antiquitus consistit eius essentia et diffinitio enuntiatiua nec eius apud intellectum
Iam igitur consistunt determinationes quod species non est elementum. quia elementum est fons consistens
et resoluitur et separatur eius forma alia et permutatur ad formam generati ex eo secundum
naturam ipsius species non non relinquit naturam et essentiam suam quoniam est comprehensiua indiui
duorum semper dans ei nomen et diffinitionem suam. Qui autem dicunt quod elementum est unum
tantum modo et existimant quod sit ignis tantum aut aer tantum aut aqua tantum aut
terra tantum. Similiter est eorum sermo manifeste destructionis. nam si corpora hominum es · no hic
sent generata ex igne tantum putrerent nerui et ossa et cartilagines et quae eis si
milia propter prohibitionem generationis illorum ex igne propter leuitatem et subtilitatem
suam et putrerent et sanguis et co. ni. et talia et non esset possibile ut in eis esset uirtus
digestiua et retentiua. nec expulsiua quia uirtus digestiua est ca. et hu. et
retentiua est frigida et sic. et expulsiua fri. et hu. et de hys quae prohibetur
est ut sit generatio illorum ex natura sanguinis. ca. et sic et similiter si corpora alia essent
generata ex terra tantum putrerent sanguis et reliqui hu. et co. ru. et si hoc esset
possibile putrerent et uirtus attractiua digestiua et expulsiua propter prohibitionem
generationis illorum ex natura frigida et sic. et si essent corpora alia generata ex aere

tamen procrearentur ossa nervi et cartillagines et non esset possibile ut in eis esset virtus attracti-
va aut retentiva aut expulsiva propter prohibitionem generationis illorum ex natura hu-
miditatis. Et si omnia essent generata ex aqua tamen procrearentur nervi et ossa et reliqua membra du-
ra et fortia et non esset possibile ut in eis esset virtus attractiva neque retentiva neque digestiva
propter prohibitionem generationis illorum ex aqua et propter eius aquositatem et subtilitatem et humidi-
tatem. Quod si dixerit ergo non dico quod omnia sint generata ex igne generatione absoluta. Sed dico quod quando ignis
inspissatur fit aer et quando augmentatur spissitudo eius fit aqua et quando finitur inspissatio eius fit
terra. Cum ergo permutatur ad qualitates nigri generantur ex eo species homini. Dicemus ei iste
tuus sermo destruitur duobus modis. Unus est confessio tua quod omnia generantur ex
materia nigri. Et secundus est quoniam in sermone tuo scilicet igitur cum inspissatur fit aer est quod sustine-
nam ut sit ei passio. Ut cum sit passio indiget necessario agente et movente
ut exeat de raritate sua naturali ad spissitudinem accidentalem et contrariam et ita illud
et est quod removetur ab eo non unus quoniam movens et motum non sunt unum in hoc dicendo
illius qui dicunt quod elementa sunt pauciora uno plura nigri. Alii dicunt quod sunt duo et sunt
calor glutinosus et humor. Et dixerunt alii quod tria sunt et sunt materia et forma et motus. Et alii
dixerunt quod sunt sex scilicet quatuor nigri et concordia et discordia. Alii sunt qui dixerunt
quod ipsa sunt summa denarii quoniam ipse est complementum numeri et perfectio eius. Qui autem dixe-
runt quoniam ipsa sunt duo et sunt calor subtilis et glutinosus et humor, et qui dixerunt quod
sunt tria et sunt materia et forma et motus, consequens est error eorum propter nomina. Ipsi vero no-
minant principia elementa. Dicimus autem ut principia et elementa est quod alterantur elementa et resolvun-
tur et separantur ipsorum forme et permutantur ad formam generati ex eis et exeunt in genera-
to ex eis postea. Principia autem non sunt ita quoniam ipsa non sunt partes generati ex eis neque ex-
istunt in ipso et non est possibile ut sit elementum antequam componatur et fiant nigri et qualitates reci-
piant et fiat post hec elementa. Eorum vero qui dixerunt quod sunt sex et estimave-
runt quod sunt elementa nigri et concordia et discordia, sermo est manifesti erroris duobus
modis. Unus est modus quod convenientia et discordia sunt dispositiones convenientis et discordantis
sed dispositiones sunt accidentia et elementum est quod accidens impossibile sit elementum substantie manifeste. Et eius qui dixit
quod ipsa sunt summa denarii quoniam denarius est complementum numeri, sermo est manifeste
destructionis duobus modis. Unus eorum est quod concordia et discordia non sunt corpora neque principia corporum
et secundus modus est quod concordia et discordia sunt dispositiones concordantis et discordantis sed dispositiones
sunt accidentia et elementum est quod impossibile accidens sit elementum substantie manifeste. Et eius qui dixit quod ipsa
sunt summa denarii quoniam denarius est complementum numeri est manifeste destructionis
duobus modis. Unus eorum est quoniam denarius non est summa numeri secundum veritatem quamvis quinarius
sit complementum numerorum. Est tamen complementum centenariorum sicut unum est principium numerorum et ce-
num centenorum et mille millenorum. Si dixerit quod denarius sit terminus principii decen-
norum non quia est denarius sed quoniam ipse est virtus denariorum sicut est unus quia est virtus u-
norum et ex eis quod significatur vero est quod nos invenimus hominem cum incipit ab uno et mul-
tiplicat ipsum semper ascendendo donec perveniat ad x. Deinde stat cumque voluerit nu-
merare decenos incipiet a x. et faciet ipsum unum et ascendit ex illo ad c. Di-
cemus ei ex sermone tuo affertur contra te. Dixisti enim quod quando homo incipit ab
uno numerare ascendit sursum usque perveniat ad x. Deinde incipiat numera-
re a x. usque ad nonaginta. Deinde a nonaginta usque ad nongenta. Non
igitur numeri complementum est denarius in modo principii decenorum. Iam igitur manifestum est ex veritate

sermonis tui quod denarius comparatione sui ad numeros ipse non est complementum numerorum comparatione sui ad decenos est minor numeris decenorum. Ipse igitur est comparatione sui ad numeros elementum eorum quoniam ipse est complementum numerorum et comparatione sui ad decenos non est elementum eorum quoniam ipse est primus decenorum. Ipse igitur est elementum et non est elementum simpliciter. Et hoc quidem manifesti est erroris et destructionis. Modus autem secundum quem elementum secundum quod declaraverunt testimonio philosophi est primus generationum secundum veritatem cum nichil precedat ipsum ex quo ipsum generetur. Denarius vero est generatus ex unis cum non sit nisi multiplicatio unius .x. vicibus et est eius forma et ipsius complementum. Iam ergo removetur ab elementitate procul dubio.

Explicit liber elementorum ysaac israelite filii salomonis ad optimum.

[illegible] pma i stõcho · s[ecund]a i epate · t[er]cia i oib[us] mb[ri]s · In stõcho digit[ur] cib[us]
[illegible]otus · om[n]ia · n[on] igrediencia corp[us] siue sit cib[us] siue pot[us]. p[ri]mit[us] ad
stõchu[m] t[ra]nsmit[tun]t[ur] 7 ibi digun[tur] 7 excoquunt[ur] 7 i[n]de suc[us] q[ui] chilum offici[tur]
tei[n]de i nutrimtu[m] [illegible] stõch[us] trahit q[uo]d t[ra]nsi[r]e siue s[ib]i e[st] 7 ple[n]ior[e] 7 sup[er]
flua depone[n]s [illegible] iauue suo i[n]f[er]iori 7 sup[er] forami[n]e i[n]ferius q[uo]d porta[m] vocat
ph[ys]i ad i[n]testi[num] [illegible] huic forami[n]i q[uo]d duoden[um] vocat[ur] mutat q[ui]a q[ua]nti
tas sui [illegible] vni[us] cuiq[ue] ho[min]is · xij · e[st] digitor[um] cui[us] si[ue] dim[ensio] di
[illegible]as · l[ica]t i[n]testi[num] [illegible] logitudi[n]e dorsi erectu[m] 7 q[ua]ntitas siue q[u]antitatis sic
[illegible]itas foram[ini]s e[st] porte 7 ideo vocant porta[m] q[ui]a usq[ue] ad n[on] necitate
cibi de stõcho [illegible] clauditur q[uo]d cu[m] depone[re] [illegible]piat ap[er]it[ur] porta illa et
descendit esca 7 c[um] descendit clauditur porta postea sic e[ss]e[n]t [illegible] cu[m] aut[em] cib[us]
ad i[n]testinu[m] [illegible] accipit ei nutrim[en]ta sua q[uo]d n[on] sue assimulat[ur] · Q[uod]
aut[em] remanet [illegible] forcailar tor[que]t depone[n]s ad i[n]testinu[m] [illegible] q[uo]d glob
bosu[m] e[st] rotu[n]d[um] i[n] medi[o] vocat[ur] ieiun[um] · [illegible] rotu[n]du[m] dicit 7 porta[m] lactis
atq[ue] i[n]testinu[m] [illegible] cib[us] ueniat trahit s[ibi] totu[m] [illegible] 7 humiditatem epar ac si
magnetes trahet ferre[us] · Intestinu[m] a[utem] [illegible] [illegible] illa[m] humiditatem epa
ti q[uo]d sudore [illegible] cu[m] forami[n]i unde exigit ap[er]tu[m] n[on] heat · [illegible] accipit g[ra]
cib[us] [illegible] [illegible] calid[itat]is atq[ue] co[m]mixtis [illegible] 7 epar · p[ost] hec
meseraice [illegible] vocate · Epar v[er]o cu[m] [illegible] sucu[m]
sucu[m] [illegible] [illegible] Duodenu[m] i[n]testinu[m] p[re]dictu[m] i[n] logitudine
dorsi erig[itur] [illegible] e[st] n[on] rotund[um] n[ec] globosu[m] sic aliud fuit i[n]testinu[m] q[uo]d n[on]
necitas [illegible] [illegible] decatis [illegible] cib[us] ex rectitudi[n]e [illegible] ad i[n]testinu[m]
descendit [illegible] facil[ius] ut locus [illegible] i[m]pediret [illegible] meseraicas venas ibi de
se [illegible] vena q[ue] e[st] ab epate 7 [illegible] alia ibide[m] co[n]sistencia · s[cilicet] pelli
culas [illegible] glandulosi atq[ue] silia [illegible] Aliud i[n]testinu[m] [illegible] na[m]
ex p[ar]te e[st] rotund[um] 7 globosu[m] ut ta[m] diu moraret[ur] cib[us] donec ab epate
sucus 7 [illegible] eius humectacio trahit[ur] ieiunu[m] vocat[ur] · q[ui]a ab epate [illegible]
[illegible] cibi humiditas exsuggat[ur] 7 remanet [illegible] vacuu[m] 7 ieiunu[m] 7 [illegible]
p[ro]bat[ur] ex [illegible] que i[n]fecta recolim[us] · J[illegible] · In hys et [illegible] i[n]testinu[m]
[illegible] iuenit[ur] vacuu[m] 7 [illegible] 7 humiditatis vacuu[m] · Epar u[er]o desucto
cibi que[m] excoq[ue]ndu[m] sius diuisat venis sa[n]guinem facit 7 g[ro]ssu[m] diui
dit a subtili [illegible] nutrim[en]tu[m] siue 7 co[n]fortam[en]tu[m] sic [illegible] co[n]silatu[m] accip[iu]nt
q[uo]d remanet o[mn]ib[us] mb[ri]s [illegible] co[r] [illegible] o[mn]ia mb[r]a [illegible] t[ra]nsmu[n]t siue n[on]
sine q[ue] [illegible] assimilacom fel e[ius] s[ibi] p[ri]m[um] t[ra]h[i]t calidiora 7 [illegible] rubee [illegible]
[illegible] nutens se de pi[n]guedi[n]e 7 rubicu[n]ditate q[ua]m a sa[n]guine videt[ur] accep
[illegible] 7 siue n[on] [illegible] e[st] 7 q[uo]d remanet sola cola e[st] · Splen v[er]o s[ibi] t[ra]h[i]t
[illegible] 7 g[ro]ssitudine[m] sa[n]guinis 7 [illegible] assimilant nutrim[en]tu[m] sin[illegible]
[illegible] q[uo]d restat simplex e[st] cola [illegible] Pulmo spumam t[ra]h[i]t [illegible] n[on] ad
nutrim[en]tu[m] s[ed] ut tal[ite]r p[er]maneat 7 [illegible] i[de]o faciat ut inde [illegible]
7 ad motu[m] co[n]fortet[ur] · Pulmo · n[on] 7 alia mb[ra] [illegible] pectoris 7 capitis
[illegible]mutunt[ur] ex sup[er]fluitatib[us] [illegible] cordi remanentib[us] · Inde [illegible]
[illegible] hec om[n]ia [illegible] exeunt ex pla[illegible] [illegible] postea [illegible]

et aūt temp' nāle siar[illegible]
dic aūt nocte digi [illegible]
ligat'. nec ēta nec bia ee uidet' [illegible] de urinib' ea[illegible]
uaat' et cū foco excoctis et multo a sole [illegible] dicit' g' qr si g[illegible]
plat' aūq' excoq't' et sic ī ptes suas diuidit [illegible] gssum ī ueit' .s.
post ōpletam coctōm colligat' cū ptes [illegible] undat' . tbuletā ī ti
do ueit' et desup natat pinguedo q̄dā atq' sepat liqr' q̄b' ēta respon
hat silitudinē ñ ōseq' . Res .n. extiore ig' cocta añ coctōm et p't coctō
accipi ualz . s; ñ silr' vrina qm̄ ipo' ē vrinā colligi añq' ī uesica
coadunata sit . et si sīm p'e ī ipam ōpleuit siue fortis et p'fce . siue de
bilis et moderate . Si uō fortis fuit et actō ei' p'fca sit . vrina ei' bn̄ di
gerit' et excoq't' et sigt leuitatē suē sbās et uelocitatē suā ad obediēdū
nē actionem et dn̄acōnē nē ī sua actōe . Si actio sit debil' sigt gssitu
dinē sbās et sptuitatē atq' duriaē . vn̄ nē actoī sit īobediens et natā
pig' ē addigestionē.

Colligat' ī uase vitreo albo claro et rotūdo ī fundo ad formā
vesice et coopiat' a frigido aē ut ī nāli p'duret calore . sicut
exit de co'. nec de uase mutet' ī uas . ne forte aer trāsmutatō eā
corrūpat nec de loco ī locū portet' . q' ex exportacōe tbida efficit' v' gssaur
et uitate ōgstōdā mediaūs decipit' . Colligi tn̄ d; tota urina v' semel
ī vno uase n' multocieś ī uariis multitudiē . q' tota meli' q' p's actōm
nē sigt si multocieś colligat' ut quātitas vni' cui'q; coctōis ītellēta s'
actōm nē iudicet' . Optet ut cū vesica exierit videat' añ q' ab aē cor
rūpat'. Videri d; vrina ī loco .s. claro et lucido sol' splendori oppōito
vas ī dext' manu teneat' et sinist' man' nō mouēat' ut claritas ul'
tbuletā ei' apti' videat' leuit' uas moueat' et p' qesce p'mittat' ut
leuitatē ypostasis et uelocitatē sue motōis et h; ī die serena aliā tam
[illegible]tate videda cū cādela erit uidenda lūe et facied' sic dixi' de
sub' mab' ispiciat' || sole

Vrina et ī mīscaue ī timsis qescat . vrina cū postq' de uase ex
ierit mutat' q'q; mō' . Quedā .n. exit clara et p'manz clara
Quedā .n. cū clara exierit post ī gssescit . Alia .n. gssa exit et p'manz
gssa . alia exit gssa et clarificat' atq' post ad gssitudinē suā redit . v'
[illegible] ualt' uate ē ut uideat' ut cū exierit . q̄l' exeat uideat' sbtl' an
gssa et post paululū ōsidrāda si ī eadē q̄lite p'maneat . aut mutet' de
sbtlte ī gssitudinē v' eē . Si de sbtli ī gssitudinē mutat' tūc uideat'
an ī gssitudie p'maneat nr' ad sbtilitatē redeat q' cām exeq̄m post
ī loco suo plen'. Calefieri vrina postq' exierit et uitreo valde re
frigerata illaudabile ē . q' alia vrina exit tbuleta et gssa . ip'e ve
rositatē grossa p'manz gssa et īdigesta nec diuisa caloris nl' expi
gnāta ad ōplemtū suū q̄ cū ad sbāl ur aq'. ca . ōplet coctōm tbidi
tatis q' nē desinit et mutat' de gssitudie ī claritatē et sīn faat sig'nē

gm . te bane . hic incipit lib' febiu ysaac editus
ab ysaac filio salomonis ad oprimo . In quo primo ponit
cãz inuencionis sue . fo . 1 . vir ego dat siat intelligi
q ad translaciõz h libri / lacimas . vn ei erat gpaci
e dicit bolcaus mortu ad vsite fortune infelicissimus
ge infortuniu e fuisse felicem . solida . i . secta me
dicy diffic e inuestigacõ sic rei solide pnetracio . in o
pia . Sca . q op misericordie e gpassionis in duob
gsistit . s . respcu anime indocendo e corpis e indi
gencia sullevando . vn cognicõe ist lib vt intellectu
va illuminar e corpis indigeciã bñficio me remo
ue . in baratis obliuionis . Senta . Dolor e morbus
ddo. maris eberant intrs intuit e studiu affit / cu q sua
de febz facilit cadit in obliuiõz e . q morb iste nõ
appar sibi loe qui e pim rememoracõis / e e q mi hi
passionis latz intrisecus cognicõ assit nõ dependz . id e
diffic r inpssionis e cute obliuionis / Sup õ e videb
diffic les e e / e ip simile esse insfluitatibz diusis . e ip
gmixtioz huoz ad inuicem eeq pue feas diuse sses
in sanguis / dictaue planissime . s . ag suis phici te
compi do e innota lingua trãsferendo / licz tam ap

nctam

Incipit liber febrium ysaac.

Dionisium te karissime fili Johannes lacrimas mes-
to cordis dolore peremi offendere prosperi et
qui exilio nimie calamitati merore extenua-
tus in ultima paupertatis inopia te persistere fa-
tebaris presertim cum in litterarum teneritate ibe-
alis permanens quamquam medicine artis solida lon-
go temporis intervallo penetriens ignavit ibi
in te tarditatem oblivioni manifestabas. Unde ego
Constantinus montis cassianensis monachus mag-
no pietatis amore commotus te prima carita-
te dilectionis familiariter suscepi. Et quamquam medi-
cine artis ulterius scripta seu in mente ymaginata huic
parvulo et anhelanti animo concedere non negavi. At cum genera ac species febrium diversi-
tates et fere omnia difficiles esse videbantur. neque humilibus peticionibus et declara-
tionem verborum precaminis desisteres oraveras ut in modico volumine omnium febrium species differentias tibi
dictarem plenissime. tanti licet operis laborem hesitans diu facere denegave-
ram. Multo tamen et simplici precaminis monitu quo nullo modo cessavas me flexus
petitioni hunc librum in latinam linguam transtuli ex arabica. cuius verba quis
qui summa legendi assiduitate perfecte intendit causas et accidentia universas febres
ostendentia apte cognoscere poterit. quibus itaque cognitis curas earum levissime
impendere sciet.

Liber igitur iste in v. partes dividitur. Prima est de essentia febris et
de diffinitione febris naturam et causam universaliter ostendente. Secunda est de effimera
in febribus spiritibus generatis. quorum principium vitalitatis dicitur spiritus cuius fundamentum est cor.
a quo procedit ad totum corpus omnia membra vivificans. Secundus animalis dicitur. cuius
principalis cuius fundamentum est cerebrum et ab eo ad totius corporis membra venit sensum eis
prestans et voluntarium motum. Tertius spiritus vocatur naturalis cuius fundamentum est
epar et ab illo ad totum corpus tendit omnibus membris dans iiii virtutes naturales
que videlicet sunt. appetitiva. retentiva. digestiva. expulsiva. Unicuique enim
membro est necesse ut sit virtus appetitiva calida et sicca. et sit necesse eo rationem ut
desiccet humiditatem cibi et attrahat eum ad se. Decet etiam ut unumquodque membrum
virtutem habeat retentivam cuius natura sit frigida et sicca. et sit necesse eo rationem ut contine-
at cibum quousque digestiva in eo compleverit suam actionem. Convenit eis item virtus
digestiva secundum sanguinis naturam existens ut coniungat digerat cibum et eum immu-
tet in suam essentiam. Virtutis autem expulsive necessitas est flegmatis naturam ha-
bens ut per eam superfluitas et fex cibi expellatur ambabus. Tertia pars est
de ethica que pertisis dicitur que nascitur in solidis membris. sicut in carne. venis. nervis.
lacertis. cartilagine et similibus. Quarta est de acutis febribus et accidentibus eas
comitantibus sicut frenesi. pleuresi. variolis et pustulis. desudationibus et hiis similibus.
Quinta de putredine febrium que est in humoribus in sanguine scilicet et flegmate et unaque-
que colera. Omnis enim cibus corpus ingrediens non fit totus laudabilis clarus generans

sanguinē · vñ necē ē ut a natura digerat̄ ⁊ mundificet̄ eisq; fex cū egestio
ne expellatur. Si de p̄ digestione sint que fit ī stōcho p secessū · aut
cū vrina. Si de scdā sit digestione que fit ī epate · aut cū sudore · aut cū
sputo aliis ve moīs · p oculos aures nares aut ꝑ ꝑalia loca egrediēti
bȝ eiciatur. Si de tertia sint digestōne ī omībȝ mēbris ꝑmanēte siccisq;
huiōr tanq; ꝑ tū corpis spacio. Sunt ꝑ alia q̄ bȝ seꝑent̄ a sanguinē tū quodā
mō sit regimītū corpis q̄uis n̄ sit nutrimītū ut ab⁹ sic uticȝ colā sine
fleū. Ideo natura ꝑauit eis quedā loca quemadmod̄ · fel · co · ru · splen
nigre · pectus · stomachū ⁊ pulmonē flātī. Ideo cū q̄uis hoꝝ ī corpe aug
mitatum sint sicq; ꝑ ꝑe q̄titatis mod̄ excessit · egreditur a suo loco ·
ꝑarata vō illa odio hn̄s · nȝ ipm regit · ꝑmanēs ergo ī mbroꝝ q̄ uitate
se se calcans calefaciat ⁊ putrescat · generatq; febrem putridā ſm n̄
putrōnis nūcupatā ut a cola colica · a flāte flātica · nūc inde nasciē bȝ febē
cū q̄uis hūōr q̄titate augm̄tat̄ · bȝ nō ꝑꝑt hoc seqm̄ detrimtū alꝰ q̄ ei
opositus ē · Nō n̄ ipse a suo loco egrediatur · ꝑꝑo aut putrsat altō humore
ei c̄rio diminuto ȳ drātē · sȝ cū vius eꝰ corpi domiñas · q̄uertit illud
ī suam qualitatē · Ideoq; ꝑat morbos ſm suam nām · Unde · G · fleuma
īquit ī corpore augm̄tatū si putrefiat ꝑat febrē · si aut nō putrefiat
rigorē absq; febre facit

De iiij^{or} moīs iiij^{or} q̄ omib⁹ ī uestigandi febrm

Oportet eos q̄ ad uolūt ī uestigare ꝑmū hec · iiij · an
cām ꝑone suū · s · an sit · quid sit · quale sit · quomō sit · ⁊ q̄re
sit. Atq; omīs ī rogacō · iiij^{or} moīs sit ne ciō · ⁊ respōsio eꝰ
q̄rit q̄duplex ē · v · g̃ · si q̄ratur vtrū sit medicina doctȝ respōdi utiq;
Si credat̄ medicine eē respondēō. si nō ei credat̄. Quid si īuestigat̄ de rī
ecīcā · Ideoq; doctȝ nō pt̄ respondēri nisi dando diffōm suā nām ostende
rem quemadmod̄ ī rogantī quit sit medicina · Respōdēō ē ei · medicinā est
sciā regēdi q̄plexionē nālē ī eo q̄ est ⁊ q̄uertendi eam q̄ ē eē nām ad na
turalē. Qual̄ ⁊ q̄mō sit ex subsequēti respōcione ostendit̄ · sic si dicat̄
q̄r ē medicina · Rendēō ē · reꝝ naturaliū rōnabilis q̄phensiua ⁊ cū eis ꝑ
ut necē ē opatiua. Quare sit medicina si interroget̄ · necē ē ut respōde
am⁹ · ꝑꝑt · iiij · modos · hanc fuisse · i · matiā · formā · artifice ⁊ ꝑfectōm medicīe
· s · nalȝ ꝑtinētia · Querēti g̊ q̄re sit medicīā · dicem⁹ medicinā eē cā neci
tatis humanoꝝ corpm ī uētam · q̄ cū sit tēꝑata cū nutrimīto custodit ⁊ sinat
ea ī sua ꝑꝑia sanitate ⁊ reuocat ea ad sanitatē · q̄ a tēꝑato sit egressa · In
hac g̊ respōsione sūt · iiij^{or} res que medicīe ꝑtinē diximꝰ · Mā · n · medicīe
ē humana corpa ei uidelȝ subiecta · Forā medicine est tēꝑamītū q̄plexiōnis
corpis sicq; q̄pōnis ꝑfcō · Artifex ē abs ⁊ medicina ⁊ medicus cū eis ope
ratus · Perfectio siue q̄plemītū medicīe ē regimītū custodiēs ⁊ infirmitatē ad
sanitatē reducēs · hec est ītencio ⁊ cā quare sit medicina. Palā g̊ est
q̄ si q̄rat̄ · vtrū ⁊ quomodo sit medicīā · necē est ut īuestiget̄ ex reꝝ scīa
⁊ ecēciā ī eo q̄ sūt ⁊ eꝝ nā · Sȝ tamē qual̄ sit ⁊ quomō sit medicina

necesse est ut investigetur ex rei substantia et essentia ideo quia sit et ex natura. Sed tamen quare
sit et quomodo sit mediana non est investigandum nisi tamen ex sola substantia rei. propterea
sufficiat respondere de materia et forma. quare sit et si non solum investigari queciat ex
rei substantia sed et perquiri ex sua causa necesse est respondere de quatuor rebus quas supius
diximus. an sit quum non interrogatur nisi ad sciendum utrum sit inventa nec
ne sufficiat respondisse cum hec responsio est aut non est. Similiter sunt questiones
interrogacionum quia est ex sola natura veri sufficiat hec sola responsio est si illam
habet eius si ea caruit. Quod si reprehendat nos sophiste dicentes quare di
cere tractum dequalitate. cum eius investigacio non esset nisi ex rei essencia vi
delicet utrum sit nec ne. quemadmodum cum dicimus homo est racionale mortale aut non.
Respondemus eis non sequitur. vera interrogacio falsa est et corrupta. una enim perfecta
propositio et necessariam essencialiter investigatam nullo modo potest destrui nisi
ablatis eius et rebus quibus est in vera oppositis alii ipse vel non substancialiter quia
est possibile potest et non potest cum suis rebus. verbi gratia. racionale est essencialiter in homine.
quia inpossibile est racionale ab eo separari nisi ablata sit humanitas. preterea
nequimus hominem dicere non racionale nisi absistit. Necesse est igitur ut
respondeamus de quali quomodo et quare sit ex substantia rei. hec enim interrogo michi
aliud significat nisi de re qualis sit. aut absoluta est interrogacio ex sequen
tibus rebus et eius proprietate investiganda. unde queritur responsionibus multis modis
resolute questione ut resolvere et explicare donec securi fuerint. Firmi
de proprietate qua interrogatur que videlicet interrogacio si vera videtur esse
affirmetur. si falsa fuit negetur. Unaqueque enim res multas et diversas habet
proprietates. quia proprietas quedam est inseparabilis a substantia sicut calor ab
igne risus ab homine. Sunt et alie proprietates rerum actiones ostendentes sicut
ustio ignem. litere et artificia in homine. Sunt et alie proprietates sequentes
quemadmodum accidentes in homine. quod cum ita sit. non necesse est respondi de quali sit
nisi quod prius revolvatur et investigetur ut proprietas de qua sit quod investigetur pa
tefiant. verbi gratia. Si fuimus interrogati qualis sit homo. respondemus de qualitatibus
homo est compositus ex multis et diversis rebus. sicut risu literis. arte. canicie et
hiis similibus. Cum enim literatus risibilis artifex et canus de quibus hanc questionem
dixit videamus quod si viderimus esse veram oportet nos eam affirmare
et falsam negare. Palam ergo est quod omnis questio debet esse responsionum opposita et fi
nium questionis debet esse initium responsionis. Interrogacio igitur si est uno mo
eodem modo responsio necesse est ut fiat. Et palam ostendit aristotiles
cum dicit. Investigacio inquit rei cum equalis sit numero quod optime dixit
Et equalis enim numerus iiii habet angulos. verbi gratia. in iiii longitudo sunt duo la
titudo duo quia latitudine cum longitudine si multiplicaveris fiunt iiii.
Sed reprehendimus a sophistis dicentibus aut aristotelica intencione dixisti
esse de ix. Invenimus enim ix quatuor angulos habere quia eius longitudo tres et la
titudo sunt tres. et si multiplicata fuit eius latitudo cum longitudine
fiunt ix quibus respondendum est corrupta proporcione duobus modis opposi

ute vno / quia si ax̄ ītenāo nō finiu2 ut eēt de iiij̄ opteret eū manifes
tare de quo alio numero · iiij̄ · angulos hn̄tes sua fiūt ītenāo sicut xx
vi · xxv · ⁊ hijs silia · hec omia · quatuor angulos hn̄t / Rursus si ei⁹ itēo
nō fuit de iiij̄ · opuit eam dicere de quadrangulo · fo · tertio · v · iiij · alio
nū qui · iiij · ē pemineēs ⁊ digmor omī q̄drangulo ⁊ p eū totus nūi sit
cōplementū / v · g̃ · Jncipiam⁹ ab uno q̄ ē elm̄ nūi ⁊ cā / cui si adiūgam⁹
duo que sunt uicui nui fiūt tres / quibz tribz si addim⁹ tres q̄ sunt eis
uicinitos fiunt vi · si ponim⁹ · iiij · que ei naturalr sūt vnita · fiūt · x ·
sicqz nūs cōpletus · Palam ḡ ē q̄ aristoti in tenāo de nūo nō fuit n̄
p iiij · Et lz diximus omnē qōm fi⁹ · iiij · mōis · diam⁹ tamē qm̄ tūc fit
quadruplex ea qō cum cēnāa rep ē icophensibilis spualit̄ ē / lz cum
sit pz nō necē ē ut qō pma dicatur · s · an sit / interrogare vtrū sit homo
nec ne magna stulticia eēt · Nam si īspicientibz lz est cognitū quāto
magis sapientibz · Palam · n · lz pz sēsu / qd testatur · ar̄ ī libo q̄ dr̄ ā
podixis / omnē · n · scientiam q̄ nc cognita ē in tellectu ab alia acqui
rimus scīa / sicqz vna ab alia pcedens venit ad eam sciam que n̄ hēt me
diocritatem īter se ⁊ nrm ītellectum / ut si dicat̄ omē duo ē par / ⁊ oīs
nūs ē par · aut īpar / ⁊ omē eq̄le si minuit̄ ab eq̄li necē ē q̄ ab eo per
manz sit equalis / ⁊ si eq̄le iūgatur equali vtrū sit vnū equale / huic
sc̄ē nulla ē medioctas īt̄ se ⁊ nostrū ītellectū · Nulla ē ḡ necītas q̄re
di · vtrū sit hō an nō · quia sēsibilit̄ pōt īueniri · Sz qm̄ eaut īuestigari
qd sit / quomō sit · quar / ⁊ quare / Jtē si sum⁹ īterrogati quid sit hō · di
cim⁹ hō est ar rōnale · mor̄ · hec itaqz diffinitio ē ei ppa ⁊ suām ondit
nām atqz facat eū differre ab alijs alibz / qm̄ ar ē suū genus ⁊ ele
mētū sue forme sbiectū v̄ sbstantiū · Rō aut ⁊ mortalitas sūt ei⁹ forme
⁊ spēs / De q̄li sit / sic ē respondendū · homo ē cōpositus de aīa īmortali
⁊ sempiterna ⁊ de corpe dissolubili ⁊ destructibili / testat̄ · n · sempitna
lem esse animam post corpis sepacōm c̄tietas / q̄ ipa ietnū īdiget / et
mēd ei⁹ q̄ sit pse sbar ⁊ nō p aliud · Omē · n · q̄ pse sbalit̄ mō ē īde
structibile ⁊ īfinitū / Sz manifestū ē q̄ corp⁹ ē destructibile ⁊ finitū per
motū eius qui fit de c̄ijs oppōib⁹ ⁊ de ope vni⁹ īaliud ⁊ qz sp nālr vlt
reūti ad sua elemēta / Sz pōt dici a quibusdā nobis obicientibz quo
mō c̄tietas ē ablata ab aīa cū illā sēsualr videm⁹ acipe c̄tui / vide
mus · n · eam mutari de sc̄ia ī stulticiā / ⁊ de stulticia ī sc̄ienciā que vīz
sunt c̄tia / quib⁹ sic fiat Rñsio sc̄ia ⁊ stulticia n̄ accidūt aīe sbalit̄
sz qualitatiue / qz aīa eēnāalr vna ē · i · sba īcorpea cor̄ cōpletiua n̄
v̄ ī instrumētar vitam ī potestate hn̄tis / aīa ḡ nullam eēnāali hēt
c̄tietatem / q̄re sit hō si fiūt īterrogatio · fiat utqz Rñ · hō · n · cū sit
de rōali corpe ɔstitut⁹ v̄ ɔstitutē · ē organū rōnar aīe · ut cū ea rei vi
tatem discernē ualeat / ⁊ cū eo opet̄ sm̄ hoc q̄ rōni attinet / Sz si di
catur q̄re sit hō rōnar · Rñ erit hoc mō ut discnat boū a malo

et veri a falso. Vero enim nichil aliud est nisi discretio boni a malo. Igitur quia complevimus de quibus sit homo et qualis sit et quare sit, necesse est ut sub sequentibus incipiamus de febre, quid sit et qualis sit et quare sit. Sed vacuum enim et imaginatio est interrogare an sit, cum ipsa sensui pateat. Est ergo incipiendum de febre quid sit. Hanc enim investigationem certitudo rei ostendit.

De essentia febris

Febris est calor extraneus primum cor in initio petens per mediocritatem arteriarum deinde subito se dividens cum calore naturali per totum corpus, illi nocens actioni. Extraneo enim calore ad cor ascendente illud egreditur a temperamento, cum ipse procinus corporis membra dividitur ut eis iniuriam tribuat, quia egressus est a suo temperamento. Necesse est ut eum membra recipiant in ea qualitate in qua est, unde calefacit. Erit ea gravatque toti corpori febrem actioni naturali subito nocentem. Palam ergo est quod febris nichil aliud est nisi calor extraneus nimius, primus nocens actioni naturali. Sed cum absolute dicimus calorem ostenditur calor febris et alii calores sicut naturalis corporis regitivus et calor extraneus sicut solis et ignis balneorum et hiis similium. Cum dicimus calorem extraneum nimium discernimus decet cum animali calore corporum regitivo discerni, quia calor naturalis semper est ab animalibus inseparabilis, et calor febris est extraneus ab eis separabilis. Ergo cum dividitur per totum corpus licet illi noceat actioni differt tamen animali et ab aliis caloribus sicut a calore solis balnei ignis et huius similium vel similibus. Hoc enim calor quamvis sit extraneus nimius insimul tamen interiora et exteriora corporis non calefacit. Sed neque actioni nocet naturali et quamvis noceat ei lesio tamen est non primitiva, id est non ledit per se quia primo mutatur ad febrem. Deinde febris nocet actioni. Illud ergo nocumentum est propter febrem et non propter solis calorem. Cum naturalem dicimus ledi actionem intelligendum sit cibi vel potus appetitus, sopnus, vigilie, sedere, ambulare et alia multa hiis similia. Hec enim omnia deficiunt et mutantur propter febrem. Ideoque febris molestior est ceteris morbis, eiusque disputatio dignior. Omnes enim morbi preter febrem uni membro eveniunt tantum et permanet aliquo temporis intervallo nec subito actioni nocet naturali, sicut podagra, ydropisis, et similia et hiis similia. Est ratio una quia hec egritudinum uni corporis membro accidit, et in omnibus febris autem eius est quia per eam toti corpori it et extra patitur et nocet spiritus et virtutibus animatis actionibus quoque naturalibus. Sed dicimus actioni naturali eam esse nocivam, non tamen eam destruit. Actio enim naturalis numquam destruitur nisi cum sit separatio anime et corporis. Quod si reprehendant nos quidam sophiste dicentes quare extraneum nimium calor prius ad cor partias veniat quam ad cerebrum pulmones et ad ep- puenas. Respondemus cor enim sanius naturaliter esse calidius et siccius cerebro et epate, quia est fundamentum caloris naturalis et ab ipso corde ad totius corporis membra procedit. Arterie et calidiores naturaliter et sicciores nervis et venis. Sunt enim camina naturalis caloris. Propterea si aliquid hanc sanguinem habuit et spiritum. Et spiritus est res levissima et velocissimum habet motum. Cordi vero et arteriis quod sint calidiores et sicciores naturaliter, necesse est ut calor extraneus nimius citius ad hec accedat quam nervis et venis propter societatem et similitudinem quam habent cum siccitate

Verbi gratia. Ignis acutius extenditur in siccis lignis quam in humidis et viridibus propter siccitatem quam utraque habent cum siccitate. Similiter hac ratione credendum est quod calor extra naturam velocius accidit cordi et arteriis calorem et siccitatem naturaliter habentibus quam aliis membris. Sed tamen quandam huius caloris ustionem cor acutius vel continuius patitur quandam vero tardius, sicut quod est in tertiana febre. Quemadmodum est sanguis et coleram rubeam. Sanguis enim augmentatus et extra vasa egrediens et ante spirans mox putrescat, quia sanguis calidus et humidus est, et colera rubea licet una qualitate id est siccitate putredini repugnet, cum calore tamen illi convenit. Propter hoc autem est alie membra que sunt tardiores, sicut colera nigra putredini repugnans cum utraque qualitate et flegma cum frigiditate. Sed reprehendimur a sophistis nobis dicentibus. Si veritatis est sermo quod dicitis ut nulla putredo fiat nisi cum materies repugnantiam aliquam relinquit. Sanguis ergo alia quomodo diminuitur, cum omnibus pateat quod sanguis est fundamentum et ab eo ad totum corpus procedit et per eum confortetur atque ipse sit eius nutrimentum. Quibus respondemus. Sanguis licet sit amicus nature, tamen cum fuerit ultra temperantiam augmentatus naturam aggravans odio tenetur ab ea, quia cum ab illa non regitur nec ab illa custoditur, necesse est ut putrefiat. Sic videmus patrem spernere filium et a se expellere cum ei sit inobediens tamen ei dilectus est. Quod iterum si dixerint quomodo febris potest esse de flegmate cum flegma sit eius febris oppositum naturaliter: febris calida et sic flegma frigidum et humidum. Respondemus ita. Non itaque febrem diximus posse creari ex flegmate in sua natura existente, sed cum egreditur alio loco et alia natura et ebulliens putrefiat, ex ebullitione et accidentalem assumit calorem quod planius in suo loco dicturi sumus cum de putrida febre disputavimus. Quid sit febris.

Completa ergo hac diffinitione oportet nos investigare utrum possit esse febris vel aliquis morbus ex tribus qualitatibus. Si necne. Vindicamus quod impossibile est fieri qualitatum commixtio ut convenio quod due species sint opposite. Est ergo impossibile ut febris de tribus qualitatibus medius conveniat, quemadmodum de calore et siccitate et frigiditate. Frigiditas enim repugnat calori et destruit eum. Similiter est impossibile ut morbus sit de calore et siccitate et humiditate quia humiditas siccitati repugnat et eam destruit. Quod si aliqui sophiste dicant: Cur negastis morbum esse ortum de tribus qualitatibus et dixeritis unicam esse complexionem corporis de quatuor qualitatibus, cum quatuor magis repugnet quam tres. Tres enim in uno loco repugnant et quatuor in duobus, quia calor repugnat frigiditati et siccitas humiditati. Respondemus corpus humanum sic esse compositum ex quatuor qualitatibus equaliter ad invicem repugnantibus et una aliam non dominante, quia cum una egreditur a suo temperamento ut una super aliam impossibile est ut due contrariis duabus aliis contrariis dominentur et eas destruant, quia non est dominatio nisi una. Nam destructa est ea que fuerat ei opposita. Sed febrium diversitas hec tres qualitates generantur enim triplex est causa quia humana corpora composita sunt tribus modis: videlicet solidis, spiritibus et humoribus. Quod cum sit ex tribus, necesse est ut genus febris sit triplex. Unum in solidis membris sicut pinguedine, carne, nervis, venis, cartillagine et hiis similibus. Aliud in humoribus

solutio

declarat

solutio

sic i sanguine flesite utraque cola. Tam i spũ v. i spũ uitali q̃ ē fundam
tũ caloris nãlis q̃ est in corde. Et i aiali qui ē fundamẽtũ sensus & vo
luntarij motus. Et i nãli qui ē fundamẽtũ · uirtũ nãliũ · iiij · s. appeti
tiue · retentiue · digestiue · expulsiue. Unũqdq; n. mẽbroꝝ corꝰ hec · iiij.
hẽt. sz tamẽ stõchus & epar fortius has uirtutes hñt. plus n. famuli
antes sũt hys quã ceteris mẽbris. Quia lz cũ eis opentur ad nutienda se
metipã illã tñ opacõm faciũt ppt omnia alia corpis mẽbra. Pnde qdã
antiqui nãm stulto & impio regi & iniusto assiũlauerunt dicẽtes. Que
dã n. mẽbra facit delectari alioꝝ mẽbroꝝ actõe & qdã facit laborare cã
nutiendi ut iuuãdi alia. Ppt q̃ arbitrati sũt stom & epar duas & di
uisas hre actiones. q̃ꝛ una sit ppa ad eoꝝ nutimẽtũ. alia sit q̃uis oĩ
bz corpis mẽbris. Fecerũt g° argumẽtũ de hac actonũ diuisitate in
terminotẽ eaꝝ ñ i uno tpr̃e ueniẽtiũ. Dicũt n. stom in suo p̃lem facere
actionẽ & abum mutare i chimũ · q. d. i ptisanũ. Deinde suã pticlari
opanẽ actionẽ cũ pfetarũ q̃ hẽt digiti abũ & qmtat eum ad nutiendam
suam eẽntiam. hac de cã arbitrant cũ hr̃e duas actiones ppam vi
delicet & quẽm. Quoꝝ ostẽsio ut itentio sic ē destruẽda · qꝛ argumẽtũ
eoꝝ duobꝰ modis ē corruptũ uno. Si n. duas uirtutes digestiuas stõchꝰ
hẽt ppam uidelz & quẽm pur dixerunt. nec ē ut remote sit & diuise
una · s. i uno opans tpr̃e · & alia i alio · aut sũt qmixte ut utraq; i una ho
ra suas faciãt actiones. Q2 si unꝰ actõ ab aliꝰ differt ab opacõe & in
utraq; i uno fiũt loco aaꝝ mẽbꝰ i possibile ē nõ mutari abũ scdm mẽbri
illius nãm. qmtat. n. & assiũlatur eẽntie illius mẽbri. Quadmodꝰ uide
mus abũ oĩbz corpis mẽbris assimilari. naturalr. n. actio i oĩbꝰ mẽbris
meli aliud uidet opari ñ qmtẽ ad eoꝝ eẽntiam illd q̃ eis fiut simile.
Stomachꝰ igr̃ qm est unũ mẽbroꝝ unũ nec ē ut hẽat uirtute digestiuam
q̃ si ille due uirtutes ppa uidelz & qmũs duo stõchi loca habuert. nec ē
ut ille ptes stõchi abũ ppt totũ corpꝰ digerentes pmaneat absq; hoc
nutimẽto ppria. n. i digest uirtute q̃ abꝰ digi possit · & & mutari ad eoꝝ
silitudinẽ. qm omnia mẽbra ppam hñt uirtutẽ p qm abꝰ qmtat ad eorũ
eẽntiam. & nutiũtur regũt augmẽtant. Rursus si fuint i terogati v
trũ uirtus digestiua unꝰ nẽ sit uidelicet calẽ & humide aut diuise ut
qbzdã mẽbris sit calide & sicce qplexionis & i qbzdã frigide & sicce. i alys
frigide & humide. Respondebimꝰ uirtus digestiua i oĩ corpis mẽbris qdam
simul pfetate p qm abũ mutat ad eoꝝ silitudinẽ. q̃ si alr̃ eẽt. oĩa cor
membra eẽnt equalia i forã & sba · ossa · s. eẽnt caro · & caro ut ossa · &
sic de ceteris. Item si dixerit quõ sensualr̃ uidemꝰ actõm stõchi eẽ diuisã
si ē una. Nã mõ qspiamꝰ abũ i stõcho i ptisanũ mutari. & pa uidemꝰ
eũ qũn i eẽntiam stõchi. Respõ fiat hꝰ. q̃ qmuis actõ uirtus digestiue i
stõcho uideatur eẽ diuisa · una tñ & eadẽ ē. ppãs abũ · qm digõ i stõ
cho abũ mutans i ptisanũ qdã ē ppãs abũ qmtẽs ad stõchi silitu

calē & hũide ē natē.
Sz tamẽ ab vno ꝙ mẽbꝰ

dine. Deinde finita digestione quandam accipit ptẽ q̃ ẽ similis ei ⁊ mitt
extra. Cetũ aũt q̃ ex cibo restat desinit ab re q̃ ẽ sup̃fluũ ⁊ dz nutrire a
lia mẽbra | q̃d nõ ideo dimittit ut alia nutriat mẽbra. Sz qm̃ stõchꝰ agra
uatur nequid ab eo teneri. Viĩ. G. cã igt̃ nutrimti. v. modis ẽ. Pma. n. cã
ẽ inanitio humiditatis mẽbroꝝ ⁊ dissolutio eiꝰ q̃ fit p poros corpis. Scdã ẽ
naturale residuũ in oĩbz mẽbris ↄsistẽs q̃ cogit mẽbra ut appetat cibũ.
Tertia ẽ conculcatio sub stõchi ac intestinoꝝ. ppt̃ meseraicas ea sugge
res. Quarta ẽ sensualitas oris stõchi cibi in anitõne senãs. Quĩta
cã quidẽ ẽ virtus appetiti faciẽs | que fit p eo. m. a splene usq3 ad os
stõchi ascendẽte | q2 ipm̃ os stomachi mordẽte fit appetitꝰ. Q: si q̃dẽ so
phiste dixerint. cur nõ dixistis q̃ cã appetitus sit inanitio ⁊ paupertas
in stõ existens sicut dixistis sm̃ mẽbroꝝ inanitionẽ cibi sequẽte cam̃ ẽ
uacuandi venas ⁊ venaꝝ euacuationẽ cẽ cam̃ pmedi stõchũ | fames
⁊ similr̃. quare stõchũ nõ stingit. Ñr ẽ si appetitus sit in stõcho ppt̃ ue
narũ euacuationẽ | necẽ ẽ ut actio eiꝰ nõ sit nãl. Sz rõnal' ul'. q2 cũ
actio eiꝰ fiat ppt̃ aliud ⁊ desideret ad ab eo lõge remotũ necẽ sit cũ rõe
q̃ rẽ si possibilẽ ẽ sit i una ↄlitate. necẽ ẽ q̃ fiat uoil'. oz g̃ ut igs non
ardeat n̄ cũ voluimꝰ ad urere | cuiꝰ ↄrũ falitas pz intellectui. hoc testa
t̃ ypocs cũ dicat | omẽ igt̃ digõnis cõplemtũ fit cũ attractione rei at
trahende ac retentõe ⁊ eiꝰ mutatõe | ⁊ cã ois attractõis ẽ residuũ | ois.
n. causa resid ẽ paupertas eius q2 rei attrahende indigentia ⁊ imi
tande q̃ desidat. cuiꝰ ẽmonis intentõ talr̃ ẽ. virtus digestiua n̄ digit
n̄ pꝰ uius opere appetitiua | q̃ sp ẽ ant digestiuã. Ista sũr appetitia nõ pa
tur n̄ pus sit inanitio cibi. appetatio ig̃ nõ ppt̃ cibũ solũ nutriendum
cibi | ⁊ inanitio ⁊ sensualitas appetit q̃ sũt in stõcho nõ sũt pp ad n̄ ut mit
tant se.

De causis q̃r sit febris.

FEbris fit ppt̃ ad actus humores ⁊ sps calefaciẽs ⁊ eos accipiant
to exire cogẽs | q̃ tbz modis fit | est. n. causa febre generans. ⁊
alia cã ↄseruans. Est ⁊ causa qua febris crescat ⁊ augmentatur
sicut uidemꝰ in igne. est. n. cã qua ig̃ gñatur. est ⁊ alia p q̃ custodit
est ⁊ alia p quã augmentatur. Causa quidẽ ignẽ gnans est putredo
aut uehementes motus quẽadmodũ ad cũ putruerit sic sordicies cũ se
se ↄcaulcat ⁊ ↄstringit ⁊ putrescit ⁊ calescit ac ignẽ gnat. Sic uidemꝰ
fortẽ ⁊ uelocẽ motũ loca calefacẽ cum crudãtia ⁊ ignẽ gnare. hic tes
tatur molendinus q2 cũ suo motu aerem calefacit s' uicinãtem | q̃d
si in illa multũ augmentetur motõe feruẽdo ignẽ gnabit. Cã uõ ignẽ
custodiens ẽ res cui opiens ab aeris passione. at qm̃ aeris motus
dupl' sit pt. Ideo necẽ ẽ in igne ut duo faciat. q2 si aer sit mobil' ig
nẽ cũ suo sufflat ictu ⁊ eius actio ↄfortat actionẽ in corpe q̃ ẽ ei ob
iectũ torrẽ is diuidit ⁊ ↄsumit. Deinde q2 carz subiecto extinguitur. Sub
aer sit q̃etꝰ ⁊ imobilis cũ nãli virtute. l. humiditate actuali ⁊ fri

moȝ dubitac̄ … ꝯ ꝓdcꝯ solucoȝ … cum aer … igni … beat … ꝯ … ꝗ non suscitat ignē … ꝯbustible … accedit

acc̄ Ignis sit̄ficac̄ ꝑ actāēs extīguit· ꝗ extincta enecat alīam· sicq; ꝑ te ꝑ tem destruente ignis oīo extīguit̄· Sz rephendim̄ a quibʒdā dele tis dicentibꝰ qꝛ m quiu̾ venti suꝑflantes ignem suscitant ⁊ ꝯfortāt ignem eū· ⁊ sicut flabellis moueātur· aer illico excitatur· Quibz sic fi at Resp̄· ꝑflacio uentoꝝ nō est causa custodiēdi ig̃· s; ꝯsumēdi eū· qꝛ venti sup ignem īflantes expellunt ab eo cinerem ⁊ terrestrem ꝑ te corpis que ē ei subiecta ꝓinde ꝯfortat̄ ⁊ augmētatur· s; si uēti sr̄ ignē plus moti fuīnt omnes ptes corpis iqbz ignis ꝯstat apient̄· vn̄ virt̄ ignis multo magis augmētata deuorat ac ꝯsumit corpꝰ· deinde carēs subiecto extīguit̄ ignis· venti ꝰ nō sunt ignis custodiū· nulla· n· eā ignē custodit n̄ ea que eū tegit ab aere ne extinguat̄ a n̄ali eꝰ humidita te ⁊ accidētali frigiditate aeris sicut dixim̄ꝰ· Illa m̄ res que tegit̄ ig nat̄ ē ut hēat vacuitatem īter se ⁊ ignem· In quo aer manēs calidꝰ fiat cā caloris ignis· i· custodiat ignē cum sua caliditate ⁊ siliitudīe· ꝓp̄t qd ignis magis extīguitur ī hyeme qꝫ ī estate· ꝓp̄t frigiditatē hyemalis aeris calori ignis repugnantē· Res uō tercia ꝗ ignis augmētat̄ ē ꝗ nutritur sicut oleū· pix· pinguedo· cera· ⁊ hys silia· Sli uō mō hec in telligēda ē rō ī febris· Tres· n· cause ī febre ꝯtinētur· Vna· n· febrem generat· alia· n· custodit· tercia uō eam augmētat· Cā uō febrē gene rans est fortis ⁊ nimia mocio corpis ⁊ aēr ⁊ putredo atq; humoꝝ ebul licio· Causa aut̄ ꝗ febꝰs custoditur ut nō dissoluat̄ corpꝰ ē opilacio ⁊ poroꝝ ꝯstipacio ꝑ qꝰs claudit̄ fumꝰ corpis ī i̾terioribz ne euacetur· Cā uō eam augmētans sūt calida cibaria potus calidꝰ ⁊ calida mediciā· Febꝰs ig̃ causa gn̄aliter t̄plex est· s· generatiua· augmētans· custodi ens· S; gn̄atiua duobz modis ē· p̄sens ⁊ p̄t̄ita· P̄sens sic̄ causa corpus extrīsecus ꝑ actāēs que t̄pliciter diuidit̄· Vna ē sicut nimiꝰ calor solis ⁊ ig̃s ꝰ et nimia frigiditas· sicut niuis ⁊ silia· Tercia putidꝰ horribilis ⁊ corrup. odor sicut cadauēris bestiarū ⁊ reptibiliū ⁊ siliū· P̄terita cā ē· sic̄ est egritudo ꝗ fit ꝓp̄t angustiam ⁊ t̄sticiā ⁊ humoꝝ copiam ad putredinē ꝑ paratoꝝ sicut diximꝰ de actione nāe quia nā nō inueniens cibū oīo lau dabilē ⁊ humano corꝑi siliē illam cibi ꝑtē ꝗ corꝑi ē īꝯgrens ⁊ dissilis se parat a sili ꝯgrua ⁊ claudit eā īquibzdā locis corpis· ꝑs uō mūdifi catiua ⁊ corꝑi utilissima nutrit corpꝰ sup̄fluitate ig̃ cibi augmētata ac multiplicata ī loco ī quo clausa fuit̄ egreditur foras īplens loc̄ cū sua multitudīe ⁊ a natura diuitat̄ nec ab ea regitur qꝛ cū fue rat ī loco quo nā eam posuerat regit ⁊ custodiuit eam· Egressa uō inde illa sup̄fluitas odio tenet̄ nec ab ea regit̄ s; sp̄ ꝑ manʒ ī aliq̄ membꝛ ꝯcauitate· vn̄ cū aduenit aeris sic̄ nā t̄pis regionis loci ac ris ⁊ hys siliū illa sup̄fluitas mutatur ꝯ nāem· ⁊ putrefcā gn̄at mor bos· hac de cā antiqui siliauer natuā poroꝝ t̄pm anni humane ꝯplexionis ꝯm̄ni absolute ⁊ nām regionū atq; locoꝝ humane etati

⁊ natm aeris nō existente sedm qplexionē tpm anni alit'auerit
humane nē que n ē sedm suam qplexōnē opans icorp' sic actō sue
qplexionis ⁊ sic qpōnis que icea opat'. repunt ⁊ aere qui nō ē sm
qplexionē tempm anni facit icorp' sic agit i eo actō qplexōnis tēpo
rum anni q̄ n ē s corpis qplexionē qpōnem ⁊ etatē qm si huam cor'
qplexō ē sm qplexōnem tempm anni. regionis loci. aeris ⁊ silia
augmētat' ⁊ regitur sa ⁊ sm p'sp'a durat. Si aut fiat cōio minuit'
⁊ destruit'. ⁊ quia i h' loco mē disputacōis finis ē ⁊ tam ab solute
qplexium' itenacōnē dicendo qd sit feb's. qualis sit ⁊ q're sit. opt'
nos disputacōm vniuscuiusq feb's sigillatī dicē

Sapiendū igit' ab effimia que fit i spu q' m'. ex cais
facimus. Prima est quia hec fe. cito ⁊ tepua occōne ad corp' uenit
Scda q' eius disputacō ⁊ significacio ad alia feb'u opacōm ē facilima
⁊ planissīa. Tercia q' eius cuiacō leuissīa ē si recte fiat. Car' n. m
vn medicus n expectat digestionē ⁊ dissolucōm. qrta quia h feb's
plun ē cū aliar' feb'um duar'. Spc. n. nō ht matiā p'qm calor rema
neat cū feb's cessante. Sz febris q̄ ē i humorib' ⁊ i solidis menbris q'
ht matiam p'manz icorpe calor cū fe. cessante. Jdeoq' effimia. fe. ē
illar' cū duar' feb'um qd fit duob' mōis quia alū sic dixim' humores
icorp' augmētati cessus exeūt locis p'priati ad putredinē. vn cū effimia
feb's accedit ad spm ⁊ eam iflammat nece ē ut calefaciat matiā
⁊ putrefaciat quia putrefcā feb's mit' ex ea gnatur. Aut quia me
dicus nō nuqm errat i cura effimie feb's. ⁊ facit i firmū assumē
cibū an tepus qgruū ⁊ q' iduat ei ieiuniū usq' ad stat'. fe. Deinde
dat cibū ⁊ balneū facit itrare usq' ad cibi digestionē. vn calor balnei
cibi digestionē s'm q' oz nō valens p'ficere. s' crud' circa corpis exte
riora egrediens cutis poros cū sua cruditate ⁊ uiscositate claudit ibi
q' p'manz eius cruditatis supfluitas nō potens p poros exire cutis. Alr'
fit i solidis mb's. q' aliqn hnt humiditatē nō naturalē ad suscipied'
calorē p'patam. aut hnt siccitatē que si calefiant p effimiā ⁊ desiccant
nō valencia iā illū calorē ex se expellere p'manēs g' ille calor i eis
febrem gnat ethicam.

De effimia
De signis fe. effimē
De ca' fe. effimie
De fe. effimia p'pt' ca. sol'.
De cura eius.
De feb' effimā p' t'gus
De cura eius
De paciētib' effimiā ex usu balnei stiptici.
De cura eius
De effimia p' cibos ⁊ pot'
De cura eius
De effimā fcā p' ieiuniū
De cura eius
De effimā fcā p' labore
De cura eius.
De effimā fcā p' tristiciā ⁊ agustiā
De cura eius.

De effimã ē nomē abusiuũ · sunt · n · aq̃dam
bestia maris ablaciã qui nõ uiuit n̄ p unũ diem · febs g° q̃
nõ durat nisi p unũ diem hoc nomē est a simili ipositũ · G · tñ
dixit eam se uidisse ptendi usq; ad q̃rtũ diem q̃ raro ↄtingit cũ pori
corpis sunt clausi · maxime si fum⁹ qui ab eo dissoluit̃ sunt g̃ssius q̃a
poror corpis oplacõ naturar sive acuitar grossũ nõ sinit fumũ dis
solui vñ fit eã elõgandi febrē usq; ad iiij · diem · que si q̃rtũ diē trã
sierit ⁊ sanguinē calefaciat ⁊ incendit ⁊ eã a sua eg̃dit̃ ⁊ i causon mu
tatur ⁊ si iterũ multo plus morat̃ ut illi corpis humiditati ↄiũgat̃ i ethi
cam mutabit̃ · Ideoq; diximus q̃ effimia ē eã aliarũ febiũ ⁊ nulla est
alia eã effimē · Sz rephẽdimur a quibusdã sophistis dicentibz q̃re · G ·
dixit effimã ē viii⁹ diei ⁊ postea dixit pot̃ ad iiij · puenire · Quib⁹ respon
demus q̃ G · diuisit febrē gñalit̃ ut uł ī ēa · s · ī spũ · ⁊ humorib⁹ ⁊ solidis
membris · Que igit̃ effimera ī spũ moratur ⁊ plurimũ nõ trãsit unũ
diem ⁊ raro ad iiij · diem ascẽdit nequit iuenire aliud nomē q̃ ei ipo
neret · vñ appellauit eã effimiam · Sz tñ nõ diuisit eã ab solute de
t̃iando sic · q̃ teciauit eã cũ dixit · si effimã trãsit · iiij · diē mutabit̃
ī causon · possibile · n · est ut eã effimē diu ī corpe morãs vrat̃ sang̃
⁊ febs nascat̃ continua · Causa uõ effimē gñalit̃ ī duo diuidit̃ · aut
· n · fit p aliũ morbũ · aut ipamet ē morbi · Illa võ q̃ fit nõ p alium morbũ ī duo ptitur · aut · n · fit extrinsecus aut intrinsecus q̃ fit
extrĩsecus iterũ ī tria diuidit̃ · vnũ ē ut calor solis ⁊ estatis magnũ i
cendiũ faciens · aliud ē iniunctas algoris ⁊ ↄgelacõ ⁊ balneacõ
ī stipticas aq̃s · sic est aluminosa uitsa ⁊ sulphurea · Terciũ ē nimia
acc̃ seu corpis exciciã · sic sic ira tristicia angustia cogitacõ · Corpis
võ sic nimi⁹ labor ambulacõ · v equitacõ · aut intrinsecus sic cibis ⁊
potib⁹ ⁊ remediciã omnib⁹ ut oĩa calidis · Febs itaq; fcã p aliud · q̃
dam ē febs temp seq̃ns inguinũ collo ⁊ sub ascell̃ ⁊ sub auricular
nascencia · hys · n · pcedentibz fc · ē eor accñs licet morb⁹ sit ut
corpis accñs · quia accñs duob⁹ mõis ē · aut simplẽ aut ↄpositum
simplex sic fc · nõ fcã eã alãs si ipa sit morb⁹ ↄpositũ sic ē p
a° fc · creata · Sz · G · diuisit accñs duob⁹ mõis · vnũ · n · ē vłe · a°
pticulare · Pticulare uõ ē sic illd q̃ ñ est p aliud sz ipm ē morb⁹
vłe aut sic accñs aliq̃s sũ seq̃ns morbũ q̃ ē duob⁹ modis · aut eẽ i
sepabile ut dolor capitis sitis ⁊ sp̃ē · angustia que sp accidit febb⁹
nec ab eis sepant̃ que lz sint i quibusdam forciora · fc · tñ i quibusdã
debiliora febris tñ sine istis nunq̃ esse pot̃ · sic corpa nunq̃ i ueniun
tur que omnino careant umbra · aut est sepabile ut sint aliũ ⁊
aliũ nõ · sic ē uigilia alienacõ stupor q̃ q̃bzdam accidunt febbus
quibusdam nõ · hec · n · pessimus aliũ eueniũt febb⁹ · Sz pot̃ nob̃ obia
a quibusdã dicentibz quare febrē uocã inguinũ p apãta fcam dix

diyistis ee de effimis cum ypo. in affor. dicat qr omnis feb's de inguinis
apostemate nata e pessima. Quib' rndend' est. Glo. sillim' ypo. sua
tentate dixit in tentaone. dicendo si no e effimia fe. apostema. n. ignite
duobz modis fi' pot. aut tm ut sit illud pse morb' aut p aliud. p't
aliud cu est palam omnium sensui sicut cum sint vulnera in crure pe
dibz et silia que sunt salubria et raro feb's eor dissolunt. Pinde ea ige
nere effime fe. Si sipm pse est morb' siue causa cu ipsu gphenta sit
fe. ei' molesta e et pessima. sigt. n. ill' apostema ee deglis huorib'
et uiscosis et putdis in tiorib' corpis existentibz et de pestilentiali morbo
causatis. hac dea deciaut ill' et ypo. cu dicet si n e effimia fe. Rurs
si opponat nobis dicetes multos aie et corpis uident' labore vtetes tn
no cadunt in effimera. Rndem' accntia corpis eueniunt. iiij. mod. aut
p't eor gmixtione corpi silante. sic e oleum teia adeps q sunt ig
silia. aut p't coi ad recipienda acnta ppata sicut calami pili et si
milia q sunt ppata ad recipiend' igne. aut p eor accntu vtute coi
dnacuna sicut e vtuis opy q dnatur omibz corpibz multa ei' qntita
tem accipientib'. aut p't illor accntu ichi gtinuatu p longu tep' coi
p ualectem sicut sesibilit' uidem' aqu guttati p caicedo lapide pforare
p't gtinguitate logi tpis. Qr cu ita sit nece e ut effima gnet' i corpe
ad caus febium generatiuas ppata. sic i corpe calido et sicco q'uis ipe
cause sit multu fortes aut sint debiles et multu gtinue tn. Qb' ergo
fbz cais corp' si careat ipossibile e ut i effimera icidat. De signibus

Effimera ht signes quibz differt Febris effimere.
ab ethica. ht et alias quibz a feo diff'. ht et multas alias
cu quibz febribz putdis n guent. Diffia uo q' cu ethica ht hec e
Quia ca effime ex imo tpe e. ca ethice e ex logo. In hac g' it se diffinit
si i calore guunt. Causa. n. effime e ex duobz r tbz dieb'. Ca uo ethice e
a duob' ur trib' msib' ur plurib'. Sz feb's putredinus nulla ht cu effima
gcordiam. Ethica uo cu effimera cocordat tb' mois. Vno qr ca effime
et ethice e vna. sic angustia ira et silia. Scdo quia effima et ethica st
de simplicib' qlitatib' m caretib'. Tcio qr calor effime et ethice n e mult
fortis. Sz feb's ampli' sut putde istis opposite qr ca eay e qlitas cu mate
ria et iste sunt simplices ille uo gpo'. Aliud qr calor istay fortis e et
pungitis p ebullicoem et icesione putdis huoy q e eoy macia. Diffia
vo effime et tercie hec est qr si effimera fuit fm q optat. et medica n'
i firmi aliqr icadit pecim dediabit' i pma die. Tercie' n simil' qr effima
sic diximus si no i pediatur i pma die erit dissoluta qn egrediencau a
balneo cu mmietate vrine et sudoris. Tercie uo lz raro heat sudore ips
tn die n e p ocasiu si p't leuitate m' et subtilitate i carne et cute lati
tantis uz tantis calor feb's sit at ne oio possit ea desiccare febrem.
Pinde cam debilit' calefaciens exsiccat modicu. Sz rephendimi aq

Quidam dicētib'· Si effimā ē de sola qualit' nō hnte matiam· cur eius ter
minatio fit cū sudore & fumo· Respondem' recte effimē sudorē eē ex
humorib; negamus effimē febri sudorē & humorē esse negamus· q2 def
cē digestionis sup̄fluitate ē. h3 q' dissolunt' p̄ corpis poros cū sudore &
fumo & urina p̄pter feb's calorē & u'tutē actōis nō īpedientē sudorem·
Quemadmod' uidem' hoīes sepe pati· p̄p nimiū motū ul' aeris ul' balnei
calorē· īuenim' .n. hāc humiditatē sb' cute exīntē dissoluē· Nō mīg' & adī
teriora usq; corpis p̄forant ut penetrant ī hōrē humiditatē īexcoqndo
aliquā cū urina expellunt eā· p̄ptēa sepe uidem' qui balneū temperant
hūs calorē īgredunt'. Si sitim hūerit p̄p corpis eo2 siccitatē a siti curā
t'· qm̄ calor balnei cū sua siccitate l' sbtilitate dissolut humores & sicca
humectat mēbra q̄ sūt cā sitis· Effimā at' fe· tres hȝ signes qb; a feb'
b; putrid' differt· Una q2 calor effimē ē lenis & suauis q̄ cū ad statū
uenit nullā facit angustiā aut laborē nē· caret .n. mī ī qua nā labo
ret ad digēnd' & ad expellend'· Scdā q2 urina effimerā hnciū ē q̄i sa
no2 ī colore & substā ypostasi que l3 īter se differant· modica tm̄ erit ī
t' se discordia ī calore & rubore· Tertio quia pulsus effimē nō distat
a sano2 pulsu n' ī dilacionis uelocitate & 9strictionis tarditate· Tardi
tas .n. 9strictionis pulsus sig't matiam ī corpe p̄tē arteriarū eē 9stri
gētē ut extius expellat' uelocitas uō dilacōis pulsus acutā & calidā
īnuit q̄litatē· Unī necē ē ut nā organo2 p̄tē uelocit' dilatet ut multā
aeris qualitatē attrahat p̄ q̄' ill' feb's qualitatis acutā refrigēt'·
Effimera igt' fe· q̄ fit ex sola qualitate .i. calore sine matia n̄ ē s'ne
cesse ut 9stringat uelocit' organo2 p̄tem q2 n̄ hȝ q' expellat· p̄inde fit
motus pulsus ī dilacōe ad attrahendā aeris sbtilitatē quia calor
refrigeret' p̄us & uelocius q̄' cū pulsus 9strictione· De effimera febre
p̄p' calorem solis.

Effimera· fe· q̄ fit p̄p solis ardorem
īntelligenda sic ē· Caput paciēciū toto corpe calidi' ē· Calor .n.
sol' spm̄ aīalem calefacit & uitalē fortit' & uelocit' sine mediato
re· aīalē calefit cā fervoris sol' capd' paciētis· spūalē p̄p sol'
feruorē cito ad cor p̄flat p̄ucientē· S; tm̄ illa q̄ ē de calore sol' maiorē
īfert capiti calorē qm̄ toti corpi p̄p' solē capiti repugnātē & ei oppo
siti p̄m nimiū capitis paciūt' dolorē & faciei feruorē & uena2 plenitu
dinē ī tēporib' extātiū· Nō mīg' & areumate exagitant' cū nimio calo
re· & nariū ī tensione· Subtilitas .n. caloris .n. nares ul' frenes calefacit
& eliq't capitis humores & facit eas discēdere ad nares· Illa uō q̄ ē p̄p
estiuū aeris caloris plus calefacit cor q̄' cap'· q2 calor aeris facili'
ad cor p̄flatum accedit q' ad cap't· cui' signes hec sūt· cor paciēciū
sūt accēsa & sicca p̄p aeris calorē unī magnā hnt sitim & frigid' desi
derant aerē attrahē. Ut talis h' fe· cura ē ut īfrigidem' & humi
tare faciam' aerem & ī pauimto dom' sternam' frondes & flores

refrigerantes & calidos fumos extinguentes sicut violam rosam nenufar.
frondes psillii. spumam salicis frondes basilici hec omnia simul sint cum aqua
frigida ut rosata fundenda. Licet basilicon sit calidum in secundo gradu tamen proprietate
habet firmitatem aquam ducendi per nares. Sed oportet nares patientium sepe humec
tare cum oleo violarum rosarum nenufarino & similibus. ¶ Ungenda sunt tempora
de sandalis camphora & aqua rosacea. Si non habuerit reuma facienda sunt. Si vero reu
ma habuerit maxime cavendum est ab aceto & camphora. Naribus eorum ap
ponatur fumus aque calide in qua cocte sunt viole camomilla. caveant ab omnibus oli
olei unctionibus. Quod si non fuerint capita eorum humorum fumositate plena nec
reumatica bonum est quod & capita eorum loventur post declinationem febris cum aqua in
qua cocte sunt viole camomilla quod si capud eorum plenitudinem habuerit ab
stineant ab ista aqua & solummodo fumum eius odorent. Sumant utrumque generis ma
li grana accipiat. Comedat melones palestinos uvas hyemales medul
lam citrulli & medullam cucumeris omnia cum nive refrigerata si nive assueti
fuerint vinum bibant mixtum cum sirupo malorum granatorum & violarum sirupo.
Egestio eorum si fuerit sicca humectanda erit cum sirupo facto de violis prunis
& oxizaccara & similibus post feb. declinationem bonum est non repleto sed balneetur
balneentur balneo aque & aerem temperatum habente manducet in mane prandium
medullam citrulli melonum cucumeris & micas panis lotas cum aqua calida
& zuccaro. Mundificato autem stomacho deinde pro copia & febris subtilitate ex
pulsa. demus pullos gallinaceos perdices coctas cum uve condito cum
succo mali granati & aceto uvarum agrestium & cum ramnis portulace lactuce

Patientes effimeram ~~de febre effimera propter frigus~~ ¶ & similibus
propter frigiditatem & congelationem aeris congregatam ex signibus effi
mere oppositis propter solem & aeris calorem generatam quia patientes
effimeram de sole & aeris fervore creatam exteriora corporis habent calefac
tum cutis rarificatur. Isti vero qui cum frigoris habent effimeram molestantur habent su
perficiem corporis frigidam & siccam & poros cutis constipatos & opilatos quare
calor ad interiora corporis clausus sanguinem dividatur ut dicitur & veniens ad
epar naturali virtuti dominatur plusquam vitali & animali. Quia propter cutis eorum co
lor mutatus est ad plubeum & obscurum colorem. Facies eorum est subtumi
da & sentiunt nimiam frigiditatem & gravitatem in corpore & capite. Nares eorum
nichil emittunt ut si aliquid ab eis exeat frigidissimum est & viscosum. pul
sus eorum parvus est & velox. Causa parvitatis est opilatio pororum. Causa velocita
tis est conclusio caloris ad corporis interiora sed tamen parvitas & velocitas
pulsus minor est istis quam in eis qui in aqua stiptica & mersa se balneant.
Illi enim plus istis poros opilatos & cutem siccam habent. Horum urina alba
est & cruda duobus modis. Uno modo quia fumus qui solutus erat per poros exire
est clausus ad interiora venarum qui si fuerit augmentatus sanguinem humec
tat cum ei adiuvat. Aer qui per calorem intrat vero huc facta est in frigiditate
sanguinem calor eius deficit. Unde sanguis color mutatur in albedinem

⁊ quia vrina est colamentũ sanguinis · necesse ẽ ut vrina sit alba ⁊ cruda ·
Alio quia humores ad corporis interiora coadunati naturalem impediunt calorem
ad digerendũ vrinã · vñ misto vrina alba ẽ ⁊ cruda · De cura eius ·

Oportet autem eos cauere a balneis priusquam morbi fiat digestio ⁊ molestia fe. sit declinata · Cũ uideris morbũ esse digestũ ⁊ fe. declinatã ponendi sunt pedes eorum in aqua calida usque ad genua in qua
cocta sint camomilla · sansucus · ysopũ · sisimbriũ · abrotanũ ⁊ folia ⁊ ibi teneantur usque fumũ eius ut teneant caput eorum deinde balneũ temperatũ ingrediantur
⁊ sudent ut pori eorum aperiantur · Cutis vero humectetur · Cũ igitur cognoscimus quod
pori eorum sunt aperti ⁊ calor qui ad corporis interiora coadunatus fuerat dispersus sit ⁊ dilatatus ⁊ quedam eius pars ad corporis exteriora sit egressa lauabimus capita eorum cũ aqua calida in qua cocta sit camomilla ⁊ miscebimus
ut inungantur in aqua quedam olea dissolutiuã virtutem habentia sicut camomilleon
anetileon · yreleon · ⁊ nardileon · ⁊ cauendi sunt ab epithimatibus non cum
omnis sudor egressus fuerit ne cum epithimatis pori claudantur ⁊ materia que necesse est
cum sudore exire non possit · sed permanens ad corporis interiora maximum generet
nocumentum ⁊ ducat pacientes ad magnam molestiam perdicionis · Caueant
ne diu in solio uel balneo morentur · quia aqua licet corporis humectatiua sit magis
ceteris rebus tamen cum calor perforat corpus usque ad interiora vñ cũ fumi nimium intus in corpore existentes calefiunt repugnant ⁊ eis grossicies aque · Ideoque melius ẽ in aere morari quam in solio · quia solum implet poros ⁊ claudit eos
cum humiditate aque · aer uero balnei aperit poros ⁊ fumositatem eorum dissoluit ·
Ideo exiccatiua sunt eis contraria quia temperata exiccatiua dissoluunt corpus ⁊ rarificant ⁊ sunt via qua fumi eorum transeunt · Oportet illos accipere cibos subtiles · s. laudabilem chimum generantes ⁊ nullam eis infrigidacionem inferentes
sicut sunt edulma caro animal agni ⁊ silia · ⁊ quia secundum totam intentionem uel
intencionem oportet eorum corpora humectari cum aratisao competenti quoniam inuia sint condita
· s. cum albedine pure sepe ⁊ cũ modico cimini ⁊ carni cynamomi ⁊ similibus
Abstineant autem a grossis cibis ⁊ uiscosis · Poterit vinũ cũ aqua ca. mixtum
⁊ iuxta eorum latus ponatur carbones viui ut frigiditate aeris repugnet
⁊ minus opilantur primus · Naribus eorum odorifera applicentur que calefaciencia sint
temperate sicut sansucus yreos · sisimbriũ ⁊ de fructibus sicut citruli ⁊ silia · Quinam
in hora remma huerit caueat se a balneo non cessante morbo · De febri

Quiaque estimentis praui ex ca esti · propter balneũ stipticũ ·
balneorum stipticam aquam ⁊ desiccantem habentium sicut mersa ⁊ aluminosa
⁊ sulphurea cute habent siccatiore ⁊ magis opilatam quam superiores
propterea quia calor ẽ clausus ad interiora cordis eorum ⁊ durat sanguinem ⁊ veniens
ad epar plus nocet actionis naturali quam uitali ⁊ animali · Quorum signes
hec sunt si tangitur cutis eorum inuenitur extensa ⁊ aspera quemadmodũ
coria longo tempore inter gallas ⁊ cortices malorum granatorum posita · quod si manus
in aliqua parte corporis posita diu moretur ut cutis calefiat cum caloris

De cura eius

opilati plenitte nullus sentiet fumū q̄ de illo corpis loco dissolvit̄ ca
lidum et acutū eē ac pungitiū. Pulsus uō eor̄ ī initio fe. minor ē et ve
locior pulsib' superior̄ quia cutis hor̄ siccior ē et magis opilata. Vn̄ cum
siccitas q̄t usq; ad interiora corpis mbra fit pulsus eor̄ tardus et larg'.
Cā tarditatis ē siccitas organor̄ quā frigiditas ut siccitas ī interiorib'
et exteriorib' corpis ptib; dn̄atur. Causa largitatis ē multitudo et cond
unacō eor̄ fumor̄ ī organis nō dissolutor̄. Vn̄ et eor̄ urina ē multa
et turbida aliqn̄tulū ptinēs ad albedinē et cruditatē. Multa u' ē pp̄
humiditatē ad interiora corpis oclusā que soluta fiat exire p sudorē et fu
mū. Cruda ē et alba duob; mōis. Vno q̄ urina n̄ pmanz ī loco actōis
ł coctōnis ut coquatur et rubei fiat coloris. Alio .i. pp̄t nimiā humiditatē
sanguī cōmixtā. **De cura eius**

Huius fe. curō siliis superiori ut post ē. oz .n. sic̄ diximus ne balneet̄
n̄ declinatē fe. et ponat febres pedes usq; ad genua ī aq̄ q̄ dixi
mus. Deinde itēpato balneo balneet̄ cauēdi sunt ab oī unctōe. Lo'
ē si aliqn̄tulū utant̄ exerciciis cibos lenes accipiat qui ad digerēd' sūt
faciles et bonū generēt chimū aliqn̄tulū frigitati ptineāt ut valeāt
feruor̄ ad interiora coadunator̄ acumē extinguē. Vinū nō bibant n' cor'
plenitudinē careat. et cū omis fumositas acorpe expulsa fuit **De effimā**

fe. que fit pp̄ cibos et potus.
Effimā que ē pp̄ cibos et potus
calidos ī initio ad spm̄ venit n̄alem. omis .n. cib' seu pot' p've
nit ad stōchum et abeo ad epar et cū fuīt calidi necē ē ut cale
faciant sanguinē et spm̄ n̄alē. Deinde venientes ad cor diuidūt̄ p totū
corp'. Ideoq; urina hor̄ rubicundior ē cetis omib' effimias paciētib'
ignē augmētata fe. sentiūt dolorē et calorē ī epate. Vn̄ oz sp̄ studio
se epar curari cū oxizuccā et sirupo ut succo mali g'. et sirupo iuleb cū
aq̄ ro. et camphō. et sirupo mor'. Cibos accipiat portulacas atriplices sca
riolas pullos galline cucurbitā et silia. Cathaplem' epar et stōchum
stōcho tm̄ ante cibis ī initio de sandar ro'. et farina ordei aq̄ ros campho
ra et similib' comedant melones palestinos et mala g'. pruna pira. citri
ponti medullā coctana mespila. uvas mora et silia. **De effi. fe. que**

fit pp̄ ieiuniū.
Effimia q̄ fit pp̄t ieiuniū differt abomib' aliis
effimiis q̄ facies ea paciēciū sūt macilēte citrine q̄ facies eg'
tudinē exeuntiū oclōs hūt cōcauos pulsus debiles et s'btiles
et veloces et urinā acutam et rubicundā. Cā pulsus debil' ē defectō v'
tutis eor̄. s'btil' ē pp̄t ianicōm organor̄. Velocitas ē pp̄ necitatē attra
hendi aerem ad calorē cordis mitigand' et acutos fumos abit' ex
t'ius expellendū. Rubor urine fit cā paucitatis n̄al' humiditatis et sic
citatis corpi dn̄antis **De cā eius.** Vnde oz ī statu fe. nullum
dare cibū s; succū accipiant malo. g'. et potū accipiat aq̄ palestine.
Vuar̄ uiridiū hyemaliū succū sorbeant q̄ si hec nō sufficiant et

fames eos perciciat. dandus erit siccus mice panis cum zuccaro. locus declinante itaque febre. si uidetur cibus esse digestus dabimus ptisanam calidam et exspectabimus quousque digesta erit. deinde mittamus eos in balneum et cum corpus calescit incipiet et sudorem emittit. odorum corpus ungendus erit cum oleo uiol. ut claudens poros repugnet humiditati corporis ne extrinsecus exeat. deinde dietent cum leuibus cibis et subtilibus ad digerendum facilibus atque sanguinem tenuem generantibus. De effimera febre propter labore

Effimera que est causa laboris ut laborantis corporis sicut propter cursum ambulare et cetera. Subito enim accidit spiritibus sed tamen ad spiritum animalem magis est pertinens. quia in exercitiis membra siccantur et calefiunt quibus calefactis necesse est ut lacerti et nerui sint calefacti et ut calor ad cerebrum per quod febris ascendat. unde febre ueniente et calore cerebro dominante. necesse est uirtus caloris cerebri paciatur duplici ratione. Cuius signa hec sunt. Corpora eorum sunt debilia et siccata quia si horum labor multus fuerit est sudor eorum paucissimus aut nichil sudant et hoc duobus modis. uno quia sudor debet quod exire debet cum febre est finita causa laboris. Alio quia spiritus solens per poros emittere sudorem est defectus. quod si parum laborauerint sudant. sed tamen paruissimum. quia humiditas eorum est ex labore dissoluta et consumpta est. Preterea pulsus eorum est paruus subtilis. uelox et duplex in dilatatione est propter necessitatem aeris trahendi ad interiora ut mitigetur acumen caloris cordis eorum. Paruitas et subtilitas pulsus eorum est propter membrorum defectionem et paucitatem spiritus animalis. propter laboris scilicet nimietatem dissolutus est. Ideoque magnum in articulis et in concathenatione membrorum patiuntur dolorem.

de cura

Cum ut curentur ab hoc dolore oportet eos requiei ingeniari deinde cum oleo uiolatico et nenufarino ungantur quod si multus labor extiterit fricentur corpora eorum multum. Si autem paucus fricetur cor eorum parum. postea in temperato balneo lauentur sepe nec nullam moram faciant in eo ne superfluitas eorum humiditas consumatur et ne in ethicam incidant. In solium descendant ut corpora eorum humectentur exeuntes autem solium cum oleo uiolaceo nenufarino ungantur ut clausis eorum poris humiditas accidentalis adquisita intus in corpore maneant. Coitum caueant ne corpora eorum desiccentur. Accipiant dietam. sturnos. perdices pullos gallinarum. edulos. annuales agnos. pisces laudabiles digestioni obedientes. potent uinum leue et aquam multum mixtum quod membra eorum humectet. uinum scilicet in temporibus pinctatum est coeunte aqua cum uino diriguntur et membra humefaciat. de fructibus comedant mala. granata. uuas. pineas.

Effimera ex bubonibus in inguine De effimera febre propter bubones

E collo et sub ascellis nascentibus duobus modis est. aut scilicet causa eius est in preparatione aut exitio. Causa uero cuius causa non in preparatione est. ypo. in afforismis testante qui ait. in bubonibus in quibus febres omnes excepto male excepta effimera. Que autem manifesta fit propter postulas uel apostemata uel uulnera in manibus siue in pedibus siue in capite nascentia. Causa uero bubonum horum hec est natura scilicet nascentibus hiis postulis uel apostematibus aliis currit ad regenda et custodienda eorum loca

simul et sanguis et vitalis spiritus cum eo generatur. Sanguis vero per mollia et laxosa loca procedens implet ea et morans in eis generat apostemata alocar nova sinuosa qui diu ibi permanentes calefaciunt cuius calor ad cor perveniens febrem generat. Unde pulsus eorum est magnus et velox et spissus. Urina alba et cruda et facies eorum rubicunda et tumida. Febre cessante quedam in superficie apparet infusio. Causa magni pulsus est sanguinis multitudo et caloris vitalis spiritus immensitas. Velocitas et spissitas ex necessitate nature multum aerem ad cor attrahentis ut refrigeretur et extinguatur caloris acumen. Albedo et cruditas in urina eorum est propter sanguinem et calorem naturalem a cordis loco remotum et ad loca infirma corporis euntem. Rubor faciei propter sanguinem superficiei corporis dominantem. Tumor propter sanguinis plenitudinem. Sudor declinante febre evenit quia natura habundancia humorum intus coadunatorum excludit. De cura.

de cura

Unde oportet nos ante omnia studere ad curandas pustulas et apostemata que causa bubonum fiunt. Deinde balneentur et in aere diu morentur balnei ut humorum copia paulatim dissolvatur. Vel etiam aliquo unguento ungantur. Qui nolentes in solium descendere et sedere non in eo morentur. Dietam accipiant subtilem ad digerendum facilem et substantiam laudabilem habentem.

De effimera febre propter vigilias

Effimera que fit propter vigilias in spiritu constat animali que hiis signis cognoscitur. Pacientium facies et totum corpus est attenuatum. Oculi concavi palpebre molles et graves ad movendum tarde. Pulsus eorum est parvus. Urina subtilis et indigesta. Coloris tumidi et citrini propter coleram et propter consumptionem flegmatis et ad exteriora propter vigilias moventem. Tumor faciei est propter ventositatem et rubor cruditatem quia propter vigilias calor naturalis ad exteriora egreditur. Unde locus concavus absque calore remanens cruditatem et ventosam ventositatem generat faciei ante tumescente. Concavatio oculorum duobus modis est. Uno quia spiritus vitalis solitus implere spatium oculorum defectus est. Alio quia caret nutrimento propter vigilias. Parvitas pulsus est propter virtutem cum vigiliarum debilitatem. Subtilitas urine fit propter soliditudinem quam in vigilia patitur anima et ita. Cruditas est propter vigilias vim in decoctione urinam impedientes et propter actionem sensuum calorem ad exteriora provocantium. Unde cum sit hec febris in animali spiritu incedens existente necesse est ut patiatur cerebrum propter immensitatem sui motus. De cura.

de cura

Unde oportet magnum studium impendere in eis ut provocetur sompnum cum suavi fricatione pedum. Hoc enim trahit humores in capite existentes et repugnat fumo ad caput ascendenti. Cibum accipiant modicum qui facilis sit ad digerendum quia natura propter suam defectionem non multum cibum suffert. Vinum bibant temperatum in quantitate et virtute. A coitu omnino se caveant quousque ad pristinum corporis usum conversi fuerint.

De febre effimera propter iram

Effimera que fit propter iram virtuti animali et vitali dominatur. Animali propter impetum autem se moventis ad faciendam vindictam. Spirituali vero propter nec

soliditudine ad exteriora corporis exeuntis. unde oculi eorum sunt rubicundi
foras exeuntes. utrumque hac et illac se moventes palpebre eorum siccae. pul
sus magnus et fortis. Rubor faciei et oculorum eminentia. motusque eorum ve
loces sunt propter sanguinis ebullitionem et propter naturam ad corporis exteriora exeun
tem et propter fervorem animae se vindicare volentis sicut apparet. Ita itaque est sanguinis
ebullitio natura ad exteriora tendente propter animam se vindicare volentem. Sed tamen
si ira cum timore fuerit mixta erit color eorum modo rubicundus modo citrinus quia
cum natura movetur ad exteriora cum anima causa vindictam faciendi sanguine et
eius egrediente, facies fit rubei coloris. Anima vero et natura ad interiora redeunti
bus ut pro timore custodiatur cor quod tunc cum eis sanguis. unde facies citrina fit
Siccitas palpebrarum est propter nimium earum motum atque oculorum qui patiuntur propter
soliditudinem animae. unde desiccatur earum humiditas. Magnitudo pulsus duo
bus modis est. Uno propter fortitudinem cordis et animi sollicitudinem illius. Alio propter
virtutem corporis in sue fortitudinis esse permanentis. Non enim prius aliquem mor
bum habuit quo virtus corporis debilitata sit. unde ratio urina eorum sit
digesta nullum habens acumen. Digestibilitas eius est quia calor naturalis est in loco
decoctionis. Indigentia acuminis est propter exteriorem calorem cito ad interiora intrantem
et cito exeuntem. de cura Oportet ut miro irato aure ut ingeniemus quomodo
cor eorum confortetur et calor extinguatur quod fit cum expulsione ire quae ipsum op
primet. Deinde mittantur in temperatum balneum sed ut per eorum fiat consuetudo et post
sudorem ungantur ex oleo violaceo calido. postea desiccantur in solium ibi tamen diu non mo
rentur. egredientes autem a balneo comedant frigida et humida. et abstineant
a vino quousque calor eorum declinabitur. si autem bibant multum mixtum bibunt
Caveant sed a coitu ne putrefactis eorum humoribus putridas incidant febres
aut quidam humores ab eorum capite descendentes ipsa generent

de signis eorum qui propter angustiam vel tristiciam

Sed differt inter tristiciam et angustiam est quia tristicia ad animalem virtutem pertinet in cerebro existentem. An
gustia vero ad spiritualem virtutem in corde existentem. Ideoque angustia plus
non fit causa pulsus prius quam tristicia. Sed tamen quia cum utrumque et earum causa est una. ratio
dispositio earum una est. Dicimus ergo quod existimata quae fit propter angustiam et tristiciam
habet signa haec. oculi patiuntur aliquando foras eminent et veloces sunt ad mo
vendum et aliquando concavi et difficile mobiles non numquam et non concavantur. nec
foras eminent. Causa est diversitas tristicie. Alia est tristicia propter magnam filiorum
vel pecuniam concupiscentiam. alia est propter magnam eorum suspitionem et timorem. et
alia est non timorosa non suspiciosa. Igitur cum sit cogitatio et desiderium de
rebus letificantibus oculi eorum sunt foras eminentes huc et illuc mobiles
quia anima desiderat videre quod amat. unde natura egrediens ad corporis exteriora exe
untea sanguis. Ideoque facies eorum et color est rubicundus et urina eorum
minus acuminis solito habet et pulsus eorum est magnus. Quod si tristicia et cogita
tio fuerit propter aliquem timorem vel suspicionem sunt oculi eorum concavi et quieti quia natura
eorum conversa est ad interiora ad custodiendum cor. Ideo splendor faciei muta

⁊ corpa eorum sunt macilenta pulsus subtilis ⁊ urina acuta · Si uero fuit
tristicie in eorum amanda ⁊ odienda · mediocres erunt oculi eorum quieti nec co
caui nec foras exeuntes · Diuiditur item tristicia duobus modis · Uno in cogitatione ⁊
inuestigatione laudabilium rerum ad deum pertinencium sicut est cogitacio diuine boni
tatis misterie nature rerum ⁊ similium que attinet ad animam naturalem · Alio vi
delicet in cogitatione pessime ⁊ immunde rei atque illaudabilis apud animam sicut est
amor qui hereos dicitur · ludus ⁊ carnalis leticia quamquam non sit de laudabilibus co
gitacio erit semper laudabilis ⁊ acceptabilis apud animam · Cogitacio vero de
pessimis et corruptibilibus rebus prouocat illa corrupta ⁊ pessima ⁊ anime mone
menciam · Igitur oportet perfecte mediana est que causam egritudinis tollit necesse est ut ab
ea incipiamus ⁊ ingeniemus quo possimus ab eis auferre cogitacionem ⁊ suspicio
nem cum diuersis musicorum generibus ⁊ cum omni causa leticiam prouocante ut obliui
oni tradant tristiciam ⁊ quiescant anime eorum a labore · Quia anima pro cogitacionis
immensitate debilitatur ⁊ infirmatur · Similiter ⁊ corpus infirmatur propter animam sicut dicit
aristoteles · Anima namque sequitur complexionem corporis ⁊ corporis animam complexio comitatur.

De causa

Unde oportet nos non negligere corpus sed adiuuemus illud cum hu
mefacientibus rebus · Caueant autem ab omnibus cibis desiccatis ne causa eorum veniat
ad ptisim quia ethica magis pertinet ad illam quam ad ceteras egritudines · Sic
cita[s] enim istorum corporibus dominatur ⁊ corda eorum calidiora sunt · Unde oportet illos
humectari · scilicet cum balneo temperato ⁊ residendo in solio · deinde vngantur cum oleo
uiolaceo · Dietam accipiant frigidam ⁊ humidam que sit facilis ad digerendum
sicut ptisana · eduli · cucurbite · atriplices · portulaca · blitis · vinum bibant quod non
sit vetus ⁊ multum sit illud mixtum · de fructibus uidelicet humectantibus com
medant sicut sunt · vue · melones · palestini ⁊ similia. De cencia ptisis ⁊ ethyca

De cencia ptisis ⁊ ethice ⁊ eorum causis
De ptisi que est sine febre
De ethica que est cum febre putrida
De signis ptisis
De causa ethice que est morbus proprie
De cura ethice cum putrida.
De signis ethice.
De cura ethice simplicis
⁊ de ptisi quomodo fiat

Primus qui de ptisi ⁊ ethi
ca disputemus necesse
est ut eius diffinitionem
dicamus. Dicamus
ergo ptisis est corporis humiditatis
consumpcio que duobus modis diui
ditur · que naturalis est ⁊ naturalis non na
turalis · Naturalis enim est sicut ista que paci
untur seniores ⁊ decrepiti cum
naturalis eorum virtus in digerendo
cibis ⁊ humiditate nutritiua attrahenda deficiat ut restauretur corporis
humiditas que per fumum ⁊ sudorem dissoluta est hec est causa consumpcionis decre
pitorum corporum · Aliorum non ⁊ tenere nascentium consumpcio tribus modis est · Unus enim modus
est calor desiccans substancialem humiditatem sicut calor solis testatur · Secundus est nutri
mentum ablacio sicut fit in hyeme non pluuiosa · tercius est humorum nutritiuorum cor
rupcio ⁊ eorum ad malas qualitates permutacio · sicut ad multitudinem aliquo

siccitate sulphorositate et similia. Sic et in humanis corporibus contingit, consumitur enim abla
tis humoribus eam nutrientibus natura in digerendo cibo, prout oportet, deficiente, nec in
membris que dissoluta sunt restaurare valente, sicut temporibus euenire diximus.
Unde antiqui hanc speciem ptisis decrepitam uocauerunt. Corpus autem calore extraneo
febrili corpori dominante et similem membrorum humiditatem desiccante consumitur. Sicut
fit a causa acutarum egritudinum eam precedentium. Similiter de angustia et diuturna
tristicia. Preterea aliter consumitur corpus cum sanguis corpus nutriens a sua dulcedine
et saporositate mutatur, quemadmodum post diuturnam egritudinem mutatur, quia sanguis
in diuturna egritudine corrumpitur et proprium perdit saporem. Unde autem membra odio tenent
nec ex eo nutriuntur. Membra igitur nutrimento carentia infrigidantur, desiccantur et consumun
tur, quia non nutriuntur. Infrigidantur quia sanguine qui est calidus et humidus cessante
necesse est ut membra infrigidentur que solebant de sanguine calefieri. Quod si re
prehendant nos sophiste et dicant: quare ergo dicunt seniores habere siccam
complexionem cum sensus mutat contrarium. Iuuenibus enim seniores maioris esse humiditatis
quam iuuenes. Respondemus: in prima huius libri particula diximus quod humiditas decrepitorum
fit accidentalis propter defectionem caloris. Eorum cibaria, prout oportet, digerere nequiunt,
et propter membrorum debilitatem eius digestionis superfluitatem expellere non ualentium contes
tantur ydropici. Cum enim eorum plena sint multitudine aque cutine, membra tamen
sint macilenta et consumpta, sufficiat hoc signo. Non naturalis itaque consumptio de
duobus modis est: aut cum febre aut sine febre. Sine febre aut est calida aut est frigi
da. Frigida uero consumit corpus ut propter diuturna apostemata uel propter alios mor
bos et diuturnos. Hii enim morbi quia sunt diuturni, minuunt desiccali humiditate dis
soluunt. Unde infrigidato corpore uirtus digestiua deficiat. Ideoque cibaria cruda
ac indigesta permanent. Que cum ita sit, membra corporis abhorrent ea nec ex
eis nutriuntur. Quando quidam molestiam patientes pulsum habent debilem, tardum et stric
tum, urinam crudam, album et subtilem. Pulsus est debilis ex dissolutione uirtutis
corporis propter egritudinis diuturnitatem, tardus propter caloris naturalis defectionem, strictus
congelatione. Cruditas est in urina propter frigiditatem complexionem corporis dominantem
et propter naturalem calorem loco coctionis deficientem. Subtilitas et claritas sunt propter
corporis siccitatem et naturalis humiditatis indigestam urinam ingrossare solentis.

Consumptio que est calida **de ptisi que est sine febre.**
et sine febre fit propter calidos thimos cordi oppositos qui fiunt ad cor
ascendentes mutat eius complexionem eique prestat calorem accidentalem.
Unde sanguis corrumpitur et ipsa eius saporitas mutatur et membra illum odientia
nec ab eo nutrita consumuntur. Unde Galienus inquit: uidi hunc ethicum spiritualem uolens
enim interiora corporis perscrutari sicut stomachum et intestina precepi in spacioso lo
co simiam poni uel separari et sepe percuti ut qualiter corpus eius consumitur aspicerem.
Tandem per medium diuidens eam inueni ad cor eius humores corruptos qui fiunt
ad cor ascendisse et suam complexionem mutasse cognoui uel corrupisse eam
uidi. Quo circa antiqui hanc consumptionem ptisim decrepitam uocauerunt.
Et uero quia compleuimus disputationem ptisis naturalis et non naturalis, oportet ut in ea

priam[us] de acci[dentibus] que s[unt] cu[m] fe[bre]. De ptisi q[ue] fit cu[m] febre p[er]se.

Ptisis g[ene]ro q[ue] e[st] cu[m] fe[bre] duob[us] mo[d]is e[st]. aut [enim] ip[s]a e[st] p[er]se morb[us]. aut
p[ro]p[ter] aliu[m]. que v[er]o p[er] se e[st] morb[us] fit ex reb[us] calefacie[n]tib[us] [et] desic-
ca[n]tib[us] plurimu[m] ta[m] e[st] ca[usa] eius effimia. maxime h[uius]mo[d]i e[st] cale-
factio si p[ro]p[ter] exercicia a[n]i[m]e fiu[n]t sic p[ro]p[ter] vigilias cogitaco[n]es [et] stu[diu]m ag-
tiam legem ut leges investigare. ex omnib[us] [enim] istis mo[d]is a[n]i[m]al sp[irit]us
fatigantur [et] [et] sp[irit]ualia [et] acci[dentia]. accipiu[n]t colore[m] q[uod] calor cu[m] morabit[ur] sta-
lem desiccabit [et] [con]sumit hu[mi]ditate[m]. maxime si co[r]p[or]a cor[um] fuerint ad hec
p[re]parata sicut su[n]t calida [et] sicca habe[n]tes [com]plexione[m] macilu[n]ti. strita p[e]c-
tora h[abe]ntes [et] capita spatular[um] foras emine[n]cia sic aues ale au[t]u[m] sta[n]-
tes i[n] etate iuuenali videl[icet] q[ue] est a xviij. an[n]is usq[ue] ad xxxv. p[ro]p[ter]pue
si estas fuit aut calid[us] aer aut regio calida. [et] s[e]c[un]d[u]o nu[m]q[ua]m [et] fit p[ro]p[ter]
corp[or]a exercicia sic p[ro]p[ter] estare alios vel labores facere. aut p[ro]p[ter] calida ci-
baria potu[m] [et] medicina[m]. De ptisi q[ue] fit cu[m] fe[bre] q[uo]d e[st] acc[idens] alt[eri]us morbi.

Ptisis u[er]o que cu[m] fe[bre] e[st] fit q[ue] p[ro]p[ter] aliu[m] morbu[m] iiij[or] mo[d]is. aut est
p[ro]p[ter] effimia q[ue] morat[ur] i[n] corp[or]e [et] p[ro]p[ter] i[psu]m ti[m]mu[m] t[ra]nsit [et] sa[n]guine[m] ca-
[et] extenuat sa[n]guine[m] [et] do[m]i[n]ans [con]su[m]it su[bst]a[n]t[i]ale[m] hu[mi]ditate[m]. aut e[st]
p[ro]p[ter] fe[brem]. putredi[n]es cu[m] [com]misce[n]t[ur] [et] suas mutat mundat i[n] [com]plo[n]es. aut
e[st] p[ro]p[ter] diuturnas egritudines [con]sumentes m[em]b[ro]r[um] hu[mi]ditate[m] sic [con]tingit ex cu-
stolore pectoris pulmonis [et] dyafragmatis renu[m] [et] dolore ylii q[ue] e[st] de calore [et]
de o[mn]ib[us] apata[bus] appe[n]tib[us] que fiu[n]t p[er] plura corp[or]a facie[n]da [et] [con]sume[n]da.

Significaco[n]es aut[em] ptisis vl[tim]e fiu[n]t iiij[or] mo[d]is. vno q[uia] fe[bris] eo[rum] tot[um] corp[us]
circu[n]dat [et] om[n]ib[us] m[em]b[ri]s hu[mo]rib[us] [et] sp[iritu]ib[us] equal[ite]r do[m]i[n]at[ur]. m[em]b[ri]s aut[em] solidis
multo plus e[st] familior p[ro]inde a[n]tiq[ui] h[abe]nt fe[brem]. na[tur]ali calori no[n] i[n]c[om]parando
l[ice]t i[n] co[n]tinuac[i]o[n]e assimilauerit q[uia] ub[er]is e[st] i[n]uiscata nec se[par]ig[itur] ab eis
s[ed] [com]misce[n]t[ur] na[tur]ali calori [et] ei assimilat[ur] quia ip[s]a e[st] a m[em]b[ri]s i[n]s[e]p[ar]abil[is] sic calor
na[tur]al[is] n[on] augmentat[ur] n[on] decrescit sic ip[s]e. s[ed] ta[m]e[n] no[n] nu[n]qua[m] declinat ut
fe[bris] putrida i[n] t[ra]nsuasa exu[n]s. differt ta[m]e[n] ab ea quia ethica sic ca[usa] ma[ni]-
festa declinat sic putida fe[bris]. s[ed] fe[bris] putida n[on] v[asa] p[er]manes aliu[m] de-
clinat i[n] circo cu[m] vomitu. S[ecun]do q[uia] calor eo[rum] l[ice]t totu[m] corp[us] eq[ua]l[ite]r [con]d[uc]et e[st] ta[men]
leuis n[on] pu[n]gitiu[us]. v[e]l i[n]firmi se[n]tilla[n]s fe[bris]. pati au[tem] n[on] at[tinet]. t[er]c[i]o q[uia] color
eo[rum] plu[m]be[us] [et] liuid[us] aut citri[nus] e[st]. splendido [enim] sa[n]guine i[n]diget. Q[ua]rto q[uia]
tempora eo[rum] alta oculi co[n]caui sicca[m] emitte[n]tes cau[s]a[m]. Nutritiua [enim] hu-
miditas ab eis ablata e[st] l[ice]t testat[ur] toc[us] co[n]t[ra] siccitas hec fiu[n]t signes vl[tim]e
ethice. p[ar]ticulares v[er]o fiu[n]t diuise. Ethice [enim] t[ri]b[us] mo[d]is e[st] ca[usa] q[uia] humores fiu[n]t
iiij. vn[us] e[st] i[n] vasis sanguine[us] videl[icet] hu[m]or i[n] venis exu[n]s sicut hu[mi]ditas ar-
boru[m] vir[id]e e[st] nasce[n]s i[n] sumitatib[us] eor[um] exu[n]s i[n] temporib[us] [et] velud hu[mi]ditas
i[n] ramis vitis existe[n]s i[n] tor[i]b[us] [et] velud hu[mi]ditas i[n] ramis vitis existens
S[ecund]a e[st] hu[mi]ditas q[ue] e[st] i[n] cauitatib[us] m[em]bro[rum] i[n] quib[us] na[tur]a no[n] du[m] t[ame]n p[er]fecit
digestione[m] nec ea m[em]b[ri]s assimilauit sic e[st] aquosa hu[mi]ditas q[ue] e[st] i[n] arbo-
rib[us] [et] terre nasce[n]tib[us] [et] velud hu[mi]ditas q[ue] est i[n] frumento [et] vino n[on] du[m]

in actus. Tercius e humiditas mbrorum sq natura cepit opari; s; tn n coagu
lauit nec pficit eam sic caro tenera que no est mbris assimilata et sicut
humiditas frumenti que cepit coagulari et saporosa fieri. mollis tamen
et benellis sicut humiditas uue coagulari et dilectis fit sapiens et tn n est
desiccata nec ad durciam gnsa. Quartus e humiditas membra reges
et custodiens sic humiditas in mbris coagulata et ad eam gnsa et cu mbris
gnuui effecta et uelud humiditas frumenti assimilata. Illud ne putrefiat e
custodiens et humiditas uuarum passarum et similiu corum ne putrefiat obseruans
Ig quia corporum humiditas triplex e necio spes ethice tres sunt. Una e hu
ditas in mbris uaritate pmanens in qua na no du tnam digestione opa
ta e nec mbris ea assimilauit. Scda mbrorum e humiditas in natura opari n
icepit et tn no coagulauit nec eam pficit. Tercia sbal e humiditas q
reguntur et custodiuntur. Causa prime hec e. quia humiditas sanguinis in uis
existentis si augmentetur et super natm odio tenebitur et nec ab ea regetur nec
nutrificabitur qui amplius gmoratis maxie bulliens calefacit et putrefit ex
corporis calore et fit putrida sm suam materia in ea ucsa gnabitur q si n aug
mentabitur n ana diminuetur s; solummo pp id q in tercima febri diximus cale
fiat et calor qui e materia usq; ad sanguinem deueniat augmentetur et cu eo
coformabitur et uenarum et arterarum sbam calefaciet. Calor et usq; ad humiditate
et in raritate mbrorum pmanente accedit et eius uctuositate desiccabit. Unde
mbra eam sequet. q uncttuositate et sapore amisit ambobus n suscipitur cu
bra igitur nutrimento carencia consumabuntur hec e pma spes ethice; pinde h; sper
ad curand facil e. si pacies sapientis manui incidit. medicus n. si sapiat ue
hemente calore corporis uelocit extinguet cu frigidis et humidis cibo et potu aere
odore et similibus cicissime calorem extinguet et infirmu sanabit cu n sucerrat
et calor in corpore pmanens et augmentans et usq; ad humiditate mbrorum que coag
gulacom uicina e calefaciet ea et eorum desiccet humorositate et saporosita
te mbris n assimulatur ipis eam obedientibus un gsumpcio et siccitas corporum
augmentata fiet. hec e sa spes ethice q dura et molesta e ad curand
Qr si calor mag augmentetur et sbali humiditate dnetur et eam desiccet et
ueniet ad humiditate mbrorum q sbal cu eis admixta gpomis desiccet eam
fit tria spes ethice que e incurabilis. Calor n. extraneus humiditate mbris custo
diente desiccant operans in ea sic calor sol in lapide in ligno opatur. calor e
solis agens in lapide et lignorum humiditate desiccat et eorum uictutis supat
et ea qi cinere facit. causa eius h; e. q lapis et lignu sunt de uiis elemtis
composita pinde calor h; in eis opatur q testatur acio ignis in lapide fcam. de
siccat n. et ad calce illu gnitit est g possibile ut calor sol illi mo opetur
in longo tpre. nulla e caloris dna est inter calore sol et igne n q ignis
uelocit iste uo tarde opatur possumus n. intellige q lapis sbale habz
humiditate cu arbores et herbe in montib; et lapidibus oriantur q si humo
res no haberet nutriri et augmentari numqe posset. Copleta igitur

disputacionem ethice que est propter alium morbum oportet nos exequi ordine ethice non propter alium morbum existentis.

Causa ethice que non est propter alium morbum humiditas est in concavitate cordis venis et arteriis inhabitans que si calefiat et aliqua vi in calore et siccitate preter nimia extracta vel propter aliam extracta, prout diximus immutatur sine nulla eius diminucione fiat prima et simplex. Species ethice que per se ipsam est morbus. Hec itaque facile curatur quia calor extraneus non est nisi in humiditate sanguinis que est in corde et in suis venis et arteriis et nichil in eo facit nisi solummodo calefactionem et ebullicionem. Sed si calor augmentaretur ut calefaciat substanciam cordis et arteriarum et desiccetur humiditas est que est vicina coagulacioni fiat secunda species huius ethice. Quod si plus augmentabitur calor ut desiccet substantialem cordis humiditatem et suarum venarum atque arteriarum illam custodire ac regere solentem fiet tercia species huius ethice etiamque incurabilis ut diximus. Et quia complevimus causam ethice que non est propter alium morbum sed propter se. necesse est ut dicamus unicuique speciei signa. Dicamus ergo quia ethica que fit propter alium morbum sicut propter effimeram intelligenda est ita quando cum videmus aliquem effimeram habentem de angustia tristicia ira et similibus aliis extrinsecis et febris permanet usque ad tercium diem consistens in una qualitate. scilicet ut non augmentetur nec minuatur. et apparent in facie infirmi obscuritas humiditas. acuitas duricia et consumpcio et manu super infirmum imposita sentitur calor pungitivus et acutus et nulla hora augmentatur aut declinatur est prima species febris ethice. Quod si appareat cum hiis signis augmentum febris cum infirmi manducaverint intelligimus secundam speciem huius febris esse ethice. Sed tamen subtilius investigare quod si dabimus cibum temperatum et laudabilem tribus diebus in diversis temporibus. In primo videlicet die mane. In secundo ad sextam. Tercio in vespere. et in uno quoque horum dierum febrem augmentari videbimus et ad corporis exteriora exire, procerto credendum erit hanc secundam esse speciem. Causa quia calor infirmorum est intra corpus quietus ante cibum. ad quem cum cibus et potus venit suscitatur et dividitur exiens extra corpus. quod testatur ex calido lapide vel calce. aqua enim super eos incadente mox calor in interiora eorum reconditus ut in interioribus eorum reclusis extra corpus egreditur. Causa quia aqua cum frigiditate et humiditate calori opposita est que calcis parietes humectat eam cum sua humiditate. Unde sui aperiuntur pori et veniente aqua usque ad calorem suscitatur eum et repugnat et fugit ad illa exteriora repetens. Eodem modo intelligendum est de cibis et potibus huius in infirmis facere. Quidam vero arbitrati sunt calorem febris cibo suscepto augmentari. cibo enim in augmento febris accipiunt vero febris. namque materiam in veniens crescat extra corpus egrediens. Et lucernam ad testimonium dederunt vel signum quod dum habet oleum crescat et augmentatur ignis et dum deficiat diminuitur ignis. Sed postea destruxerunt suam intencionem cum hac probacione cibo enim in diversis temporibus oblato febris augmentari videtur equaliter. Unde estimati fuerunt quod calor febris cum cibo augmentatur propter cibi humiditatem cum calor repugnat sicut diximus in calce et calidis lapidibus hoc est secunda species

ethice. Tactu vō plus psalam p3 sētu. quia facies īfirmi ē mutata ī
plūbeum colorem aut liuidū. que significacō ondit sbalē hūiditatē
desiccatā eē ꝛ uirtutē naturalē fore defectam. nares fiūt subtiles ꝛ caui
te oculi cōcaui. cacam siccam hn̄tes q3 nutrimētū ad oculos ueniens n̄ ē
bone q̄litatis ꝛ quia uirtus digestiua q̄ ē defcā nimie pot digerē pma
nēs g° clausum ī oculoꝝ angulis calore aeris ꝛ fe. desiccat͛. ossiū q̄3
ↄpaginacio v͛ ↄpō oculos claudētiū mutat͛ ꝛ timpa fiūt aspa mor͛ palpeb͛
rum ꝛ supalioꝝ fit gūuf ꝑꝑt͛ siccitatē coꝝ q̄ iacētes claudūt oculos
sine ulla uoluntate q̄i a sōpno sint agrauati ꝑꝑt͛ uirtutis defectionē
ꝛ dissolucōm. S3 manu sꝯ eos īposita frigidi ꝛ sicci īueniuntur. S3 ma
nu ī morāte donꝯ corpa coꝝ ex calore manus calefiant calor sētitur
a corpe coꝝ paulatī ascendē. Q3 si uentrē discoopiant appent q̄i nō
hn̄tes uiscera ꝛ calcaꝯ coꝝ q̄i tabule subtil͛. ꝛ si cutē coꝝ cū duob3 digi
tis ↄstrigas aliquātulum extendēs. extensa pmanebit nimie descen
dens ī sinus. caret .n. hūiditate qua moll͛ fiat ꝛ ad suū locū ↄuertatur
quā spēm feb͛s qui īuenit mortē pculdubio īduret. Pulsus coꝝ debi
lis paruus durꝯ ꝛ spissus. tactus .n. est q̄i corda. Cā debil͛ ꝛ pui. pul
sus est defectio ꝛ cōsumpcō virtutis. Spissus vō ē ꝑꝑt͛ fumi multitu
dinē cogētis exire. Vrina coꝝ īliquore sic͛ oleū hn̄s spumas q̄ si s͛
petram fundatur sonabit q̄i oleum. Causa ē ꝑꝑ ↄsūpcōm sbar hūi
ditatis ī solidis mb͛s extūis ꝛ cā ↄsūpcōis ꝛ dissolucōis ē ꝑꝑt͛ siccam
ↄplexionem corpis mb͛s dn̄antem uocatur decrepite senectutis mor
bus nꝫ sanabit͛ n͛ cū nā eis ↄūsa fiūt ut cū fiūt sicꝯ hoꝝ ē q̄i sicꝯ
decrepitoꝝ cui īpossibilē ē ut ↄuertatur ad ipām q̄litatē ut cū fiūt uide
licet ī iuuētute. vn̄ stōchꝯ coꝝ sp ē defcēs ꝛ pauca decōne digō coꝝ in
pediatur. Simil͛ ꝛ siccitatē ī quib3dam mb͛s solidis cū sba cordis aliquā
tulum paciat͛ siccitatē cito ↄsumitur. Si vō siccitas fiūt multa mors
erit pxima. Post hoc epar ꝛ stōchꝯ si ī siccitatē mutat͛ pciculū significatur
S3 tamē n̄ cito mortiferū sicut siūt pora ī ↄsūpcōe cordis. Optet ꝯ in
telligi q̄ si omnia mb͛a solida fiūt desiccata ꝛ multo tpē tali͛ p
maneant necē ē ut īfrigident͛ quia siccitas cū sola uenit nō pmanet
lōgo tpē quā mb͛ nutrimētū non īueniencia refrigerātur ꝛ desiccent͛
nutrimētū .n. hoꝝ calidū ꝛ hūidū est .s. sanguis. vn̄ cū uident͛ mb͛
desiccari ꝛ nullam hr̄e humiditatē humectentꝯ ea. Si vō fiūt īfrigida
fiūt ꝛ desiccata nullā faciemꝯ curam q3 molestū ē. De signis ethice composite. tum putrida.

Galienus dixit hanc fe. se. vidisse
eē ↄpositā cū alia fe. de putredine ꝛ uidisse eē solā nullꝯ hr̄e
cōmixtionē. Cuiꝯ ↄpōite significacio h̄ ē. In tpōlō .s. feb͛ū pu
tredinis ꝛ ↄtinuacō ethice fe. illa ī tpolōne ptēunte ꝛ nullā de āniqs
nos vidimꝯ disputacōm de eiꝯ cura cū ē ↄposita. difficil͛ .n. ꝛ dura ē
q3 siūt hic ↄiuncte ꝛ oppōite. feb͛ .n. pntde necē ē res lauatiua ꝛ de

siccatiua et colatiua · ut lauet et colet et desiccet humores qui sunt causa pu
tredinis · Ethice queunt res refrigerans et humectans ut infrigidet et hu
mectet calorem febris et laudabilem corporis preter humiditatem · unum utraque cura
tio sibi opposita est · Propter hoc quaerit medicus ut investiget et studeat ne aliquis
incurrat fallaciam · Utilior nam est hec curatio si febris est composita ut cito
dicatur naturalis humiditas et expellatur putredinis materia · Sed prius oportet ut causa ethice
auferatur penitus · sicut labor cum quiete vigilia cum sompno tristicia cum leticia
curetur · Similiter necesse est ut naturalis humiditas corporis membrorum regiminum conserue
tur et calor extinguatur accidentalis et naturalis conforteur sicut cum cibis et potibus chimum
laudabilem generantibus refrigerantibus et humoribus extenuantibus quemadmodum
est ptisana et similia que dicturi sumus · Caveant autem a medicina laxativa
quanto plus possunt nisi cum magna fuerit necessitas · Deinde eligatur mediana
que est lenis ac facilis et investigent virtutem medicine utrum sit attenua
tiva absque calefactione et desiccatione · Danda nam est sola aqua calida · cum acces
sio febre putride evenerit · videlicet cum rigor incipit fieri · quod si vomitus sponte
venerit bonum est quo non veniente · si vis eum provocare necesse est ut fiat cum le
vissimo vomitu · Frequenter autem febre cessante et angustia infirmi quies
cente et appetitu cibi surgente damus ptisanam bis vel ter et panem locum cum aqua
frigida et zuccara · damus ordeum coctum cum lentibus si lentes sint mundate et
elixate vel cocte et prima aqua decoctionis auferatur · Deinde miscea tur cum or
deo et ramis portulace · lactuce cum modico coriandri recentis aut veris
sicut cum aceto et zuccara et modico croco · Si autem febris putredinis materia sit de
ficiente ponenda erit in initio portulaca et lactuca aliquantulum minus et apii et
blitas simo mane accipiant rodozaccaram et violas cum zucco mixtam · Ad
si cognoscentur propter calorem febris ethice non esse in membrorum raritate nec dum et
ibi venit ut venisse ad humiditatem que est congulacio viciana · Necesse erit
infirmo dare sucum scariole · lupuli · apii · sed tamen raro nec illos assue
faciant sepe · maxime sucum apii · quia calorem habet et siccitatem · Similiter si ha
bent necessitatem contra decursus accipiendi sunt et debilis · aut si necessaria
sunt mastix et maratrum cum rodozaccara raro tribuantur et cum necessitas fuerit
oportebit obstante ab aqua frigida omnino caveat · Item si magna fuerit necessitas
in composita aquam coctam quidem eis dabimus cum modico mastice mixto cum a
liquo utili sirupo quod si patiantur apostemata intestinis omnino abstineat ab
aqua frigida nisi cum calidissima erunt apostemata quia calida apostemata tra
hunt ad se frigidam aquam et prohibent eam · ne ad cor veniat · quod si ad
cor venerit cum sua frigiditate naturalem extinguet calorem · Oportet ut ca
veamus ne cibum in accessione febris putride tribuamus · nam per anteca que an
gustiam dabit infirmo et febris augmentabitur tempus et elongabit accessionis
quod si videbimus exacerbacionem mane fieri calidam dabimus aquam rigore incipien
te et impediemus infirmum suggerente mala gratia · Intercepte accessionis · accessio
ne non cessante dabimus tisanam · Digesta itaque ptisana dabimus cibum fr

q̄ nō expediet · Si aūt · fe · ī medio diei īcepit augi · mane danda erit pti
sana · Rigore īcipiente calidam dabimꝰ aquā ut vomitus p̄uocetur · Re
cedente · fe · acumine ⁊ ī firmo quiescēte dabimꝰ et cibū ꝑ q̄ oz · q̄ si fe ·
quiescere īcepit mane dabimꝰ ptisanā atq; digesta fuit cibū dabimꝰ p
ut oportebit · Sz tamē minorem q̄ntitate cibi quā nā̄ dirigē valeat · Inci
piente aūt rigore vomitū cū aq̄ ca · p̄uocabis · Sufficiat q̄ntū q̄ dis
putauimꝰ de ethica fe · q̄ ē cū putrida · fe · cōmixta · hec ē regula ꝑ quā
medicus pōt addere ⁊ minuere dietam · q̄z scitē fe · ⁊ pacientis agnos

Simplex ethica duobꝰ mōis ē **De ethica simplici ·** Cur
atur ex ceterbis passionibꝰ aīe · v q̄z corpꝰ n̄ ē mūdificatū ab humo
ribz ad putredinē se ꝑparantibz · vn̄ oz nos incipere curā eam eam
te expellente ꝑ hūm sic diximꝰ sic ethicam cū lectica vn̄ cū paciencia
⁊ silia cum ceteris actiūtibz cōtrys · Deinde expellamꝰ materiam putrefi
incipiente cū medicinalibꝰ cibis extenuantibꝰ ⁊ mūdificātibꝰ absq; ca
lore ⁊ siccitate sicut ē sucus lupuli cū oxizaccā ⁊ liuor · cū zuccā · mun
d · manna ⁊ cassia f · liuor · ⁊ silibz mixtis · Cūq; certi sumꝰ q̄ iā corpo
ris sit purgata ordinabimꝰ aerē · locū · īduméta · cibū ⁊ potū odores cata
plāta ⁊ silia ⁊ mutabimꝰ ea ab inutilitate ad utilitatē · q̄z necē ē ut
fiat aer frigidꝰ ⁊ humidus · locus septētonal · Indumēta n̄ alb · sint frā
⁊ humida sicut linea vetusta ⁊ loca cū sandal ⁊ aq̄ · ros · aromatizata
Cibaria sumāt ī frigidāciā ⁊ extiguēcia extraneū calorē ⁊ nā̄m cōfortā
cia ⁊ nālem humiditatē corpis custodiēcia sicut sūt ptisana panis lo
tus bis uel ter ī aq̄ frigida · panis ī fusus ī uino albissimo leuis
simo ⁊ bn̄ mixto · lactuca · portulaca · cucūb · blitas · atriplex omīa cōdita
cū amigdaleō · Si intē olis mag valz olm̄ tale · De fructibꝰ sicut sunt
vt̄lz mala g̃ · melones palestini mala mitra · pira · uua · hyemal ⁊ silia
deinꝰ de sirupis mālo g̃ · iulep · accipiant ⁊ simul mittāmꝰ ī aquā q̄
bibē nolunt bolū spod · sand · sem̄ ptuc · ⁊ silia · De aromatibꝰ sicut
sūt frondes ⁊ flores cōfortatiui ⁊ refrigerati · sic rosa salices mīta mor
uenufar · ⁊ sand · Caueat caphām ꝓpt siccitatē q̄ h̄t · n̄ cū eti sunt
hīc ī suis capitibꝰ sēam humidā q̄ repugnet siccitati caphore · Sz si
humiditas sit pura ⁊ capiti ē accidental humiditas camphorā caue
ant q̄nto plus possunt · quia lz reuma sit calm̄ camphora tn̄ noz
eis licet sit frigida · Q̄d ⁊ fit duobꝰ mōis · Vno q̄z frigiditate sua
repugnat humiditati accitali q̄ ē ī capite ⁊ eā īgrossat · vn̄ fit cā au
gmētandi reuma · Alio mō q̄z cū sua siccitate n̄ālē desiccat capitis
humiditatem · nō eī humiditas eiꝰ siccitati caphore valz repugnē n̄
cū fuit maioris q̄ntitatis q̄m siccitas sit caphore · Cataplāta uero
q̄ epati sūt apponēda cōcedimꝰ ut caphorā h̄eant · quia nāl epatis
humiditas repugnat siccitati camphore ⁊ uitat eam ītēparamētū · Sz
reprehendi uidemur a q̄b⁹dam sophis nobꝰ q̄om opponētibꝰ dicēbꝰ

De ethica simpl̄i

humiditate · que inquinat humiditas cerebri licet tamen camphore non repugnet. cum cerebrum naturaliter sit humidius ceteris membris corporis · unde reddendum erit cerebrum super monetur · propter ymaginacionem et rationem quia est fundamentum sensuum et voluntarii motus et firmum super ascendunt ad illud calorem plus patitur quam epar. Ideoque cerebri actualiter est siccius epate licet ceteris membris sit humidius naturaliter. · Non minus dabimus rasuras de spodio et bolo cum sirupis quos diximus · et aliud dabimus psillium si egestio sit dura ut non sit humida · solo · n · uetris in hac passione pessima est quia materia eius acuta est et pungitiua et humores in hac egritudine soliti sunt ad intestina descendere · quia membra sunt debilitata ad dissoluendum et ad expellendum eos per poros qui ad interiora corporis clausi resoluuntur vel reuoluuntur et descendunt ad intestina et in eis duas faciunt actiones aut lubricitatem ut egestio non valeat · aut excoriant ea et nascitur dissinteria · Igitur quia usque ad hunc locum nostram diximus disputacionem et monstrauimus plane quare ethica fit · hoc est cum ordinamento aeris locarum ac indumentorum cibi potus aromatum balnei et unctionum · necesse est ut plane dicamus quomodo et non ordinata sit hec omnia incipiendo nobis ab aere quod est nobis familiarior

Si igitur tempus fuerit hyemale non tamen multum sit frigidum non decet illud aliquo ingenio mutari · bonum non est quod si multum fuerit frigidum · necesse est illud ingeniari · videlicet ut panni vel cooperiantur ne frigiditas aeris corpora exterioribus duritatem desiccet atque fumos ad interiora claudat · Si autem fuerit tempus estiuum coaptari illud oportet ut infrigidetur et humectetur · scilicet ut mansio in firmi sit spaciosa et septentrionalis et porte septentrionales in pauimento sternamus · ro · viol · nenufar salices · basilicon spinnam ramos vitium et cetera modi de aqua frigida cos rorem quod si corpora eorum incipiant materiam ad putredinem preparata · bonum est ut ungamus corpora eorum de succis lactuce portulace · uuarum amerarum solatrum cum oleo · ro · mixtis · hec tamen unctio super eorum pectora non diu moretur quia in stomacho super est perniciosa · Ingeniemus autem preterea melius possumus ne humiditas eorum dissoluatur quod si uirtus eorum sit defecta et membra dissoluta et vene apparent albe propter sanguinis diminucionem ossa quoque brachii subtilissima eorumque in amica concatenacio preterea eorum procedit mors De aqua ethice propter aliud morbum

Cumque hec fit · aliud ipsa est morbus et aliud passio · sicut frenesis et alii morbi huic similes · aut est propter putredinem fit · aut propter apostema in quibusdam membris existens ut in diafragmate pulmone aut propter diuturnam tussim · aut propter epatis calorem dolorem renum et ylii · necesse est ut cognouimus causam ex aliquo istorum prohibemus pacientem ab aqua frigida et frigidis et ab unctionibus succorum quos superius diximus nam cum apostema propter quod est fit · fuerit calidissimum · de eius de medicamine extra dabimus quia calor apostematis trahit ad se humiditatem aque et prohibet eam ne uadat ad cor et noceat calori naturali · Quod si apostema calidum non fuerit ab stineamus eos ab aqua frigida et mitigemus calorem eorum cum aere cibo frigidisque aromaticis · Unde Galienus aqua igitur frigida in ethica quod est propter aliud morbum precipue pessima est si morbus fuerit

diutinus· Causa q2 morb9 q̄ ē cā ethice· necesse ē aut ut sit calid9
sic̄ frenesis ⁊ silia· aut diutīna ut diu durans sic̄ putrida fe· ertiatica
cōmixta ⁊ silia· Si uō morb9 fuit acutus morans p̄ uo tp̄e· p̄cussit
s̄balem hūiditatē ⁊ desiccauit eā ⁊ dissoluit ṽtutē mēbror· Vn̄ calor cordis
ē defcūs ⁊ nequit hūiditati aq̄ repugn̄re· fit ig̃ hūiditas aq̄ cā natura
lē calorē extinguēdi· Si uō morb9 fuit diutīn9 ɔsumet sāguinē mēbr ⁊
emudauit ea a carne· Vn̄ mēb's ī frigiditatis calor deficit nāl· necce ē igit̃
ut si calor cordis neq̄t resistē maxime si in fuit iuenis ⁊ artūs ad pu
tredinē p̄pata quia hūiditas aq̄ illā matiam augmētat ⁊ ī durat eā
ut neq̄at digeri p̄pue si ī urina nullū signū coctōis appeat· Palam
g̃ ītelligim9 q̄d nō debeat dari aqua ī ethica n̄ cū ip̄e in3 morb9 p̄te fuit
di ṽtus fuit custodita· q2 si uiis debilis caueant aq̄· Vn̄ oz arbitri· q̄
lr̄ cōr cor huectant· ⁊ excitem9 ṽtutē cor cū cibis q̄ sūt facil ad dige
rendū ⁊ multū nutribiles· q2 sanguis corpm suor l3 sit laudabil tamē
modicus· Similr̄ sp̄s aīal ⁊ uital ⁊ p̄p̄r sāguīs p̄uitatē mēbra minuunt̃
q̄ sūt totius corpis fundamtū· ⁊ p̄p̄r p̄uitatē sp̄s aīal ⁊ uital· deficit
calor nāl· Vn̄ necē est ut festinem9 ad restaurandā cōr cor ī uirtute
⁊ īnuēmto cū cibis ⁊ potib3 qui sunt faciles ⁊ subito ⁊ multū nutribiles
sic̄ ē uinū albū g̃ssi aut rubeū g̃ssi· dic̄ ẏpo· ī affor· facil9 ē ī replen
potu q̄m cibo· s3 tamē p̄ut oz ⁊ quō oz dandū ē ei p̄mū uinū purū neq3
ieiunus ut n̄ p̄stet mēb's maxīe stomacho calorē ⁊ siccitatē s3 n̄ oz acci
pi multū ⁊ subito ⁊ ueloci ut ītrans uelocit̃ exeat n3 mēbra nutriat· n3
multū g̃ssi ut morans ī āgustiis locis opilōnē gnēt· Ideoq3 oz nos
p̄ negare egritudinē exeuntib3 ⁊ maxīe ethicas cibū accipiat mediocrē
faciale nutrientem ⁊ q̄dam g̃ssiaci hn̄tē ut p̄manēs ī mēb's nutriat ea ⁊ ɔ
fortet· Neq3 ītelligere debem9 ut ẏpo· cū ītencō eēt de potu absoluto ut
hūidis cibis absolutis s3 queīt nob' dicē· quia ītencō fuit de eis reb9
nr̄a corpa nutrientib9 leuit̃ ⁊ facile· sic̄ sunt uina quedā g̃ossitatis hn̄
tia ⁊ ī mēb's p̄manētia nutrimtū eis ferant· Deībus similr̄ nutrimis
⁊ n̄c obedientib9 sicut sunt lac ptisana panis lot9 ⁊ silia· Ethici uō cū
p̄ certo noscit fe· eē cessatam n3 alia re īdigent n̄ augmētacōe ⁊ nut
rimto corpis accipiant mane lac capinū· Ita ut lac statim mulso mis
ceatur ī eius dē q̄ntitate calida ⁊ ad suauē ignē coquatur quousq3 tota
aqua ɔsumabit̃· Deinde potui det̃ calidū p̄ut abunderib3 emulsum
fuit̃ quo ebibito oz expectari quo ad digeratur· Deinde dabimus car
nes p̄dices pullos gallinaceos ⁊ silia oua ūcellana uinū albū ⁊ po
ticū mixtū mediocter potet q9 si nō potuerit solū lac bibē miscēdum
erit cū ordeo ut t̃tico ⁊ similib3 p̄m q9 ṽtus cor digestiua fortis fuit̃
S3 tn̄ si cogitam9 corpa cor nullā hr̄e matiam seu hūores q̄ sint
ad putredinē p̄pati· Cauendū erit ab aliis cibis ⁊ dabim9 solūmō
ptisanam ⁊ panē lotū· maxime si ī cor egestione colā appeat· Vl' ⁊

dinis quod non debemus dare lac ut predictes et alia hys. aut vinum ponticum non ca-
lidissime congelant sed ab eis ablatam. quando cum novimus palam esse ablatam
balneabimus eos in balneo sapide ut tepide aque in aere temperato et calor a-
que sit qualis calor lactis cum ab uberibus est emulsum et ingemmemus ut balnei
mansioni eorum sit vicinum et ducantur in aulam aut in lecto ne motio eorum pedibus
eundo duo nocumenta faciat. aut faciat eos sudores aut calefaciat. cum
debiliter eos ut in balneo stare negant quia necesse est eos in solio balnei mo-
rari quia aqua solii que est temperata prestat corporibus eorum humiditatem et augmentat
virtutem. Oportet vero ut solium sit spaciosum et hostio balnei vicinum ut non
ambulent per aerem balnei ne prava vapor eorum humiditas desiccetur necesse
est et ut aqua solii sit in temperamento perfecta quoniam si calida plus quam oportet fuerit
debilibus corporibus imbuet
frigiditatem et calorem extinguens naturalem cutem claudet et poros opilabit et sic
nostram intentionem horum pori debent aperiri et cutis mollificari quia in istis sunt
pori clausi et opilati naturaliter et nulla res potest inveniri dilatans aperiens
poros corporum eorum sicut aqua que temperate est calida quia membra corporis delec-
tantur ea et natura excitatur et totius corporis membra dilatantur propter aque delecta-
tionem que est ei similis. Unde natura dilatante se sanguis eam sequitur et ve-
niens usque ad corporum exteriora poros mollificat et dilatat. quia actio ipse
in loco in quo delectatur est opposita actioni loci quem odit. quando autem re nociva
fugit natura ad interiora corporis. unde extremitates de sanguine et de natura-
li evacuantur calore. propterea patiuntur rigorem horripilationem et duriciem in cute.
Oportet nos et investigare. Item ut deceamus quantum patientes morari in bal-
neo debeant que mora talis sit. quia si videbimus rubicundos et infla-
ta fieri corpora postquam consumari et minui incipiat eos a balneo extrahimus
et quia si dimitteremus eos plus quam oporteat consumabuntur. Ideoque cum volumus car-
nem in corpore augmentare dimittimus eos in balneo donec in flaccido transeat et ipsi
ad suam naturam fuerint conversi. Sed tamen decet investigari illa tempora quam multum
sint stricta et lata. Proprie si carnem volumus augmentare. Propterea verus
terminus est cum a balneo debet egredi in rubor corporis. ne ipsi ulterius permanen-
tes ad deterius veniant. Egredientibus itaque a balneo ungantur corpora eorum cum
oleis frigidis et humidis ut custodiatur humiditatem quam in aqua susceperant ne
aer illam consumat. Rursus oportet ut in diversis temporibus balneentur balneum
sit mane antequam pastinam accipiant aut lac ne infrigidentur aut refri-
gerentur corpora eorum. Secundo die vespere postquam lac et cibus sunt digesta quod si
virtutem infirmi fortem prospexeris esse ut amplius possit balneari optimum
est. Bonum et est si lac super infirmum fuerit emulctum tepidus postquam in solio des-
cendat et mittantur in solio frondes frigide et humide sicut lactuce nenufar.
viole et similia. Si autem infirmus est ab humoribus mundificatus ad putredinem
se preparantibus damus eis balneum exercitabus lac asininum cum ab uberibus fuerit
emulctum. hoc enim lac huic passioni est optimum quia tertius est sub talibus et tardius

ad coagulacionē · Sȝ oȝ eligi iuuenē ⁊ sanam almā ⁊ pbare eꝰ lac vtꝫ
sit album nȝ multū liquidū nȝ spissū ⁊ nutriamꝰ eam cū lactucas spi
na · coriandꝰ · ⁊ bono ordeo ⁊ bona aq̄ lacte aūt digesto iterū ad balneū
nutriantꝛ · q̄ si balneū pacientes delectentꝛ eis eo qꝛ eis assueti fuit cito
ad balneū ducantꝛ ꝫ spaciū vnꝰ ab alio sit · v · horis postea tenerꝫ pdi
ces · pullos gallinaceos ⁊ alas gallinaꝝ · Caueant ꝫ ab omnī cibo q̄ gra
uis est · Sȝ oȝ ciboꝝ q̄ntitatē ꝫ talē que stōchū nō grauet qm̄ possumꝰ
itelligē hꝫ mō · qꝛ si vidimꝰ cibū ⁊ firmū stōchi extensionē paciūtꝛ ⁊ ca
dū nr̄ fumosū eructant cognoscimꝰ eos nō bene digerē · vn̄ ciboꝝ qn̄
titatem decrescimꝰ adeo donꝰ pspiciamꝰ eū optime eē digestū · Rursus
si uidimꝰ eos multa refectiois q̄ntitate carere dabimꝰ lac vaccinū pꝰ cū
butyrū sit ab eo extractū cū calidis lapidibꝰ · Deinde pꝰ uice dabimꝰ eis
duas vncias sicq̄ȝ ascendimꝰ usq̄ȝ ad iiij. Et quia lac nominamꝰ iꝰ de
clarare uolumꝰ cui hoꝝ queniat ⁊ cui nō · dic̄ꝫ vn̄ dn̄s qꝛ cū lac ceteris ci
bis facilꝰ omnīa mēbra nutriat coꝝ erit omībꝰ mirabilius ⁊ laudabilꝰ ad
pasim ⁊ eis maxiē q̄ aliū cibū neqūt sumē ⁊ lac laudabilꝰ ē ceteris
lac muliebre maxiē si puellā lactauit post hꝫ ē asininū · Sȝ tamē q̄a
quidam odiūt vtrūq̄ȝ ⁊ eis est abhoīabilē oȝ dari lac caprinū · ē eī me
diocre iꝫ subtile ⁊ grossū · Sȝ pꝰ qm̄ decet iꝰ decet ponī caprā ī puro lo
co ⁊ pulcro · ⁊ nutriamꝰ illā cū ordeo bono ⁊ hꝫbis sicut endiuia lactuca co
riandro frondibꝰ celsi ⁊ hys silibȝ ⁊ debemꝰ eē soliti ne ī firmi paciantꝛ
solucionē · Pꝫinde oȝ calidū lapidem bis aūt ꝫ ī lacte extingui ⁊ ut aq̄
sitas eius q̄sumatur ꝫ si uirtus coꝝ fuit q̄fortata dabimꝰ eis carnes
animales coctos cū ordeo ꝫ tritico ⁊ silia ¶ Igitꝛ qꝛ sufficienꝫ de lacte
disputauimꝰ oȝ nos quibꝰ queniat potꝰ frigide aq̄ mīstrare ⁊ alie res
frigide ꝫ pusq̄m disputacōm eaꝝ incipiamꝰ mirabimꝰ q̄ sint frigida ꝫ
res frigide absolute aūt calida sine aliā rei q̄paciōe · phisici itaq̄ȝ ꝫ
q̄cordati dicentes nullū corpus eē calidū aūt frigidū aūt humidū aūt
siccū absolute sine aliā rei q̄paciōe n̄ solūmodo elemēta dicūt sed ꝫ
ꝫ igne calidum nō ad alicuis rei q̄pacōm · qꝛ si fuissꝫ calidū ad q̄
paracionē alicuis necc̄o eēt frigidꝰ ad aliꝰ q̄paracionē · Nos qꝫ nullam
īuenimꝰ rē igne calidiorē · ꝫ cū dn̄s · ca · fri · hu · ⁊ sic · nō dicanꝰ illud
ad q̄pacōm humanoꝝ corpm q̄ sint tēpata · humana · n · corpa · ceteris
corpibȝ sint tēpata · humana · n · corpa ceteris corpibꝰ sint tēpancōra ꝫ
hꝫ cū aq̄m rem īvenimꝰ nullā passionē mō sēni īgerentem · Sȝ cū eo
delectantē eiq̄ȝ queniētē cū quadam siliaridine eam ītelligimus
eē tēpatam q̄ humani corpis tēpiem · Rursus si aliam repiamꝰ q̄
sꝫ nr̄ paciatur · Sȝ tn̄ sit nullꝰ doloris horriblitate ītelligimꝰ eā eē
tēpamētū humani corpis trāscēntē ī uno gdu eē · Itē si aliq̄ res ma
iorem mō sēsui faciat passionē ⁊ tn̄ eā tollāre valeat dicamꝰ eā
duobꝰ gradibꝰ vltra tempamētū eē · Si aūt adeo sēsui mō dināt

ut dolorē gnet ī tcio gdu ēē cognoscat. Si u° magni faciat nocum
tū ut destruat mbra seu ligat ꝯnalia ī q̄rto gdu ēē uidet. Palam ḡ ē
quia. ca. quia. ca. et fri. hu. et sic. sūt ad ꝯpacōm humanoꝝ corpum
tēpiei. exceptis solūm̄ elemētis solis. vn̄ ꝯuitamus stilū ad eos quib9
ꝯuenit. aq. fri. et quib3 nō. Cū ethica sit morb9 ꝑse et ē simplex. et cōꝑ
pacientia sic absq3 ulla putredinis mī optimū ut demus a bano eos ī
frigidancia n'ali. eaq3 artificiose frigidiora faciam9 sic ptisana lac
tuca panis lotus cucumēs palestun et aqm̄ frigidam dem9 put oz mḗ
si v'tus coꝝ nō fuit ibecillis et digestio appeat ī vrina. Q si ethica ꝑ
aliū morbū fuit acuū et diutinū prohibem9 aqm̄ frigidā et cetā in
frigidancia put meli9 possim9. Maxie si nullū digestionis sign̄ in
vrina appeat et corpa nō. sunt pura. tem̄ putredinē gn̄ante cui9 cā
duob9 moīs ē. vna quia membra corpm ꝯsuetudinē paciencīū sc̄ de
fcā calor coꝝ debilis ē et ꝑuus. vnde aqua et alia frigida mbroꝝ
pauissima n'ale calorē extingunt. Q si corpa fuīt īmūda ꝑ ma
t'ias apostematū aut huōꝝ crudoꝝ reliq̄as et aq̄ et cetā frigida īdu
rant et ꝯgssant eos ut neq̄ant digeri minime in n̄. q3 calefaciat. n̄
lem ꝯfortat calorē. Opt3 ut ꝯsumata l' ꝯsupta hūtes corpa ꝑt
diutinū morbū accipiant moderate. s3 tn̄ mixtū sit albū et lene
Constipacio nō corpis que ē sn̄ fe. et cā eius ē sbal' humiditatis corpis
ut cordis ꝯsūpcō. n'alis et calor coꝝ ē extinctus ꝑt sāguīs putatem
oz ut restituat cū corpis calefcōne et incipiam9 a modico calore et cata
modicū ad maiorē ascendam9 ne subita mutacōe corpis ī firm9 defi
ciat. Dam9 itaq3 eis siruрū de zucca et uingoꝝ radice pecorina tn̄
cato det. vinū nō multū vet9 ne dolorē capitis faciat et corp9 ei9 de
siccet sedeant ī aq̄ ī qua cocta sint. sambuc9. basilicū. yreos. fides
cith' fuligenē de ligno aloes. Caueat oīo acetū quoꝝ v'tus si aug
mētari incipiat dabim9 tyriacā. muscatā. plus itaq3 si sint ꝯfortati
balneentur et balneū egredientes comedant annualē agnū uitella
tū ꝯditū cū spica et zucca. et c3. et bibant vinū. ꝑuocem9 sōpnū eis
si amatia paciant fe. modicā uidel3 aut tussim et screant album
viscosū et grossum dabim9 eis apozima. de ysopo. et electuar. q. R. se
beste numbas 3. xxx. liqr. ℥. i. vuaꝝ passaꝝ enucleataꝝ. 3. xv. ca
pilli veneris. ℥. i. ficus siccas. x. omnia in. x. lb. aq̄ coq̄tur quousq3
ad duas redierit. da exinde. ℥. iiij. colatas ad bibend. cū. ℥. i. de io
dozacō. postea ꝯmedat uis frumti et fenugci. Et ex h' ꝯmedat elctua
rio. q. R. semis lini. ℥. i. et semis orobi. ℥. i. medulle semis lobiac
℥. i. sicca liquiric. ℥. ij. fac puluerē et cū oleo amigd. frica. Deinde ad
de q' sufficiat mell. ad. R. sicca caul. a. lb. iij. mellis despumati. lb.
duas coq̄t quousq3 mel ad medietatē redierit postea medullas vir
cē v' medullā fistia te. et cū melle tepa. Deinde cū poau dare uolueris

da cu lacte caprino vel asinino porcino vel vaccino coctis cu duabus ʒ. leuistica. ¶ Ald. ℞. marat. rad. apii. an. ʒ. ii. fen. ani. an. ʒ. ii. malue semis ʒ. iii. lini semis ʒ. iii. iuiub. ʒ. xx. fic. siccas. v. uuar. passar. enucleatar. ʒ. v. liquir. ʒ. v. amigd. dul. an. v. mund. ʒ. v. hec omnia in ix. lib. coquantur aq. quousque ad duas redeant. Dabis omni die ad bibend. ʒ. vi. cum rodozacara aut zuccar. uiol. an. ʒ. i. quod si calore non habet tempus quod fuit hyemale cum melle ʒ. v. accipiant. Tacia G. ualentes ad ptisicos. epicos. cardiacos. quod ℞. gumi arab. bbis. boli. ar. an. ʒ. iii. rose. spodii semins portu. an. ʒ. ii. coriand. sicci. ʒ. ii. et s. cancr. fluuiaticor. assator. ʒ. vii. basilico arnoglosse boragis an. ʒ. ii. et s. infusi in aceto et ad sole siccati et a postea assati. dragag. amigd. sem. citruli. cucu. an. ʒ. ii. sem. mirte ʒ. iii. semins malor. citonior. semins herbe acetose an. ʒ. ii. liquir. ʒ. iii. reub. ʒ. i. et s. micabre gemmar. non perforatar. an. ʒ. ii. omnia trita cum aq. ro. distemperent et trocisca ex eis fiant. Dab. in. ʒ. ii. Alii ualentes illi modo. ℞. bbis. sand. al. spodii. an. ʒ. iiii. rose ʒ. v. semins portu. citruli. cucu. cuc. an. ʒ. i. et s. dragag. gumi arab. boli. amigd. micab. gemmar. non perforatar. an. ʒ. iii. trita cum succo arnoglosse. ¶ Ut ℞. spodii. boli. rose. an. ʒ. iiii. gum. dragag. semins arnoglosse. an. ʒ. iii. sem. papauis ʒ. v. ℞. portu. aspluag ℞. an. ʒ. iii. bbis. ʒ. iii. Fac pul. et tempa. cum aq. ro. ¶ Alii ualentes ad indigestione vel ad indigestionis causam propter ethicam feum vel propter uendam feum. ℞. rose spodii an. ʒ. iiii. bbis. ʒ. vi. coriand. in aceto in fusi et assati ʒ. iii. semins mirte herbe acetose. an. ʒ. iii. semins portu. sumach. an. ʒ. v. semins malor. granator. ʒ. iii. boli. ʒ. v. gumi. ʒ. iii. ypoquist. ʒ. iii. puluizentur et cum succo citrullor. temperentur da potum cum sirupo citonior. ¶ Alii valentes contra dissinteriam cum tussi quae ptisica paciuntur. ℞. gumi. se. citruli. an. ʒ. iii. semins basil. ʒ. ii. semins mirte. ʒ. iii. herbe acetose. ʒ. iiii. semins portu. ʒ. iii. hec omnia assata in puluerem redigantur rosis ex. ʒ. iii. cum sirupo mirte. Electuarium valens ptisicis tussim habentibus confectum cum sirupo uiol. maxime in quibus in pulmone et pectore humores descendunt grossi et uiscosi. ℞. sebesten iuiub. lib. i. uuar. passar. enuclearar. ʒ. xx. sem. mirte et malue ʒ. iii. cancr. lauator et assator. ʒ. xx. capilli ueneris arnoglosse. an. xv. liquir. ʒ. i. omnia in viii. lib. aq. coquantur quousque ad duas redeant. Deinde ʒ. i. sape adde et zuccar. ʒ. iiii. Item iterum ad spissitatem mellis coquatur. Deinde accipe gum. dragag. semins citonior. an. ʒ. vii. semins cucumis ʒ. i. amigd. dulciu. ʒ. viii. semins portu. ʒ. vi. ami. ʒ. vii. semins papaueris albi ʒ. v. Fac puluerem et cum superioribus temperentur. ¶ Pillule sub lingua posite valent contra tussim. ℞. gumi. dragag. sem. portu. semins citonior. an. ʒ. iii. sem. cucumis ʒ. v. amigd. ʒ. ii. amigdalar. ʒ. vi. fabe mundate ʒ. ii. semins malue ʒ. iii. liquir. ʒ. v. omnia in puluerem redacta temperentur cum succo psillii. ¶ Cataplasma contra tussim

pectora humectat. ℞. musa seminis malue farine radicis. et fondum malue. ana ʒ. iiii. dragag. ʒ. ii. cere albe. oli. uiol. ana ʒ. iii. fac cataplasma.
¶ Causa ualentes q sanguis screatum qui fit passias. ℞. gummi. dragag. se. pauer. ana ʒ. v. boli thimelee ʒ. v. succi. liquir. ʒ. vi. succi ypoquistidos acacie. ana ʒ. iii. coralli cacab. ana ʒ. ii. spodii ʒ. vi. rose ʒ. iiii. se. mirte ʒ. iiii. coriandri infusi et assati ʒ. viii. tempera cum aq. ro. ¶ Cataplasma ualens q sanguinis screatum tussim et febris calorem. ℞. cucurb. interi. q. medulle ʒ. iiii. camfore ʒ. i. sand. al. et ru. ʒ. ii. rose sicce ʒ. ii. et s. cere albe ʒ. xxx. oli. ro. ʒ. l. fac cathaplasma ¶ Sirupus ualens q sanguinem screantes. ℞. succi arnoglosse succi cucurb. citruli aq. ro. ana lb. ii. succi mirtillorum lib. i. succi mirtillorum. lb. pirorum citoniorum ana lib. i. omnia coquantur donec fiant quasi sapa. Deinde cum aqua frigida potui detur. ¶ Electuarium q sanguinolentos humores qui sunt in pectore et pulmone calorem extinguit. uulnera pectoris sanat. ℞. amidi seminis citoniorum. ana ʒ. v. fabe boli. ana ʒ. vii. malue seminis melonis ana ʒ. iii. gummi ʒ. xx. dragag. liquir. ana ʒ. iii. omnia puluizata temperentur cum sapa. quod si non fuit fe. nc humores grossi et queunt melius mundificari. Iungantur orobi ʒ. vii. ysopi ʒ. viii. marrubii seminis apii. ana ʒ. ii. et s. Si uero humores fuerint grossiores et putrefacti puluerem fenugreci seminis lini. carui cum equali pondere ¶ Aliud. ℞. pilly. orobi medulle seminis bombacis. ana ʒ. iiii. seminis lini. fenugreci ana ʒ. ii. omnia in puluerem redacta cum melle temperentur.

De febre causon
De frenesi
De crisi quid sit
De signis nunciatis.
De scientia futurorum morborum
De scientia diei cretice.
De cognoscendi crisi futura.
De sinacho sine putredine quae inflatiua dicitur
De pleuresi
De sputo laudabili et illaudabili et mediocri.
De causa digerente materiam et per apostema rumpente
De duratione uere et non uere pleuresis et spacium epatis seu peripleumoniae
De differentia alienationis quae fit per passionem dyafragmatis et alienationis quae fit per passionem cerebri
De dieta et cura eorum
De febre inflatiua et pleuresim quae eam sequitur
De sincopi
De temporibus ipsorum morborum et signis uniuscuiusque eorum
De hictericia
De pleuresi non uera

Incipit liber iiii. de causon.

Causon. continuum hoc calore naturali calori nociuum et ei magnum faciens impetum propter morbi repugnationem aut nocumentum in pectus et molestationem

Incipit lib. iiii. de causon.

abundantia cum ea veniunt propter acuitatem materie ex qua creatur. est enim materia eius ignea
acutissima in concavitate venarum coadunata videlicet et arteriarum cordi vici-
narum et maxime venarum oris stomachi et concavitate epatis et pulmonis. Itaque
differt hec febris a tertiana que est extra venas. quia in tertiana est colera in ve-
nis a corde remotis. Sed in causon colera ex qua generatur magis est in concavita-
te venarum que sunt in corde vel sibi vicinantes. hoc testatur duritia febris et fluxio
sitis simul cum acuitate et fortitudine et continuatione febris sitis. Causa vero fortitudi-
nis et acuitatis et continuationis febris hec est quia materia eius est in venis cordis. Causa
autem fortis febris est quia materia est in venis que sunt iuxta stomachum et epate. Et quia hec
febris duobus modis est. Uno quia est acutissima et ferventissima sua enim materia pura
colera est rubea cum nulla humiditate mixta existens. Est et alia que non
est tanti fervoris quia materia sua est colera citrina cum aliqua quantitate humidi-
tatis flegmatis commixta. Primam vocaverunt antiqui primam causon propter suam ustio-
nem. eius enim materia est de colera pura acutissima et ardentissima. Secundam
vero nominaverunt acutam absolute. quia eius materia est aliquantulum absolute
sanguinolenta. Prima autem plurimum iuvenibus accidit. quorum complexio corporum naturalis
est calida et sicca. pape in estate. Estas enim naturaliter est calida et sicca. et hec
febris augmentativa et confortativa et cum sua caliditate et siccitate corporis humi-
ditatem cum fumo et sudore dissolvit et desiccat. Unde necesse est ut vene exte-
nuentur. preterea de extremitatibus dicti vene attrahunt ad se fumum acutum
degenerem colere. maxime si regio fuerit calida et sicca. Que febris propria habet accidentia
que ab ea sunt inseparabilia. habet et alia que sunt separabilia ei et aliis febribus par-
ticipata. Inseparabilia accidentia hec sunt acuitas caloris fortitudo duritia et ca-
ustio et continuatio febris et sitis que omnia istius morbi sunt fortiora. Separabi-
lia vero accidentia eius et aliis febribus quia dividuntur duobus modis. aut
enim significant spem et salutem. aut desperationem et perditionem. Illa vero que spem sa-
lutis significant sunt virtutes infirmi. bonitas sensus levitas corporis et calor
febris in toto corpore equalis. spiritus vero non impeditus et laudabilis compositio infirmi ia-
centis. In infirmi appetitus et digestio bona et abundantissima cibi acceptio. pulsus for-
titudo assimilantis signa coctionis in urina et egestione apparentia sunt sicut
urina rubicunda clarissima. In inferiore equaliter albam habens ypostasim lenem
coniunctam et in fundo vasis permanentem. Egestio vero in quantitate qua cibus
et potus fuit susceptus et expulsio in tempore quo sani fuerant in colore quidem
participes colere levis habens in se spissitudinem et liquidum mediocre. id est cum colera tinctum
quia colera quam habet mixtam significat digestionem cum virtutis infirmi et sensus boni-
tatis. levitatis corporis et cibi quia apparens salutem significat quia sanitatem
cerebri demonstrat et virtutes nervorum et lacertorum omnibus membris secundum voluntarium
motum prestantium. omnes enim philosophi procul dubio credunt nervos et lacertos a cere-
bro procedere eiusque esse instrumenta. unde cum forte sit fundamentum necesse est ut
fortia sint instrumenta ut cum istorum salute animalis actio operetur et compleatur
et cum animalis actionis complemento per fortis permaneat sensus naturalis confortans actio

nē ⁊ est n alis actōis vtutis cōfortacōe corp⁹ sit leue ⁊ residuū ab i
fore. Equalitas nō caloris ī toto corpe eqūat pmanētis ⁊ sīr facili
tas virtus sēsus. pulsus licet īfirmū hīt virtutē significet. ostēdit
tn̄ nobilia mēbra eē robusta de quibz uita procedit ⁊ ministrat̃. i. cor. dia
fragma pulmo ⁊ cetis mēbra īfra pectoris. qz cor naturalē caloris ē
fundamētū. pulmo vō ⁊ diafragma ⁊ pectoris mēbra sūt cordis īstra
Sano igr̃ fundamēto sūt ⁊ sana oīa eius īstra. vn̄ flatus cōplet̃ ⁊ vt
cōfortat̃ pulsus. ⁊ cū fortitudīe pulsus calor p totū corp⁹ diuidit̃
Signes vō illaudabiles mortē pnūciantes duplia sūt modo. aut
morbi signūt fortitudinē ⁊ molestiā sine timore. aut innuūt suspi
cionē ⁊ timorē. Ille aūt q̄ fortitudinē morbi ostendūt sūt cōtinuacō
⁊ vehemēcia caloris sitis fortitudo vigilia stupor alienacō mētis. an
gustacio ꝛc. In paucis dieb⁹ diuisitas caloris ī corpe pmanētis vi
delicz quidam locus calid⁹. quidā frigid⁹. sudor calid⁹. calorē feb̄is
⁊ sitim nō mitigans. vomitus ⁊ egō ignea multam citrinitatē hn̄
cia cruditas ⁊ grossicies urine. viscositas ul' limositas ⁊ humiditas
dentes cooperientes sanguis ex narib⁹ cū rigore emanans ī fine mor
bi q̄ omnia dīns nō timorē signāt. qz aliā acciā bona ea ɔsequātur. ⁊
nō nunq̄m nulla. v. g̃. fortitudo feb̄is ⁊ magnitudo feb̄is ⁊ magni
tudo sitis signāt acuitā ⁊ ustionē colē q̄ ē feb̄is ꝛc. Qz si ī die cretica
laudabil' uenit purgacō ꝛc. ⁊ sitis mitigare fuit sal⁹ ptendit̃
Si aūt ī die cretica ꝛc. ⁊ calor sitis augmētat̃ timorē sig̃bit. vi
gilia sigt̃ calorē ⁊ siccitatē cerebro dn̄ari ⁊ nō nunq̄ sigt̃ dolorē ī cor
ul' ī capite eē sopnū auferentem. sz eo cessante vigilia cessabit
Stupor mētis ostendit fumū calidū ⁊ humidū replere ventriculos cereb
⁊ virtutem ei⁹ hebetare. que si crisis laudabil' sequitur. s. cū vrina
egestione aut sudore expellentibz illā mīn illū tum ꝑuantem et
ad signus dignōis ī vrina appeat salutis iudiciū pnūciabis. si aūt
vrina augmētabit̃ ī cruditate ⁊ grossiac ut mutet̃ ī albedinē timēda
erit. alienacō vō sigt̃ fumū ca. ⁊ sic. cerebro dn̄ari ⁊ sīā humiditatē
desiccare qͥ si bona sequitur crisis ⁊ feb̄is tra̅seat virtusqz ɔfortabitur
salutē pnūciabit. Si uō mala ut augmētet̃ feb̄is acuitā ⁊ virtus pa
cientis debilitari īcipiat malū sigt̃ sudor uō calid⁹. Si ī die creti
co appeat ⁊ totū corp⁹ ꝯuadet feb̄is ⁊ mitiget̃ salutifer erit signū
Si aūt eo apparente feb̄is nō deficiat longitudinē morbi sigt̃. hu
danciam. n. extrinseco humorū ī ītus eē accumulatā ondit quos lō
go tpre ē nāe purgari ⁊ digi aria qͥ si nō euaidet totū corp⁹ ⁊
feb̄is augmētabit̃. timorē īnuet. maxīe si nō fuit ī die cretica
sz sigt̃ defectū eē actionē ī toto corpe equalit' coleri vomit⁹ ostē
dit colerā ru. ī toto corpe dn̄ari qͥ si cōtinu ɔueīt nē accidat ⁊
fuit pūt virtus pacientis tolarare potit ⁊ ex eo corp⁹ sit alleuiatum

salute pnūciabit · s · aut plus qm̄ virtus tollerare valeat fluit uȝ put oȝ
ū sūm⁹ securi qm̄ natura deficiat ī repugnacōe morbi · Egestio itaqȝ ig
nea seu crocea signt̄ acum̄ · co · vii · q̄ si ī die cretico appent aut ī declina
cōe morbi ⁊ cā seq̄r levitas corpis ⁊ bonitas v̄tutis est laudabil̄ · hīa vō

Cruditas ⁊ grossicies urine de signe urine ‖ cōtio
duob⁹ mōis fit · aut fit ī colore aut ī liq̄re · In colore uō si fuit
citrina signt̄ actōm caloris n̄l ēē defectam ī loco coctōis · q̄ si illā
sequit̄ eius ⁊ v̄tus n̄alis incipiat feces digere ⁊ extenuare atqȝ urina
sit rubei coloris tempamentū hn̄s ī liquore sitqȝ ī die cretico laudabil̄
indicia salutis pnūcians · q̄ si urina crudior appeat · s · aut alba ⁊ sb
tilis aut grossa ⁊ cruda mala erit ⁊ timorosa · In liq̄re uō pot fi̅ du
bis mōis quia aliū exit sbtil̄ ⁊ clara ⁊ ī ea pmanȝ sbtilitate · aliū ē
grossa ⁊ turbida residens vō efficit̄ clara · Est ⁊ alia q̄ mīgit̄ gros
sa ⁊ turbida ⁊ talis pmanȝ · Est ⁊ alia exiens sbtil̄ ⁊ clara resi
dens vō fit t̄bida · Que vō clara exiens clara pmanēs ostēdit na
turā nullā ī ea face actionē coctōis · Que vō t̄bida mīgit̄ deide
fit clara signt̄ viam̄ ēē oplemētū coctōis · Illa uō q̄ exit t̄bida ⁊ ī illa
t̄biditate pmanȝ ⁊ ea q̄ exit clara residēs fit t̄bida · mediocres sunt
īt salutē ⁊ timorē q̄ q̄ clari⁹ ⁊ plen⁹ ⁊ apa⁹ cupit audire legat libr̄
urā de urina · Aurositas decēciū īmuit v̄tutē c̄tinēti caloris dn̄ari
calor · n · extrane⁹ cor̄ humiditatē si dn̄et̄ ī grossat eam fitqȝ viscosa q̄
si d[illegible] ētes coopiat lōgitudinē morbi signt̄ · S; si utus ī firmi fuit for
tis ⁊ morbū q̄at sustinē salutē spabis · Si aut debil̄ · molestū erit

Dubius q̄ disputatū de cōpone rigoris cū fluxu sang̃ nariū ‖ signū
de sanguinē p nares exeunte cū rigore oȝ dicē q̄ īpossibile ē coad
unari ī se hāc · hec duo accīdia simul ad bonū · s · qm̄ sanguis
ex naribȝ exiens signt̄ coleram q̄ ē m̄ se · esse ītra venas ī mixtā cū
sanguinē · Rigor uero ostēdit materiam febris ēē extra uasa ⁊ ītra sensibil̄
ēē ī ītina q̄ ppt̄ colām q̄ ē ī m̄ morbi vrente ⁊ ī ībra mordicantē sen
sualia fit rigor · Rigo uō cū fluxu sangūs p nares exeuntis ē ī cō
gruens · In casu sō ī omī tpē sanguis p nares exiens lȝ sit una de p
gacōib⁹ h⁹ fe · si ī die cretico appeat ⁊ transit fm̄ v̄tutē pacientis ⁊
q̄n̄tā uere fuit ⁊ maxīe ī fine morbi · ⁊ cū cū ā appuit signū coctōis
ī urina ⁊ egestione erit laudabil̄ salutē pnūcians · Si uō cōtio sit · vi
delicet ut nō veniat ī die cretico ⁊ maxīe ī ipo die siccqȝ puus guttatī
fluēs · aut si multus plus q̄ v̄tus tollerare possit malus erit ⁊ timo
rosus papue si fit ī inicō morbi ⁊ p⁹ q̄ appareat ullū signū coctōis
Rigor itaqȝ si ī acuta fe · maxīe si ī causon · appeat uȝ v̄tutē uȝ salu
tē signt̄ qȝ nō sit cū eo aliq̄ accīdia q̄ sit salutē uel mortē osten
dencia · S; tam̄ si mala cū seq̄nt̄ accīdia molestū erit · Si uō lau
bonū signabit · qd̄ si appeant ī die cretico ⁊ cū laudabil̄ purgacō

seq̄r. sed q̄ mitigabit̄. salutifer erit iudiciū q̄ significabit nām ee confortatā
et expellē feces morbi ab īterioribus vasis ad exterius. proinde rigor ī fine morbi
cū aliq̄ creticis signo veniens ī furore sudorē provocat q̄ sī ī initio morbi veniat
postquam incipiat morbus digeri molestiū nunciabit. maxīe si nō sit ī die cretico
palam ergo ē q̄ ut sanguis ex naribus exit ī acuta fe. nō ē rigor. et ubi rigor
nō ē fluxus sanguinis provocare q̄ si aliū fuit malū significabit et prunciabit
significat n. colam que ē in fe. In initiorib; venarū et arteriarum et ī ex/tionibus
et toto corpi dn̄ari. q̄d si permaneat rigor et faciat ī repletione erit
pessimus duob; modis q̄ cū veniet erit aut cū virtute. aut cū defectione
si sit cū virtute et pa. fuit fortis laudabilis erit. q̄ usus ē nature ut post
rigorem faciat purgationem. propterea aut sca rigore nō cessante diutur-
nitas morbi significatur. q̄ ostendit nām morbi ee grossā et durā ad di-
gerendū. vnde nō sumus securi quin virtus pacientis nō deficiat postquam morbus
digeratur q̄ neq̄t pati seuiciā accus et diuturnitatē morbi et assiduū
motū rigoris. Qui si rego abuacio fuit defectus ē pessimus duobus modis
vno q̄ si solūmō rigorem sequit̄. necce est ut virtus fiat debilior nō
valens eam pati. si aut nulla cū seq̄t purgo ondit virtutē ee defec-
tissimā q̄ nō pot malos expellē humores qui sūt cā rigoris. accū-
cia procul dubio timorē ut mortē ostendencia sūt hec. Defectio virtutis
et eius inercia morbū pati nequientis corrupcō spūs et appetitus pulsus ab-
scisio. angustia timor suspiracio alienacō. gutte sanguinis provocare ma-
nifestas nō ī die cretico. frigidi sudores et sudor nō ī toto corpe. Rigor
ī inicio morbi. hectica si ante diem vii. apparuit. frigiditas exterio-
ris corpis et maxīe ī extremitatibus. subita sitis ablacō sine cā mani-
festa. nec ī die cretico repentina suffocacō siue gule apostēte. Involū-
tarie lacrime et sine ulla oculorum passione. paucitas et nigredo urine. al-
bedo et lividitas egestionis similiq; viscositas. eiusq; vnctuositas et eius
frustacā diuisio quasi furfures. De corrupcione spūs.

Causa corrupcionis spūs malū prenunciat q̄d ut q̄a significat virtutē ī-
firmi ee defectam et morbi seuiciā ut pessimitatē. viiii. modis
corrupcō n. spūs aut faciat pulsū magnū et velocē. aut magnū
et tardū. aut parvū et tardū. aut parvū et velocem. magnus et velox significat
ee apostema ī cerebro aut ī dyafragmate. Differentia tamen inter utrumq; hec ē. quia
apostema cerebri sequitur alienacō mentis et rubor oculorum foras eminencium
apostema q̄ ē ī dyafragmate h̄t angustiā spūs et pectoris strictā
Magnus uō et tardus pulsus alienacō mentis significat. est aliquando et lumbos
q̄ pa. ipse mentis disturbacionem retinet flatū. Deinde subito cū emittit
sicut faciunt hii qui graue dormiunt sompnum et subito excitantur. Et pulsus
uō qui parvus est et velox significat extenuatū calorē dn̄ari spūs aggrauare et
suffocare virtutē spūalē et prohibē ne foris egrediatur. Qui vō tardus ē
et parvus ondit propinquitatē extinctionis caloris nālis absconsio plus

innuit defectionem virtutis et dissolucionem · angustia significat acutos humores noci
vos ori stomachi dominari · quod est nobilissimum membrum et spirituale et etiam sensum habet
proinde spiritualia et sensibilia paciuntur cum eo membra principalia videlicet cerebrum
et cor quemadmodum passionem stomachi sequitur cardiaca et cordis tremor
Ideoque cum ori stomachi acuta et nocitiva dominatur colera paciuntur men
tis alienacionem et tremorem cordis quia calefacto corde ex igneo calore et
ad eius repugnacionem deficiente tremor ei accidit · Similiter si dominatur in cerebro in
tensio caloris spiritualis eius humiditas desiccatur · unde fit mentis alienacio
proinde singultus in causon eveniens timorem enunciat quia significat spasmum in ore
stomachi fieri propter desiccacionem sue substantialis humiditatis · similiter dolor in vesicis si cau
son pacientibus accidit malum protendit quoniam intestina ostendit esse spasmata · ti
mor suspicio et stupor in acuta febre molestiam innuit quia pessimos denotant
humores esse in ventriculis cerebri lumen animalis virtutis extingentes · causali enim
humores cerebri ventriculos implentes · aut sunt humidi et fumosi aut sunt
fumosi et sicci · Si sunt humidi et fumosi stuporem generant si fumosi et sicci lumine
animate virtutis extingunt et timorem et suspicacionem faciunt · Sed plurimum hoc
accidit infirmis cum a sompno fuerint expergefacti quoniam illi humores in sompno
sunt ad interiora cerebri recondita sicut videmus naturalem esse ad corporis interiora
recondi tam in sompno · Rursus videmus eos qui post cibi sacietatem dormiunt
quia fumus cibi ad caput eorum ascendit et gravitatem generat · Similiter et eis illi
humores ascendunt in sompno et cerebri ventriculos implent · Infirmo igitur
a sompno surgente · quia natura ad corporis exteriora movetur subito et illi hu
mores cum ea moventur et animate virtuti dominantes lumen eius obscurant
et timorem et suspicionem et stuporem generant · Alienacio vero per passionem cerebri
significat propter intensionem caloris febris · proinde calor epatis in cerebro nascens
alienacionem significat · De fluxu sanguinis a naribus

Gutte sanguinis de naribus fluentes pessime sunt quia significant longi
tudinem morbi nec sunt signum certum quod mors sit futura quoniam sanguis per
nares manacio una est de purgacionibus quas natura per crisim operatur · quod si fu
erit in die cretico si non sit perfecta quoniam oportebit longitudinem morbi signi
ficabit quia non videatur non posse totam egritudinis expellere materiam · proinde illud acci
dens est non alicuius bonitatis indicium · Quod si in cretico die non apparuit est pe
ius quoniam exactio non est nec est ex nec acute quoniam natura neque tollerare De sudo
re frigido.

Sudor frigidus malum pronunciat duobus modis
aut enim significat acutissimam caloris naturalis extinccionem · aut habundanciam
frigidorum humorum calorem naturalem febre infrigidancium et extinguencium · Secun
da hec est · Sudor enim qui propinquitate extinctionis caloris naturalis significat
est cum acuta febre · alius enim est cum levi cum lenta · proinde per viam nunciat
mortem quemadmodum si in quarta die appareat mors erit expectanda in
septima · Causa quare mors non fit in vii · hec est · quia cum appareat significatio propinqui
tatis extinctionis caloris naturalis in iiii · die natura non habet tantam vim ut pos

De fluxu sanguinis a naribus

De sudore frigido

sit regē n̄alē calorē usq; ad aliū t̄minū. Sudor vō q̄ diuturnitatē sig̃t ē dubi⁹ quia si cōfortata n̄a illam calefaciat materiam ꝑ sudorem nō expellat salutē sig̃ficabit. Si aūt humores valde augmentati dn̄entur ꝛ calorē extinguūt naturalē mortē ꝑnūciabūt. Sudor totū corp⁹ nō amplectens ł ꝯplens ē duob⁹ mōis. aut n. calid⁹ ē. aut frig. Si calid⁹ sit lōginq̄dinē morbi sig̃bit. q2 n̄a neq̄t totam materiam expellē morbi. Jdcirco nō fit ītoto corpe. sȝ si n̄a cōfortetur ꝛ illā dige⁹at materiam eamq; ꝑ sudorē totum corp⁹ ꝯplectentē expellat īnuit salutem. Si vō deficiant ū timor ē. ꝓpt̄ hoc necē est ut lōgū sit tēp⁹ Q2 si frigid⁹ fuit. vianā oñdit mortē duob; mōis. vno q2 ē frigid⁹ ꝛ vianā oñdit caloris n̄lr extinctōm. Alio q2 ē ꝑimis ostendit n̄am ēē defectam q2 licȝ sit creticus ut ꝑius tū neq̄t n̄a illū facē uel diuidē ītoto corpe ꝓpt̄ suā defectionē. De rigore

Rigor initio feb̄s si apparuit ꝛ an̄ signū coctōis pessimū est. q2 rigor fc̄us excretōe nēc ē ī cretico die signo digōnis apparente tū n̄a humores qui sūt īt̄ vasa expellit ad exteriora q̄ cū sit nō ī die cretico nullo digōnis signo manifestante ītelligitur nō ēē excretōē nēc sȝ poci⁹ ex v̄tute materiei extinctus ꝛ intrinsecus dn̄antis. vn̄ ypo. Rigor iḡt ī acuta fe. si appeat ī sc̄do aut ī vi. die. mal⁹ est. quia ī sc̄o timorē ī sexto die lōginq̄tatē morbi nūciat. De ycteric̄a

Ycteric̄a si ante diem. vij. apparuit mala ē q2 n̄a assueta est ī vij. die ycteric̄am facē. vn̄ si nouim⁹ eā an̄ diē vij fc̄am cognoscam⁹ eam ēē nō excretōē nēc. sȝ poci⁹ ex colā sanguinē dn̄ante aut ꝓpt̄ passionē epatis v̄tutē digestiuā ꝓhibentem sic ut nō diuidat a colā sanguinē ꝛ mandet eā folliculo cistis fellis q̄ duob⁹ mōis ꝯtigit. aut ꝓp calidā epatis distemp̄a. aut ꝓp durū. aut ꝓpt̄ opilōnē que ē ī uia epatis que ad fel uadit que ꝓhib; colicam ꝑtem ne ad fel uadat de quo si ycteric̄a fiat acutā fe. habitu timida erit q̄muis appeat ī die cretico. sicut ypoc̄. ī amph̄. ait. q̄b⁹ cūq; ī febȝ. vij. aut ix. aut. xi. aut. xiiij. die ycteric̄am sup̄uenit bonū est si dextrū ypocondriū dur̄ nō fiat. Si vō nō. nō bonū. Intencio eius fuit ut nos facē ītelligētes. quia ycteric̄a cū h⁹ loci duricia passionē epatis demōstrāt ꝛ ycteric̄a q̄ ꝓpt̄ hoc q̄ sup⁹ diximus ł ycteric̄a q̄ sup⁹ diximus ē mala q̄ si ycteric̄a de hac passione nascens ī die cretico sit mala q̄nto magis erit mala ī dieb⁹ alijs nō creticis si nata fuit frigiditas. De frigiditate extremitatū.

Frigiditas extremitatū sig̃t pessimos humores nam agḡuātes ꝛ naturalem calorē suffocātes ł mutat̄ color extremitatis ī/ꝛ ꝓhibētes eū ne possit diuidi ꝑ totū corp⁹. ꝑinde cū oriat̄ caloris suffocacio mutat̄ color extremitatis ī liuiditatē aut viriditatē. Sȝ tū ū n̄q̄m liuiditas extremitatū ē de actōe n̄ali ꝑ in crisim q̄

de rigore

de yctericia

cū tali uī fiat nullū malū pnūciabit· quia cā eꝰ sūt huōres usti
quos expellit n̄ anobilib; mēbris ad ignobilia mēbra ꝑh; q̄ atte
tatur quia solūmō ī die cretico appeat ꝛ īfirmꝰ alleuiatur· nō mīq̄
extiora corpis sūt frigida ꝓp̄t magna apostemata īuisibꝰ orta q̄a
apostemata ad se trahūt sanguinē ul calorē ł sanguinem alōginq̄s lo
cis sicut ventosa· Cūq; sanguis ī apostematib; calefiat cū illo calore q̄
attraxit eū erūt īfirmi īt̄riora īcensa cū nimio calore ꝛ extiora frigi
da calorē nō hn̄cia q̄ magnū malū sig̃t· aliū extremitates corpis·
sūt frigide ꝓp̄ passionē alicꝰ mēbror pncipaliū· vn̄ n̄ ꝑget ad ea
loca cū naturali calore ut defendat ea ꝛ dimittat extiora q̄ remanēt
frigida calorē nālem nō hn̄cia q̄ nō ē malū **de ablacōe sitis subita·** de ablacōe sitis subita

Subita sitis ablacō sn̄ cā maifesta ē pessimū q̄ꝛ sig̃t v̄tutis
sensibilis mortalitatē que ē ī stōcho ꝛ aliū trāsit sitis īfe· ꝓp̄
sicca tussim ī stiā pectoris mouētem ꝛ humiditatē attrahens locis
attrahentē q̄ nō ē malū· s; tn̄ h̄ nō fit sbito q̄ꝛ ī catamodicā sitis
transit· **de subita suffocacōe** de subita suffocacōe

Subita suffocacio mala ē ul pessima q̄ꝛ sig̃t apostema fi' ig
ture aut ī sius lacertis aut ī pelliculis cum cōtiūdanabꝰ· ꝛ q̄ꝛ gut
tur ē os canal' pulmōis· vn̄ cū apostema ibi nascat̃ ꝑhn̄s spm
ab eo exeuntē suffocat īfirmū sbito q̄ꝛ sig̃t ꝑdicōm· qm ī firmo ae
rem trahere nequīte calor extinguit̃ nāl· ꝓpt̄ ue īfirmꝰ trāsglu
tire neqat· ostendit· n· apostema guttis pelliculas meri ꝑhr̄e ne ī fiꝰ
descendat cū stōchꝰ uult attrahē cibū· q̄ꝛ stōchꝰ cū cibū attrahit
necē est ut ī fiōr ꝑs meri ī fiūs descendat ut educatur· Cūq; ī fiōr
ꝑs meri ī fiūs descēdat· necē est ut supior ꝑs guttis supiꝰ ascēdat
Supior ḡ ꝑs guttis cū supꝰ neq̄t ascendere ī fiōr ꝑs meri ratiō
descendere neq̄t· Vnde ẏpo· si a febre hn̄to collū ꝯūtatur ut ī ꝯ de
gluare possit tumore nō existente ī collo· mortale· Intencio ẏpo· fuit
de apostemate q̄ nascitur ī gutture· q̄ ī gutture nascēte sp̄e sine ul
la mora suffocat̃· Via· n· eꝰ angusta ē ꝑ aliud apostema q̄ n̄ sit in
gutture s; ī pulmone ꝛ cetis sp̄e ī striis· s; ī gutture nō venit subita
sp̄e suffocatio· s; catamodicū quia cor ē via larga· **de lacrimis uoluntarijs·** de lacrimis voluntarijs

Lacrime vō sn̄ volūtate malū sig̃t· qm
ostendūt ꝯtentuā oclōr v̄tutē eē ꝑmortuā ꝑinde sicat eor
humiditas neq̄t ꝯtinui cū lacrimis exiens· Nō nūqm ꝛ lac
me ī diuc̃is morbis sig̃t sang̃ denarib; eē fluxurū q̄ꝛ lacrime ī cri
tica febꝛ sig̃t copiam sāguīs ad capꝰ ascendisse ꝛ pelliculas eē
ꝗ repleuisse· vn̄ vene oclōr sanguinē plene euiitāt uiū cū lacrimis sā
guinē ḡ ꝑnares sig̃t eē venturū ł fluxurū **·de ꝑuitate urine** de ꝑuitate urine

Paruitas vrine ꝛ nigredo pessimū est signū· q̄ꝛ nigredo ī nuit
ꝯfectionē colē q̄ est eꝰ matia· ꝑuitas duo ꝑnūciat ł ondit

corpis sbalis hũiditatẽ eẽ cõsumptã ex igneo calore · aut istiũ vri
ne colamĩni sanguis trahẽ soluta eẽ qĩ pmortua **De viditate egõnis**

Uiriditas egestionis demrat extinctõm caloris nĩl ⁊ sicctione
ĩ mẽbr mẽbr pp igneũ calorẽ eis dnãntẽ · vnctuositas eius ⁊ visco
sitas sigt feruẽtissimũ fe · calorẽ elĩqre vnctuositatẽ ⁊ uiscosi
tatem ĩ testinor lubritatẽ facẽ solentes · Si tñ s̃conis vnctuositas
⁊ viscositas duob' mõis est · aut ẽ alba aut citrina · Si ẽ alba sigt
qr elĩqtio fit ex ĩterior pellicula ĩ testinor · Si uõ citrina ostendit
calorẽ eẽ pforatum usq ad ĩ tiorẽ ptem q est visuna iuoṝ pti · ⁊
hec ẽ peior priore · Egestio võ appo vsu · mutata velud si vna uice
sit liquida ⁊ aqsa ⁊ alia vice sit grossa ⁊ spissa ⁊ alia sit citrina
nl ignea cũ sãguine mixta pessimũ ẽ ⁊ mortale qr sigt pessiõs
chimos nature dñari ⁊ eã supatã eẽ ⁊ ipi egssi sunt cũ egestio
ne · maxime si nõ apparuat ĩ die cretico ⁊ nõ nũqm sigt defectõm
digestiue vĩtis · aliũ egestõ exit spumosa qñ uit vetositatẽ ĩ esse
cum ea mixtam se mouẽtem ⁊ spumam faciẽtẽ sic̃ uidem' ĩ tẽ
pestate maris aut sigt nimiũ ⁊ feruẽtissimũ calorem ĩ egõne di
uolucõm faciẽtẽ · vñ sic̃ spumosa qẽadmodũ uidem' ĩ olla cũ
fuit sup magnũ ignẽ posita · Sufficiat nobis qñtũ disputauim' de
causon ⁊ accñtib' eius acute feb's **De frenesi absolute**

Frenesis absolute dicta ẽ apa calidum nascẽs ĩ pellicułis
cerebri ex ebullitiõe sanguĩs colica ĩ corde exñtis q̃ sequunt
vigilie ⁊ alienacões ⁊ nõ nũqr frenesis est apostema ĩ ven
triculis cẽbri q est peri' ⁊ molesti' · Causa frenesis duob' mõis est
aut ex ĩ tẽcõe · co · r · ĩ ventriculis cẽbri exñtis · aut cã ẽ ex ebullitiõe
sãguĩs cordis bullientis · cũ co · r · ⁊ emittat fumũ ad caput gñanti
apostema calidũ ⁊ colicum hec cã vere frenesis est que ẽ p se mor
bus ⁊ ñ p aliũ · Quidã võ arbitrãti sunt qd fumus qui de ebullitiõe sã
guĩs cordis ad capud ascendit fit calidus ⁊ humidus qd falsũ est
fum' · n · ad caput saliens si fuit humidus eliquabit' ⁊ ĩ fius ducet'
⁊ ĩ pectoris q cauitatẽ descendet · Si aũt illi' fumi humiditas ad p'
tis descensũ cuiat ĩ dyafragma apa gñabit ⁊ pleuresis nũcupabi'
ps uõ fumi q ĩ capite remãsit dissoluta p poros cũ fumo ⁊ sudore
egredit' sz frenesis q fit ex ebullitiõe sãguĩs colica sicut dixim' ñ
est sili mõ qr fum' ex q oritur ẽ calidissim' ⁊ siccissim' de gñe cole
ru · qui · ad cẽbrũ ascendẽs nullam ht humiditatẽ que possit eliq
ri ⁊ ĩ fius ad dyafragma descẽdere ut illic gñet apa · vñ nccẽ
est ut cẽbro ĩ miscet' ⁊ apostema gñet q frenesis dr · Differt at
frenesis a pleuresi · qr frenesis ẽ de fumo calidissimõ ⁊ igño ⁊ sicco
Cã pleuresis ẽ fum' calid' ⁊ humid' ⁊ sanguinolent' · Proinde antiq
frenesim febrem appellauerũt causon · ⁊ pleuresi febrẽ acutam

Est et alia frenesis accidentalis **de frenesi nō vera** *de frenesi nō vera*
alium morbū sequēs sicut frenesis que fit per pleuresim que
fit duobz modis. vno per fumū calidū et humidum ad cerebrum
ascendentē sicut diximus. alio per neruoꝝ colligantiam quā cū dyafrag-
mate cerebrū hēt quē admodum cerebrum frenesim patit̄ ex passione stomachi
et matricis. propter colligantiam neruoꝝ quā hēt cū eis. vnū aliā frenesis fit
propter putredinē ex passione matricis. et aliā frenesis fit de sanie
quia cū putrescit ascēdit fumus ad caput et gñat frenesim. et aliā fit
per ustionem colē et mutacōm eius ad co. iii. hoc genus frenesis pes-
simū ē et difficile ad curandū. et quia disputaco nr̄a ē de acuta fe.
et diximus etiam et veram frenesim ee per co. vii. ī cerebro bullientē aut
propter fumū sanguinis cū colā īadētem et ad cerebrū ascēdentē. Dica
mus g° eius signa. frenesis hec plurimū accidit ut accidē solz iuue
nibz cū labores magnos faciūt et coꝝ cōplo calida est et sicca et tēpus
calidum et silia. Sz oz nos ītelligē q° qñ aliqua res aliam supat ex-
tinguit̄ vtus rei q̄ vinciē. Sicut uidemus fi̇ ī ebetate fumus .n. vini co-
perit et vincit lum mētis et virtutē et actionē sēsus et volūtarii motus
Silr mō fit ī hz morbo q2 uēneus calor cū naturalē opit et vincit
calorē lumē et splendorē eius extinguit et facit cōstipacōnē et stuporē
atq3 defectionē. hēt et hec egritudo accñcia que sūt ab ea separabilia q̄
nūqm̄ ī sunt .n. cū fe. augmītat. hēt et alia accñcia q̄ sunt ei īsepa
bilia. Sicut ē dolor capitis et sīs angustia et cū statiis fe. appropinq̄
bit alia aduenient accñcia sicut nimia sitis siccitas oris et palati as-
pitas et nigredo lingue angustia cordis tremor stupor defcō. mutaco
faciei aliali ad nō nālem colorē sicut ad citrinitatē. Si cū frenesis
fuit co. vii. ī cerebro bulliēs. aut ī rubore. Si cū eius fuit ebullicō sā
guinis ī corde extitis q° si pacientes hoc ī estate fiunt calor coꝝ ē pū
gitiuus et ī tollerabilis. a toto corpe et alienacōes et vigilie ei gemi
nant̄ et cetā accñcia q̄ supius diximus. Vgit̄ q2 cās signū et accñcia
frenesis diximus disputacōm. oz ut nos seqmur tēpā acute egritudi
nis et dicamus q̄ biam eam sūt ostendētia et que mala. **de tēporibus egri-
tudinū.**

Empa egritudinis dicim' ee .iiij. inicīū augmēcū
statū et declinacōm. Inicīū ē cū īcipit morbus appere et accñcia
adeū venire catamodiaī quousq3 eunt̄ cōpleta. hoc .n. tēpus di
cim' ee īciū nō sicut alii arbitrati sūt dicētes. Inicīū acute egritudis ee
cū sola appeat febris. Sz cū omnia accñcia morbi nūciatiua apparu
erit dicim' ee īciū. Cūq3 īcipit augmītari cathamodiaī usq3 dū
ad sūmū ascēsionis ēminū ut gradū venit et nā mouet̄ ad repugna
cionē morbi appellam' augmētū. accñcib' adulamitatē vetenib' et acō
nē nē īmagno labore ad resistend' morbo existēte usq3 dū fe. et
oīa accñcia cōscēdē īcipiūt. vocam' statū. In hz tēpe eam q̄cūq3 fiat

purgacōe expectam⁹. quia aut fit cū sudore si m̄ morbi extremitati
corpis siue cutis fiūt iūcta. aut cū vrina sı̄ sit īt̄ venas mixta cū
sanguine aut cum vomitu. si ī ore stomachi fiunt. aut cū egestione
sı̄ ī fundo stomachi ur ī testinis extitit. ⁊ ab hac hora q̄ crisis appet
⁊ omīa acc̄ncia molestia mitigant̄ usq₃ ad morbi digestione ⁊ pfec
tam ei⁹ dissolucōm vocat̄ declinacio. In h̄ tp̄e. Infirmo salte nūciam⁹
q₂ īpossibile ē ut sit mors ī h̄ tp̄e. Nam n₃ expimētū n₃ rō illam oste
dit. Impossibile. n. ē. ut mors eueniat morbo digesto ⁊ dissoluto ⁊ n̄
dn̄ari incipiente. Quia si nā ī firmi fortis fiūt stabil' ad repugnā
dū fortitudīs morbi ulcimitate. nec̄ ē ut bn̄ valeat pati cōplemētū
digestōnis morbi ⁊ sic ī hoc tp̄e īpossibile ē ut morb⁹ n̄c dn̄etur
maxime si medicus eam adiuuet. mors g° nō eueniet n̄ ī tb₃ tp̄ib⁹ ī
morbi. Inīcio videl₃ augmētacio ⁊ statu. In declinacōe v° īpossibile ē
quia declinacio nō ē n̄ cū cēis fiūt laudabil'. Impossibile ⁊ ē. ut ma
tīa morbi grossa ⁊ īdigesta existēte. ⁊ actōi nc̄ īobediente morbi hē
at declinacōm. q₂ signa mortis appent. q̄ sunt cruditas duricia ma
tiei eiusq₃ molestacōe dn̄ans que nullū vīus mortis hē̄ signū q̄
hec que diximus. Quia cū nā ē defectissima ī statu morbi n₃ valet
tollare suoꝝ ulcimitate acc̄ncīu nec̄ ē sine dubio ut mors sit px̄ᵃ.
mala ig̃ cēis tria tempa. morbi hē. i. Inicū augmētū. statū. Impossi
bile ē ut declinacōe morbi hēat quia n̄ pot̄ fi⁹ n̄ pcedēte eā hui cū
signes ostēderint mocōm morbi eē scdm ordinacōm. s. qūitum nā
valeat sustinere. vn̄ hec sig° salutem ⁊ dissolucione morbi nūciat. Q
si mocō morbi d̄ia fiat sig̃ficabit pessimitate morbi n₃ ullā facet
declinacione. vn̄. G. ī libro criseos quicūq₃ īquit morb⁹ sit ī sius te
poribz q̄tuor ordinatus salubrior ē. Qui v° īordinat⁹ nō venit ad
declinacione quia p⁹ morte īfert. Occidit. n. aut inicio aut ī aug
mēto aut ī statu. s₃ aliū morbi mocō ī hec duo. s. īt ordīar ⁊ īordi
natum ē medioc̄s cui⁹ iudiciū erit scdm signes q̄ mag̃ ī eo appebīt
q₂ ī alio loco plenius docuim⁹ ut' docturi sum⁹. Causa stabilitatis
motus morbi ⁊ sue ordinacōis q̄ ē pmt oꝫ ē sbtilitas ⁊ leuitas ma
tīe ⁊ fortitudo v̄tutis. Et cā īstabil' motus ⁊ īordīacōis nō pmt oꝫ eē
grossicies matīe ⁊ debilitas v̄tutis ꝯponit̄. ⁊ g°ssicies matīe cū sbtili
tate. vi. mōis ē quoꝝ iiij°ꝛ. sūt possibiles ⁊ duo īpossibiles. sic forti
tudo v̄tutis cū deblitate eidē sbtilis matīa cū grossa ut sbtilitas
matīe cum grossiae. Certa igit̄ ꝯpō. iiij. modis ē. fortitudo v̄tutis cū
sbtilitate matīe ⁊ fortitudo v̄tutis cū grossa matīa. debil' v̄tus cū sb
til' mª. Debilis v̄tus cū grossa matīa. g° cū fiūt v̄tus fortis ⁊ sbtilis
matīa debilis v̄tus ⁊ sbtilis mª fit mocō morbi pm ordine ⁊ signes
ī sius appebūt tp̄ib⁹ scdm qd' oꝫ. quia pp̄ virtutis fortitudine natura
mouet̄ ad repugnād' morbo. Et matīa pp̄t sui leuitate obedit ei ve

locat. cumque hec sit signum laudabile morbi qualitatem. unde necesse erit ut loca ap
pareat crisis in suo tempore sine ullius rei contrarietate. Et cum materia est grossa et
virtus fortis sit modus morbi gravius. Sed tamen in suo tempore quoniam virtus est
valida movet materiam morbi in suo tempore ad digerendum et dissolvendum eam
et tamen propter grossitatem suae materie morbus virtuti non obedit. unde crisis transit
a vii. vel ix. vel xi. usque ad xiiii. quod si natura illam nequit expellere minime extrinse
cus propter suam grossitatem movet eam a nobilibus ad ignobilia membra que
ibi aliquando faciens moram putrescit et in saniem mutatur. propter hoc crisis venit
aliquando cum apostematibus post auriculam in articulis in auriculis nascentibus. Sed tamen
hec materia et hec actio si fiunt in iuvenibus apostemata erunt molesta ma
gis. quia virtus in iuvenibus plurimum est fortis et tamen morbi qui paciuntur est acuta
et velox. unde fortitudo virtutis corporis movet materiam morbi que quia levis est et
velox. unde citissime ad illa loca vadit. hac de causa magna gravantur apostemata
et molesta in iuvenibus vero contrario. Quod si virtus debilis fuerit et materia subtilis
licet eam digerere et expellere nequeat velociter propter debilitatem suam. tamen quia est sub
tilis et levis parve virtuti obedit et dissolvitur paulatim et extenuabitur
et exiet per extremitatem corporis cum sudore et fumo. Propterea aliquando crisis venit
cum sudore. Si autem virtus fuerit defecta et materia grossa deficiat virtus a
repugnatione morbi propter suam debilitatem. unde materia propter suam grossitudinem
indurata non obedit actioni nature quod cum ita sit motio morbi disturba
bitur et inde suus ordo contrario fiet. unde virtute infirma aut morbum fugiente
paciens peribit. De crisi et eius speciebus.

Diximus itaque quod aliquando terminatur acuta egritudo cum urina et sanguine
de naribus fluente. quia materia eius est intra venas et arterias cum san
guine mixta et aliquando terminatur cum sudore et egestione si natura potest materiam
morbi ab interioribus venarum et arteriarum ad exteriora trahere. Diximus et quod si fuerit
virtus fortis et materia grossa nec virtus valeat eam extra corpus expellere. mutat
eam a nobilibus ad ignoblia membra. unde oportet nos intelligere quod hec actio non est
nisi in acutis et continuis febribus. quia earum materia est intra venas et arterias. et vene
et arterie sunt nobilia membra a quibus natura est soluta minime ad alia loca mo
vere. In interpolatis autem febribus non sic fit quia materia earum est extra venas et
natura ibi est soluta minime ab interioribus venarum et arteriarum trahere. Ideo dimit
tit eam natura nec eam in aliquo morbo claudit ut mutetur in saniem que per
manens in suo loco nec in saniem conversa mutatur de morbo in morbum sicut vide
mus terceanam mutari in ephimeram et ceteras. Causa quia cum terciana fit de
putrefactione colere rubee pure. Si aliquando aliquantulum humorum grossiorum ei commiscetur
aggravatur et motus eius fit tardior et diuturnior et mutabitur ad ephime
ram. quod si non fuerit mixta grosso humori. Sed ex nimietate sui caloris incenditur
mutabitur in quartanam. quia colera rubea mutatur in nigram colera. Hec itaque muta
tio febrium quam diximus non fit nisi cum febre. per se ipsam est morbus non per aliud. quia
febris que semper sequitur alios morbos sicut est passio epatis aut stomachi aut ali

or principaliu membror no immutat^r defe. i febre. q2 n e dematia q pos
sit mutari cu ca eo sit alr morb' eam pcedens quo morbo pmane
te z feb's pmanz. Illo q3 abeute z fe. abit. S3 decet nos inuestigare
quia egritudo acuta trib3 modis e. aut n. e acutissima z citissima hns mo
tionem. aut e modicu acuta z tardu ht motu. aut e mediocris z qm
egritudo acuta triplex nate e ut eius crisis sit triplex. Una e uelocissima
sicut e in qrta aut tcia die. alia uo tarda. sicut e in xxiiii. die z tcia
mediocris sic e i xiiii. die lic3 it hax extremitates alie heant^r me
diocres sic e i vii. xi. xvii. xx. vii. E. illius crisin mutaco igr morbi
sex modis e. tres nuciant salute z tres morte ux timore qx q salu
tem innuit una e q subito ueniens salute nuciat q uocat^r laudabi
crisis sic illa e cui' significacoes subito appent uelut tcia die aut
i qrta. alia e quedam mutaco que cata modicu sigt salutis i dicatia
ostendes q nuncupat^r digestio aut dissolucio queadmodu crisin pau
latim apparens usq3 ad xx. diem. aut xxiiii. Tercia mutaco est
inter has mediocris que signes ht nuciacias ab inicio morbi q pea
no appent n modicu s3 ueniente eis i xii. die que postea n appet
usq3 ad xiiii. die. ux i xiiii. die omes ueniut cu crisi aut i inicio mor
bi no appent n modicu. S3 ueniete eis i xiiii. die z i pe subito ad
sut. Illa uo mutaco q est timorosa diuidit^r i tria. Una e cui' signes
ab inicio morbi timore an. iiii. diem nuciant q crisis mala nuncupa
tur. Secunda e mutaco cui' signes paulati appent suspicacom inu
entes z tendunt usq3 ad xiiii. diem. Tercia quide mutacio e ab ini
cio morbi plurima habens acciacia pdicione ostendencia. S3 postea
tendunt usq3 ad xiiii. diem. i xiiii. die omia appent ab inicio morbi
no n modicu apparet. ueniente uo xiiii. die subito ostendunt^r. Qm
q3 aut morb' uelocissima ht crisin nox pcedens crisin difficilis e. q
aut tardam nox nulli' e molestie. Qui uo mediocrem noctes pce
dentes dies creticos omes erut difficiles usq3 ad xiiii. diem. Cau
sa uelocitatis z tarditatis crisis e fortitudo z debilitas uirtutis z
cum materie z subtilitas ei' frigiditasq3 ei' z grossicies. materia n.
si fuit acuta z furiosa inuadit z mouet nim ut moueat humores.
ab inicio morbi. unu cito ueit status z i tribulia appent acciacia morbu
nec repugnare ostendencia q sut fortitudo z duricia fe. dolor capi
tis. angustia z uigilia. Incessio sitis corcio ypocondrior suspiri' dolor col
li. leuaco ei' capitis huc z illuc q omia cu inicio morbi appent aut
plura uidem' z magis diuicia fe. z dolore capitis pnunciam' acu
tissimu ee morbu z citissima hre mocione. unu nuciare debem' in iiii.
die crisin q' si fe. no adeo fuit acuta cuq3 mor' no tm uelox in an
v. dies iudicatiua erit i iiii. die exspectanda z i vii. crisis. Si aut
m fuit grossior z grauior significacio erit exspectanda i vii. z crisis i

in xiiii. sed cum alia signa incipit in iiii. et non complet in vii. in xi. vero faciet crisim et
aliquando minimus moratur usque in xx. et crisis prolongatur usque in xx. Causa huius
est quia motus morbi cum fuerit tardus nullo modo signa iudicativa pote-
runt ante diem xi. venire. unde significat grossam esse materiam et idcirco ne-
cesse est ut moretur usque fiat perfecta crisis in xx. die. sed tamen alia minimus aliquan-
tulum se festinans incipit in vii et finitur in xi. fit hec crisis in xiiii. aut in
xvii. quod si status morbi et duricia febris et dolor capitis et alia que diximus
esse significativa prolongata fuerint usque ad xx. diem. significant materiam par-
um habere calorem et tardum motum. unde significationes eius apparent per unamquamque eb-
domadam et minant non esse perfectam crisim in xxvii. sed perfectam in xl. quia ab ini-
tio morbi usque ad xxiiii. tantum est quantum a xxx. usque ad xl. proinde
non post in xxvii. die bona fit decisio quia morbi motus quanto est tar-
dior tanto et crisis fit tardior. Si vero motus morbi sit velox necesse est
ut crisis fiat velox. De diebus creticis. de diebus creticis

Oportet nos intelligere in acuta egritudine quod cum morbus augmentatur
sit furiosus in ultimitate status. nam cum ei opposita natura ut est nimium et
morbum fit bellum acre certaminis actio que nascitur crisis vocatur. Sed cum
si natura prevaleat morbo et ipse cum eam fugiat bona crisis dicetur. Si vero
morbus naturam superabit crisis mala nuncupatur. Sed postquam bellum appareat natura
et morbus monstrabunt qualiter debeat fieri crisis. id est qualiter operatio fiet in die cer-
tamine. verbi gratia. si crisim natura debeat facere in vii. mittit nobis in iiii. et mon-
strat in xi. quemadmodum faciet in xiiii. quarta ergo et xi. sunt indicativa.
vii. vero et xiiii sunt cretice et alia vii. nunciat xiiii. Sed si reprehendunt
nos quidam sophiste et dicant si vii. est xiiii. nunciativa quare xi. non est
xiiii. plus nunciativa xi. et ei xiiii. vicinior est quam vii. Respondemus ma-
teria morbi cum est grossa gravem habet motum ut signa eius prolongentur usque
ad vii. neque natura suam complere actionem nisi in alia vii die. quia ut dixi-
mus quod cum materia morbi est gravis eius decisio necesse est ut gravis sit
equo si sit minus levis. De signis nunciativis. de signis nunciativis

Signa nunciativa duobus sunt modis. aut certa aut dubia.
dubia sicut est calidus sudor non in toto corpore veniens. aut in toto cor-
pore. et tamen febris non cessat quia sudor totum corpus occupans est laudabilis
sed si febris propter eum non cessaverit est dubius. sudor qui non sit in toto corpore malus
est. sed cum calidus est dubius est. Si tamen est totalis dubius est. signa
autem que sunt certa duobus modis fiunt aut semper laudabilia aut semper non
laudabilia. unde utraque due xviii. esse genera signorum. novem laudabilia
et novem illaudabilia. primum est sanitas virtutis sive morbum tollentis
oppositum est defectio virtutis morbum pati nequentis. Secundum levitas corporis
facile moventis. contrarium huius est gravitas corporis inertia huius vel motum
inhertem huius. Tercium est sanitas mentis et facilis appetitus et levitas ci-
bi. oppositum est mentis corruptio difficilis appetitus et gravitas cibi. Quar-

tum effigies infirmi sano similr̄ oppositū ē mutacō faciei sane sic̄
cū sit citrina uł liuida ꝛ nigr̄. nuditas carniū extēsio timpoꝝ ꝛ fron
tis duricia acutū nariū ꝛ tortum angustia foraminū nariū frigi
ditudo aurium ꝛ pulpaꝝ ꝯtusio labioꝝ extensio asper cio uni⁹ oculi
minor q̄ͣ alt⁹ ꝛ ꝯcauitas coꝝ lacrime īuoluntarie obscuritas nigre
dis oculoꝝ turbulencia. aut rubor aut uiridis uena aut sicca carta
īeis appens. aut palpebꝛ̄ spasmacio ꝛ īꝯsueta odoꝝ albedo ī sōpnī
apparens. quītū ē bonitas spr̄ ꝛ facilitas eius nāli silantis. Oppo
situm hͦ̄ ē disturbacio ꝛ angustia spr̄. aut magnitudo ꝛ puitas eͦ
Sextū ē bonitas sōpni ī ꝯsueto tp̄e uenientis īfirmū iuuātis.
ꝯtrͣm ē corrupcō seu īfirmo nocētis. Maxime si sōpnia uidit terribi
lia ꝛ timorosa ꝛ spasmet̄ ī sōpno. Septimū fortitudo puls⁹ ꝛ eī⁹ eq̄
litas naturali silantis ꝛ ꝯtrͣm est debilitas ꝛ diusitas pulsus mͤ
si fuit formi osus uł uīmiculos⁹. Octauū fortitudo actōnis nālis
īloco coctōis ꝛ appicō digestōnis urine ī die cretica ꝛ ꝯtrͣ ē defcō ac
cōnis ił ꝛ urine īdigestio quēadmodū si fit alba subtilis clara. aͣ
t̄bida uł grossa maxīe ī die cretica. Nonū est laudabił purgacio cū
sudore mel; si materia fuit subtilis ꝛ exteriori corpi uicina. aut cū sā
guine de narib⁹ fluētem si plurimū materia fuit īt̄a uenas capitis
aut cū sputo. Si sit ī pectore pulmone ꝛ dyafragmate aut cū uomi
tu si fuit īore stomachi. aut cū urina si fuit infecta cū sanguīe
maxime si fuit ī gilbo epatis. qꝛ si materia fuit ī gilbo epatis nec̄
est ut cū urina exeat. Si aūt sit īsua ꝯcauitate cū egestione e
gredit̄. quia uene ꝯcauitatis epatis uicine sūt cū itestinis. Sūt
ꝛ alie q̄dā signes bonū ostendentes. sicut sudor si fuit ītoto coꝛ
ꝛ febꝛ̄ peum mitiget̄ sitisq; extinguit̄. Sanguis ex narib⁹ fluēs
ī die cretica si sit pfecte q̄ntitatis q̄m natura pati ualeat ꝛ īfirm⁹
eo p̄tēinte alleuiatur. Sputū aūt si appeat ī t̄cia die. aut q̄rto ꝛ si
fuit puū albū ꝛ digestū uiscosū ꝛ ꝯtinuū ꝛ faciale exeat cū una
aut duob⁹ tussib⁹ uomitus. Si fuit citrinus q̄ͣ uitellū oui mixtū cū
fleūte albo tempatū liqirem hn̄s uł hūtem ꝛ bn̄ digesto uł bn̄
digestū de q̄ͦ īfirm⁹ alleuiat̄ ab angustia q̄m p⁹ habuerat. Urī
si fuit bn̄ tincta ꝛ tēpata ī liquore ypostasimq; hn̄s alba uicta
ꝛ lenē. puiec form hūtem. Egestō si fuit talis nāli ꝛ equalis ī q̄n
titate cibi q̄ͣ assumpsit ꝛ exeat ī tp̄e quo ꝯsuetudo fuat eius li
quor sit tempatus ī t̄ subtilem ꝛ grossū nullū hn̄s fetorem aut
acutū colorem hn̄ tinctū cum aliq̄ntulo citrinitatis aut ignei co
loris. sigr̄. n. talr̄ egō hr̄ē de co. rū. q̄ntā oꝛ ad expellendā ꝛ subti
liandam fecem. De signis malis. De signis malis

Sunt ꝛ alie signes q̄ hijs omib⁹ sunt opposite. unde timore
nūciant sicut sudor nō ī die cretica appens frīs ꝛ n̄ ī cor⁹

ẽtũdans maxĩe si ĩ solo capite sũt ⁊ descẽdit ĩ faciẽ frontẽ ꝑ uiosas ac
rotundas guttas hũs sãguĩs extrãib; si añ coctionẽ ĩ inicio morbi ap
pareat maxĩe ĩ sedo die sputũ si moreatur usq; ĩ finẽ morbi sitq; mul
tũ citrinũ aut rufum. aut viride. aut nigrũ. subtile. glutum. adstrin
dinis. diuisũ. dissolutum. maxĩe si horribilis ac putredi odoris fuit
vomitus si fuit igneus. aut sceleus colicus mixtus cũ humorib; sub
tilib; ⁊ aquosis aut viridib; nigris erugınosis. vrina prassina albissima
aut nigra aquosa. aut grossa turbida ⁊ lactea ⁊ ꝑspicue si hẽat yposta
sim rubeam aut citrinã ł nigrã. aut sit͡e om vitellũ ⁊ furfureã egestio
fuit maior q̃ntitate aut multũ minor ẽtenuissĩa. uł ignea aut ui
ridis nigra subtilis aquosa grossa diuisa ⁊ sꝰ facterꝰ vnctuosa aut
oleaginosa fetidissima acuta ⁊ horribilis. maxĩe si nõ ĩ assueto exe
at tpr̃e. Oportet itaq̃ nos ĩtelligẽ quia certissĩa om̃i signũ sanitatẽ
ĩuuenãu ẽ fortitudo ũtutis. ⁊ pessima om̃i signũ ꝑditionẽ ĩmĩcãu
est debilitas ũtutis. ꝑinde decet nos cognoscẽ ut ĩtelligẽ q̃a cum
uiderimꝰ signa bona ĩ die nũciatiua apparẽcia. aut omnia q̃ diximꝰ aut
plura expectanda erit bona crisis ĩ die cretica q̃ nũciatiuẽ ẽ uicina. Si
vero uidebimꝰ signa mala ĩ die nũciatiua erit mala crisis ĩ die cri
ca nũciatiuẽ vicinãte. Qȝ si bona cũ malis appareant signa iudicabimꝰ
fortiora ꝑcedẽ uł ꝑ ẽẽ debilib; ⁊ multa paucis v. g. Si multa mala
appareant signa cũ vno aut duob; bonis iudicabimꝰ ea istis ꝑualẽ
maxime si ea q̃ sũt multa fuerit fortiora ⁊ certiora. q̃ si fuerit equalia
ĩ logo tpr̃e mortẽ ẽẽ futurã ostendunt. Sȝ tñ si signa laudabilia
fuerit fortiora ⁊ certiora ĩ ꝓlixo tpr̃e denũciãt salutẽ ẽẽ futurã q̃a
mala signa nũciant grossam materiam ⁊ durã ad obediendꝰ. Vnde
necẽ ẽ ut crisis trãsseat ab illa die cretica que ꝑtinet eiꝰ diei cum
ea nũciatiue. Qȝ si omnia mala signa seu plurima eorꝰ ĩ bona mutẽ
tꝰ ĩ die cretico significabunt salutẽ citam aut tardam ꝑm ueloci
tatẽ ⁊ tarditatẽ tpr̃is ĩ quo signa fuerit mutata. Si aũt ñ mutẽtur
ostendũt timorẽ ĩ logo tpr̃e esse futurũ. v. g. si appent q̃dã signes
ĩ iiij. die ⁊ plurime eaꝝ sũt laudabiles quedã ẽ eaꝝ ĩcerte signem
debilẽ hñtes signãt salutẽ ẽẽ venturã ĩ xiiij. die. q̃a mala signa q̃
cũ bonis appent signãt morbũ malã hrẽ qualitatẽ. ꝑinde crisis a.
vij. ad xiiij. trãsit. Si aũt ille signes male ĩ mutẽtur añ vij. aut
ĩ vi. ad bonas possiblẽ ẽ ut ueniat crisim ĩ xi. q̃ si nõ mutẽtur in
vij. timorẽ nũciant ĩ logo tpr̃e ẽẽ venturũ. q̃a nõ simꝰ securi qñ
male signes crescant ⁊ confortentur si sin stabilitate ꝑmaneant
vñ ũtus nẽ deficiet ⁊ bone signes ad mar mutabunt. Bonũ ẽ
ẽ medico ut nõ solũ malas ⁊ bonas ꝯsiderẽt signes. sȝ ẽ oꝫ eũ ĩuesti
tigare illas q̃ sũt fortiores ⁊ ceraciores. atq; eas q̃ sũt debiliores
atq; ĩstabiles. v. g. si uideat signa v. laudablia ⁊ ẽa illaudã

blia .i. iudicamus erit ad .v. plus quam ad .iii. sed forte iudicium erit fallax quia
possibile est ut .iii. sint fortiora et certiora .v. quemadmodum si infirmus semper pa
tiatur angustiam et nec sitim nec dolorem capitis habeat in illo uno signo sed
duo non sunt maiora. Signum enim angustie semper pessimitatem innuit quare est de
fectus humane vite significativa sed pravitas sitis et dolor capitis non sunt simili
modo quia facilius patitur infirmus dolorem capitis et sitim quam angustiam
semper. Angustia enim semper nichil aliud significat nisi defectionem humane vite. Pa
lam igitur est intelligere quia egritudo terminatur in .iiii. aut in .vii. aut .xiiii. die
si a medico abinicio cognita fuit bene poterit cognoscere utrum sit mortalis
aut non tribus modis. Primo ex sanitate et fortitudine virtutis et ordina
tione et perfectione actionis naturalis aut contrario. Secundo ex bonitate laudabilis qualitatis
morbi et levitate et subtilitate materie et facilitate sui motus aut ex eorum oppositis.
Tercio ex levitate corporis et facie semper et bonitate pulsus sompni et appetitus
que sunt quintum omnium et ex signo digestionis in urina apparente maxime in die in
ciciva aut ex contrariis. Diuturni vero morbi qui sunt de grossis humoribus tar
de moventes sicut quartana et ceteri non potest medicus abinicio investigare u
trum sit mortalis necne quia non habent inicio furiositatem aut velocem mo
tum per quem medicus noscat abinicio morbi ad quod sint consistere. Quia
materia propter sui grossitatem et motus tarditatem non obedit actioni nec ut
fex eius moveatur et initio digeratur ut possit medicus futura iudicare
abinicio. Unde oportet nos in egritudine diuturna investigare motum earum et actio
nem per unamquamque ebdomadam. Omnis motus diuturne egritudinis per .vii. mo
vetur propter grossitatem et gravitatem sue materie. Acuta vero egritudine decur
rit per .iiii. vel quaternarium cognoscitur quia materia sua est subtilis et quia motus levis et ve
lox. Cumque infirmus sit in diuturna passione et unaquaque ebdomada alleviabitur et
bona appareat signum morbi qualitate ostendens bonam et sanitatem vir
tutis salutem innuet. Si autem infirmus unaquaque ebdomada sit gravior et debilior
et malum appareat signum male qualitatis nunciativum et debilitati virtutis
timorem indicat. Sed oportet intelligi quia quedam egritudines diuturne sunt
quarum motus et signes per .vii. dies movetur et cognoscitur. Sunt autem alie que
non moventes et signes per .ii. septenaria movetur et cognoscuntur. Verbi gratia si
primus motus est in .xxi. secundus erit in .xlii. tertius in .xlii. Causa grossissima et du
rissima est materia cum imbecillitate virtutis. Unde palam intelligimus quoniam mor
bi quorum motus fit per quaternarium significant subtilitatem et acuitatem materiei et
velocitatem sui motus cum fortitudine virtutis et morbi qui plurimum movetur
per septenarium sunt propter grossitatem materie et caloris pravitatem motus
tarditatem et virtutis debilitatem. Morbi igitur qui movetur per .ii. septenaria
necesse est ut sint duriores vel diuturniores et grossiores et tardiores
habent motus. Cumque morbi servant suos ordines. Sciendum quod omnes ostendunt
se bonas habere qualitates et levius esse materiei et virtutis fortitudinem.
Si vero suos non custodiunt ordines nec servant quem tempora servaverunt

signi͞t malas q̄litates ⁊ materiei duriciā ac v̄tutis debilitatē. Instabil' morbi motꝰ duobꝰ modis ē. aut .n. ante tp̄s suū venit vn̄ signi͞t acuitē ⁊ malam materiei qualitatē atq; pter ipa eā sic mocōis ante suum tempꝰ aut post suū tp̄s moratur vn̄ innuit grossiciē ⁊ materiei duriciem ⁊ nāe pigritiem ac defectōm v̄tutis. vn̄ G. ait. cursū laudabile inquit motꝰ morbi fiat s̄m ordinē ē ad scīa apta ⁊ n̄ dubia. Et morbꝰ aūt motꝰ sit illaudabil' ⁊ inordinata ē durius ⁊ dubiꝰ ad cognoscendū ⁊ eā magna atq; difficili cogitur investigacōe. vn̄ dico q̄ investigacio fit triplex. aut .n. ē investigacio omīs nāria. aut possibilis aut impossi. Necā g° investigacio ē que fit s̄m rōm ⁊ discrecionē hec .n. investigacio est invariabil' quia eiꝰ inductio ē nāria. aūt investigacōis inventio si nō veniat nō fit ꝑ suā culpam s; ꝑ diūsa accidencia impedimentū aliquꝰ faciētia possibil'. sicut investigacio q̄ fit s̄m experimentū. inq̄ investigacōe certū ⁊ incertū sunt cōtraria. v' g°. Si qdam res aliāi ꝓbata v' appāta possit nulla re eam affirmante possibilē ē ut alti noceat sic aliaꝰ rōis affirmacōe impossibil' sicut actio vulgoꝝ q̄ nō fit s̄m rōm n; s̄m experimentū venit. q̄ si veniat fit s̄ fortunam. v' g°. quidā puteū ꝓpt' aquā fodiens invenit aurū aut' inventio n; s̄m rōm n; s̄m experimentū fuat s; s̄m fortunā.

Quicūq; vult futuros **De futuroꝝ morboꝝ scīa.** cognoscē morbos. vtiū sunt ad salutē. nēc ne aptz ut pq̄rat motū acute egritudīs n; cū oblivioni tradat ⁊ ea q̄ demū cāria signe appent statū videl; ac morbi ūlitatē ostendētia sicut diuiciam febꝛis augmētacōm doloris capitis sitis fortitudinē laborem ⁊ spē angustiā attractionē. ypocōdꝛoꝝ colli dolorē mocionē mēbꝛꝝ infirmi de loco ad locū hec cū cognoverit̄ medicus ⁊ invenit̄ ea cū defectione v̄tutis ⁊ mala morbi q̄litate. Intelligat defectionē nāe ante morbū fugēre ⁊ ēcūsiē ꝓnunciet malā ēcūm eē venturam. maxime si nō fiunt ī die cretica nēc invicacem sic sicut iiij. aut vi. aut vij nec xj. ⁊ hys silibꝰ q̄ si ī infirmi fortitudinē v̄tutis ⁊ bonā morbi q̄litatē viderit sic ⁊ ī die nūciativa bonam ēcūm eē futuram ꝑdicet ⁊ salutē ꝑapue si fiunt ī nocte diem creticam antecedente aut ī die noctem creticā ꝑcedente. hys .n. visis si appareant terribilia accidētia si aut aliena q̄ pꝰ nō fuāt ⁊ exāctio ī infirmi ne sis formidolosꝰ. q̄a hec accidētia tūc soluta sunt venire ante diem creticā. Cā quia fumꝰ illiꝰ materiei capud ascendit. Nā .n. ī eē illos coadunat chimos q̄ si fuerit colica eos ī ventrē deponit ut cū egestione expellant̄. Si aūt fiunt sāguinei ī epate coadunant̄ ut cū vrina egrediant̄ de qꝫ chimoꝝ coadunacōe q̄dā enascit̄ ebullicio capiti fumū diriges vnde illa causant̄ terribilia accidētia. Sz chimoꝝ m̄ cū egestione aut vrina expulsa ī infirmus q̄escat. hoc manifestat illoꝝ accidētiū tūsicō

vii ypo. tamph. Non sm rom allevians no oz crede. nz veri valde
mala q̄ sunt irronabili. Multa n. talui i cta z no valde pmane
nz morari csueverit. De scia diei cretice.

Dies cretica duob; mois ē. aut plimū īea fit ēsis laudabil
z salutis sigficatia. aut no veit īea ēsis q si veniat erit
ēsis pessima. Dies itaq; cretica que fit laudabil ē ī iiii. v.
vii. ix. xi. xiiii. xvii. xix. xx. xxi. Illaudabil vo ē ī vi. viii. x. xii. xv.
xvi. xviii. ēsis. n. fca ī hys dieb; facta pessima ē qz bellū q fit iite
it nrm z morbū ē de morbi actoē. cuiusq; fortitudine nc dnante p
h signes ī hys dieb; appentes si sint male cito mortē pnūciant
Si aut bone sigūt futuram recupacionē z morbi plixitatē. xiii v
z xv. sunt mediocres it laudabilē z illaudabilē quar cam ī suo
loco explanabim. S; diez laudabiliū quedā sūt pp̄e cretice z
quedam nūciatiē veri. Omēs iste que sunt pp̄e cretice sūt lau
dabiliores z certiores dicim ee. vii. z xiiii. z post has sūt. xx. z xxi.
pp̄e aut z cte sunt nūciantē. iiii. z xi. z post has sunt. v. z ix. z
xvii. post has. iii. z xix. z aliū nūciatiua veit ī die cretica z ctica
ī nūciatiua. Causa ē grossicies z gravitas mai eiusq; levitas z sb
tilitas quia sim grossa fuit z gravis nccē ē ut tarde veniat stat
pinde tnsit cretica z veit ī die nūciatiua que ē post illā cticam. q
si macia levis fuit z sbtil status veit ī die cretica nūciatiua. v. g.
febs ctane natural tmim est. xiiii. dies. S; si m̄ eius sit levi
or z sbtilior maturat fit qz eius tmiatio ī xi. qd si multo pl sit le
vior citissime venit ut festinat fit eiq; ēsis ī ix. aut ī vii. Si at
fuit mixta cū aliqūta altius maciei gravedie tcīacō moratur
usq; ī xvii. aut ī xxi. Si aut cū maiori misceat gvedīe plus ei
tmim plogabit. Dies itaq; illaudabil fortiora z ctiora male qli
tatis signum hns ē. vi. post hanc. vi. deinde viii. z x. z post has. xii.
z xv. z xvi z xviii. Cā pessimitatis scdē quia m morbi ē crudi
nz ullam coctom aut digōm potuit usq ad qrtam diem opari. Q
bg appentib an coctom maciei morbi cognoscim nim ee stupidā
p furorē maciei z sue pessimitatē qlitatis. Pinde signes an coctio
nem morbi appent. Idoq; imipavit ypo. sanguinē denarib ī ipa
die manifeste tacitis fe. dixit. n. eū tmioris ee nūciatim. Ideo dies
illaudabil qnto logior sit a die scdō tāto minoris pculi erit vel
timoris. Sexta vo sigt vtutē morbi z nc teblitatē. sexta. n. vii
ē viana eī. n. natura neqat morbū pati usq; ad diē creticā q pa
rū fiat s; pp̄inq sigt tefectom morbiq; ei dnantē. S; cā dui
sitatis diei cretice duob mois est. aut p teblitatē nc sequitis
duisitatē mīl aut p duisitatē figure lune ī sgli mō lum a sole
recipietis qd vtrūq; explanavim ī lib mō pantegni q sigt fa

tilime itellige desiderauit legat cap^m de me(n)ra cl(a)sseon septi i eode libro
v plani^9 dixim^9 7 manifestum^9 q(ui)a i(m)pes sut apciores 7 c(ri)tiores p(ar)ib^9. Sicut
dixit ypo. i(n) epid. Impares igit forciores sunt 7 c(ri)tiores parib(us). Intencio
ypo. fuit tal. Impares ee forciores. Omis .n. n(umer)us aut e par aut ip
Inp aut ise h(abe)t vtru(m)q(ue). par uo n(on) h(abe)t i se n(isi) vnu(m). s. aut pem aut ip(a)
rem. h(oc) testatur. q(ui)a si nu(m)ru(m) diuidim^9 ipem fit dio isi(us) iparem
7 iparé. q(uod) si pem p(ri)mu(m) no iuenim^9 ieo n(on) vna(m) nu(m) p(ar)te. s. pem aut
iparem. Inpar g(ener)o totu ise conti(n)z nu(m)m. par uo n(on). v(er)b(i) g(rati)a. Si diuidam^9
vij. q(ui) e impar iuenim^9 vna(m) p(ar)te ee pem. s. q(ua)tuor 7 alia(m) ipem. s. tria.
Si aut octo qui e p(ar) p(ri)mu(m) repiem^9 dio(n)em i vtroq(ue) ee pem. s. iiij^or 7
iiij^or. Ite si xiiij. qui e par diuisi fuit iueniu(n)t ieo due p(ar)tes ipes
s. vij. 7 vij. hac de ca(usa) dixit ypo. ipem ee pl(us) n(umer)o forciorem q(ui)a vtr(u)m(que)
i se co(n)tinet nu(m)m. Silr hec iuenim^9 i ymacteos. G. 7 alio(rum) antiq(uo)ru(m).
Sz cu quida(m) sophe sic nobis obiciant dicentes. si b(e)n(e) dixisti de ypo(cra)te. G.
7 ceteris antiq(ui)s q(ui)a eo(rum) t(ra)ctac(io) de die c(r)itica fuat 7 de n(umer)o ipi 7 c(ri)ti
lime vii ipem dixerunt pl(us) ee forciore 7 c(ri)tiore q(ua)rt(o) xiiij. i o(mn)ibus
dieb(us) c(r)iticis 7 iiij^or. i oib^9 dieb(us) i(n)dicantis dixerunt ee meliores cu(m)
vtrq(ue) sit n(umer)is par respondebim^9 ipes lic(et) sint co(n)uenientes n(atur)aliter
diei c(r)itice pares tu sunt meliores eis accid(en)taliter. Quia si c(ri)sis i(n)cipi
et i xiiij. die natura co(m)plebit sua(m) actione(m) i die xiiij. vn(de) c(ri)sis i xiiij.
die co(m)putatur q(ui)a ac(ti)o(n)is n(atur)e co(m)plem(en)tu(m) ieo ostenditur. Silr n(on) i vij.
suam i(n)cipiet actione(m) 7 iiij. finiet eam p(ro)inde b(e)n(e) ordinauerunt dies
c(r)iticos quia cu viderunt pem no ee c(r)iticu(m). ex actone n(atur)e s(ed) accid(en)ta
liter ex a p(ri)ncipio o(per)ac(i)o(n)is n(atur)e ieo co(m)plete co(n)uisi sunt ad impem 7 dixerunt
eum ee pari digniore(m) ad c(ri)sim facienda(m). De agnoscenda c(ri)si futura.

Qui cupit cog(nos)c(er)e diem q(ua) c(ri)sis e ventura seu hora(m)
noctis aut diei o(porte)t i(n)uestigari i(n)ic(i)u(m) morbi ut fiat c(er)titudo
dier(um) i(n)dicatiua(rum) 7 c(r)iticaru(m). hys .n. sic dubio p(er)fecte cog(ni)tis de
cet cog(nos)c(er)e q(ua)lia signa appeant i vno q(uo)q(ue) i(n)icio. vn(de) cu ieo die sig(na)
ostendunt(ur) i(n)dicatiua omia seu plima 7 appebit ac(ti)o n(atur)e siue sit
fortis siue sit debil(is) exspectanda erit c(ri)sis i die c(er)tico q(uo)d ipa i(n)dica
tiua p(re)cedit sic i vij. q(uo)d .iiij. antecedit 7 xiiij. q(uo)d a(n)tecedit .vij. 7 sic
i xx. p(re)cipue si morbi fuerint i(n) ultimitate status. C(ri)sis .n. i ipa die ve(n)
tura e maxime si bona fuit c(ri)sis. Mala aut c(ri)sis n(on) nu(n)q(uam) venit i ead(em)
die 7 alia(m) i alia 7 alia(m) i(n)icio morbi 7 alia(m) i statu q(ue)mad(mod)u(m) dixi(mus)
Sz si vis scire c(ri)sim vtru(m) veniet laudabil(is) n(atur)e ne. o(porte)t p(er)fecte v(ir)tutem
v(ir)tutem cog(nos)c(er)e si sit fortis seu debil(is). Si .n. fuit fortis 7 sp(irit)us fuit leuis
7 facil(is) n(on) angustiosus 7 q(ui)si sam pulsus fortis. ac b(e)n(e) ordinat(us) et
signu(m) coctionis i vrina appet. apparuerit c(er)tissime bona(m) c(ri)sim ee
ventura(m) p(re)nuncia eg(ro). Si c(ontr)a indiciis iudica. Q(uod) si uis scire q(uo)d noctis
aut diei hora c(ri)sis sit ve(n)tura stude a(n)i(n)icio morbi ut co(n)gnoscas

horā īq̄ augmētū fuit · ee · 7 angustia ī firmi q̄ ī eadē hora ēēs est
ventura · Si aūt velis scire p̄ qualem purgationē ēēs fiat p̄
re materiam morbi atq; suā spēm · ac naturā q̄ ɔgnoscē potis p̄ m
firmitatē ī firmi eius q; ɔplōnem nasci tp̄is aeris 7 regionis et
ɔsuetudinis paratiari aut p̄ exacta qualia omīa fuerit dū sanꝰ
fuiat · figura ꝙ si sit gul̄ · macilēta · aut gssa · aut rufa · aut
fusca · v̄ · g̅ · Si ī firmꝰ fuit juvenis cuꝫ ɔplō calida 7 sicca estas
nā aeris calida 7 sicca 7 7 regio similr̄ patiens ī sanitate fuat sol
licitus laboriosus vigilator macilētus fuscus sigt̄ mīn ēē exco
ru · 7 nūciat purgōm co · ru · Et cū vomitu si sit mī levis 7 natus
aut cū egestione si sit gūis 7 ī ifiora petēs · Qd si ī firmꝰ fuit · xx ·
annoꝝ 7 ɔplō eꝰ ca · 7 hu · tp̄e · ver · regio 7 aer similr̄ · ca · 7 hu · ī fir
mus ī sua sanitate quieꝰ ac delicatus crassus 7 rufus ɔgnoscē
q̄ mā ē sāguīolēta 7 ēēs ē ventura cū sanguinē venariꝰ · Si mācia
fuit levis 7 acuta · aut cū mēstruo aut cū emorroide · Si mā fuit
gūis · Sꝫ mī sāguis si sit fluxuꝰ p̄ nares antecedūt angustia pec
toris gūitas 7 dolor capitis tenebsitas ante oclōs 7 appāo q̄ī lā
padis rubee · Causa · q̄ nā ēē ꝗ p̄pinqūte chimos q̄ sūt mātia
morbi corpis ī doribꝰ ptibꝰ coadunat · vn̄ si sunt colia ad ītestina
deponūtur si sanguinei epati dirigunt · chimi ꝙ ī corpis ītiore
coadunata cū ebulliut cepint si sunt leves faciūt fumū ascēdē
tem ad capꝰ · Graves ꝙ cū fiunt descēdūt ad corpis ī fiora · Rꝰ
sus si fuint sāguīolenti 7 sbtiles ac fumꝰ eoꝝ ad capꝰ ascēdat
ut sciat gūabit extēsionē supꝰ angustiam pectoris gūitatē
7 dolorē capitis · Qꝫ si q̄dam p̄s illiꝰ fumi ad p̄mā ptē viuoꝝ ace
bro ɔexistentiū vadit q̄ nervi sūt vie spē visibil turbidū faciat
visū 7 gūat ante oclōs ymagīes rubeas 7 nūciat sāguinē p̄ culꝰ
venarib; ēē fluxurū · Si aūt mī gssa fuit 7 gūis depōr · ad ī fiora
7 gūat dolorē ventris pungitiū gravitatē p̄ nius 7 nūciat sāguinē
ēē fluxurū p̄ mēstrua si fuit mulier aut p̄ emorroydas · Si fuit
masculus · maxīe si fuit eis ɔsuetudo · q̄ si chimi sīt colia leves
ac sbtiles fumꝰ eoꝝ ad capꝰ ascendit 7 facit dolorē 7 siccitatē na
riū 7 oris · tenebsitatē ocloꝝ 7 color citinū · vn̄ innuit p̄gacōm cū
vomitu 7 ictericiam ēē venturā · Si aūt fuīt gssi 7 gūes 7 descēdūt
ad ī fiora 7 generāt ventꝰ dolorē 7 relaxacōm nūciantq; solucōm · Sꝫ
oꝫ ī telligi signes ēē cū sāguīs fluxu venenas duobꝰ modis esse
q̄ aut vlr sit · aut p̄ ticlarit · vlr sūt sic fe · ɔtinue acutiq; cap
plenitudo corpis rubor faciei angustia sp̄s · magnitudo pulsus acela
ratido p̄ aietes magꝰ supꝰ qm̄ ī fius · mollicies organoꝝ Rubor
7 spissitudo urine extensio lateꝝ gūitas epatis · Hys · n · cogūis
sāguinē fluxurū nūciabis · maxīe si tēpꝰ estas ɔsuetudo atq;

ſ

ter eis ꝯueniant. Si aut̄ i t̄mi⁹ ſentiat dolorē i capite tipor ex teſio
nem ruborē an̄ oclōs pruritū i narib⁹ exſpectabis ſanguinē de nari
b; eē fluxurū. Q; ſi hec ſigna i utraq; pte uidis nariū ſāguis ex
fluxurus ex utraq; pte nariū. Si aut̄ ex una pte ꝑ unā nare ſan
guis fluet. Si aut̄ vis ſcire utrū ꝑmiſtrua eniet ꝑ q̄re ſignē ulcem
cū qua ſi uidis ꝑuitatē pt̄inis ⁊ lūbor ſi fuit mulier exſpctabis
miſtrua euenire. Si aut̄ maſculus fuit emorroydas fluē attende.
Si aut̄ cū ſudore c̄ſis ē futura rigor i die c̄tica d; euenire an̄ ſudo
rem q; ꝑ corpis exteriora fumi⁹ egredit̄ calid⁹ ⁊ cutis fit rubicūda pl
ſus humidus ictus moll̄ rubor ⁊ ſpiſſitudo urine i die ꝯſuetudina n
maxiē i die. iiij. aut ix. exſpectand⁹ erit ſudor i die cretica. Si aū
uomitu fiet c̄ſis ventura deb; hrē dolorē capitis ⁊ i ore ſtō ab
hominacōnem cordis tremorē obſcuritatē oculoꝝ. In ſiōris laby
uallacōm pulsū durū ⁊ ꝯordinatū ⁊ ꝯcauū hys pcedētib⁹. uom
tū nūcia. Q; ſi cū oīb⁹ hys ſignis pulſus fortis fuit ⁊ latus ex
ſpectabis ſanguīē de narib⁹ ⁊ uomitū. q; cū pulſus ē latus ⁊ for
tis ſigt̄ ſanguinēm de narib⁹ fluxurū. Si aut̄ fuit ꝯcauus uom
tū i nuit. Cā tremoris i ſiōris laby i uomitu fit ideo q; pellicule
oris ſtōchi iūcte ſūt cū iſiōri labio. Vn̄ cū mouet̄ ille. nec̄ē ē ut la
biū moueat̄. Signū c̄ſis cū urina ē ꝑuitas pt̄inis ⁊ extēſio cū
ſbali m̄ ⁊ ꝯgōnis ablacōe. Sig̃ c̄ſis cū ſolucōe vētris. ſūt ꝑuitas
i iſiōre ventre cū dolore ⁊ fortitudo expulſiue v̄tutis cū multa m̄
ſtiuq; groſſitudo ⁊ urine paucitas ⁊ aliqñ cū i flacōe ⁊ vētoſitate
Si aut̄ mutat̄ m̄ de noblib⁹ ad igblia mb̄ʳ hys ſignis ꝯgſcat̄ v̄
nite feb̄s groſſicie macie ꝯcauitate doloris ſbtilitate urine ⁊
albedine fortitudīe v̄tutis morbū ferre valentis ablacōe ſerenat̄
⁊ omī purgacōnū qd̄ ſi nā nimī velit ad ſupiora mutare mb̄ʳ. p
cedūt grauitas capitis ſtupor m̄tis. ſurditas viriditas urine
⁊ ꝯſtipacio ventris. Si aut̄ ad iſiōra fiat morbi mutacō pcedūt
ꝑuitas ⁊ dolor genuū cū tumore ⁊ ablacō ſerenat̄ omīq; ꝑgōnum

De ſinocha.

Hec itaq; feb̄s acuta de puro
⁊ calido ſanguine naſcit̄ i t̄ᵃ vaſa. i. īt̄a venas ⁊ artīas ⁊
abſq; ulla corrupcōe ul̄ putrefcōne cui⁹ ſigna hec ſūt. p
cedit cā ſangacō ꝑuitas mbꝛꝝ rubedo ⁊ calor fe. v̄o appente ꝯti
nue erūt i teſiones ꝑuitas ⁊ dolor capitis rubor faciei pleitudo
venaꝝ vniūſq; tiporis oculi eminet pulſus fortitudo ⁊ ei⁹ plenitu
do ictus eius mollis urina ſubtilis alachyma. i. rubicunda. Cau
ſa uirtuoſi pulſus ē puritas ſāguīs magnitudo ⁊ pleitudo ei⁹
ē ꝓp ſāguīs copiam organa dilatantis. Mollis ictus eſt ꝓpt̄ ſā
guīs humiditatē. P inde facies pacientis ē mollis rubicunda ⁊
humida q̄ʳ facies balneū egredientis. Causa ſubtilis urine ac

de ſinocha

rubicunde est ebullicio ac puritas sanguinis . propter caliditatem hec febris habet . scilicet generare
inflacionem et facere ventositatem . quia materia eius est sicut diximus . Sanguis pu
rissimus qui in corde est et pulmone et in aliis membris qui cum calefit et eb
bullit fumos generabit ad caput salientes et dolorem generant quia fumi
si poros capitis angustiat opilatos invenerit convertuntur ad inferiora id est
ad pectus et pulmonem cor quia vias opilant et spiritum faciunt angustum
ac anelitum et orthomiam . Ideo antiqui nominaverunt hanc febrem inflativa
quia causa inflacionis sunt plurimum est calor pectoris et pulmonis eius que de
fectio non minus iste calor inflat pectus et pulmonem postquam ad caput as
cendat et inferius convertatur . Quod si illa materia que a capite inferius descendit
ad dyafragma incidat et coadunatur apostema generabit quod dicitur pleure
sis . quia pleuresis michi est aliud quam calidum apostema in diafragma
te ortum et aliud illa materia que a capite descendit venit ad lacertos et
carnes quibus coste sunt indute et facit apostema quod abusive vocatur
pleuresis id est pleuresis non vera . Certa enim pleuresis continuo habet .iiii.or sig
nes que sunt ab ea inseparabiles duriciam scilicet febris angustiam spiritus . punctio
nem et dolorem lacertis et tussim sed plurimum evenit pleuresis causa et hu
midioribus complexiones in vere naturaliter habere accidentaliter . maxime si fuit e
gressum ver a temperamento in calorem et humiditatem et hyeme fuit humidior
quam oportet . hyemi enim si humiditas dominatur sanguinis in corpore angustita
tur et frigiditas temporis repugnat dissolucioni corporis . unde necesse est ut ca
lefiat cum calore corporis interiori et ascendens caput si poros invenerit clau
sos inferius descendit sicut videmus fieri in camera balnei . quia cum fumositas
balnei ad cameram saliat quia neque eam penetrare convertitur inferius quod
si dissolucio si ad dyafragma prout diximus incidat apostema generabit quod di
pleuresis nuncupatur quod vemente .iiii. eius signes apparent continuo
que sunt duricia continuacio febris angustia spiritus . punctio lateris ut negat
infirmus se movere de latere ad latus continuacio tussis et in initio cum ma
teria morbi est indigesta est sicca tussis . Sed dolor lateris si usque ad furcu
las ascendat significat apostema esse in superiori dyafragmatis parte . Si vero
descendat usque ad ypocondria monstrant apostema esse in inferiori . Causa
duriciei et continuacionis febris . est propter apostema cordi vicinans . punctio
lateris et nimius dolor est propter apostema in membris ordinatis nervosis acutum sensum
habentibus cum cerebro nervis propter colligenciam quam habet cum nervis . Propter inde plurimum
hoc apostema sequatur frenesis alienacio mentis . angustia spiritus est
propter passionem instrumentorum spiritus . tussis . quia materia est in locis attrahentis spiritum unde
natura adiuvat se ad expellendum materiam ab illis locis cum tussi et screatu .
maxime si nascatur in sinistra parte propter frigiditatem illi parti dominantem et de
fectionem dissolucionis que fiunt propter vicinitatem splenis . raro tamen in dextro
latere oritur propter calorem in ea parte existentem et fortitudinem dissolucionis epar
enim et fel in eo latere existunt . Sed aliquando in inicio morbi paciens sputum

ſerat · ꝓpt leuitatē ⁊ velocitatē matie · actōi nē obedientē · vn̄ ſigt
morbi leuitatē ⁊ velocitatē ſue diſſolucōis ⁊ aliū moratur ſputū ꝓ
groſſitatē matie actōi nē iobedientē qua de cā ſigt ꝯtuitatē ⁊ diu
turnitatē morbi ⁊ durucā ſue diſſolucōis · Cā tarditatis ſputi ē ꝓpt
groſſā matiā ī mēb̄s ſe īuiſcātē vnde īduratur ad exeundū v̄ ad ex
ſereandū cū ſputo · necēm ē g° ſpaciū tpīs ut ſputū attenuet̄ ac diſſol
uat̄ ut facile ēē valeat · nō nuqm̄ ꝙ nō exit ſputū ꝓpt ſuū liqre
Si · n · liqd̄ ſuit ⁊ aqſū diuidit ac pforat illd̄ ſtr̄ · vn̄ deſcendit ī
fūs · qz aliū caret ꝯiuctōe aut uiſcoſitatē ꝓpt quā ſputū valeat
amnecti ⁊ ab eo extriſec̄ egredi · ꝓinde ſputū ī inicio morbi exiēs
quēadm̄ ī t̄cio ⁊ q̄rto die eſt laudanciū ut laudabile quia boni ū
nūciatiū ſapue ſi fuit parū · lene · iuctum album ⁊ facile ut cū
vna aut cū duabus exeat tuſſib̄ tale · n · ſputū ſigt nūn ū multū
eē groſſam aut viſcoſam ut īduret̄ mēb̄s que ſe īuiſcare poſſit
nꝫ multū liqdū ut adiectū ſtr̄ diuiſim ī fūs depoāt̄ · palam g° ē qz
ſm̄ ſpuā facilitatē ē morbi leuitas ⁊ ſtr̄ boītas h̄ morbi · i · pleſis
m̄ · aut ē de vno hūore aut de plib̄ aut de omib̄ que cu⁹ ſit hūo
ris ꝑ colorē pacētis agnoſcat̄ · Si · n · rube⁹ fuit intelligit̄ ſāguīs
lēta eē m̄ · Si citri⁹ co · xij · dnāns ſanguī · Si alb⁹ fleū · Si nig° at
ſāguīs ſigt īceſſionē aut uſtionē · co · vij · ⁊ ſic ī nigrū mutatur · Si
viriditas pceſſit ī nigrū mutat̄ aut extinctōm caloris natural̄
Si colores fuīt mixti īuicē ꝯmixtionē hūoꝝ · aut oīm aut qrdā
ſ · ſm copiam diuſoꝝ coloꝝ aut paucitatē ī ſputo appentē · Sꝫ oī
bꝫ colorib̄ laudablioꝛ ē rubeus · qz matia ei⁹ ē ſanguis · Sāguis
aut ē amic⁹ nē · ei⁹qꝫ actōi obediens ⁊ cito ī albedīnē ꝯūtit̄ ſap
pue ſi ab inicio cū aliquāta mixt⁹ ſit albediē · oſtendit · n · nām ſuā
bn̄ īcepiſſe actōm ⁊ optime opari · vn̄ ypo · ī pyrenoxeō · ſputū m̄
qt laudabil⁹ excepto albo bn̄ digeſto · eſt albū cū rubeo mixtū
nō multū nꝫ exiguū · poſt illd̄ ē rubeū acuitatē liber cū ali
qūta ſanie mixtū · ſigt · n · boītatē actōis nē · morbi cū īuicē
diuerſitatē quia rubei coloris ē ⁊ rubeū licet oñdat nām cocho
nē ſuā īcepiſſe · necē ē tm̄ ſpaciū tpīs ut ī albedīnē mutet̄ · ſpūt
ig̊ rubeū cū albediē mixtū ē melius q̄ citrinū · qz citrinū ſigt nāꝫ
nullam īcepiſſe coctōis actōm · vn̄ necē ē ut ſpaciū tpīs hēat
quouſqꝫ mūdificet nām doll a acuitate ⁊ eam ꝯūtat ī rubeū
colorem deīn ꝙ q̄ aᵈ hēat tpr̄ quo mutet̄ a rubediē ī albediēꝫ
Jdeoqꝫ ſputū ſi appeat · t̄cio aut · iiij · die albū iuctū uiſcoſum
equale ſigt pfectam ſalutē ī die vij · eē futurā · qz nā ſi ī t̄cio
aut ī iiij · coquat̄ aut digāt nām ſufficiūt ipī alij · iiij · dies
ad expellendū eam maxiē ſi ī q̄rto die ſputo veniēte bone ap
pareant ſignes ſicut mitigacō fe · fortitudo v̄tutis · facilitas

ſpē · boītas appetitus · puritas ſitas · q̄es ī urinī ſignū̄ cocc̄ois in
urina qđ ſi ſputū̄ ī inicio morbi ſuit rubeū̄ ⁊ ſeqn̄tur illđ hoē ſig
nificacoēs oſtenduīt mīm cocc̄ōis ī die vij. ꝯplete ⁊ mutatē eam
ī albedinē ſtatim ꝗꝫ actionem ſalutis eē gn̄atiuā ī xi · aut ī xiiij.
Si aūt ī inicio acutū̄ appeat ſputū̄ mīat̄ eſſm eē ventura ī xl aut
lx. Sꝫ nō nūqm̄ laudat̄ ſputū̄ ſi ī inicio ſuit ḡſſū̄ deīde ſubtilīat̄
aūt ſi ſuit ī inicio ſubtile deinde ḡſſeſcē ī apiat · velox · n · eſt muta
cio mīnicio ſigt̄ vnā de duab; reb; aut leuitatē mat̄ie nē obe
dientē aut fortitudinē v̄tutis nāl̄ qꝛ actō nē ſubtilem ī groſſat
materiam ⁊ groſſā̄ extenuat · maxīe ī t̄cio aut · iiij · die · h · n · mōſ
trat leuitatē mat̄ie v̄tutis fortitudinē ꝓpʳio ſiſit albū̄ puri uidū̄
⁊ facile cū̄ una aut cū̄ duab; exeat tuſſib; · Quo vō ī inicio egre
diente mīat̄ · m̄ eē leuis ⁊ nē obediens actōī atqꝫ v̄tus fortis
Puritas ſputi · mat̄ie puritatē oſtendit facilitas expuendi v̄tutē
expulſiuā̄ demīat̄ eē robuſtā̄ · Tali ḡ ſputo appente · ī iiij · ne
ceſſe ē ut ī vij. die exit ut appeat cū̄ colore albo eſſis erit expc
tanda · ī xiiij · Si aūt ī p̄ma apparuit digeſtū̄ ⁊ bū̄ coctū̄ eſſis ī
iiij · eueniet · Si aūt ī p̄ma aut ī ij · liquidū̄ ac ſubtile ſuit ⁊ in
iiij · mutat̄ ī rubedinē ⁊ ī vij exiet digeſtū̄ albū̄ hn̄t colorem
ſigt̄ eſſm ī xiiij · eē venturā qđ ī ſua p̄maꝫ cruditate ac ſub
tilitate uſqꝫ ī iiij · diuturnitatē morbi ſigt̄ · Si aūt ī iiij · ap
pareat quiddam cocc̄ōis hūs erit diuturnitas ⁊ morbi ꝓlixitas
ut lōginquitas ꝑ coctionis qn̄titatē ī eo appentem · Rurſus ſi
moratur ī ſua cruditate ⁊ ſubtilitate uſqꝫ ī vij · diem ⁊ egredit̄
cū̄ magno dolore ⁊ anguſtia ſigt̄ v̄tutem eē defectam · vn̄ non
ſum⁹ ſecuri ut poſſit morbū̄ pati deq̄ · G · ī lib⁹ ēſeos · Sputū̄ ī
qt̄ exiens vocatur ſerratus · Indigeſtū̄ vō dicit̄ ſputū̄ ·

Sputū̄ cū̄ ſcreatu ſeu cū̄ rtſcatione exiens **De ſputo.** de ſputo
triplicit̄ diuidit̄ · aut ē laudabile ⁊ ſalutis ſigūm · aut il
laudabile ⁊ mortis īdicatiū̄ · aut medioc̄ laudabile ē pu
rū̄ albū̄ leue iuncū̄ facile exiens ſine fetore nullā̄ ſpū̄ · i · aeri
ſpirato faciēs anguſtiā quo egrediēte pa · ſentit leuitatē · mx̄
ſi exierit ī t̄cio aut ī iiij · die · Qđ ſi ī p̄ma aut ſcđa die ꝯxerit
licet nō ſit malū̄ · meli⁹ tn̄ eēt ſi ī iij · aut ī iiij · ſuit egſſum.
hij · n · dies nūciatiui ſūt ⁊ ī ipīs nā ꝯplet digeſtionem ⁊ facit
cocc̄ōnē ⁊ ſputū̄ meli⁹ ē Si poſtqᵃ coctū̄ ſuit exierit qm̄ p⁹ qꝛ ſi
ān coctionē egredit̄ ſigt̄ mīm illđ odio hrē ⁊ ꝯtēnuā̄ v̄tutē
ei dn̄ari uͥ eum dapnare · Si aūt ſputū̄ · iiij · tn̄ſeat diē ⁊ in
vij · apparuit futuram ſigt̄ eē ſalutē ī lōgo tpr̄e ſigō ē ſaluat
qꝛ eſt bū̄ coctū̄ atqꝫ digeſtū̄ · tarditas ſalutis ē · qꝛ cū̄ moratū̄
ſuit ſputū̄ uſqꝫ ī vij · die duo ſigt̄ · aut duriciā̄ mat̄ie natē actōi

ĩobediētem · aut v̄tutis digestiue dig̃ defectionē coctōn ĩ iiij · die
ꝯplē nequiūis · g° quāto magis signū coctōīs fuit ĩĩiciō morbi vicinū
tanto citissimā ĩdicat salutē ⁊ quāto ab ĩĩicio elōgabitᶻ tanto tardita
tem salutis ĩdicat qꝛ nāa necē ē tm̄ ut hēat tpꝰ ꝯ a die ĩĩiciatiua
usqꝫ ad eā in qua fuit ab ĩĩicio morbi usqꝫ ad diē ĩĩiciatiuam ·
Illaudabilē sputū timoris signū ē uidelꝫ · viride liuid̃ · fuscū · venet̄ ·
nigrū · hij · n · sputi colores ostēdunt · aut sāguīs ustionē ⁊ co · ru ·
aut extinctionē caloris n̄alis q̄ differunt ĩ sē · quia sputū q̄ ē
ex ĩcensione sanguinis ⁊ co · ru · p̄ fuerat uiride ⁊ postq̄ᵐ mutatᶻ ĩ ve
net · ut fusē · Deinde ĩ nigrū mutatᶻ · Ꝭ aut sputū quia n̄al caloris
signt̄ extinctionē p̄mū ē colubinū · l · plūbeū sed uenetū · Deīn ĩ nigᵐ
mutatᶻ · Mediocre ē citrinū ⁊ albū si fuit aquosū aut g°ssissimū p̄
hoc ē rubeū post vij · dies appens · hij · n · colores ostendunt il
laudabilē eē morbū ⁊ mīa eiꝰ ĩdigestibilē · Sꝫ tm̄ hijs laudabiliꝰ
ē rubeū eē citrinū · qꝛ rubeū signt̄ eē materiam sāguineā ⁊ sāguis ē
cetis laudabilior humorib; ⁊ facilior ad digerēd̃ · qꝛ ū eiꝰ ca · ē ⁊ hu · ⁊
cū ca · ⁊ hu · digestiua opatᶻ v̄tus · Citrinū co · ru · signt̄ q̄ ponderosior est
n̄c cetis humorib⁹ p̄ter colerā nigrā quia ē sicca · ⁊ siccitas durissima
est h̄ coctionē actiōis quā ñ diuiditᶻ neqꝫ dilatatᶻ ꝑinde ĩdurata coc
tionē ⁊ ebullitiōī nō obedit · Ideoqꝫ rubeū sputū ĩ ĩĩicio morbi appens fit
laudabile · Maxīe si cū ea fuint signa salutē ostendencia sic̄ respirati
onis · leuitas ꝯfirmi absqꝫ angustia bonitas appetitus ⁊ ĩ tpē quo sole
bat dū sanꝰ fuīt ꝑcipue si nullū passionis sue hēat timorē ⁊ vrina
eiꝰ ⁊ pulsus quā sang̃ · q̄d si illud ꝑmaneat sputū nꝫ ullū decoctōīs
ĩco ĩ vij · aut · aut xiiij · appareat signt̄ grossiciē nīe ⁊ duriē ⁊ ꝯtīuita
tē sui mot⁹ ⁊ nūciat tarditatē crīs ĩ xxiiij · xl · ut ĩ lx · Vn̄ ñ sūt⁹ securi
de eius lōginq̄tate q̄n peccet · Infirmū aut mutatᶻ tpa l aer ĩ malas
qualitates ⁊ morb⁹ mutetᶻ ⁊ timorē ĩnuat l nūciat · Sꝫ tm̄ post lō
gum temp⁹ · qꝛ nīa signt̄ eē defectam ĩ coctōīs actōīn longinq̄tatē
timoris ostendit · qꝛ ē rubeū · ⁊ rubedo signt̄ leuitatē mᵉ actōī n̄atē
obedientem · Sꝫ tamē si male signes illud sequūtᶻ sic̄ duricia fe · de
fcō v̄tutis sp̄c angustia fortitudo sitis cruditas vrine acutā signt̄
nīm ⁊ amorē eē vicinū · Citrinū aut licet ĩ ĩĩicio morbi appens cū
ĩ iiij° · mutetᶻ ⁊ fuit ĩ eo coctōīs signū sicut sputi rubedo albedo vri
ne ⁊ laudabilia nꝫ sequūtᶻ signa nūciat salutē ĩ longo tpē esse
futuram qꝛ citrinitas acuīt · co · ru · signt̄ · vn̄ necē ē ut ñ longū tps̄
ut mutet illud ĩ ruborē ⁊ postea hēat aliud ut ꝯuītat illud a rube
dine ĩ albedinē ꝑinde lōgo tpē salutē denotat eē ventura q̄ si illa
ꝑmanꝫ citrinitate atqꝫ cōtinuate vsqꝫ ĩ vij · die fit pessimū · Maxīe si
illud mala sequūtur acuīcia sic̄ duricia febꝛ̃s · defcō v̄tutis sitis
sp̄c · angustia cruditas vrine · Ꝭ cū fuint morē ē vicina · ypū ypo ·

ſputū igr̄ citriū ī iiij. die apparens purū absqȝ ullꝰ alt̄ coloris ꝯmixti
one fit peſſimū. qȝ ſigt̄ pigritiam ac v̄tutis digeſtiue defcōnē ī q̄ de
fectione ſi n̄ ⁊ ſputū ī ea ꝑmanſerit q̄litate uſqȝ ī vij. die īntellige na
turam nō eſſe ꝑmanſurā uſqȝ ad coctionis cōplementum. vn̄ fit peſ
ſimū ⁊ mortis viam īnuātem. videlicȝ ī xiiij. ⁊ aliī feſtinatur. aliī xiiij.
⁊ aliī tardatur ſcd̄m q̄ntitatē peſſimaꝝ ſignificacōnū c̄traꝝ ⁊ c̄trarii
laudabiliū ⁊ illaudabiliū. Palam igr̄ īntelligimꝰ ſputū rubeū lauda
bilꝰ eē citrino ⁊ viāiꝰ eē ſaluti. Citrinū vō teliꝰ rubeo ⁊ viāꝰ tinno
ni. Sputū vō albū ⁊ tenue meliꝰ ē groſſo ⁊ ꝓpinquiꝰ ſaluti. qȝ ſigt̄ le
uitatē mē actōi nature obedientem. groſſū vō grauitatē mē diutiſſi
mam ad coctionē ſigt̄ quia nā neceē ē ut hēat ſpaciū tpꝛis ad ſbtili
andam mām morbi ut v̄tuti digeſtiue obediat. Deinde neceē ē ei
aliud tpē ī q̄o mām morbi digat g̊ peiꝰ groſſū ē ſbtili. maxīe ſi cū
ea groſſitiē fuit viſcoſitas mē ⁊ q̄ſi glutinoſitas qȝ ſigt̄ g̊ſſiciem
matīe ⁊ v̄tutis defectionē. groſſa .n. mā v̄tutis debilitatē ſi fuerit
morata ī pectore nequit egredi quia caleſcētē pectoris calore deſicca
tur fitqȝ rotundꝰ q̄ſi grando. Nō nūq̄m ſputū coliciū fuerit ī pectore
ſtā ⁊ utraqȝ mixta ī ſimul egrediūt̄. vn̄ appet q̄ digeſtū cuiꝰ ſpu
ti ſpem poſſumꝰ īntelligē hoc modo. qȝ pa. poſt ſcreatū n̄ quieſcit nec
morbꝰ alleuiatur. qm̄ illa albedo nō fuit de matīa morbi ſȝ de
ſtate ī pectore exn̄te. De ſignis digeſtionis de ſignis digeſtionis

Sufficiat q̄ntū diſputauimꝰ de ſputo laudabili ⁊ illaudabili et
mediocri oportet nos itaqȝ ſeq̄ ſignes coctōis mē ⁊ nō coctōis
viātatis ⁊ tarditatis erūpentis apoſtematis. vn̄ dm̄s ſ
ſig̊ nē coctōis īntelligitur ex rigore q̊ paciūtur ī ſirmi ī eo tpre ⁊
ꝑduriciā ſe. cū dolore extēſione mbꝛoꝝ. In q̄bꝰ ē apoſtema ⁊ venaꝝ
ligamētoꝝ ⁊ cordarū cū mb's ligataꝝ. Cauſa rigoris ē ꝓp̄ acuīe
mē mēbra pūgētis ſenſibilia. Duricies ſe. ē ꝓp̄ nē ſollicitacōm
⁊ motionē. qȝ cū nā mouet̄ ad coquēdam mām caleſcit ſan. cuiꝰ ca
lor ad cor venit. ⁊ a corde cū vitali ſpū ꝑ artias ad totꝰ corpꝰ mb̄'
formatio doloris ⁊ extenſio mbꝛoꝝ fit ꝓp̄ mām bullientem ⁊ cū coctō
nis v actōis v̄tute caleſacientem. vn̄ eliq̄t̄ ⁊ augmētat̄ ⁊ ſuū loc
ꝑ ſua q̄ntitate extendit. Ibiqȝ gn̄at dolorē q̄ ſeparacōm nectuntur hyſ
ſignis apparentibꝰ ꝑcerto coctionē ſpamꝰ matīe ⁊ uanitatē ꝯplemti
Cūqȝ ꝯplet ſuā coctionē eiꝰ bulliacō mitigat̄. ſeqȝ. refrigāt̄ dolor
⁊ extēſio minuit̄. Hoc aūt cū uidimꝰ īntendimꝰ ꝯplemtū coctōis
fore viānū ⁊ tpꝰ erūpendi apātis eē ꝓpinquū. Sic ꝑ ypo. ī af̄phoꝛ. c̄
gn̄one ſaniei dolores accīt ⁊ febres magis q̄m facta ſanīe. apā
te vō apto ī iiij. die ſi fit ſcreacō pauca alba iuſta ⁊ eq̄l ſigt̄
ī vij. die criſim eē futuram maxīne ſi ſignes ſiē diximꝰ appa
ruerit. q' ſi fuit rubea cū aliquāto ſaniei ꝯmixta ī inuit medio

citatem coctionis in vii. et est in xiiii. Si vero fuerit citratio citrina fit pessima
sed cum signes cum ea venerunt laudabiles et mutatur in albedinem vel ru
borem in v. aut in vii. minatur crisim in xl. vel lx. Si autem citrina ante quartum
diem apparuerit et mutatur in albedinem aut in rubedinem in iiii. non est mala
et significat crisim in xxi. esse venturam. Quod si appareat citrina post v. aut vii.
erit pessima et timoris minatiua et significat non fuisse de actione vel decoctione
nature. sed de duabus rebus. aut de acuitate materie. aut de multitudine quanti
tatis et angustia loci in quo fit causa. quia si causa fuerit acutissima aut mi
nus superabit naturam et cogit eam ut faciat ruptura apostemata ante tempus. Quod si infir
mus medicus citrauerit et siccitatem oris habuerit duritiem spiritus et anhelitum. aut
orthomiam fecerit in tensam vel intensam inter mortuos computabitur. Si autem
citrauerit saniem nec prius oportet mundificetur. aut xl. aut lx. vel inter. xl. et lx.
ab illo die quo apertum fuerit apostema futura est mors aut ptisis.
Possumus autem cognoscere que harum ventura probas aut malas sig
nes. quia si bone signes plures fuerint ac fortiores et apostema ante xl.
mundificetur minatur salutem. Quod si apostema non mundificatum fuerit ante xl.
mutatur in ptisim. Si autem signa timoris plura fuerint et fortiora postquam
quam mundificatum sit mors erit expectanda. Sed nec numquam rumpitur apostema
de exterioribus causis sic exactione infirmi se commouentis iram uocem et suc
citationem. aut culpa medici se ad medicandum festinantis apostema
cum calida et aperitiua medicina postquam aliquod coctionis signum appareat quod
cumque ante horum apostematum apparuit sit minus malum quam si rumpetur ante
coctionem. De causa digerente materiam

Multis modis adiuuatur materia ut digeratur apostema. et apostema aperia
tur. Sed tamen post oportet per unum fiat. unus modus materie est natura. aut membrum
in quo fit apostema etas et complexio infirmi tempus anni. aer. regio
verbi gratia. Si morbi fuerint calida aut sanguinolenta, membra calida vel apostema est
aut sunt nobilia aut carnosa. Infirmus iuuenis calidus eius complexio cali
da tempus estiuum aer et regio calida. significant velocitatem digestionis
et aperiendi apostematis plerumque hoc fit in vii. die. quod si fuerit contra
rium ut sit morbi flegmatica membra neruosa et dura tempus hyemis etas
senilis similiter aer et regio frigida in duratur materia apostematis et tar
datur ad aperiendum. Si autem causa fuerit commixta calida vel cum frigido.
et humidum cum sicco. fit velocitas et tarditas vulnerandi apostematis secundum quod
plus harum qualitatum et minus quemadmodum si acuta causa sit maior vulnus
fit velocius quam in vii. aut in xiiii. Si autem sit frigida morabitur vulnus
aut in xxiiii. aut in xl. aut in lx. Si autem ee fuerint equales fit apertis
ruptio. inter xxiiii. et xiiii. Alium confortatur membrum in quo fit apostema et expel
lit naturam ab illo talium loci quod possumus cognoscere per motum membri. quia si membri mu
tatio sit post ferum extenuationem et signum coctionis appareat in urina spu
to et egestione et uirtus erit fortis ad expellendam naturam quod natura nata

ciat cum urina aut egestione aut sudore sitque hec causa ad salutem. Si
enim fiat purgatio per urinam exiet multa et turbida et rubicunda. Si autem
cum egestione egrediatur tincta est et colica et liquida. Si vero per sudorem
exit multus et calidus et fortem habet odorem quod si expulsio fiat in angustiis sig-
nis coctionis appareat et virtus erit fortis ad expellendam nimium ab interioribus
ad exteriora et nobilibus membris et insensibilia que sunt parata naturaliter ad recipien-
dos corporis humores naturaliter sicut ad alas fundamentum testiculorum in-
guina et cetera membrorum concatenationes et aliud materia mandatur ad membra
superiora et aliud ad inferiora. Materia enim si fuerit levis et subtilis ascen-
dit ad superiora membra et vadit ad alas aut post aures et fiat ibi
apostema. Si autem fuerit grossa et gravis descendit ad inferiora scilicet ad testi-
culos aut inguina. Possumus intelligere si materia sursum aut deorsum
fuerit ventura quia cum vult sursum ascendere antecedunt dolor capitis
et pectoris et spiritus angustia. Si autem ad inferiora vel est descensura deorsum
precedent dolor ventris lateris extensio pectoris ut pectinis gravitas.
Sed stulti medici minime videntes esse commotam ab interioribus ad exteriora
putant bonum esse si confortent exteriora ut illam materiam non recipiant
unde cathaplasmata et res confortantes ponunt scilicet eam frigidam confor-
tationem facientes quod cum faciunt committunt nimium ad propria loca unde
perit infirmus. Sed peritus medicus videns materiam ab interioribus ad exterio-
ra esse commotam studet quod omnino educatur ut interiora membra sanentur quod expla-
nabimus cum de cura disputabimus. Sed cum movetur materia morbi nec ullum in na-
ture posse invenitur per quod adiuvetur ut foras expellatur nec apparet in urina
nec in egestione aliquod signum demonstrans materiam extrinsecus esse expulsam
nec in aliquo membro exteriori tumor vel adhuc apparet per quod sciamus etiam quod materia
sic foris educta tumorem nunciat. Non enim sumus securi quando materia currit ad
cerebrum aut ad aliquod membrum nobile unde peior nascitur morbus. De dif-

Vera pleuresis differt a non ferentia pleuresis vere et non vere.
vera cum propriis eius signis que sunt duricia febris angustia
spiritus. tussis [?] sicca punctio in latere. Que acuta febris sequitur
extensio pulsusque duricia similis dentibus serre. Cumque apostema ma-
turatum fuerit et rumpitur nec vulnus ab omni sanie mundificatur velociter
mutatur materia ab interiori dyafragmate ad exteriora et iuncta cum pulmone
generat peripleumoniam quare de causa dolor cessat quia pulmo est insensibilis et alii
cadunt in peripleumoniam postquam apostema rumpatur. ¶ Non vera autem pleu-
resis habet has significationes videlicet gravitatem lateris absque tussi et sputo quia
morbus eius extra spiritus instrumenta. Pertinde pulsus corporis est mollis et levis et po-
sita exterius manum super locum passionis mox sentiunt dolorem et aliud
tumor apostematis apparet extrinsecus quod cum cirurgia in summo vel in fluxu
curatur. Calidus itaque spatiis apostema cognoscatur per acuitatem
vulneris infirmi quia corpus est fundamentum sanguinis quod cum deficiat ...

de dif. pleuresis

dificacōe sāguīs īmūdꝰ pmanꝫ sāguis ꝛ corpꝰ nutrens mutat .i. ī
acuitatē ꝛ siccitatē tussis desiat ut tusses sicce sint qꝛ m̄ eē ſꝑ̄
istrū ē pulsus cor̄ durior ē pulsu plemeticor̄. **De signis pyplomie**

Peripplomā vō ītelligimꝰ cū rubore facī pacienciū.
ꝛ lingue plūbimis labꝫ calore extremitatū corporis putritate
egestionis ꝛ urine tarditate ꝛ copia eoꝝ plim ꝛ supini iacent
ſm retinent̄ sopno. vixqꝫ excitant̄ cū magna voce ut sono asopno
Cūqꝫ dormiūt oclōs hnt̄ apertos os hnt̄ aptū. pulsus ē tordiacus
ꝛ debilis ſꝑpue velꝰ si cibo ꝛ potu repleti sint aliū alienacionē
paciūtur ꝛ sensus corrupcōm ꝓpt siccitatē humiditatis eor̄ qbus
appropinquātibꝰ morti mult quidē sudor accidet extremitates eor̄ in
frigidant̄ ꝛ sepe desiant. puls qꝫ eor̄ fit paruus ac spissus qꝛ si
confortent̄ ꝛ sputū sit tante quātitatis q̄ sanies pulmonis penitꝰ mūdi
ficet̄ ꝛ ī bonas qualitates mutet̄ ut sit albū lene uiscū facile
qꝫ ad excreand pauca paciēti nullū faciēs dolorē ꝛ careat putida
uiandā ostendit salutē. Sꝫ si sputū fuit nulla ꝛ saniosū putidū cū
de sca uarie uiandā indicat mortē ad eē. Que passio ī hyeme plim
fit ꝛ ī fine autūpni ꝛ ī vere ꝛ estate lꝫ raro fit ꝛ ī omībꝰ etatibꝰ et
mulieribꝰ instrus caretibꝰ ꝛ plim senioribꝰ. Vñs .n. cor̄ ē defecta
ꝛ ī tollerabilis. Vñ senes hanc passionē īcidētes moriūtur. Iuuenes
plim saluant̄. qꝛ hec passio nullū dolorē facit iuuenibꝰ. pulmo .n.
īsensibil ē porro passio que mībꝫ sensibilibꝰ contingit velocꝰ mortē
iuuenibꝫ q̄ senibꝰ īfert. Iuuenes .n. ꝓpt sensus acumē ꝛ dolorē pul
monis ꝛ calorē cōplōnis cor̄ sensibliores sūt. Vñ morbi moriūtur do
lorem pati nequiunt senes aūt seu seniores ꝓpt frigiditatē suap cō
plonū morbi dolorē nō multū sentiūt ꝓpt q̄ ñ moriūt̄ ut ꝓinde
non cito moriunt̄. **De alienacione**

Alienacō q̄ fit ꝓpt passionē dyafragmatis ñ ē cōtinua qꝛ do
lore cū acumine fe. crescente augmētat̄ ꝛ illis mitigatis mīo
rat̄. Morbo dyafragmatis īcipiēte paciēt̄ īueniūt dolorē ꝛ ī y
pocōdris extensionē ſpc̄ cor̄ ē īordinatus qꝛ cū alienacōm ē puus
ac spissus. desinente aūt alienacōe mō fit magnꝰ ꝛ tardꝰ ꝛ modo
spissꝰ. Cā. fortitudo ꝛ defectō alienacōis ē. vr̄ sic. Cā fortitudinis
ꝛ defectiūs alienacōis ē. qm̄ alienacō si fuit pua fit ſp̄s puꝰ ꝛ
spissus si fortis ſp̄s fit magnꝰ ꝛ tardꝰ qꝛ qm̄ alienacō confortat̄ pa.
ignorās cōm̄ꝫ flatū ītus. Deinde cū fortat̄ subito emittit. Aliena
cio aūt q̄ fit ꝓp passionem cēbri īcipit cathamodicū augmētū sui
contīuacū nꝫ fe. cessante ꝛ mitigāte cessat ipa qꝛ passio teccūa cēbꝫ
ē. Ideoqꝫ flatus cor̄ īsensibil ē. ꝛ pulsus puissimꝰ ē facies ꝛ capud
cor̄ minimū paciūt̄ dolorē ꝛ calorē. oculi lacrimātur. Mox nares a
qm̄ distillant ꝛ os cor̄ emittit liquorē.

De tpib⁹ modoꝝ

Diximus qm̄ curā hāx passionū
incipiam⁹ oꝫ ut de morboꝝ vniusoꝝ tpīs signe disputem⁹ ut pos
sim⁹ inueīre ad sciām nob̄ ostensiuā in quo tpre abū debeam⁹
cibū ꝛ medicinā offerre ꝛ in quo nō · vn̄ dīus q̄ tpra morbi sūt · iiij.or
sicut diximus clares · iiij.or eē que sūt duob⁹ mōis · aut · n · velocem
hn̄t motū ꝛ cito ad fine deveīunt sicut iacutis passionib⁹ aut s̄t
diutina sic ī ītpolatis ꝫc · Tempa acutoꝝ morboꝝ dup̄r sūt · aut abī
icio morbi usqꝫ ad fine sūt pducēcia Infirmū ad salutē sīı ad mor
tem · aut abīnīcio vnaqꝫ die sunt exīcia · Rursus tpra q̄ diximus
eē · iiij · h ec sunt · Iniciū · augmētū · status · ꝛ declinacō · Iniciū ē cū in
cipiat morb⁹ ꝛ ei⁹ accīcia paulatī crescūt, oīa vel plurima appeant · au
gmētū est cū iniciata cōplentur accīcia ꝛ molestiora s̄t ī capiunt
ꝛ acrioꝛa quousqꝫ repugnacō nāe morbiqꝫ appeat · Status · n ·
est cū repugnacio utriusqꝫ appeat usqꝫ ad c̄sim ꝛ purgō fiat crisaiqꝫ
spēi ꝛ ī hoc tpre sepacōm morbi siue ad bonū siue ad malū exspecte
mus · Declinacio ē abinīcio c̄sis ꝫc · mitigantꝫ furorib⁹ cublitū acci
dencia sic ꝫc · sitis · ꝛ filium usqꝫ ad salutē · tpra aut ꝫc · quaīqꝫ die
existēcia lꝫ sēsu nō appeant quartaꝫ · y · qd ee uidetur · rō tn̄ ondit
illam eē aliau⁹ c̄etis siue ī die siue ī nocte q̄ duob⁹ mōis testificatur
vno qꝫ ꝫc · c̄sescēte īfirm⁹ solut⁹ ē ꝛ suauis q̄ plim fit ī aurora pp
suam frigiditatē calori ꝫc · repugnātē · alio exsciā rr · n̄ naliumm
omīs eī ustio h̄t fine sicut omīs mor⁹ · g.o q̄ h̄t fine necō h̄t mi
ciū · Si u ō miciū habuit · necō paulatī ascendit usqꝫ dū ad fine
accedat ꝛ c̄esat · Deinde īcapit · h · n · n̄ ita fuit nꝫ īiciū nꝫ finem
huissꝫ · Itē impossibile ē corp⁹ pati multū ꝛ magnū c̄uū si subito
venit · sicut uidemus ī mortalis passionibꝫ subito corp⁹ agredientib⁹
ꝛ ō nullo m̄ s̄ repugnante destruentib⁹ · Nā · n · cū subito ad c̄uum
s̄ cuenit nō pōt illd̄ sustinē fugit an̄ illud · sꝫ si catamodicū vel
cat tollerando ei repugnat cōsidant ut cōcordat omīs ph̄i · Item
omīs ph̄ici · qꝫ c̄enicus calor q̄ ē cā ꝫc · nō calefaciat corp⁹ totū n̄
p⁹ ueīens ad cor illud calefaciat ꝛ a corde calor corpi mandatur
ꝑmite diffiniūt ꝫc · eē calorē nō naturalē ad cor p⁹ veientē ꝛ a
corde ad omīa mēbra corpis actoīqꝫ naturali nocentē · vn̄ ī po
est ut calor a corde ꝑ omīa mēbra diuidatur subito ꝫ paulatī ꝛ pre
cedet eam fatigacio ꝛ dolor pp · calorē se ad sēsiblia mēbra mouē
tem · sꝫ cū calor ꝑ totū corp⁹ diuiditur n̄ ī cendit menb⁹ ꝛ calefaciat
subito quia si ille calor talē virtutē hēret omīa mēbra destrueret
ꝫ paulatī īcapit quousqꝫ ad fine veniat scdm q̄ vires corpis il
lum ferre poterunt · vn̄ c̄esat ꝛ postea īcapit sicut uidem⁹ ī coi
re nō naturali ꝫ nō ī una re ꝑmanētē · i · nō ī eodē statu · pa
lam g.o ē · q̄ cōmunē ꝫc · hūt iniciū · augmētū statū ꝛ declinacionē

lis sensu non appareant. Sed tempora diuturni et repolaci morbi diuiduntur dupliciter
aut sunt ab inicio usque ad finem. aut sunt in unaquaque exacerbacione tempora uero
diuturni morbi difficillima sunt ad cognoscendum. quia necesse est inuestigari di
uersitatem incepcionis et declinacionis accessionis quibus morbus intelligitur. unus est
festinacio et tarditas febris exacerbacionis. secundus est breuitas et longinquitas temporis
tercius est magnitudo et duricia eius aut paruitas et leuitas. festinacia febris est
si prius quam solita erat incipiatur significat in augmento esse morbum. Nam si febris ante
solitum incipiat febris est in augmento. Si tardatur declinacionem morbi ostendit. Si
autem custodierit sua tempora fitque post nunciacionem signorum apparicionem de
monstratur esse in statu. Quod si prius quam significaciones appareant exacerbacio eue
nit innuit morbum in inicio esse de longinquitate et breuitate temporis accessio
nis quia fiat longior quam solebat esse significat morbum in augmento esse. Si autem
breuior ostendit declinacionem. Si uero fuit equalis fitque post apparicionem nunci
acionum signorum statum morbi denunciat. Si autem innuit morbi inicium .v.
gratia febris terciane rigor incipit in prima hora diei et quiescat febris in fine .vi. hore
et stat quiete a .vii. usque ad finem noctis. febrem igitur intelligimus esse
per .vi. horas et quietem per .xviii. quod si hunc terminum custodierit significat morbum
esse in inicio adhuc. Si autem exacerbacionis tempora inceperint augmentari et tempus
quietis minui intelligimus morbum esse in augmento. quemadmodum si tempora ac
cessionis fuerint .xii. hore aut .xviii. et tempus quietis .vi. appellantur. au
gmentum quod si hunc ordinem seruauerint et appareat significaciones ultimitatem
morbi denotantes dicimus morbum esse in statu. Si uero tempus accessionis mi
nuitur et tempus declinacionis uel quietis augmentabitur ut tempus accessionis sit per ho
ras .vi. et tempus quietis per .xviii. Intelligimus morbum esse in declina
cione. Si uero fuerint equalia ut tempus accessionis sit .xii. hore et quietis .xii. significant
duo. quod si fuerint antequam appareant nunciatiue significaciones demonstrant in
icium morbi. Si post augmentum inciant tempus quietis .vi. modis est. aut
festinatur aut tardatur. aut elongatur aut abreuiatur. aut agrauatur. aut
alleuiatur. Quanto fit tardius uel durius tanto magis augmentatur accessio
et quanto plus est festinans uel breuior tanto plus decrementum morbi significat.
Si autem fuerit equalis post apparicionem nunciacionis signorum statum morbi innuit
Si autem ante nunciatiua significat inicium morbi. De leuitate et grauitate temporis
eodem modo intelligitur. quia si tempus quietis fuerit grauius augmentum significat. Si leui
us decrementum significat. Si autem fuerit equale ante apparicionem nunciacionis signorum
inicium ostendit. post autem certis statum morbi denunciat uel denotat febris. prodite
inuestigacio facile intelligitur quod patet sensu quoniam ab inicio rigoris ac fatiga
cionis adest frigiditas extremitatum propter calorem naturalem ab exterioribus ad in
teriora fugientem. cum febris paulatim incipiens per totum corpus dispergitur quousque
quia membra calefaciat. extremaque cum rigoris frigida fuerint inicium mor
bi uocatur. et ab inicio febris incipiens augmentari usque dum corpori toti in
illa coloris augmentacione equaliter est conspiratur augmentum uocatur. Item ab illius

calorīs tpīe ēēlit̄ ī toto corp̄e manētis. Vsq: dū ultimā fuorīs et
stamāū suoꝝ accessionē feb̄s fiūt angustata ⁊ īfirmi magnā paci
untur siti ⁊ angustiā ⁊ pannos qb⁹ sunt coopti eiciūt ⁊ frigidis ꝓ
ximam accessionē caloris īfundi desiderāt. sudore ꝑ corp⁹ apparente
⁊ omnib⁹ accītib⁹ qēscē ītapicītib⁹ statim appellam⁹ ⁊ apūs. sudoris dom̄
ī toto corp̄e. apparuit fe. qz declinauit ⁊ pa. qēuit ⁊ sopn⁹ uēnit ī cepit
declinacio dr̄. Sufficiat q̄ntū de sc̄a accītoꝝ inb⁹ disputauim⁹.

Oportet aut̄ nos scire quomō possim⁹
morbos sc̄dm̄ sua tp̄a dietare ⁊ ꝗ curare. Vn̄ dīns q̄ quēit
nob̄ uolētib3 morbos dietare sc̄m sua tp̄a capitis dolorem
⁊ caloris ⁊ angustie ultimitatē īuestigare. Nam si uidis h3 morb̄
ītapicītib⁹ h⁹ morbos ꝑ acutos eē īapias ītelligas corp̄q3 matiam a
cutissimā moui uelocissimū hitem. S3 si cū capitis dolore exīte ad
signū coctionis ī die t̄cio appeat ēsim ī die iiij. expecter. Si ī iiij. ē
sit erit ī vij. In vij. apparens nūciat ēsim ī xi. aut ī xiiij. Qz si fui
m⁹ certi q̄ ēsis ī iiij. ueīat signib3 dc̄is. hec demrāntib3 bonū est
phīre cibū. ī hys. iiij. dieb⁹ n̄ aliqd̄ ꝯtium fuit. Sili pu̇ul' etas ca
lida q3 īfimi cōplō ut pori largi ut poroꝝ largitas ⁊ multū fuit de
corp̄e more soluto dissolucī. aut cōsuetudo fuiat multū cōmedēdi h⁹
.u. exītib⁹ nō oz cibū phīre quia ūtus pri debil' ē ⁊ inb⁹ coꝝ sc̄
ī angustō. Vn̄ n̄ fuit cū cibo ꝯfortata ūtus coꝝ deficiet. S3 tam̄
decet nos cauē ne cibū offerām⁹ ī statu morbi ne īpediat̄ nā adi
pugnand' morbū. Sili hīitib⁹ cōplōnes calidas ⁊ dissoluaonē corp̄is
nō oz cibū prohibi. Eodem mō hys qui sūt ī sanitate soliti mul
tū cōmedē cibū. si negauim⁹ ⁊ postea eis subito dedim⁹ hac subita
mutacōē molestari īcapiūt q3 cib⁹ n̄ sit solūmō ꝑ corporis nutrimēto s3
ꝓpt̄ ūtutē cōfortandā ⁊ custodiēdā ne deficiat. aut deficiam regat
ne fiat defectior. Pinde oz nos. ne oīo hys cibū auferam⁹ s3 si ꝑ cto
ēsim ī iiij. die expectam⁹ dam⁹ mellicētū. si cōplō stomachi pacietis
fuit frigida. si aut̄ calida rosatū ꝯcedim⁹ eis sirupū. aut uiolat̄.
sucatū mali g̃. ⁊ silia que si eis nō sufficiat ad ūtutē regendā dari
ꝯueīt ptisan. colat̄. S3 tam̄ nō multū ne aggrauans īpediat nām
ad repugnand' morbo aut ūt⁹ nē defcā negat cibū digerē. Vnde
dimittit eū ⁊ mutat̄ ī malos huōres ꝑ chimos fitq3 cā ꝑ ueniendi ī firmū
Pinde oz nos cū uolum⁹ dare cibū aut medicinā aut ꝑ q̄ram⁹ de
cimacōm fe. ⁊ dissolucōm āgustie ōnīq3 accītiū. q3 nā īls tp̄e n
nullū hr̄ īpedimētum ⁊ q̄ad modū decet prohīrē cibū ī ultiō febris
acumīe sic ī diē status h3 sit par aut īp. abstinēdi sūt a cibo ista
mediāā ne īpediat̄ nā ⁊ morb⁹ ꝯfortet̄. Dies .n. stat⁹ ē ducētō .i. ī
firmi ad bonū siū ad malū. Si ad bonū īpedit̄ n̄. ad cōplend' illd' bo
q̄ malū est. Si ad malū angustie ⁊ labores nē geminat̄ hoc

testificat᷑ q̄a plurimū morte̅ ī statu venire ꝑspiciam⁹ hac de cā nō decet
mediā monī morbi aut eius accidēn neglige̅ ut sit sciens · utrum morb⁹
sit velox aut sit tard⁹ ⁊ an ei⁹ accidētia calida sint aut frigida · tar
·n· īvestigacō morbi nimis facit intelligi utrū morb⁹ sit acut⁹ ⁊ status
eius vicin⁹ aut e̅cōn · hys certificatis poteris scire ī q̄ tpr̄e debeas cibū
dare ⁊ ī q̄ ꝓhibē̄ · vt g̃ . Si certissime cognouit morbū eē̄ peracutū ⁊ cessim ī iiij.
die fieri ꝓhibeat cibū ⁊ det q̄sdam sirupos q̄ sint eis conuenientes · In
firmus .n. cū hac medicīa ⁊ illis accidētibꝫ statim ī hys iiij. dieb⁹ ꝓ
tinebit · Sꝫ tū si aliq̄ illoꝝ ī pedimentoꝝ q̄ diximus sit̄ ꝑuisl̄e etatem
aut calidam cōplexiōne̅ · aut raritate̅ ul largitate̅ poroꝝ seu cōsue
tudinem multū comedēdi ī sanitate · Nam si unū ex hys habuit dā
dū ē ptisanī colatū p⁹ · ⁊ ij · ⁊ iij · ⁊ iiij · prohibeatur q̄ si cētis usq̄
ī vij · ꝑmā̄sit dam⁹ ptisanū colatū aꝑ dic usqꝫ ad v · ī vi · ⁊ vij · ne
gamus ⁊ solos sirupos eis tribuim⁹ · Simili mō oꝫ ut faciam⁹ ī omni
morbi acuti statu lꝫ sit long⁹ aut breuis · eodē mō ī ꝑiod⁹ faciend⁹
est cibū ꝓhibeam⁹ ī die accessionis nꝫ cōcedam⁹ eis cibū n̄ q̄este
te fe̅ · Interpolata .n. die conueīt ei dari cibū q̄ntū n̄ sustinꝫ ⁊ vi̅tu
ti quoqꝫ sufficiat · uerū ⁊ ē ut sit conueniens cib⁹ ⁊ bonū chimū generans
Qd̾ si morb⁹ videt᷑ diutin⁹ eē̄ ⁊ ad frigiditatē ꝑtinēs · dietari in
firmū decet cū sīlalib⁹ cibis calorem hn̄tib⁹ modātum ⁊ caueda
sint frigida ⁊ stiptica · ne morbꝫ tardioꝝ ⁊ g̃ssioꝝ fiant ⁊ ad digesti
dum diurioꝝ ⁊ q̄ nē ī obediens · Item ī anxio ⁊ paucitas cibi diu
turno nō conueniunt morbo q̄r virtus antequā status veniet deficiat ⁊
nō pot morbo repugnare statu aut ꝓpinquante ⁊ nā morbo resis
tente ⁊ eum expelle̅ īcipiente · auferend⁹ ē cib⁹ ⁊ dandū ē melli c̄tū
qꝫ cib⁹ ī illo tpr̄e īpedit nām ad cōplendam suā actione̅ materiā mor
bi expellente̅ · Sꝫ si egone̅ neē̄ fuit huectari dabim⁹ oxozaccām
⁊ silia ⁊ caucant cū a forti laxatiō · Cumqꝫ uideam⁹ nām cū hac
dieta attenuari ⁊ alleuiari ad actōm nē purgam⁹ eū cū leui
⁊ facili farmacā · aut clisti sedm̄ q̄ nouim⁹ q̄ hoꝝ fuit conueniens · Ca
uendū tū ē tonē ni fuit g̃ssa · ne eq̄lr cū acuminē farmac nō obe
diat nē ꝑꝑ sui g̃ssiciem · vn̄ gn̄at ī firmo angustiā · Sꝫ bonū ē sicu
cīam⁹ epithīata cachaplāta fomētū ē plin · calefomē ⁊ silia hys · Sꝫ
tū p⁹ ī hꝫ vestigem⁹ nām cuiusqꝫ menbri ⁊ q̄ntitate̅ sui caloris
frigiditatis ⁊ humiditatis ⁊ siccitatis · et si acutū ht̄ sensū n̄ ne ut
repugnꝫ unicuiqꝫ loco ꝑm nām suam virtute̅ ⁊ ꝑꝑm · qꝫ si cōplōnis
corruptō aut fit ī toto corꝑe · aut ī uno ul ī duob⁹ mēbris · Oportꝫ ite
rū intelligi qꝫ sensibilia menbra cici⁹ paciunt᷑ q̄m alia · maxie̅ si fu
erint nobilia ꝑꝑē acutū sensū q̄ habent · possum⁹ itaqꝫ nām unicuiusqꝫ
mēbri cognosce̅ ꝑ existencia ab eis · sicut ꝑ motū cordis nām cerebri oste̅
dentem ꝑ screatū pectoris ⁊ pulmōis · ꝑ urinā epatis renū ⁊ ve

sicc ꝑvomitū stomachi ꝑegestionem īntestinoꝝ ꝑsudorē loca q̄ sūt vicina exteriorib' corporis· Rursus īvestiganda est qualitas morbi ⁊ eius quātitatis sit ut ī mēsura eiusdē quātitatis cibū ⁊ medicinā apponē sciamus ne plus dantes q̄ quātitas ē morbi suā mutemus cōplonē· Sufficiat quātū diximus de acuta fe· ⁊ cura ꝟ cā ⁊ eius signis·

Sed p̄dc̄a morbi q̄ sūt molesti atq; suspecti ad mortē ꝟ ad timorē oꝫ nos abinicio studiose īspiciam' ꝑut humana rō eos īvestigare potest· maxīe ī iiij. reb; studium hr̄e q̄s ypo· auctoritat ac p̄cepit cū dicer̄ oꝫ nō solū se ipm̄ cū preberet q̄ oꝫ facientē ⁊c· In hac visione decēs mēat nobis ypo· cā sanitatis ut corrup̄nis īfirmi· iiij. mōis s. un' ꝑtinet medico q̄ scdo' ī firmo· tcīo' ministris ⁊ visitantib;· q̄rt' exteriorib' cāis· Sic aere ī dom̄tis loco ⁊ multis hys silib'· Quia necce ē ut īfirm' sit obediēs medico· ministri fideles dilc̄i studiosi ī artificio cibi ⁊ pot' ⁊ medicīe ī dom̄ta ⁊ dom' ⁊ lectus parent̄ ⁊ silia studeant visitātes n̄ veniant ad eum n̄ fe· mitigante ⁊ corpe īfirmi alleviante ne īfirmus eos sic aīmū h̄ntib' īpediatur s. ⁊ n̄· nc aliq̄d dicant nūq n̄ sint acceptabile leribile· atq; risibile nc diu cū eis morent̄· Exteriora vō ut aer ī dom̄ta oꝫ ut sint tēpata ⁊ cōveniētia ꝑm cōplexionē ipoꝝ· aer vō nō sit calidior q̄ oꝫ ⁊ īdumēta tēpata· ⁊ scdm̄ cōplonē tp̄m· Mansio sit undiq; visibil' porte eius septētonales tectum alt' pavim̄tū fcm̄ de marmore de aqua frigida īfusū ⁊ plenū aromatib; ⁊ frondib' ⁊ florib' sic saliab' rosa viti viola basilicū venusar ⁊ silib;· Medic' lꝫ sit ī hac arte ꝑfectus ⁊ nō solū ī logica sꝫ ⁊ ī ethica ⁊ phisica· Necce est tn̄ ut sit studios' ⁊ longo tp̄e usitatus ad suinendū īfirmos ⁊ ad agnoscēda iiij. tp̄a morbi· i· ītiū· augmētū· statū· ⁊ declinacōm ut ī uno q̄q; tp̄e opet̄ ꝑut oꝫ· v· g· Si vidit īītio morbi q̄ necce sit farmacia ꝟ flomia festinant ea agat p' q̄m morb' cōfortat' augmēter ⁊ natura debilitet̄ possim' aūt ītelligē qn̄ sint necitas p̄gandi ꝑmotionē materiei ⁊ subtilitatem ei' de loco ad locū se moventis ⁊ ex tuiscens exeuntis modo cū vomitu mō cū egestione possim' ⁊ scire utrū m̄ cū vomitu debeat egredi· aut cū egestione· Si cū vomitu videbim' ab hoīacōm ꝟ magnacōm an̄ oclos dolorē ī capite· hys ita q; apparentib' cognoscim' m̄m ee subtilem facilem ad movendū q̄ sm̄ debeat exire ꝑ sup̄iorē ꝑtem sequant dolorē ⁊ gravitatē īvenir· Si m̄ sint pinguia aut gravitatē ⁊ extēsionē si fleumatica sint· Si aūt subtil' ⁊ levis m̄ appeat ꝑvocanda erit cū vomitu· i· cū succo aplias ⁊ oxizacca cū modico sale aut ptisana cū oxizacca· Si vō neccitas sint purgandi īferius fiat purgō cū oxifen· pruniis Jumbis mor· casiaf· manna· rodozacca· ⁊ silib'· Que si fe· sint le· ⁊ virtus fortis· lꝫ catardicū offerātur· q̄ R· mirab· ciī mīdacū· ʒ· vij· Si scd

ꝯuim nobis ī initio morbi obuiauit ꝑ q̄ nō audem⁹ h̷ catarticū
facē sicut cruditas ⁊ duricia materie ūtiusq; defectō · cauēd̄ ē qn̄
to magis potim⁹ nī faciam⁹ illd̄ ī augm̄to nī ī tp̄e statu vicinā te
hoc · n · si fecim⁹ nā īpeditur ⁊ dimittit morbi repugnācōm ⁊ iñ pp̄ siu
grossitiē nō elicit̄ nī obedient catartico ⁊ iñ nō obediēte n̄ ꝯtinuit
farmacia ad sp̄ale corpis humiditatē · vñ īpedit̄ n̄ ⁊ morbū reliqn̄s
ur desinēs ꝯ ūtit se ad repugnād̄ potēni · ꝑm̄ nō sum⁹ secī · qn̄ amor
bo n̄ vincat̄ ⁊ tm̄ eū fugiat · Oꝫ g° tūc tp̄is catarticū negare ⁊ studi
um īpendi ab initio usq; ad statū cū suplem̄to nē ut ūtus custodiri
valeat q̄ cū fit cū dieta ad digerend̄ facilima laudabile chimū fac̄te
⁊ ūtutē custodiente sicut ptisana ⁊ mica panis lota h̷ tm̄ fac̄d̄ ē in
extremitatib⁹ diei · maxime ī aurora ⁊ ī crepusculo pp̄t aeris frigi
ditatē calori fe · ī illa hora repugnātē · Sꝫ cū hec fe · ab īnitio morbi
usq; ad statū fuit acuta ⁊ dura · necē ē ut omib⁹ eo tp̄ib⁹ dom⁹ sb̄ti
lem dietam · Sic · n · ꝯueīt f̄ ī omī morbo acuto qui uelocē hīt mo
tionē ⁊ statū breuē · Grauior aūt ⁊ tardior si fuit ī grossam⁹ dietā ini
tio ut ūtus custodiat̄ · appinquāte aūt statu subtiliam⁹ dietā · bonū
ē est si calorē stōchi extinguam⁹ ī illis tp̄ib⁹ · videlꝫ cū succo mali
g̃ · vna hyemali melone palesti ⁊ hys silib⁹ · Cauend̄ ē tm̄ ne de
m⁹ h̷ ī statu · n̄ cū fuit magna nc̄citas · Q si stiptice fuit nē huē
faciam⁹ eam aū statū cū māna viol̄ · zuccā · solutas ī aq̄ · ca · aut
cū succo cucurb · assate · Si aūt forci⁹ volum⁹ humectare · ℥ · vij · cassiaf̄
mūdate q̄ si ꝑ h̷ nō soluat̄ fiat pessariū · l · suppositoriū · Q R̷ · viol̄ ·
· ℥ · i · liq̄r · ℥ · ij · licij c̄tauree ℥ · iij · diag̃dij · nit̄ · aū ℥ · i · ī modū ossium
dactilor̄ fiant cū olō viol̄ · deinde supponat̄ · Si aūt hec n̄ suffi
ciant clystē eis faciam⁹ · Q R̷ · viol̄ · spīne egyptiace malue ordi
mūdati · aū ℥ · i · furfuris frumti qn̄tū cū īuna q; manu potīt capi
scle · frondes · x · sebestē · xxx · iinbas · xx · omīa coquāt̄ ī iiij · lib · aq̄
quousq; ad tciā ptē redierit · deinde ī viij · ℥ · eo iuris colati mitta
tur oli viol̄ · ℥ · i · zucci · ℥ · i · obsomogari · ℥ · ij · salis ℥ · ij · nit̄ ℥ · i · app
pinquāte aūt statu ⁊ n̄ morbo repugnare īcipiente stō⁹ oīo cabo
dꝫ eē ī anitus · n̄ magna coegit nc̄citas · Et ad refrigerādū calo
rem stōi dam⁹ silliū cū succo mali g̃nati aut cū succo melon̄ pa
lestinor̄ q̄ si dubitam⁹ ne ūtus deficiat ī statu nī morbo resis
tere nī eū tollare possit ꝯfortam⁹ eā cū ptisano colato ⁊ pane
loto · Sꝫ tm̄ par̄ qn̄tū ūtus sustinē potīt ⁊ q̄es ī firmi ut ī firm⁹
sentit̄ · Si aūt dolorē capitis paciāt̄ humectabim⁹ nares cū olō
viol̄ · ueniuf̄ · ⁊ silr̄ plante pedū fricent̄ cū palmis manuū puel
larū vnctis cū olō viol̄ · ⁊ ueniuf̄ · ⁊ timporib⁹ ponam⁹ cathapl̄a
ex sandal · al · ⁊ rosis · farina ordei ass̄ omīa puluificata cū succo
spīune tepentur · aut cū aq̄ · ro · olīn q̄z ro · cū modico aceti mixt̄ ·

uidorandū ē fronti ⁊ tēporibꝫ. catapla ponatur sr̄ epar ⁊ stōchū. Qr
hr̄ sandal. al. ⁊ ru. añ. ʒ. ij. rose ʒ. ij. ⁊ s̄ corticī. cucurbite ʒ. iiij.
frondiū uiridiū mel. ʒ. iij. caphe ℈. j. omīa tpāta cū succo sp̄iune
ponēde sūt ī pannū to hr̄e frigide. ł. uirides frondes salicis rose
mixte basilicon ⁊ sillium ⁊ sepe roremꝰ sr̄ eas aqm̄. ponūt ante
eū ī firmū magna uasa argillosa clarissīa aq̄ plena ⁊ moueant
eā cū eū ⁊ aqm̄ unius mittant ī aliud ⁊ altiꝰ ī aliū. Caued tam̄
ē ne ungat̄ oleo aut aliꝫ catapl'atibꝰ. Qr si uigilias habuit ī
uugintꝰ cathaplate q̄ fronti ⁊ temporibꝰ sr̄ponat̄ sem̄ pauer. ⁊ se
m̄ pp̄uis. ⁊ lactuce. Infundimꝰ nares oleo uiol. ⁊ ueniuf. Si aūt
dolor capitis nō cessauit uꝫ ī firmꝰ reuma aut tussim habuit
fomītamꝰ capꝰ eiꝰ cū aq̄. ca. ī q̄ cocta sint uiol. ro. carmonill. or
deū mūdatū. Qr si ad huc dolor nō ꝗeuit īfundimꝰ sr̄ capꝰ eiꝰ
lac caprinū ł asinī. postea fomītamꝰ illud. cauend ē tū. ne aliq̄
istaꝝ fomītacōnū. aut aliq̄ rem q̄m sup supiꝰ diximꝰ ī statim fa
ciamꝰ. uꝫ cū sensimꝰ caput humidis fumis eē repletū. hoc eī si fe
cimꝰ augmētat̄ ⁊ geminat̄ dolor ī capite. possimꝰ aūt cognoscē hu
midos fumos eē ī capite ꝑ grauitatē q̄ sētit̄ ī capite. sꝫ si fumꝰ fuit
siccus senciūt dolorē cum uacuitate ⁊ leuitate capitis. Cūq; eā sci
mus q̄ mali fumi ī capite sint negamꝰ fomītacionē lac caprinū
⁊ ī unctionē. hec. n. omīa claudūt illos fumos ⁊ n̄ desinūt illos
dissolui. maxīe olm̄. poros. n. corpis cū uiscositate sua opilat.
vn̄ oportet hec omīa negari. Infundimꝰ aūt manꝰ ⁊ pedes aq̄
tepidā ī q̄ cocta sūt camomilla uiol. Jouis barba. fricamꝰ plantas
pedium cū olō uiol. positas ī aq̄. fricamꝰ ⁊ crura ⁊ ligamꝰ ea a
supiori usq; ad īfius. hec. n. actō illam depon̄t. m̄im. ⁊ dissoluūt
Infirmus ⁊ sētit quō m̄ descendit ꝑ mediū spondiloꝝ dorsi
vrina ⁊ manifestat hꝰ quia cōfusa ē ī ruborē ⁊ ꝗescat īfirmꝰ. h
hys uō apparentibꝰ ītelligimꝰ m̄im eē deorsū. vn̄ oꝫ illam sepe
fr̄. Bonū ⁊ est ī hac causa si dolor capitis nō cessauit ut ligemꝰ
fundamētū testiculoꝝ descēdēte aūt m̄i ⁊ dolore capitis ꝗescēte
ponimꝰ caput īfirmi sup fimū aq̄ ī q̄ cocta sit camomilla uiol.
⁊ fomīta faciamꝰ q̄ sup̄ diximꝰ. Rursus si pa. cū dolore capitis
sensit̄ leuitatē ⁊ ī amcionē. scimꝰ illū fumū acutū eē ⁊ siccū. vn̄
ponamꝰ ī capite olm̄. ro. ⁊ acet. acetū. n. atenuat ⁊ apit. olm̄ aūt
refrigerat. Qr si dolor n̄ cessauit supiora capiti apponimꝰ sicut
succū ꝑtulace cucurbite sp̄iune cucumis ⁊ siliū mixtū cū olō.
uiol. ⁊ ueniuf. fronti ⁊ tempora cataplamꝰ de sandal. rosis.
uiol. ⁊ silibꝫ. Cauenda ē caphora ł cauendū ē de caphora ca
tapl'a ī hys locis pp̄ sui siccitatē ponēda ē tū ī illis catapl'atibꝰ
q̄ apponūtur stō ⁊ epī. Si aūt pa. nimiū sētit dolorē ī capite ⁊

uigilias habuit addim⁹ cataplāi q̄d sic̄ ponēd̄ ē capiti sem̄ ꝑ̄pue
ris albi lactute ⁊ temꝑam⁹ illud cū succo lactuce. aut cū lacte mulie
ris. Q̄ꝫ si ardorē nimiū ī sto sēsit ex calorē dam⁹ sirupū maloꝝ ḡ. aut
de oxizemaca. r de ꝑ̄mis si hēat sanū pectus ⁊ tusse careat. S; si p̄
tus fuit habuit ī firmū ⁊ c̄sis moueat̄ dam⁹ viol. sirup. cū psillio
Siccitatē iore aut aspitatē ī ligua si paciat̄ lauam⁹ eā cū psillio
⁊ succo cucbite cucumis semis citonie ⁊ siliū potu dam⁹ aq̄m ordi
⁊ melonis palestin cū olō viol. ⁊ veniat̄. Fricam⁹ ligūa si fuit nigra
cū hys succis cū simach mixtis. vtim̄ aut istis sic̄ linguā q̄usq; nig̃
do trāseat si aūt dietā nec̄ē fuit ī gſlari dam⁹ ptisanū nō colatū et
panē lotū. hec tamē cōcedēda sūt ī aurora diei feb̄ mitigāte. Q̄d
si paciat̄ cordis tremorē dabim⁹ psiliū cū succo cucumis ⁊ sirupū
de aceto pomi citri ⁊ de succo uuaꝝ agr̄stiū. Cōfectō ual; ad cardia
cam. ℞. ł bis spodij. semis ꝑtul. balaustie aū ℥ vi. boli armenia
aū ℥ iij. semis cucumis melonis citrulli coriand̄ ī fusi ī succo. v
varū agrestiū ut succo cucumis r citrulli aū ℥ ij. ⁊ ſ. fac puluerē ⁊
da pacī ℥ ij. cū succo uuaꝝ agr̄stiū. Si aūt febs fuit leuis. Jugend⁹ ē
illi siccus ɔ̄frōni aruoglosse. Q̄ꝫ si cognouis paciētē tantā ī coꝛ sba
lē hrē hūiditatē q̄ cāphore siccitatē pati valeat. Jūgē debem⁹ catha
plāi cāphorā. Cathaplē cpar ⁊ stōchū de sandal. rosis viol. ⁊ hyꝫ s.
silib⁹ q̄ si vrīs nō fuit fortis cauēd̄ tn̄ ē ne stōchi pleno abis pat̄
elisse faciam⁹ de succo ꝑ̄ulace spume aruoglosse ⁊ siliū nutri d; de
cucbita portulaca lactuca ⁊ silibꝫ. Q̄ꝫ si fe. n̄ fuit fortis ⁊ vrīs bōa;
Dam⁹ starnā ꝑ̄dices pullos gallinaceos omīa iuscellata cū aceto v
uaꝝ agr̄stiū. Si habuit pa. tussim dam⁹ ei h̄ electuariū. ℞. gumi.
dḡḡ. semis citonie mūdate aū ℥ ij. amidi ℥ i. semis cuc̄. ℥ ij. ⁊ ſ
tēꝑatis cū sirupo viol. Si aūt timorē habuim⁹ ne sirup̄ violac̄ e
gestionē hūcfaciat tēꝑabim⁹ illū cū ro. ⁊ dabim⁹ ex inde admodū.
fabe ⁊ teneat sb̄ lingua illd̄ donᵉ eliq̄t̄. Si egestionē volum⁹ hūidio
rē facē dabim⁹ catartica. Q̄ꝫ ℞. sebesten. xxx. iuiube. x. semis ꝑ̄ul
℥ i. dḡḡ. gm̄. ar. aū ℥ j. ⁊ ſ. semis malue ℥ j. omīa coq̄nt̄ ī duob⁹
lb. aq̄ usq; ad t̄ciam. deinde cola. cū sir̄. viol. si exspuat g̃ssū et
viscosū. fe q; fuit q̄eta. Jugim⁹ catartico liq̄r. ℥ ij. capill. veneris
℥ iij. ⁊ vngim⁹ ꝑ̄tus cū h̄ vnguēto. ℞. dḡḡ. ℥ i. succi malue ⁊ vio
ł. q̄ntā sufficiat ponant̄ ī mortario ⁊ agita donᵉ ad spissitudinē re
dierint. Deīde cere albe ℥ iiij. oli viol. ℥ i. liq̄fac sic̄ cinerē ⁊ mis
ce omīa ⁊ agita quousq; admodū vnguēti fiat. Q̄ꝫ si status tussie
rit ⁊ c̄sis put oꝫ venit ⁊ vrīs ī firmū fuit fortis mutam⁹ dietā
ī acꝑ̄tiōē cucumi. ⁊ silib⁹ hys. S; tamē nō subito s; paulatī ad hāc die
tam mutetur. Si aūt c̄sis nō venit put oꝫ decꝫ ꝑ̄mā tenē die
tam qua dietabit̄ aū statū donec .ii. veiat alia c̄sis ɔpleta silr̄

ita alia mutetur dieta quemadmodum virtus febricitantis videtur fore. Sed tamen
sincopacitis mediocris potius bene noscere eiusdem futuram cum minoracione videt
signa sicut diximus in crisi. Sincopis autem et ycterica que sunt accidentia hanc febrem
concomitancia necesse est de hiis disputare.

Sincopis est cordis defectio et totius virtutis interius coadunacio et subite
emissionis ablacio que nascitur diversis de causis. Sed duo omnes
enim causas comprehendunt. Aut enim est coadunacio fortis aut fortis di-
latacio. Causa coadunacionis triplex est: aut nimia plenitudo aut nimius ti-
mor seu subita complexionis mutacio de calore videlicet in frigiditatem.
Plenitudo vero solius stomachi aut totius corporis ad cor veniens naturalem suffo-
cat calorem. Unde pacientis cor incipit sincopizare. Hoc testatur quod pluri-
mi habentes cum vomuerint sanantur. Timor autem cor coadunari et constringi et
ad se calorem naturalem trahi facit et prohibet ne spiritus possit dilatari. Unde
sincopis generatur. Diversitas quoque sive de mutacionis complexionis de calidi-
tate in frigiditatem generat sincopim quia fortitudo frigiditatis claudit po-
ros. Unde cum fumi exire nequiuntur naturalem suffocant calorem. Proinde
sincopis nascitur. Fortis itaque dilatacio triplex est. Prima est nimia inani-
cio sicut fluxus sanguinis pueriles excreentis aut aliarum corporis partium.
Secunda nimia est leticia. Tercia subita est mutacio complexionis de frigo-
re in calorem. Nimia inanicio corpus extenuat et evacuat. Unde calor naturalis de-
ficit et splendor eius obscuratur. Proinde sincopis nascitur. Leticia vero corpus
cito ut subito aperit et calor naturalis dispergitur per totum corpus. Unde corde
inanito spiritus eius extinguitur. Mutacio complexionis de frigore in ca-
lorem generat sincopim quia calor rarificat corpus subito et naturalem dissol-
vit calorem. Quidam dicunt sincopim aliud fieri propter passionem ac defec-
cionem cerebri, unde virtute cerebri sensibili non ad cor veniente nascitur
sincopis. Sufficiat quantum disputavimus de sincopis causa. Oportet enim
intelligi quod sincopis hanc febrem non accidit nisi ex plenitudine aut inanicione. Si
autem fiunt de plenitudine necesse est corpus inaniri. Si de inanicione illam stringimus
in curacione et restauramus quod de corpore fuerat dissolutum. Et plenitudo aut
est in stomacho aut in intestinis aut in toto corpore. Quod si fuit in stomacho aut in intesti-
nis intelligimus hiis signis: patitur enim ymaginacionem ante oculos non
numquam abhominacionem dolorem in capite et stomacho. Si vero fuit in intestinis
senciunt dolorem et punctionem et torsionem. Si vero fuit colica cum gravita-
te et inflacione. Si fuit melancolica. Quod si in stomacho extiterit vomitum pro-
cabimus cum oximelle aqua calida et succo coloquintida aut cum ptisano et oxi-
zacchari. Si autem in superioribus intestinis aut in superiore fuit corpore provocabi-
mus eum cum succo lupuli, violarum, zuccari, manna, cassiafistula, oxifenicis, prunis et
similibus. Quod si virtus fuit fortis et statum febris sustinuerit et morbus declinare
inceperit dabimus catarticum de mirabolanis ac absinthii, prunis, cassiafistula, manna
et similibus. Quod si vero fuit in inferioribus intestinis clisterem faciamus huius quod

Re. viol.

Rx. viol. camomill. maluas. lebestē. In mib. olm viol. ordeū. zuccarū
niā ꝛ filia. Si aūt sincopis fiat ꝑꝑ īaniaone necē ē ut sit ex nimio
vomitu. aut nimio dolore uł sudore ꝛ multo sanguinē ꝑ nares fluē
te. aut nimia solucoē. Q si nimi⁹ vomit⁹ fiat dam⁹ sapā cū succo.
maloꝝ ġnatoꝝ acetosoꝝ. sirupū de succo uuaꝝ agrestiū. aut sirupū.
de succo aceti maloꝝ granatoꝝ citrioꝝ dam⁹ similitates uiciū rosas
spodiū. lignū aloes. masticē eq̄li pondē tita ꝛ ī puluerem redacta a
na. exagiū. i. ex hys dam⁹ cū aliquo supioꝝ siruporꝫ. Cataplēm⁹ sto
machū rosis sandal. ladano. anā ʒ. ii. ligni aloes. cc. anā ℈ i. cam
phore ʒ. i. omīb⁹ cū aq̄. ro. tēpatis. aut cū succo mirte uł mēte.
Q si fiat sincopis ꝑꝑt nimiū sudorē vngam⁹ corp⁹ cū olō mirti
no saliano saliano roseaceo ꝛ hys silib⁹. Refrigām⁹ mansionē cū
odorifis ꝛ stiptias florib⁹ ꝛ frondib⁹. Si aūt sincopis fiat de nimia
īaniaone sanguinis de narib⁹ fluētis. Sitq; post coctōnem morbi
ꝛ signū digestionis appet ī urina bonū ē quia salutē nūciat. Sꝫ
si sit plus quā oportet ponim⁹ ī temporib⁹ ꝛ fronte cataplāta. qᵉ fit.
sandar. ru. suca ypoqstidos semī psilii. medulle citonie oīa trita
deinde sucius mirte cū modico camphore ꝛ aceti mixtis tēpet⁹ pōa
tur q sit tempora ꝛ frōtem. Rx. Si hꝫ nō suffeat pānū ī fusū ī succo
mirte ꝑul. uuaꝝ agrestiū. maloꝝ ġnatoꝝ acetosoꝝ capiti īpo
nim⁹ camphoram cū aq̄. ro. ꝛ aceto tēpata narib⁹ applicam⁹ ster
nutacionē faciam⁹ cū succo uuaꝝ dactiloꝝ cū camphora ꝛ oleo ro. aut
cū succo ypoqstidos cū caphora ꝛ olō ro. aut cū succo tiwimis cafore
ꝛ oleo. ro. man⁹ ꝛ pedes a genu usq; ad īferius ligam⁹. vngim⁹ pedes
cū succo ypoqst. ꝛ opio cū aceto tēpatis. Q si nō fiat fꝫ. fortis acci
pe gallas nō ꝑforatas ad ignē missas ꝛ ī aceto extinctas. Deinde
eas ī puluerem reductas ꝛ misce ibi modicū cafore ꝛ pannū lineū in
encausto ī fusū ꝛ illi pulm̄ īuolutum īmitte narib; ī de fricet⁹ cap⁹
cū ġuoso sale aluīe ꝯcleis marinis vstis oīa cū modico cafore
puluizata narib⁹ ī sufflent⁹ uł īstillent⁹ suc⁹ ypoqst. cū aluīe ꝛ ca
phora narib; īstillent⁹ uł ī sufflet⁹ stercoris asinini mox digesti ꝛ cū
aceto terati fumū accipiat. Recens ī cēsum simlr ī puluerem redac
tū narib⁹ ī sufflant uiuat. Si aūt īaniao fiat ꝑꝑt egestionem
colicam dabim⁹ psilliū assatū ꝛ spodiū cū sirupo citonie ꝛ aq̄ fria.
Q si ventrē nō habuit bn̄ sanū cbim⁹ sirupū mirte dam⁹ ꝛ pa
sanū cū ordeo assato ꝛ amigdalas cū suis īterioris corticib⁹ assatis.
panem lotū cū amigdal. assatis sicut accipiat mespiloꝝ piroꝝ cito
nioꝝ. Si hec nō sufficiat ei dam⁹ fuscos de spodio ī quib; semē ħbe
acetose īt̄ cū stiptias fusas de mar piris citonys ꝛ mill. cbim⁹
hꝫ v⁹ qᵉ ē de milio assato de inde ꝛ puluerem maloꝝ ġ. acetosoꝝ fus
cus ad hꝫ uales. Rx. vbis Rose anā ʒ. iiij. gūmi assati. boli assati. anā.

ʒ· v· cardami ſeīs mirte aſſate añ· ʒ· iij· psill· aſſati· ʒ· iij· & ſ· ſeīs h̄
be acetoſe· ʒ· iiij· om̄ia puluiſata & ad trociſcos redacta da· ʒ· ij· cū
ſapa mirte & citonior· aut ſucco malor· gr̄· acetoſor· & ſiliū· Si ergo
fuit colica ut uideat̄ iccā & eḡ fortis refrigerant̄ inteſtina p⁹ qm̄
urant̄ ex inceſſione colē· cliſtē ad h̄ valens· ℞ ramor· plant· cū aq̄·
ro· ĩtor· ſicci colati· lb· ſ· uitelli oui ĩ ſe· oli· ro· ʒ· i· boli· ʒ· ij· ſuccus
arnoglosſe· uitella duor· olii· ro· & boli· Sili modo ſunt in uiſcata ca
taplasinent⁹ ſtomachū ex h̄ cataplasmate q̄ ℞· olii mirtini flo
res mali ſalices pira mala panis africani⁹· caſtore· cē· eqle po
d⁹ cū aq̄· ro· tempata ſtōcho ĩponant̄· vtat̄ h̄ electuario· ℞· citonio
rū p̄gator· īt⁹ & ext⁹· l· ſ· malor· piror· mūdator· l· ſ· coq̄nt̄ cū aq̄·
ro· deinde piſtent̄ ut fiant q̄i medulla ſirupi ro· l· ij· oīa coq̄nt̄
donec ĩſpiſſati ĩcipiant· Deinde pul· bbis· ʒ· ij· ſpodij· ʒ· i· addito
& dato· ʒ· iij· aut iiij· zuccarē cū ſirupo uuar· agreſtū & aq̄ frigida
q̄d ſi egeſtio fuit q̄i lotura carnis ſignat̄ cōtentiuā uirtutē q̄ ē ī epa
te eſſe deficiēm· Vn̄ hu⁹ puluem recipiat· ℞· bbis· ſpodij· añ· ʒ· ij·
coriand· ĩfuſi ĩ ſucco uuar· agreſtū aut malor· gr̄nator· acetoſo
rū aſſator· ſiccati & terrā ſtia· ʒ· iiij· ſumach mūdati ʒ· iiij· gr̄no
rum malor· gr̄· acetoſor· aſſator· ʒ· iiij· gu̅ boli· añ· ʒ· ij· ſemīs
h̄be acetoſe ʒ· iij· ſeīs mirte añ· ʒ· ij· & ſ· omnibus puluizatis
datis pon· ʒ· iij· & ſ· cū ſir̄· citonior· & aq̄ frigida· facta ſilr̄ vale
tes ĩ aliquis· ℞· ſpodij· ʒ· iiij· ro· bbis gu̅ añ· ʒ· v· ſemīs h̄be ace
toſe· ʒ· ij· t̄re ſigillate ſemīs mirte· añ· ʒ· iiij· caſtanear ſiccar·
ʒ· iiij· cardami aſſati ʒ· iiij· ſumach aſſati· ʒ· iiij· malor· gr̄nator· aſ
ſator· ʒ· iiij· Om̄ia terant̄ cū ſucco citonior· & potui da· ʒ· iij· cū
ſir̄ uuar· agreſtū & aq̄m frigidam accipiant piſtinū de ordeo aſ
ſato & mūdato cocto cū amigdal· aſſatis pane aſſatū africanū
mala gr̄· ſumat & ſilia aſſata· Q2 ſi hec dieta pacienti n̄ ſuffi
ciat dant lentes h̄ modo p̄patas lentā mūdatar· & elixatar· aq̄ ĩ
qua p⁹ cocta fuerant piciat̄· Deinde ĩ alia aq̄ coq̄nt̄ & mittat̄
ibi ram· plant· & accal uuarū agreſtū cataplāta q̄ ĩponūt⁹ epati de
ſand· rū· roſis floribꝫ uitis mali piri oīb⁹ tēpatis cū ſucco mir
tor· aut cū aq̄· ro· Si aut̄ dolor ĩ ſupiorib⁹ inteſtinis fuit bonū ē
medicari ſup⁹· Si ĩ ĩferiorib⁹ ĩfius· q2 ſup⁹ medicina data cito ve
nit ad locū ĩfirmū· Si ĩ ſupiori exiſtit· Dei ĩferiori data· lꝫ ad locū ĩ
firmū neq̄at penetrare ſtōm· tñ cōfortat ne paciat̄ de colā deſup
ad eum veniente ut ĩcadente· Vn̄ oꝫ hu⁹ dari puluem· q̄· ℞· gu̅
aſſata· ʒ· i· & ſ· ſe· h̄be acetoſe· ʒ· iij· ſeīs baſil· aſſati ſeīs plant·
aſſate· ʒ· ij· fac puluem & da· ʒ· iij· cū ſir̄· mirtino & aq̄ fri̅· Si
aut̄ colā ĩ ĩferiorib⁹ fuit ĩ inteſtinis faciant⁹ cliſtē ad refrigerandū
& cōfortand̄ de ſucco plant· olō· ro· & ſilib⁹· Q2 ſi ſanguis reiciat̄

cū rasura intestinorū h̄ clistē est fac̄. q̄ fit ex ordei assati lētiū mūda
rū assatarū balaustie cortici mali gr̄ seminis mirte. an̄ ʒ. i. sepi ren
capr̄ ℥. i. vini ʒ. xx. omnia coquātur in viij. li aq̄. q̄usq; ad ʒ. ʒ. sic re
dierit. Deinde puluis boli gum̄ arab. acacie assatorū. an̄ ʒ. ij. cu
ure ʒ. v. colle ʒ. ij. horū puluizatorum et uitelliū oui assatiū cū siripo
ris decoctionis. li. i. adde et facto clistē. Dietam hāc accipiāt. lētes
ut sup̄ diximus. mulū panē assatū. q̄ si pondus in uentre habuit la
uetur in aqua in qua cocta sit balausta rosa mirta cortex mali
gra. et hys similia. Deinde locus vngat̄ olō ro. Si aut̄ fe. cessauit et
pmansit pa. in dissinteria exitq; cū egōne. Sanies aut̄ sanguis.
nulla tn̄ intestini subā secū egrediente adde clisti q̄ dixi ʒ. ij. tur
torū arsenici quos docturi sum⁹ et ʒ. i. oli ro. et caue ne h̄ facias
cū unidis ad de intestinis illa egredi q̄ si es securus q̄ subā inte
stini sanā fuit. Sz tam̄ si uulna sint dilatata et putrefca. acc. tur
ci arsenici et uisi an̄ ʒ. ij. uitelli oui assati. oli ro. ʒ. i. vini cocti. li.
℥. et fac clistē. Si uulna unidis ee purgata lauari ea decet cū hu
do clisti q̄ diximus sup⁹ q̄ si nō fuint mūdata lauanda sūt cū
obsomogaro et melle. Deīde cū sup̄ dō hūido clisti lauant̄. Vn̄. G.
quidē igr̄ nobilis rome paciebat̄ hāc passionē sic̄. fe. q̄ boī medi
medicauīt rome existētes. Cū q̄nto magis opabant̄ medicādo
tanto magis uulnium putredo augmētabant̄ q̄ adeo peiorauerūt
ut illū cōtinēt̄ sinis annis in secreto nullo mō possiblē r posse eū
dē. tandē audiēs pa. me rome morari misit ut ad eū venirē ad
quē ut intraui eū de se desperare inueni q̄ cū vbis placidis p⁹ cōfortas
interrogaui q̄lr passus fuāt hanc passionē. Q̄ narrauit m̄ causā et
medicinā q̄m ei fuāt opati medici. Deinde inuestigās ei⁹ urinē
eē illi⁹ passionis tollabilē appetitū et digestionē bonā et uidēs suā
egestionē eē saniem cū solo sanguinē mixtā et nullā i testinorū pa
rticulam eē. nec cū eis egredientem cōsilius sū eū sanare. q̄ fuit ami
cis incredibile et q̄i impossibile ab omib⁹ h̄ sic estimabat̄ p̄p̄ vba q̄ po
res ei dixerat̄ medici. Nouissime trociscos arsenicos ei feci cū uisi
et uitelli oui. olō. ro. et vino cocto clystē ei feci q̄ p̄ma vitē ei o
patus sū et cū illo egrediente exiuit multa sanies. Deinde alia
vice s̄t feci et exiuit paruissima saniei q̄ntitas. Vn̄ cōsilius sum uul
nera eē mūdificatiua. hoc aut̄ aspiciēs festinaui cū hūidis eū
libare clistib; et libatus ē in eodē die. G. Jam q̄dā matrina romana
hac molestabat̄ passione q̄ ad me clamans m̄ suā narrauit
passionē. tūc suā videns egōnē aspexi mag̃ eā eē saniosā q̄
egōnē illi⁹ uiri. Vn̄ clistē feci ei de obsomogaro et melle cū aq̄ mi
ta saniei q̄ntitas egssa ē. Jussi aut̄ s̄ alia uice fiī⁹ et exiuit cū
eo lapis sicut solz de vesica egdi. for̄ cū eo fuāt sicut ouū galline

pcepi pim huidu fac clistē de ʒ ij. fusa arsenici ⁊ sanata ē. Tivasa
arsenia. Rx. arsenici ru. ⁊ citrin. ʒ ij. feas aceti usti acacie sucii pru
ne gui an ʒ iij. calas ī extincte. carte bombaas usté. an ʒ iiij. aluis
ʒ ij. opij ʒ i. fac puluerē tepa cū uino rubeo ⁊ tusos ī fo.

Ycterice q uolumus īuestigare. tribus mod[is] De ictericia.

Intelligitur. aut suo noīe q ē ad placitū. aut diffōne suam
essentiam ostendente. aut actōne siuē effectū demrante. Vnde dicimus
ycteriam tribus modis modis ītelligi. noīe uidelz suo ⁊ sua actōne
sz diffōne minime q2 nō ht genus unde diffō pcedit. Nom g ycteriae
abusiuū ē. sumptū. n. ē a qdam aue ī monumētis desertoꝝ locoꝝ ha
bitante ⁊ ī nullo tpre n ī media estate appente q tota die dormit
⁊ facit sōpnū terribile. Cā ei co. ru. ⁊ sāguis cōmixtio ⁊ p totū cor
diuisa corpis exteriora ē tingēs. Que qdē bifarie diuidit. aut. n.
fit ex actōe nē. aut nō nē. ex actōe nē quēadmī ī fe. appet in
die cretica. ut ī vij. ix. xi. xiiij. xvij. q2 nā cōfortata ad digendas
feces colicas ⁊ eas extīsecus expellēdas cū sudore ⁊ fumo. Si sint
subtiles ⁊ pori corpis largi. Qz si fuīnt grossi ⁊ grues ⁊ pori angusti
pmanet sub cute ⁊ tingunt eam. uicaant tamē salutē nisi sit ante
vij. diem. an enī extūs incitatur nō ee exactōe nē. sz p acuitū morbi
naīm cogētis mōstrare. suam actionē an temp. i. angr sigm actōis
appeat ycteriam mōstrauit. Jdoq2 si ycteria an vij. diem appeat pel
dubio timorē īnuit. Cā. n. ycteriae nō actōe nē fcē duob mod ē.
aut extius sicut mors reptiliū ut venenosa potacio. aut ab aut
potus ut mediana calefaciēs ⁊ īcendens sāguinē ⁊ eū q2 ī co. ru
mutans. aut ītius pcedens ⁊ ī corpe senescēs q ab mod est. aut
ex passione fellis aut epatis aut mutacōe cōplexōnis ī colē toci
corpis venis dnante. Quia sba venaꝝ calefca sāguis īcenditur
⁊ ī co. mutat. Que aūt de passione fellis fit subito venit sū cā mani
festa. uz actionē noeꝫ illi exūte ī epate q iam fit dupli. aut de
passione sbē fellis. aut de quibusdam acciītib ī sua ocauitate nas
cētib ut causa ea vō q fit de passione fellis. aut ē de corrupcōe
sue cōplexōnis. aut de officiali morbo. De cōplexōnis corrupcōe t
pli. fit aut suū calorē augmētat. aut eū minuit aut desiccat
sz calor ei augmētat ex tale fit ⁊ sanguis urit ⁊ ī co. ru. mutat
Si minuit de fiat sua uais appetitiua ad trahend ad se colicā ptem
sāguis. unde colā ī epate manens cū sanguinē p totū corp diuid
tingēs corpis exteriora si desiccat sua uirtus expulsiua deficit
uz post stomacho ⁊ intestinis colā mitti pmanēs g ī epate cū sā
guīe totū corp cūdat ⁊ exteriora tingit. Ea q2 fit de officiali mor
bo. aut ē ī suo foramie orto. unde colā phibet ne valeat ad eū pene
trare pmanēs g cū sāguinē corp tīgit. Diffr ig ea q fit de offi

morbo ab illa que fit virtutis appetitive defectione quia que oritur de officiali mor-
bo venit subito. altera autem paulatim. Citrina vero que fiunt in concavitate
sua chimus est grossius in concavitate fellis corruptus. Qui autem est flaccus vis-
cosus aut sanguineus turbidus immiscens se cum colera que est in felle ingros-
sat eam. unde neque penetrat ad stomachum et intestina propter suam grossitie-
m nullam tamen inferens felli lesionem sed habundans in felle convertitur ad epar et mix-
ta sanguini cutem tingit. Non numquam autem cum via colere ad stomachum opilatur
et alia via intestinorum. Si via ad stomachum tendens fuerit opilata. opi-
lata colera convertitur in fundus et exit ad intestina. unde urina et egestio tin-
guntur. urina quidem exit turbida et rubea et spumosa. Egestio autem citrina
quia de causa flante in stomacho augmentato sua digestio deficit propter indigestam
colere stomachum de flegmate mundificare solentis. Alia hec colera que venit
ad intestina augmentatur et desiccat egestionem generatque constipationem et co-
licam cum nimio dolore. Si autem inferius foramen fellis opilatur per quod colera
ad intestina defluit augmentatur in stomacho. unde siccitas et amaritudo
in ore generatur et nimius calor in stomacho et sitis sequitur urina citrina propter purita-
tem colere illam tingere egestio egreditur alba propter albacionem colere. yctericia ergo
que fit propter passionem fellis .v. modis est. aut de augmentatione colere ipsius. aut
puritate aut defectione virtutis expellentis vel expulsive aut apostemate
fervore aut opilatione que in suis viis fit. yctericia que fit propter epar duobus
modis fit. aut naturaliter aut non naturaliter. Naturalis que fit in crisi cum natura dividit
feces et confortat epar ad expellendum eam exterius ut extrinsecus. aut
non naturaliter et venit paulatim quam precedit corruptio virtutis naturalis in epate
extenuatis color corporis mutatur caro extenuatur cum dolore dextri lateris et
ascendit alia causa apostema sub ypocondriis ortum et duricia et opilatio epa-
tis. Item causa yctericie que fit propter epar .v. modis est. aut est de calore
sanguinis .i. calefacto epate calefit et in coleram mutatur. aut de frigidita-
te eius epatis virtus appetitiva cum calefacto epate sanguis calefit deficiat
et non digerit sanguinem ut oportet .i. utrumque coleram et flegma ab eo dividit
quibus cum sanguine permanentibus vel fiet causa yctericie obscuri colorem huius
fit yctericia obscuri coloris et totum corpus tumet. urina fit alba et gros-
sa nuncians futuram ypostaticam. unde ergo sicut ab in stomacho cum bene non dige-
ritur exit urina alba et cruda atque turbida sicque et coleram cum sanguis
ubi non prout oportet digeratur in epate exit urina alba et cruda atque turbida
et yposarche est nuncia. Tercio est de virtutis expulsive epatis defec-
tione que consistit in epate quod non potest a se coleram expellere. unde permanens
in epate augmentatur et mixta cum sanguine exteriora corporis tingit. Exit
.i. urina et egestio naturalis coloris et huius yctericie est clarus quia sanguis est diger-
tus et purgatus ab utraque colera et flegmate. Quarto de calido apostemate
aut epatis. aut duricia. unde impeditur et non potest dividere coleram a san-
guine permanens ergo aut cum sanguine mixta cutem tingit. Quinto de

oplone vie qua ducat colera ad stomachum · vnde non potest ab epate ad stomachum colera
fluere · Coadunata igitur in epate et mixta cum sanguine cutem tingit · Alia et
nigra nascitur ycteritia propter defectionem virtutis appetitiue · que est in splene cum
deficiat fecem sanguinis ad se trahere quibus in sanguine permanentibus san
guis perturbatur et superficies corporis denigratur De cura ycteritie

de cura yctericie

Sufficiat quantum disputauimus de diuisione vel diffinitione et causa et signis
ne ictericie ortum ut curam incipiamus de ycteritia que fit cum febre sequente. Ca ... [illegible]
in libri ... de febrium disputatione et cap ... et ...
vnde dicimus quod omnis ycteritia cum febre pessima est nisi sit ex actione nec sic
dixerimus velud in die cretica signo coctionis precedente in vrina et egestione
superueniente si sit salutifera signum sicut fortitudo virtutis sanitas sensus lauda
bilis ... · et fortitudo appetitus · hec in ycteritie species laudabilis est · Ea vero
que est propter passionem fellis aut epatis est pessima cui necesse est ut sucur
ramus cum dieta et mediana et ... mundificante sicut catartico prius
oxyzaccari · succo malorum granatorum · oxyzaccari · ptisano et similibus · Cuique fe. acute que
uit et morbus declinare incepit purgemus pa. cum succo cuscute vel ebuli
lupuli solatri · cassiafistule · manna viol. et zuccaro · Quod si vomitus ei accidit
damus succum malorum granatorum cum spodio et oxyzaccaro · cum modico lactis et aceto
malorum granatorum vel sorba mespila citonia · Cataplasmentur stomachus et epar ex sandalis
... · camphora cum polline ordei omnibus temperatis cum succo solatri aut pauer
... si eum dimisit febris et egritudo transierit et tamen cutis sit tincta siue per
maneat tincta accipiat apozima de marathro cuscute solatri cum mo
dico aloe et ... · Si autem succus ... radicis cum eo ... va
lidus est lauentur oculi cum aceto aqua frigida mixto aut succo coria
dri aut aqua ... · accipiat perdices pullos gallinaceos et ... cum
aceto et multa condita starnos et similia · Trocisci valentes ad hanc passio
nem · Recipe Rose spodii · ana ʒ · ij · lacte lactuce sicca eupatorii seminis por
tulace ana ʒ · j · et ſ · seminis citrulli ʒ · j · et ſ · masticis anisi reubarbari · ana ʒ · j ·
omnia in puluerem redacta cum succo lupuli temperentur et cum succo ma
ratri et mali granati et oxyzaccara ponantur · Catarticum ad hoc vtile · Recipe
mirabolani citrini ʒ · j · vir hebe ʒ · v · seminis ... ʒ · iiij · absinthii ʒ · ij ·
cuscute eupatorii ʒ · iiij · masticis ana ana ʒ · ij · apii · lacte ʒ · iiij · vuarum pas
sarum enuclearum ℥ · j · Coquantur in libris · v · aque ad medietatem · Deinde ma
ne cassiafistule singulorum ℥ · j · addantur et colatis ʒ · j · yerep ʒ ſ · agarici
cum oxyzaccaro · temperatis catartico iungantur et post tantum diem bibat serum cum
hys pillulis que · Recipe absinthii · mirabolani · hebe ana ʒ · iiij · ... ana apii ·
ana ʒ · ij · cuscute ʒ · ... ʒ · vj · seminis radicis scamonee ana ʒ · iiij · et
... sicca eupatorii ʒ · ij · agarici ʒ · vij · lacte ʒ · ij · vel lactuce ... ...
cis ʒ · iiij · scamonee ʒ · iiij · et ſ · temperentur cum succo ... radicis
fac pillulas et da potum ʒ · iiij · et cum succo et cum sero ... cum oxyzacca
ro ... lactis caprini lib. ij · fac bullire · Deinde misce cum eo oxyzaccarum.

ʒ. iij. quantum bulliat postea spongiam in frigida marinam cum aqua calida et
cum ea in tota latitudine caldarie terge. Deinde in frigidam infunde et eice eam
intus in lacte quousque bullitio extinguatur. Deinde coletur et iterum coniciatur
in caldariam cum ad iuste ʒ. ij. salis communis. Item illud bullire permitto et
spumam que in eo surrexit expellito. Cumque spumam non habuerit coletur et da-
bis dimidiam cum siruporibus pullut. De cura sinochi.

Quia hec febris fit in contrario re(p)letione puri sanguinis cum augmen-
tatur vires per sue quantitatis multitudinem. necesse est ut igitur eius
eius superfluitas euacuatur postquam in tercio augmentetur et exire non possit
expelli. Sed tamen prius oportet considerare virtutem infirmi quia si forte eam viderimus
cum flebotomia succurrere festinabimus et sanguinem de mediana vel epatica
vena minuere debemus si sanum pectus habuerit. Si autem infirmus deba-
silica vena illius lateris vel passio est incidamus. Hec non febris fit extinguitur
quia causa eius non est aliud nisi puri sanguinis multitudo sine alicuius male qualitatis
commixtione. Unde superfluitate sanguinis extinus expulsa nulla eius ma-
la qualitas in corpore permanet. Propterea antiqui hanc febrem vocaverunt effimeram
quia plurimum in una die soluitur. Unde G. in megatechni dicit se multos hominum in-
uenisse homines probasse. Iussit et adeo sanguinem minui usque venit ad de-
fectionem. Dicit enim de quodam iuuene hanc febrem habente quod iussit flebotomari et sangui-
nem usque ad defectionem minui, et quo multi nobiles eius amici et consan-
guinei sunt qui aspicientes esse defunctum adducere murmurabant et dicere. G.
cepunt. heu nostrum karissimum occidisti. paulo autem plus illis ibi permane-
ntibus omnis febris mitigata est et infirmus euasit. De quo stupefacti prudenciam
tanti viri mirabantur. Igitur oportet nos tanti viri preceptum tenere. Sed
tamen non negligamus hec facere cum inuestigacione virtutis etatis complexionis regionis et consuet.
Si fuerint, puto oportet quod si hec non fuerint omnia conueniencia conspiciamus virtutem que
est fundamentum aliorum. Que si fuerit bona. alia autem minime scarpelle-
mus et cetera. Investigata tamen virtute etate complexione aere regione et consue-
tudine. Nam si hec conueniencia virtute non bona scarpellemus virtute flebo-
mie. quia in virtute forti sanguine minuto securamur de spe salutis pa-
tientum licet inde pacientur aliquam molestacionem maxime in inicio morbi post quam
natura in statu impediatur in repugnando morbo. quod si virtus naturalis fuerit
inconueniens et cuncta alia conuenientia sanguine minuto periculum infirmus quia forti-
tudo et stabilitas virtutis in repugnando morbo est in tenendo media et
non alia. Sed tamen etas atque regio et consuetudo et si sint conueniencia
non debemus intendere ea esse conueniencia per se. Sed per adiutorium nature mor-
bo repugnare volentis. Ideoque virtus consideretur. utrum morbo et causis sic
investigemus. utrum morbo possit repugnare postquam flebotomia impedamus
quod si fortem esse conspiciamus. maxime in inicio morbi sanguis minuatur
In statu vero et augmento non. quia hec utraque tempore non sumus securi ut virtus
sit fortis. quia est impedita in morbo repugnando. Et si albo aut citrino

tico aut aliis reb9 i pediat͛ teneat ⁊ corp9 ei9 ñ reget. In firm9 q3 p bibit
flo̅mia g° sana uirtute no̅ exite quia e̅ paacti molestissima si fuit
i augmto ut i statu qnto magis erit pessima cu̅ sit i illis tp'ib9
v'tute debilitata. Ut9 ⁊ si sit i inicio morbi i lealli neget͛ flo̅mia
q3 mala e̅. mi9 tam̅ mala q si sit i statu. Nam si sit i i'cio p dico
i firmi longa erit .i. i vii. v i ix. s3 si i statu fiat u̅cat p dicone aut
i illo die aut ut multu̅ i t'tio. Vn̅ sufficiat nob testimoniu̅ ⁊ auctori
tas que fuit ex actone ne̅. q3 plimu̅ ꝯspiam9 mim i hiis morbis
p nares ⁊ alia loca sanguine̅ emitte̅ quo manente si v'tus sit bo̅
quiesat i firm9 q e̅ nu̅aam salutis p'apue si sit i die cretica. Na̅
vero si sit debilis morb9 augm̅tatur ⁊ u'tus debilior effiat͛. Vn̅ p'dim
ostendit͛ maxi̅e si ñ fuit i die cretica. Palam g° e̅ q flo̅mia i de
fectione ne̅ lic3 etas ꝯplo i firmi regio ⁊ aer fuint bo̅a molesta
est. Virtus .n. e̅ fundam̅tu̅ om̅ alioꝝ ⁊ ip̅a omia fiut p ea. Vn̅ .G.
q°dam testat͛ ex flo̅mia morte̅ sb'ysse. S3 quida̅ medici i aliis sig°
nib3 bo̅is ꝯtra v'tute̅ debilem neglige̅tes eu̅ flo̅mari iusserut q3
ca̅ mortis extitit. Vn̅ si p'p't͛ hoc sanguine̅ minue̅ no̅ audem9 ut cum
flo̅mia aut cu̅ scarpur. o3 nos calore̅ sa̅guis eiusq3 feruore̅ miti
gare cu̅ suco maloꝝ g'natoꝝ p'mis oxizeme. Bonu̅ e̅ q3 aqm̅ fri
gidam ieiunis dare q3 calore̅ extinguit. S3 tn̅ ñ temarie ñ cu̅
sani9 pectus ⁊ uisca̅ ⁊ p'ncipalia m̅bra ee̅ sana ⁊ de apatib9 alie
na. quia aq̅. frigida pectori nocet ⁊ omib9 uiscib3 ⁊ p'ncipalioib9
membris si apostema habuit. omia .n. frigida multu̅ nocet͛ nimis
⁊ nam eruditicat ⁊ rig°scant. S3 si apostema tanti fuit caloris ut
frigiditati aq̅ valeat͛ repug̅re dam9 paru̅ aq̅. Ite̅ neganda e̅ aq̅ fri
gida ⁊ si hec lota sint sana ñ cu̅ signu̅ coctois i v'rina appeat. S3 tn̅
p9 humectanda e̅ egesto̅ cu̅ reb3 sa̅guis ardorem extinguentib9. Na̅
si sa̅guis multu̅ fuit ust9 dandu̅ e̅ psilliu̅ cu̅ suco maloꝝ g'n. ⁊ sir.
vior. de p'mis oxizem. Deinde ptisanu̅ cu̅ suco maloꝝ g'. Q si ego̅
p'sita ñ liq'fiat sang's q3 p'maneat in sua ustione dabim9 catarti
cum oxizem. ⁊ p'moꝝ. ⁊ tam̅ si pectus sanu̅ sit. q3 acetositas n'a
li͛ calore̅ extinguit v mitigat. Q quida̅ modice ꝯcedut ne noceat
p°tori ⁊ neruis stomchi cu̅ sua acetositate. Maxi̅e q3 i flaco hac fe
ut diximus maxi̅e requit͛. q° si pectus ⁊ nerui sit sani ⁊ sani9 q°
acetositas no̅ noceat eis oxizem. ʒ. v. dab. ⁊ prima .xx. tem̅is p
tur. ʒ. i. vior. ʒ. iii. coqu̅tur i tb9. lb. aque usq3 ad medietate̅. De
inde colet͛ ⁊ misceat͛ ibi puluis ma̅ne vior. zuca̅. cassia f. an̅. ʒ.
i. q si sed'o colatura potui det͛ q° si sanguis no̅ multu̅ sit calid9 ne
ge'm9 aqm̅ frigida̅ ⁊ hu̅ctiat ego̅ cu̅ suco aucb'. asse cu̅ ma̅ne cas
siaf. ʒ. additis. Si aut ego̅ p h3 no̅ hu̅ctiat suppositoriu̅ fiat. de
pemd'. sale m'°. semina liao vior. ⁊ aliis q°b9 no̅ sufficientib9 clisti

ʒeni ex mol' ordeo camomilla malua sebesten. umbe cocti i aq̄ ad
tertiam et dimidia lib' eorum mittantur singlę. ʒ. ꝑendi. si cameleos obsto
mogari an̄ ʒ. j. salis gemme ʒ. j. m̄r ʒ. j. Si paciunt dolorem in capite hu
mectant nares eorum cum oleo viol'. cataplasma in uno quo tempore apponatur
Oꝝ ꝑ. sandar. Ro. viol'. maluas spa cum succo spume vel aq̄ ro. In sum
dant manus et pedes in aq̄ tepida in qua cocta sit camomilla viol'. crura
ligentur cum fascia. studeam et in hac febre ut non ponat ullum cataplasma aut
fomentum. quia plurimum in hac fe. catarr et anelitus euenit. Quod si stupore nimis
paciunt et grauitate in oculis ut non possint aperiri nos loco caueat iunctores
cataplasmata et fomenta ne capiti approximentur nec naribus. Sed pedes et manus
in aq̄ mittantur in qua cocta sit camomilla viol' fricentur manus et crura for
tem plante quoque pedis. in aq̄ cum sale et oleo fricentur. abstineat acribus et ac
apiant par pannis loca cum succo generatorum quod si subito febrius exacerbatur
a stupore et gestit se ad dexteram et sinistram venientes et sonus qui tom
truum et post ventris solucionem illa non soluatur in flacco morte preiudicat
quia causa eius est fumus pestilencialis ereatur de humorum corruptorum ebulli
cione cum extraneo calore sicut fit in cadauribus mortuorum cum non regunt calore
naturali et non mundificantur feces eorum et putredines ab eis maxime si in extre
mitatibus corporis apparuerint species liuiditatis et obscuritatis precie li
uidi et obscure et magnum locum corporis tenuerit. hec enim signant adustio
nem humorum et vimitate extinctionis caloris naturalis. Quod si hec febris a
postema in dyafragmate fiat curem eam hoc modo. Cura pleuresis.

Supius diximus quod vera pleuresis est calidum apostema in dyafragmate
nascens propter humores a cerebro ad pectus fluentes. aliud autem hec m
descendit ad latera costas velantes et aliud in pulmone et non nunquam
ad dyafragma si fuit in pulmone dolor erit lenior quia pulmo est insensib
propter neruos ab eo ablatos spiritus tamen est angustior quia pulmo est maior ne
mag. vel maior. iterum spiritus. Quod si mittit in dyafragma uenit fit spiritus lenior et
dolor forcior propter multitudinem neruorum existentem ideo et colligentiam quam habet cum
cerebro ut prius. Si ulcera paciantur sunt dura ad sanandum. maxime si fue
erit in parte neruosa dyafragmatis carne non habentis ulcera. n. nata in lo
co ueo carnoso insanabilia sunt. quod si fuerit in carnoso sunt dura ad sa
nandum. propter mitietatem sui motus quam habet. et non solum ulcera dyafragma
tis sunt difficilia ad curandum. sed et ulcera omnium locorum sub dyafragmate
existencium vicina locis. Fecem propter hoc oportet ulcera desiccare quod fuit in hys
locis quoniam ventris tollere potest. et antea diximus. quia pleur. non solum de pu
ro sanguine. Sed aliud de colico. et aliud de flanco et aliud de sicido et me
lancolico generatur pleuresis et non nunquam de omnibus aut pluribus horum ge
nerantur sed differunt inter se pleuresis species in colore sputi qualitate in
firmi. quia si mittit sit sanguinea sputum erit rubeum tussis humida corpus
plenum tactus moll'. et suauis. sunt pura pulsus largus et magnus vrina

S

vitulosa ⁊ temꝑata i liqre ⁊ aliqñtulū grossa. Si aut̄ colica sit spu
tū erit citrinū tussis sicca. corp⁹ macrū. calor pūgitiu⁹ sitis nimia. pl
sus uelox ⁊ acutus. urina ignea subr ⁊ rucida. Si aut̄ sit fleūti
ca sputū ē albū. tussis hūida. corp⁹ pigue. effigies molr. ⁊ pax co
lata fe. ē debil. sitis ꝑua. pulsus latus ⁊ tard⁹ urina mellica ue
lud citrina poma. liqr̄ grossus ⁊ aliū sbtilis ⁊ alb⁹ q̄ q̄dē ē malū
q̄. m̄lica sputū hēt nigrū corp⁹ macilētū ⁊ siccū pulsū sbtilē ⁊ tar
dum urina plūbina. aut aliqñtulū uiridis. q̄ aut̄ de omib⁹ pl
bz ne hūorib⁹ mixta sit calor sputū mixtus sc̄dm̄ huoꝝ ꝯmixtione
Sil' cete pacētis qualitates erūt ꝯmixte. Bonū ē aut̄ si añ di
gestione maīe sputū sit albū ⁊ aliqñtulū rubeū. q̄ signt̄ mīn
eē leuem ⁊ nc̄ obediētem. signo sāguīs appente q̄ morb⁹ ē sā
guineus. Dolore q̄z ad fircilas ascendēte ante oīa fleubo
mabis. Deinde ocres cū cataplāmab⁹ acmū sāguīs extinguen
tib; ⁊ dissolutiūs sicut ē succ⁹ malue uisc. uiol. oleo. uiol. pann⁹
lēis ifusis pacīeti loco fergid⁹ apponat̄. Si tp̄e calidū ē. Si f
gidum calid⁹. Q̄z si calor fe. nō ē fortis addim⁹ cataplāta ca
momilla. Itē si virtus ē forcior etas ꝯplō ifirmi tep⁹ regio ꝯsue
tudo ⁊ sic̄ ꝯueīencia dethat̄ sāguīs p⁹ qm̄ morb⁹ icipiat augm̄
tari ⁊ fe. ꝯfortetur. Malū n. ē. si postea minuat̄ ꝓp nc̄ debi
litatē. Q̄z si pēto m̄ ē sanguinea ⁊ virtus ē fortis flōmia ꝯueīt
⁊ si cucta sīt ꝯueīencia caue tn̄ ne temē sanguis minuat̄ cū
virtus debil ē q̄z molestū ē. Q̄z si minuat̄. Caue tn̄ ne fiat debasi
lica ⁊ de ifirmo latē. Da mane ptisan̄ colat̄. cū amigdaleo zucā
aut cū siruppo uiol. Si paru ꝯstipat⁹ est uesse mica panis lota
cū amigdaleo ⁊ cū zucā etiam. Sucū ⁊ maloꝝ gr̄. sorbeant
dulcīu. Si ꝯsuetudo fuat̄ multū comedē ⁊ ptisanā eis nō suffiat
da maluā. Crisolocanā spinachiā coctā cucbitā cū amigd. Indic
tn̄ nucacia sbalicet̄ dieta ⁊ solū ptisanū det̄. Q̄z si sputū i iiij. die
sit albū leue. unctū facileq; egrediat̄ cū una aut duab⁹ tussib⁹
cris erit i die vij. Si aut̄ i iiij. rubeū ē signo coctōis appente ⁊ spu
cū sit leue unctū ⁊ uiscosū ⁊ aliqñtulū albū ⁊ leuitē exeat bonā
ēsim expectabis i xi. vl xiiij. Maxime signis salutis appentib⁹ i
virtute ⁊ leuitate bono sōpno ⁊ appetitu maxie i hora i q̄ erant soliti
illū hrē i sanitate ⁊ signū coctōis i urina appeat. Q̄z si nimiā
tussim habuit. accipiat has pillulas. R̄. dgg. tenuis citonie mu
date cū ʒ. iij. tenuis ꝑuit. ʒ. ij. se. cucumis ʒ. iij. amidi ʒ. i. ⁊ s.
puluizata cū siruppo uiol. tempent̄ ⁊ fac i mod' aciis q̄ꝛ unā sb
lingua teneat donec liqfiat. Deinde aliā accipiat sili mō. Q̄z
si passio fuit colica acuta cathaplāb de sandaꝛ alb uiol. añ. ʒ. ij.
pollinis ordei ʒ. i. ⁊ s. cortic̄. cucurbite. ʒ. iiij. radicū malue ʒ. ij.

7 simul puluizata. tepa cū succo spine 7 olo uior. accipiant
psanū tñ cū amigd. 7 zucc. panē lotū cū zucc. vespe suggat
mala g. 7 uuas hyemales manducet. Si egō sit cōstipata huc
fiat cum mannia uior. zucc. cassiaf. soluas ī aq̄ calid. asse. Vn
si dolorē ī capite v alienacōm intus habuit humectiat nares cum
olo uior. 7 venustario. Cataplet frons cū sandal 7 rosis tpatis
cum aq̄ ro. Caueat ne ad cataplatus capiti īponat ne clausis
poris fum9 augmentetur. Qz si spuñ grossū v rubeū sit ī iiij. die
crisim indicat ī xiiij. v ī xxi. p q̄ ī morbi leuis v grauis fiat. Qz
si citinū ī iiij. die apparuit lōginqtatē morbi signat. Sz tñ n̄ diu timo
rem v salutē demonstrat. Sz si ī vij. mutet ī ruborē 7 alia sig̃ bona
sint ī lōgo tpre ostendit salutē eē futura. Si aūt usqz ī vij. per
mansit citinū 7 illaudabiles appeant signes timorē incaū indica
aut. Si aūt signes mediocres sūt fit tarditas timoris p sig
nū cōmixtionē. Catapla valens cōtra pleuresī q̄ ē cū fe. acuta
R. malue pollinis ordei. añ. ʒ. v. uior. sand. al. añ. ʒ. ij. tenuis
panis. ʒ. x. puluizatis oībus accipe cere al. ʒ. v. oli ro. ʒ. xvi. q̄ li
q̄facta ad cinem pului misceantur. Ig̃ qz ī tercio nrī libri fiunt ī h
loco de acutis fe. 7 accidentibz eas sequētibz eas sitqz pleuresis v
na de illis accidentibz cui9 disputacōm mō cōpleuim9

Est aūt alia pleuresis q̄ n̄ fit cū acuta fe. est. n. de iñ fleū
tica v mlica de qua librū nrm̄ volum9 enodare v emēdare
v demidare. vñ de ea disputem9 put oz. Si. n. ē illic no
uis pleuresī fleūticam eē v mlicā assuefac pacientem cathaplā
tibz dissolutis sic h. R. seīs lini. ʒ. iiij. fenugrī. ʒ. ij. radicū mal
ue. ʒ. iij. ordei mūdati. ʒ. ij. coctis ī aq̄. 7 colatis. addito amigd.
7 yreleō. 7 spōgia cū eo īfusa pacienti loco supponatur accipiat pti
sanū cū sebesten. liq̄r. iuiub. Cū zuccari coctas. apozima R. se
besten. ʒ. xi. Iuiubas. xx. ficus. v. liq̄r. ʒ. iij. seminis lini assi. ʒ. iij.
Coq ī tribus lib. aq̄ ad medietatē 7 addita. ʒ. i. mell. uior. 7 colatur.
potui det. Electuariū. R. dragag. ʒ. ij. gūi. ʒ. xx. seminis lini assi
ʒ. iiij. coq ī tbus lib. aq̄ liq̄r. ʒ. iij. amidi. ʒ. iij. seīs urtice pinea
rū añ. ʒ. ij. 7 sf. tepa. cū melle uior. da cū iure carnis. animaliū. et
spuitachiar. morbo declinante da sapā mell. v cū mellicrate eē p
tus vngatur ex camamileō. yreleō. 7 similibus. Qd si ī xl. v ī xl
die apostema nō mūdificet mutatur ī pyplōmiā. vñ accipiat
hoc apozima mūdificatiū. R. rad. maratri. apij gūi malug.
añ. ʒ. i. sebestē. v. i. iuiub. xxx. fic. vi. liq̄r. ʒ. iiij. añ. ʒ. ij. seīs
malue. ʒ. iij. amigd. amarar 7 dulciū añ. ʒ. v. coq̄tur ī xv. lib.
aq̄ ad terciam 7 ʒ. iiij. potetur. Qz si fortius uis mūdificare adde
pdictas. ʒ. ij. ysopi capill. veneris. ʒ. v. Al. apozima. R. cāc̄

Anıacalıu mu̅datoꝝ ·ʒ·ıȷ· sebestē ·ʒ·xxx· iuiub· xx· liq̄r·ʒ·v· yreos ·ʒ·ıııȷ· semı̅s lıni assati ·ʒ· ıııȷ· coctıs ı lb· ııȷ· aq̄ ad medietatē ⁊ cola tıs dabıt potui ·ʒ·ıȷ· cu̅ ·v·ʒ· zuccē. ¶ Electuariu̅ pectus ⁊ pulmonem mu̅dificans de grossis humorib; ·Rx· foly ·ʒ·ı· penid· ʒ·xx· amigd· dl cium ⁊ amararꝫ· ana ·ʒ·vıȷ· semı̅s lıni assi ·ʒ·x· mel q suffıcıt da ı̅ mo dum nucis. ¶ Aliud ·Rx· succı liq̄r· amigd· amararꝫ an̄ ·ʒ·ı· gu̅mi maloꝝ gr̄· an̄ ·ʒ·ı· ⁊ mell q suffıciat. ¶ Aliud· Rx· liq̄r ·ʒ·ı· penid· r pinearꝫ amigd amararꝫ ⁊ dulciu̅ ·medulle sem̅s bõbacis· an̄ ·ʒ·vıȷ· uue passe enucleate tm̅ pond qn̄tu̅ omēs spēs sunt qm̄ medulla pistate sape ⁊ penid· qn̄tu̅ suffıciat· ¶ Pille ·Rx· succı liq̄r· ʒ·ı· cē·ʒ·ı· semı̅s lıni assi ·ʒ·ıııȷ· medulle bõbacis pinearꝫ ·an̄·ʒ·ıııȷ· an̄·ʒ·ıııȷ· fabe m̄ de ·ʒ·ııȷ· gu̅ dgg· an̄·ʒ·ıȷ· zuccē penid· an̄ ·ʒ·ııȷ· Coquatur zucc̄ ⁊ pe nid· ı̅ succo m̄atri donec ad spissitudinē veniūt mell ⁊ cu̅ eo spēꝝ pul uerem tēpato fac pillulas ı̅ modu̅ cicis.

De putredine.
De cā putredinē faciēte
De cā pestilenciarꝫ
De variolis
De sinocha ⁊ eı cā.
De febb; putridis ı̅tpolatis
De t̄tiana ⁊ cā eı
De amphimina ⁊ cā eı
De qrtana ·ı· qrtana ⁊ cā eı
De nutteo ⁊ cā eı
De diu̅sitate ı̅tpolatꝫ febrium p̄r c̄pitatem ⁊ q̄litate.
De febre que alios morbos sequitur·
De epialos ⁊ cā eı
De liparios ⁊ cā eı
De duplicacōē ⁊ cōpōne febris·

Incipit lib· v· de putredine·

Esta disputauimꝰ de febb; ı̅ spu̅ nascētibꝰ ·ı· pessimis ⁊ de eis q̄ fiunt ı̅ solidı̅ mēbrıs ·ı· ethicas ·ı· ethicas et teutrusq; acute q̄r vna nascēs de co· ru· ı causon. altā u° cu̅ ru̅ ē puꝰ cāgius ⁊ vocatur ı̅ latina opꝫ ordinatim de febb; putredis disputare ·vn̄ p° dicendū est· Quid sit putredo ⁊ quo gn̄at ⁊ q̄ cā· ⁊ que cōplō putredinē cu̅ suis q̄litatibꝰ recipit ⁊ q̄ nō n̄ cu̅ q̄litate vna· ⁊ que nō recipit eam n̄ accıtali· ·vn̄ dicis q cōplexio omı̅s q̄ fit extra nām ⁊ tempantiā fit q̄druplex· p° calida ē ⁊ hūida· scdā ē calida ⁊ sicca· t̄tia frigida ⁊ hūida Qrta frigida ⁊ sicca· quarꝫ nulla putredinē nālı̅ genat ⁊ respiat n̄ calida ⁊ hūida quia putredo ē c̄ra naturalı· Cā q putredo gn̄at· necīō ex hūiditate quia liq̄fit ⁊ diuidit m̄· q putrescit dꝫ dilatans cā ad extremitatē ⁊ faciēs eam hr̄ē facilē motū currendi· Itē ex calore· necm̄ ē ut cale fiat p̄bet ⁊ ferueat· vn̄ nō nāles ehumi q̄ sunt q̄ calorē nālem

cū ebullierit fecesq; t'bauerint fit cor ebullicio c̄x̄ n̄ī · Que ebulli
cō ⁊ ꝑturbacō cū sint nō ī actōē nc̄ fex ꝑmaneat ī ea · nz diuidit' nec
mundificatur ut expellit' · vn̄ fit cā nīn̄ ꝯtendi ad corrupcōm ⁊ pu
trefaccōm · Que putredo nō ē aliud q̄ᵐ corrupcō humor ⁊ liquor corpm
ꝑᵖ ebullicōm ⁊ ꝑtbacōm c̄x̄nei caloris veīens · Vnde putredo n̄ ē n̄ cū
qualitatib⁹ ad exterius se mouētib⁹ · i · calore ⁊ humiditate · quia humidi
tas cū dilatat ⁊ eliq̄t n̄īn ⁊ ea diuidit ī exteriorib; faciēs eā exire
īuenit locū calor quo possit bullire ⁊ t'bidam eā facit q̄ᵐ bulliēdo ca
lor ꝑturbans ⁊ tū nō dum suā ꝯplens digestionē · nz ꝑtē illaudabi
lem alaudabili diuidēs · s; miscēs vtraq; corrūpit eaq; putrefacit ·
q' putredo sic' diximus nō ē aliud q̄ᵐ corrupcō humor actuāl cū bullierit
ꝑ extrneū cal' · ꝑs uō illaudabil' alaudabili diuidi n̄ pot ac mūdifi
cari corrūpit ⁊ putrefacit · Querit' aūt q̄ᵐ motus ab extremitatib⁹ ad
centrū ur ad mediū remittunt' sicut frigiditas siccitas nō recipiunt
putredinē · q̄ sic' siccitas desiccat coadunat ⁊ repugnat dilatacōni ⁊ di
uisioni · Sic ⁊ frigiditas ꝯgelat ⁊ refrigerat ⁊ calori resistit ⁊ ebulli
cōi · Eodē mō si q̄dam res fiūt ꝯposita ex duab; q̄litatib⁹ ꝯ'ys cū vna
mouet' ad īti⁹ ⁊ aū alia ad exterius sicut calore ⁊ siccitate frigidita
te ⁊ humiditate q̄ nō recipiūt putredinē · q̄ calor lz materiā ad extremi
tates suas dilatat · siccitas tū coadunat ⁊ desiccat eā ⁊ ꝓhib; eā di
latari ⁊ bulliri nz ei⁹ actōi obedit · Silr' humiditas q̄uis n̄īn huc
faciat ⁊ dilatz ⁊ exire faciat ad extrema · frigiditas tam̄ ꝯgelat ⁊ i
grossat eam ⁊ prohibet ne actōi humiditatis obediat · Palam g° ē
nō posse fi' ebullicōm ⁊ putrefcōm n' cū humiditate mollificāte · ⁊ di
latante ⁊ eā exire faciente ad extrema · Res g° q̄r feces nō diuidū
tur nz mūdificāt' cū dilatant' ⁊ bulliūt necīo putrefiūt · q' sic tes
tificatur · Nam ebullicio n̄ ē n' ꝑᵖ calorē ⁊ humiditatē qm̄ videmus
omīa que ī aq̄ coquūt' dissolui ⁊ mollificari q̄ nō assant' desiccātur
⁊ duirant' · De cā putredinē faciente

Prior cā putredinē gn̄ans ē ꝯstipacō corpis ⁊ poror opilō
⁊ ꝯclō fumor ī eis adunatē · poris · n · clausis ⁊ ꝯstipatis necīo
feces ēnc digestionis ī iⁿteriorib⁹ corpis remanent q̄b⁹ ut ad e
veit · ꝑᵖt' q' fluant sic' calida abaria ⁊ ꝯtristibilia · aut corrupt' putrid⁹
ve aer sicut aerit ꝑflacō de corpib⁹ mortuis exiens q̄ corrūpit om̄ia cor
ꝑm cōplōnes ⁊ gn̄at pestilēciam ī eis mortalē pessimā · Cā ꝯstipacō
vrū poror aut fit de exteriorib⁹ aut de īteriorib; de exteriorib⁹ sic' de aē
frigidissimō · aut siccissimis balneis stipticis ur sulphēis aluminosis
ur vitreis · De interiorib⁹ uō sicut de g°ssis humorib⁹ ⁊ viscosis ī iⁿteriorib⁹
corpis coadunatis · ꝑᵖt' reqiem ⁊ delectacōm ⁊ exacaj ablacōm assi
duitatem g°ssor ⁊ viscosor cibor ⁊ multe q̄ntitatis n̄ s'm ordinem
acceptor · nz cū stomach⁹ ē ī anitus · Qnia multitudo reqei ⁊ sciauīt.

de cā putredinē faciente

corp⁹ ī frigidat· vn̄ cib⁹ n̄ digitur sȝ ī grossat᷑ ⁊ humid⁹ efficit᷑· Proinde
supfluitas t᷑ie digestionis ad poros cutis grossa ⁊ uiscosa veniens ⁊
nō pōt v̄l nō potens egredi claudit ⁊ opilat poros cutis sicut fecē
vini videm⁹ claudē foramina colamīi ⁊ prohibere grossitatē vini
ne exeat· Eodē mō fit si cib⁹ grossus ⁊ uiscosus sit nat̄r multū ⁊
comedē vaitē agrauat· vn̄ nequit digēre ⁊ pmanȝ crud⁹· Sl'r cib⁹
acceptus p̄ore nō ianito ī digest⁹ pmanȝ q̄ oīa fiūt cū g̊ssitatis
⁊ uiscositatis ciboȝ balneis ⁊ loti cibo nō digesto calor balnei ⁊hit
s' humiditatē abiciorib⁹ ad exteriora· vn̄ pl'ia cuiditate nō potēs eg̊
di ꝯstipat poros· Pretēa q̄ꝛ q̄ comedūt ult᷑ q̄ vis tollāre q̄at· Q°
ī capiētē digi̊ aluus fiūt᷑· vn̄ p̄ore eg̊ diētē trahit᷑ ⁊ ali⁹ cū eo q̄ꝛ nō
dum erat digestus q̄ nāt̄ descēdēs ⁊ ad poros veniens cū sua g̊ssitate
⁊ uiscositate omēs eos opilat· hec sūt cāe putredinū fe· putidās
facienū· Signes aūt febiū putidaȝ· x· sūt· Prima ē q̄ dū p̄tinū
⁊ ī corpe ī ueteratū cū fe· nō nascat᷑ de rebȝ p̄cendibȝ ut īt̄iorib⁹ v̄l
exteriorib⁹ ut fiat accitali' v̄l· g̊· effimā de p̄cendibȝ exteriorib⁹ cāe
nascens ⁊ ī ueniens ī corpe aliq̄d ī ueterātū calefacit ⁊ putrefacit i᷑d
p̄cens g̊ ē q̄dam accitali' putrefaciēs rem antecedētē sicut
uidem⁹ accidentali' ymū extremitatē corpis urere ⁊ ei⁹ uictās se
pare· q̄ꝛ p̄p̄ē īmunitatē sue frigiditatis calor ad īt̄iora coadunat᷑
qui ad exteriora nequens egredi ī cendit ⁊ urit extremitates· Ntr g̊
ē cā ī iectionis lȝ nō sit natl'r· Secūda sig̊· q̄ꝛ rigor sp̄ antecedit putri
dam fe· ⁊ frig⁹ maxīe sim̄ sic eē̄ dam ⁊ tēcialib⁹ mīb' viciata· sȝ
tn̄ nō febr' omēs rigorē v̄l ardorē hn̄tes sūt putide· q̄ꝛ rigo aliqn̄
accidit effimē accidentali'· Nam effimā si malos ī corpe chimos ī
venit᷑ calefacit eos ⁊ fumū pūocat quo tēcialia mīb' pūgētē rigor
nascat᷑ talis· n· rigor n̄ diu pmanȝ· Rigor· n· differt᷑ a frigore· q̄a
ī rigore sētit pa· punctōm· q̄i acus ⁊ spine sīt ī cis ī fixe ⁊ n̄ per
manȝ diu q̄ꝛ cā eius acuti sūt chimi sic̄ moui hn̄tes frig⁹ tēca
unt eg̊· q̄i ī cis nimis ꝯgelacō sit ī fixa q̄ꝛ cā ei⁹ sūt chimi g̊ues
⁊ tardi ad mouēdū sicut melācolia ⁊ flāta· Tcia ē q̄ꝛ putidū ī
t̄polat᷑ ⁊ multas ī t̄pllōrib⁹ extīdat᷑ ⁊ raro una ī t̄pollacōe finit᷑
n̄ cū pūissa ⁊ leuissa erit m̄· vn̄ disputam⁹ decā siāp ī t̄pollō
nū ⁊ diuisitatū· vn̄ dn̄s· q̄ꝛ cā putredinis febiū· m̄ ī corpe coad
unata que de nr̄a hūoribȝ ē ꝯmixta· ut ē pā si sit ꝯmixta ī ter
pollat᷑ ī definite p̄fixa cā putrefaciēs mīn febr's calor ē nō natl'r
qui si ī uenit᷑ mīn putredini ꝯuenientē calori obedit ⁊ putrefit
actu· Cui aūt actor eius repugnat proinde sang's q̄ꝛ cū neq̄ꝫ q̄li᷑
putredinis ꝯueīt exīeo obedit calori vn̄ fit febr's cōīa· In
t̄pollō· n· nō ē aliud n̄ p̄p̄ mīn exīeū calorē hn̄tē ī pedientē cum
sua duricia ⁊ g̊uitate q̄ꝛ necē ē ut calor exīe⁹ mollificet dim

dat et alleviet. Deinde calefaciat et eam fervere faciat. Ideo eo vii.
quia cum una qualitate putredini convenit et cum alia non sicut diximus causam
putredinis esse calorem et humiditatem fit cum calore conveniens et cum siccita
te non. Impeditur ergo calor donec illa siccitas sue actioni obediet. Fleu
quia cum una qualitate putredini obedit, scilicet humiditate, et cum alia non
convenit, scilicet cum frigiditate, necesse calor moratur in frigiditate quousque sue ac
tioni conveniat. Colera nigra quia cum utraque qualitate putredini repugnat magis
impedit calorem unde et extenuant. Propterea in repulsione eius tardior et longior est
ceteris. Quarta signum est quia calor putride est fortissimus et similiter pungitivus.
Nam manus super pacientem imposita cum febris adest sentit punctionem calo
ris manum perforare et ablata permanet calor. Quinta quia predicta
febris maximam generat angustiam propter grossitatem fumi putridinis in stomacho
bullientis. Et si materia sit subtilis et virtus sic fortis fumus eius dissolvitur
pulsus quiescat temperatur et quietatur ad suum ordinem. Que si sit grossa
et humida tardaque ad digerendum ut admovetur natura aggravat ut
propter eius dissolutionem deficiat unde fumus in grossitate in corpore et tertius crescit
et angustiam augmentat pulsus non convertitur ad suum ordinem nec ad sua
naturalem qualitatem. Sexta quia in statu predicte febris signa ostendunt con
plenitudinem putredinis, scilicet dolor capitis, siccitas oris, sitis et angustia
in capite. Inquantum in hora accessionis hec appareant febrem in statu esse testantur.
Septima quia corpora putrida ut putredinis non mundificantur cum febre et in una
quaque accessione quiescat quia materia putredinis est in interioribus corporis clausa. Octa
va quia si materia putrida sit intra vasa fit calor inseparabilis quod licet aliquantum sepe
tur aliquantulum tamen sentitur quod si extra vasa sit febris cum in repulsione. Nona quia
in initio putride urina cruda et indigesta est propter cruditatem materie. Decima quia pul
sus putride durus est et plenus quia sunt vasa plena grossis et crudis hu
moribus. Nam omnis huius febris patientes non sudant in initio, sed predicta venien
te ad augmentum fit pulsus in prima accessione parvus et rarus. Cessan
te autem rigore et calefacta materia fit pulsus plenus et ad exteriora dilatatur
cuius dilatatio maior quam constrictio. Sed quia quidam medici arbitr
ati sunt ut paucitas sudoris in initio febris putride exiens fit propter caloris for
titudinem corporis humiditatem paulatim extenuantem quod falsum est. Quia si pau
citas sudoris esset causa caloris humiditatem desiccantis esset pulsus tantum
et vacuus et nos in initio predicte videmus pulsum esse plenum et durum. Su
doris ergo paucitas in initio predicte febris est propter grossitatem materie et eius duri
tiem ad dissolvendum inobedientis. De sinocha. de sinocha

Sufficiat quantum diximus de causa et disputatione putride febris. Incipiamus
ergo et dicamus de unaquaque specie prout ratio expostulat. Sed quia in tempore vis
sit ypo. medicorum sequi debemus actionem nec oportet nos suam auctoritatem ser
vare. Autem non oportet medicum esse ministrum nature. Quo circa incipimus a sinocha
que fit de putredine sanguinis principalior est ceteris humoribus et hoc tribus modis

fit · vno quia tep̃ancior ē ceťis ⁊ vaporosior · ꝓ inde n̄ decet eũ ee m̃m ⁊
int̃m̃tũ corpis toci⁹ · alio qɀ cũ sit acceptabilior ceťis ĩ ꝯsilii nũl ⁊ tali
decet eum nã m̃m ee p̃mũ ĩ adolescẽtia ad sin̄ videlʒ int̃m̃tũ · q̃a
ꝓpť debilitatẽ mẽbroꝶ suoꝶ adholescentes nequnt pati nutrimtum · alũ
macıei que fit longa atempantõ · Tercio qɀ ꝓ eius amorẽ cuꝗʒ dig
nitatem fuit maioris q̃ñtitatis qm̃ ceci ⁊ diuısit eũ n̄ ꝓ toni corp⁹ · Igr̃
ab eo incipiendũ ē · Sʒ si quidã ĩť roget q̃d differat ĩť ꝯsilii n̄alem ⁊ aĩa
lem · Rñdem⁹ · ꝯsilius diuidiť ĩplicať · ali⁹ aĩal · ali⁹ n̄r · ali⁹ r̃onal · Nã
lis ē ĩ omib⁹ mẽbris alium · qɀ ꝯcaunt m̃m q̃ ē eis silis · vñ eam ad se
trahunt sicut fellicari⁹ vł follidin aſtiť fell q̃ ꝯcit amaritudinē sãguis
eam ad se trahit ⁊ sic vnuq̃ꝗʒ corpis mẽbrũ cui⁹ silẽ ad se ducat · Quē
admodũ ossa q̃d frigidi⁹ ē · ⁊ siccius ad se trahũt · Caro ⁊ lacti q̃d ⁊
humid⁹ ē ⁊ calidius · Cẽbrum q̃d ē frigidũ m̃dũ aĩal · aut ꝯsilius sic
lingᵃ que ꝯcit saporẽ · ocli qʒ q̃ ꝯcıaũt colorẽ form̃ ⁊ figuꝶ · aures v̄
ꝯ ꝯcıaũt sonitus ⁊ silia · Ronał ꝯ ꝓtinʒ r̃oali aĩe ut ꝯp̃hendat v̄
vitatem ⁊ verũ a f̃lo discnat · De ꝯseb⁹ sinochi ·

8 Sanguis s̃cdm̃ c̃rũ n̄c existẽs ĩ venis ⁊ artijs claudiť qɀ fuit
cius inc ꝓ q̃s ꝓ toni corp⁹ dispgiť ⁊ ipm̃ nutrit · qɀ cum a suo
n̄ali loco egrediť nõ custodiť aũ · sʒ ei⁹ regnũ dimittit · vñ cor
rũpiť ⁊ diuicos morbos mutať · maxiē si ulť m̃sura n̄alē egrediť
q̃ si ĩ suo ꝓmãsit loco ⁊ agit q̃ ꝓpe dʒ face nut̃m̃tũ ⁊ regnũ omibʒ m
b⁹ ꝯbuit · Sʒ si ĩ q̃ñtitate augm̃tatur ꝯpa sua q̃litate · vñ odit eũ
nã ei⁹ qɀ regnũ dimittit · vñ remanʒ crud⁹ ac ĩdigestus ⁊ corp⁹ nõ
nutitur necõ g̃ putrefit ⁊ fe · putidã g̃iat que sinoch⁹ appellať · Qᵉ
si rep̃hendat nos quidã soph̃e dicẽtes · cur acců sanguĩ putredo cum
sit amic⁹ n̄c peium nuceať ⁊ regatur corp⁹ · Rñdem⁹ q̃ lʒ sanguis
sit amicus n̄c tam̃ cũ augm̃tať agrauat m̃m · vñ odio teneť ab
ea · Sicut p̃r odit filiũ cũ ei ĩobediẽs ē sangᵢs g̃o eodẽ mõ atep̃am
to ꝯgssus aũ eiať ⁊ ꝓ nares expelliť · aut ꝓ alias ꝓtes egᵈiť q̃
quãdõ si n̄ potť expellẽ dimittit eũ · vñ putrefaciis febrē synochum
g̃iat · Diximꝰ · n · sanguis · aut ē ĩť vasa aut ex̃ · aũ ex̃ corp⁹ · aut
solũmõ ex̃ vasa · sãguis aut q̃ ē ex̃ corp⁹ · aut ē exaciõe n̄c sicut
ꝓm c̃um sicut videm⁹ ĩ die c̃tica sãguinē flue ꝓ nares ꝓ emor
royđas ꝓ m̃strua · aut nõ s̃cdm̃ m̃m ꝓ aliq̃ occonis accitale nec
eam cogẽs ut ex̃ eiciat sãguinē · Q̃ aut fit extrĩsec⁹ · aut ĩtrĩsecus
Extrĩsecus sic ĩ casione gladij ⁊ hijs silib⁹ · Intrĩsecus cũ aliq̃ pectoris
rũpiť vena · aut ꝓ multitudinē sãguĩs uł organoꝶ suoꝶ ãgus
tiam · Sãguis aut qui solũmõ ex̃ vasa ē · aut est ĩ toto corpe aut
clausus ĩ uno loco · Si ĩ toto corpe fuiť g̃iat timorẽ ruborẽ ⁊ calo
rem ĩ toto corpe · Si fuiť ĩ vno loco ⁊ maturať ⁊ mutať ĩ famē q̃
si nõ digiť timorẽ ruborẽ ⁊ calorem g̃iat ĩ toto corpe · Sãguis

vero qui est in tota vasa, aut est in omnibus vasis, aut in quibusdam. Si fuerit in omnibus
sinocham generat. Si in quibusdam fiat in illo loco febris et ab eo nomen accepit
quoniam cognoscamus ex dolore et calore illius loci. Sed disputatio nostra non est de febre
que fit in parte corporis sed de illa que fit in omnibus venis propter sanguinem putrefac-
tum. Unde prius quam de ea disputemus oportet nos monstrare causam illius caloris generati-
vam. Quia dixerunt domini quia calor qui de causa generatur vi. modis est. v. scilicet
calorem facientes et una passiva. Quorum primus est calor solis, ignis et estus.
Secundus calida cibaria et potus et medicamina. Tercius nimius motus et labor
intendentes spacium membrorum propter membra ad invicem se fricancia. Quartus est
putredo. Quintus est conclusio pororum. Sextus est macilencia corporis et paucitas
sive nullitas humiditatis quia corpus si in hac mensura fuerit fit preparatum ad recipi-
endum calorem. Sed quia hee sunt sex cause caloris generantis febrem non est nisi calor
extraneus. Necesse est ergo ut sex sint esse febres. Sed si quilibet interrogaverit quid sit differentia
inter febrem synochum que fit de putredine sanguinis et synocham que
non fit de putredine sanguinis et sinocham que fit de putredine sanguinis
que inflativa vocatur. Respondeo. Synochum que fit de putredine sanguinis pacientes fa-
ciunt urinam putridam propter putredinem sanguinis et pulsum habent inordinatum
quia constrictio eius velocior est quam dilatatio propter naturam festinantem se ad ex-
pellendam sanguinis putrefacti fumositatem. Inflativa vero sic dinoscitur quia
urina pacientis non habet putredinem quia eius non putrefactus est sanguis nec putre-
factus. Rursus si dixerit quid sit differentia inter febrem que est de putredine sanguinis
et febrem continuam que fit de putredine ceterorum humorum. Respondemus febrem que fit
de putredine humorum ceterorum licet videatur esse continua, bonus tamen medicus
si bene eam investigaverit senciet eius interpolationem que fit inter finem accessionis u-
nius et inicium alterius. Sed sinocha nullam habet dimissionem nec aliquantulum
in qualitatis in extremitatibus diei cum aer fuerit frigidus que mitigatio
non fit propter febrem. Sed quia infirmus quiescit et gaudet de aeris frigiditate.
Febris autem mitigante que fit tribus modis est. Quia quedam est equalis ab
inicio usque ad statum. Est et quedam in inicio debilis incipiens et paulatim
ascendens usque ad statum. Est et alia fortis incipiens in inicio. Deinde cata
modicum descendit usque ad statum. Causa quia materia que putrefit aut est tanta quan-
ta dissolvitur, aut minor quam dissolvitur, aut plus. Unde si tanta sit mensura
putredo quanta dissolutio nascitur illa species sinoche que dicitur omothenes. Causa
quod in unaquaque die dissolvitur illud idem et putrefit. Que cum ita sit significat me-
diocritatem inter spem salutis et timorem mortis. Sed si materia que dissolvitur maio-
ris fuerit quantitatis quam id quod putrefit nascitur illa species que dicitur epangi-
nastice que salutem significat. Nam si quod de materia dissolvitur maius est eo quod pu-
trefit finitur materia paulatim. Unde morbo veniente necesse est ad statum vel ad
crisim nichil de materia illa aut pusillum remaneat quod facile purgatur
quia virtus est fortis. Rursus si de materia putrefit quam dissolvitur fit illa species
que vocatur agmastica que species est pessima et timoris nunciativa quia illius

ur multa q̄ntitate putrefcã 7 pauca dissoluta necẽ est ut i omni die augmẽ
tet̃ · fe · augtia 7 molestacio · vñ timoris ẽ dubietas qr i vnoq̄z die aug
mtãte macia timem⁹ ne i statu tãta illi⁹ mr̃ q̄ntitas augmtat̃ m̃ ut
nullo mõ eam nã pati ualeat · qua de re ñ cessante ẽ recedente morb⁹ dña
tur · Signes sinoche duob⁹ mõis sunt · aut añcedẽtes eũ sic̃ fatigacio
grauitas 7 plẽitudo mbr̃ꝝ rubor 7 calor i exteriorib⁹ corpis · aut eũ sequẽ
tes sicut dolor capitis cũ i tẽsione 7 grauitate rubor faciei tipor tu
mor 7 extẽsio venaꝝ suaꝝ emmĩẽcia turbacio 7 tenebrositas oculoꝝ
7 figuro rubee cũ oculos appentes pulsus fortitudo 7 velocitas 7 el
magnitudo ac plẽitudo mollicia organoꝝ facies pacientis ẽ q̃i facies
balneũ egredientis · vrina rubicũda 7 tẽpata i liquore · Cã fortitudinis
pulsus est pp̃ fortitudinẽ virtutis u̅i̅t̅ · Eius magtudo 7 plenitudo ẽ pp̃
sanguinis plenitudinẽ · Velocitas ẽ pp̃t sanguinis calorẽ · Organoꝝ mol
licias ẽ pp̃ hũiditatẽ sanguinis ruborẽ vrine · Rubedo 7 calor sanguis
faciũt · Splendor vrine pp̃ sanguinis claritudinẽ · Sz tñ cũ illa sp̃e de
cur⁹ m̃ plus putrescit q̄ dissoluit̃ augmtat̃ putredo i corpe 7 vrina
fit turbida 7 color ei⁹ fit arsenic⁹ uꝰ ruffus sicut 7 hanc fe · pacientib⁹
i flacio q̄adm̃ eis si i flamma molestat̃ · Non · n · differunt n̄ qr ista ẽ
cũ putredine sanguinis Inflamma uõ mĩme · Et qr hunc feb' h̃ sunt
accũcia · j · variole 7 cetẽ pestilẽciales passiones ẽ necẽ de hijs dispu
tem⁹ p⁹ q̄m cam ei⁹ i capiam⁹. De cã pestilenciaꝝ

Causa pestilẽcialiũ febrium plurimũ ẽ mutacio 7 cor̃ · aeris i
uij̃ or tpribz ut ptibz añi · et mutacio aeris fit · iiij̃ or mõis · Aut
cũ dñatur vna ex qualitatibz ei · Aut pp̃t fumũ 7 puluerẽ
tẽ cum pturbantẽ 7 obscurantẽ · Aut pp̃ fumũ maris 7 lac⁹ atq̃z
palludũ · Aut pp̃t fetorẽ magnũ sic̃ cadaueris corpm aĩaliũ q̄ ẽ ce
tis per⁹ · Unde plimi paciũt̃ pessimos morbos de pestilẽcialib gnẽ
ut ẽ fe · nõ degnẽ huoꝝ quia sicut morb⁹ pessim⁹ 7 venenos⁹ 7 sicut
aq̃ corrupta nocz 7 destruit sb̃am eam accipienciũ ut saluet̃
n̄ raro ut rarissimi sic aer si corrumpit̃ 7 putrefit · q̄cũq̃z paciũt̃ nõ
euadunt n̄ paucissimi · Aer 7 noblior ẽ abis 7 potibz qr uelocit̃ p
forat ad cor · 7 pulmonẽ cũ flatu attract⁹ sĩ ulla remissione · Vnde
omnes i firmi 7 sani plimi i firmãt̃ de aeris corrupcione · Anaq̃ · n · co
cordaci sunt · maxĩe · ypo · qr si i iiij̃ or · añi tpib⁹ aer corrũpat̃ gñant̃
i illo anno pestilẽcie 7 mortales passiones · Dixerũt 7 si venti i
eis⁹ mẽsib⁹ anni hyemis · s · i decẽbre · Januario februario psilent
7 pulmis i aere augmtat̃ 7 aeris cõplex i siccitate mutat̃ nullã ha
bens pluuiã 7 dies i eq̄litate diuisant̃ ut unde vna dies calida
7 alia frigida fiũt hec pessima sic̃ sũt i hyeme · Ve aut añcedẽ
te pluuioso 7 turbido · aer pturbacõe nõ dissoluta · ñ · v · aut vij · die
raro fiũt fe · nõ s̃ huõres · Sz plimũ nascunt̃ variole 7 pustule ·

inliće ⁊ plimū tūc oriūt mortales pestilēcie. Dixerūt ıtn̄ si ver
⁊ hyems tal' fuit necē ē ut sit ı estate aer humidus ⁊ ebid⁹ ⁊ n̄ cla
rus ⁊ arborib⁹ ⁊ tře nascētib; puluis dn̄at. vn̄ fit eā desudacōes
generans corpa q̄ nō siccant nz humectant' sic soluta sūt ı esta
te humectari n̄l'. Rursus ıq̄ut. si estas. ver hyems sint sic dixē
fit ınıcio ac̄cedentis autūpni. mortalitas ı aīalib;. Cuiq; eq̄nocti
um uenit autūpnale appent ı aē ındelz ı plaga septem. flāme et
lampade multe aeduite. Qz si q̄dam ḡuit h⁹ ıtencionis rōm. di
cent⁹ nō posse hec q̄ dca sūt ab eis ıtelligi nisi p̄nisa aut ıtellecta
mot⁹ stellaz scia ⁊ ɔmıcdōes eaz ad ınıcē q̄ fiūt ı arcuū sins ⁊ q̄lita
tib⁹ vniūsq; stellaz q̄ ē p̄ eaz loca. ı. ı arculis ⁊ ı vno q̄z anni tpr̄
Rursus si dixerit si hec q̄ dicant fiunt pp̄ actionē motus stellaz q̄
necītas fiūt ut lz ılib⁹ scribēt' amedias aī ea defendē qı̄ repug
tores neq̄ant. Rndem⁹ corrupcō aeris nō accidit n̄ corpib⁹ ad eā
recipiendā p̄pātis. vn̄ aī mediais p̄ndit' sig̃ōes aeris corrupti ı
vno q̄z anni tpr̄e venti potit mūdificare nam de corpib⁹ corrup
cōı p̄pātis p⁹ q̄ corrupcō accidat eis ⁊ tēpamū prestare sciat ut
venena corrupcōı repugn̄re ualeat. v̄. ḡ. Nam si p̄ndit' p motū
stellaz fore calorē ı aere nımıā siccitatē ⁊ ustionē festin; ad pur
gandam colam coz q̄b⁹ ıest cōplexō colica ne ill⁹ caloris feruo
rem facilime p̄t' siliciudinē suā recipiat. Deneq̄ q̄z frigida ⁊ hu
da calori ventur⁹ repugnāa. qz contraz aīa dignior ē stell̄'. Nam
acō eaz eı minime accidit n̄ aī ıgn̄āa teneat'. Dn̄. n. ıpas stel
las scient eaz actionē oıō cauē potit q⁹ testificat' ab eo qz uidem⁹
ab optimis mathematicis. qz aī c̄tissime nouint dies p̄clin mortis
ı fenites eis q̄ mare ıgrediūt' satis possūt eos ıtueri. Silr̄ ⁊ eos
q̄ ı bello moriuri sūt. In q̄ q̄dē hō diff̄' ab aīalib⁹ ut dc̄. Nā rō ē ⁊
discrecō sp̄ ı q̄rirē ⁊ desidaire bon̄ ⁊ respuē mala eisq; repugn̄re q̄a
nō ē sb̄ditus naturali actōı ⁊ pestilēciali desidio n̄ aī ıgn̄āa tenēt'
est. Dz sic discēnit bonū a malo. vn̄ a s'lo. Iustū ab ıniusto ḡuit s̄ bo
nam ptem. q̄ filiꝰ ē eı. vnde hō ē ⁊ sp̄mt mala qz nō est eı si
milis vnde ē aīal. De cā variolaz

Causa variolaz omnib⁹ plib; ue nascētur m̄ ē ı ɔpōne feais
⁊ mūmina cēns qm̄ nā ı q̄b;dam locis clausit a p̄ncipalib⁹
mīb⁹ remotis eıusq; vicinitatib⁹ p̄p̄ debilitatē mēbz fec̄ q̄
litatē ill⁹ m̄ nō sustineau que aī mouet' pp̄ ad cēcōrū sicut
pessimos. chimos aut corrupt' aerem a suo loco egredit' cū nā
repugnās expellit eā ad cutē qz ē vicina ē hac de cā fiūt variole
nec ullus p̄mam; qui eas hēat qz eaz m̄ fit ı ɔcepcōe feais sz
plurime adulescētulı ⁊ pūis fiūt raro ıuuēib⁹ ut senib⁹ decre
pitis nō nūq̄. Impō'. n. ē ı corpe ullam mīm ıtnp ı etate decr̄pita

De cā variolaz

maue pp mutacionē etatis tempis exacioꝝ abarioꝝ ⁊ cetaꝝ diuisitur
qz n̄ eam s' assuefeat· vn̄ nō mouet illam n̄ cū ipā ꝑte mouet᷑· Jdoq̄
adulescentuli ⁊ pu'i plimū hoc paciunt᷑· qz sūt gulosi ⁊ cibos ī ordīate
sumūt nz cauent aera nz aliaq̄ accīcia· Jllis ē· calid'· ⁊ hn· ꝯplo' do
minat᷑ que ē putredini familiaris ⁊ ꝯueniens· Signa variolaꝝ n̄
dum apparencū hec sunt dolor capitis ī inicio fe· Rubor ⁊ timor facie
turbulencia oculoꝝ ⁊ lacrime· capitis grauitas totiusq̄ corporis p'uritus ī na
rib; summitas· pectoris asp'itas· vocis raucitas· punctio ī corpe· qn̄ ex cau
b; ī teris· qz m̄ uolens ante egredi carnē terat ut facilius exeat· Sz
plurimū ī t'cio die egredit᷑ ⁊ aliū ī p'mo ꝉ 2o· festinat pp magnitudinē
caloris fe· Sz variole· iiijor modis sūt· aut de puro sanguine aut fleu
tico· aut colico· aut melico· Que de puro sanguine sunt sūt rubee sup'
ficie ⁊ ī fūis late atq̄ maturantur ⁊ ī sanie ꝯuertuntur· Suntq̄ sa
lubres· qz m̄ caꝝ ē sanguis qui sanguis ē amic' n̄e ⁊ digestiōni obe
diens· Si sunt colice sunt rosee acuitati ꝑtinentes ꝑue rotunde
capita eaꝝ acuta ⁊ qn̄ tacit' pungitiua ꝑp' acuitatē n̄e eaꝝ· ꝑinde sig'
eaꝝ sunt ad timorē ⁊ ad salutē dubia· qz si laudabilia signa sunt
eam ꝯcomitancia sicut coctio digestionis ī vrina ī die cretica appa
rens ī feb's atq̄ sitis mitigetur ⁊ variole apparant᷑ ⁊ ab eis hu
ditas defluat bonū indicant· Alia 9 signū· Si sunt fleumatice· Sunt
albe late leues duireq̄ ad digerendum ꝉ indigestibiles q'ꝝ m̄ sūt de
putrefcā· minimꝰ sūt de p'dor gñat᷑· Maxime si flaūca ⁊ salsa sunt
q̄ cū pruritu tepīt discorant᷑ ⁊ fluit ab eis putredo erugiñosa
q' indicat mortē· Maxime si vrina cruda fuit· Melice ī inicio sūt li
uide· p'terea· venete· deinde nigre ī qb' n̄ adiuuat᷑ humiditas· Sunt
'n· ꝑue ⁊ dure qn̄ nigre ꝟtitur· vn̄ sūt pessime qz nullā hn̄t q̄lita
tem que maturari aut humores trahe valeant· Jdoq̄ siccantur
⁊ ꝯfundunt᷑· vn̄ gnat᷑ sincopis ⁊ alienacio ⁊ defco' quib' apparentib'
indicanda ē mors· Sufficiat q̄ntū disputauimꝰ de variol'· Jncipiamꝰ
de cura sinochi· De cura sinochi

Quia hec fe· fit de putredo sanguinē ī vasis decz flomiam p'9 qm̄
sanguis nō putrefēs putrefiat· p'ꝰ tn̄ ꝯsideranda virtus etate
tēpe regione ꝯsuetudine· an sint ꝯuenienca· Deinde minua
t᷑ sanguis an statū· qz flebotomia omnib' curis sinochi ⁊ sinoche cau
onib' utilior ē· Synoche tn̄ ꝯueniencior ē quia sanguis eī pur'
est· Qz si omīa sup' dicta nō sint ꝯuenienca· vtrasq; nō fit ī beal
his scarpell' hys succurrendū ē· Jtē omib' sup' dcīs ⁊ virtute debili
existente caue ne temerarie sanguis minuat᷑ Sic dixiꝰ ī cā sinoche
ī q' minuimꝰ sanguinē n̄ debē minui ī statu n' ī augmēto qz nā ī
pediatur inde· Nam sit l3 ī vtrisq; febrib; sit fortis ī augmēto· tn̄
⁊ ī statu nō oz te ei credē· Jn inicio 9 n̄ virtus obstitit minuat᷑

Si uͦ inicio nō audebim⁹ extinguam⁹ acuim̄ sāguīs cū succo grana
toꝝ oxyſeṅ· ⁊ ſilib⁹· Deīn⁹ ptiſanū cū amigd· ⁊ zuc̄ ſi ſint ꝯſtipati
humectiant cū refrigātis attenuātis ⁊ diſſolutīs· Quia lʒ h fe: ſit
acuta putredo tamē eius opilonem gn̄at· vn̄ n̄ refrigātiua attenua
tiua diſſolutiua dedim⁹ putredo augmētat̄ ⁊ morb⁹ necco ꝯfortat̄
ſolis·n·datis refrigātiuis putredo augmētat̄· qꝛ ea q̄ ſolūmodo
ſūt refrigeratiua nō diſſoluūt nec ſūt attenuatiua· vn̄ ſi dent̄ ſūnt
cauſa augmētandi putredinē· Deīn⁹ g° attenuatiua ⁊ diſſolutiua
putredinꝯ cū urina egeſtione ⁊ ſudore ꝓuocātia n̄ cū m̄ acuiſſia ē
Sanguis·n· ī hac fe· trib; modis ē· acutiſſim⁹ ē ⁊ colic⁹ aut ſang⁹ ⁊
fleumaticus aut medi⁹ ⁊ ſi ē acutiſſim⁹ dam⁹ frigida ⁊ acuā extin
guentia ſicut pſilliū· ſuccū granatoꝝ oxyſenicā ſirupū ṽnoꝝ·
vioꝝ· caſſiaf̄· mane· ⁊ ſilia ptiſanū q° colatū ⁊ panē lotum ⁊ ſilia
Qꝛ ſi ſanguis ſint mediocꝯ dent̄ iuiube īnice oxyſeṅ· ⁊ tyſanū·
panis lotus ⁊ ſilia· Itē ſi ſit groſſus ⁊ ſtaticus dam⁹ ſuccū lupu
li ⁊ endiuie cū manā caſſiaf̄· ⁊ ſilib⁹ clyſtizent̄ ⁊ peſſariū ſiue
ſuppoſitoriū faciam⁹· Si dolorē capitis paciūt̄ nares hunctiant
cū olō uiol· ⁊ ventuſatiō timporib⁹ īponāt̄· olm̄ ro· cū aceto· pedes q°
īfundant̄ ī aq̄ ca· ī qua cocta ſint camomilla ⁊ uiol· Si uigilias
habeāt· fronti torem⁹ aquā ī q° cocta ſint cortices ſꝑmis ſemī lactu
ce lactuca uiol· ⁊ ſilia· Si uͦ habuerīt anguſtiam ſtꝯ ī fundatur
cap̄· ex aq̄ cachaplēt̄ cap̄ ex ſucco uiol· pan· ſpume· cū olō uiol· ve
nuſ· ⁊ ſilib;· Qꝛ ſi ſuſpterint ī ventre acum̄ ſic puctionē accipiant
ſuccū citaminis ⁊ maloꝝ g°· Deīn⁹ ⁊ ſuccū melonis paleſtini cū q;
carnē· dolore aūt capitis adhuc n̄ ceſſante fundam⁹ ī eo lac mu
liebre cū olō uiol· mixtū pedes ⁊ crura mittant⁹ ī aq̄ ī q° cocta ſit
camomilla uiol· crura eoꝝ ligent̄· qꝛ trahit mām ad ī feriora a ſu
perioribus· Si ſtuporē mētis hēant n° poſſunt oclos aperire calefa
ciant capita eoꝝ cū aq̄ ī qua cocta ſint camomilla uiol cētauria
milliloti ⁊ ſilia· Si vn̄s ſit teſtā ⁊ calor fortis caleſiat ſolūmō
cū uiol camomill· fiant q° eū ſonit⁹ delectabiles ⁊ dulces ad audiē
dū regenē muſicoꝝ· Si h fiat uirt⁹ ī firmū· qꝛ delectat̄ ⁊ ꝯfortat̄ ⁊ n̄
excitat̄ ad diſſoluendū mām· Sꝫ quidā arbitrāt̄· mām exit ī pedirī ad
ut mām negat digerē ſic ꝑabū ⁊ medicinā q° ſīm ē· nā·n· nō īpe
dit̄ n̄ exredigenda ⁊ mūdificanda· Ea igr̄ quib; nō īpedit̄ ꝯfortat
eam. Ita dico ſi eas delectat̄· Qꝛ ſi dixerint de farmacia· aut farmaciā
accipiētes ꝓhibeas ne ad cogitand̄ ſe īpediant. neq; ad ad cogitā
dū mētes īducant· ⁊ dicatꝯ mām offendi ī diuidēdo mām ⁊ eam digerē
do ꝓꝑ eoꝝ īpedimētū· Rñdem⁹ it̄ duo magna ē differā qꝛ ſi aīa ē
ī cogitacōē· aut aliq° alia re ſiūt dedita coadunat ī ſe ſuas ūtu
tes· vn̄ ad ſuas actōes nā īpedit̄· Sꝫ ſonit⁹ delectables eoꝝ hītaū

Nichil. n. aliē aut nē īpediunt n̄ solū delectacionē q̄ cōfortant̄ ꝛ for
tiores fiunt. hoc sic testat̄. videm9. n. adolescentulū. cū aliquos
eis faciam9 delectabiles sonitus statim furor eoꝝ mitigatur ꝛ sop
nus eis ꝓuocat̄. Q2 si pacientes surgētes a stupore huc illuc se ver
tant mō ī uno latē modo ī alio ꝛ cū magna angustia pessimū denot̄
signū ꝛ mortis nūciatiū. Q2 si huiūt ī inflacōm̄ sonū q̄ī tīpanū hūtē
ꝛ post vētris solucōm̄ īflacō nō cessit fit ētiā signū ad mortē q2 sig̃t
pestilēciale fumū. Sicut ē īflacō mortuoꝝ cū nāl' calor ablat9 ē ab
eis. Q̄d si postule q̄dam ī corpe appent liuide. aut nig̃e pessimū sig̃
est. maxime si pricipalib; mēbris sint vicine. q2 si hijs actiōib9 v
actionib9 careant ꝛ paciant̄ fluxū sāguīs ex narib9 ꝛ vrīus sit bū
fē. ē mitigata ꝛ morb9 sit ī declinacōe cefalica ꝛ ūdat̄. q2 iste mor
b9 sanguīs minucōm̄ sustinz q̄b9 n̄ sufficiētib; tīnet̄ exmediāā
qūī dixim9 ī cauā flux9 sanguīs qui ē ī causonice. Sz si paciant̄ cor
dis tremorē īponim9 stōcho sandalos farinā ordei maluā caphorā
cruciē fornacis faluroꝝ tēpatā cū succo spiūne ꝑuē. atrili aurioglos
se ꝛ aceto ī coꝝ mansionē sternant̄ frondes. mali salic̄ mirte ba
siliēi ꝛ uā aqua plena ī canna ꝑsist mansionis mittat̄. ī ut aer
īfrigidetur ꝛ humectet̄. Cathaplasmet̄ vent̄. exolō. ro. cicurb. cūai
mis ꝛ silib9. Clistizent̄ ex succo cicumis ꝛ silib; cuc̄. vue agrestis
succo auriaglosse. cū olō ro. Q2 si h̄ fē. timnet̄ ꝑ apīā. aut erisipi
lam accipiat succū solat̄ cochi ꝛ despumacū cū cassiaf̄ mana viol.
ꝛ ucca ponant̄ sup apā sandali rose malue mennthe solatrū si
calor sit fortis ꝛ si n̄ sit fortis ab eo a miscem9 eis. Q2 si apā sit
de acciōne nē ꝛ scdm̄ eiusm ponim9 dissolutiua sīc mennthe maluā
camomill'. cū solat̄ ꝛ silia. Si aut̄ hec fē. fit ꝑ variolas ꝛ de
sudacōm̄ post sam ꝑ signa que scp̄sim9. Jn iūcio ocli tegant̄ lanē
ꝛ g̃o ut mūdificet̄ eoꝝ putredo cū uine oliue aut succo ꝯnapoꝝ ace
tosoꝝ. Deinde lauēt̄ cū aq̄. ro. ꝛ sumach. ꝛ anthimonio cū caphora
tēpata cū succo coriand'. Apozima ad variolas expellendas. Rx.
lacte. ʒ. v. lentis mūdate. ʒ. vij. d'g̃g̃. ʒ. iij. coqūt̄ ī lib; v aq̄ ad ter
ciam ꝛ dabis potui guttatī. Jn fē. vō forti uigat̄ hc apozimati. ma
ratri. ʒ. ij. donec ē apozima marat̄ ꝛ apij. cū rodorac̄ ꝛ ec̄. laue
tur os cū succo marat̄ ꝛ apij. ꝛ tūc gargarizet̄. Accipiat ꝛ pastā
ēsolocānam cucbitā blitos hulciant. venīā eoꝝ si sit nece ī p̄ eb
domada cū manna cassiaf̄ rodorac̄ ꝛ silib9. Solō aut vētris hū
passiōm̄ sponte solz euenire q2 iūī cū aaūe sui ꝑugit ī testina vn̄
fit solō q̄b; ē cauendū. artificiat solō accipiat granata vuas
passas. pira coctana ꝛ silia. Sz ī hyeme frigido ue tpr̄e fouēi
hēant cū linguis mali ꝛ tamarīdis variō. aut delicatis si ne
cessariū sit balneent̄ cū farina ordei. riso. milio ꝛ silib9. Si

autē hēant solutiōm vētris accipiat sucos spodij · Qꝫ rꝫ · gūi · bolī
arm̄ · ʒ · iiij · semīs ꝭbe acetose · ʒ · iiij · amidi · ʒ · iij · ꝫ s · ꝑbꝫ · ʒ · iij · spo
dij · rose · ʒ · iij · mīte · ʒ · iij · c̄c · i · ʒ · tēpa cū suco citonie ꝫ da potū mix
tos cū succo citonior · Qꝫ si variole sūt plūbee ꝫ viridie vel ꝯtractent latē ā
nigre mortales sūt · trocisci reliquas sinoche extinguētes · rꝫ · spo
dij · ʒ · iij · semīs ꝑtul · camfur · arm̄ · ʒ · iiij · semīs cīte · citruli arm̄ · ʒ · iij ·
gūi · dꝫgꝫ · amidi · ʒ · ij · ꝑbꝫ · ʒ · iij · liqꝫ · ʒ · v · tempa cū aq̄ ro · perct
aiti suco ꝯnatorꝫ ꝫ ꝑlibꝫ · De febribꝰ putridis ꝫ cōpositis ·

Quia oīs cā fe · putide calor ē ex naūm opans īfecē
chimorꝫ que fit tertia digestione ī omībꝰ mībꝫ corporis q̄
fex nō ē · qꝫ omnia q̄ accipimꝰ siue sit cibꝰ siue potus nō sūt
omīo laudabilia · Unde ad stōchū cibi veniētes ꝫ fcā ꝗ̄ pesanū ꝯ
trahūt colamitū eiꝰ ad se qđ digestū ꝫ sanguine ꝯusū mūdat mībꝫ
ut ex eo nutriant · qꝫ sue ꝯplōni ꝯuenit · fex aūt qꝫ nō ꝯuenit vnde
ꝑ poros cū fumo ꝫ sudore expellit · Qꝫ si mēbra sint defcā ad ex
pellendam fecē ꝑ mutatiōm suaꝫ ꝯplōnū ut ꝯponit · aut ꝑ oppla
tiōm pororꝫ aut ꝑ ꝗ̄uitatē matie si fuit multa ī q̄ntitate ꝗ̄ssa
ꝫ viscosa ī qualitate · fex ꝑmanꝫ ī cōcauitate mībrorꝫ ꝫ raritate corꝫ
clausa · Sic pulmōis ꝫ splenis ꝫ cōcauitate stōchi venarū ꝫ siliū
q̄ si moueat ī qꝫbꝫdam tꝑibꝰ ꝫ ꝑ mala cibaria qualitatē eꝰ aug
mētancia · aut ꝑpt aeris mutatione ꝫ aliūm odio tenet cā ꝑpt
sui corruptiōm · nec regit eam q̄ sūt regimīto ꝑmanēs · calescit ī calore
calore ꝫ siccitate sua · ꝑinde ebulit ꝫ putrescit · Sic humores cadunt
bullientes corrūpūtur ꝫ putrescūt cū calore ꝑdidit n̄ē ꝫ regim
tū nē q̄ putrefca ꝗ̄uant fe · sedm viam ꝯcalcatois · vn̄ nom̄ acci
pit a suo elemīto · Si m̄ sit colica generat tercianā · xij · horis tenens
ꝫ affligēs · xxxvj · ꝗ̄escens · si sit fleumatica cotidianā facit · xviij ·
se mouēs horis · vj · ꝗ̄escens · Que si sit mlica ꝯuat q̄rtanā · q̄
xxiiij · horis mouet ꝫ xlviij · ꝗ̄escat · Cā diuersitatis ē harꝫ lenitas
ut ꝗ̄uitas m̄ ad putredinē ꝯuenientis ut ī ꝯuenientis sic diximꝰ ē
tesyncho disputauimꝰ q̄ fit ex putredinē sanguis · Nā omīs putre
do nō fit nisi cū calore ꝫ humiditate · Qāuꝫ ꝗ̄ m̄ fuit hꝰ ꝯplōnis aūt ci
uiana fit facilior ad putredinē ꝗ̄ia uō hūi · vn̄ q̄rtana · qꝫ eꝰ m̄
frigida ē ꝫ sicca ꝫ cā putredinis ꝫ calida ꝫ humida repugnat putedini
cū utraqꝫ q̄litate sūi dimissio eꝰ est · xlviij · horis ꝫ motꝰ xxiiij ·
Natē ē ei ut calor ꝯtinens · xxiiij · horas hēat ī mutāda una q̄lita
te Iste tres ideo nec maior ꝫ minor ē xxiiij · horis aūt ꝑparet cā ad
putredinē ꝫ natē ꝫ sunt alie · xxiiij · ī mutanda alia qualitate pu
tredinē ꝯtente · Qꝫ si q̄dā sophie nos reprehendant dicētes q̄re iste
tminꝰ nō maior ut minor ē · xxiiij · horis · Rndemꝰ qꝫ oē qꝫ ꝯstruit
ꝫ destruit ꝑpt sublunari globo ē · ex iiij · elemītis ad īuicē ꝯpositis

destruit' n. est conuersio uni' esse i aliud. v. g. elementa i cibu' mutant' ab
i humores. humores i menbra. Item cu' destruit' corp' huores conu't'
ad aqua' sp'c ad aera ossa ad terram. Acco' q3 elementor' fit p't motu'
lune & solis om'iq3 stellar' motu' hu'anu'. Sol q3 e' ca' ceter' & d'nator &
cursus ei' ab ortu suo exiens & ad eunde' rediens no' moratur n' xxiiij.
horis. vn' si m' aliq' p'te putredini obediat fit temp' actois tot' i acc'.
Ideoq3 t'tiana q3 cale' sicca q3 e' matie & cu' vna q'litate .i. calore conu'it
& cu' alia no'. necc' calor ex'neus moratur. xxxvi. horis i mutanda
illi' siccitate i putredine. vn' si rephendim' cur calor ex'neus. xxiiij.
horis i q'rtana moret' ad vna' qualitate'. s. siccitate' & i t'tiana ad
eande' siccitate' moret'. xxxvi. horis. Rendem' siccitas corpis duob'
modis fit. aut cu' calore. aut frigiditate. Calor. n. desiccat corp'
q3 illud rarificat & huo'res desiccat. Frigiditas u'o coadunat m'ia
& co'gelat. vn' huor' i ea claudit' ad que' calore' ex'neo accedente co'ti
pata apparitur m' & huor' eius defluit putredini obedie's. In ea uero
q' est p'pt' calore' desiccata q3 huo'res n' sunt i ea clausi nec coagula
ti. necc'm e' ut calor ex'ne' i ea liq'facie'da & dimidie'da tardet'. Simlr'
si opposuint de amphimino cur a'phimin' sit facilior putredini q'
terciana cu' repugn3 & putedini cu' vna q'litate .i. frigiditate. Rnde
m' fleu' e'e sanguine' sed' decoctu' i albedine' & frigiditate' mutat'
uidem'. n. m'm mutare mestruale' sa'guine'. Lac i mamillis & i testicu
lis i sp'ma. Ideo n' mandauit fleu' cu' sanguie' p' totu' corp'. Ideo fleu'
currit cum sanguie' p' totum corp' n3 claudit' ill' i loco aliquo sic n' e'
cola' q3 ala' corp' ex eo nut't' cu' puritate' sa'guis habuit'. Igit' fleuma
co'tinuatu' e'e't obediens putredini. Sicut sa'guis & no' differt' n' p'p' pu
tate' siue frigiditatis i qua calor ex'ne' aliquo t'pe moderat' i muta'
do illi' qualitate'. s. i putredine'. p'terea dicam' hac fe. t'tiana' de colico
chimo & putrido nasc' p'p' h' q' diximus. q3 co. ru. cu' co'r d'nat' aut put'
fit. aut no'. que u'o n' putrefit. aut e' i toto corpe aut i vno m'bro. si
sit i toto corpe gn'at ych'ciam sine fe. Que aut' e' i quib'dam facit ty
riam. Sz putrefit aut e' in toto corpe aut i vno m'b'. si sit i uno m
bro gn'at apostema q' d' erisipila. Si sit i toto corpe n'c'o. aut e'
i tra uasa. aut ex'. Si sit i't' uasa. aut t'tiana' sine rigore gn'at
aut causon. si sit ex' visa faciet t'tiana' i'posita'. Ea. n. q' e' i'tra
uasa no' facit rigorem eo q' e' clausa i ueuis no' potens t'nsire
p' loca sensualia & pungere ea. Rigor. n. n' e' aliud nisi m' pu'ge's
me'bra se'sualia. Sz hec fe. licet sit i t'a uas cu' i'terpolone i die
tam' remissionis no' quiescat sic ea que e' extra uasa. q3 m' ei'
e' co'mixta cu' sanguie' & cu' eo mouet'. tam' i die tra'quilla aliq'tulu'
mitigat'. vn' a die exacerbacois differt. Item a causon differt. q3 ma'ia
t'tiane co'tinue e' i om'ib' venis corpis. Sz m' causon plimu' con

ſiſtit ī venis cordi vicinātib; hē ſūt vene oris ſtōchi ⁊ epatis ⁊ pl'mo
nis. pinde eſt acucior ⁊ moleſtior. cū. aūt ſētiant feruētior ē ī alys
locis corpis q̄m̄ ī illis. Si tam̄ hec utraq; fe. ꝯcordāt ad īuicē. q2 m̄
vtraq; ē colera. vtq; cōtinua ē. Cauſon. aūt alā fit ex fleumate
ſalſo ſicut ypo. ī ypro. fe. ī q̄nit quedam ē amara quedam ſalſa. T
cianam q̄ h̄t ī ꝯplōnem ītelligit̄ cū t'b' ſignificacōib' q̃s. G. oñd
vī. rē nāli nō naturali ⁊ ꝯ nām pnālē ſicut p etatē ⁊ ꝯplōnē. per
nō naturalē ſicē ptpē regionem ⁊ aerem prem q̄ cāt morbi m̄ȳ
velud occōnes que ſūt īfirmis accītāls ⁊ medico ſignes. Sicē ri
gor. frigidās actionis ⁊ alia ſilia prē naturalē ſic cog'ſcāt̄ tcia
na q2 plurimū patit̄ hāc fe. cui' ꝯplō ē calida ⁊ ſicca etas uuēt
a xv. annis. vſq; ad xxxvi. maxime ſi fuit macilētus ⁊ ē ſpoſ h̄t
pilos ⁊ corp' rarum. p nō naturalē ſic q2 pplurimū oriē ī eſtate
⁊ cum aer fuit mutatus ī calorē ⁊ ſiccitatem. Silr regio calida ex
citāt īfirmi ſi ī ſua ſanitate laborioſ' fuit ⁊ ipē ſolliat' ac ſtudio
ſus eſt. q̄m nā tpīa anni ē q̄i natura ꝯplōnis īfirmi ⁊ ſi ꝯplō
humana ad ſigt. necē ē tam̄ ut idē nā tpīm oñdit. Itē nā aeris
ē q̄i natura aeris pacientis. nā regionis. ē q̄i natura etatis. Vn̄
q̄cūq; hec ſigtent m̄m idē illa ſignīt ⁊ iudicant. Silr labor ⁊ ſol
licitudo ſunt q̄i macilēcia ⁊ extenuacō. macilencia .n. calorē ſigt ⁊
ſiccitatē ⁊ ſolliacido ⁊ labor faciūt calorē. De re eſt m̄m ſic cognoſ
cit̄. Sunt .n. q̄dam quib; hec. fe. ſigt̄ quia hec fe. cū ſit ūm coll
ca calida ⁊ ſicca ⁊ vicina ſenſitalib; m̄b's necē ē eam. ut pcedat
rigor moleſtiſſim' pungēs q̄i acus aut ſpine. cum̄ .n. colē. m̄
pmbra ſenſiblia tranſiens quo nō fuerāt aſſueta. pungit ea ā
generat tremorē q' rigor dr̄ hoc teſtificatur. q2 ſi aq̄ calida. ſuper
colica corpa ī cidat p'us q̄m eis aſſueſcā fuit paciūt tremorem
⁊ aque repugnant. S; ea aſſueſcā vtraq; vna res efficiūtur pp
ſociatatem q̄m h̄nt ī calore. Q' ſi m̄ colica tanta fuit acuīs ut p
eam m̄bra ſēſibilia ſpaſmātur. tūc fugit n̄ ad īteriora corpis ppter
illam rem nocituam vn̄ exteriora ī frigidant̄ quouſq; m̄ caleſiat
atq; ferueat eſq; calor p totū corp' diuidit̄. Qd cū ita ſit necē eſt
ut paciant̄ īfirmi ī ceſſionē ⁊ minuāq; calorē. Vigiliā ſiti dolo
rem capitis ſiū grauitate ⁊ ſētiūt punctōm ī epate ⁊ acuti fumi
de cute exeunt appetitū pdunt ⁊ alā cor extremitates refrige
rant̄ ppē minucitatē anguſtie ⁊ delētant̄ pānis opri. ⁊ pānos q̄
b; ſunt opti a ſe expellunt. aut eis aq̄ ī fuſis īducē maxime ſi
fuerit ī iiij. actōne. tūc .n. ulamitas. ē ⁊ ſtatus morbi. Cūq; ve
nerit ī fine q̄rte actōis diſſolnit̄ m̄ omū ſudore ſi fuit ſb'tilis ⁊
leuis aut cū egōne ſi fuit g'ſſa ⁊ ſpius. Sol; ⁊ hec fe. vomitus
euenire colicus ⁊ ticta egō. maxie ſi ī iiij. aut vij. actōne. Pm̄

oz caue ne in hys tpib9 detur farmacia q2 na p se nitet p'scat nim
Qz si hec fe. fuit sine huor aliorum 9mixtione hec signa appent pa
et simplicia. Si aut fe 9mixta fuit et signa appent 9posita p 9mix
tionem mat'e. Sz i pncipio hy9 fe. signa appent p feam digestione
ostedencia fini' i iiij. actione que n p sede cen9 finiat i iiij. ut
cople. Item si digo debit e i vij. fini' actione. Qd si nullu coctio
nis signu denu'atiuu apparuit sit fe. diutina et iudicat ee non
vera. Que si fuit vera eius acto ue multu .xij. horis tenet et di
missio .xxxvi. et finiatur i vij. piodo qui sut xiiij. dies. Qz si ei9
actio .xij. horas trasierit et vij. piodos itelligit ee no vera. Uri
na pacienciu hanc fe. e rubicudi ignea sbtilis. Causa sbtilitatis
e siccitas cole pulsus inicio actois p9 qm calor p toni corp9 fuit
dispgitus puus e et sbtilis. ppt nim ad corpis iriora se condimate
appropinquate fit pulsus magnus et velox. Sz tam v'tus eius fortior
est i dilataco qm i 9strictoe ppt multitudine fumi ad iriora col
accumulata iqua n repugnat et laborat ut extrinsecus ea expellat
velocit sufficiat quatu diximus. De signis itaque fe. oz plane dice q
re et quomodo cola .ru. recipit putredine. Cu ei9 na calida et sic
ca sit. diximus eni q2 putredo no est n caliditas et huiditas simul
9iuncte. Item diximus quia siccitas trib9 modis fit aut .n. sicca in
aut i sba. aut i utroqz. Quia queda sunt illis sicca et sba eorum est
liquida. Sicut mel vinu .co. ru. aq salsa et silia. Sut et q da
i natura huida et i sba dura et sicca sic piper longu .zz. et silia
sut et alia na i sba sicca et dura sicut ferru lap et silia. Qz g e
in sicca et na huidum recip putredine. q2 calor extrane9 i eo
huiditate inveniens dilatat eam et facit eum flue. Ite diximus
Quia omnis bullicio et pturbacio q fuit ee ex actione ne faciunt
putredinem. Qz et in na e siccu. et in sba liquid suscipit put
dinem q2 calor extrane9 invenies liqre i eo9 sba. dilatat eam et
facit fluere. Qz aut i sba et na e siccum nusq recipit putredi
nem. nam exutraqz pte siccu e. Pinde calor extraneus nullam
i ea recipiens huiditate sit ca eam sicciore et duriore faciedi. Pa
lam g itelligimus. q2 qd i illo corpe huidu fuit suscipit putredi
nem licet nalr siccu. Un cola .ru. licet i sba sit liqda i na tam
est sicca. et recipit g putredine similr cola nigra. Palam ig e. q
co. ru. et nigra no recipiunt putredine ppt eam 9plone et natam
sz ppt sbalem huiditate earuqz liquore. Sz quia 9pleuimus ca
putredinis .co. ru. absolute. oz nos diffinire spem co. ru. ab
solute. oz nos diffinire spem cole ru. abso q recipit putredine
et eam que no. Un dicimus .co. ru. diuisis mois e. Est .n. aut n'lis
aut innaturalis. Naturalis est russa habitans i felle. et v'tus eius

in epate · no nulis e misto diuisa · ita et diuisa · quia quedam est uitellina q
dam crocea · alia prassina · alia erugmosa · vitellina et crocea sunt
minoris caliditatis et siccitatis quam ruffa que est naturalis · prassina
uero et erugmosa maiorem habent calorem et siccitatem quam naturalis · Causa quia
naturalis colera ad stomachum veniens miscetur cum humoribus in stomacho exi
tibus qui fuerunt laudabiles · Sicut humores qui oriuntur de panibus bene fer
mentato annuali agno lac adhuc suggente · Quod si humores quibus colera
est mixta fuerint ad frigiditatem et humiditatem pertinentes · sicut illi qui de pis
cibus et fructibus nascuntur mutantur in colera vitellina · Ideoque uitellina
minus est calida et sicca quam crocea et crocea quam ruffa · Quod si humores
in stomacho inveniunt calidos et acutos sicut illi qui generantur de pipere sinapi
et aliis similibus augmentatur colera et fit prassini coloris · Si autem illa co
lera permanserit in illo acumine et calefaciat eam calor extraneus sicut calor tem
poris aut aliarum rerum incenditur fitque erugmosa · Crocea vero aliquando nascitur
in epate cum sanguis humidior sit quam decet · Pinde colera naturalis in iuvenibus est
ruffa · Senibus autem et pueris est crocea · Semoribus autem uitellina · Prassina
autem in epate generari inpossibile est nisi transit a stomacho nec generat febrem
quia non tanto tempore in corpore manet ut putrefiat et ut febrem generat · Natura enim
semper se adiuvat ut eam a corpore expellat propter eius malignitatem
Quod si natura deficeat eam expellere negens incenditur corpus et homo moritur · Ig
nis si talia de prassina accidunt quanto magis de erugmosa euenient
Paret est quod ut co · ru · ut crocea et uitellina recipiant putredinem et febrem
generent · Sed si in febris fuerit naturalis colera · i · rubea generatur causon · Sed
si sit extra terciana · Si est uitellina nascitur emitriteus. De terciana · de terciana

Febris terciana molestior est ceteris febribus putredinis propter acumen
eius materie · Et quia causon est terciana quia cum fuerit naturalis fit eius terminus in
vii · periodis · Sicut ypocras · dixit si non sit naturalis transiet huc tamen et re
tardatur minime cum qua miscetur fit longitudo sive declinacionis quod aliquando incipit
in tantum pino et dimittit in die · Solis et pacientibus euenire in nocte enim
quando accessio venit angustia et vigilia vomitus aut accessione accidit par
ua frigiditudo · sitis · calor putrida quia accessio · aut iiii horis permanet aut
vi · aut vii · Deinde dissolvitur cum aliquantulo sudoris · Causa autem sudo
ris in prima accessione subtilitas est materie · Paucitas sudoris eius est duobus mo
dis vno quia materia non dum bene digesta est · alio quia febre calor desiccat
et quiuit eam in fumum · vnde sudor paucus apparet · Secunda et accessio sit
qui prius similia · Sed tamen longiora quia permanet · x · horis · vomitus autem ter
cia accessione molestatur natura · est · n · in terciana · Ideoque apparent signa
molestiores · quia feces perturbat et bullire incipiunt · i · dolor capi
tis minima tencio angustia sitis vomitus colicus · Veniente au
tem quarta accessione indurat et augmentatur febris quia status morbi est vicinus
Ideo dolor capitis augmentatur et fiunt sitis vomitus et angusti

Siccitas labiorum rubor oculorum et aliquando citus faciei aut liuida aut nigra et
aliquando non provocat colicam egestionem secundum Constantinum. quia dies creticus est et mo
ratur accessio .xij. horis et aliquando .xiiij. si materia fuerit grossa. Deinde cum minuta
dissoluitur sudoris maxime si egestio fuerit commotio quia hec materia solum dissol
uitur in actione. Quia si materia fuerit subtilis atque leuis expellitur cum sudore per
poros. Si est grossus cum egestione mediocres exiens cum vomitu eiicitur. hiis itaque
accidentibus transactis infirmus cessat alleuiatur confortatur. Quinta autem acces
sione accidente patiens minoris est molestationis quam fuerit in iiij. scilicet .ii. moles
tatio tunc accessionis malignitati vicinatur. Sexta exacerbatio est leuior
et modicum sudorum accidit semper. Septima autem accessio ut multum .xij. horis
permanet deinde ab infirmo recedit omnis molestatio et angustia et ipse va
lide ab egritudine egreditur et aliquando hec febris in tertia accessione finitur et numquam
in quarta. sed plurimum in vij. quod intelligitur ex signis coctionis in urina aliisque lo
cis sicut diximus de signis digestionis apparentibus quod si in prima die ap
paruerint erit breuis. Si autem postea tardatur. Si tamen sit colera pura
fuerit non transierit .vij. periodos sicut ypocras declarauit. Unde oportet medicum in hac
febre cauere abundantiam ut non det infirmo rem cum calefaciente ne materia calefacta
cum sit acuta in caput saliat in frenesim conuertatur fiant quia timor et mo
lestatio peiores materia qua generantur. Rubee ei co. acuitatem et velocitatem non
sustinet media ignoranciam et stulticiam infirmi. Cura terciane.

Utilior autem cura huius febris est ut in primis perquiratur utrum virtus sit for
tis an non. que si fortis fuerit et materia morbi furiosa catarticum
dari conuenit .co. vij. purgans coleram acuitatem extinguens sicut oxi
feniacum ʒ .ij. prunorum .xx. iuiubis citri. cassiafistula manna et hiis simi
libus. Si autem egestio eorum fuerit stiptica et est necessitas faciendi eam liquida a
liquantulum diagridij oportet miscere. Sed non in die accessionis catarticum detur. sed
in ipso aut tertio die. Cauendum est et quo ut plus potest fieri ne impediatur. quia
in die accessionis volens morbo repugnare et naturam eius expellere cum catartico
aut cibo. Sufficiat autem in die accessionis psillium cum malorum granatorum aut sirupus
aliquis quod sit ei conueniens. Sed hec danda sunt cum nimius et fortis sit calor
et sitis. Si autem tales extiterint sufficiat solus sirupus. quia psillium aliquando con
gelat et indurat naturam. Si autem accessio inceperit post prandium sufficiat infir
mo solus sirupus mane datus ei. febre quidem transacta ei ptisanam det
cussientem. liquiritie et portulace et amidaleon. vel prunis vel spinachiis eodem
modo agresta si non transierit et eodem modo vespere aut panis lotus
cum zuccaro. Quidem si accessio ad medium diem inceperit. matutino ptisanam
accipiant. melius quia sumat non febre cessante. transacta vero febre panem
lotum cum zuccaro recipiat. Si autem febris vespere aut prima noctis hora inceperit
mane sumatur ptisanam et cum febris cessauerit panem lotum. Sed cauere debe
mus ne in hora accessionis aliquid comedant in tribus horis ante accessionem quia
si aliquid in accessionis tempore acceperit stomachus illud euomit eoque tunc tempus stomachus

monet ad expellendam putredis mām q̄ ī eo ɔtinet. vn̄ si ī tpr̄e acō
nū inanate aliq̄d datū fuit sit caloris fe. augmētatiuū ⁊ mā fe. ī
grossat ⁊ ponderosam eā facit. Est n̄. ab̄ febri q̄ olim ardenti lam
padi. Q; si inicio h̄9 fe. non audeas dare catarticā pp̄ v̄tutis defec
tionem. aut pp̄t puritatē etatis ⁊ aerem da ī die quieta. viol. mēna
cassiaf. zucīn. oxisen. pruna. rodozaccā. Jn die aut̄ actionis suc.
mali g̃. cū psillio. Qd̄ si hec nō sufficiat suppositoriū necē ē ut fiat
delicō mt̄. d̄gg̃. ⁊ zuc̄. ⁊ hys silib;. hys nō sufficientib; clistere
fiat de ordeo mundato viol. manna bleta sebesten. furfure ob
domogaro. zucō olō viol. sale gēm nitro dyagdio. q̄ si .v̄. die pa
trāsierit ⁊ morb9 ad ultimitatē venit phibe cibum ⁊ da ī firmo
mane solū ptisanū vespe panē lotū cū zucca eodē modo dieta
ī die .vj. ministrabit̄ sicut ī die accessionis ut veniens .vij. cor
pus iuciat ī aīam ī nā ī vij. morbo possit resistē nullū h̄us ipe
dimētū ⁊ ī vi. solum accipiant ptisanū mane. si actio ī vij hora
ē ventura. Qd̄ si fuit suspicō ne fum9 ī stōcho pp̄t siu ī amaone
augmētet̄ extingue eū catamodicā cum succo malo g̃. melonis
palestini. feb̄ aut̄ mitigata ⁊ angustia ⁊ accessione ab ī firmo
recedentib9 si punctiōm ī ore stomachi senciat accipiat panē lotū
colatū. aut solum. aut cū modico zuccē. si ī gula siccitatē aut ī
censionē huit. aut ī palato. gargarizet succū cuminis ⁊ psilliū po
tent apozima prunoꝝ ⁊ oxysen. si dolorem capitis paciunt̄ unecta
naros cū olō. viol. Epitim de psillio supone capiti psilliū lotū ⁊ te
patū. aq̄ ro. misce ⁊ diu agita donec capiat ī spissaī ⁊ sup pōe fro
te ⁊ tēporib9 v̄ sandali albi fricet̄ ī testa ⁊ ī mcta. aq̄. ro. ⁊ ex eo q
inde eliciet̄ fiant ro. tres ad mixto modico caph. ⁊ sicati ɔficiā
tur cū aq̄ ro. ⁊ sereno ⁊ cū feces succedunt aq̄ sup natante ī tinga
tur panm9 ⁊ sup pōat̄ timporib9 ⁊ fronti ⁊ sup ponit̄. Capd̄ ī fundat̄
de mulieb̄ lacte. aut asinina. aut capino fronti ⁊ timporib9 ole
um. ro. aut viol. cū aceto mixtū ī fundat̄. Si aut̄ siccitas au
gmētata ducet̄ capiti ⁊ ī firmus alienacōm paciat̄ l̄inicōm fac
cū oleo ⁊ lacte sicut dictum sum9 lauet̄ capd̄ ⁊ ex eis pedes ⁊
crura unctat̄ ī aq̄ v̄ cocta sit viol. pp̄ius cortex lactuca ⁊ aliq̄
tulū camomille ex hac aq̄ si fuit necētas capd̄ lauet̄. Qd̄ si ī
die .vij. solō ventris ul̄ uomitus venit sitq; actione nēc nullū
artificiale īgeniū oz ad aptari quousq; solucō pmansit vn̄
oz ⁊ sm̄ q̄ oz ⁊ quātū nēc sufficiat. oz ⁊ nos mitigare ī cencione
stomachi cū sirupo malo. g̃. ⁊ spod̄. Si augmētet̄ atis ī ultimi
tate status ⁊ mutet̄ pulsus ī calidū ⁊ veloce ⁊ ī ordinat̄. Vrina
quoq; sit rubicunda ⁊ ītensa ne sis pusillanimis ⁊ timidus
quousq; videas cam vetre vn̄ oz. ⁊ sm̄ q̄ oz. vn̄ ī ventris

solucio augmētabit̄ itaq; necessitas ut cōfortet̄ uirtus. cum cibo dabis pti
sanā factā de ordeo assato. & panem assum lotū cū suco mali gra
nati aq̄. ro. si p᷑ hoc solucio nō cessauit̄ da trociscos de spodio & cū siru
po de suco uue agrestis. aut de aceto pomi citrini misceat̄ cū milio
riso cū sumach & amigdal ustis & silib; bibat mane ieiunus aquā
ro. cū pane decaso siue de milio ut dc̄tū ē. Q si colā cū egestione
apparuit augmētata & dubiū ē ne excorient̄ itestina & pa. dissī.
iam paciat̄ cōfortet̄ itestina. cū ʒ. ii. & s. seminis hbe acetose & cū
clistē de suco arnoglosse & ramor̄ porcilace & suco vge pastoris
cū olō ṽ ro. terra sigillata & uitellū ouor̄ assator̄ & silib;. In causō
dc̄s accipiat̄ n. puluēm q̄ d̄g̃. boli terre sigill. an̄. ʒ. iii. amī
di. spodii. an̄. ʒ. iii. seminis malue an̄. ʒ. ii. & sēis hbe acetose ʒ.
iii. seminis mirte ʒ. ii. fac puluēm & dabis ʒ. ii. & s. temperatas cū
sirupo mirtino & aq̄. fri. ur. ro. Cataplētur stomachus de flore ui
tis salice mali cotani puro hor̄ omī floris ʒ. iii. galle. ʒ. ii. sam
dali ru. panis affricani. an̄. ʒ. ii. omnia i puluēm redacta cū aq̄ ro
aut suco mirte tempa. Si calorē nimiū habuit modicū caphore
admisceat̄ mirte i aq̄ q̄ poaui dare debes spodium boli gūmi
arabici omnia assata cū sumach. zuc̄. & aq̄. frigida. mixta sicut
atomos zuccātos simplices & dyamilon. Qd̄ si dissinteriam pacit̄
aut sincopī r ycticiam cura cū medicina har̄ passionū quā dixi
i causon. Ibi. n. dictum ē plane qd̄ optuit qualit̄ & quātum. vnī n
est opus ut illud repetamus hec. De ēphimā fe.

Amphimima de fleūtico chimo nascat̄. fleū. n. si corpi dña
tur aut putrescit aut nimie nō putrescit̄. aut ē i toto cor
aut i pte. si fuit̄ i toto corpe. aut gnat ypozarca aut fri
giditatem cōtinuā sn̄. fe. Causa hui9 diuisicatis ē fortitudo &
defectio mbr̄. quia cum mbra sunt forcia expellut̄ c̄. paulatī
illud fleū. uz diuitit̄ illud coadunari ut yposarcam gnet. Quē
si fuiāt defcā coadunat̄ i corpe. vnī yposarca nascat̄. Si aut̄ fuit̄
i vno loco facit̄ humidū apostema qd̄ zimia nūcupat̄. Si uero
fuit̄ putrescīs aut ē i toto corpe. aut in vno menbro. Si i vno
menbro gnat ulcera aut pustulas de quib9 humores fluūt sa
niosi grossi ut aq̄sa. Si fuit i toto corpe. aut ex vasa. aut i
tra uasa. Si ē in terrasticis generat cōtinuā amphimimā sn̄
rigore p᷑t cām quā supi9 diximus de aliis humorib; cū fuūt i
tra vasa. scilz q3 humor i clusus nō pōt ad mbra sēsibilia trāsi
mitti. Si est extrinsecus facit amphimimā cū iterpolōne. quā
tuor modis cognoscimus sicut i tiriana diximus. i. re naturali n
nāli & ex̄ nīm. Res naturar ē etas. Nō nāl temp9 regio. aer.
aucacia i sūmi. Res ex̄ nām sunt accidēcia que ex hac. fe.

gn̄ant̄ que sunt ĩ firmis actũa modico nõ signes · De re ñli q̄z
hi⁹ fe· plurimũ accidit frigidã ⁊ hũidã hñtib; cõplõnem etatē
decrepitam · aut pu̇ẽtiã p̄p̄t̄ fleũ nãlr̄ dn̄ans senorib; · de est· n̄·
calor cor̄ nãlis · vñ cibaria nõ digerant̄ fz q̄ cor̄ · n̄z abeis sup̄
fluitas tĩe digestionis expellat̄ · eodem mõ ĩtelligit̄ de oĩ cor̄
cui⁹ cõplõni frigiditas ⁊ hũiditas dñatur · Pui acũtalr̄ sunt
fl̃atia p̄p̄t̄ cor̄ gulositatē ⁊ quia accipiũt cibũ ultra q̃m possit n̄
lis cor̄ calor pati eum ⁊ sumũt ĩordĩnate · vñ humidi chimi ĩcor̄
cor̄ augm̃tantur acũtalr̄ · Quia calor nãl ĩ pu̇ẽtia fortior ē q̃ĩ ĩ cē
tis etatib; · naturalr̄ ĩ iuuenib; hũiditatior q̃litatiue · Sic. G. ĩq̄t
calor nãlis ĩ pu̇ẽtia plus ē ĩ sba q̃m ĩ q̃litate sz ĩ iuuenib⁹ ē habũ
dancior cũ q̃litate quia ĩ pu̇ẽtis est sic sanguis tempat⁹ ĩ iuuenib⁹
sicut eo · ru · ĩ ĩtacũe p̄manens · Palam g° ĩtelligim⁹ pu̇ẽis fleũ do
minari p̄p̄ gulositatē ⁊ cibi ĩordĩacõm · Sic ĩtelligendũ ē de oĩ
bus gulosis cibũ potũq; sumũtib; · maxĩe ebetatē assuescẽtibus
sup̄ue si cibo digesto hoc fecerint · Palã g° ē quia hec fe. nã
lr̄ accidit senorib⁹ ⁊ eis q̄ sil̃es hñt cõplõnes sicut glaucas ru
beis albis crassis hũidis nõ pilosis ⁊ angustos poros hñtibus
Nascit̄ ĩ pu̇ẽis ⁊ qui sil̃es eis sunt · i · gulosis multũ cõmedẽtib⁹
ebrijs sepe ⁊ multã aq̃m frigidam bibñtib; · De re nõ nãli ĩtel
ligit̄ · q̄z plm̃ hec · fe. nascit̄ ĩ hyeme · aut cũ aer mutat̄ ĩ fri
giditatem ⁊ hũiditatē · Silr̄ cũ nr̃a regionis fuit mutata ·
maxime si pa. ĩ ĩlla sanitate fuat̄ aq̃ assuet⁹ requie delẽtacõe
⁊ ĩlla cẽtacõe ut sollicitudĩe ⁊ labore fuat̄ vsus · Res eṽ nam
cognoscat̄ sic q̃m hec fe. cũ sit deputredine fl̃atis · necẽ ē ut ĩ vna
quaq; actõne p⁹q̃m ĩn putrefiat ⁊ calefiat mut⁹ p̄cedat frigor̄
q̄r glacies refrigerans totũ corp⁹ usq; ad extremitates ⁊ p̄manz q̄ĩ
vna hora · Cũq; fleuma fuit putrefcm̄ ⁊ ĩcepit calefi⁹ ut transit
frigus calorq; leuis ē ⁊ q̄uis · Sz tñ ē diutn⁹ ⁊ formidolos⁹ leuitas
⁊ diuturnitas fe. ē · q̄z matia ei⁹ fleũ · ⁊ fleũ ē durũ ut nõ dige̅ra
tur ⁊ timor ei⁹ est p̄p̄ter nĩm laborantē extenuitate ⁊ p̄pĩq̄tate
sue ĩ cõplõnis quia temp⁹ sue actõis ē xviij · horis ⁊ requiei · vi · v̄
p̄us q̃m senaat ĩ firm⁹ uni⁹ dimissionē ĩcapit alteram n̄z p̄fcē m̄
dificat̄ de corpe sic terciana · q̄ñ · n · terciane · p̄p̄ calorē · ⁊ sic sicã cito
cũ extreo ĩcenditur calore ⁊ cõsũit̄ q̄r ĩ ancm̄ vñ pa · q̃escit donec
veniat altã acõ · Sz cottidiana nõ fit similr̄ · quia m̃ ei⁹ p̄p̄ grossi
tatem ⁊ uiscositatē suam tarde dissoluit̄ ⁊ ĩ nectet̄ corpi · ex
q̄z calor fuat̄ · Ideoq; n̄am̄ fatigat vñ fit molesta ac timorosa.
Rursus n̄ sudat p̄m · aut modicũ p̄p̄ frigiditatē ⁊ grossitatem
ĩ ē ⁊ signis nũaatis apparentib; eiusq; appropinq̄ntē dissoluit̄
m̃ ⁊ ĩmmũ sudorẽ ĩcapit hrẽ ĩ firm⁹ · ht̄ ⁊ hec fe. p̄petates q̄

sunt ab ea inseparabiles .s. dolore stomachi et splenis. Sed tamen maior in stomacho est
quia fleuma semper in ore stomachi est. Propterea pa. semper euomunt fleuma et faci
es eius fit tumida et mutatur in plumbeum et liuidum colorem. Os eius semper est
humidum et insipidum nec ullam patitur sitim et si in statu sitim fuerit sicut fit mo
dica que sitis non est propter naturam fleumaticam. Sed accidentaliter propter calorem
fleumata calefacientem. sicut sicut illi qui pisces ac melones comede
rint. hec enim cibaria si calore in stomacho accumulata inuenerint cito in eius
naturam conuertuntur et sitim generant quia naturaliter sunt conuertibiles. Quod si ultimitas ca
loris inquantumque febris ut die ueniente mutatur color eius faciei in rubicunditatem
unde fit urina rubea et pulsus fortis. hec fiunt propter calorem fleumatis pu
trefactionem cessante calore conuertitur facies eius in pallidum et plumbeum colorem
et urina in albedinem et cruditatem conuertitur ut mutatur. Causa quia materia eius cru
da pulsus eius fit latus tardus diuersus debilis latitudo eius fit propter
humiditatem et habundanciam materie. Defectio et tarditas propter paruitatem caloris
naturalis. Diuersitas eius est quia non aliter materia dominatur. Unde pulsus fit fortis
et aliter materia nec preualet qua de causa fit pulsus debilis et ita diuersus. Mor
bo autem ad finem ueniente et materia digesta. fit urina digesta. rubea et
turbida et nunciat propinquitatem exitus. Quod si quidam sophistice nos repre
hendant et dixerint si materia febris est calida et sicca et fleuma est frigidum et humidum
quomodo febris ex eo nascatur. Respondemus non omnis febris nascatur de fleumate secundum
suam proprietatem existentem. Sed dicimus quod omnis materia fleumatica siue coleri
ca siue melancolica cum putrescit et ebullit calescit. unde febris generatur.
Que si non putrescit febris nullo modo fiat licet similiter sit calida. hoc testa
tur pyctiaciam que nascatur ex eo. rubea uixta cum sanguine per totum corpus
et tamen pacientes nullam paciuntur febrem quia colera non est putrefacta. Palam
ergo intelligimus quod fleuma non generat febrem naturaliter. sed propter suam ebullicionem
et putredinem procedentem ut gratia exempli aqua calida incenditur non propter suam naturam sed propter
suum calorem quem ab igne suscepit. Sufficiat quantum disputauimus de
causa et signis amphimerine curam incipiamus. cura effimē
Quia hec febris de fleumatica nascitur materia et fleuma naturaliter est frigi
dum et humidum necesse est ut hec febris curetur cum rebus grossorum humorum
attenuatiuis. Sed tamen quia fleuma diuisum non est ut nunc est quia quoddam
frigidius et grossius naturaliter et quoddam calidius necesse est cum super eius est atte
nuacionem dari. quia quedam species fleumatis grossior est et frigidior naturali et quo
dam calidior. unde oportet medicum inuestigare ut certissime cognoscat quomodo
debeat eam curare et faciat hoc secundum qualitatem opponentem. Res enim atte
nuantes et subtiliantes diuerse naturaliter sunt in qualitate. Similiter et fleumatica
diuisa sunt in qualitate. Est enim quoddam frigidum et humidum cuius species est natura
que est de colamento sanguinis uel aquositate. Primum sanguinis non perfecte diges
tus est fleuma. est et fleuma frigidius et grossius quod dicitur acetosum
quod sequitur frigiditatem sanguinis dominante. Est et aliud fleuma calidius et le

⁊ fleum⁹. Sic ſalſit q̄ oſtendit calorē ſeq̄ſitam ſanguīs dn̄antē. Sūt
attenuatiā diuiſa ſunt quia q̄dam cū nimio calore ut inciſione no
ſunt attenuatiā. Sic radices. origani calamēti. ꝫꝫ. ⁊ ſilia. Sūt ⁊
quedā que attenuāt abſqꝫ multo calore ⁊ frigore ſicut maratrū
lupulus apiū ⁊ ſilia. Sūt ⁊ alia attenuatiua ⁊ actiui caloris ex
tīguētia ſicut ptiſanū oxyzactā ⁊ hys ſilia. Vn̄ quia attenuatiā
tali modo ſunt utimur eis tali modo ſi fleū itelligit̄ groſſi⁹ ⁊
frigidius medicet̄ cū re calefactiua ⁊ incīſatiua. ſi fuīt calidi⁹
⁊ leui⁹ curet̄ in ūicio cū extenuatiuis ⁊ refrigeratiuis ⁊ nō calidis
aut aliquātulū caloris hn̄tib⁹. febrē aut mitigari icipiēte. pa. curet̄
cū re extenuatiua ⁊ nō calefactiua. aut aliquātulū caloris actiua.
Q̄ꝫ ſi data fuīt refrigeratiua ca. fe. decreſcente timem⁹ ne m̄
īduret̄ ⁊ īgroſſet̄ fleuma lꝫ calefiat naliṫ nō recipit frigidita
tem ⁊ hūiditatē. Item ſi calidas medicinas aſſuefaciam⁹ augm̄
tam⁹ m̄m plus q̄m̄ ꝑus fiat. quia ſi calorē cū fuīt frm̄ ſuſcepit
tanto magis ē ꝑatū ad ſuſcipiendum calorē cū accidētaliṫ ſit cali
dum. Ꝓinde neē ē ut ſit medicina medioc̄s. i. attenuās ſn̄ for
ti calore ⁊ hoc fiat abinicio uſqꝫ m̄ ſit digeſta. Cumqꝫ ſignū
coctōis ī urina alys ue locis apparuīt feſtinari oꝫ ad expellendā
m̄m extrīſecus. hoc .n. neglecto timendū eſt ne m̄ īgroſſet̄ ⁊ idu
ret̄ quia ſic eſt eius n̄. Signū ⁊ coctōis ſi nō appeat q̄admo
ſi cruda appuīt urina ⁊ alia ſigna monſtrant motā ee m̄m ne
credat̄ urine. poſſibile .n. eſt ut cruditas urine fiat exabi aut
potius ī cordiacōe. Vn̄ curā ꝑ urinam nō dimittas. Sꝫ cā m̄m cū
ventris dolōne ꝑ q̄ oꝫ. Q̄ꝫ ſi fleuma ſalſum fuīt catarticē dabis
de mirab. cit. keb. abſinth. bedegar. ſuchaha. ſechē armen. eu
patorio. caſſiaf. ⁊ manna ⁊ ſilib; ⁊ cū pellis deyerap. ⁊ hys ſilib⁹
Q̄ꝫ ſi fleū acetoſum fuīt ꝑgabim⁹ cū pilulis deſtomaticō. Sed
tamē non omnīo m̄ expellatur ſubito ſꝫ multis uicib⁹ pauliſꝑ q̄ꝛ
ſi m̄ purget̄ ſimul uice ⁊ forti potōne timendū ē ne m̄ cū ſua gelli
tie farmacie repugnꝫ ⁊ cōūtatur potō ad ſnalem hūiditatē cor
vn̄ n̄ iam repugnꝫ ei ⁊ fiūt hꝫ etiam. cū cā ifirmū moleſtās ac pl
elicans. Eodē mō oꝫ ut faciam⁹ ī omī paſſione q̄ fit de gn̄ ma
tīa ⁊ dura ad diſſoluēdū. Sꝫ ſi m̄ ſalſa aut acetoſa fuīt hys ſig
nis cognoſcit̄. q̄ꝛ ſi m̄ fuīt acetoſa ī firmus ꝑuam hꝫ ſitim et
ſentit grauitatē ī ſtomacho ⁊ uentre. ⁊ uentrē hꝫ cōſtipatū. Cā
q̄ꝛ cū m̄ fuīt frigida ⁊ groſſa ⁊ ad hēt ſe uill' ꝑhꝫ egōnē ne ei
ciat̄. Vn̄ parū ſentit grauitatē. Q̄d ſi m̄ fuīt ſalſa fit ſitis ni
mia egeſtio ſolubilis ⁊ pa. ſentit punctiōnē ī ſtōcho ⁊ dolorē ⁊ os
hꝫ ſiccū ⁊ ſalſum cū nimia ſiti. quia fleū cū ſalſedine ſua pū
git ſtōchū ⁊ iteſtina ⁊ cogit ea ut expellat ante quinqꝫ fecis

habuint . Sunt et alia signa . quia si materia fuerit salsa sit frigiditas
minor calor fortior et accessio brevior propter levitatem et acuitatem materie eius
sunt signa . Si fuerit acetosa . Quod si matrius in firmum negat pati
farmaciam nec ingeniari ut extenuetur materia absque ullo nec la
bore . v . g . Si materia fuerit in epate . mundificetur epar per urinam cum tro
ciscis derosis et trociscis de lbbis et oximelle cum succo herbarum ut apo
zimate . s . radicis apii maratri scariole scolopendie amcos conficiatur cum
modico masticis . Si materia fuerit acetosa . Quod si salsa fuerit dentur tusa
de spodio . cum oxizacara . Sed si materia fuerit calida vel ex stomacho . mundifica cum
lupulo mille . vel . Si fuerit acetosa . Si sit salsa cum rodozacara . Audi
vimus quosdam antiquos referentes se vidisse aliquos cotidianam
habuisse de acetosa flate . Deinde oxifemiam inciderunt et vomitum qui
quidem salsam dietam tenuerunt sicut blito elixatos cum obsomogaro
et porris et audiab' et sic agis . Sibi potaverunt vinum forte et veteris
et posuerunt epitima calidum super stomachum cum acibis fuerunt in amic
de oleo nardino et evasi sunt . quia materia dissoluta cum egestione egressa
est . Alii autem comederunt salsos pisces cum sinapi et forte vinum pota
verunt et sani facti sunt . Sufficiat quantum diximus de cura emphimeri
absolute et vulgaris . Volumus igitur dicere iterum pro clarit de una queque specie eius
vera dicimus quod oportet in initio investigare qualitates materie . utrum sit salsa . et
si sit in initio morbi et tunc detur ei oxizacara . oximelle . cum aqua calida veni
ente ante accessione et frigore incipiente ponantur pedes in aqua calida
in qua cocta sint camomilla . viol . anet . fricentur plante pedum cum
oleo viol . et sale et si sponte pacatur vomitus fit bonum signum signum
enim levitatem materie eiusque facilitatem . Quod si vomitum non habuerit non
cogantur in initio morbi ut egrediatur quia significat grossitiem et duritiem materie
unde si vomere eum fecimus magnum in stomacho nocumentum ebuimus et ipsa propter
fe . stomacho fit nociva proinde non debet fieri causa stomacho inferens le
sionem . Sed dari convenit rodozacara . cum aqua calida . aqua . n . calida . in hac fe
est utilissima . materiam . n . attenuat et dissolvit et sitim extinguit . quia
causa sitis in hac fe . est ebullitio et putrefactio materie . unde cum fuerit extenuata
propter aquam calidam sitis extinguitur . Deinde accipiat ptisanam cum
oxizacara . Quod si eius egestiones fuerint stiptica dabis manne iuniub . ʒ . xxx .
oxyzacare . ʒ . i . aqua . ca . ʒ . iii . Si autem febris transierit unam ebdomadam
et signum coctionis apparuerit in urina et materia moveri et digeri inceperit tunc
bene in initio accessionis oxyzacaram cum apozimate aneti et provocabit vo
mitum sine angustia . Quod si fuerit venter constipatus humidum facere
cum lupulo manna cum rodozacara . et hys similibus . Quod si non dum humectos
fuerit clistere ei facies de viol . camomille . furfuris . egypciacei . mal
ve ana ʒ . ii . seminis erva ortensis . ʒ . xx . furfuris blete centau
ree maioris sebesten omnia coquitur in iiii . lb . aqua donec ad unam

Deinde colatis adde oli. viol. zucc. obsomogaru an. ℥. i. salis
gemme. an. ʒ. ii. Quod si febris elongabitur ut xiiii. transeat dies et ma
nifestabit pa. se tenuit firmum ea. de suo corpe exiit aut pan
ab hominacione aut ventris rugitum scias quod materia est perturbata et
commota et multo exiit pro sudore. Si fumositates sentit cum vomitu
si ab hominacione habuit cum egestione. Si rugitum passus fuit unde
oportet festinare ut expellantur materia cum hoc catartico quod recipe mirab. cit.
keb. an. ʒ. iii. bedegar. ʒ. vi. succum absinth. eupatory. an. ʒ. iii.
uve passe enucleate ℥. i. nucleorum pruna. an. ʒ. xx. omnia in tribus l.
aq. coquantur ad medietatem. Deinde mane oxyzacc. rodozacc.
an. ʒ. i. adde et colatis omnibus potum dabis. pille sic. modo valen
tes. Recipe. keb. ʒ. iii. turbith. ʒ. ii. et s. yereps. ʒ. ii. trocisci de rosis bede
gar. an. ʒ. ii. al. sa. eupatory. cuscute. an. ʒ. iii. masticis. ʒ. i.
tempera succo apii. aut lupuli et fac pillulas in modum ciceris da
ʒ. iii. aut iiii. cum aqua calida. Quod si materia fuit acetosa in initio mor
bi dabis mellicratum cum cala. aut oximel cum calida. quia oximel oximel
tale opilationem splenis renum et epatis aperit. urinam provocat stomachum
chimum frigidis mundificat. maxime si cum aq. calida bibatur. aq.
in calida multum iuvat. Ideo cavendum est in hac febre aq. frigida sed non
dari oportet post potum aut secundum medianam quia nimium ingrossat et congelat. acci
piant ptisanam que est cocta cum radicibus apii marat. aneti calamenti
et modico piperis. Cumque frigus accesserit ponantur pedes in aq. cal. in qua
cocta sint camomilla anetum sambuc. abrotanum et alia. Quod si fri
gus fuit forte quod glacies epithima dorso femori ventri imponimus
cum oleo cale. in quo cocta sint piretrum stafisagria. piper nitrum et calamentum
dabis oxymel cum aq. calida in qua cocta sit anetum. Quod si sponte
non venit vomitus provocetur cum oximelle de radicibus aneto et apo
zimate faseolorum sale cum que omnia quam calida accipiat. Si ergo fuit
constipata. dabis succum lupuli cum pauco succo de ortensis ʒ. vii. et
zucc. ℥. i. quod si hec non sufficiunt clistere faciamus. Quod Recipe. de semine
etc. malue coloquint. centaurea furfure bleta. ob somogaro ysa
meleon. nitro sale dabis ptisanam cum radicibus marat. apii. et oxi
melle decocti. Si aut ptisanam in acetositate fuit omnino negabis
illud et dabis mellicratum in quo cocta sit spica mastix cinamomi
v cimini. Quod si vomitus in initio morbi venit spontaneus ne co
strigas eum. sed si adeo angustiatus fuit ut vires pacientis eum
pati negat constringens eum cum sirupo de fructibus aut sirupo ma
lis gr. sed cum mita. Sed ante accipiant hanc confectionem. Que thuri
masticis ligni aloes. ʒ. i. sem. apii an. ʒ. i. et s. cardamomi ʒ. ii. m
te sicce. ʒ. ii. et s. malorum gr. ʒ. viii. Coquuntur omnia in ii. lb. aq. usque
ad tertiam et dabis potum paulatim. Aliud Recipe. spice mastic. an. ʒ. ii.

gallie ligni aloes an̄ an̄ ʒ.ij. fac puluerem et da ʒ.ſ. cum vino odori
fero. Si patitur grauitatem capitis ponatur facies super fumum aque calide
in qua cocta sint camomilla mellilotum et sambucus. Caueat ab omni
infusione lactis. aut aliarum rerum. nec oleum capiti aut faciei nec roſa cum
apponatur. quia in fe. multa est et viscosa et omnes poros constipat. unde ma
teria non dissoluitur. Dietam accipiat hanc. Sumat acus blete non multum
comedant ne stomacho pregrauato ab eis non digeratur nec multum subtili
utantur dieta ne prolongitudine morbi paciens deficiat. Sed si fe.
recipiat ad medium diem mane accipiat ptisanam. Incipiente vero
rigore oximel cum calida sumat. Cumque fe. cessauerit comedat. Rur
sus si mane fe. accesserit. nec accipiat quousque fe. cessauerit. Ulti
mo pro principio ut demus inter cibum et accessionem vi. horarum sit spacium. Quod si
virtus pacientis deficit in accipienda farmacia da que sumantur at
tenuatiua et mundificatiua v.g. Si in sunt epati vicina dabis re
cepta mundificantem. Quod si sunt in stomacho dabis ea que stomacho sunt mun
dificatiua sicut absinthium. apozima de aloe. yerapigra. et hys similia quem
admodum vinum esse grossam aut subtilem. bona autem sunt cathaplasmata
aut epythimata calefactiua et dissolutiua in stomacho et epate. Sed tunc
post mundificacionem cum certissime nouis vinum esse dissolutam et lique
factam apparente signo coctionis in vrina. Iuuat et tyriaca magna post
vomitum. Sed si sunt in compecta cum colera prohibe ea que sunt calida et da
bis sucum oximelle et oxizaccaram et iuncem mellis ros. et rodozaccarum
et medicinam cum frigidis muscas. Et quia hoc fe. proprium est dolor sto
machi stomachi confortari cum cathaplasmatibus et epithimatibus que sunt frigida
do mastice absinthio. spica amomo et hys similibus. Quod si stomachus defe
cerit et careat appetitu confortamus eum cum oleo nardino et absin. Si sple
nis duricias habuerit ita curetur cum medicina splenetica. Si patiatur
in stomacho frigiditatem viscositatem et acetositatem mundifica stomachum cum hys
pillulis corruptos humores inanientibus. Rx. kebuli ʒ.ij. agarici ʒ.i.
et ſ. succi eupatorii. succi absinthii. an̄ ʒ.ij. fac puluerem et cum aqua calida
tempera et pillulas fac. Quod si vis eas fortiores facere adde mediam
scamonee et euforbii. Aliud. Rx. yerepigre ʒ.ij. coloquintide ʒ.i. diagridii bdelli
gum ellebori. an̄ ʒ.i. euforbii. nitri. an̄ ʒ.ſ. tempera cum succo celidonie a
grestis antidotum valens ad mundificandum stomachum de grossis humo
ribus et ventositate inflatiua. Rx. sax. gemme. kebuli amcos apii se
minis. ʒʒ. pyretri ana ʒ.ij. piperis longi. an̄ ʒ.iij. turbith ʒ.vi. dyag
dii ʒ.ij. pendiorum quantum omnes species mel quod sufficiat dabis ʒ.vi. cum
calida. Apozima radicum valens contra fe. hanc cum sit dura et diuturna. Rx.
apii maratri radicum an̄ ℥.i. amcos apii. eupatorii. an̄ ʒ.iij. be
degar ʒ.vi. origani ʒ.ij. absinthii ʒ.iij. cels fumi terre ʒ.iij. spi
ce egypciace. cuscute an̄ ʒ.iiij. squinanti aristolochie ro. an̄ ʒ.v.

omnia in lib. x. aq. coquitur donec ad unam redeat. Deinde colatum et dabis
ʒ. iiij. ad potandum cum ʒ. i. mellis ro. Apozima de eupatorio valens contra hanc
febrem cum sit diuturna. Rx eupat. et succi eius ana ʒ. iij. seminis feniculi et
ro. rosarum aristol. ana ʒ. iiij. lacte amigdal. amar. ʒ. iij. omnia in iij. lib.
aq. coquitur donec ad unam conuertantur et colatum da potui. Aliud. Rx origa
ni ʒ. iij. ameos ʒ. iiij. ℥. pinet. ana ij. et s. coriandri ʒ. ij. Ro. ʒ. iiij.
calamenti ʒ. vi. liquiricie bedegar. ana ʒ. iiij. omnia in iiij lib. aq. coquitur
usque ad terciam et colatum dabis ad potandum. Aliud. Rx aloes ʒ. ij.
coriandri ʒ. ij. calamenti ʒ. v. uve passe enucleate ʒ. vij. ℥ ʒ. ij. co
quitur in lib. x. aq. ad terciam et colatum da potui. Trocisci valentes contra diutur
nas febres cum magna frigiditate. Rx lacte ʒ. x. succi eupat. ʒ. iiij. spi
ce ʒ. vi. asari aristol. ro. ana ʒ. vi. aristol. long. ʒ. iiij. amigd. ama
marat. apii anisi. nitre ana ʒ. iiij. ce. ʒ. ij. yerep. ʒ. vi. tempera cum suc
co lupuli et dabis cum melliclite et succo maratri et apii et aliis talibus.
Aliud. Rx ani. ʒ. v. amigd. ʒ. ij. squinanti ʒ. iij. yerep. ʒ. ix. succi eupat.
ʒ. iij. et s. maratri apii ana ʒ. iij. spice ro. ana ʒ. iiij. tempera cum succo m
maratri et dabis ad bibendum cum apozimate de radicibus. Trocisci. Aliud.
Rx. spice ameos asari folii absinthii. lacte. ana ʒ. ij. ana ʒ. vi. suc
ci absinthii. succi eupat. ana ʒ. iij. aloes loti ʒ. v. apii seminis ʒ. ij.
omnia cum succo apii aut marat. tepent. Informentur trocisci et dabis
eos ad potandum cum apozimate superiori. Quod si minus in hac febre frigidi
or fuerit epithima sicut dorsum frigore accedente inpinatur cum oleo in quo
cocta sint pereteri stafisagra piper calamenti. Aliud. Aliud valens. Rx.
thuris masculi piperis piret. equale pondus fac puluerem et tempera et
oleo. et dorsum inunge. de emitreo.

Emitreus in ueris nascitur ex in colica extra uasa existente et fle
ca intra vasa que utraque in quantitate est equalis. unde ypo. in i. lib.
epidimiarum. emitreus inquit non dimittit quod bene dimittit dye.
quia una materia sicut est intra vasa. alia non cum sunt intra vasa non quiescat pa
quia non habet inpulsionem quamuis fuit inpulans natura. Et quia hec febris nascatur
de duabus materiebus contrariis in qualitate et colera fit. inde terciane accidentalis conpe
ta et molestacio febris valida. quia est de duabus febribus contrariis. Indie autem a
amphimine signa appent simplicia et apta. et molestacio febris
est mollior et leuior. quia unius febris est. Quod si quidam philosophi nos reprehen
derint et dicant si emitreus de duabus febribus est composita i. amphimi
na et terciana et amphimirius palam in ea apparet. cuius quia signes satis
patet quare accepit nomen a terciana et non ab amphimino. Rx. quia amp
phimirius manifeste patet. Ideo non est necessitas ut de nomine inponeretur. Sed
terciana quia omnino est occulta si nomine careret et ipsa omnino negaretur. Si iter
rum dixerint quomodo possimus noscere terciane ut sit extra vasa et
amphiminam intra vasa. Dicimus quia frigitudo. que solita erat venire

i amphimino n̄ app̄z ⁊ rigor ītlame appet īteligit̄ m̄ amphi
merine eē īra vasa · Preteā cū hec fe · cottidie accidat cognoscant
cam flaticam hr̄e materiā ⁊ q̄z frigore caret ⁊ rigorē ht̄ ꝯgl̄tam
colicam m̄m · fore ꝯmixtā

De cura cottidiane

Cottidianus que de m̄ colica ⁊ flāca ē ꝯmixta nec̄e ē ut sit
eius cura · medioc̄s ī rem calefātiuam ⁊ refrigeratiuā · ⁊
q̄z omīs ꝯmixtio aut ē ī potestate · aut actu eq̄r · aut vna
ē fortior altera oz vtraq̄z hr̄ m̄m cottidiel cogitā cū sit eq̄r aut ī
eq̄r · Si sit eq̄r fit vera cottidianus · Cui cura cō fit cū reb⁹ attenuātī
bz ⁊ dissoluētib⁹ nullū frigorē aut calorē facietib⁹ sic lupulo
succo · maratri apij manna violis zucc̄ā · rodozac̄ · p tisano oximel
le q̄ si colā sint maior fit fācilior ⁊ leuior q̄ cura ꝯueit cū mū
dificatiuis ⁊ modicā refrigeratiuis sic endiuia · marat̄ · rodozucc̄ ·
viol · zucc̄ · manna prunis cū oxizacc̄ · Si aut fleū videt̄ dn̄ari fit
cottidianus molestior que medicē cū mūdificatiuis ⁊ dissolutiuis
⁊ aliq̄ntulū calefātiuis · q̄admod̄ mellicrā · aq̄ · ca · suc̄ · absinth ·
p tisano ī q̄ cocta fuīt radix apij marat̄ radix · anetū calamē
tum · oximell · accipiat ⁊ fuscos debbis ⁊ de rosis · omīa sumat
cū succo marat̄ ⁊ melle · w · cū mastice aniso ⁊ aq̄ calida · Si ui
deris materiam atenuari ⁊ moui ut egrediat̄ ⁊ signū coctōis
ī urina appeat dabis farmaciam suauē facientem solōne ⁊ bo
num est · Si post cibum vomitus p̄uocet̄ ⁊ diuretica cōtinuant̄ sic
trocisci de absinth · ⁊ de lacte · cū succo marat̄ endiuie ⁊ apij · pil
lule valentes · ℞ · yerep̄ · calamiti an̄ · ʒ · v · marat̄ an̄ apij · an̄ ·
ʒ · ij · fac puluerem ⁊ tempa cū succo apij · dabis · ʒ · ij · cū tepida
aq̄ · ar · ℞ · yerep̄ · calamiti an̄ · ʒ · vj · an̄ marat̄ apij · an̄ · ʒ · iij ·
succi absinth · succi eupat̄ · an̄ · ʒ · iiij · tempa cū succo sim̄ ḟte ⁊
fac pillulas ⁊ dabis potui · ʒ · ij · cū aq̄ · ca ·

De quartana

Quartanus nascitur de chimo melācolico cui⁹ m̄ aut ē
putrefcā aut nō putrefcā · nō putrefcā aut ē ī toto corp̄e
aut ī vno mb̄o mb̄o · Si n̄ fuīt ī toto corp̄e · gn̄at̄ ycti̇̄ca q̄
fit ex defectione splenis sāguis feces ab epate trah̄e deficien
tis q̄ si fuīt ī vno mb̄o gn̄at ap̄a q̄ dr̄ seluos · Si ē putrefcā
aut ē ī toto corp̄e aut ī vno mb̄ro · Si sit ī vno mb̄ro · fit canc̄
v mb̄ra ꝯmedens · Si fuīt ī toto corp̄e · aut ē ex̄ vasa aut ī
tra vasa · Si ē ītra vasa facit q̄rtanā sine rigore nz ītpolat̄
Si fuīt ex̄ vasa facit q̄rtanam cū ītpolōne q̄m̄ ītelligim⁹ tū
mor · v re nāl · ⁊ nō nāli ⁊ re c̄ naām · De re nāli sic cognoscat̄
q̄z pluvim̄ accidit hec fe · quib⁹ frigida ⁊ sicca dn̄atur ꝯplō
cui⁹ etas ē senectus · a xxxv · usq̄z ad l̄x · annos · maxīe si fue
rint calidi ⁊ sicci · vene corꝑ anguste ⁊ occulte · ⁊ aliū fit cali

das ⁊ siccas h̃ntib⁹ ꝯplones · q̃ eo · mg̃ nõ ĩ veñt n̄ ĩ frigidis ⁊
siccas ꝯplexõnes h̃ntib⁹ nĩl̃ ⁊ eis quoꝝ ꝯplexõnes fuerĩt calide
⁊ sicce acuitati · q̃ grossi chimi sistunt ĩ corpe clausi calido ⁊
sicco ⁊ morañt ibiq; vriũt calore corpis eoꝝ q̃r humiditas desiccat
⁊ mutat ĩ colam̃ nigram · ¶ Deñõ naturali sic cognoscit̃ · nascat̃
eñĩ ĩ tpib⁹ frigidis ⁊ siccis ⁊ eis que ĩ frigida ⁊ sicca regione sũt
⁊ aete sili modo exñtib; · De re eẽ nañ sic cognoscit̃ · q̃ hec fe-
brim ĩ capiat mag̃n⁹ pacñ euenit frigor ac dolor teres ⁊ labono
sus ⁊ ossium fractura · q̃ frigiditas ⁊ gs̃ssiães nẽ crens ad m̃b̃
ĩsibilia agrauat ea ꝑmmũ frangẽs mbra ⁊ dissugẽs lõgo
ĩ eis morat̃ tpr̃e · quia ꝓ suam gs̃ssiãc nõ cito vrit̃ · q̃ cũ ĩcepit
vri nõ mĩnũ fiat calorẽ · s; disturbat̃ corp⁹ · ꝓ · mĩn laborem
ei fiaciente ⁊ aliũ morb⁹ nẽ nõ dnatur ⁊ q̃esat ĩ firm⁹ ⁊ aliũ mor
b⁹ prestat nẽ vñ pa · molestat̃ · Calore aũt feb's ad siccitatẽ ac
cedẽte mutat̃ color coꝝ ⁊ fit plũbeus aut niger · aut sulpheus
⁊ citrinus fit dura ⁊ sicca · Cã · siccitas ẽ · eo · mg̃ · ⁊ sic ĩaña ꝓpe fa
cit dolorẽ capitis ⁊ epatis ⁊ amphimũ⁹ dolorẽ stõchi · Sic ⁊ teñcũ
dolor ⁊ duricia splenis seq̃t̃ ꝓpe · Causa siccitas ẽ ⁊ gs̃ssiães m̃
hec aũt fe · xxiiij · horis mouet̃ ⁊ q̃esat xlviij · Cũ aũt fe · ces
sauit pa · quiescat nichil mali sentiẽs · q̃ m̃ ꝯuitat̃ q̃i ad cinẽm
vñ nichil sic humiditatis ĩ corpe ꝑmanz qua calor ĩpediatur
q̃ humiditas sp̃ ẽ ĩ corpe caloris custoditiua · Est · n · siũ nutĩnẽ
tũ hoc testificat̃ · quia extrĩnsecus ignẽ videm⁹ sicca ꝯburere
ligna ⁊ ea ad cinẽm ꝑduc̃ s; si uiridia ĩ cedit · ⁊ fumat ⁊ ĩ eis
optime ur̃ fuari · pulsus ẽ tard⁹ ꝑuus ⁊ occultus · Juuineõ fe ·
h⁹ · Juultimitate at̃ morbi fit magn⁹ ⁊ plñn⁹ · Cã ꝑuitatis ⁊
tarditatis pulsus ĩ ĩitio frigiditas ẽ m̃ ⁊ grossiciado ei⁹ · Et cã
magnitudĩs ⁊ plenitudĩs ĩ ultimitate ẽ fortitudo mot⁹ m̃ nãre
repugnans · Vrina ĩ ĩitio fe · ẽ alba ⁊ sb̃til aq̃sa ⁊ cruda · S;
fe · ad finẽ veñente fit mg̃ · Cã albedinis ẽ sb̃tilitas ⁊ cruditas
ei⁹ materie · Sb̃tilitas ⁊ cruditas eo duob⁹ mõis fiũt · vno ꝓpt̃
siccitatẽ m̃ · alio q̃ ꝓ gs̃ssiaem suam uie opilant̃ · vñ phibet̃
grossiciado liq̃ris vrine ne egrediat̃ · Sic feces vini phib; g̃s
situatem eõ exire a colamĩto ꝑinde exit clarum ⁊ sb̃tile · Cau
sa nigredinis vrine ĩ fine h⁹ fe · fit ꝓpt̃ nañ digẽnte ⁊ sb̃tiliã
tem m̃m ad expellẽdam eã cũ vrina · vñ ꝑfcam sig̃t ẽtm · S;
tamẽ vrina ĩ hac fe · duisa est · q̃ m̃ h⁹ fe · duisa est · q̃dam · n ·
fit de ĩcensione sanguĩs · est ⁊ alia nascens de adustione co
lẽ ru · Est ⁊ quedam de ĩtensione flẽũtis gniata · Cã h⁹ dui
sitatis ẽ q̃ humores cũ sint ĩ ceñsi ⁊ ꝯmixti ⁊ genant · fe · cr
raticã ⁊ ꝯmixtã · Que cũ sit diutũa desiccat̃ ⁊ ĩ q̃rtanã ꝯu

nā. v. g. Si quidam patiatur tiriacam in estate et iam tulerit tantummodo subtile
sic materia dissolvitur. Nunc cum vomitu nec cum sudore et modo cum egestione sed
ps remanet grossa. unde vomitiva ante paroxismo et non tempus ad meliam (?) ve sit
illam materiam ad suam naturam generat et quartana nascitur. Eodem modo si san
guis putrefiat et generat febrem atque splen deficiat ad trahendam fecem
sanguinis ab epate et permanens cum sanguine mixtus et totum corpus perambu
bulans generat febrem. si putrefit que est indefinita cuius tempus non potest defini
ri. Incipiunt autem ante paroxismo mutatur in quartanam. Sili modo intelligitur de
fleumate. fleuma enim magis omnibus est conveniens ad mutandum se in eo. in
quantum est similis ei in grossitudine et frigiditate. hec generaliter fit dulcitas urine
et pulsus in hac febre. s. propter dulcitatem sic materie. Cura quartane

Quartanam febrem. que est de materia grossa et dura. ut predictum est. oportet
medicum investigare et considerare cum cura et prudentia. unde .iiii. res que
prima est ut in initio non des res per primum calefactivam ne calefa
ciam materiam et duces febrem generetur. vina videlicet reposita et diuturna et alia
acuta et continua. Omnibus viris paretas deficiat et ipse in firmus (?) sic
eat periculum. nam enim non tante virtutis est ne possit morbi actionem evacuare
pluxante tolleratur. Secunda ne des refrigerativa ne congelet materiam et
coagulet. unde induretur et moretur ad digerendum et dissolvendum fiatque cum
pluri morbi et eius pessimitatis. Tertia ne consumatur et debile fiat
corpus cum subtili dieta et abstinentia. quia causa facit egrum mutari in ethi
cam et ptisim. Quarta ne confundat corpus cum farmacia et maxime
in initio morbi. post quam materia morbi eligitur et sit obediens actioni nature.
Sed oportet medicum magnum habere studium in sua actione ut donet rem maturativam
et digerentem et cito eiacientem et ingeneret catamodicum materiam purga
re cum locum motu. studeat in regimine et confortatione. epatis et splenis.
quia epar generat sanguinem et splen mundificat eum. Quia si deficiat et eum
non mundificaverit permanet commixtus cum putridis humoribus. unde ipse pu
trefit et incenditur hac de causa. Splen autem quia trahit fecem et foeditatem san
guinis si deficiat permanens fex in sanguine corrumpitur. unde idem sanguis pu
trefit et incenditur. hac de causa huius febris. utilissima autem hec est ut donetur oxi
zacc. cum apozimate radicum et herbarum et similium. ab similibus. cassias de
cuparec. et scolopendria. aut terrubus (?). Oportet autem ne hii causa in initio
dentur ne desiccet humiditatem. materie et induretur ad obediendum nature. Sed
convenit eos dari prius quam materia fiunt digesta | abstineant a
pullis gallinaceis. sturnis perdicibus per .iii. ebdomadas in initio febris ne
cum unctuositate carnis febris calefiat et nutriatur | quia unctuositas in febre
est. qui olim in vicina | quod si materia non fuit maturata per illas .iii. ob
domadas abstineat usque ad .xl. dies. Si virtus pacientis hoc paciatur
leat. quia hec febris de humorum in cessione generatur. i. sanguis fleumatis et co
ru. et co. ut oportet discernere de quo humorum hec sit generata. ut cavetur per

I ur oz · vn̄ hoc mō hanc febrem īntelligant' q̄ cū fuit sāguinolēta
fe· aut sāguine' morb'· aut cōplexiom ī firmi sanguis dn̄e et
vene sīt plene pulsus latus ⁊ spissus ⁊ vrina rubea ⁊ spissa ī ore
eius sapor· dulcis· tempus v̄. aer calidus ⁊ humidus tōpnus pa
cientis grauis sitis pua· paciens mansuetus ⁊ pacificus ītellige eā
fī de sanguīs īcēssione· Q2 si hāc fe· tāana antecedit· alī' ue mor
bus colicus ⁊ pa· fuit iuuenis macilentus colicus pulsus acut' ⁊ velox
vrina rubea ⁊ ignea sitis nimia ⁊ uigilia uacamd' ī tollābil̄ etas
temp'· aer· ⁊ regio calida ⁊ sicca· Intelligim' eā eē de īcēssione colē
ri· q si antecedit amphimin' aut fleūtic' morb' aut paciēs fuit se
nior pīguis cōplō er' frigida ⁊ humida ⁊ pulsus tard' ⁊ latus vrina
cruda ⁊ grossa tompn' ḡnis sitis pua tēp' hyemis· aer regio · frīa
⁊ humida ⁊ multe fiant pluuie· cognosce de īcēssione fleūtis eā nata
fuisse· Hys itaq; signis q̄rtane apparentib;. diuisitas p; s̄fui facili
me · Siug̃ ēcissime nouis eā eē de adustione sāguīs da ī pū tem
temperatam attenuatīe sicē ptisanū cū oxyzaccā rodozacē· vior; zucc
cū aqua calida | vomitū puocab ī uico acōis cū frig' īapit | Infun
dentur pedes ī aq̄ calida. v̄ cocta sint camomilla ⁊ vior; accipi
ant sucē· malor; ḡ· ⁊ vuas hyemales · Q2 si nō īapit digī festi
nant' sanguinē detrahi cōuenit de basilica vena siuist' b̄ chy. aut
remedia | ⁊ minue quousq; uidis clarū sāguinē egdi virtute hoc
paciēte· puoca q̄; egestionē sic h; catartico· Q2 R·minub· ētri·Reb·
Iuiub·p̄nis vue passe enucleate semīs fui tre· cassiaf· mane ro
dozacē· radicū apy mat ⁊ eudinne· Q2 si fe· elongabit ⁊ xxx· di
es trāsierit· Ieiunet ī firmus omnē diē acōis ⁊ ī alio die nō nul
lū comedat· quia sāguis ppē abstinentiā attenuaē vrīe sicut die
ta quo facilime egrediatur· Q2 si q̄rtana de īcē· co· ru· fuit dabis
ī uicio ad ītoria refrigeratiua ⁊ attenuatiā ñ cū frigiditate· pūi
ī unico dabis sucū malor; ḡ· cū oxizucē· ⁊ ptisana· Q2 si cōstipa
ta fuit egō hīmefiat cū manna rodozacē· prunis suco eudinne ·
cassiafer· q si nō dum fex fuit hīmefiā caue ne dones catarticū p'
q̄m nō digeraciir· S; fac clistē q si nō īapiat digī ⁊ de loco ī loca
moui p̄get cū catartico de mirab' citrīs Reb'· oxysen· prunis·
eupat· cassiaf· uior· manna rodozacē· absinch· cuscuto fe· fu
terre ⁊ rad'· eudinne· Q2 si nō fuit ītra uasa ⁊ purgata bis cū hoc
catartico bonū ē si minuaē sāguis de basilica siuist' b̄ chy· Caued'
tū ē ne fiat ān q̄ nō digī īapiat· In fine aūt morbi lauet ī aq̄
tepida ī q̄ cocta sint camomilla mellicū absinch;· vngant cū vi
no odorifero mixto cū oleo ro· Cathaplā de farina· ordei sēie li
ni rosis calamo aro· tpatis oīb' cū suco marat· comedat ma
la ḡ· vuas hyemales passas melones palestinos ⁊ silia · Q2

ſi dolorē ī capite paciant᷑ hũectant nares eoꝝ cũ olō viol. Si vigi
lias habuint ⁊ lauent᷑ pedes ⁊ teruia. cũ aq. īq. cocta ſit ſp̄ꝰ lactu
ca viol. ⁊ hys ſilia. Q ſi i cēſa fuit in fleũtica dabis ī ūco mel. ro.
⁊ viol. cũ calā. appente aũt ſigno coctōis ī vrina da ſucũ maraƭ apy.
cũ ſemīe cū ortenſis ⁊ ſucco lupuli. Si egōne ms hũectacē cliſtere
fac de ſicub' ſẽis ſpinis egypcacas camomill. ſemīe cucū ortenſis ⁊
ſi camelcon. obſomogaro necē mē. ſale gῦ. coloqnt᷑ ⁊ hys ſilib' / epi
thēnt᷑ cũ olīs calefiũnt hũnectacius ⁊ opatis mutant᷑ de une caſ
⁊ lactuca. Q ſi fe. xl. dies tṁſierit accipiant carnē vnctuoſā ⁊
viſcoſā ⁊ multã pīguedinis hñtē. Abſtineant ī die acōis a cibo
ī die tṁquillo ꝯſuet᷑ accipiat cibũ ſ; nō multã. Caueant ſe a fri
gidis hũidis / potent ſbtile vinũ ī calore tēpatũ. De cib' ꝯmedā
tas q̄ carnē hñt teneram ⁊ q̄ facile digatur / vomit' pūocet ⁊ poſt
cibũ ſumat diacīminũ diacon pipeon. ſtatī aũt morbi acute ⁊
coctōis ſigno ī vrina appente aly ſq; reb' ſbtilet᷑ dieta pgeat
cũ farmacis ⁊ eliſtib;. dab tñ durenci ⁊ vomitũ ī die acōis ſto
cho ī ānito pūocab / ⁊ die q̄ acō nō ueit pūocet᷑ vomit' poſtqm̄
ꝯmederit / abſtineat a pullis ⁊ oīb' uolatilib' p. iij. ebdōs ⁊ pl'
doñ m̄ digerat᷑. Deinde ſi itus pmāſit dabis annalē agnũ qd'
ſi fe. nō fuit fortis nz itus dedeā. Da ellī. al. ⁊ pūoca vomitũ
cũ ſucco radic̄ aneti ⁊ oximelle aſſue faciant yriacā magnam
dyacetdion. diaſulph ⁊ hys ſilib;. Coῖa valentes ꝯ dolorē epa
tis ⁊ ſplenis ⁊ feb' qrtane. ℞. lacte reub'. an. ʒ. iiij. cuſcute. ʒ.
vi. ſcolopñd'. ʒ. v. ſemīs ſpice apy ſemīs an. an. ʒ. iij. marrũe
ʒ. iij. cc. pipis al. ⁊ indi. ʒ. iij. roſ ſemīs mali gr. cappaꝝ rad.
an. ʒ. iij. tempa cũ ſucco apy / Aly ſili mō valentes. ℞. ſuca cu
par. ſcolopñde. ana. ʒ. x. lacte ariſtor lon. an. ʒ. ij. ſpody an.
an. ʒ. v. ſemīs cucumis pmł. an. ʒ. vi. marrũ. ʒ. vi. cc. ʒ. iiij. pipe
ris. al. ʒ. iij. tempa cũ ſucco apy da potui cũ oximelle / Antidotũ
ꝯ qrtanā q̄ fit de ſcenſione fleũtis. ℞. mirre. ʒ. vij. ſpicu. ʒ.
xvi. amoī. ʒ. iiij. ariſtor. ro. reub'. an. ʒ. vij. opy. ʒ. iiij. an. apy.
ſemīs petr. an. ʒ. i. caſtorei. ʒ. v. ſq̄nati pipis al. calliaꝝ. an.
ʒ. iiij. pipis. iij. amcos. ʒ. i. ſtorac. ʒ. vi. cc. ʒ. x. milliloti. ʒ. viij.
ſiſeleos. ʒ. iiij. trociſci ydioc. ʒ. v. mel qd' ſufficiat dab. ʒ. i. ⁊ ſ.
cũ calida. aq. / Al. ℞. floris ſbe policarie al. ⁊ tēne mirre. an.
ʒ. ij. dauci calamẽto api xylob. aſari. ligni aloes. an. ʒ. iiij. ru
bee coſti ſpicā maſticā. an. ʒ. v. tempa cũ odorifō vino et
fac trociſcos / Antidotũ. Ali mō valens. ℞. mirre. ʒ. xvij. ſpic̄
ʒ. xviij. cc. ʒ. xv. caſtorei auiſi an. ʒ. c. amoī. ʒ. iiij. apy. ʒ.
xviij. xij. ſq̄nati. xvi. ʒ. gũmi maloꝝ gr. ʒ. v. ſiſeleos. ʒ. iiij. y
dioc. ʒ. iiij. mel q̄ ſufficiat / Diacoſtũ. ad qrtanā ⁊ ad ſupdicta

valens. ℞. cinamomi aliem spic. calliex. costi an̄. ʒ. iiij. mirre squi
nanti sicca eupatorij an̄ asari. apij. ʒ. vij. reub. aristol. ro. et. an̄.
ʒ. i. absinth. ʒ. v. mel qd sufficiat da. ʒ. i. cū aq. ca. Antidotū valēs
sili. ℞. amcos. ʒ. x. piperis. iij. ʒʒ. ʒ. iiij. ase. ʒ. v. calamīt. ʒ. x. car
sie. ʒ. viij. spice. ʒ. x. carui an. an̄. ʒ. vij. mastic. ʒ. vi. maiorane an̄.
ʒ. iij. mel. q sufficiat. Pillē valitissime v' subtilissime. ℞. yeres. epi
thi. an̄. ʒ. v. agarici. ʒ. iiij. turbith. ʒ. vi. absinth. ʒ. iij. sulphis sa
lis ameos an̄. ʒ. iiij. polipodij. ʒ. iij. marrub. an. apij an̄ ʒ. i. et s.
tempa cū succo mite et fac pillulas q̄r. ʒ. i. cū cala. doneuc. i die tri
quilla. Tasca alij. ℞. et. ʒ. ij. sulphis. ʒ. iij. casiar costi spice an̄.
ʒ. iij. castor mirre ana. ʒ. i. et tenuis rute amonii an̄. ʒ. iiij. opij
ʒ. iij. tenuis ppuis. ʒ. v. sigie an an̄. ʒ. iij. succi liqr. ʒ. vi. tempa e
succo apij dabis ad potandū cū cala. tribz horis an̄ actoīn. apo
zima valens c quartanam de fleumatica m nata. ℞. ℞ squinanti
ameos an̄. ʒ. iiij. calamīti carui apij. tenuis an. an̄. ʒ. v. succi eu
pie. ʒ. vi. absinth. casaite. an̄. ʒ. v. origani. ʒ. vij. uue passe. ʒ.
i. omnia ī iiij. l'. aq. coquātur ad tertiam que colab et dimidia eius libz
cura c quartanam Cura c quartana. ¶. ponu dabis.

Cum ungat splen. cū dyaltea digitur. mittr oximelle. Sumat g
oximelle mane et sero cū aq. de rad. saluie rute centauree
abrotani mirte pcedente usu dyacalamīti. Indie actois an̄ actoīn
vngatur patiens ad ignē cū oleo laurino pmedū spine abo ca
pito usqz ad aun fortit. Inungatur et vole manuū et pedū et vene
cor pulsatiles et sumat dyacalamītu statim sequente vino iq extic
tū sit ferrū calidum an̄ actionē. Indie actois si sit fortis n̄ co
medat. Si aut debil sit comedat. l. mane. valde subtilia v' diger
tiblia sequente vino cal'o. In aliis dieb; utatur digestibilib; et vino
limphato cū aq. decoctois pdictar herbar abstineat ab omī cōtubi
li utatur omī die ad prandiū isto puluē ad pond' iiij. denarior. ℞.
seis colubrnū rad. coriandri et fiat puluis. Diga m p xl. dies
purget pa. cū istis puluib' cottidie. ʒ. ij. ℞. et. origani fine agr.
ysopi. mirte epichimi elli nig. elacti. colloquintid. pollip. aga
ri squinanti coctinidij aloe. an̄. cōfice cū melle fiat pgacōe fiat
stupha de pdcis herbis. Exeunti a stupha offeratur tyriaca maior.
ut medicamen sū opio cū aq. decocta saluie mirte et pdictar herba
rū tertia die apiatur saluacella pedū v' manuū iterur cura opi
mell'. et puluis donec sufficiat. Sz tyriaca. madet cū opio ut
medicamen post balneū. Cessante fe. fiat i unctio hijs et aliis
cautel'. i. istas. hoc tū pnotato p totū annū nō visitet flōmia
nec balneū et i die qua solebat affligi utatur digestibilib' et cu
stodiat se sic i die afflictois. De febre epyalos

Epialos ē febꝛ̄ q̄ corpis ītiora īcendunt̄ ⁊ extiora īfrigidi
tur quia ī eꝰ fleuma grossū ē ⁊ uitum cuiꝰ q̄dā ps ē
putrefcā ⁊ q̄dam nūmē · ps aut̄ q̄ putrefit generat febrē
altā vō q̄ nō est putrefcā facit ɔgelacōm cū sua nā · Causa aūt
q̄r putrefit ē grossitudo ⁊ diuicia mē · qꝛ fleūta nō ūlia · sunt eñ
vnū dulce · ꝑ salsum tciū acetosum q̄rtū uitreū · Dulce vicinū ē
ūli · sȝ moditā ē calidum ꝓpt̄ suam dulcedinē · fleuma ūr ē q̄d
nr̄ sanguis nō bn̄ digestus · ꝑinde cū nā nālr̄ īdiget fleūte hēt
dulce · īuice eꝰ ⁊ digit illud cum sanguinē ⁊ emollit cū eo cōcatena
tionē mēbꝛ ut facile moueant̄ · Illud . n . expulsiue v̄tutis facit
eē mīm salsū uō ⁊ acetosum sunt ī stōcho · Causa . n . coꝝ ī c̄ est
calor c̄ex̄tiens stōchi ɔplōni dn̄ans aut nimia frigiditas · quia
fleū nāle ad stōchum veniēs ad augmentand' ⁊ ɔfortand' ex
pulsiuam v̄tutē · Si ex̄uenū ī stōcho īvenit calorē calefit ⁊ ī salsū
ɔuāt̄ qꝰ si ex̄ucam īueīt ibi frigiditatē tefiat calor nāl ⁊ eiꝰ au
gmītatur frigiditas · vn̄ ī acetositatē mutat̄ · Cā . n . salsedīs v̄
salsumīs duobꝫ moīs ē · aut ē putredo fleū calefaciēs ūle illd' qꝛ
ɔūtens ī rauciditatē · vn̄ fit salsum · aut ē nimiꝰ calor fleūās
hūiditatē desiccans qua terre suā amittēs saporitatē ɔūtitur
ī salsū · Silr̄ cā acetosi fleūtis ē duobꝫ moīs · aut est frigiditas
aut calor · quia frigiditas si aquositati sāguīs dn̄at̄ phꝫ cū ne
ad ꝑfectionē coctōis veniat vn̄ cū suam coctionē ɔplē nequiūt
nȝ ī stupiditatē ueniūt cuiꝰ aqsitas sibi tīt ꝑmanȝ ꝑinde acto muta
tur ī acetositatē sicut uidemꝰ frigidum aerem opari ī musto
cū ꝑuitatē hēt dulcedīs qꝛ mutat illd' ī acetositatē · Calor aūt
si sanguīs aquositatē īueīt ī stupidam · ⁊ unctuosā q̄dā ī eo fa
cit ebullicionem ⁊ ɔūtit illam ī acetositatē sic calor for' ⁊ ae
ris ī aq̄ mellis musto facit cū dulcedo eoꝝ fuit ꝑua ⁊ eī ca
lefacit ⁊ excoquit̄ · vn̄ quia ī eis tanta dulcedo nō īueīt̄ ut cus
todiat eoꝝ hūiditatem mutat̄ ī acetositatē · Eodē mō uidemꝰ
calorem aeris agere ī ptisano ⁊ lacte cū si nō ī eis tantā īue
nerit dulcedinē · aut sua custodiat̄ hūiditas ɔūtit eā ī acetosi
tatē · fleū . aūt uitreū grossissimū ⁊ uiscosissimū ē quia eiꝰ cā nimia
est frigiditas nālr̄ dn̄ans fleūta · vn̄ ī grossat̄ ⁊ fundꝰ eiꝰ fit q̄si
liq̄dū uitrū · ꝑinde nō potuit illd' ī regimīo corpis ꝓpter eiꝰ du
riciem actiom sue ī obedientem · vn̄ nō nāl calor · cū illud deue
nit illd' oīo putrefacē nō vȝ · sȝ aliā ꝑtē eiꝰ q̄ ē facilior putre
facit · aliam putrefacē nō valȝ · ideoqꝫ ī hac fe · ītiora corpis fiūt
calida ⁊ extiora frigida · qꝛ ꝑti fleūtis ītius existis calor c̄ex̄
tiens accidit · cui qꝛ ipā obedierat putrefacit eā · ps aūt c̄ex̄ ·
extiora corpis hītans qm̄ illi nō obedit calori nec putrefit

sz ī silua ostat nā · unde nal'r gnat frigiditatē · amphimina eē differt
ab epialos · qz tota mā amphimine putrescit · vn̄ calor eius totū corp'
circuit · sz epialos nō ē huic silis · quia tota nō pōt putresci' īterio
ra calefaciat & exteriora īfrigidat · hec ē fe. aliē ab amphimina differt
quā vrina īea candissima ē & albior quā q̄ appet ī amphimina pulsus
similr' ē puus & debil'· plus quā ī amphimina · & alī cū mā epialos
vitrica misceat' mā · vn̄ eius augmentat' grossando & eius confortat' pōdositas
sui usq; mot' fit tard' · qz alī decimaq; ī qnq̄ dies mouet' & alī p vij·
& nō nūqm̄ p x · ppt maximā pondositatē mē De liparia.

Febris aut liparios cū colica mā est īcensa mixta cū mō
fleumte · aut cū melācolica mā · vn̄ ōtinuat' & cū colē egredit'
que differt ab epialos · Quia illa corpis īteriora calefaciat & ex
teriora īfrigidat usq; ad corpis extremitatē & opilans poros fora
mina phr̄ ne fumus dissoluat' & accidit pacienti nimia sitis & lingue
asptas · ppt calorē ī corpis īteriorib' existente · Sz ī liparios hec
omnia sunt ōtrario quia īteriora sunt frigida exteriora calida · Cū qz
causa mā eius sit ōposita de fleumatico & melācolico humore · colera
uō rubea licet īcendat' & īgrossat' diundit' tū ext' corp' & calefaciat
illud extius · vitreū aut fleū & melancolicus humor nāli' sunt po
derosi coadunata & uicti · vn̄ ī corpis īteriorib' vna sunt coadunata
qui quā extius existunt & mā nō putrescunt · necē est ut īteriora īfri
gidentur · Qz si quidā sophe nos reprehendant de ōtrario dicen
tes qr nō interiora calefiunt & exteriora īfrigidant' cū mā h' fe. sit
calida colica & flica · Rndem' fleū ī ōtrario ē leue & mobile vn̄
facile ōtrario obedit calori & putrescit & calefit · Sz ī liparios
mā fleumatica ē dura quia fleū uitreū putredinē īobediēs pinde
nāli' īteriora īfrigidat · Rursus si dixerint si ī liparios colica mā cū fu
erit īcensa calefaciat exteriora & īteriora minime qr · ī terciana q̄ silr' nō
agit colā · Rndem' colā ī terciana ē simplex & nō mā ut cū alia
mā sit ōposita ut ōmixta · q̄ qz est simplex eqlr' suam opat' actionē ī
teri' & exteri' · Ī liparios uō colā cū fleūte est mixta · vn̄ colē phr̄
actō ī corpis īteriorib; & fit ibi naturalr' frigiditas · Si uō ī opposue
rint qr uitreū fleū ī liparios nō faciat fe. sic ī epialos · Rndem'
fleū q' ē ī epialos licet sit frigidissimū & durissimū tū nō ī toto est
eqle · pinde cū ōtrari' calor ad illud cucurrit ptem ei' liquidā & putre
factionī ōueniente calefaciat & putrefaciat · aliam uō durā & putre
dini īobedientem putrefacē neqt · Ī liparios uō fleū ē frigidis
simū & durissimū & totū equale · Ideo extrane' calor nō ualet
ad illud accedē ut illud ōuitē ad putredinē. Cura epyale

Epialos quia de uitreo fleumate nascit' necē ē ut curet' sicut
amphimina · Sz mā fleuma q' ē ī epialos qz ē frigidi' opz

medicina eius sit calidiore secundum quod minus eius sunt frigida. Sed decet
ab initio incipi a medicinis que debiliter sunt calefacientes. donec eas natura
assuefaciat. Deinde paulatim ad calidiores ascendi quousque ad illam
caloris quantitatem veniant in qua nunc sunt in tercio. Plurimum vero in tercia
na in hac re. est ut mundificetur stomachus tam repurgativa et cola
tiva purgetur et in principio vomitum cum oximelle et aqua calida in qua
cocta sint spica absinthium et similia provocemus. Quod si materia incepit se mo
vere et signum coctionis in urina apparuit purgetur iterum cum apozimate de
aloe et apozimate de yerapigra. pilulis stomaticis. et pillulis de asa feti
da. Clistere fiat eis in quo intret [illegible] sebich (?) terra (?) etc. ortensis centaurea
ancusa (?) abrotanum. herba policaria. amcos bedellium serapinum colo
quintida et hys similia. Post purgationem iterum assuefaciat antidotum
ubi asa fetida. et castoreum ponuntur et pillulas in quibus eupatorium. mastix ab
sinthium. aristolochia ro. spica. etc. et hys similia intraverunt. Dietam accipi
ant que sit lavativa et diuretica sicut est ius ciceris cum obsomoga
ro et camino et amigdaleon. blito radicibus sparagi porris omnibus coc
tis et cum obsomogaro conditis potent oximel. squilliticum cum aqua. [illegible]
accipiant post cibum diaciminum dyacon (?). piperon. diacalamentum et hys
similia. Lipparia autem quia eius materia est flegma cum Capitulum lyparie. cum lyparie

colatum incretum dari oportet iterum calida quam in tepialos sicut mel ros. oxizacara
apozima. de aloe. et de yerapigra. et oxizacara cum succo apii maratri mas
tice et hys similibus. De causa diversitatis in explanandi febrium.

Quia complevimus quidquid voluimus dicere de humorum putredine
oportet nos explanare causam diversitatis febrium ab invicem in ter
polacium et quare quedam non habent tranquillitatem licet pauci quiescant
quia non patet sensui. et quare alia xviii. horis teneat et vi. dimit
tat altera. et xii. horis moveatur et xxxvi. quiescat. et alia xxiiii habet
cum motu et xlviii. cum requie. Et quamvis supra in terciana videlicet vel dis
putavimus. placet tamen nobis illud repetere ut firmius sit animo eius memo
rie. Dicimus causam esse duobus modis. unus qualitatum elementorum est diversitas
eorumque actionum. alius est secundum qualitates et quantitates humorum. Ratio et signum. ex
elementorum namque suas qualitates demutant esse iiii. scilicet caliditate et fri
giditate humiditate et siccitate. Humana vero corpora videmus non mutari nec quietari nisi ad
eas et non sanari nec restaurari nisi per eas. Quod si alia quinta qualitas
esset in istis corporibus absque hys iiii. necesse esset ad eam mutarentur sicut ad
istas quiescunt. necesse esset iterum ut aliam haberent qualitatem isti quinte contra
riam ut cum illa curarentur et restaurarentur. Quia medicina non est aliud
nisi repugnancia unius contrarii ad aliud contrarium. Nos quidem non invenimus ut huma
na corpora mutentur aut quietentur nisi ad calidum humidum frigidum et siccum. nec sa
nari ea et restaurari videmus nisi cum calido frigido et humido vel sic
sicco dixit. G. in iii. particula megacosmi. Per contrarium igitur curatur et per simili

tudinē angustat᷑ · ut p̄ ɔ̄tm̄ iq̄t aeram̄ ⁊ p̄ilie angustamur · Qua
tuor g̊ sit̄ q̄litates ⁊ nꝫ plures nꝫ pauciores · Jdeo oꝫ ītelligi q̄a
diu̾sis nr̄ · q̄litatibꝫ due sunt actiue · i · caliditas ⁊ frigiditas ⁊ d
due passiue uidelꝫ hūiditas ⁊ siccitas · Quia calor sp̄ facit siccita
tē · desiccat · n · hūiditatē corpis · Frigiditas aūt facit hūiditatem
qꝛ claudit ⁊ coadunat eā atqꝫ ꝓhibꝫ ne dissoluat᷑ · ⁊ hūiditas ⁊
siccitas nichꝫ faciunt ī calorē ⁊ frigiditatē · Calor g̊ ⁊ frigiditas
sūt facientes ī hūiditatē ⁊ siccitatē · ⁊ siccitas ⁊ hūiditas sunt
illaꝝ passiue · Vn̄ miror de joh̄e damasceno q̄r negauit calorē
facē siccitatē ⁊ arbitrat᷑ ē ut īdeo ait de calore siccitatē facere
tal̄r ēē ut siccitas sit · Jnstrūm̄ p̄ q̄ calor suam opat᷑ actōm ⁊
facit quēdam huic silitudinem sensualē cū dixit q̄ ignis fit
calefē aq̄ actiuus ⁊ aq̄ sit ei passiua · olla q̄ ē sicca sit īstrūm̄ et
mediatrix ut p̄ eam ualeat ignis calefacē aquā · Michi aūt uiꝫ
q̄d nō exercitatus fuit ī sermoib̄ phōꝝ · nꝫ īuestigauit eoꝝ īdeō
nē · Non · n · sil̄atur sapi͛ ait · cū ītendit actiuā qualitatē facē
ī passiuā cū istrō · qꝛ actio actiue opatur eēnciali͛ · ⁊ nal͛ ī passiuā
⁊ istrūm̄ ē eāem̄ actis̄ actiue p̄stans actōi adiutoriū · Olla igit᷑
nō ē aliud n̄ īstrūm̄ retinēs aquā ne currat ⁊ custodiēs ut ignis
ī ea opari ualeat · Qꝛ si ig̊s nō potit̄ illud facē sine mediatore
⁊ istrō quō ītendit oīn · eliq̄t ceram ⁊ plubū ⁊ multa alia cō̄
nisi qꝛ actio ei͛ nal͛ est nō cum mediatore ⁊ istrō · Ego aūt nō
papiendo sc̄iam ⁊ prudēciam iohīs dam̄ · ⁊ dico ei͛ ītencōm n̄ ēē
exiguorāna a phicoꝝ libꝛ · Sꝫ spero ī hac dcōne ītendisse · Sicut
rethorica dūt ī litigacōe dū īgeminant᷑ q̄r possunt uincē lꝫ n̄ cū ui
tate · Et quia palam ītelligim͛ calorē ⁊ frigiditatē q̄litates ēē
actiuas hūiditatē ⁊ siccitatē passiuas · Debem͛ iterū ītelligē q̄a ca
lor fortiōr est actiuus ⁊ frigiditas debilior ⁊ siccitas ē fortior passi
ua · hūiditas aūt debilior · Jnuenim͛ · n · calorē forci͛ ⁊ cici͛ facē in
nr̄is corpib͛ quā frigiditas qꝛ frigiditas ī nr̄is corpib͛ n̄ p̄t aliq̄
tēpis spaciū ꝑinde plus paciunt᷑ nimis frigiditatē q̄r ignis calo
rem · Siccitas aūt dicit᷑ ēē fortior passiua · qꝛ repim͛ eā duriorē
⁊ magis ēē repugnā ad recipiend͛ calorē ad frigiditatē q̄r sit
hūiditas hoc testificat᷑ ferrū ⁊ lapis · q̄ sunt duriora ⁊ ī obedien
cia ad sumēdū calorē ⁊ frīitatē quā aq̄ · quia hūiditas p̄tē rei di
latat ⁊ mollificat · Vn̄ īueit q̄litas uiam ad p̄forandas ceteras
corpis p̄tes · ueloci͛ · Siccitas aūt adunat p̄tes rei ⁊ eam ī du
rat · Vn̄ qualitas ut caliditas eā ueloci͛ nequit penetrare · actōes
itaꝫ q̄litatū ī quodam ɔcordāt ⁊ ī q̄dā discrepāt · Jnuenim͛ · n · actō
nes caloris cū hūiditatis actōe ēē ɔuenientes ad mouendas res
ad exteriora · Videm͛ · n · dilatari ⁊ expandi · ac apiri corp͛ cū p̄e

ad exteriora eam dilatavit. Actio autem frigiditatis est cum siccitatis ac-
tione conveniens quia utraque coadunat res et movet eas ad centrum et ap-
propinquare partes earum adducit. Quod si quidam sophiste nos in humidita-
te et siccitate reprehenderint dicentes quare humiditatem et siccitatem non
diximus esse activas cum diximus quod humiditas partem rei dilatet et
eam ad exteriora extendat. Siccitas non coadunat rem et eam facit
ad centrum moveri et superioribus exclusas aperte diversas actiones ablatas ab
eis esse et esse passivas. Respondemus. Earum non absolute abstulit earum
actiones nisi in calore et frigiditate. Sed in se videmus adinvicem habere ac-
tiones quia invenimus humiditatem rem humectare et mollificare di-
latare et siccitatem coadunare et indurare eandem. Ergo earum non humidita-
ti et siccitati actionem abstulit in calore et frigiditate licet caliditas et
frigiditas sint earum active. Invenimus enim calorem et humiditatem mi-
nuere et siccitatem augmentari. Frigiditas siccitatem minuit et humidi-
tatem augmentat. Minuitur frigiditas quia calor humiditatem desic-
cat. Unde qualitas cuius est coadunatio unde exercet eam facit humiditas
vero et siccitas nichil faciunt in calore et frigiditate. Palam ergo intelli-
gimus quia in elementis calor est fortior activa et siccitas est fortior
passiva. Item patet quod calor et humiditas dilatant et movent rem ad
exteriora et frigiditas et siccitas coadunant et arcent eam ad interiora
ipsius corporis patientis. Quod cum ita sit necesse est ut quandoque in fine opposita-
te activa fortiori et passiva debiliori sic est sanguis febre. Que ab ea
nascatur sit continua vero. Invenimus in sanguine fortiorem activam id est
calorem et debiliorem passivam id est humiditatem. Et quia proprietas ca-
loris et humiditatis est dilatare et movere rem ad exteriora fit motio et
dilatatio huius febris ad exteriora facilis et vincit locum caloris ut eius actio
semper fiat. Quia calor sanguinis est febris adiuvantis. Humiditas eius est
defecta ad repugnandum calori et eius dilatationi et ad interiora motionem
adiuvans. Proinde febris que est de sanguine est continua. Et quia in colera ru-
bea est fortior activa id est calor et fortior passiva id est siccitas et proprietas ca-
loris est dilatare ad exteriora et siccitas coadunat rem et movet
eam ad interiora. Huius febris motio necessario induratur et dilatatio eius ad exteriora
aggravatur. Unde calor impeditur ad continuandam eius actionem. Proinde
dum ipsa cum suo calore operatur et eius motio circa suas extremitates e-
greditur per unum diem. Sed repugnat ei siccitas ut non fiat febris
continuatio et tardat eam usque ad tertiam diem. Et quia in flegmate debi-
lior est activa id est frigiditas et debilior passiva id est humiditas et
frigiditatis est coadunatio et motio humorum ad interiora et humiditas
proprie dilatat et movet eos circa extremitates faciliorem necesse est
ut hec febris habeat motum et dilatationem eius ad extremitates et
mediam habeat intervallum quia repugnatio dilatationis ad extremitates

debilis et q̃a colã mĩg̃ debiliorem h̃t actiuam ⁊ frigiditatẽ ⁊ for
ciorem passiuam .i. siccitatẽ ⁊ utreq; ↄcordant̃ ad cõstrigendam ⁊ mo
uendam materiam ĩtus hĩ⁹ fe. m̃ necõ ĩdurat̃ ⁊ tardat̃ ad dilatan̄
dum se ex̃. extremitates. ꝑ inde e⁹ ĩ tp̃olo fit longior sua exacbacẽ
quia nõ h̃eat ĩcolãm ulla res calorem adiuuans ut ad extiora di
latetur .i. q̃uis nõ ĩueĩat⁹ ĩcolãm ñ utramq; q̃litatẽ eam ad ĩtio
ra ↄmouẽtem ĩ sui m̃ grossitudine ac g̃uitate motus feruẽs diu
morat̃ nec cito extinguit̃. Jdeoq; temp⁹ exacbacõis e⁹ ad ↄꝑacionẽ
aliaꝝ putridaꝝ febium est longissimũ ⁊ ad ↄꝑacõm sue tranq̃llita
tis est breuissimũ h̃ testificat̃. Videm⁹. n. q͛ lapis ⁊ ferrũ lʒ calo
rem tarde recipiant ignis calor cũ susceptus differt ⁊ difficilime
extinguet̃. Jgne uõ extincto nich̃ caloris ĩeis ꝑmãsisse repitur
Carent .n. hũiditate cui calor ad h̃ere se valeat. Q͛ siquidẽ soph̃
nos rep̃henderunt dicentes si utraq; q̃litas colẽ ĩ i ĩtĩc⁹ se ↄmou;
quomodo calor e⁹. ex̃ corpis extiora dilatatur. Rñdem⁹ dixim⁹
quia fe. nõ nasciẗ de colica m̃. ñ cũ arã sua egredit̃ ⁊ putrescit sbã
e⁹. Est .n. liquida lʒ sicca sit ĩ ñ. Vñ ꝑp̃t sui ĩ ꝑ̃e putrescit ⁊ fe.
g̃nat. Sʒ tamẽ febre ẽca corpis extiora appente. q͛ m̃ e⁹ ñlr̃ ẽ ca
lida fit motus e⁹ velocior ad extiora quã ad ĩtiora. Sʒ si m̃ fuit̃ f͛
gida fit mot⁹ ↄ̃trio. de diu̇r̃ ĩp̃olator fe. adq̃litẽ ⁊ q̃ñtatẽ mat̃e

D iuisitas ĩp̃olate fe. ꝑp̃t qualitatẽ ⁊ q̃ñtitatẽ m̃e. multiplẽx
est. est .n. fe. cui⁹ m̃ est multa ĩq̃ñtitate ⁊ tempata ĩ liq̃
re forte h̃nt calore nal̃r ⁊ accñtalr ꝑp̃ sui ebulliciõnẽ ⁊ pu
trefcõnẽ sic fe. que nascit̃ de putredine sanguĩs. Est ⁊ alia cui⁹
m̃ sbalis ẽ igneũ h̃ns calorẽ quẽadmod̃ fe. que g̃nantur de sã
guine. Est ⁊ alia cui⁹ m̃ sbtilissĩa ẽ ⁊ siccissima ĩ ñ. ⁊ calidissĩa
sic fe. q̃ de putredine colẽ ru. g̃nat̃. Est iterum alia cui⁹ m̃ est
multũ grossa ⁊ hũida accñtalr h̃ns calorem ꝑp̃t bulliciõnẽ sic ea
que fit de putrefcõne flẽu̇tis. Rursus ẽ alia q̃ ẽ pauca ĩ q̃ñtita
te ⁊ sicca ñlr liquida ĩ ñda accidẽtalem h̃ns calorẽ ꝑp̃ sui bulli
ciõnẽ ⁊ putrefcõm nõ tamẽ exsiu ñ. q̃ admodũ fe. que nascitur
de putredine colẽ. m. Cũ g͛ fe. de multa orit̃ m̃ tẽpata ĩ loq̃re
⁊ calida ñlr. sicut sinocha fe. ad hec ex ad materiei multitudinẽ
⁊ liquoris hũiditatẽ q̃ de re actõ eius fit cõtinua nullã faciens
remissionẽ ab inicio usq; ad m̃e cõsumpcõm. Sʒ h⁹ fe. ↄsũmacõ
plurimũ breuis ẽ ꝑp̃ sui m̃m que ẽ facilis ⁊ obediẽs actõi nẽ ñ̇
hec fe. plĩmũ ĩ vij. finit̃ die. Q͛ si vij. trãsierit fit ꝑp̃t aliam ma
tiam q̃ ẽ sanguĩ cõmixta eũ ĩg͛ssans ⁊ ag̃uans. hac. de cã pro
lõgabit̃ usq; ad xi. aut xiiij. diem. Causa uelocitatis huĩ fe.
dissolucõi est ꝑp̃ sanguinẽ qui licet velocit̃ putrescat e⁹ tamẽ
ecñcia est tempata. Vñ ⁊ si accñtalr ẽ putrefactus ñlr ẽ tẽpat⁹

proinde cito comburitur in cinerem natam. Sed alii humores non sunt huic similes.
sunt enim in putrefactione et calorem qualitate et quantitate. Sanguis vero non
suscipit putredinem nisi sola quantitate. qualitas enim est ita calida et humida
et caloris huius complexio complexionibus est temperatior. Et siquidem arbitrentur
ut augmentatio caloris et humiditatis sanguinis sic eam qualitatem eius
corrumpens peccat. hoc enim non est aliud nisi quantitatis eius augmentatio non
qualitatis corruptio quod non fit nisi cum solus calor augmentatur et egreditur. Cum san
guis siquidem colericus aut augmentata eius humiditate fit flegmaticus
Sed si calor eiusque humiditas equaliter augmentati fuerint fit augmen
tatio quantitatis non corruptio qualitatis quemadmodum ante fe. de cuius subtili fuit
et sicca et igneum habuit calorem naturalem festinatur. calor tamen et materiam
quam in cinerem et mundatur corpus a calore quia calor non invenit humiditatem
in qua adherere possit hoc testatur quia videmus in humidis et siccis
lignis. Sicca enim cito uruntur et ad cinerem convertuntur. Sed in humidis huius
alligatus ignis diu continetur. Obiciunt sophiste dicentes quomodo
calorem conservat humiditas cum eius siccitati sit contraria et omne contrarium repug
nat suo contrario tendentibus humiditas repugnat calori prius quam calor
operatur in ea. Sed cum humiditas incipit pati calorem custodit ac servat
eum quia regit materiam in qua calor operatur ne cito penitus consumatur. Pro
inde quecumque materia febris fuerit sicca et subtilis. sicut colica incenditur et consu
mitur velociter siquidem quia cinis et cito eius calor extinguitur et tardatur
sua combustio quia melius materiei partes in corpore permanent ut velocius
calorem possit recipere. Sed materia febris si fuerit humida et grossa sicut flemma
sua tardat adustionem quoniam cum pati incipit diu sustinet eam et
tarde calor extinguitur propter materiam ei repugnantem. Quo tamen extincto
non omnino corpus ex calore mundificatur quia humiditas et grossities
materie tegunt calorem in corpore. Unde sedatum cito convertitur ad actionem. Calor enim
prime exacerbationis alterum adiuvat qui est de sua actione ut cito fer
vere incipiat. Propter hoc exacerbatio huius febris tripla est quarum sua dimis
sio. eius enim actio .xxiiii. horis moratur et tranquillitas .xi. m. n. Si
grossa fuerit et sicca sicut melancolia repugnat calori cum sua grossitudine
Qui cum materiam urere incipiens cito consumit et convertit eam in cinerem a
toque mundificatur corpus ab illo. Calor enim humiditatem non invenit quam cu
stodire possit propter materie siccitatem. Idcirco huius febris receptatio tardatur quia
frigiditas materie eiusque grossitudo non obediunt calori ut cito in ea
possit accendi. Corpus tamen de priori actione est mundificatum. Unde non
permanent in corpore ad caloris r[…] quod calor secunde exacerbationis adiuvet
hac de causa tempus tranquillitatis huius febris est bis tantum quantum tempus actionis ex
acerbatio quidem .xxiiii. horis permanet. Sed dimissio .xlviii. Sed
obiciunt sophiste et dicunt quomodo operatur febris in .iiii. et consumit eam et quomodo
cito et quomodo tarde fiunt propter materiei subtilitatem et grossitiem. cum nos

invenimus calorem similem nutrimentum dixisse et eam expellere extrinsecus. ergo naturalis calor nutrimentum digerat et eam extrinsecus expellat. Reddemus omnis calor sive naturalis sive accidentalis necesse est ut nutrimentum habeat quo nutriatur quod si non habuerit cito extinguetur. Nutrimentum igitur caloris naturalis est humiditas sanguinis variis venis eiusque unctuositas. que vero naturalis caloris in quo operatur sunt abarca. ea enim excoquit et digerit et laudabile dividit cibum a non laudabili laudabile mandat toti corpori ut ex eo nutriatur. Illaudabilem vero extrinsecus expellit. et est calor hic febris similis. Et enim nutrimentum est unctuositas nutrimenti preparati febris. operatur et secundum non operatur est nutrimentum unum febris nascatur quia nisi hoc esset similem incenderet utilitatem humiditatem et eam consumit. quoniam impossibile est invenire calorem absque nutrimento in quo operetur. Ideoque nutrimento febris cessante et ipsa cessat. et nutrimento adhuc permanente et ipsa permanet febris. Palam ergo intelligimus quod actio naturalis caloris in humoribus corporis secundum quod oportet et prout necesse est ad corporis regimen operatur quemadmodum in aliis locis diximus. Invenimus enim calorem naturalem cibum subtilitate et digerere atque mundificare eiusque feces expellere per loca que natura ad hoc preparavit. Sed calor febris operatur cum sua in nutrimentum que est putrefacta ut ex humiditate per unamquamque exacerbationem consumat. Itaque cessante nutrimento transit febris. hoc testatur quia invenimus febrem periodicam quiescere et tempore multis intercisionibus interpolationum et nulla actio nature apparet nec in urina nec in aliis partibus. Rursus si enim solutio febris per unamquamque actionem procederet ex actione nature. Sed fieret in prima ut ipsa actione quia natura prius nutrimentum attenuat dividit et digerit. Deinde expellit eam natura actionem suam non faciat nisi in die n. creticam aut eticam. Sic ergo amphimerine tertiane febris in unaquaque actione in prima ut sciri exacerbatione non est ex actione nature. Sed ex calore febris. actio enim nature expellens nutrimentum febris non est nisi secundum ordinem ut prius attenuet et digerat nutrimentum deinde expellat in die iudicativa aut cretica. Que si festinatur ante tempus aut tardatur iudicat malum. ex enim festinacio venit accidentium multitudo sive qualitatis pessimitate nutrimenti invadentis ut festinet operari ante suum tempus. Tarditas vero significat grossitatem materie atque nature pigritiem. Sed differentia actionis caloris similis et caloris innaturalis horum calor nutrimentum febris hoc est. quia naturalis calor prius digerit nutrimentum. Deinde per loca congrua expellit aut cum sudore aut cum vomitu vel cum solutione ventris vel cum urina. Sed calor febris consumat nutrimentum cum suo nutrimento nec eam digerit. aut cum expellit. unde materia cum sint finita et expulsa febris. quia caret nutrimento nec eam digerit extinguitur donec invenerit nutrimentum quod urat. propter hoc in initio morbi interpolatione febris eiusque dimissione paciens nullam sentit requiem nisi quiescente febre. quia non indui excoxit nutrimentum. nec digessit eam. De compositione et duplicatione febris.

Febris que fit de putredine humorum componitur et multiplicatur multis.

modis ut sedm oponem aut ledm aut sedm viarum ut r pcreu
tione. qz alii omiscent due febres i uno die z in uno tpre. v. g.
duplex tertiana incipit i una hora diei z i una dimittit quadmodu si
i pma hora diei incipiat z i fine diei dimittat. hec n. fe. aut mul
tu. xii. horis monet z alii opomit due fe. de diusis materiis una
videlicet de cola z altera fleumatica que utraq incipit i pma hora
diei z dimittit colica i fine diei. z fleumatica i media nocte. unde
si due comiscent z una m fuit int vasa. alia ext vasa. fuit ear
signes faciles ad cognoscendu. Qd si utraq fuint int vasa aut
extra vasa fuint sigones ear dure z obscure ad cognoscend p
cipue si uni fuit m z in uno incepint tpre. Sz tn q intente z
assuete i hac arte laboraunt z i secretis antiqr exercitatis fuit illa
ru significacoes no eu latet. Quia si bn investigaunt uniuscuiusq
pprias significacoes z eas q plurim z modice otingunt potit ogscere
omnio. v. g. Qui duas pati fe. una pati colicam altera fleu
maticam. Quar fleumatica si fuit maior fit frigdor fe. forcior z extre
mitates corpis manus videl z pedes i frigidant z augmenti atq
fe. accessu venire tardant. nz pa. accessu heat aut lentum. Sz hec
pt colam lentum heat. pura tam e ltas minoris z molestie fe. vem
tur. Si utrq m fuit equal i qntitate. hec itaq spes fe. m e
fleumatica e maior no facit urinam multu tinctam aut multu a
cutam nz paciens sudat n pax i fine accois z vomit fleu. Qd si
colica maior fuit ps fit rigor forcior z frigiditas lenior. sitis z
incensio maior z ascensus fe. cicior. sudor multus. urina tinctior
z acucior z vomit colicam nimi. Si utrq m fuit eqr. i qntitate fi
unt hec signes eqlr quemadmod si rigor z frigiditas ecunt eqlia
augmentaco fe. inter tarditate z velocitate mediocris z vomit mixt
de fleumate z cola. Qd si utraq m. fuit intra vasa. caret rigore z fri
giditate. Ceteras tn ht significacoes. fitq fe. continua. cui sigo
nes z diusitates potris quis discernere sicut diximus. Qd si una m
fuit intra vasa. alia ext vasa. Rigor e ablatus ab ea q hitat intri
secus z pmanet illar sigones put ondimus fitq fe. qi continua.
Sicut videtur i emitriteo. q e de fleumate intra vasa existente z de cola
q e ext cu fuint eqles i qualitate z qntitate. pinde est qi continua
dic ypo. i pma pticula epid. ait. Aut emitriteus iqt nuqm dimit
tit. Qd gloisissim z sapientissim dixit vc. qz m cu fuit int vasa
licet i tpoler no tn quiescit que fe. qz de fleumatica z colica oponuntur
m. z sm fleu fit continua. sedm colam vo una die accipit z una
minime fuit sigones diei ad interu parietis composite de tertio. i.
tertio i ceteum z amphimmino fitq eius molestacio sic ea q fit de
duabus diusis materiis. In die aut amphimmin simplices signes

apparent · et fe. est levis · hoc itaque modo oportet intelligi · ij · fe. una de me
lancolica alteram · de fleumatica quia signa ostendunt eas dupli
ces esse · Eodem modo cognoscatur si quidem habuerit fe. terciana continua
et quartanam interpolatam quia necesse est ut terciana rigor sit ablatus · est · n · in
tra vasa cum sanguine mixta et aliis sensibilibus membris longinquis et certe sig
nes permanent commixte cum quartana · unde in signis terciane apparet nimia
ustio colere vomitus · acuitas urine · fortitudo pulsus et velocitas itaque
fe. actio · De signis autem quartane ostenduntur tremor nimia fortitudo
gravitas et fragmentum carnium et ossium · quia gracilitas et gravitas made
facit membra et permanent signa terciane · xij · horis · deinde signa quartane
sola apparent sine illorum commixtione et morantur quousque tempus illorum finitur
quod est xxiiij. horis · hanc itaque in medicina decet investigari signa fe.
ut si parvulo ei estimato appareat et omnis ab ea dubietas tollatur · Com
plexio autem est commixtio duarum divisarum naturarum in una · fe. sicut est liparios que solet
in longum protrahi tempore que fit commixta de melancolica cum viscoso fleumate aut mela
colica · Composita vero fit cum due fe. componuntur secundum qualitatem et proprietatem
in duobus temporibus una sequens aliam · hore tamen commixte · j · cum prima cedit al
tera incipit et earum signa ordinatim apparent · Proinde hec fe. non habet ob
scura signa · aut enim utrique febres in diversis locis corporis manent · sicut
cum una est in splene et dicitur quartana et ea que constat in stomacho et dicitur amphimi
na · preterea aut utraque in est in uno vase sicut enim terciane et cotidiane in
stomacho existentes · non numquam due fe. fiunt de una materia · sed in ipsa sunt di
versitatem et grossitiem partim putrefit et partim minime · Pars itaque que calefit ei
calor ostenditur quia consumpta sua incipit putrefieri et calor eius apparet · Que
utraque fe. ex fortiori actionum facultate cognosci potest · Sed numquam tres fe.
coniunguntur sicut diximus que sunt · aut secundum commixtionem · aut secundum compositionem
aut secundum qualitatem · Quatuor autem fe. impossibile est coniungi nisi cum due
fuerint unius materie et due unius · verbi gratia · Sicut si fuerint due fe. de colera · et
due de fleumate tercia de colera · quarta de melancolica · Sanguinis autem signo in
possibile est coniungi · ut aliarum signum appareat · Sanguis enim maior aut
humidior est in toto corpore · quam omnes alii humores · Qui si putrefit et
fe. generat · operiet omnes fe. que cum ea sunt commixte propter multitudinem
sue quantitatis et obscurat earum signa quia de omnibus rebus fortis de
vincit debilem et multum paucum · Magnum parvum · Quod testatur splendor
solis · lumine ignis operiens · unde ypo. In amplius · duorum dolorum in uno lo
co fortior unius denigrat alium · Intendit ypo. ut maior obscuret minorem
ut sensu non appareat et dicit unum locum propter vicinitatem locorum utriusque
doloris que loca sunt quasi unus locus sicut tympora oculis et cannis dentibus
vicinitatia · Palam igitur intelligitur quia sanguis ceteros humores putrescentes si
cum eo mixti fuerint obscurat · nam sanguis est causa alcius fe. licet alii fe.
sicut causa febris sanguinee · quia sanguis aliquando putrescit cum ipso alios humores putre

fiat ut ipsa alios calefaciat humores. cuius cum complexio temperata est in uicina. Deinde si putrefit et calefit. non multum a temperamento egreditur. Sed cetti humores naturali suo cursu existentes sunt ultra temperamentum quanto magis cum extra egrediuntur. De febre que alios morbos sequitur

Aliquando fe. est propter epatis dolorem aut splenis cerebri lateris pulmonis renum aut aliorum et cessante morbo qui est causa fe. cessat et ipsa. Unde hec fe. utilis curatio hec est ut citissime causa eius curetur. i. sanetur membrum cuius occasione generata est fe. Sed prius oportet intelligi quod fe. que alios morbos sequitur aliquando est debilis. Sicut si fiunt propter splenem aut renes aut vesicam. Et aliquando fortis et molesta sicut si fiunt. propter cerebrum et latus. et tamen numquam est debilis. Sed aliquando fortis. fortis autem cum fit propter pulmonem. dolor .n. pulmonis si fiunt propter sanguinem aut coleram febris erit molesta. Si autem fit propter fleuma. aut coleram nigram febris erit leuis. Molestacio autem fe. que fit propter epar fit ex materia eius que est sanguis. Lenitas autem fe. que fit propter splenem est propter coleram nigram que est eius materia. Molestacio fe. que fit propter cerebrum est propter neruos et sensum acumen. lateris autem molestacio fit propter sanguinem qui est eius materia et propter ter viantitatem cordis recedit.

Expliciunt febres ysaac.

Incipiunt urine secundum diuersos colores et primo de albo.

De corrupcione digestionis in stomacho.

Rina al. in colore. tenuis in substantia secundum omnes sui regiones corrupcionem digestionis significat. De opilacione splenis ex melancolia naturali Urina. al. in colore tenuis in substantia radiosa in superficie cum resolucionibus grossis et ranosis adherentibus in fundo opilacionem splenis de melancolia naturali significat De nefresi. Urina alba in colore cum quadam grossicie pauca in quantitate cum arenulis subnatantibus nefreticesim significat. De frenesi. Urina alba et limpida in colore tenuis in substantia in fe. acuta. frenesim significat. De dyabete Urina alba in colore ut aqua et tenuis in substantia multa in quantitate cum pinguedine residente dyabeticam egritudinem significat. Cuius accidencia sunt hec nimia sitis cum fe. extenuacio corporis et cum in terminus bibit aquam velociter hanc mingit eam. Et intelligitur quod si tenes in membris paciantur non sanantur De crapula sive ebrietate Urina. al. in co. valde tenuis in substantia. multa sufficiens et subito nimiam crapulam significat. De arthetica Urina. al. in co. tenuis in substantia cum resolucione alba. et grossa habente quandam resolucionem pilosam protendente in longitudinem artheticam de illia nobili significat superiorum. Si vero resolucio appareat in superiori parte urine. artheticam membrorum inctuualium significat superiorum. Si in fimo inferiorum. Cuius accidencia sunt hec. frigiditas loci et dolor loci.

De melancolia Vrina al. i co. tenuis i ſiba cu ciculo pallido ſiue liuido
melācolia ſigt̄ cui accĩcia ſūt hec. mala eſtimacō & timor ſn̄ cā & de
locitas ire & delectacō ſolitudinis & hec ſignt̄ pri melācolie tn̄ ti
mor & eſtimacōis malicia & āguſtia ſollicitudo iſtica & alienacō ſer
mōis ſignt̄ melācoliā ꝯfirmatā *De epilia* Vrina al. i co. tenuis
i ſiba cū circulo plūbei coloris uł liuidi epiliā de melia ſili ſigt̄
cui accĩcia ſūt hec. timor & ſolus ſecu loq̄ & pallor tenebſus & ac
cidit ei deſiō mortis. aut odiū ipi & timor. *De ſcotomia & vtigine.*
Vrina al. i co. tenuis i ſiba & circulo groſſo & ſpiſſo ſcotomiā ſigt̄ et
q͛ vtigo & ſcotomia i acu ꝯcāt ꝑ auis. vidō ē de ſāguīs vtriuſq; ob
ſcuritas oculoꝝ g̃uitas & tinit aurīū ꝓpa uō ſignacō ſcotomie ē q͛
hō ē maniacus & oīa mł ei ſūt debilia & hr̄ molliacē nuoꝝ ꝓpa u͛
ſig̃ vtiginis ē q͛ i ſirmi aū ſe oīa porta videlz moni & max͛ res
rotūdas ſic mor & ſilia. *De algore epatis* Vrina al. i corpe nī
colore tenuis i ſiba. mixta i q̃nti algore epatis ſigt̄ cui accĩcia ſūt
hec dolor dext̄ ypocō dui color pallid faciei g̃uitas poſt cibū g̃ue
do ſtōchi. *De vrina ſignāte morte aut freneſim* Vrina. al. i co. tenuis
i ſiba cū circulo vini ꝑdi iſtaci cauſonis tal appens i ſtatu aut i aug
mto. vrina ꝑcedēte rubea morte aut freneſi futam ſigt & i oī ꝯti.
Cui accĩcia ſūt hec. ꝯſtipacō vētis iſtancia vigiliaꝝ dolor capitis i
modicus ſitis mag͛ ariditas lingue. *De defcōne vtutis digeſtiue.*
Vrina al. i colore tenuis i ſiba. liuida i ſificie i tene defectū vtutis
ſigt̄. *De ſincopi* Vrina. al. i co. tenuis i ſiba cū g̃nis appenb ſb
medio circulo i ꝯuecte ſincopī de melia ſili hūidante i ſtōcho ſigt̄
De q̃rtana ex melia ſili. Vrina. al. i co. tenuis i ſiba cū q̃da dyaffo
nitate appens tal i die poxiſim & an pox q̃rtanā de melia ſili ſig̃
Cui accĩcia ſūt h̄ dolor ſplenis dolor ſpondiliū ꝑtis poris & g̃uitas
epatis. g̃uitas ſtō max͛ poſt cibū mitacō caloris ſil. i faciē de co
lorē liuidū *De febre cotidiana.* Vrina. al. i co. ſil ł tenuis i ſiba
pauca & aliq̃ñculū globoſa fe. aphrimina ſigt̄. Cui accĩ ſūt h̄. do
lor ſtōchi. pox oī die i vadēs & capit cū frigore & cū g̃uitate & p
fūditate ſopni & multi ꝑyodi fe. freq̃nci capiūt cū ſincopi &
dolore ſpine dorſi & color faciei ſic color plūbei. *De retencoē mſtꝛoꝝ*
Vrina. al. i co. tenuis i ſiba. hñs reſolucōes ꝯnoſas ſb tales multe
adherēac & nig͛ coloris reſidētes i i fima regione vrine. retēcōnem
mſtroꝝ ſigt̄. Cui accĩcia ſūt hec. g̃uitas i i fiorib vētr. & g̃uitas
toci corpis & dolor dorſi & colli. & paucitas vrine & ꝯſtipacō vētris
& nauſea cū vomitu ł ſine vomitu & āguſtia ſtō & dolor. *De reten
coē emorroydaꝝ* Vrina. al. i co. tenuis i ſiba cū reſolucōnib nig͛
ſepatis appenb; i i fima regione vrine retēcōm emorroydaꝝ ſigt̄
Cui accĩcia ſūt hec. citrinitas coloꝝ. declinās ad colorē viridem

dolor in naribus · prurigo inter nates grauedo crurium et coxarum · De nigro colore · De solutione quartane Urina nigra in colore grossa in substantia multa in quantitate in statu febris quartane solutionem febris quartane significat. De fluxu menstruorum.
Urina nigra in colore spissa in substantia multa in quantitate cum sedimento nigro vel subrubeo residente in fundo solutionem menstruorum significat. Licet enim quidem quod est per sententiam expulsionis naturalis signum est quod non sequitur eam nocumentum ideo perducit ad iuvamentum eius et hanc solutionem non est opprimendum. Sed si fluxus menstruorum superfluat significatur per immoditatem expulsionis sanguinis menstrui et per dolorem pectoris et hanc ... et grauedinem crurium et coxarum et permutationem coloris in pallorem. Significatur per moderatam urinam in moderatus fluxus sanguinis menstrui in quo quoddam apparet sedimentum album et nubosum residens mixtum cum gutta sanguinis. De urina significante mortem. Urina nigra in colore grossa in substantia fetida et pauca in quantitate in statu causonis sive alicuius febris acute tarde apparens mortem significat. De ruptura apparatus renum. Urina nigra in colore grossa in substantia fetida et pauca cum sedimento carnoso rupturam apparatus renum significat. Cuius accidentia sunt hec dolor et gravitas renum et ardor in ultima renis et febris inseparabilis et dolor capitis et vomitus et duricies urine. De ruptura apparatus vesice. Urina nigra in colore grossa et pinguis in substantia fetida pauca valde in quantitate cum rubeo sedimine carnoso rupturam apparatus vesice significat. Cuius signa et accidentia sunt hec. dicitur constantinus in pantegni quod apparatus vesice significatur sicut de renibus. Sed tamen differunt in hiis quia in apparatu in vesica est dolor in pectine et apparatus deforis asperum est tactu et maior difficultas mingendi in apparatu vesice quam renum et maior constipacio ventris propter compressionem vesice ad intestina. De acutis febribus. scilicet de salute vel febris acute. Urina nigra in colore spissa in substantia multa in quantitate cum sedimento nigro tarde apparens tertia die cretica febris acute cum aliis bonis signis salutem significat. Et nota quod si urine fuerint nigre et nephiles nigre fuerint inchoacionem digestionis significat. Si vero nigre fuerint nigre et enorma significat digestionem mediocrem. Si vero in fundo resideat et fiat ypostasis nigra complementum digestionis significat. Unde dicit avicenna et ysaac quod tarde urine nigre cum tali sedimento in febre acuta in differentie mortem significat vel salutem. Nam si signa bona superaverint mala significat salutem. Si econtra mortem significat. Et sunt bona signa ... foramina ventris mollicies lateris et unius cum pa. mouetur de latere ad latus sine grauedine et sopor nocturnus et bonitas appetitus et ordinacio mentis et ordinatus anhelitus et bonitas pulsus. Signa vero contraria hiis sunt semper mala.
De acutis. Urina livida in colore · livens livore velud grossa in substantia pauca in quantitate vix mingenda et fetida · cum multa oleaginositate · in augmento vel statu · febris acute tarde apparens significat mortem · De leucoflancia. Urina livida in colore grossa in substantia · livens livore velud · et multa in quantitate cum spuma alba et grossa leucoflanciam significat · Cuius accidentia capitulo de colore albo tetigimus · De tercia specie ethice. Urina livida in colore in toto corpore urine pinguis in substantia cum resolucionibus et neoydibus significat terciam speciem ethice ·

. de co[lore] nig[ro]

. de co[lore] livido

cuius ethice tres sunt. Species prima significatur per resolutiones lacertosas apparentes in
toto corpore urine. Secunda significatur per resolutiones crinoydes apparentes in to
to corpore urine. Prima vero species curabitur est. Secunda de difficili curabitur. Tercia
incurabitur. In prima parte melius se habet post prandium. In secunda melius ante prandi
um. In tercia equaliter. Cuius signa et accidentia sunt hec febris molesta et diuturna concaui
tas oculorum palpebre pendent in somnis extenuacio corporis tunica plana cuius
cle concrete color cinereus. Spatule eleuate venter siccus. calor maximus
in volis manuum et plantis pedum. ·De emitriteo.· Urina rufa
uel subrufa in colore et spissa in substancia manifeste supernatantes liuores vige
te in albedine siue flauedine in orere emitriteum significat. Si vero sit verus
emitriteus. nimium habet signa siue significaciones. Prima est quod febris est continua propter flegma pu
trefactum intra vasa. Secunda est quia cotidie interpolatur et una die minor efficitur
et facilior altera vero durior et molestior facilitas est propter febris cotidia
nam inuadentem. rigorem non habet quia nimium est putrefactum intra vasa. Molestacio
et duriciles est maior in altera die. quia tercia die venit cum forti rigore quod in
terciana solet euenire et mouetur febris cotidiana que omni die solet inuadere unde illa
die molesta est et durior. Tercia signum est quia patitur tempore accessionis in
magnum rigorem. Aliquando in una die bis uel ter uel quater. Quarta significatio est quod sunt
tenue est equale dum forti assimilatur forte et debili debile. Et nota quod emitriteus
febris est composita de febre cotidiana continua et febre terciana periodica et hec febris
est composita secundum veritatem unde unaqueque proprium habet locum. Cum dicat auicenna in
in quarto libro capitulo de emitriteis quod extendetur emitriteus forte usque ad .vij.
menses. et quando sit exemitriteo febris acuta. et de hac intelligitur hic et quando est
emitriteus de febre magis inficientibus quam perducat ad ethicam et egritudines
cronicas et difficiles. ·De medio emitriteo.· Urina rubea in colore. confusa in
substancia obumbrata in superiori superficie liuores supernatantes liuore vugnete in minore
medium emitriteum significat. Cuius accidencia sunt hec paroxismi breuiores quam in
minori emitriteo et extremitates velociores ad calefactionem sitis et vo
mitus eo plus et sudor magis exuberans et urina vehemencius tincta.
De alchite Urina rufa in colore uel subrufa liuores quasi uel liuore
ydropis. Alchitem significat. Cuius accidencia sunt hec. dolor in capite et febris grauitas
sensibilis in ventre et cum patitur vertitur non est sonitus. Sed quando commouetur ex
eo auditur sonitus quasi aque commote et quando permutatur de latere ad latus
et tractus est ut tactus vtris pleni non vtris in quo est inflacio. Sed cum ea est
quando inflacio testiculorum et virge et super autem percussio ut percussio cutis huius
de extense. ·De synocho.· Urina rubicunda in colore. confusa et substancia ob umbra
ta in superficie synochum significat. Cuius accidentia et signa hec sunt. Qui duobus
modis ordinantur. Quedam antecedunt synochum sicut fatigacio grauitas
et plenitudo membrorum. Rubor et calor in interioribus corporis. Et quedam sequun
tur synochum sicut dolor capitis cum intencione et concedite rubor faciei
timor tumorum et venarum eminencia inflacio et tenebrositas oculorum. signa

rubee cum oculos eorum apparentes · De ruptura kil. vene. Urina in
opos in caropos in colore spissa in substantia cum ypostasi sanguisugali et cum
pauco livore supra rupturam kylis vene significat. Et notandum quod sangui
sugalis ypostasis si vehementer fuerit mixta rupturam kyl. vene
significat. Si vero fuerit aliquantulum separata et residens rupturam vene in ren
ibus significat. Si vero fuerit plurimum separata et appareat sicut gutta sanguinis
in ima regione corrosionem vene significat in vesica. Differentia sunt signo
nes rupture kyl. vene sunt hec. Nam quando exit sanguis per aperitionem
venarum exit sine dolore et est purus et mundus et exit paulatim. Cum vero
exit a ruptura vene in renibus exit sanguis multus cum urina et qui
ad nigredinem declinans. Et ille sanguis qui est a corrosione vene
in vesica exit paulatim et declinat ad nigredinem et cum eo est fetor et cum do
lore aliquo exit. Si vero sanguis exeat a ruptura vene in pectore
est spumosus et exit cum tussi. Si vero exeat a stomacho exit cum vomitu
et sine dolore. Si vero exeat a cerebro exit cum quadam titillatione. Si vero
a naribus et a dextra nare exit ruptura epatis vene intelligitur. Si a
sinistra intelligitur a splene. Si ab utraque intelligitur ab utraque. Si vero
exit per inferiora aut exit per posterius et significat aperitionem vene emorro
idarum aut exit per anteriorem partem et sine mictu et significat vene aperitionem in
matrice. De reumate. Urina pallida in colore intensa vel remissa sub
tilis in substantia aut spissa livens superius in circulo cum spuma se invicem generan
tibus apparens reumatissimum significat. Cuius due sunt species scilicet catarrus et co
risa. Quia una quarum est cursus materiei a cerebro unde nomine catar
ri appellatur id est quod descendit ad nares coriza. Et notandum quod catarrus
qui se spargit ad guttur diversas egritudines generat ut squinanciam peripleumoniam
pleuresim et proprie cum catarrus est calidus et acutus et dolorem stomachi
et fluxum ventris et dissinteriam cum est salsus et acetosus. Et sciendum quod
catarrus aut est a causa intrinseca aut est a causa extrinseca. A causa intrinseca est
ut a complexione valde calida aut a causa extrinseca ut a sole aut a
veneris aut olfatu musci et croci et sepe. Aut est a frigida complexione
intrinseca proprie aut est eveniens exterius ut ab aere stomacho aut sep
tentrionali et proprie cum discooperiatur caput precipue hora qua rarificatur cerebrum
ut pori capitis ex balneo vel exercitio. Et accidit catarrus quoniam post fleu
botomiam plurima. Cuius signa sunt hec. Signa calidi catarri sunt
rubor faciei et oculorum et mordicatio eius quod evacuatur et caliditas tactus eius
et quoniam est cum febre et non iuvatur ab ea. Et est sputum citrinum acutum et nausea
et commotio. Signa vero catarri frigidi sunt hec scilicet frigus eius quod evacuatur et grossities
faciei et albedo ipsius et iuvatur a febre cum accidit ei. De stranguria
Urina pallida in colore intensa vel remissa grossa vel tenuis in substantia su
perius livens pauca in quantitate cum contento grosso cinoboso in fundo albi colo
ris significat stranguriam. Cuius causa est complexio frigida aut calida. Stran

guine vero accidentia sive signa sunt hec. scilicet albedo urine cum grossitie et
tenuitate et multa frequentia mingendi cum tempus et sesibilitas frigoris in vesica
Signa vero huius cum causa est mala complexio calida. similiter exustione et ardore uri
ne et exinflatione que sentiat in fine et in extremitate virge. De sanguinatione urinis.
Urina alba in colore. spissa in substantia sive grossa. lucens superius cum resolucionibus cineri
dibus flavi coloris et magis multe adherentie residentibus in fundo sanguinationem
urinas significant. Cuius signa sunt hec. dolor magnus in pectine et in dorso et du
ricies egestionis et difficultas urine quia urinis opprimat meatus renum et a
urine accidit spasmus et timor et tremor sine causa et sentit rem tenendam in ipsa
urine et tenuit apud vulvam vel descendere levis tactus. De suffocatione mi
nutas. Urina rubea in colore. aut similis locione carnis aliquantulum grossa
sa in substantia lucens superius cum resolucionibus arenosis et magis in fundo habentibus multam
adherenciam suffocacionem minorem significat. De fluxu ventris. Urina pallida
in colore. tenuis in substantia. aut spissa pauca in quantitate lucens superius habens
resoluciones arenosas grossas et separatas fluxum ventris absolute significat.
De pleuresi vera. Urina rubea in colore. manifeste lucens superius cum spu
ma se iuncta grossius cum contento nigro adhoso pendente in medio vasis
pleuresim veram significat. Cuius accidentia et signa vere pleuresis sunt hec. febris
continua. tussis a principio morbi. angustia anhelitus. dolor lateris pungens vel pungi
tivus. et costis usque ad furculas et maxime in illo latere in quo est apostema
et quandoque descendit sub dyafragmate. Si vero fuit pleuresis non vera
quod cognoscitur per sputum et urinam est enim sputum album et falsum et urina
rubea cum spuma grossiosa. De peripleumonia. Urina ruffa in colore vel
subruffa vel spissa ut confusa in substantia manifeste lucens superius cum spu
ma tenuia grossius et cum contento nigro. attachoso pendente in medio peripleu
moniam significat. Cuius signa sunt hec. febris continua. et constrictio anhelitus et in mamil
lis rubedo vehemens et dolor partis anterioris et quod exercetur exitur
sputosum et grossiorius pectoris sunt punctione et sine dolore et sine caliditate.
De arthetica. Urina alba in colore. tenuis in substantia. lucens in superficie linee con
tinuarentur cum contento albo grosso et rotundo habente resolucionem pilosam sive li
nea distinctam in longitudine artheticam significat. Cuius accidentia et signa et cau
sa in capitulo de albo posuimus. De ptisi. Urina acrea in colore pinguis et
oleaginea in substantia. cum spuma divisa grossius ptisim significat. Cuius cause sunt
hec. catarrus mordicativus aut corrosivus aut putridus aut fluxus
sanguinei ad pulmonem aut accessio peripleumonie aut pleuresis aut
aliqua causa sputi sanguinis. aperiens venam aut scindens causa sive causa sit intrinse
ca sive extrinseca. Intrinseca sicut ebullicio sanguinis aut cetera. De
signis signa ptisi sunt hec. febris ethica. inseparabilis. sputum saniosum
extenuacio corporis aut eius arefactio et curvacio extremitatum. Casus ca
pillorum et vehemens tussis et debilitas et appetitus et constrictio anhelitus
Et nota quod dictum est de ptisim et ethica quia in ethica pulmo non est lesus

⁊ thūs eam nō est sīi tussi · Et nōᵈ· q̄ dīā ē ītē spūtū fleūticū · q̄a
spūtū saniosū quū sb̄ mgit̄ ī aq̄ petit fundū · fleūticū vō supnatat
⁊ discernit̄ ītm̄ fetore q̄ꝛ spūtū saniosū quū spgit̄ aut quū piat̄ sup
carbones fetet fleūticū vō n̄ · Et nōᵈ· q̄ si spūtū fuit̄ saniosū ⁊ fe
tidū ⁊ cū eo sit casus capillor̄ ⁊ dyaria mortē sigt̄. De excessu
melancolie nāl. Urina glauca ī co· ūgens ī spēm cor. al· valde te
nuis ī sb̄a excessū melācolie nāl ī digeste sigt̄ · Cui' signes sᵗ hec
corpis macilēcia sollicitudo · desidiū mūtosū · i · appetitus errone' · ti
mor · suspiria · sōpnia terrore īducēcia pusillanimitas · De urina sigīī
te ōniem nāle. Urina glauca ī co · mediocr̄ tenuis ī sb̄a oplonē
nāle mlicam sigt̄ · Cui' acc̄ncia ⁊ sig̃ hec · Invidia cupiditas timor
nigredo capillor̄ · De fleūte acetoso ī digō Urina glauca ī colore
ur alba tenuis aut mediocr̄ tenuis flā acetosū ī digestū sigt̄
Cui' acc̄ncia sūt hec multa replō stōchi · pigries corpis sapor oris
acetosus fastidiū ⁊ abhōiacō nausea sine sbūsio stōchi cū vomitu
aut sū vomitu · De fleumate digesto · Urina glauca ī colore ū
gens ī spēm caloris pallidi mediocr̄ spissa aut mediocr̄ fleū ace
tosū digm̄ sigt̄. De vrina sigīīte mortē ī pn̄. cottidiane ɔtinue.
Urina lactea ī colore sbtīr ī sb̄a pauca ī qn̄titate ī pn̄ fe· cot
tidiane ɔtinue cū mar signis mortē sigt̄ · Cui' cā h̄ ē · sigt̄ · n · nīm
morbi ɔpositā ex duob' ɔ̄riis fūi n̄ nō pōt pati actm̄ nīc · n̄c velocr̄
sūi motus cū alīō morbo duco ⁊ iō nā succūbit cū statū · vn̄ · G · ī cō
mto · nā n̄ pōt ī pvo tpr̄e multā nīm ⁊ dīusā digere · Sb̄tenuitas
vrine sigt̄ cruditatē ⁊ īdigōm nīe morbi · vn̄ sinō ī spissetr̄ · sꝫ mane
at ī sua tenuitᵗᵉ usq̄ ad statū egr̄itudis cū debilitate v̄tutis mortē sigt̄
Et nōᵈ q̄ sig̃ sūt mala · alienacō ī sōpnietas deblitas appetitus dif
ficilr̄ respiracō · vn̄ cū hec appeant cū debili v̄tute malū sigt̄ · vn̄
dicit auic̄. qd̄ sig̃ mala que sūt ī ultiō malicie quū appent cū forti
tudīe v̄tutis · lōgitudīnē egr̄itudis sigt̄ ⁊ ī ultiō mortē · si nō cū debili
v̄tute mortē p̄ximam sigt̄ · Si vō vrina appeat lactea ⁊ tenuitᵉ
a sbᵗᵃ· ad mediocitatē spissitudis bonis signis ɔcurētib; sig̃ficat̄
liberacōm egr̄itudis nō qm̄ ī se ē quia p se suscepta ē ⁊ infirmis · sꝫ
quia bōa accīncia ɔmutat̄ ⁊ v̄tus ē fortis sig̃at plixᵉ egr̄itudis cū
v̄tute debili · v̄tute vō forti b̄uitate egr̄itudis sigt̄ ut dic̄ auic̄. ⁊
scias q̄ signa bōa cū v̄tute salua · sanitatē festinā sigt̄. ⁊ debili v̄tu
te sanitatē tardam · Et nōᵈ q̄ signa bōa sūt bōas ūtutū aliū · ɔmpl'
laudabilis bōitas appetitus hanelitus ordinac' fortitudo v̄tutis ·
De vrina sigīīte salutē ī statu · fe · cottidiane ɔtinue Urina lac
tea ī colore mediocr̄ spissa ī sb̄a multa ī qn̄titᵗᵉ tar appens ī statu fe·
cottidiane ɔtīnᵉ salutē sigt̄ ⁊ cā ē q̄ꝛ mediocr̄ spissa sigt̄ digestio
nē nīe ⁊ q̄ꝛ multa ī die cretica sigt̄ expulsionē nīe digeste ⁊ for

tiudine vrinis sunt. de cotidiana interpolata Urina lactea i co. sb'tilis in
sba i quantitate pauca & sine liuore obumbrata i superficie cotidianam
interpolatam de flate sigt. Et nota q si tenuis e & pauca sigt flaciam.
hu crudum & indigestum & sic longitudine egritudinis sigt. de vrina signte
salute fe. con. interpol. Urina lactea i co. i tensa. mediocrit spissa. in
sba multa i quantitate. tertianam fe. sigt. s. amphimerine interpolate. de leu
coflancia Urina karopos lactea i co. spissa i sba. liuet vel cum spuma
grossa ampullosa apparente i circulo leucoflanciam sigt. Cuius actiuam ca
pitulo de colore albo posuimus. de passione colica Urina karopos
lactea i colore i sba spissa hns resoluciones cinerosas separatas mixtas
cum resolucionibus squamosis apparentibus i suprema regione vrine colicam
sigt. de lapide renum. Urina karopos i colore remissa grossa i sba
hns sedimentum arenosum ru. i i fima regione lapidem renum sigt vrine.
de dolore capitis. Urina karopos i colore grossa & globosa i sba ve
lud sbingalum dolorem capitis presentem aut futuram sigt. Et nota q dolor
capitis aut e i toto capite & vocatur zephalea ut e i media parte capi
tis & uocatur emigranea. Item diuidit soda. i. dolor capitis. alius e continuus
alius interpolatus continuus vero e qui fit a causa contenta i ipso capite. Interpola
tus est qui fit a causa remota sic a stomacho & a matrice & via aliorum m
brorum & h medicacione nimborum & iuuorum. aut fit ab epate aut a corde. aut
a splene medianantibus venis & arteriis de fleumate pontico Urina kar.
i colore. pauca i quantitate grossa i sba excessum fleumatis pontici sigt.
Cuius sigt sunt hec. dolor ventris & capitis ex ventositate sapor oris po
ticus dolor ventris & capitis ex ventositate lateris. & q fleuma ponticum potest esse
causa aliarum egritudinum dicatur in flacica. de diarria. Urina kar.
i co. grossa i sba pauca i quantitate cum resolucionibus cinerosis grossis & se
paratis apparentibus i fundo urine dyarriam sigt. de fe. cotidiana ex fl
fleumate pontico. Urina. kar. i co. grossa i sba. pauca i quantitate. multa
sbueniens & pigmis i statim. fe. continue de fleumate pontico solucionem
a spacis fiuam i mbs inctuali sigt p ypo. i amisso. de continua ex natu
fleumate. Urina pallida i tensa i colore valde spissa. i sba obumbrata
i superficie & confusa humore sine liuore fe. continuam de flate illi sigt
i sapienti digi tam acciaa & arcam tetigimus i colore albo de meli a
nacalr adusta. Urina pallida i colore ut sbacena tenuis i sba vigeri
i speciem coloris glana meliam nle ad ustam sigt. Et cum melia ad
usta nat sic i digesta i diget digestione & euacuacione de fleumate ace
toso i sapiente digi. Urina pallida remissa i colore sb tenuis i sba
aliquantulum obumbrata i superficie & con fu. fe. cottidianam de flate acetoso sa
piente digi sigt de oplone nli fleumatica. Urina vero pallida i colore
mediocriter spissa i sba sine obumbracione & confusione sbe oplone nle
fleumaticam sigt. de continua lenta. Urina sb pallida i colore valde

tenuis ĩ ſba ĩ ſtatu fe· cõtinue lente lõgo tempore talis appens apſa
ſuturũ ĩ dec̃ pte ſigt̃· Et nõndũ ut diat ·G· qd̃ ſi cũ tali vrina bõ
ſigna appeãt erit ẽlis ad bonũ· ſi mala· ad malũ De cruditate hu
mons· Vrina pallida ĩ co· valde tenuis ĩ ſba· aut ualde gſſa· pau
ca ĩ q̃ntitate ⁊ cũ ſpuma gſſa ⁊ ampullosa cruditatẽ hũoris ſigt̃.
De ptiſi· Vrina pallida ĩ tenſa ĩ colore pĩguis ⁊ oleagina ĩ ſba
cũ ſpũa diuiſa gͣuis· liuic̃ ĩ ſupficie pauca ĩ q̃ntitate ptiſim ſigt̃
De opilõne renũ ⁊ veſice· Vrina pallida ĩ tẽſa aut remiſſa ĩ co
lore ſpiſſa ur ſbtalis ĩ ſba cũ harena rubea ur alba aut cũ pilo lõ
go reſidente ĩ fundo opilõnẽ renũ ⁊ veſice ſigt̃ De fluxu ventris·
Vrina pallida ĩ tẽſa aut remiſſa gſſa ĩ ſba· pauca ĩ q̃ntit̃e cũ reſo
lucõib' cinõſis ſepablib; ĩ ultima regione appentib' fluxũ ventris
ſigt̃ De pͥma ſpẽ ethice· Vrina pal· ĩ tẽſa pinguis ⁊ oleagiña ĩ
ſba pauca ĩ q̃ntitate· luces ĩ ſupficie cũ reſolõnib' ſqͣmoſis ł furfu
reis pͥmã ſpẽm ethice ſigt̃ De tcͣia ſpẽ ethice Vrina pal· ĩ tẽſa
pĩguis ⁊ oleagina pauca ĩ q̃ntitate luces ĩ tota ſupficie vrine cum
reſolõnib' c̃noydis tciam ſpẽm ethice ſigt̃ De tciana· ex co· citri
Vrina ac̃na ĩ colore obũbrata ĩ ſupficie cõfuſa ĩ ſba ĩ iuue na
fleũtico talis appens ſimplicẽ tcianam decolã ac̃na puſſã ext̃
vaſa ſigt̃ De tciana ĩ iuuene Vrina ac̃na ĩ co· gſſa aliq̃ntulũ ĩ
ſba obumbrata ⁊ ↄfuſa ĩ iuuene mlĩco ſimplicẽ tcianã ſigt̃ De dupͣ
tciana ĩ ſene Vrina ac̃na ĩ co· ł ſbac̃na obũbrata ⁊ ↄfuſa ĩ ſba
ĩ ſene duplicẽ tcianã ſigt̃ De tciana ↄtͥ ĩ pũo Vrina ac̃na ĩ co· te
ĩ ſba obumbrata ĩ ſupficie ĩ pũo tcianam ↄtinuã ſigt̃· Cui' acciñia
ſũt dolor capitis ↄtinuus ſitis cõtinua ĩ ſtancia vigiliaꝝ· dolor ⁊ calor
circa ventrem cõſtipacõ· ventris areſcõ lingue· Et nõ q' color· ac̃· cõ
ciucac̃ ⁊ puſſit ĩ ctͣ venas· deĩde diſſoluit̃ vapor putid' ac co· citri
⁊ aſſidue pcut cor ⁊ ĩflamat ſit· fe· p acuũ· De vrina ſignãte cõ
plõnẽ nͣlẽ· Vrina ſbac̃· ĩ co· medioc̃t ſbtil· ĩ ſba ſine obũbra
cõe ⁊ ↄfuſione ſbẽ ĩ colico iuuene pub; ↄcenab' ↄplõnẽ nͣlẽ colicã
ſigt̃· D̃ q̃rt̃· ex melã nͣli· Vrina ac̃· ĩ co· ṽgẽs ĩ ſpẽm coloris ſbru
ſbtar ĩ ſba radioſa ⁊ coruſcãs q̃rtanã de melia ſigt̃ De q̃rtana· fe·
Vrina ac̃· ĩ co· ṽgens ĩ ſpẽm· col· glaua ſbal· ĩ ſba radioſa· ĩ
ſupficie lõgo tpe talis appens· max̃ ĩ autũpno fe· erraticã de
melĩa nͣli ad uſta ſigt̃· Et nõ q' fe· erratices ut diat ypo· mutãt̃
ĩ q̃rtanas ⁊ max̃ ĩ autũpno De dolore pectoris· Vrina ſbac̃· ĩ colo
re ſbal· ĩ ſba hñs nubeculã gͣnuloſã ĩ ſupficie directe ſb linea circu
lari dolorẽ pectoris ſigt̃ De ſplenetica egritudine· Vrina ac̃na ĩ
tenſa ĩ colore ṽgens ĩ ſpẽm coloris rubei radioſa ⁊ trãſluc̃es hñs re
ſolucões ĩ modũ cinis adhẽrens ĩ ultima regione vrine ſpleneticã eg͛
tudinẽ de colã nͣli ad uſta ſigt̃· De aduſtione epatis· Vrina

ne. i co. vgens i sper[ior]. co. sb rubei radiosa. & translucens cu[m] cenulo vge
te i colore videm[us] lo[n]go te[m]p[or]e talis appens. ex ad usta sig[nificat]. Cur[a] ac[cidentia]
sunt hec. dolor ypocondrij. dext[ri]. siccitas epatis color faciei citri[n]us. q[uia]
vgens i colorem vide[tur]. dolor stoi post cibu[m] co[n]stipac[i]o ventris de t[er]cia
na co[n]tinua. Urina citrina i colore valde tenuis i s[ub]sta[n]cia tal[is] appens
i augme[n]to fe[bris]. t[er]ciane co[n]t[inu]e longitudine[m] egritudinis sig[nificat]. de sinoch[a]
Urina citrina i co. valde tenuis i s[ub]sta[n]cia & magis tenuissa q[uam] i p[ri]n[cipi]o ur
i augme[n]to tal[is] appens i status fe[bris]. t[er]ciane co[n]t[inu]e sinoch[a] sig[nificat]. Urina de vii. sig[nificatio]ne de cotidiana t[er]ciana.
citrina i colore mediocr[is] sb tal[is] i s[ub]sta[n]cia aut mediocris multa i q[ua]ntitate de
clinacio[n]e[m] t[er]tiane sig[nificat]. de eucrasia illi. Urina s[ecundu]m theo[philum] russa i colo
re paululu[m] ruboris p[ar]ticipa[n]s sine omni obumbrac[i]o[n]e & co[n]fusione sb eq[ua]
lis i s[ub]sta[n]cia eucrasiam ill[iu]s sig[nificat]. It[em] de eucrasia. Urina mediocr[iter] i[n] colo
re citrinu[m] & igneu[m] sit obumbrac[i]o[n]e & co[n]fusione sb eq[ua]lis i s[ub]sta[n]cia eucrasiam
ill[iu]s sig[nificat]. de t[er]ciana co[n]t[inu]a i p[ri]n[cipi]o. Urina russa i colore tenuis i s[ub]sta[n]cia.
obumbrata i sup[er]ficie i p[ri]n[cipi]o t[er]tiana[m] co[n]tinua[m] de co. vii. sig[nificat]. de t[er]tiana
ex cola[ra] rubea. Urina russa i co. tenuis i s[ub]sta[n]cia obumbrata i sup
[er]ficie simplice[m] t[er]tianam de co. vii. sig[nificat]. de dupl[ici] t[er]tiana i iuvene & mul[ie]re
Urina russa i co. tenuis i s[ub]sta[n]cia obumbrata i sup[er]ficie i iuvene flegmatico
mulie[re] duplice[m] t[er]tiana[m] sig[nificat]. sic de co. illi. de calefac[ti]o[n]e epatis. Urina
russa i colore tenuis i s[ub]sta[n]cia cu[m] spuma aliq[ua]ntulu[m] cro[c]ea lo[n]go t[em]p[or]e tal[is]
appens calefac[ti]o[n]em epatis sig[nificat]. de q[ua]rtana ex co. adusta naturali.
Urina russa i colore tenuis i s[ub]sta[n]cia radiosa i sup[er]ficie lo[n]go t[em]p[or]e
tal[is] appens q[ua]rtana[m] de co. illi adusta sig[nificat]. de t[er]tiana ex co. rubea
Urina russa i co. tenuis i s[ub]sta[n]cia. obumbrata i sup[er]ficie tal[is] appens
i p[ri]n[cipi]o morbi t[er]tiana[m] de co. rubea sig[nificat]. de fe[bre] co[n]t[inu]a ex salso flegmate.
Urina russa i co. spissa i s[ub]sta[n]cia obumbrata aliq[ua]ntulu[m] i sup[er]ficie ta
lis appens i p[ri]n[cipi]o morbi fe[brem]. cotidiana[m] de flegmate salso sig[nificat] i[n]
terpolatam de cotidi[a]na ex dulci fleg[mate]. Urina russa i co. mulum spissa i
s[ub]sta[n]cia. obumbrata i sup[er]ficie i p[ri]n[cipi]o morbi tal[is] appens fe[brem]. cotidiana[m]
i[n]terpolatam de flegmate dulci sig[nificat]. de scabie. Urina russa vge[n]s
i colore[m] palliddu[m] aliq[ua]ntulu[m] spissa i fundo sup[er]ius tenuis & radiosa
sin obumbrac[i]o[n]e & co[n]fusione sb cu[m] arena rubea sine pi[n]guedi[n]e livet
i sup[er]ficie livore vgente i nigredine[m] scabie[m] de fle[gm]ate salso adusto
sig[nificat]. de fe[bre]. co[n]t[inu]a ex salso fleg[mate]. Urina russa i co. confusa i s[ub]sta[n]cia obumbrata
i sup[er]ficie lucens sup[er]ius tal[is] significans i leucofla[n]tico fe[brem]. co[n]tinua[m] de
flegmate salso sig[nificat]. de cotidi[a]na. Urina russa i co. alu[m] spissa i s[ub]sta[n]cia
obumbrata i sup[er]ficie tal[is] appens i p[ri]n[cipi]o fe[brem]. cotidiana[m] de flegmate dul
ci sig[nificat]. de excessu fleg[matis] dulcis. Urina subrussa i co. tenuissa mult[um]
spissa i s[ub]sta[n]cia sine obumbrac[i]o[n]e & co[n]fusione excessu[m] fle[gm]atis dulcis i digi
sin[e] fe[bre]. sig[nificat]. Cur[a] accide[n]cia sunt hec repl[eti]o stomachi dulcis sapor i ore
fastidiu[m] abhominac[i]o & nausea cu[m] vomitu & q[uando]q[ue] sine vomitu.

De egritudine pectoris. Urina subrufa in colore spissa in substantia. liuens in superficie iuxta circulum cum nebula generosa apparente directe sub circulo generedine pectoris ex flate dulci significat. De eodem ex flate salso. Urina subruf fa in co. remissa mediocriter tenuis in substantia liuens iuxta circulum cum nebula generosa directe apparente sub circulo generedinem pectoris de flaumate salso significat. circumstantia sunt hec. strictura pectoris difficultas hanelitus salsedo et dulcedo oris quantum ad fleuma dulce. De suffocatione matricis Urina subrufa in colore. liuens in superficie cum substantia mediocriter tenui ant multam spissa habens resolutiones athomosas in modum arenis multe ad herere residentes in infima regione suffocationem matricis significat. De cottidiana ex fleumate naturali. Urina rufa in co. confusa in substantia obumbrata in superficie liuens a media regione superius febrem cottidianam de flaumate illi significat. Circumstantia sunt hec. et per xxiiij. horas non recedit nec rigorem nec tremorem nec frigus habet in principio egritudinis ut dicit auicenna. nec sudorem nisi cum tota recesserit pulsus est undosus et diuisus. urina rufa per ut dictum est calor extrinsecus equalis et continuus. in toto corpore dolor in ore stomachi et multa repletio De reumate flatico. Urina rufa in colore spissa in substantia sine obumbratione liuens in superficie iuxta circulum cum circulo generoso reumatismum de flaumatico humore significat. Et nota quod quando grana occultantur in circulo aspuma vel oz moui vrinale. Et si grana descendant a circulo et pan lat tendant ad circulum significant fluxum humoris ad pectus et ad membra spiritualia. Si vero grana ascendant subito ad circulum ostendit fluxum humoris ad partem capitis et de reumate. ca. in colore liuido dictum est sufficienter. De minori emitriteo. Urina rufa in colore obumbrata in superficie et confusa in substantia liuens a media regione superius minorem emitrite um significat. De ptisi. Urina rufa in co. pinguis et viscida in substantia liuens in superficie cum resolutionibus enoydis apparentibus in toto corpore vri ticam speciem vrine ethice significat. De terciana vera. Urina rufa in colore subcitrina in substantia clara interius obumbrata superius inueniens colico cum aliis particularibus tercianam veram et simplicem de co. ru. significat. Et nota quod tres sunt febres colice secundum auicennam in iiij. libro. una est terciana continua. altera est terciana periodica. Tercia est causon. Terciane non periodice aut est vera aut non vera. vera fit de co. ru. non vera de citrina uel vitellina. Causon. vero est tegne febris continua et causa causonis est cau tas co. valde subtilis et multitudo eius aut est in venis oris stomachi aut in partibus epatis. Causa terciane periodice non est co. ru. putrefacta in carne et sparsa ad partes cutis. Causa vero terciane continue est co. ru. putrefacta in venis et sparsa in venis corporis que elongantur a corde. Signa et accidentia febris terciane non sunt hec vehementia sitis et angustia alienatio nau sea amaritudo oris pulsatio uel postulatio labiorum dolor capitis et dolor spine dorsi De duabus tercianis. Urina rubea in co. subcitr

De pleresi. Urina rufa in colore obumbrata et confusa in substantia liuens a media regione superius cum contentis athomosis in modum arenis pendentibus in medio pleresim significat. De alchite. Urina subrufa. in colore superius liuens longo tempore apparens alchitem significat. De empimate. Urina in colore subrufa spis sa in substantia liuens superius cum spuma diuisa granis et spumosa. empima significat.

ĩ ſba· obũbrata ĩ ſ[illegible]ficie ĩ iuuene ſtãtico aut muliere duas tercianas ſigt
Itẽ viri[illegible] ru· ĩ co· ſbalis ĩ ſba· obũbrata ſupi⁹ ĩ ſene duas tercianas ſig
nificat De tciana ↄtĩ ĩ pũo Urina ru· ĩ co· ſb alis ĩ ſba· obũbrata
ſupi⁹ ĩ pũo ſigt tercianam cõtinuam· Et nõ ꝙ[illegible] ĩ omib⁹ iſtis ẽ eadem
cauſa ⁊ acci^a eade ⁊ ide regim̃ ⁊ eadẽ cura · De leſiõne epatis.
Urina· ru· ĩ co· cõfuſa ĩ ſba· valde ob ũbrata ĩ ſ[illegible]ficie cũ ſpuma val
de crocea leſiõni epatis ſigt De· iiij· cõ· vãli aduſta· Urina citria
ĩ colore· v͛geuſ ĩ ſpẽm coloris ſb rubei valde ſbal· ĩ ſba radioſa ⁊ m̃ſ
luces ĩ ſup̃ficie longo tpĩe tar appens q͛rtanã de co· ũli aduſta ſigt
Cui⁹ curã ⁊ accñcia capſ· de co· al· poſuim⁹ De terciana ↄtinua Urina
rubea ĩ tenſa ĩ colore obumb͛ta valde ⁊ cõfuſa ĩ ſba lucẽs ſup͛ mã
feſte tercianam cõtinuã de co· ũli ſigt· Cui⁹ ſigna ⁊ accñcia ſunt h
vehemẽcia paroxiſmor fortitudo accñcĩu terciane dolor capitis ↄtinuus
ſitis vigilie ⁊c̃ De medio emitriteo Urina ru· ĩ co· obũbrata et
cõfuſa ĩ ſba ſupi⁹ manifeſte luces cũ caulo mirdi mediũ emitrite
um ſigt De vera pleureſi· Urina· ru· ĩ co· obũbrata ⁊ cõfuſa in
ſba luces ſupi⁹ cũ ſpuma g͛noſa· ⁊ cũ cõtẽto athomoſo pendẽte
ĩ medio veram pleureſin de co· ru· ſigt. · De ſynocho· Urina· ru·
ut ſb rubicunda ĩ colore obumb͛ta ⁊ cõfuſa ĩ ſba luces ſupi⁹ fe
ſynochũ ſigt De ſynocha Urina rubicunda ĩ co· ſpiſſa ĩ ſba ſine obum
bracõe ⁊ liuore fe· ſynochã de ſang^e p͛cante ↄ̃titatiue ſigt· Sig^a
fe· ſanguis ſut hec· adhenaa· fe· ⁊ rubeto facieĩ ⁊ oclo͛ ĩ flacõ
venar ⁊ timpor ⁊ replõ cõpleta abſq ; rigore· De cauſone ſynoche
Urina rubicunda· ĩ co· magis tenuis ĩ ſba q̃m ſpiſſa obũbrata ⁊
ſupi⁹ luces cauſonõ ſynochidẽ ſigt· De ſynocho cauſonide Urina
rubicunda ĩ co· magis ſpiſſa q̃m tenuis ĩ ſba obumb͛ta ĩ ſup̃ficie ⁊
cõfuſa luces ſupius ſinochũ cauſonidẽ ſigt De cauſone Urina
rubicunda ĩ colore ignea ⁊ tenuis ĩ ſba cauſonẽ ſigt. De co^re ĩ opos
⁊ kyanos de ſig^ne mor^tis Urina colãta colore ĩ opos aut kyanos ſpiſ
ſa ĩ ſba pauca ĩ ↄ̃titate tal͛ ſĩ ueciens ĩ ſtatu· fe· ↄtinue mortem·
ſigt De apate ren̄· Urina ĩ opos aut kyanos ĩ colore ſpiſſa ĩ ſba
pauca ĩ ↄ̃titate cũ ſedĩe nigro ⁊ fetido· apoſtema renũ ſigt De
apate epiſ· Urina rubicunda verges ĩ colore ĩ opos ſpiſſa ĩ ſba al
obũbrata ↄfuſa ma^te luces ſupi⁹ cũ ſpuma· Urina uene ĩ opos
rubea ut kymos ĩ colore ſpiſſa ĩ ſba cũ ypoſtaſi ſanguiſugali
tar ſbẽ appens rupturam vene excitatur ĩ moderato aut ſaltu
aut cãſu· aut ex labore ſigt quor ſignes tam purinã q̃m p m
diaa paaẽtis cognoſcit͛· q͛ ex ĩmodito coitu ſaguis mingit͛
⁊ dolor maxim⁹ excitat͛ De ycteriã· Urina ru· ĩ co· ut ĩ opos ſpiſ
ſa ĩ ſba cũ ſpuma crocea v͛gẽte ĩ colorẽ viride agacã ſigt De
de ſpaſmo ex ĩ anitate Urina viridis ĩ colore ſbal· ĩ ſba ſilis eu

De ruptura kilis vene· Urina ĩ opos ut kymos ĩ cor· ſpiſſa· in
ſba cũ ypoſtaſi ſaguiſugali vehemẽt͛ cõmixta· rupturã kyl͛ ve
ne ſigt· Et nõ ꝙ ſi ypoſtaſis ſaguiſugal͛· ſi uehemẽt͛ ẽ ↄmixta
cũ vrina rupturã kyl͛ vene ſigt. De flux^u mĩuas· Urina ĩ opos v͛
kyanos v͛ nig^a cũ ſedimẽe nig^o· multa ĩ ↄ̃titate ſpiſſa ĩ ſba alba
vrĩ p͛cedẽte· fluxũ mĩuas ſigt.

Left margin: ſocia apa epatis
Left margin: ⁊o
Right margin: De ruptũ vene excitu·

hic finit

v.

eiugini eius post laborē ī modicā calis apperens spasmū ex inanicōe
sigt · Et nō qd diat auic. ps · cap̄ de colore vrine · vrina viridis
spūis spasmū sigt. Cebs acuta · passio · pedicō sac. igt. anc.
lippa · lep̄. freneſis · ɔtagia pstant Sirupi sūt · xiij · q̄ sant
phos v̄sus · Oximel · ⁊ sim̄ · Juleph · ⁊ borago · Rosez. Sūt viole ·
nenufar · mirta · p̄si · ł atē̄n · Terc̄ deci̇ ē sirup̄ de acedula a
rabice syrup̄ de ribez. Oximl̄ ɔplx̄ ē · simplex ⁊ hȝ aspect
ad fleuma ⁊ ad extenuacōes faciendas ī carnosis ⁊ pīguib̄ et
est basis radix ī omib̄ vomitib̄ pandis · Oximl̄ diureticū vȝ
ɔ̄ grossiciem huōꝝ ī cotidianis ⁊ q̄rtanis papue adde oplōnes
faciendas · Oximel · sq̄lliticū vȝ ad m̄s fleuiticas ī mbr̄ remotis
ī bibitis ut ī podagris ⁊ artheticas ⁊ malo mortuo · In simp̄ ē ace
tum basis · Indiureticō radices diureticę · In sq̄llitico sq̄lla · omē
oximel · vȝ · lib̄ · xij · ꝺ · sȝ sq̄lla xviij. Syrup̄ de fumo terre · Siru
p̄ de fumo t̄re hȝ aspectū ad salsū fl̄a ⁊ ad omnē cām colica
ī ducentē ī petigine pruritū ⁊ scabiem ulcōsam ⁊ sp̄ ad de ipō
dȝ adiūcti cū sirupis datis ɔ̄ q̄rtanā · basis eius ē fum̄ t̄re · et
est sirup̄ de fūō t̄re duplx̄ simplx̄ ⁊ ɔpositus · Simplx̄ n̄ hȝ cas
siaf ⁊ vȝ · ij · ʒ · lib̄ · ɔpositus hȝ ⁊ valȝ · iij · ʒ. Sirupus Julep ·
Sirup̄ Juleph hȝ aspectū ad fe. pacutas ⁊ papue ad humectā
dam trachea arteriam ⁊ lītā mitigandā qꝛ ī omī febre dȝ via aeris
humectari · basis ē aq̄ · fontina pura ⁊ clara ⁊ zuc̄. Syrup̄.
vȝ · ij · sol. Sirup̄ de boragine. Sirup̄ de boragine fit ex succo
boragīs cū zuc̄. et ad unā lib̄m liquoris dȝ poī vna lib̄ · zuc̄
ut mellis ⁊ cū zuc̄. dȝ plus decoq̄ · Itē q̄nto mīn̄ decoq̄t mel
tanto mag̃ laxat aspectus h̄ sirupi ē ad om̄ cām ī ducētem
ī tiicā̄ varices siue lep̄in ⁊ ē radix ī omī cura lep̄. s̄ omīa mū
dificat sanguinē · basis ei̇ ē succus boragīs ł flores · vȝ · ij · sol.
Sirup̄ rosaceus Sirup̄ rosaceus ⁊ ɔ̄ꝑlȝ fluxū restrigend̄ dū
m̄ sit ī mbrīs vianis ut ī stōcho ut ī testinis basis nō · ē vȝ · ij · ʒ.
Sirup̄ violaceus. Sirupus uiolac̄ hȝ aspectū ad m̄s · valet
⁊ ɔ̄tsandas et vȝ ad vēt̄s officiū panand̄ · vȝ · ij · ʒ. Sirup̄ ne
nufari Sirup̄ nenufarin̄ vȝ ī fe. acutis pudis ⁊ ē digestiuus
⁊ alt̄atō vȝ ī omī capitis passione ⁊ dȝ simi nenufar albū n̄ cit
mī · vȝ · ij · ʒ. Sir̄ citonior Mł'na · i · sirup̄ citonior plus vȝ ī stō
cho · ɔfortando ⁊ diuturno fluxu ɔstrigendo q̄ sirup̄ violac̄ · vȝ ⁊ in
officio vrine pudō ut decȝ · fe · plantag̃. basis · n · ē succus citonioꝝ
vȝ · iij · sol. Sir̄ oxizac̄. Exizacām vȝ ɔ̄ sanguinē nimis hūn
dantē ⁊ ad digendū ī frigidando ⁊ mbra · viana n̄ ꝑtīsit · sȝ si
rup̄ acetosus currit ad ptes corpis vniūsas · basis ē maloꝝ g̃
natoꝝ acetosoꝝ ⁊ vȝ · iij · ʒ. Sirupus acetos̄ Sirup̄ acetos̄ ·

v.

vz ī matis̄ ꝯpositis sicut ī eruuitcis q̄z bn̄ diuidit ⁊ radit ⁊ trāsit
ꝑ ptes corpis vniu̾sas · ei⁹ basis ē acetū sīmile cū melle vz · ij · ℥ ·
Sirupus ribez · Sirup⁹ ribez · i · de acedula max̄ ꝯfᵗ pruritū et
scabiei ⁊ nause ⁊ vomitū dissintiam ꝯstrigit omnē colam̄ supat
potēt̄ scrophulaꝝ ⁊ lapidū ⁊ renū max̄ est sanguis̄ · vz ī tercianis sꝫ
plicab⁹ ⁊ duplicab⁹ ⁊ dz fi̇ ī hiēme maẏ · ex acedula montana ⁊ gn̄alit̄
omēs sirupi debēt dari longe a cibo ⁊ debēt dari cū aq̄ · calida in
hyeme cū aq̄ tepida ī estate uł cū aliq̄ decoctōne hn̄te respectū
ad nām morbi · Ꝯ constipacōne Quidā delicati ꝯstipacōē vēt̄s nō
paciūt̄ s̄ n̄ clystē uł suppositoriū quibz hys hoc remediū fiat · De
coqūt̄ malue ī aq̄ ⁊ postea bn̄ pistētur cū axūgia ⁊ addito puluē
ellebo albi ī multa q̄ntitate ⁊ ponatur sup stōchū pu̾is ⁊ puell̄
idem fi̇ pue̾ pbat̄ Ad visū clarificandū · Sume fel · leporis galli   Nō ad visum clarificandum
⁊ anguille ⁊ pone cū melle ⁊ aqua pura rute ⁊ pone ī uase uitreo
⁊ cū nece fuit oculis ī ponat̄ · Item ad oclos pone anguillā ī auct̄ ⁊
coq̄t̄ ⁊ recipiat̄ pinguedo n̄ p̄ma nz ultia s̄z media ⁊ oclos īūge
hoc vō ꝯseruat visū ꝯ strictam pectoris ⁊ vocē clarificandam ℞ ẏsop · celaꝝ
violaꝝ ā · m · i · liq̄rtiae sicci eiusdē ā · ʒ · i · bulliat ī aq̄ · postea
colent̄ deinde ad̄ · de cantab⁹ tria · li · iij · cū colatura nō minꝰ
calidū ⁊ postea pmitte ī frigidari post colet̄ ⁊ ponat̄ sꝰ ignē quo
q̄z bn̄ īspissetur ⁊ tūc ab igne depōat̄ ⁊ si temp⁹ sit appoatur debu
tyro recenti ⁊ sumat̄ q̄m calid⁹ potit̄ ⁊ accipe dyapenidion ł dyagr̄ .
ā · coclear̄ · i · mane ⁊ sero ⁊ post sumat̄ de pdc̄s · ꝯ pleuresī ⁊ pi   Nō ꝯ pleuresim
pleumoniam Emplm̄ valēs ꝯ pleu · ⁊ pipleu · ℞ · sicci narstiaꝝ aq̄ti
cā berule vini · mell̄ · ā · li · i · coqūtur ad spissitudinē aliquātulum
deinde appone butyrū ⁊ axūḡ · porci recentē · ā · li · ß · coqūt̄ iterum
terant̄ ⁊ apponat̄ sīmila farina uł farina fenugr̄ ł seīs lini
fiat empl̄ · et ponat̄ loco · dolenti · ꝯtra fetorem anelitus · Pillule   Nō de pillulis ꝯ fetorem anelitus
optīe ꝯ fetorē anelit⁹ · ℞ · ligni aloes · storac̄ · calamite cassialiḡ ·
ana ⁊ distēpent̄ cū aq̄ · ro · ⁊ teneat̄ sb̄ lingua donec resoluat̄ .
ꝯ retēcionē vrīe empl̄ optimū · ℞ · puluis api ⁊ nastuꝛaꝝ ⁊ deq̄ūt̄
ī vino forti ⁊ pari aceti · ꝯ dolorē artheticam · ꝯ īsollaticā dol̄ · ī
arthetica frigida fiat fomitacō loci ex aq̄ · decoc · ro · absin · ⁊ sal · ꝯs
olī̇ vz axūgia leporina q̄ ī ueit̄ uix̄ tenes · vetus · ł axūgia vul
pina · Itē accipe vrinā cuidā hoīs ⁊ coq̄t̄ ad spissitudinē vnguēti et
fiat ī unctō Vnguentū optimū ꝯ gtā · Anser̄ sumat̄ veteris q̄ uidea
t̄ · ꝯ ox deplumet̄ visceib⁹ euacuet̄ ⁊ bn̄ mūdet̄ cū anser n̄ ꝯmedet̄
vnctū panū sepū sumat̄ dinīū · cū pice · laurinū ł gūmi sume sapi
nū q̄tuor h̄ munde post istas · iiijᵒʳ iste · plenā thure manū n̄ sit tibi
pone vanū · hec modicū cē ꝯfectō dz hīe · Anser̄ hys vent̄ repleat̄
mucient̄ · Anser ut assēt̄ p⁹ igs̄ pstituet̄ · Vas supponat̄ ut pigam

·v·

sisapiat · i^o pigam e gutte auq; leuam · stillis ungm valz hoc
sr omne talentu.

Incipit lib' lib' de pulsib' s magri gualt'i Agilon.

um · x · sunt gna pulsuu itendimu p dice qd sit
unu qdq; gen' tam nale qm inale 7 eor signes ·
Et q'lr exeut ice p · v · odicoes a medico osidandas
Nō qd huiditas imbro iplex e · s · ros cambiu
7 glutinu fm hoc sunt tres spes ethice · Quar p^a
sit ex osupcoe glutini Item no^d · fm auicenna q' e ethica senc
tutis 7 hec no est feb's sicut pz i decrepitis q' i eis e manifesta
osumpcio 7 sine febre

Magn' pul
s' e extri
na dimsio
ne aug
mtata

Nalis

Copia spuu motiuor i corpe ·
Pdigalitate · q' calidu dilatat
Instablitate · q' calid' de facili moble
Cupiditate honoris 7 laudis
Agssione magnor 7 sublim
Omn sector reuelacom
Magna vtute caloris nalis · Et no^d
q' iste hee de signes attribuende sunt
pulsu apto · vere tn magno q' puls'
pt ee aptus 7 si n magnus
Collectione male m^e febrilis ·

Puus
fit
cnuso ·

In nl

Feruore spuu
labore imoderatu ·
Coitus extraum
Incendium ire ·

Fortis pul
s' opo^z ex
magno
pulsu 7
veloci

Nal' sig

Fortitudine vtutis nalis
Exillaracom spuu ·
Obedienciam arthere

Debil' eo

Debil' nr

Debilitate vtutis nalis

sig

Roariutu spuu
Inobedienciam artie
Timore cordis ·

Velox fit ex
festinata
dilatacoe
cordis
Tardus eo ·

Nal' sig

sig

Rapitacom animi
festinacom loqle sn pmeditacoe
Indiscrecom actionis
viriditate spuu ·
acum caloris nr ·
fatilitate laxandi ·

In naturalis significat — Calorem febilem attendi circa cor.

Ideo quia pulsus tardus habet contrarias significationes vel loca ita quod naturalis respondeat illi. et innaturalis respondeat innaturali.

Durus pulsus ex duritia percussione arteriarum sub digitos.
Significat: Duriciem arterie et siccitatem.
Rigorem cordis
Siccitatem humoris
Rusticitatem mentis.

Et mollis fit ex contrario.
In naturalis significat: Pleuresim periculosam
Ariditatem materie
difficultatem solvendi materiam.
Prolixitatem morbi.
oppressionem virtutis
Cassacionem nature.

Mollis:
Naturalis significat: Mollitiem cordis et arteriarum
Complexionem humidam
Muliebrem mentis condicionem
Innaturalis significat: Dissolucionem humorum
Remollicionem arteriarum

Vacuus pulsus est si arteria cedat digito multum.
Vacuus significat: Indigentiam spiritus vitalis et sanguinis
Siccitatem humoris naturalis

Plenus fit ex contrario.
Plenus significat: Copiam spirituum
Habundanciam sanguinis.

Calidus ex caliditate arteriarum ostenditur.
Calidus significat: Mordax continue significat febrem acutam continuam.
Intercepolaris significat febrem interpolatam.
Vacuus calidus significat ethicam.

Frigidus ex contrario.
Frigidus significat: Defectionem spirituum
Extinctionem caloris naturalis.
Suffocationem inspirationis et expirationis.

Spissus fit frequens pulsus fit ex frequentia dilatationis.
Spissus fit frequens fit:
propter fortitudinem et vehementiam caloris naturalis.
propter debilitatem et fragilitatem virtutis attrahentis.
propter indigentiam membrorum suscipientium.

Rarus fit ex ... p̄p debilitate caloris n̄alis.
p̄pt defectione virtutis

Debilitate v̄tutis
pulsus ... decidet sig̃ ... corruptiōe caloris
decidēs ... Terminacom vite
iap ex

forti p. ... Repacom v̄tutis
tussione ... Inadēs sig̃ ... libacom salutis
ꝛ tedit ... Expulsione male marie
ī oclte. ... victoriam nature.

Pulsus ess̃r
plongū tp̄s ... pulsꝰ ē ... In sanitate ē landabil. ꝛ s ordiat
seruat suā ... equal ... In eg̃tudine ē illandabil.
constanciā.

In sanitate illau ꝛ s iordiat q̃r sig-
pulsꝰ ē ... nes pulsus ess̃r ē tequal. Ordiati
Ineq̃lis ex ... meq̃lis ... ꝛ iordiati sūt hcede q̃ patet n̄ ī te
R ī suis spēb; que ss sequūt teg̃tu
dine landabil. Nō q̃ pulsus
ordinatus fuat ēm̄ statū ꝛ gradꝰ distinctiōis. Sō q̃ an
q̃m̄ dicamꝰ te p̄dictis spēb;. Q̄ pulsus log̃ꝰ ꝛ latus sig̃t domi
niū sanguis. longus ꝛ strictus sig̃t dn̄ium colē. Curtus et
latus sig̃t dn̄iū fleūtis. Curtus ꝛ strictus sig̃t dn̄iū mlic

nūc sig̃t ... Debitū regim̄ sp̄iu ꝛ calore valid
Nō q̃ pl's ... p̄digā ꝛ oīa q̃ sequūt mag̃m calore.
longus.
Excessū caloris ī corpe.
In nūc sig̃t ... lapsum ꝯplōnis

Segnitiē corpis
Nō q̃ ... stal sig̃t ... flexibilitate mtis
pl's ... huīditate cordis
latus.
huōres corruptos dispgi
Inūc sig̃t ... huectacom artiap
Resolucom mēbroꝝ

Nō q̃ ... Celacoꝫ sectoꝝ ꝛ debilitē caloris n̄r.
puls ... stc sig̃t ... Ineptitudinem artiap. ad motū ꝛ de
oclt ... bilitate animi.

- In nālis sigt̄
  - Defectū v̄tutis nālis
  - Corrupcōm sbiecti

- No^d q^d^ pulsꝰ cartꝰ
  - Nār sigt̄
    - Ablacōm magnanimitatis · Inuidiam ·
    - Timiditatē · Cupiditatē · Auariciam
    - Detractionē · Frigiditatē cordis · Debi-
    - litatem spūū ·
  - In n̄r sigt̄
    - Defectōm caloris n̄r.
    - Defectionē spūū

- No^d q^m^ pulsꝰ ḡtilis
  - Nār sigt̄
    - Siccitatem cordis ·
    - Constanciā m̄tis ·
  - In n̄r sigt̄
    - Inflexibilitatē vo^tis^
    - Ariditatē corpis
    - Cōsūpcōm huōris nālis

- Pulsꝰ qui dr̄ cauda sori-
  cis retornatiua ē qui i-
  cipit aug̃ sſiblibꝰ puls-
  sionibꝰ ḡdatī vedēs rex
  celsium ·
  - sigt̄
    - Resūpcōm virtū nc̄
    - Vitā ⁊ salutē pacientis

- Pulsꝰ ut cauda soricis
  simitatiua cōio pcedit
  - I sigt̄
    - Mortē futurā istare
    - Silis ē isti pulsui
    - Pulsꝰ femiꝰ i peussionibꝰ
    - Et silis ē eius sigtio ut
    - pʒ i fine libⁱ repulsū ·

- Pulsꝰ capiꝰ i capit ā ve-
  loc^te^ ⁊ ai digiai semr
  peussit tandē uideꝛ q̄
  aliam reddit peussionē
  - Nr sigt̄
    - Debilitatē spc̄ vitar
    - Duriaē artie
    - hebetatē sſus
    - Papitacōm fimonis
    - Titubacōm ligue ·
    - Reacā placōm i tetois ·
  - In n̄r sigt̄
    - Ex diuisitate diete
    - Ex repugnācia m^e^.
    - Ex resolōne huōris

- Pulsꝰ martellinꝰ qui
  fiunt ad mo^m^ martelli
  incidem resilientis.
  - Nār sigt̄
    - Magⁱtudinē spc̄
    - Siccitatē cordis
    - Psūpcōm m̄tis
    - Supbiam ·

In nāt' sigt̄ — huōr cordis ītẽsionem ⁊ eor' de
siccacōm ī fe. cōtinua.

Puls⁹ ra- / mos⁹ īva- / mos dun- / sus sic̄ to — Nāl' sigt̄ — Mobilitatē ꝑositi / Incōstanciam cordis.
n⁹ īcordiac- / ⁊ discordās — In nūl' sigt̄ — Diuisitatē morbi ī acuta febre. / huōr ꝯtrietatē n̄ali / Cōualēciam. / Victoriā nature.

Pulsus estuo- / sus siū flu- / tuans ante — Nāl's — Subitū motū ⁊ īstāciā mẽ ⁊ cordis.
retro sursū / deorsum — In n̄lis — Motū sāguinis ī corpe ꝯtrato.

Puls⁹ / spasmos⁹ — Ex īanicōe sigt̄. — pascai / Simiā extenuacōm / Inanicōne huōris n̄alis.
Ex replōne sigt̄ — Debilitatē v'tutis motiue / Replecōne extremitate.

Puls⁹ for- / micans siū / v'micolos⁹ — sigt̄ — In acutis ⁊ pacutis mortē. Et mag' / v'ermiculos⁹ formitans siū fe. aliū sigt̄ / sincopī ⁊ nō mortē.

Decē gn̄a pulsuū cau⁹ penes q̄s ꝯdicōes a medico ꝯsidant̄ d'ās.

Ex ꝑpetate / mocionis / arterie / ⁊ā gn̄a — p'm ge- / ꝯtinz — Mag'm pulsū / puū pulsū / mediū pl'sū — ⁊ h' at ꝯti — lōgū pulsum / Curtū pulsū / mediocrē. ap / apertum / Occultū. mediocrē.

Nō ꝯ mediocrē v' velocē ⁊ tardū sigt̄ bōm ꝯplōne pari m'sura qua distat ab extremis

Sc̄dm genus ꝯtinz — Fortem pulsū / Debilem pulsū.

Terciū gen⁹ ꝯtinz — Velocem. Tardū. / Mediocrem. Latū. / Strictū. Mediocrē.

Ex consistencia arterie nascuntur tria.

- Primu genus continet: Duru · Mollem · Mediocrem.
- Sedm genus cotinet: Plenu · Vacuu · Mediocre.
- Terciu genus continet: Calidu · Frigidu · Mediocre.

iij. Ex spacio it dilacom et constrictionem nascitur: Unu genus quod continet: Raru pulsum · Frequentem · Mediotrem.
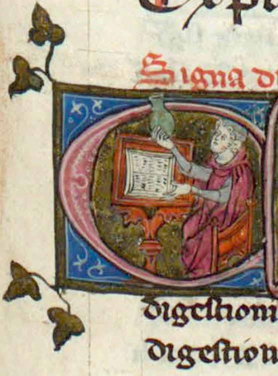
iiij. Ex spacio more ad mora nascitur: Unu genus quod continet: Incidentem pulsum · Decidentem.

Ex permutacoe et consistencia pdcar rep cantur duo genera que no sunt principalia sed aliis adiacencia.

- Primum continet: Equalem pulsu · Inequalem.
- Sedm continet: Ordinatu pulsu · Inordinatum.

Explicit lib de signis pulsuu.

Signa discretiua de vrinis.

Cum sedm auctores · xx · sint vrinar colores oppombus naturae attestantes intendim q sint · Et qui colores quib oppomb attestant et qd eorundm rep sentant breuit cu signis discretiuis ppalare · Cum igr circa sex oppones consistit na · s · aut circa i digestione aut circa pm digestionis · aut circa pfecta digestione · aut circa i natu excessu digestionis · aut circa cpleciore excessu q dr adustio · aut circa ultimatum excessum q e mortificaco · Incipieds e a colorib attestatib i digestom · et pmo de colore albo · Sedo de glauco · tcio de lacteo · Qrto de colore qui dr karopos · No tu q q ligr albs color

cū tenui sba · sigt̄ glaucas cū quadam remissione · differūt · n · solū
sedm̄ ītensionem ⁊ remissionem ·

2 Sequit̄ de colore albo qui s̄ īdigestōnē attestat̄ ⁊ ē ut aq̄
pura · Aut sigt̄ opilōnē splenis · si radiosa ⁊ uirgulosa fuit̄
cum aniceis resolucōib; · Aut ẏdropem ī leuco · fẏ posm̄ · si
obscura ut liuida fuit̄ sup̄ⁱ · pp̄ corrupcōnē huor · Aut ēpulā si mul
ta fuit̄ ī q̄ntitate · Aut nefresim si spissa ⁊ alba · cū harenis ru · ī
fundo calculū ī renib; · Aut frenesim si ī acuta p̄cedat rubea ut
sb rubicunda ut fr̄ā aliq̄ ceciā cū uiditate ceulari · Aut dyabetē
si multa fuit̄ ī q̄ntitate freq̄n̄t̄ micta cū carneis resolucōib; · Aut
arthreticam si sit cū athomosis resolucōib; albis ceraidis ⁊ minu
tis · Aut uliam q̄ rōe sue q̄litatis reddit urinā glaucā ut albā
rōe sbe · nigram · pp̄ corrupcōnē · Aut scotomiā si multū limpida
⁊ clara sit cū quadā uiriditate · Aut pedicā · i · epyliam cū q̄dā
plumbeitate ⁊ obscuritate sbe · Aut epatis algorē q̄ crudi humores
generant̄ p̄ frigiditate epatis ⁊ sic urina · albificat̄ · Aut mor
tē cum caliditate febrili · quia si tar appeat ī pn̄ sigt̄ deblitatē
caloris n̄r · ⁊ prolixitatē morbi sicut appeat tar ī augmēto ut in
statu p̄cedente rufa ut subrufa sigt̄ frenesim aut ꝯsūpcionē
caloris n̄r. Sȝ ī fine ut ī declinacōe tar · appeat salutare ē · Aut
defectū caloris n̄r ī renib; ⁊ ideo albat̄ urina · Aut defectū uir
tutis ī pu'o pp̄t defectū nutrimti ī mbris · Aut lipotomiā · i · sinco
pī pp̄ grossam fuiditatē resolutā ex crudo ⁊ melācolico hu · Aut
q̄rtanā q̄ fit de mlia n̄li · Aut amphimrinā · i · resolucōnē eē
si p̄ sit pauca ī fundo · globosa post multa ⁊ tenuis ī sba · Aut e
morroidas ⁊ odilomata · i · glandule ī ano si sit cū minutis reso
lucōib; q̄ sigt̄ retencōnē hu · mg̃ · ⁊ terrestb; · Judicia gn̄alr̄
q̄ urina alba ⁊ tenuis sigt̄ ī digestionem ⁊ debilitatē caloris
n̄alis ⁊ accidētia q̄ cū īdigestione sigt̄

3 Sequit̄ de colore glauco ⁊ ē ut cornu lucidū · Aut sigt̄
melicū sanū cū sba medio c̄r̄ tenui · Aut excessū fleū
tis · acetosi cū recedit a mediocitate · Seq̄ de colore lac
teo ⁊ ē ut seri · Aut sigt̄ mortē · ut ī acuta ī pn̄ · ⁊ ī ꝯpolata
cū sba tenui ⁊ alys signis malis · Aut salutē si urina ī fine
morbi fuit̄ sb tenuis ⁊ ī mag̃ q̄ntitate liq̄ris · Aut plyxitatē
morbi si ueniat ī fine acute ī mlt'a q̄ntitate sc · deficiēte salutem

5 Sequitur de colore karopos ⁊ ē ut color depilis kamē ‖ sigt̄
lor · Aut sigt̄ ẏdropē · i · leucoflācīā ⁊ obscura ⁊ p̄ceda li
uide · p̄ appōnem mam' · ui9 crede al · co · Aut colicā aut ẏliacā
si spissa fuit̄ ⁊ sit harenis excrudo st̄ate · uiscoso ꝯgesto · ī i lioni
bus ī testinis · Aut lapidē si spissa sit ⁊ h̄eat lapidē hareno

sum ī fundo. Aut colorē lapidis p̄tenas ī spissa fuarit si diu tar ap
pareat yp̄ suostitatē petēterm cēbrū ex fleūte resolutā. Aut ex excessu
fleumatis. si spissa ⁊ sine fe. cum īequali ⁊ ī pura sba sic sigt̄ fleū
nale habundare. Aut fluxū reumatis ad aliq̄ mēbrū si spissa sint
⁊ granulosa. Aut solucōm mr̄ apostemate collecte si pauca sint tur
ba cū resolucōib' oblōgis ut rotundis.
3 Sequit̄ de colorib' p̄ncipiū digōnis attestantib' ⁊ sūt duo. s. pal.
⁊ sb pal. q' sūt eiusdē iudiciȝ. ⁊ idō simł' de eis agit̄. color pallid'
ut plus q̄ semicocta caro. sū sb pal. ut caro semicocta. Aut sigt̄
fe. cotidianā de fleūte nāli cū liq̄re pingui. Aut colām adustam
cū liq̄re tenui. Aut fe. exacu fleūte cū liq̄re sbtenui. Aut sanū
fleūīcal cū liq̄re mediocr̄ spisso. Aut salutē ⁊ relīp cōm virtū nē
p̄cedēte colore glauco ut lacteo ut karopos Aut fuāmū apā sb
dyafragmate ī acuta cū sba tenui ⁊ clara ⁊ alys 8 bōis signis.
Aut chisim si lunēs sup̄' sint spūosa oleagina sbcinōsa pauca
ī q̄ntitate. Aut fluxum ventris sine morte ī p̄ximo cū fluxu.
5 Sequit̄ de colorib' p̄fc̄e digōnem attestantib; ⁊ sūt. iiij.or citri
sbcitrin'. Ruffus. sbruffus. Color citri' ut pomi ci. sbcitrin'. ut
aliq̄ntulū remissior. Ruffus ut aurū purissim. Sb ruff' ut idē re
missi' | Aut sigt̄. simplicē tcianā ut ī iuuene fleūtico ī q̄ d' vrina
eē mediocrit' spissa ī sba ī colo. pal. Aut duplicē tcianā ī iuuene
melancolico si sb pallida cū sba p̄ toti tenui Aut cōtinuā ī puō
usq; ad xx. annū cū rōne etatis cū rōe cōplōnis ī q̄o d' eē albā ut
lactea ī quo discoloraē vrina p̄p̄t gulam Aut sanū coliāi cū
eqli ⁊ pa sba. Aut q̄rtanā ł erraticā siccā ē ⁊ sbcit sint hy
eme aut autūpno Aut viciū thoracis ⁊ strictura pectoris si sit
magis tenuis ī p̄te supiore q̄m ī ifiore ⁊ cū grius ⁊ apullis.
10 Aut splencticā passionē si sit virgulata ⁊ fenestra limpida et
multū clara. Aut distēpanciā epatis si mlta sint ī q̄ntitate
cū siti ⁊ macie corpis ⁊ cōstipacōe. vētris ⁊ p̄terea. rōe ad passim
Aut cruditatē mr̄ ī fe. acuta. ⁊ plixitatē morbi ex cruditate si ī
pn̄o. morbi appeat Aut frenesim ex raptu mr̄ ad cēbrū si ī medio
morbi ut ī statu appeat p̄cedēte vrina rubicūda ut sb ru. ñ sēā ē
si qualescūq̄ ⁊ morbi declinacōm p̄cedēte ictica decīacōe cū alle
uiacōe pa. sine colām cīcinā guata ex co. ru. ⁊ fleūte nāli cū fēb
magis tecusā q̄m sit Questio ē an ī sīz organo sit aliq̄ clīn
p̄dnīū. dicend' q̄ sic ut ī ocl̄o aq̄stas ⁊c̄. Sȝ tūc ē q̄o vtrū dñiū
clāre sit ī organo q̄ntū ad actū sedm q̄ ē opari. dicendū q̄d
q̄ntū ad sedm p̄'q̄m ī colo tactu ī quolȝ organo ut mb' ut ī
oculo aure est duplx nā. vn̄ q̄ cāt' ap̄mus q̄litatib'. alia que
causat' p̄ iiij.or virtutes reis cōtētas reis. salȝ p̄ ca ⁊ sic. hē mb'

nīm̄ attrahendi nutrimētū · p calidū ⁊ hu · hꝫ nīm̄ digēndi acceptū · p fri. ⁊ sic · hꝫ nīm retinēdi nutrimētū · p fri · ⁊ hu · hꝫ nīm expellendi superfluū
Subalbis exiens ⁊ talis remanēs · Grossa exiens ⁊ cito clarescēs signat q nulla ē actio nēc īnīm morbi q īcipit ⁊ q̄ vicinatur actō nēc sui ꝯplemento. Grossa exiens ⁊ postea clarescēs sꝫ tarde significat. exiens ⁊ postea īgrossans signat q mediocris ē actō nēc. Subalbida manēs significat. significat tessellata · subtilis ignea · subtilis citrina · Turbida manēs turbida tincta cū nebula rubea ī superficie v qñ lucina v ypostasis · sanguinea ī fundo. Grossa exiens cito clarescēs · clarifica post q corpus exierit mediocriter signat ·
·p'm augmentū

Sequitur de coloribus q̄ perfectius digestionē attestantur ut de colore ruffo · qui ē ut aurū purū. Et sub ruffo q̄ ē ut aurū albūm
aut signat corpus cuctō cū pura ⁊ equali subā ⁊ mediocri liquor q̄ signat tēperanciam huoꝝ. aut signat sanguineū sanū · si mediocriter spissa fuerit cū pura ⁊ equali subā · aut signat febrē ꝯtinuā ī puero cū subā tenui · aut tertianam ī iuvene. aut duplicē tertianā ī sene flāco cū febre ⁊ in muliere. aut quotidianā nocturnā ⁊ epatis calefactionē sine febre. aut signat febrē īterpolatam ex salso fleumate cū subā tenui mediocriter ⁊ rara nube ī principio morbi. aut tertianā si ī principio morbi magis accedat ad spissitudinē quā ad tenuitatē. aut īterpolatā ex salso fleumate ut dula si accedat ad spissitudinē. aut humidatā salsi fleumatis cū subā mediocriter tenui nō obūbrata cū pura ⁊ equali subā sine febre. aut ī ydropico ydropisim īcurabilē · q̄ alchitē ut timpanitē. aut tertianā de flāte dula cū subā mediocriter spissa superius obūbrata cū nō purā ī equali subā. aut manēte hec regula . p̄ signat humidatā fleumatis dulcis sine fe. aut humidatā flāis dulcis ī spiritualibus si sit mediocriter spissa ⁊ sine fe. ⁊ dum liuida ī parte ī fundo. aut signat mixtē mulierem pregnantem flāte dula ut salso. aut ꝯtinuā toti de nāli flāte si sit ruffa · v sub ru · ī subā p totū spissa superius obumbrata. aut nitorē emitentē si ī subā sit p totū liuida superius apposita manu ī fur fureis residentibus. aut pleuresim si sit ī subā p totū spissa superius liuida turbulenta · aut alchitē ut malū epatis cū vicio dispmie silo go tempore pcedente liuida fuit. aut apā ī ignuīb ut sub assellis ut genitalibus si fuit ī subā spissa superius liuida ⁊ granulosa. aut ꝯfusionē pleuresis ī periplomoniam | ~~superius liuida ⁊ c~~ | Si sub ruffa fuerit remissa a media regione superius liuēs distinete q̄ī subā · multū spūosa rufa ī tenera pcedente. aut tertiā spēm ethice si ruffa fuit ī subā spissa · magis tñ superius quā ī fēmis posita manu liuida ⁊ oleagina tñ emoroydibus multo tempore pcedente.

Sequitur de coloribus attestantibus circa ꝯplecōrem excessū digestionis qui sunt duo · ⁊ primus de colore rubeo qui ē ut croceus orientalis.

Et de subrubeo que est ut crocus orientalis ¶ aut significat simplicem terciana in iuvene colerico de novo laborante si sit in substantia proportionaliter tenuis obumbrata spissa magis superius quam inferius ¶ aut duplicem tercianam in flatico et melancolico sene muliere in principio vel continuam ¶ aut epatis calefactionem si diu laboravit egrotans superius obumbrata cum spuma circa si estas fuit ¶ aut quartanam notham si diu laboravit eger cum non dictis circumstanciis. si hyemps vel autumpnus fuit ¶ aut tercianam continuam cum substantia mediocriter spissa proportionaliter turbulenta cum substantia in principio inequali ¶ aut medium emitriteum cum substantia nunc prius dicta urens in superficie ¶ aut pleuresim que fit ex calidis et acutis humoribus cum eadem substantia lucens in superficie.

Sequitur de aliis duobus coloribus attestantibus circa ulteriorem excessum digestionis ut de rubicundo qui est ut flamma ignis et de subru. qui est ut flamma remissa. ¶ aut significat synochum cum substantia spissa et rubicunda fetens et superius lucens. ¶ aut synocham inflativam ¶ aut causonem vel causonidem que est febris continua composita principaliter ex colera et sanguine factus cum substantia magis tenui quam spissa ¶ aut synodoche que est febris continua ex sanguine putrefacto et colera. factus composita cum substantia magis spissa quam tenui. ¶ aut causon que est febris continua ex colera rubea putrefacta in substantia altissimis venis oris stomachi et epatis vel pulmonis cum substantia tenui proportionaliter lucente ut ignis quandoque non est dispositio ut sit magis spissa quam tenuis et tunc testis causonis quod magis in ecendium morte significat.

Sequitur de eo quod attestatur secundum adustionem et sunt duo scilicet inopos quod est ut vinum nigrum et kyanos qui est ut sanguis putrefactus. significat enim eidem iudicium ¶ aut significat mortem ut in febre peracuta. si prius fuit urina rubicunda vel subrubea. ¶ aut eruptionem menstruorum in mulieribus sine febre existente urina pingui spissa et feculenta. ¶ aut mortem in acuta febre in mulieribus magis non suspecta talis urina quam in viris ¶ aut rupturam kylis veno cum dolore primum spondilis usque ad vij. et feculenta est in fundo. aut ydropisim aut yposarcam si urina fuit sanguinea ¶ aut leucoflanciam si sit magis livida aut empima. ¶ aut calefactionem epatis cum spuma circa et ycthericiam que in acuta febre ante diem septimum pessimum est signum ¶ aut talis urina apparet in sanis ex saltis ex ruptura vene vel renibus vel in vesica ex residacione sanguinis propter relaxacionem vasorum propter inmoderatum coitum vel cursum vel laborem

Sequitur de eo attestantibus secundum mortificacionem et primo de eo fusco et viridi sive prasino. fuscus est ut rosgadia. viridis est ut caulis virens ¶ aut significat mortem si pauca sit urina in quantitate et color niger vel viridis vel lividus ¶ aut mortem si sit multum oleis quod significat rupturam arterias in membris mobili ut in epate. vel substantia membri dissolvitur ¶ aut ycthericiam viride. i. agracam. que fit ex eo prasina sine erugino sa. aut spasmum ex inanicione propter consumpcionem naturalis humiditatis vel

adustionis. aut maiorem emicteum.

5 Sequitur de colore nigro ut carbo qui attestatur super mortificationem. aut significat mortem siue ultimatam frigiditatem et dz urina esse nigra colore liuido precedente. aut adustionem ultimatam colore viridi precedente. aut solutionem quartane si multa fuerit in quantitate et nigra. aut purgationem quartane. si tunc urina residentiam inferius in spissitate et superius attenuatur. aut mortem in febre acuta. si pauca fuerit et pinguis et fetida. nisi fuerit ex vicio vesice et lumborum. aut salutem per fluxum sanguinis exeuntibus in die cretico si multa fuerit urina cum surditate et vigilia et ypostasi nigra in media regione cum aliis bonis signis. Nota quod urina nigra significat intensionem sanguinis et eius humiditatis consumptionem propter ebullitionem. aut expulsionem humoris melancolici propter commixtionem terrestris substancie et ideo semper tarde est urina cum spissa substancia nunquam vero cum tenui.

8 Sequitur de colore liuido qui est ut plumbum et attestatur super mortificationem. aut significat mortificationem humoris et non membri et tunc presidentiam licet superius et inspissatur. aut mortificationem humoris et membri quando epatis et tunc nulla residencia potest liuorem auferre. aut significat privum caliditatis emicteum et tunc est pauca cum humore et oleaginus resolutionibus et quedam in potestate essentie. aut medium. aut epiliam cum quadam attuli plumbeitate et significat infectionem spirituum expansione a membris animatorum. aut alchitem propter corruptionem fere digestiue et humoris in pruritate. aut synochum propter corruptionem sanguinis quo corrupto multum inficiunt super ruptura vene. aut katarrum. aut stranguriam. Ex infectione spirituum qui transeuntes per loca pacientia ex humoris corruptione maculam liuoris formant. aut passionem renis. aut fluxum veris et humoris perbacionem. aut pleuresim. aut piplonias. aut guttam artheticam. aut pasim. De contentis.

p Postquam determinauimus de coloribus urinarum cum quibusdam sibi inuicem extraneis est de contentis in urina que etiam in diuersis indicant et precipue tardes et eius significationibus. Spissus in colore remissus significat cerebrum grauari ex flegmate in compositio. Spissus et purpureus significat habundanciam sanguinis et primam capitis molestiam. Tenuis et remissus significat sinistram partem capitis melancolico humore aggrauari. Rubeus tersus et tenuis significat dextram partem capitis affligi ex colerico humore. Plumbeus significat epiliam et mortificationem febris in iuuene et senium. Vini diversi in apposita iuniori post apparens tercia die rubeo apparente significat causam confortationem et uite reparationem. Viridis significat adustionem in acuta. verum tamen dum est de frenesi futura ex colera. Tremulus significat dolorem per tunicam usque ad caudam posterius. Tremulus et niger precedente viridi significat completam adustionem. Tremulus et niger precedente liuido significat morta

ficacionem, quia humores nociui transeuntes per spinam nituntur ipsam disco-lorare et mortificare, nam cum nititur eam regere et ita fit tremor.

Sequitur de ampulla que est inter contenta in urina et est urina diu per-manens humida et desiccata distensa ex unctuositate interclusa viscositatem cohererentiam habens cum circulo ita quod spuma baculo involuta a circulo vix potest removeri. Aut significat tarditatem morbi quia debilitata agit calor naturalis digerendo humores crudos. Aut pluralitatem morbi ubi cum est materie cruditas et morbi pluralitas comitatur. Aut nefresim, id est passionem renum cum propter frigiditatem renum cum propter frigiditatem humorum in eis existentium. Aut dolorem capitis et oculorum propter ventositatem resolutam acutam cum inunguas cerebri significat distendentes.

Sequitur de granulis albis que fiunt ex nimia replecione capitis quod non digerendo diuidit in infimas partes que replecio inducit dolorem capitis et reumatis fluxum attestantur ad partes inferiores fit igitur fluxus reumatis. Aut ad strictura narium et fit coriza. Aut ad sedalia et fit dolor sedaliorum. Aut ad oculos et fit obtalmia. Aut ad aures et fit tinnitus et opilacio ad surditatem. Aut ad nares uel ad maxillas et fit dolor dencium. Aut ad fauces et fit bruncus. Aut ad uuulam et fit eius relaxacio et raucedo. Aut ad nodum gutturis et fit squinancia. Aut ad cannam pulmonis et tracheam arteriam et fit tussis. Aut ad pulmonem et fit asma et dispnia et peripleumonia. Aut ad dyafragma et concavitatem costarum et fit pleuresis. Aut ad stomachum et fit dolor et inflacio et indigestio. Aut ad intestina et fit lientaria et dissinteria et erunt egestiones spumose.

Sequitur de nubecula que est quedam fumosa et vaporosa frigiditas subactione caloris generata precepue obscuritatis. Aut significat distemperanciam membrorum spiritualium et est urina liuida. Aut epatis calefactionem demonstrat quod plenius per spume circulacionem certificatur.

Sequitur de spuma. Aut significat dominium ventositatis et indigestionis urina existente discolorata. Aut violenciam caloris et ebullicionis urina existente intensa et spuma citrina. Aut melancholiam si spuma fuerit nigra. Aut agrestam si fuerit viridis. Aut ycteriam citrinam si spuma fuerit crocea.

Sequitur de sanie siue pus. Aut significat ulceracionem vesice. Aut ulceracionem renum si grauis fuerit urine odor. Aut passionem epatis ex mala in ipso collecta si sentiatur sub dextro ypocondrio pulsacio dolor et pondus virtutis digestiue impedimentum.

Sequitur de pinguedine per quam intelligitur quedam pinguis et unctuosa substantiam ambabus resolutam quam cum urina exit et effunditur. Aut significat dissolucionem tocius corporis cum febre sicut patet in febre ethica. Aut pinguedo in substancie distincta et est per species ut in vino crasso. Aut oc

cipat totam superficiem sicut tela aranee et est alia species. Aut est diffusa per totum et est tercia species. unde effusa sic per eam raucę sonat. Aut nefresis sive dissolucionem renum que pingues sunt si sit sine febre.

Sequitur de pilis qui sunt quedam resoluciones graciles et oblonge in modum pilorum que cum urina emittuntur. Aut significat dissolucionem renum sine febre. si non cedant compressioni digiti sed solidi ut solidissimi carnes. Aut dissolucionem tocius corporis cum febre. Aut desiccacionem humidi. si compressioni cedant et cito evanescant.

Sequitur de sanguine que cum urina emittitur. Aut procedit ab epate et est purus et sincerus et dolor sub dextro ypocondrio. Aut a vesica et est turbosus ut globus granis odoris pari residens in fundo. Aut ex rupta kylis vene et est purus et dolor in spondili septima sentitur facta commixtione apte in fundo. Aut a renibus et erit sanguis purus.

Sequitur de harenis que effunduntur cum urina sine turbis. Aut nefresim in renibus si sint molles et rubee. Aut lithiasim in vesica si sint albe admodum velice et fiunt ex fleumate. Aut si nigre fuerint omnibus sunt peiores quia fit lapis ex malancolica. Aut in calculo ut dictum est. Aut in gutta arthetica ex induracione humorum. aut in longa quartana ex siccitate condensante humores.

Sequitur de sedimento humore que cum urina purgatur et emittitur que per modum urine in athomosas resoluciones resolvitur. Aut demonstrat vicium pectoris et spiritualium. aut compressione dyafragmatis unde declaratur aut vicium stomachi ex replecione superfluitatis. aut torsionem et inflacionem ventris aut rugitum in testinorum. Aut passionem renum et dolorem et partes ad iacentium. Aut thenasmo. aut nefresim aut stranguiriam.

Sequitur de furfureis resolucionibus sive de furfuribus sive squamis et petaloidis que sunt resoluciones longe et rotunde ambulantes superficiem de fere squamis piscium assimilate. aut scabiem vesice sine febre. et cum digestione et odore gravi significant. Aut dissolucionem tocius corporis cum indigestione et febre ethica.

Sequitur de crenoidibus que sunt grosse resoluciones a corpore de ac se violencia caloris in profundis membris corporis tecti. aut significant longam egritudinem vel ethicam in tercia specie quia dissolucione sunt membrorum. Aut passionem solidam in febre acuta si fuerint rubee ut sub rubro. et pessimum est.

Sequitur de athomosis resolucionibus que sunt albe et minute et rotunde. Aut significant vicium gutte tam in viris quam in mulieribus si apparuerint in fundo urine. Aut guttam in partibus in media regione. si in medio apparuerint. Aut guttam in superioribus partibus. Si in superiori appareant. Si per totum appareant guttam omnium membrorum. Aut conceptum in muliere si sint pingues. in fundo residentes et post primum tempus conglobentur. Aut con

aut mediam partem.

aut in fimam partem et declarat.

aut superiorem partem, asma, dispnia, arthetica

ceptom masculi · s. bi rufe et rotunde. si appeant · ppr fortitudinem calorē nr̃. Aut ↄceptom femie si appeant albe uel liuide plate fore ppt debilitate cal nr̃. Aut fuositate mitas et tunc erit vrina spissior tales vrine mulierū deludūt artifice et de eis pudosa ē sua · tum ppt ipsam mulierem · vn̄ vrine mliebres excebiles sūt

Sequitur de signis ↄceptionis ḡ predictorum i p̄deo cap. et filii de signis masculitatis et femminitatis. Siccitas vulue qr conclusū ē os intus matrice · uel qr repleta ē semine viri ad nutrimentū fetus. Extinctio veneris · qr repleta ē et interiori sarcina aggrauata nō pt vacare p̄rugini veneris. Exuacuitate namque matrice viget sensibilitas · qua augmentata amplius affectat coitū. Retentio fluxus quia claudit os intus ut retinet̄ · ch̄. ad nutrimentū fetus. Varius affectus diūsorum appetunt ut eorū mō carbōes et huius ī pn̄o ↄceptionis qr fit ex sanguine mistrui redundāte cotagioso melācolico adeo sto ipm̄ īficiente · vn̄ facit ipm̄ appetere silia sue affectoi · Tertio mēse fetu cōfirmato cessat appetitus talis. Vomitus ppt īfectom dictam īficientem stomachū. Cōpssio vge · ppr strictionē oris matricis īterioris · vn̄ videt̄ vno qr virga anulum suggat̄ et papue quādo ē lōga. Grossities mamillarum ppr redundacōm sanguis mistrui ad eas · Pturbacō vētris si bibat mellicratū qr si teneat torsiones ↄcepit sin̄ nō ·

Sequitur de alio mō s. de signis masculinitatis et feītatis. Splendor faciei qr ex calido sanguine et calidiori pte ↄcepit et sic color melioratur. Leuitas mēbrorum ppr bonam digestom q̄ corpus pstat alleuiacōm · Coagulacō lactis et spissitudo qr vrtute caloris absorta ē aquositas · vn̄ si vna gutta sr̄ vngue ponat̄ nō defluit. Rotūditas tumoris qr ptes corpis firmius ↄ coherent · Cōtraria signa sunt hec quū ↄcapit̄ feīa ·

Sequitur de spermatis resolucōibus appentibus ī vrina. Aut signat coitū precessisse si vrina sit īfecta spermatis resolucōibus qr fit ppt debilitate spermatis expellentis si ad fundū tendat · Aut replōnem didimorum et testiculorum ex spmate aquosa nā sic ex honerat · Aut gonorream i · īuolūtariā spmatis emissionē sine delectacōe et vge erectione. Aut ppr habundanciā sanguis vn̄ multiplicatur spma. Aut ex debilitate vtutis retentiue. Aut exulceracōe vasorum seminariū · turpissima hec passio ē et multi ī ea pereunt ppudore nolūt eā cōfiteri. Aut signat paralisim didimorum i · īnib's genitalib' ppr dictam cām sic et apoplexia palisi et epilia.

Sequitur de canicis resolucōib' q̄ ī vrina emittuntur. Aut signat emoroydas si vrina sit ī colore remissa cū caniceis resolucōib' magis uel liuidis residentib'. Aut signat opilōnē splenis

aut sigt̃ retentione .ch. cũ p̃dc̃s colore ⁊ dc̃is resolucoib᷒ ut p̃pri

Sequit̃ de sedimine siue ẏpostasi ⁊ ẽ ẏpostasis sup̃ flui||teis
tas terrae digoĩs emissa cũ urina cui᷒ ẏpostasis quinq; sunt
differencie. aut ẽ albus ⁊ ẽ ũlis ⁊ sigt̃ p̃fcãm assiñacom̃ nutim̃
ti s̃m mm̃ mbroꝝ ⁊ fortitudinẽ caloris ĩ digestione. aut ẽ rube᷒
⁊ sigt̃ lõgam egritudinẽ ⁊ matie cruditatẽ q̃ʒ defiat ṽtus diges
tiua ĩ tcia digestione. aut s̃b rube᷒ ⁊ ẽ peior rubeo. q̃ʒ fit de ac
so sanguĩe ⁊ maiorẽ p̃luitatẽ morbi. aut ẽ uiridis ⁊ sigt̃ mor
tẽ sil᷒ ⁊ nig᷒. Sbã ẏpostasis otinua sigt̃ digestionẽ eẽ p̃fec
tam que nõ ht̃ ṽtositatẽ q̃ ẽ cã diuulsionis ẏpostasis. Temp᷒
ẏpostasis ẽ p̃ teuerãtia cũ talib᷒ diẏs. p̃ multos dies. Et sigt̃
tar᷒ p̃manẽcia ⁊ eq̃litas fortitudinẽ nẽ ⁊ bñ op̃ando. aut sig
tur debilitas nẽ si appeat ẏpostasis ĩ una die cũ .v. differẽcijs boñ
⁊ ĩ s̃cdã ut alia die cũ differẽcijs malis. Nõ eq̃litas ĩ bono boñ est
ĩ malo pessima. Ineqũlitas ĩ malo boñ ẽ. ĩ bono mala. For᷒ ẏpos
tasis dʒ eẽ p̃incata admodũ mali p̃ini. Et sigt̃ p̃fectionẽ digõ
nis. q̃ʒ g̃ues ptes ĩ fundo s̃b sidũt. medio tres mediũ occupãt
leuiores q̃ sũt igneẽ sup᷒ tendũt. Locus ẏpostasis laudabil᷒.
ẽ fund᷒. Et sigt̃ s̃am digõm eẽ ĩpeditã ṽtositate q̃ ip̃pellit sedim̃
aut ad fundũ ⁊ dʒ ẏpostasis. aut ad mediũ ⁊ dʒ enorma.
aut ad sup̃ficiẽ ⁊ dʒ nephile.

Sequit᷒ de ẏpostasi p̃ones suos colores ⁊ p᷒ de albo q̃ si fuit al
ba ĩ colore otinua ĩ s̃ba residens ĩ fundo tar᷒ diu p̃manẽs
for᷒ p̃incata optima ẽ ⁊ laudabil᷒. color. n. sũ p̃dictis differẽcijs fal
lit atẽ eisdẽ est laudabilis.

Quia sigt̃ boãm digõm	digerẽdo			cẽtã salutẽ
ṽtutẽ fortẽ vigẽtem	diuidẽdo		sigt̃	bonã t̃iacõm
actõne nature.	⁊ s̃omẽdo			breuitatẽ morbi

Color s̃uccẽ ⁊ s̃ba locus ũo altẽtẽ ut fiat eneorima ul᷒ nephile. ui
tupabil᷒ est q̃ʒ sigt̃ s̃am digestionem eẽ ĩpeditã nimia ṽtosita
te. Color ẽ ⁊ loco s̃uãcis. s̃bã ũo mutata ut sit ĩ otinua ⁊ ĩ
diuisa uitupabil᷒ est q̃ʒ sigt̃ ṽtutẽ digestiuã eẽ ĩpeditã nimia
uentositate. Sequit᷒ de ẏpostasi sup̃ rubea q̃ mala ẽ q̃ʒ sigt̃
q᷒ ipa ẽ de sanguĩe aquoso ⁊ sic m᷒ cruditatẽ sigt̃. Et ut dicat
auctor peior est rubea ẏpostasi q̃ʒ sigt̃ p̃lixitatẽ egritudinis p̃p̃ c̃
ditatẽ m᷒ nõ tñ adduat p̃iculũ q̃ʒ deũ sanguinea existit. Se
quit᷒ de ẏpostasi nig̃ q̃ ẽ omib᷒ deterior q̃ʒ sigt̃ extĩctionẽ caloris
nãlis ⁊ mortẽ. Eneorima sil᷒ nig̃. uitupat᷒ q̃ʒ sigt̃ extĩctio
nem caloris nãl᷒ ⁊ mortẽ melior tñ ẽ nig̃ ẏpostasis ĩ fundo q̃ʒ
ht̃ ṽtositatẽ expellẽ ideo sigt̃ nim̃ hrẽ vigorẽ. Nõ q̃ ĩ am

tis vna die sunt vrina intensa in calore et in die subsequenti est remissa vel diei precedentis. et hec similiter in inferiori regione. Et similiter in media regione ita quod in suprema regione appareat spissitudo et turbulencia nec significat nisi rapi ad superiora et frenesim futuram. et similiter paucula in hoc significat mortem. ¶ aut propter distractionem caloris naturalis sic tenuitatis ¶ aut propter purgacionem humorum ut in fluxu ventris et tonum emissione sanguinis. ¶ aut propter passionem spiritualium membrorum ut in pleuresi et peripleumonia ¶ aut propter passionem membrorum animatorum ut in epilencia. ¶ aut propter corrupcionem sanguinis ut in synocha ¶ aut propter defectum spiritualium ut in katarro. ¶ aut propter corrupcionem sedis digestionis ut in ydropias ¶ aut propter difficultatem mingendi ut in stranguria ¶ aut propter passionem matricis ut in paprita cione ut suffocacione ¶ aut propter arthetica passionem. — vrina lucet

Explicit compendium vrinarum secundum magistrum galterum agilum.

albus, lacteus, Glaucus, karopos	indigestionem
pallidus, subpallidus	principium digestionis
Citrinus, subcitrinus	medium digestionis
Ruffus, subruffus	perfectam digestionem
Rubeus, subrubeus, Rubicundus, subrubicundus	excessum digestionis
Inopos, kymos, viridis	puram adustionem
nigra precedente viridi adustionem	
fuscus, liuidus	Mortificacionem
nigra precedente liuido adustionem.	

alba, lactea, Glauca, karopos	indigestionem
pallida, subpallida	principium digestionis
Citrina, subcitrina	medium digestionis
Ruffa, subruffa	perfectam digestionem
Rubea, subrubea, Rubicunda, subrubicunda	Excessum digestionis
Inopos, kyanos, viridis	Adustionem.
nigra, fusca, liuida, plumbea	mortificacionem

vrina alba, lactea, Glauca, karopos — frigidores humores — Cum tenui substancia melancoliam. / Cum grossa substancia fleuma

3

Pallida · Sb' pallida · Citrina · Sb' citrina · Ruffa · Sb' ruffa · Rubea · Sb' Ru^a · Rubicunda · Sb' rubi^da · Inopos · Kyanos · Viridis · Ligia · Fusca · Liuida · Nig^r.

Albidos · Rubores. Cū sbali sb^a colām · Cū medioc̄ sāginuc̄ · Sr̄ calefcc̄onem · Sr̄ extensionē · Sup congelacōm

Alba ut aq^a purissima ·
Lactea ut ferū ·
Glauca ut cornu liuid'.
Karopos ut vell^9 kameli
Pallida ut suc^c carnis semcocte.
Sb' pallida ut ea remissior.
Citrina ut color pomi citrin̄.
Sb' citrina ut ea remissior.
Ruffa ut auru purissim̄.
Sb' ruffa ut aur^u ipuru
Rubea ut crocus orien^t.
Sb' rubea ut croc' occidentalis.
Rubicunda ut sang^s pur'
Sb' rubicunda ut sag^s acso'
Inopos ut vinū nigrū.
Kyanos ut p^ruu
Viridis ut caulis
Liuid' ut plūbū
Niger ut cornu · nig^ru liuid'.

Incipit tractat^s de pomo ambre. · De pulueribz ·

Pomū ambre duplicatū ad reuma suspendend'.

Contra debilitatē cerebri · ℞ storacis calamite · ʒ · s · gar. rose · an̄ · ʒ · iij · lapdani · ʒ · x · ligni aloes · ʒ · iiij · musci · ʒ · i · ambre · ʒ · v · cōficiant^r ut ī ſius docet^r · Ad id · ℞ · lapdani boni ⁊ puri · ʒ · vi · storacis calamite · ʒ · i · mirre · Gar. rosar mundatar · ʒ · ij · olib · ʒ · iij · gumme terant^r cū pistell' calefctis ⁊ post pulueres aliar spēr īcorperent^r ī uase ⁊ sic fit pomū ambre.

Ad discoloratos ⁊ ad digestionē cōfortandā ⁊ visū meliorat · ℞ · cinamomi cardamomi piperis · saccie maiorane · ruthe anthos galange amcos · calamenti · an̄ · ʒ · s · nuc̄ m^s · pome paradisi · folij · an̄ · ʒ · i · c̄c · ʒ · ij · sar gēme · ʒ · s · fenugrc̄ · bn̄ tēpate · ʒ · s · ⁊ fiat puluis · Puluis cōt lithiasi · ℞ · milii sol' nastij · ortolani se · feni · pet · saxifge · ⁊ radic · eisdem · Sich · acon · Rapham · ʒ · i · an̄ · Gar · ʒʒ · Galange · piperis an̄ · ʒ · iij · mt · ʒ · i · arthemesie viol · sanamunde · lingue auis · penta philō · filipendule an̄ · bardane an̄ · ʒ · vij · nuc̄ maior ad pond' omnium cancer flu · locor ī aceto ⁊ postea ad solē desiccator ad pōd' om ·

Puluis cō ī digeōm · ℞ · se · fen' · an̄ · silis mō · carui · rad · liq^r · ʒʒ · nuc̄ m^s · an̄ · ʒ · iij · Gar · ʒ · s · leuco piperis · ʒ · iij · Puluis cō cōtra nam uel viciū splenis · ℞ · coriandri carui seria cōbusti · an̄ · ʒ · iij · auellanar mūdatar · lib · i · ʒʒ · x · Puluis cō ī digeōm ex

ĩpedimẽto ueñtis & ꝯ opilonem reumaᵗⁱᶜᵃˢ epatis · ℞ · liqr̃ · & su cci el
dem mastic · an̄ · carui ana · Gar · nuc · musc · siliscio · epithi · maio
rane cimini · se · ꝑsucris al · an̄ · ʒ i · ℈ ℈ · cardamoi · spice foly · an̄ · ʒ ·
· ij · cc · ʒ · i · iari · mastic · an̄ · ʒ · iij · saluie mite · an̄ · ʒ · s · fenugris ·
ʒ · s · Pulvis ꝯ uaginē & scoto · & pal · lingue & oris · ℞ · granorū
piomie mundator · silis mō · an̄ · ʒ · ij · & s · saluie pimule uotis · sanauū
de · betonice · an̄ · ʒ · ʒ · pari · ligni aloes · ℈ ℈ · galāge · cinamoi · ʒ · ij ·
cardamomi sal gēme · ʒ · i · zucc · ʒ · s · Pulvis ꝯ emigraneā & pa
lisim · ℞ · pimule ueris · kalendule · lauendule samarcū desalue
betonice · rute · an̄ · ʒ · i · anthos · ʒ · iij · cardamoi · se · nastrucij · chi ·
silis mō · an̄ · ʒ · iij · & s · piomemū · date · ʒ · iij · castor · ʒ · s · ℈ ℈ · galan ·
cinamo · gar · nuc · m̄ · ligni aloes · cassior · an̄ · ʒ · iij · & s · sal · gēme
ʒ · iij · zucc · ℥ · i · & s · pulvis fiat · Pulvis ꝯ cardiaca pas · & m
uniam debilitate · ℞ · capho · musc · an̄ · ʒ i · rasure eboris · marga
ritar perforatar · sc̄ riana carui · limatura auri & argenti an̄ · ʒ · i ·
Pulvis ꝯ flux̄ san · anarib · ℞ · thur · mastic · sā · d · mumie ·
an̄ · ʒ · i · ꝯburant ĩ testa sr̄ carbones & fiat inde pulvis sꝫ calistis
balneū · i · ablucō ad idē · ℞ · veste bonis · m · duos · pla · m · i · Pul
vis pꝛobatus ad decoquēd omēs humores frigidos ꝗ̄cūq̄ sit minuit
reuma capitis & ab eodē fleū educat cui usus expertis ē sn̄ pꝛelō ·
℞ · cimini · ℥ · s · carui · se · an̄ cinamo · ana · ʒ · iij · camomille pulle
gij origani rosar · uiol · ysopi · ℈ ℈ · ameos · piperis · siliscio · satu
rie · an̄ · ʒ · i · zucc · ʒ · i · amidi · cadi · penid · ꝑsu · al · an̄ · ʒ · s · liqr · ʒ · iij · &
· s · piomie · baccar lauri · an̄ · ʒ · ij · sene · ꝟmū · uulc · an̄ · ʒ · s · tartari · ʒ · ij ·
frugis · bn̄ depurate · ʒ · v · costi dyagredij · ℥ · s · mastic · ℥ · s · usus
eius quātū cib̄ digitis sumi pot · Pulvis ꝯ crepaturas & rimas
exhu · frigō · ℞ · litargiri · aurip · aluis · depluā · an̄ · ʒ · ij · thuris
mastic · an̄ · ʒ · i · Pulvis ꝯ rimas & crepaturas hiis q̄ solet appere
neplis · ℞ · sarcocolle · elate · mastic · plubi usti · litargiri · an̄ · ʒ · ij ·
Pulvis regniatiuus carnis · ℞ · thuris mastic · psidie · ossium
mirabolor citrinor · ana · ʒ · i · Pulvis ad restrigend ueū & al
teracōm sicc̄ epacis · ℞ · dragaganti · gumi arab · amidi lacduce · se ·
portul · ꝑsu · abscariole · flor · cala · an̄ · ʒ · iij · ligni aloes · ʒ · i · liqr ·
ʒ · i · & s · se · ac · meb · ciuar · an̄ · ʒ · iij · candi · ʒ · ij · penidie · ʒ · i ·
Pulvis ꝯ debilitatē visus & pallorē ĩ facie & ĩ digōm · ℞ · eufrasie
silis mō · an̄ · ʒ · iij · betonice · anthos · se · feni · asarebac · saluie car
sice calamiti this epe · sene ciscute · an̄ · ʒ · i · & s · ℈ ℈ · Galange · cin
namo · carda · gar · mac · nuc · m · foly · anacardi · an̄ · ʒ i · cc · ʒ · ij ·
sal gē · ʒ · iij · om̄ mirab · reub · ana · ʒ · ij · & sic fiat pulvis · acci
piat ĩ cabis ad pōd · ʒ · v · Pulvis expertis ꝯ uetositatē & cruditates
& frigiditatē sto · & torsiones ventris procedentes ex frigiditate & de

bilitate stōchi. R̷. anisi. carui. ameos. aneti. feni. pet. ysopi pulle gy. satiue. maiorane. saxifrage. ʒʒ. ana ʒ. i. utat cottidie cū vino.

Pulvis confortans calorē nāle digerens cibaria. R̷. foly. nuces. m̄. yari. mac. ʒ. ii. calami. aro. piperis lō. ʒʒ. gala. silermō. pionie. añ. ʒ. iii. rosar. sandal. al. ꝛ ru. sar. nic. cc. añ. ʒ. i. ꝛ s. piret. sy napis. añ. ʒ. i. cardamomi tosti cinamomi. añ. ʒ. ii. Pul. ꝯ do lorem renū de vicio lapid. R̷. radicꝫ saxifrage. men. mily. for agrimo. carpob. hedē gummi ana. esule ʒ. iii. succi ebuli. mecedonia carpob. silis mō. gum̄ edē. liqꝛ. añ. ʒ. ii. Pul. laxatiꝰ. R̷. cina mō. ʒ. ii. esule. ʒ. iii. feni. an. mastic. añ. ʒ. s. liquir. ʒ. s. zuc. ʒ. s. emittatur ī cibis. Pul. ꝯ caleſcōm epatis. R̷. asare casiel. spice. ꝯtriaci. marat. an. cubebe. carui. añ. ʒ. ii. galange. cinamō. car da. fu. ʒʒ. añ. ʒ. ii. lactuc. port. blis. viol. ro. añ. ʒ. ii. ꝯdolopē sic ce. ʒ. iii. ꝯvrugis ꝯpate. añ. ʒ. iii. singlis dieb9 cibis accipiant.

Pul. ꝯ. dol. capitis ꝫ emigrāneā ꝫ omne replōnē capitis ꝫ ꝫ fal sam digōm. R̷. baccar. lauri leuistici. macedo. feni. pet. carui. añ. dauci. cinamō. silis mō. apꝰ acori petasilō. Ceciane saxifr Canof. enule. mast. ꝯbich. betonice eufragie. balsamite. mēte pullegy calamiti archie rute. ʒʒ. zedoari. piperis lō. cinamomi. ʒ. i. utatur blācā ꝫ yerat. Pul. ꝯ vētositatē ꝫ indigestionē. R̷. gala. ʒʒ. cina. gar. añ. ʒ. v. spice. casiel. reub. zedoarū. añ. ʒ. ii. zuce ʒ. i. Pulvis ꝯ dol. ꝫ frigiditatē capitis. R̷. calamita origani satiue betonice. anthos. añ. ʒ. i. silis mō ʒ. ii. ʒʒ. ʒ. s. sax gē. ʒ. ii. zuce. ʒ. i. Pul. ꝯ dol. dentiū. R̷. mastic. thi s. peret. synap. añ. ʒ. i. Pul. confortans cebrū ꝫ valēs ad cor. R̷. litargiri. aloes ʒ. i. nuc. m̄. casanc. añ. ʒ. i. gala. ʒʒ. card. piperis lō. absin. añ. ʒ. ii. liqꝛ. succi eiusdē spody seria crudi. rasure eboris. coralli. cuf sic. añ. añ. ʒ. iii. camph. ʒ. i. pulvizent cū pul. zuce. al. cē. eqli pporcōe. cū pdcis pulvib9. Pulvis ꝯ doloꝛ. cap. ex indigestione ꝫ ꝯ stragūnā. R̷. se. se. petro. añ. aneti. fu. mē. saxifrage acori añ. ʒ. i. Cich. ypis. api. rute. amomi. spagi brusc betonice. cynamō añ. ʒ. ii. Pul. valēs stōcho repleto ex fleumē ꝫ iulia. R̷. gala ge. acori. api. radic. yreos. añ. ʒ. ii. Car. carui. zedoar. añ. ʒ. i. ꝫ s. foly calami. aro. añ. ʒ. ii. ꝫ s. zuce. ʒ. i. sax gē. ʒ. i. ꝫ s. Pul. ad lūbricos. R̷. carui. cornu cūi usti. cētaurec m̄te pullegy calamiti lupini amigd. añ. ʒ. i. utatur illo pul. ī potib9. ut ī lacte r ī aceto ut ī vino calido. Pul. ꝯ. do. dēciū. R̷. ossiū tac. cortice mali gr. cc. mastic. thi s ana coquatur ī vino ut ī aceto ut moreto ꝫ tād vi nū ticiat ī ore ꝫ ut tepi9. Pul. pegni ad visū mūdificād r clarf. R̷. ameos ysopi thūs apy leuistici origani pet. pullegy. añ. ʒ. i. celtice ī a° urtice cinamoi piperis. mg. ʒʒ. silisinō cimini carui.

acari · añ · ʒ · i · nuc̄ · m̄ · Gar. ſpice · añ · ʒ · i · ⁊ ſ · camedr̄ ſ · armo ce
tarr̄ · maioris ferrugī · añ · ʒ · iij · sax̄ · ℥ · ij · mirab · om̄ · añ · ʒ · ij ·

Pul · ad calculum ⁊ ipiratas optie confortat digestionem · ℞ · cinamoi
an · añ · ℥ · i · ℥℥ · ℥ · ij · foly · ℥ · i · ⁊ ſ · nuc̄ · m · ʒ · iiij · ⁊ ſ · pipis lo · ℥ ·
ſ · galange · ℥ · i · ⁊ ſ · cardamoi · ℥ · ſ · cc · ʒ · i · **Pul · diuretic** · ℞ · saxif
ge · mily sol · foly · lingue auis · petro · macedo · pentaf · vmcelle · v̄sa
fili pedule · añ · ʒ · ij · **pul · ad frangend lapid ⁊ expellend** · ℞ · sa · hyrti
lapid · lucis · saxifrage · añbulle · mily sol · pentaf · semis · fer · an ·
apy · malue · lini · borag · cicutum · cucurb · melon · costi · se · pet · vrti
ce · pionie · silis · mō · dama · carui · amcos · ℥℥ · tamarindor · acute · Gar ·
nuc̄ · m · nard · card · stor · calamite · mastic · squinā · linguā auis · Ra
phani · salme · mite · absin · añ · om̄ · conficiant̄ cū vino **Pul · priar
che q̄ gallice ōgeta vocat̄ · digestionem confortat appetitū bibendi susci
tat** · ℞ · an · lib · i · ℥℥ · ℥ · iiij · liqr · qr̄ · i · zuc · lib · i · ⁊ ſ · terat̄ · ℥℥ ⁊
liqr · subtilissime · zuccarum silr ⁊ amisi aliquātulū grossius · **Si inis**
hec pul · mag confortatiū appone vegar · ℥ · ſ · mac · ʒ · ſ · nuc̄ · m · ʒ · v ·
Quidam et apponunt pul · galange · carda · spice · nar · gar · **Pul ·
ad pigmentum ut claret ut nectar fiat** · ℞ · cinamo · lib · i · ℥℥ · ℥ · ij ·
pipis lo · lyr · ʒ · foly · ℥ · iiij · zuc · ut mell · q̄ sufficit · **Ad mag co
fortacam** · ℞ · cinamo · ℥℥ · pipis lo · ⁊ m · foly · card · fiat pul · **Pul
ad galentinā ⁊ salsamenta spalia** · ℞ · cinamo · gar · galā · nuc · m ·
mac · card · foly · pipis lo · ⁊ m · gnor padisi spice nar · fiat pul ·

Electuarium dulce purgans optime De electuariis ·
**fleum ⁊ coleram prodest arthenas suaue tensiu ⁊ subducas
humores teq̄les ⁊ bn̄ purgat** · ℞ · cinamoi · mac · pipis · ma
rac · ℥℥ · añ · ʒ · iiij · ⁊ ſ · sandal · alb · ⁊ ru · añ · ʒ · iiij · hmod · esule
añ · ʒ · vi · dyagredy · ʒ · ix · zuca · lib · iij ·

Electuarium ad salsū fl'ā · ℞ · mirab · cit · keb · iudor · polip · cuscute ·
epithi · añ · ʒ · i · liqr · apy · absin · flor · bor · siue foliorum senis
mat · añ · ʒ · vi · bellirici · emblici · rose mane · añ · ʒ · ſ · prunor · dama
x · tamarindi cassie · añ · ʒ · ij · ficus · fiū · tēr · bulliat ad sufficiat
⁊ dimitte reside dori g̊sa ps resideat̄ ifundo ⁊ liquida ps super
natet accipiat̄ ⁊ lauet̄ extoto tamarind · ⁊ cassie ⁊ colet̄ p pānū
⁊ tunc ponat prima dama · ⁊ siccā pōas ad ignē cū p̄uis dama · p̄a
psa apponat̄ zucce lib · ij · ⁊ ſ · sic coqūt̄ ad spissitudine · postremū
pruna colet̄ · ⁊ tunc ponatur cassia f ⁊ tamarindi · ⁊ par ig supponat̄
⁊ post conficiant̄ pulueres cū q̄bȝ sit diagridium ·

Electuarium ad restauracoem humiditatis · ꝑ · m · nicolau · ℞ · cina
stor · ℥℥ · ʒ · ij · rosar · sicca liquir · zucce · añ · ʒ · ij · dragag · gum · arab ·
te · ꝑpuis · al · añ · ʒ · ſ · sand · al · ⁊ ru · añ · ʒ · vij · portulac · blete · lactu
ce · scar · añ · ʒ · iiij · cc · ʒ · i · penidy · apy · se · tē · melon · cucumer

cuc. an. ʒ. ſ. conficiant cum ſyr. viol. uel ro.

Electuarium ad pectus. ℞. dragag. gum. arab. an. ʒ. ſ. ambre. ʒ. i. zucc.
ʒ. iij. aq. roſ. lib. ij. conficiant cum ſyr. viol.

Electuarium dyamuſi ad expellendum vetuſtatem ſtom. ex putre. et ad pravos
humores deſiccandos maxime frigidos. ℞. an. ʒ. iij. cinamo. carui
origani. calamenti. pullegij. thi. ameos. mac. an. ʒ. i. cubebe. ʒ. i. ſpice
gallice. caſſie. ſ. piperis lo. mir. ʒ. i. co. q. s.

Electuarium dyacapp. ſpeciale ſplenetiis et ad omnem dol. ſplenis et vetuſtam
et ſplenem cum ſanguine unge. facit cum vino acceptum. vmes ancrum
vetat. ... cum vino diſtemperatum et ore miſſum dol. dentium aufert. Je
iunium eiectat cum apori. ex ea. ko. ℞. cappar. iij. ʒ. ſquille. aſari piretri
centaur. piperis thi. ungule apij radias agrimonie. an. ʒ. i. mell. q.
ſufficit. vel zucc. detur ſplenetiis. ij. dies dab. uſum catarticum et ta
le e purgacium humor.

Electuarium ptiſicorum. ℞. ſcar. portul. pp. al. carui. yſopi. an. ʒ. v.
tebeſten. mirab. dyagrdij. gumi arab. amidi. yreos. an. ʒ. ij.
viol. ʒ. ſ. melon. cucum. cuc. an. ʒ. i. ſtorac. ubig. uenuſar. an. ʒ. ij.
gar. gala. mac. cc. an. ʒ. i. ſpodij liquir. ſe. malue. citoniorum. an. ʒ. ſ.
cadi. ʒ. ij. et ſ. penidij. ʒ. ij. caph. ʒ. iij. conficie cum vino decoc. yſopi. pſi
ſile liqr. viol. ro. ameos et aq. ro. alij addunt fenugreci. ſe. apij. ſe. lini
an. ʒ. iij. ʒʒ. ʒ. iij.

Electuarium quod reuma. et dol. pector. mundificat ſang. depurat epar.
ſtom. repat. ℞. omn. ſand. viol. os de corde cervi. ſe. pp. uis al. mar
garitarum pſo. ſtorac. cala. blanc. biſanc. an. ʒ. gum. arab. orig.
liqr. ſucc. citri. amidi raſure eboris lactuc. portul. pinearum amigd.
candi. ſerica crudi. ʒʒ. gar. nuc. m. mac. foli an. ʒ. i. amb. ʒ. i. co
fice cum decoctione dactilorum enule yſopi. leuiſtica zucc. an. lib. iij.

Electuarium athanaſiam quod hentiam. diſſinciam vomitum. ℞. cinamo.
caſſia. an. ʒ. viij. iuſquiami. cc. ſtor. cal. ſucc. liqr. ſiliſmo. be
tonice ſquinanti apij dauci opij. an. ʒ. iiij. et ſe. folij. ſpice caſtorei m
te maſtic. ſan. d. corticis mali g. coralli ru. coſte menute boli
cardo. aſari cortic. mad. g. cortic. polipod. baccarum lauri. m. macpiperis

Electuarium valens cardiacis et ſtib. macillentis. || pel. an. ʒ. i. et ſ.
℞. zucc. ro. nuc. m. liqr. cinami. an. ʒ. ſ. viol. cadi raſure ebo
ris citri. an. ʒ. iiij. reub. ligni. aloes. maſtic. ſand. al. et ru. ſe. cuc.
ſerica crudi. et grana padiſi margaritarum oſſis de corde cervi blanc
biſanc. an. ʒ. ij. limature argenti puri. ʒ. iiij. zucc. lib. ij. conficie cum

Electuarium valens iuliis moriacis et extenuatis. || ſir. vior. uel ro.
℞. ro. nuc. mus. liqr. zucc. ſe. cuc. an. ʒ. ij. vior. gar. cadi.
raſure eboris cit. an. ʒ. iiij. reub. lig. al. maſtic. ſand. al. et ru. ſe.
cuc. ſerici crudi et granorum padiſi. margar. oſſis de corde cervi. b

blacte bisan. arge. puri. ʒ. i. ꝯfice cū sir. viol. uī. uo. ⁊ cū florib;
borr. ʒ. i. zuccā lib. iij. Si diues ē appōit' limatura auri puri. ebre-
Electuariū ꝗ calefaciēt epatis. ℞. se. citri. citrull. ‖ musce. ʒ. ſ.
melonī. carui. scar. dragātī. gūi arab. cadi. añ. ʒ. iiij. uo. sād.
al. ⁊ru. ⁊ ciminī. añ. ʒ. i. se. portul. ſucci. liq'r. reub. ſpodij. ʒ. iiij. ca
ph. ʒ. ij. zuccā. lib. iij.
Electuariū qđ manꝰ dei uocat' sic fit. ℞. cinamō. ʒ. vj. ʒʒ. ʒ. iiij. car.
ʒ. iiij. folij galange. ʒ. i. ſpice nardi carui añ. ʒ. ſ. piperis lo.
ʒ. iij. Qđ si nō habeat' ℞. piperis ʒ. iiij. si fiat p diuites apponat'. gar.
nuc. mus. ḡna padisi. ana. ʒ. ij. mell'. ℔. ij. octo sextaria uini. si
fiat i° pillis. quibꝰ rigida ē gula loco pō zuccā. lib. iiij. Val; ad
multas passiones si fidelr' cōficiat' ⁊ papue frigidis senib; ⁊ fleuti
cas ⁊ melācolias qđ nulla mediciā libat' nⁱ manꝰ dei ⁊ manꝰ deⁱ iō
uocat' ēthicam aufert ⁊ ducēdo securitatē opilōnē splenis ⁊ epatis
soluit' ydropisī lapidē frangit ī renib; si tūc admisce oz saxifra
ga. ⁊ lapis litis ⁊ lapis lazuli.
Electuariū ꝗ stranguriā ⁊ disuriā. ℞. saxifrage. ozimi petro.
seli. añ. ʒ. ij. nardi ſquināti grana sol. añ. ʒ. i. acori asari fi.
meni. betonice dauci. croci carui. se. citri. melonī. ⁊ cucubit. lapis
linc. añ. ʒ. iiij. musce. ʒ. i. zuccā. librā. i.
Electuariū ualēs maniacis sincopizātes releuat. cardiacis.
℞. cinamoⁱ. mac. ligni. al. uo. añ. ʒ. ij. nuc. mus. galā. gar.
folij. liq'r. añ. ʒ. ij. margaritaꝝ ozimi añ. ʒ. i. musce ḡna. x. ꝯfice.
cū sirupo. uo. ʒʒ. optimi saporis.
Electuariū dyabutyrū oribasij ad tussi ⁊ ad omē uiciū pectoris
siue tol. siue ꝯstipacōe. thorac. maxīe ī pleureticē. ad mitti
gandū ⁊ purgandū reuma. ℞. mell'. despumati butiri. añ. ʒ. iiij.
ciminī. ʒ. i. añ. ʒ. ij. liq'r. ʒ. iij. adde mel cū butiro ⁊ ꝯficiat'.
Electuariū dyalgalā. mulcū ꝯfortat stōchū ⁊ cor. ℞. galan. spi
ce. ʒʒ. cinamomi zedoarij. liquiricij ꝯfice stor. cal. uo. gar. viol.
blacte bisanc. ana. ʒ. i. eboris. ʒ. iij. ossis de corde ceruī. ʒ. i. reub.
ʒ. i. mell'. lib. ij. zuccā q' sufficiat det' mane ⁊ midie ad mod aueł
Electuariū stomaticō calidū stōchū ꝯfortat. digestiōnem. ‖ lāne
adiuuiat ⁊ ad dol. stōchi sat ual;. ℞. zuccā. lib. ij. cinnamoī
zedoarij ʒʒ. añ. ʒ. ij. Gar. galā. añ. ʒ. i. nuc. mus. ſpice. ligni a
loes cardamoī mac. añ. ʒ. ſ. eodē mō ꝯfice qº stōciaī simp'. si laxa
tiuū facē uolueris adde ʒ. i. scamonee.
Electuariū dyapenthete ual; asmaticis ⁊ ad oms cās pectoris ⁊
pulmoīs. ℞. storacis optīe d'g'g'. opij. ciminī añ. ʒ. vij. ꝯfice
Electuariū ualēs splenetias ⁊ ad eādē ‖ cū mellē ⁊ zuccā.
qui. uentositatē extenuat. ℞. ʒʒ. ind'. cap. cassie. piret. polip.

pipis lō. an. añ ʒ. i. galāge. asari mastic. ānamoī. añ ʒ. ij. ꝙ.
Electuariū dyamasticū valēs ꝯ alias filias renes calefa ꝉ ꝯ. o
tat. emorroydas ꝉ flacōm soluit siue tollit cibū digit. lb
colorē fac̃ lumī acuit. tenuīcē retardat urīem ꝯfortat. R̷ spice.
cinamoī gar. an. cardamoī carpob. xilob. asari pipis. al. gala
ge. calami. aro. nucellor mas. añ ʒ. ij.
Electuariū ad lubricos. R̷. centauree absinthij. cornu ceru. usti.
ana. ʒ. iiij. peref lupinor amarox. añ ʒ. ij. calamīt pulegij
organi añ ʒ. ij. nigelle silis mō. añ ʒ. ß. abiam. ʒ. iij. gēciane.
vtriusqz aristol. añ ʒ. ij. mīte. cc. añ ʒ. ij. mel q̃ sufficiat.
Ad ferrū ignitū portād. frica manus tuas cū h'ba q̃ vocat valde
ꝉ post porta in manu ꝉ nō nocebit tibi. Ut pannus uideat
ardē ꝉ n̄ ardeat. argētū uiuū cū pauco aceti decoq̃t tā diu donec
ꝯglutinet sic vn gētū postea s'p' panno ꝉ ig's nō nocebit. Ardēs
aq̃ sic fit. acc. ollā ī mod' ollo fortam ꝗ collū hēat aliquātulū lon
gum ꝉ amplū ꝉ hēat opculū latū ī fūdo ptē ī supiori v' strictū.
ꝉ elongū nasum hēat ꝉ curuū ꝉ ꝯcauū. ꝉ vino forti rubeo usqz
ad collū īple. Deinde īfunde sal tartarū sulph' viuū ꝯsili pond̃
ut aliquātulū mag' de sale appone os qz cū opculo claudas bn̄ cū
argilla fortit' illinias ne fumus exeat ꝉ ligfac ig' donec aq̃ cadat
prostrā ipm̄ bullire facias postq̃ v' aq̃ cadat maior fiat ig's. ī
vaseo vitreo v' argēteo reserua. Pillule ad cibū. R̷ reub'. mast.
añ. aloe plusq̃m de alijs cōfice cū succo mīte ꝉ feni. ꝉ p uno melle
ad cōseruand'. Pillē ad cibū. R̷. lig. aloes. gar. nuc. m' cinamo.
carda. zedoarij galāge spice. cc. añ. ʒ. iij. reub. ad pond' oīm.
mastic. ʒ. ß. terrīs ꝯficiant' cū vino ut cū moreto Pillule ad
cibū ꝑgantes f'a pn̄. R̷. lig. aloes. nuc. m. ʒʒ. cinnamō. card
zucca. galāge spice cc. saluie castoree bionic añ ʒ. ij. feni ʒ.
ij. colloquītid. agarici. añ ʒ. ij. feni ʒ. ij. aloes ad pond' oīm cō
ficie cū vino. Pillē. aromatice ad cibū v' aplice appellate di
gestionē puocant egōnē educūt vrinā puocāt stōchū ꝯfortant
sensus acuūt sanitatē ꝯfirmat ꝑdita restaurāt oī etati ꝯuiūt
oīm sexū ꝯgruūt oīm tpre possūt accipi siue piclo siue ob ſua
toē diete suaut' ducūt oīb' ꝯferūt. R̷. ligni aloes. agar. nuc.
musc. zedoar. ʒʒ. spice. gelāge. cc. cinamo. calā. aro. xilob.
karpob'. cubebe cardamoī. amomi. absinth. mīte maiorane epy
petro. marat' silis mō. leuistici añ. añ ʒ. ij. opti reubarb. ad pon
d' oīm pdcor. aloes q̃ntū de reub. ꝉ de oīb' alijs mast. ʒ. ij. R̷
oīa ī subtilissimū puluerē redige ꝉ cū vino forti al. for ī mod' pipis
tosis ʒ. iiij. Pillē ꝑgātes cap' p'n. ꝉ dur arthetice purgāt me
lācoliā ꝉ viscosos hu. lithos ꝉ vesicā papue spales sūt artheticas

ferrum ignitum portare
pannus vide' arde' et non
ardens aqua
pill' ad cibum
ad cibum
ad cibum
capitis purga'

sciaticas ⁊ podagrias. ℞. turbith polipodii. agarici. hermod. an. ʒ.
x. sene ⁊ esule lap. lazuli lap. armenici. saxifrage. milii solis
reub. ʒ. iiii. Car. spice. ℥℥. ce. squinanti. se. api. feni. carui. spagi
brusci. sal. gemme. gariophilati. sot. mastic. thi. epi. an. ʒ. i. aloes ad pondus
omnium. Pillule arabice ad dol. capitis pro acutum. si per .c. annos pass
fuit ad purgant. n. indifferent humores superfluos. epaticam sedat. le
titiam generant. reddunt visum. memoriam conservant. nec permittunt canos ante
tempus fieri. scotomiam ⁊ vertiginem huiuses ⁊ maxime emigraneam in omni tempore sa
nant sonitus aurium ⁊ capitis. potest purgat ⁊ omnibus etatibus prosunt
℞. aloes optimi epatici ℥. iiii. briomie masticis absinthii. asari. baccare
⁊ eupatorii an. ʒ. i. conficiantur cum succo caul. vel feni. ⁊ parum mell. ad
conservandum. Pillule ad reuma que sunt tenende sub lingua donec resolvantur
⁊ tunc transglutiantur. ℞. dragag. al. gummi. arab. an. ʒ. iii. stor. cal.
thuris. an. ʒ. i. mast. ro. an. ʒ. ii. liquiritie. cuscute. succi liquir. an. ʒ. i.
conficiantur cum sirup. viol. Pillule ad debilitatem cerebri ⁊ obscuritate
tem visus ⁊ ad confortationem cal. nature. ℞. calami aro. reub. nuc.
musc. spice. epi. carpob. squinanti. mast. asari. gar. singulorum mirab.
an. ʒ. ii. turbith. colloquintide. an. ʒ. iii. agarici sene an. ʒ. s. aloes
epatici ad pondus omnium. si vis ducere magis addе cum scamo. ⁊ reub. confi
ce cum succo feni. vel balsamite. Pillule cochie que. dol. capitis. ℞. alo
es colloqui. succi absinthii. feni. mastic. scamo. an. ʒ. iii. pipinelle basi
licum centaurie briomie. libe psorate. c. gariophilati. ungle cabal. silis mo.
osmunde yrig. radices ebuli tenenimi salvie tempera cum succo absin.
⁊ feni. ⁊ da. v. pillas vel. vi. valet stomaticas cephalicas. Pillule
cochie que reuma ⁊ tussim ⁊ siccitatem pectoris. ℞. aloes. scamon. mastic.
absinthii. colloquintide. an. distempera cum predictis. Pillule sub lingua tenende
que tussim ⁊ siccitate pectoris ⁊ reuma. ℞. penid. cadi. succi. liquir. an.
ʒ. s. dragag. gummi arab. amidi an. ʒ. ii. se. malve portul. papaveris
alb. lactuce psilli. citrulli. melon. cucu. cucur. mundatorum an. ʒ. i. ꝑ
reos se. plan. masticis olib. nucis portul. stor. cal. semi. atomorum
an. ʒ. i. ficuum siccarum uvarum pas. amidi. pinearum mundatarum an. ʒ. i.
conficiantur cum sir. viol. in fusionis dragag. gummi arabici al. Pillule
artheticas splenetias podagricas ⁊ sanguinis fluxum parum ⁊ emorroidas
℞. asari armoniaci turbith opob. ari. aristol. ro. anacardi. spice.
elli. ui. xilocassie. hermod. enule costi. sarcocolle. esule. an. ʒ. iii.
agarici mastic. euforb. sal. ge. ari. an. ʒ. iii. gummi ede. ʒ. ii. confi
ce cum succo solatri ⁊ parvo melle ad conservandum. Pillule maiores ad
artheticam. ℞. hermod. turbith. agarici vnc. an. ʒ. iii. cassie. ga
lange gar. nardi. xilob. carpob. an. mastic. ℥℥. semi. feni. saxif.
ge. sem. squinanti. sene. spagi brusci gariophilati sot. sal. ge. an. ʒ. ii. alo
es ʒ. iii. conficiantur cum succo maiorane vel uve quod melius est. possunt dari ʒ.

iiij. uel plus. Pill'e his q' cohitū nequīt. ℞. se. cepar. testiculor. uulpis. flor. palme satirio. oliḃ. al. ana tepat̄ cū aq̄. ca. 7 fac pillulas ī modū cic's 7 da. vij. cū vino. Pillule qb' rex roger' vtebat' singlis dieb; visum clarificāt auditū corroborāt. spē tēpant sensus ɔ̄servāt. ℞. cal'. aro. cubebe. cinnamoī. mac'. mic'. nuc'. spice. cpi. thī. carpob'. reub'. ʒ. iiij. aloes. ad pond' oīm ɔ̄fice cū sucō feni. uel balsam ite v' rubee uel cū suco absīn addat' mel coctū 7 despūat ad ɔ̄seruandū. Pillule epaticor' nefreticor' electe de recepte rasium rufini. digom' pantē 7 sessi saniūt stōchū 7 i testina ɔ̄fortāt. renes 7 vesicā purgāt dolore ylii sedāt stranguriā 7 disuriā soluūt lapidem a uesica expellūt. podagricis 7 artheticis ɔ̄ferunt. ℞. se. petro. apii. leuistica. camedr'. dauci. asari. carui. spa gi. brusci. acori. yreos ameos. se. urtice. iunipi. xilocassie api pe tas'. gūa tor'. se. citruli melon'. cicer. cuc'. urtice agstis siser. aristor'. lō. 7 ro. enule. arthemesie. laur'. costi. cē. pire'. orobi. ā. squinanti. cala. ā. ʒ. i. cinamō. galāge. mic'. iu'. hgt' aloes. mac'. pipis lō. 7 al. foly. calami. aro. amomi. spice cubebe carpob'. reupō' semē basilicōis been. al. 7 ru. stor'. cala. cardamō. ā. ℥. i. se. ā. esu le tbich. mastic' 7 uicē hmod'. pemd'. ā. ʒ. ij. reubarb'. ℥. iij. la pid'. lazuli. ʒ. ij. lapid'. armeni. ℥. i. aloes. ad pond' oīm istor' ɔ̄ ficitur cū suco senacōis 7 manib' inunctis ī olō laur'. da. iij. uel iiij. cū albū ī modū pipis. uel cic's. Pillule ad sopnū p uocandū. ℞. amidi. ʒ. i. cē. ʒ. iij. opii. ʒ. ij. tempa cū aq̄. ro. 7 fac pillulas. Pill'e q' ī flācōm. ℞. aloes optimi colloqint'. ī triois scamō'. elle'. m. gui. ara. ā. ʒ. i. euforb'. ʒ. ſ. 7 ɔ̄fice ī suco. cauli um. Pill'e ɔ̄fortantes stomachū pgantes flā. ℞. aloes. ʒ. i. yari. ʒ. ij. mastic'. ro. ā. ʒ. i. cē. scamonee ā. ʒ. i. ɔ̄fice cū melle. Pill'e ɔ̄fortantes 7 pu'. purgātes colam. ru. sario p'. co. uitel linā. cito flā. ℞. reub'. mirab'. citi. aloes epatica polipodii q̄tum. ā. ʒ. i. bellirico' embilico' indor' ā. ℥. ſ. esule agarica sene. thi. epi. cuscute. ā. cinamoī. amomi carui ā. mirte mastic'. ā. ℥. ij. se. firor'. ā. ℥. ſ. ē. ʒ. i. cū suco absinthij. Pillule q' epliam 7 paliſim 7 q' omē viciū qd' fit de flāte grosso 7 frigido huore vē tositate artificialr' curat nibra discēsata ɔ̄fortat sciaticas podag tis valent. ℞. turbith. colloqnt'. 7 cid'. aloes. ʒʒ. epithi. ā. ʒ. ij. elli. ʒ. i. serapini. Galbani. oppopanach bdellij a se fetide. ā. sar cocolle. castor'. dyagrdij euforbij titimalli ligni aloes centauree sticados. ā. ʒ. ij. cē. pipis ꝑt' se. apii. cuscute synap'. se. nastur agar'. ā. ʒ. ij. ɔ̄fice cū suco portulace. dabis. ʒ. ij. cū aq̄. cal'. Pill'e q' omnīa ꝯia uel huāne q' una duat ad. vij. sellas v' plēs sine aliq̄ molestia. ℞. dyagrdij elacterij. ā. ʒ. i. suci cucūis agstis

colloquint. interioris eufor. turbith. reub. añ. ℥. i. mastic. ʒ. ii. confice cū
melle ¶ Pill' mauri valētes. palic. mīgras epilēcias. cephalias
ī omī frigido mēbro uisū laborantib' de salso flātē. lepsis arthetias
podagras quartanarys. memoriā conseruat visū acuit surditatē expel
lit stomachū confortat splenē & omēs humores fleg' & viscosos & vene
nosos expellit & cetos. possūt bū suari p iiii.or anos. ¶ Nota q' sēp
debet renouari. pbate sūt ꝯ oīa pdcā. ℞ hmod'. turbith. esule. poli
pody esule. añ. ʒ. iiii. elli al. & nig. eufor. sulphis. vnicelle. saxifge.
añ cardi amomati. añ. ʒ. i. aristol' utriusq; genciane utriusq; centauree g
na sor' saxifge. costi. reupontici. agarici. diptami colloquint. absin
rapham se. fin. tre spice celtice. añ. ʒ. i. saluie sauine. cc. cinamoi
marine mastic. ro. viol. pspu. al. lactuce añ. ʒ. ii. sqnāti sene cortic.
cappar. lap. lazuli. añ. ʒ. iiii. & s. ameos. omī mirab. reubarb. añ. ʒ.
v. acori. agarici. se. vrtice. sinapis. castor. celidōie affodilli. rute.
se. pet. basilicois. añ. ʒ. v. & s. elachi. puluizati. dītia p's aloes. epati
ci. tria ps dyagrdy tempet. cū sucro fin. tre ul' caul. agrestis ¶ Pil
lule ad omnē dissinteriam & nimiū fluxū emorroydar & colicam. ℞
croci. orientar. apy. balaustie. ro. agarici. mastic. gar. san. d. mir
re. costi cinamoi. pipis al. & ni. castor. añ. ʒ. i. galle boli. gūi arab.
sumach. ypoquistidos. psidie se. pla. & psilly combustor. añ. ʒ. ii. tēpa cū
acq. ro. & fac pillulas. & cū castor. si sctā fuit dcā dēt cū sucro. mte l'
plan. ¶ Pillule ꝯ qlz tussim. ℞ castor. mte se. pspu's al. lactuce.
this. añ. ʒ. ii. confice cū sucro plant. dent in sero ʒ. ii. l' iii. deinde ī cā
u fiat suffgiū dethuris & lapdani. si reū fluxit pos & pnares.
¶ Pillule ꝯ quartanā. ℞ ysopi. cc. pigani. mte thi. elli ni. colloquint.
polipody. agarici squināti. coriād. aloes añ. confice cū sucro absinthy
¶ pill' nefreticas. ℞ acori. yreos ameos. se vrtice. xilocassie. iunipi
petrasilo' pet. gnor api. asari. carui squināti. bace lauri sanamūde
bugie aloes. añ. ʒ. s. dragaganti. gūi arabici. añ. ʒ. i. mel q' sufficiat.
¶ Pill' arnoglosse ꝯ fluxū uentris ī qcūq; pte sit. ℞. liqricie this
perudie candi. añ. ℥. s. dragaganti gūmi arabis. se. pspu's al. cyno
glosse añ. ʒ. iii. apy. mustiani. ana. ʒ. ii. clauste boli armenici. ʒ.
añ. ʒ. ii. & s. confice cū sucro pla. fiant pill' teneat sub lingua.
Sirup' de fumo tre gniali' ꝯcus ē omī ipetigi.
& omī scabiei & mūdificat stōchū & purgat ep & renes. ℞. mi
rab. cit. kebul. bellicor indor emblicor. añ. ʒ. x. thi. sene mirthe.
genciane baccar lauri. añ. ℥. epithi. cuscute absinthy eupatory.
radic. apy. marine. añ. ʒ. xx. liqr. polipody. añ. ʒ. x. tamarindor
cassief. mundate. ℥. iiii. passar enucleat. ℥. iii. rose mūme. viol.
zucce. ℥. i. prima. xl. & zucce lib. iii. succi de fumo terre & boragīs
q' sufficiat conficiat sic fin. tre sucus bulliat ad ignē sufficact & per

Quartana

Quartana

Tertiana

nitas reside ton' gssa ps rondit' i fundo z liq'dior ps sciustaunt
accipiant' z lauent' extoto nt excepte tamarīd' z cassiaf' z colet' p ca
ciam z p' p pannū z tūc ipone pruna damacena z sicca pones ad
ignē cū prunis damacenis z tūc apponat' lib. ij. z s. coquit' ad spissi
tudinē postremū pruna colet z apponant' cassiaf' z tamarīd' z par
igni reponat' post ꝯficiant' pulues i quib' sic ꝯgg'i. gum.

Sirupus ꝯ vetositatē z ꝯsistitiā. Rx. an' feni. petros. añ. ℥. i. la
tee nigre. ʒ. i. rose ℥. ij. mirtilli sumach bbis añ. ʒ. i. zuccī. lib.
ij. Sirup' ꝯ q'rtanā simplicē nt duplicē cū ꝯstipacōe vetis. Rx.
scolopendie. ʒ. i. adyantos polici. hbe. viol. epitī. endiuie cicoree
añ. ʒ. s. viol. ℥. i. pruna. x. radicis. apij. fe. pe. añ. ʒ. i. Siru
p' ad stō' z ad pectus. Rx. liq'r. mudate. ʒ. s. carius dactil' penidij.
ficaū. añ. ℥. ij. ysopi leuist' añ. ʒ. s. scolopēde rad' feni. añ. ʒ. s.
galāge ma c. ℥. s. mite. ʒ. s. Sirup' ꝯ calefcōm epatis cū dol' p'
toris. Rx. viol. semiū frigor. añ. ʒ. i. cicoree endiuie. añ. ʒ. i. se fe.
liq'r. ℥. ij. zuccī lib. ij. vtat' mixtura ꝯgagi cū zuccī viol. Sir'
vales malicēis cor. extenuatis. Rx. rad. liq'r. sicca eiusdē añ. ℥.
iij. carniū dactilor violar'. ficaū. ro. sand. oium añ. ℥. i. scolo
pendie adyātos pollicā epitī hbe viol. endiuie cicoree añ. ʒ. s.

Sir' vales ꝯ calefcōm epatis z opilōnem splenis ex eodē huo
re z h'ydropisi. Rx. oium sand' añ. ℥. i. viol. uenuf' rasure. ebo
ris. añ. ℥. ij. spice ℥. s. squinā. ℥. s. zuccī. lib. iij. vtat' hys e
lectuariis. zuccī viol. tfera sar. cā sandali dyap'nis. Sirup'
ad idē. Rx. iiij. semiū frigidor. viol. squinā. añ. ℥. i. spice. ℥. s. p'
nor. xx. sicca liquiri. cicoree endiuie apij. fe. pet. añ. lib. i. rad'
feni. pet. iiij'or hbar' frigidar' cortias genieste. ℥. i. z salias añ. ʒ. s.
flores cicoree boragīs z geneste añ. ℥. i. zuccī. lib. iiij'or. rasure ebo
ris. ℥. i. Vnguēt ad idē oli viol. ro. popleon. sicca solat'. añ. ℥. i.
ꝯmisce. Sirup' ꝯ tussim cū feb'. Rx. liq'r. ℥. ij. sicca endiuie ℥. ij.
hbe viol. epitī adyātos scolop. añ. ʒ. i. oium sand'. rasure eboris
añ. ℥. s. p'na. xx. carniū dactilor z ficaū añ. ℥. ij. zuccī. lib. ij.

Sirup' ꝯ' fluxū ventris. Rx. ro. ℥. i. sicca endiuie bbis mirtillor
sumac. mite. añ. ℥. i. pātaginis rasure eboris. añ. ℥. s. aq'. plu
ꝯ. s. Sir' ꝯ q'rtanā nochā. Rx. scolopendie adyātos capilli veneris
hbe. iohis satiue serpilli rad'. pet. z feni. añ. ʒ. s. s'u. men. q'tuor
semiū frigor. añ. ℥. i. zuccī. lib. ij. Sir' ꝯ tianā. teco. rū. v at
ua cū opilōne splenis z epatis. Rx. oium sand'. ro. viol. rasure ebo
ris spody squinā añ. ℥. i. pruna. xij. scolopēdie. ʒ. ij. adyātos
pollicā epitī. hbe. viol. endiuie cicoree. añ. ʒ. i. Sir' ꝯ' syno
chā tesan. visroso. Rx. oium sand'. sumach. uenufar rasure eboris
viol. añ. ℥. ij. squinā. ℥. i. p'na. xij. spice. iiij. semiū frigor. añ. ℥.

·ſ· zucc̄· li· i· Sirup9 ꝯ̄ ĩpedimitã venã ꝛ vesice· ℞· ſcolopēdrie
ɱ· ij· adyātos· cetr̄'s pollicarĩ endiuie cycoree· an̄· ɱ· i· rad· fe
petro· brusca· an̄· ɱ· ſ· folij· amlij· sor· cĩam prē manipuli· iiij· se
frigꝫ· an̄· ʒ· i· leucopipis leucosp̄matis· ʒ· i· zucc̄· lib· iij· Sir9
ꝯ̄ eusfiasim epatis ꝛ splenis· ℞· iiij· rad· petro· fe· brusci· an̄·
ɱ· ſ· succi endiuie cycoree apij· an̄ lib· i· om̄ sand· rasure ebo
ris ciciri· cic̄· spice squināti an̄· ʒ· i· zucc̄· lib· ij· Sir9 ꝯ̄ distinctã
ꝛ lientiã· ℞· ro· ʒ· i· mirtilli sumach bbis an̄· ʒ· ſ· mirte viri
dis reste bouis· an̄· ɱ· ſ· zucc̄· lib· ſ· Et pōat̄ ĩfine puluis iste·
℞· thuris mast· mumie san· d· an̄· ʒ· i· lapis ematistis ʒ· i· ꝛ ſ·
8 Sir9 ꝯ̄ frigidã distēpanciã epatis ꝛ stōchi· ℞· rad· raphani pet·
an̄· femicli apij· yrigi ysopi liqr̄· an̄· ɱ· ſ· fiarũ ficap· ꝫꝫ· an̄
ʒ· ſ· viol· ʒ· i· zucc̄· lib· i· Sirup9 ꝯ̄· uliciam ꝛ san· corruptũ· ℞·
tipsi· epi· sene viol· cua· ʒ· i· cuscute· ro· ʒ· iij· cc· ʒ· iij· flor bora
gis· ʒ· ſ· liqr̄ dactiloꝝ an̄· ʒ· i· succi borag· viol· an̄· ʒ· i· zucc̄· li· i·
8 Sirup9 ĩ tacius ꝛ pacitis· ℞· scolop· adyantos polliciti ceterac· ca
pilli ve· an̄· ɱ· ſ· rad feni· pet· an̄· cĩam prē· ɱ· iiij· semina frigꝫ
an̄· ʒ· ij· viol· ʒ· iiij· om̄ sand· an̄· ʒ· i· ꝛ ſ· zucc̄· l· i· Sirup9
ꝯ̄· cor· venũ· ꝛ sitate sto ꝛ mistrua puocat· ℞· radices hbaꝝ cali
daꝝ· s· apij· feni· pet· leuistici an̄· ɱ· iij· se feni pet· an̄· carui·
siluistris· an̄· ʒ· ſ· iiij· sem̄ frigꝫ ʒ· ij· cicoree· mulij· sor· hbaꝝ frigꝫ
an̄· ɱ· ij· folioꝝ sambuci lib· ſ· pollicti· ʒ· ij· ꝛ ſ· viol· ʒ· ij· ar
the· ɱ· i· rubee· maioris· ɱ· ſ· asari· ʒ· ij· zucc̄· lib· iij· Sir9
ꝯ̄· guttã ro· ꝛ salsũ fla· ℞· se· pet· apij· hbaꝝ frigidaꝝ lingue
ceruine pollicti adyādos epatice ꝛ siē due ptes· rad· ꝛ tcia hbaꝝ
enule campane lappacij acuti· ɱ· ij· succi fumi terre succi bora
gis an̄· ʒ· iiij· coquãt̄ ĩ duab9 ptib9 aq̄ ꝛ tcia sit aceti usqꝫ ad co
sumpcõem aq̄ colet̄· colate addãt̄ due ptes zucc̄ ꝛ tcia mell·
despūati ꝛ tūc apponat̄ zuccā ꝛ coquãt̄ usqꝫ ad pfectam syrupa
coctũ· i· decoctione sic bibat̄ cũ aq̄ tepida· mane ꝛ sero gargarizet̄·
In singlis noctib9 fiat lauacio cũ aq̄ decoctiois malue bismalue·
viol· ꝛ ebuli stuphet̄ post tm̄ diem cũ succo fum̄ tre addito succo
lappacij ꝛ feni· In exitu astupha· exhibeat̄ tyriaca ꝛ aurea alex·
cũ vino decoq̄ fuit tre ur fenicli· Pulvis de ferrugie q° utitũ in
fine pūdij ꝛ p̄ pu° appetitũ excitat cibũ digit ſtō° calefacit· vento
sitate dissoluit frigidos ꝛ g'ssos hũores a stōcho ꝛ itestinis expel
lit fluxũ emorroydaꝝ strigit colorē plūbeũ aufft ꝛ bonũ reparat
sāguinē clarificat· ℞ an̄· ʒ· ij· cardamoi feni· ꝫꝫ· an̄· ʒ· i· nardi
croci orient· basilicã· carui apij pet· an̄· ʒ· ſ· de ferrugie ad pond9
om̄ qui ita ppa feriugo lucida ꝛ ponderosa eligat̄ ꝛ terat̄ dei
delauet̄ tam diu q aq̄ clara exea post siccet̄· Deinde ĩ vio· al

coq̄tur t̄ ur q̄t ad vini ꝯsumpcionē ut nuiget' eius acuitas post h'
ad solem siccet' ⁊ tūc sb tilliīnē terat' ⁊ cribellet' ꝑ pānū lineū s'uale ⁊
sic vtat' Sir͡' ꝯ dissuriā ⁊ stranguriam · ꝝ · rad · feni · petro · apii · u'sa
spagi · saxifrage pentaf' · lappacii acuti · aū · ʒ · i · rad · urtice · rapha
ni q'rtam ꝑtem · ʒ · ß · semī feni petro · saxifrage q'tuor se · frig aū ·
ʒ · i · zucce · li · ii · Sir͡' ad raucedinē ⁊ siccitatē t'chee arterie · ꝝ · fic'
x · dactilor · vi · gumi arab · drag · aū · ʒ · i · liquiricii ⁊ succi eius
aū · ʒ · i · ꝑꝑ · al · vior · aū · ʒ · ß · zucce lib · ii · Sir͡' ad pect' · ꝝ · ysso
pi · leuistici · satureye enule · aū · ʒ · i · rad · liq'r · ⁊ succi eius aū · ʒ · ß ·
ordei excorticati lib · ß · q'ssant' ⁊ tūc coq̄nt' · ī aq · colent' colatē ad
dat' lib · i · zucce · Itē frequēt' accipiat de pillulis q's sb lingua te
neat ⁊ inungat pectus butyro Sir͡' ad cap' reumaticū ⁊ ad pect'
ꝝ succi liq'r · ⁊ rad · eidem aū · ʒ · iii · gumi arab dragag · al · aū ·
ʒ · ß · dactilor · vi · ficus enule recentis aū · ʒ · ii · ysopi leuistici · aū
q'rtam ꝑtē · ʒ · ꝑꝑ · al · ʒ · i · zucce lib · ii · dragagāti li · i · Sirup'
ꝯ opilacōm splenis ⁊ epatis · ꝝ pet · feni · apii · lappacii acuti scolo
pend'e endiuie epitē storac · politri adyantos corticē mediane
ulmi geneste ꝑtafilon · salias camedr's aū · ʒ · ß · corticē radicis
ebuli inte sambuci absinthii · aū · ʒ · ß · iiii' se frig · vior · portul'
scariol · aū · ʒ · i · sandal · al ⁊ ru · aū · ʒ · i · spodii · mastic · acori · se
lactuce aū · ʒ · ß · cī · ʒ · i · q'ssanda q'ssent' ⁊ puluizanda puluize
t' ⁊ decoq̄nt' ī aqua ⁊ addat' par aceti ⁊ syrupet' cū lib · v · zucce ·
Sir͡' ꝯ calidam tussim ⁊ siccā · ꝝ · liq'ricii ⁊ succi eiusdē dragag · ⁊ gūi
arab · se · malue ubis ⁊ se · boraginis · se · atomor · vo · sandal · aū ·
ʒ · i · decoq̄nt' ī vii · ꝑtib' aceti fiat sirup' cū lib · i · zucce · Sir͡'
ꝯ retēcionē mēstruor · ꝝ · rad · feni · petro apii lappacii acuti · tapsi
bar · garioff · arthe · absin · enule tytorec bruscī · aū · ʒ · i · gēcia
ne fumi terre · ʒ · i · sene · vior · aū · ʒ · ii · decoq̄nt' ī vi · ꝑtes aceti
⁊ vi · aq ⁊ syrupet' · cū lib · i · zucce · Sir͡' ꝯ ipetiginē ex co · ru · ꝝ ·
scolop · ʒ · i · adyātos politri endiuie cetrac · rad petro · feni · apii ·
ʒ · ß · vior · prunor mirab · keb · aū · ʒ · ß · zucce · li · i · Sir͡' ꝯ dor
uenū ⁊ strangurīā · ꝝ · folior apii · aū · pet · aū · ʒ · iii · brunete
mille foliū rad · pet · lappacii acuti · aū · ʒ · i · yrigis · ʒ · i · saxifge
urtice grece · aū · ʒ · i · ꝯinate lingue auis se feni · milii sol · aū ʒ · i ·
spice nardi · ʒ · ii · cassielig · cinamomi · ʒ · i · scolop · ʒ · i · iiii' se · frig
aū · ʒ · ii · ligni tamarisci · ʒ · iiii · zucce · lib · iiii · Sirup' ꝯ passio
nem stomachi · vn̄ ꝯtīgit scotomia u'tigo ⁊ emigrancea palisis · ꝝ · sal
uie sanamūde · ꝑmule veris kaledule veris · lauendule filipēdu
le ꝯsolidū maioris centū g'na radicis peonie folior eodē · nastur
cii domestici Sirup' ꝯ · q'rtanam nochā ⁊ ad mūdificacōm san
guis ⁊ opilacōm splenis ⁊ epatis · ꝝ · florū boraginis · ʒ · ii · vior ·

No(ta) de sirupo ꝯ raucedinē

opil(acio) splenis et epatis

No(ta) ꝯ calidam tussim

menstrui

Nota punct

scīnā āā· ʒ· iij· cā· ʒ· i· scolop· adyantos· epitī· capilli ve· radix·
feni· pet· āā· ɱ· i· ꝛ iusq̄ se· florꝫ thī epi· gamādree· āā· ʒ· ſ· omā
sandalꝫ· spico nardi· āā· ʒ· ſ· zuccē· lib· iij· Sirup̄ ꝯ̄ ttianā cū
calefcōne epatis· ℞· ħbarꝫ frigidarꝫ· iusq̄· cycoree āā· ɱ· i· rad· feni·
pet· āā· ɱ· ſ· se· florꝫ āā· ʒ· ij· se· lactuce· ʒ· i· scar· ʒ· i· ari ʒ· ſ· pi
norꝫ· ʒ· i· spice ʒ· ſ· galange· ʒ· ij· zuccē· lib· i· ꝛ ſ· Sirꝰ ꝯ̄ fluxū
vētris ꝛ extenuacōm ꝛ tumorē gēnuū ꝛ alcius utib· ℞· ro· omniū
sand· ʒ· i· sumach· mirab· kbis· ana· ʒ· i· ꝛ ſ· zuccē lib· i· vtat
zuccā ale· Sirup̄ vales ī digōni ꝛ opilōni epatis ꝛ dolori de frigi
℞· absin· raphani gēnis polip· qrtam ptē· ɱ· i· radic feni· pet· de
mestica ꝛ macedonica āā· qrtam ptē· ɱ· i· calamiti· recētis origani
ɱ· ſ· zuccē· li· ij· Sirupꝰ ꝯ̄ ydropisim ꝛ opilōne splenis ꝛ epatis
℞· ħbarꝫ frigidarꝫ āā· ɱ· i· iusq̄ se· florꝫ· āā· ʒ· ij· rad· apij· petro·
spagi brusci· āā· ɱ· ſ· se endiuie tamarīdorꝫ ꝛ āā· āā· ʒ· ij· polip·
ʒ· i· agarici sene cuscute thī· āā· ʒ· i· ebich· ʒ· ſ· viol· ʒ· ij· pruno
ꝝ da· āā· lib· ſ· corticē tamar· ʒ· iij· foliorꝫ sambuci lib· ſ· deligno
tamarisci· li· ij· reub· ʒ· iij· zuccē· li· iij· Sirꝰ vales empitis ꝛ
emotoycas ꝛ ptisicis· ℞· dragaāti al· gumi· arab· viol· prunorꝫ sic
a liqr· carniū dactilorꝫ ficuū leuistici recentis āā· ʒ· i· rad· liqr·
ʒ· ij· adyāthos scolope· thī· epi· politi enule yrigorꝫ· āā· ɱ· ſ· iu
uiarꝫ passarꝫ· se· atomorꝫ· se· malue bombacis· āā· ʒ· ij· zuccē· lib·
vna· vtat· mane ꝛ sero· Sirupꝰ ꝯ̄ mala mortuū· ℞· prunorꝫ· xx·
uue· pas· xi· cassie f· tamarīd· āā· ʒ· ſ· omī· mirab· ʒ· i· absinth·
thī epi· cuscute· liqr· flor· bor· āā· maratr petro· āā· ʒ· i· ꝛ ſ· viol·
polip· āā· ʒ· i· zuccē· li· i· siccā fiū tre ꝙ sufficiat absinth· borag·
āā· lib· i· Sirupꝰ īcitatis se· laxatꝰ· ꝛ ī calidis apatibꝫ ꝛ ferui
dis ꝛ ī vera terciana· ℞· viol· prunorꝫ capill ve· mane uberis ʒ·
iij· mirabol ci· keblorꝫ āā· ʒ· i· omīa simul tere· ī funde ī aqm̄
calidā pnocte mane fac bullire ad mediū ꝛ bn̄ cola ꝑ pannum
ꝛ fac syrupū cū lib· i· zuccē· ꝛ albugine oui ut doceaturꝰ supꝰ
ꝛ dab· ʒ· i· v· ij· cū aq̄· ca· Sirꝰ laxatꝰ ī q̄ca· ℞· polip· ʒ· iij· ebich
esule agarici ʒ· iij· bizāac ʒ· iij· caul· n̄ tūsplantati sucti mol· āā·
ʒ· i· omīa redacta ī puluerē pnocte ī aq̄· ca· iaceant mane fac
bullire ad mediū ꝛ cola· ꝑ pannū ꝛ pōas zuccm̄ ꝛ ad ignē coq̄s
si uis scire qn̄ coctū ē pone coclear ī sirupo· ꝛ exhe si spissꝰ sit
coctū est· ꝛ da· cū aq̄· calida· ante horā accessionis Sirꝰ laxatꝰ
ꝯ̄ q̄rtanam· ℞· sene· thī· epi· eupatoriī· scolop· corticē· tamarisci·
āā· ʒ· i· lap lazuli ʒ· i· tere omīa fac bullire ad mediū ꝛ fac
syrupū ut dictū ē· dab ī mane ꝛ sero dign· ꝛ ūr· Sirupꝰ ꝯ̄ du
riciem splenis ꝛ epatis firq̄t· dol· yppode ꝛ vētositate sto curat
℞· scolopēdie epitī· corticis tamarin· sene cappar· āā· ʒ· ij· a

Vomitum provocans

aristologie longe, iacee, absinthii, costi, mastic., squinanti, pollic., spice
nardi pontice, apii, cassiaf., ana ℥ i, garf., lap. lazuli, ana ʒ i, omnia in pul-
verem redige et liga in panno et fac syrupum cum zucc. In hor. aq. vel cum succo fol.
cappar. appone, ut dictum est s. Sirupus diuret. valens contra lapid. perfecte pur-
gat renes et vesicam a grossis humoribus. Rx. radicis saxifrage, apii, pe-
tro. macedonici, spargi, feni., omnium rad. et semi. ana ℥ ii, ana levistici,
se. aneti, amomi, lapidis lincis, agarici, sticados, cicade, san. hyricum
sub doctrina Alex. ana ℥ una, foli., cinamo., spice nardi, ana ʒ v, rad.
et herbe bulliat ad perfectionem decoctionis, cola, adde pul. supra panno
ligatam cum lib. iiii zucc., illius colat. da ℥ ii in sero cum aq. calida.
Sirupus ad vomitum provocandum. Rx. capsie elli. al., asari ʒ ii, cata-
putie, castanee ypoquistidos, cinnamomi, croci orientalis, se. rape, ana rad.
ʒ i, redige omnia in pulverem et liga in panno raro ut predictum est, da in ma-
ne et sero ℥ ii in aqua ca. Sirupus restaurans peritos et debiles
consumptos capud confortat. Rx. ro. liquir., se. malue, se. atornor, se. bor-
bonacis, portulace, scar., lactuc., citruli, melon., cucumi., cuc., ana ʒ vi,
sand. al. et ru., dragagant., succi liquir. ana ʒ i, ceub., ligni aloes, spo-
dii ana ʒ v, camph. ʒ i, fac bullire totum in aq. et sic contra colentur
et colatam pone zuccaram. Et si tu vis facere sirup., supra pulverem
liga in panno facias bullire usque ad perfectam sirupi decoctionem, da-
bis cum aq. frigida omni hora. Sirupus acetosus calidis competens
febribus, desiccat r. co., constipacionem veris aperit. Rx. radice feni., petro.,
apii, et semen eorum ana ʒ v, spice squinanti ana ʒ vi, omnia ista in
v lib. aceti et lib. quatuor aq. dulcis biduo maneant et post lento
igne coquantur ad medium et per saccum gutatim colentur, sed hunc decoctioni
adde scar., lact. mundate, flor. ro. ana ʒ v et simul cum predictis ut
predictum est fiat. Item ad ignem cum zucc. eiusdem ponderis et plus sufficit
vel decoquantur. ¶ Si vis ut iste syrupus fiat acetosus vice aq. dulcis
pone aquam cucumeris vel melon. vel aquam granorum acetosorum vel omnium vel
unum eorundem et appone se. citruli, melon., cucu., cuc. ʒ iii, dyagagant.
pulverizati in panno lineo ligabis et si fiant bullientibus pone calidor
et putridos humores a pectore et ab epate et stomacho precelit. Sirupus alius
acetosus simplex. Rx. aceti li. ii, zucc. li. i, fiat sirupus ut dixi.
Sirupus rosaceus. Rx. flor. rosar. semi. frondium capud ana lib. s., aq. lib.
iii vel plus, die ac nocte in illa aq. remaneat et postea colatur et ponatur
ad lentum ignem et dimitte parum bullire cum lib. iiii zucc., postea acc.
ova et in pone albumina in aliquo vase in aq. frigida et impone cum
spuma fiat cum cassia pone intus parum bulliendo donec coquatur. Si
vis magis facere constrictivum appone aquam plu. et alia constrictiva. Si laxa-
tivum laxativa. Sirupus violarum expertus pleureticis et calidam tussim et
siccam, in principio ethicorum febrium. Rx. vior. ℥ i, dragagant. al. granorum.

malorum liq. 7 succi eiusdem. gum arab. ana ʒ. i. uuarum passarum. fiani sic
carum. carnium dactilorum. ana ʒ. iii. ciceorum mundatorum. ana ʒ. iii. stor. cala
mita ʒ. s. psilii. al. ʒ. iiii. penidiorum ʒ. vi. zucc. li. ii. sumatur ma
ne 7 sero cum aq. decoctionis liquiricie uel cum tepida. Sirupus dyaglo
contra opilationem epatis 7 stomachi. R. succi. liq. apii feni. scar. granorum ace
tosorum 7 dulcium ana ʒ. iiii. zucc. lib. i. Sirupus contra calefactionem epatis diu
turnam 7 opilationem splenis. R. succi cycoree lib. i. morelle lib. i. succi
apii. li. i. Sirupus ualens ydropico. R. succi consolide maioris 7 mino
ris utriusque lacce ana lib. s. se. nasturcii. pilorum alborum leporis com
bustorum. Sirupus de absinthio sic fit. bulliat absinthium in aq. 7 cole
tur colature addatur zucca 7 siruper. uirtus istius sirupi tam a calido quam
a frigido humore stomachum mundificat opilationem splenis 7 epatis aperit. lum
bricos 7 ascarides interficit. Item sic potest fieri teratur absinthium 7 cum uino
distemperetur pasta ad demelle ad misceatur 7 post clarificetur. Item impleatur
uas absinthii usque ad medium 7 infundatur uinum 7 herbis uinum de
absinthio. Item extrahatur succus absinthii 7 distemperetur cum uino 7 apponatur
mel. 7 post clarificetur. Item de foliis saxifrage fiat aq. ut sirupus
sicut de absinthio et iste sirupus potatus frangit lapidem in renibus uel ui
sica. quamuis sit inueteratus 7 confirmatus. Sirupus de calamento sic fit
accipe flores 7 folia 7 summitates calamenti conterantur 7 coquantur in aq.
7 colentur 7 colature ad misceatur. iiii. partes zucc. 7 syruper. uirtus istius
sirupi est uentositatem expellere 7 frigidos hu. dissoluere. 7 intestina purgare. opilationem
splenis 7 epatis specialiter aperire. unde consistit in uiatico dyacalamenti mistur
imperat. Sirupus de prassio duplex est simplex 7 compositus. Simplex sic fit
R. summitates prassii m. ii. conterantur coquantur colentur. colature addantur. iiii.
partes zucc. 7 siruper. Compositus sic fit. acc. summitates prassii. m. i. ysso
pi. sat. ana m. s. radicis enule liq. ana iiii. ptc. m. uinum punicarum
tostanarum uuarum passarum. ana ʒ. i. conterantur 7 coquantur in mulsa. Item facta
decoctione colentur 7 colature addantur. iiii. partes mellis despumati uuber 7
siruper. utriusque sirupi uirtus est opilationem splenis 7 epatis aperire. uen
tositatem minuit stomachi 7 intestinorum consumit opilationem spiritualium asmaticis
spem reduncia soluerit. Sirupus contra humiditatem salsi fleumatis. R. enu
le. scapa. thi. epi. fum. ter. borag. sticados. arem. endiuie stor. scolop.
ypericon. pollipodii. ana ʒ. i. sene cuscute. ana ʒ. i. mell. q. s. mirab. cit.
ʒ. i. cassiafist. ʒ. i. 7 s. manne ʒ. iii. hec ponantur post decoctionem.

Emplastrum contra glandulas 7 apostemata 7 inflationem testiculorum in equali
commixtione uini 7 aq. excoquantur. lini semen post trociscati cum sepo
malaxatum 7 fabe coquantur usque ad spissitudinem 7 bene in corpore
7 fiat emplastrum. Emplastrum contra calefactionem epatis. R. ro. uiol. omnium sandalorum
nenuf. rasure eboris. ana ʒ. i. ista subtilissime trociszata in equali pondere
farine ordei ad misceantur 7 tunc ad misceatur cum succo solatri 7 aceto.

al. ꝛ cappo. par. de absint. ꝛ fiat emplm̄ Empl̄m valens contra duritiam
epatis. ℞. cim̄i sand. ro. viol. venuſt. ʒ. ij. ſtilliſſe frontata. diste
pens tritū ſucco morello ſpume ꝛ aceto ꝛ ponat alphita. Empl̄m contra
apostemata ſanguineū vel coleticū de mitell. ouoꝛ mica panis oleo ꝛ melle.
Empl̄m confectorum ꝛ confortatiū stomachi. ℞. thuris. masticis an̄. ʒ. i. boli
armenici ʒ. ſ. dragagā. ʒ. ij. ſicca mte. ʒ. iiij. Empl̄m ad inducendū
ſopitū ex ſpeculatiō rotūtis. ℞. de ſpū. al. ꝛ mg. lactu. porcil. ꝛ iuſcha
mi an̄. ʒ. ſ. conficē cū ſuc. viol. ꝛ cū olō Empl̄m contra pleſim ꝛ piplemmos
ut apata maturāda. ℞. rad. aloes altee li. i. farine ordei. ſemī lini.
fenug. lib. ſ. adipis anſis ꝛ galline ficus contuſas ꝛ frixas ī oleo viol.
vel ro. vel buciro. inde fiat cathaplaſma. Empl̄m ad lubricos ꝛ ad ſclirosi
epatis ꝛ splenis. ℞. pſicarie ectamcee fell. taurini aloe epatici mel
lis q̄ ſuffiat Empl̄m ad idē. ℞. amoniaci. galbani opopanacis an̄.
ʒ. i. tempent cū aceto fortiſſiō p vnā noctē deinde par bulliat donc
reſoluatur ꝛ ponatur ī mortario poſtea. pul. fais de coſto leuiſtico absin.
an̄. ʒ. iij. pul. de ſemīe fenugrē. ꝛ ſeīe lini de utroqz. ʒ. iij. ꝛ ſimꝭ īcorpen
tur cū aliq̄ massa de ſtercore colūbino ꝛ caprino ꝛ illa pte conculca dyaltea
ꝛ de absinthio viridi. ꝛ cū pdcīs conmiſceantur ſic ut vnū corpꝰ fiant in
modū vnguēti ꝛ manꝰ ī vnctis oleo ſabucino ꝛ laurino bn̄ malaxa
tur. ſtō tn̄ q̄ ī aceto bulliat Empl̄m ad apā maturād. ℞. lini lib. i.
coq̄ ita q̄ ſba tota reſoluatur cū q° ponatur. m. i. folioꝛ malue ꝛ capilli
lib. ſ. adipis porcini malaxati ꝛ ſimꝭ bulliat Empl̄m contra conſtau
ram ꝛ nouā rupturā. ℞. de. nastꝛ. ʒ. ſ. de per. domeſtici ꝛ agreſtis
an̄. ʒ. iij. piloꝛ leporis albi ſb uetre. uſtoꝛ. ʒ. iij. bullita ī aq̄. exten
dantur ꝛ ſemīa ī teg. frigida ſpgantur. Balneū ad idē ℞. Jatee. al. ꝛ
mg. ꝛ utriusqz conſolide meū plantaginis Empl̄m ad idē. ℞. conſolid. vt
uſqz Jatee. lib. ſ. ſeīs nastꝛ piloꝛ alboꝛ leporis picis. reyſine picis
nigre. an̄. ʒ. iij. ſand. rub. ʒ. i. ꝛ ſ. pulu̇is thꝭ ꝛ gū arabici. mastic
an̄. ʒ. i. cū cera fac bullire ꝛ cū pice ſere. uſqz ad conſumpcōm depone
abigne ꝛ ad pul. gū arab. mastic. oliban. pone diligēt ī corpent ꝛ co q̄
dui ad emp. Empl̄m ad apata rupturas ꝛ conſtauras. ℞. absinthij
q̄tā p tē. m. i. dactiloꝛ ficuū vuaꝛ paſſaꝛ fenugrā an̄. ʒ. v. ar
pora q̄ ſuffiat Empl̄m contra rupturā. ℞. ficuū aloes maſtias. boli
colophonie litargiri. an̄. ʒ. ſ. viſci quercini. an̄. ʒ. ſ. vtriusqz aris
tol. mirre thur. terbentine galle. ro. gū. ara. ind. conſolide maioris
bdelli ſarcocolle. an̄. ʒ. ij. Empl̄m contra rupturā neruī ꝛ cū tumore ꝛ
dolore nimio. ℞. mell. li. i. pic̄ nauar. ʒ. i. ꝛ ſ. cimini. ʒ. i. fabar
fractaꝛ. ʒ. i. ꝛ tepidū pone ſr locū paciēte Itē ad idē ꝛ pmo
ad mitigād dolorē ꝛ phibicōm conſolidacōis uulneris acc. olm̄ co ꝛ te
pid cū bombace ut ſtupa ſr pone Itē aliud acc. pul. euforb. ꝛ
cū oleo q̄ ī corpa ꝛ ſr pone Itē ad idē. ℞. furfur vinū ꝛ olm̄

post sedacōm doloris uł tumoris uł ambo clarget uulnꝰ ⁊ appat̃ te
bentina euforbiū. si aut delicatus sit ⁊ nō paciat maiorē elargacōꝫ
vulnis appomt pinguēto ⁊ ꝑ emplo .i. d. acē. calc. vi. ⁊ laua cū aq̄ mari
na ł cū aq̄ salsa ⁊ cū illa aq̄ misce olm̄ ⁊ bōbace uł stupa uł ad huꝰ
uulni sꝰ pone. postq̄ ad admūdificacōm uulnis appō. ꝑdictū emplm
de tēbētina ⁊ euforbio ⁊ cere dꝫ appoi. Emplm ꝯ vomitū. ℞. chis
mastias an̄. s. cū al. oui. ⁊ fac emplm. sꝰ os stōchi pone. Emplm
ꝯ iflacōm brachy ex minucōe ⁊ tumore q̄ vocat i gallico racle et
spasm̄. ℞. sulphis fecis vini cimini ista ꝯmisceat. sꝫ tn̄ mīꝰ appo
nat de cimino q̄ de alys. Empl̄m ꝯ iflonē ⁊ apata guttis ⁊ gulis
sit h̄ mō. ex mica panis ⁊ melle. sꝫ m̄. m. Jo. de sc̄o egidio magis
amabat. s. cū suco apy. post ītam appōne. ad maiorē dissolucōm
et iuui mag̃ cū scorce anseris. Emplm ad ruptarā puī. balneacō
pꝰ fiat diliget sꝰ vmbale ⁊ sꝰ ruptarā poē terebintinā cū sarcocolle
tempate. ⁊ liges umbeale strīte ne emplm moueat. Jaceat puer supꝰ
usqꝫ ad xij. dies uł plus sit eꝰ dieta tenuis si opꝰ fuit ⁊ liqda ⁊ di
gestibił. ⁊ i onū eꝰ albo patr̃. galla ⁊ ꝯ solida maior. ⁊ sucꝰ radias bsa
⁊ custodiat abuta. Emplm ꝯ torsionē vētr. ℞. baccaꝝ lauri cimini
auene farine. Emplm ꝯ torsionē itestinoꝝ. ℞. sicca mte ⁊ planta
ginis panis alli i aceto bis uł t i fusi. pulūs. Gar. cinamō. ℞. aue
ne mice panis ista coquāt i vino. Emplm ꝯ torsionē mulīs sinūt
anēs fux ini ⁊ sacellet sꝰ umbilicū ⁊ vꝰ sꝰ vmbale coqt. i aq̄. ⁊ pano lineo
ifuso i aq̄. ca. eodē vent̃ suppoīat. Emplm ꝯ morpheam rubeā. ℞.
radias affodilloꝝ. radias rubee maioris furfuris coci i aceto. Empm
ꝯ torsionē mulīs ex ventositate. acē. furfur. ⁊ sal ciminū ⁊ acetū ⁊
mel ex eis fiat emplm ⁊ tep. sꝰ ponat. Empm ad lubricos eiacēdos. ℞.
farine lupinoꝝ. aloe gith. abscīam foly ꝑsicoꝝ adde olm̄ ⁊ acetū
fel taurinū ꝯmisce ⁊ pone sꝰ pannū lineū ⁊ poē sꝰ stōchū. Emplm
ꝯ pleuresī. ℞. mel ⁊ sꝰ poē panno. pul. sꝰ asꝑgat post feñs nasturcy.
⁊ sic appone lact vetositatē expellit maciam digit. vn̄ n̄ dꝫ appoi
n cū m̄ fuit idigesta. sꝫ unge pꝰ cū dyaltea. Empm ad acutas fe.
℞. morelle barbe iouis lactuce folioꝝ uitis ⁊ claꝝ oui cū oleo ro. ł
uioł. simł ꝯmisce ⁊ sꝰ uētrē ⁊ i frōte pone. vꝫ ⁊ ꝯ calefcōm epatis.
Emplm ad dolꝰ stōchi siue renū siue lateꝝ. ℞. malue marruby
apy. mel. farinā ⁊ sal. ⁊ calm̄ sꝰ pone. narrat. D. de q̄da hñte cauta
iflata fec empm de fimo caballino ⁊ farina ordei ⁊ aceto ⁊ mirabi
lē hñit effcm̄. Ad scabiē acē ellm̄ al. ⁊ tere cum recēta adipe porci
don i corpet ad modū vnguēti deinde corpꝰ ad ignē vngat scabiē
⁊ pustulas. mirablr curat. Ad omē genꝰ scabiei accipe saginē re
cētem i maiori q̄ntitate de sepo arietino simł cōmisce. post sulphꝰ
uiuū puluizat ⁊ ad eꝰ maliciā reprimdam. poē puluerem cimini.

ꝯ vomitu

Contra inflationem

i magna q̄ntitate hec om̄ia cū spatula admisceāt̄ & agitāt̄ don̄ tal
bissimū colorē redigant̄. Et cū h̄ modo parāta fuīt̄ nulla scabies pot̄
ī ueniri & si iungat̄ qui sanet̄ postule repmi possit h̄ vnguēto. Ad
scabiem. R̄. radicē edē cū sale cere. & cū aceto coq̄ scabiē imanē i vnge
& veste tepido h̄ ter̄ diebꝰ fiat & lıbabit̄. Caddidē. R̄. sulphis viui. ap
pora & sicca lapham aluūs staphisagē piret̄ euforby. an̄. ß q̄ videt̄
ꝯpetēs tāt̄ i simul & de capꝰ iungat̄. Caddidē accipe sucū fim̄ tre.
aluūs scabiose an̄. m. i. & sucū q̄ehe & cū suco ꝯfiāc. pul. aluūs
tele staphi̇. aceto addito & postea sup pone. Unguentū ꝯ gutta m
ro ī ueteram. R̄. lappacı acuti. ℥. ij. q̄x̄ porane recētis ur uetis. ℥. ij.
colata & liq̄ta. ℥. ij. tere. al. ℥. i. argenti vi. Ungm̄ empitoꝛ. R̄. ol̄
viol̄. populeon. an̄. q̄ᷓ. s. ꝯficiant̄. & fiat vngm̄. Ungm̄ ꝯ ipetigi
nē & scabiem. R̄. yarı̨ cerusē litargiri aluūs deplumā camdı rute
gūı. ara. tartari puluerizēt̄. & distēperēt̄ cū olē viol̄. & appō parū
de camphora. Ungm̄ adrestrūm excalida cā. R̄. olı̄ viol̄. ro. po
puleon. sucı̄ fenı̄. sucı̄ radı̄ vngle cabal. butiri recētis medulle bo
uine olı̄ viol̄. an̄. ℥. i. liq̄fēs & colans addat̄. ce̊. al. ℥. i. illa liq̄facta
tollat̄ ab igē & ad misceat̄ pulus gūı̄. ara. dragagı̄. an̄. ℥. ij. Decorpet̄
vngat̄ pa. a forcella pectoris usq̄ ad collū nullo m̄ tangat̄ os sto.
vngm̄ ip̄ sui lesionē. cū vsū h̄ꝰ vngı̄ ꝓcedat vsꝰ h̄ꝰ decoctōı̄ sue
ca liq̄. flor̄ boragis dachilo gūı̄. ara. d̄ragagı̄. Ungm̄ ꝯ ipetigın̄s
& pruriginē & scabiem. R̄. litargirū. ℥. i. & s. plūbi usti. ℥. s. thꝰs
℥. i. & s. blacte. bizā. ℥. vi. q̄x̄. ℥. i. picis liq̄de. ℥. iij. argenti vıuı. ℥.
s. Unguentū ad fistulas & cancrū. R̄. mellis crudı. li. i. farine fr̄
menti lib. s. olı̄ lencıscı̄ ℥. iij. sarge̅ne. ℥. i. Ungm̄ ad morphea. R̄.
vnguētı̄ fuscı̄ citrı̄. vnguētı̄ ad salsū fleu̅. an̄. ℥. iij. misceat̄ aciar̄
cē. ℥. ij. vtriusq̄ sulphis utriusq̄ arrip̄. subtılissīe puluizatoꝝ staphi
sagē utriusq̄ elli an̄. ℥. i. Ungm̄ ad pallıacōm ītroꝝ. R̄. vngı̄ al. a
tūı ad salsū flā an̄. q̄ᷓ. i. acuant̄. cū subti pulue reubarbari sarco
colle. an̄. ℥. iij. aloes. ℥. ij. coralli al. mast. an̄. ℥. ij. fiat vngm̄. Un
guentū ad palisim sciaticā artheticam. R̄. sicci brome capsı̄ bar
basti ꝯsolıde maioris enule. yarı̨ h̄ba. palisis pul. castoꝛ. ℥. ij. eufoꝛ
elli al. & nı. staphisagē. an̄. ℥. ij. pinguedis ursine uulpine lupie
q̄ suffıciat. Unguentū ꝯ pustulas i facie ex co. ru. l̄ ex sang̅. ur ex
salso fleu̅te. R̄. sicci lacıute malue rubee scar. endiuie adpātos.
fenı̄ enule aq̄. ro. an̄. ℥. i. & s. bulliat sicca ı̄ olō viol̄. lib. s. ad leni
ignē usq̄ ad sucoꝝ ꝯsūpcionē postea apponat̄ pul. iste subtilissīe
tritorizatus. R̄. dragāti. al. gūı̄. ara. se. malue lactuce scar. an̄. ℥. i.
blacte bizan̄. spodij seria ꝯbusti. co. al. se. fenı̄. lappacı acuti an̄.
℥. ij. camphore. ℥. se. tere q̄ sufficiat. Unguentū ꝯ ipetiginē & sꝑigi
nem. de salso fleu̅te. R̄. argenti vi. ℥. ij. elli vi. al. & nı. an̄. ℥. iij. sta

phisage. anamo[m] an[a] ℥ s. tartari vini columbini yari. plumbi usti a
na ʒ s. conficiant[ur] cum axu[n]g[ia] por[ci] et cum succo fum[us] terre. et cum succo capsi barba
ti. lappacii acuti **Ungu[entu]m contra ruborem faciei cum pustulis et pruritu et contra
vomicam et viciam sic.** ℜ. succi plan[taginis] kalendule. an[a] ʒ iii. oli[i] ro[sati] ʒ
vi. cepi cervini ℥ vi. ceruline ℥ v et s. dragaganti. cere. an[a] ʒ iii. sa
ndra. boli. ar[meni]. amidi. an[a] ʒ ii. cere q[uo]d s[atis]. **Ung[uentu]m podagris artheticis** podagra
sciaticis et paraliticis. ℜ. lib. ii. pinguedinis vulpine liquefacte et colate ad
misceantur ℥ iii. olei laurini et apponantur ℥ s. cere al[be] ʒ ii. castor[ei] ℥
s. fiat ungu[entu]m. **Ung[uentu]m contra guttam rosaceam.** ℜ. axu[n]g[ie] veteris bene mundate
argenti vi[vi] ʒ ii. sulphuris ʒ iii. fellis porcini grossi et plena testa ovi
succi hedere terrestris quousque videm colorem accipiat loc[us] p[ri]us lavet[ur] cum vino al[bo]
et post desiccetur cum panno lineo et ungatur. **Ungu[entu]m contra infectionem lepro
rum.** ℜ. unguenti ad saltu[m] flav[i] i. q[uar]t[am]. ungu[enti] citrini lib. i. plumbi usti
℥ ii. litargi ℥ i. pul[veris] castorei ℥ i. fiat ungu[entu]m. **Ung[uentu]m contra fissuras la
biorum et foramina.** ℜ. litargiri ʒ ii. plumbi usti ℥ ii. fiat cum aceto et
oleo ungu[entu]m. **Ungu[entu]m ad mundificationem cutis.** ℜ. lupin[orum]. amidi fe
nugreci sem[inis] citrulli se[minis]. melon[is]. m[undati] costi fabarum fractarum lentis albu
gin[is] ova. pulverizentur et misceantur cum aq[ua] ro[sata] et al[bumine] ovi et par[um] aceti **Ung[uentu]m
ad faciem pruriginosam et elenginosam.** ℜ. unguenti ad saltu[m] flav[i] ʒ iii.
unguenti citrini lib. s. conficiantur et agitentur cum ʒ ii. pulveris sarcocolle et a
loes. **Unguentum contra fissuras in ano et pedum.** ℜ. litargiri plumbi usti
an[a] ℥. pulverizata triturentur et tunc apponatur una gutta olei et diu agi
tetur cum pistello. deinde. alia gutta. aceti et sic deinceps misceantur
donec fiat ungu[entu]m ad spissitudinem mellis **Ung[uentu]m contra reumata descendentia** [illegible]
ad thoracem et ad spinam. ℜ. succi celidon[ie]. plantag[inis]. an[a] ℥ i. oli[i] ro[sati] ℥
iii. cepi cervini sui salis ℥ i et s. cere al[be] ʒ iii. pul[veris] dragagi. gum[mi] arab[ici].
amidi liquiritie triturati an[a] ʒ ii. conficiantur cum succo in decoquendo pul
veres apponantur cum iam debet ab igne deponi **Ungu[entu]m contra maciam
et meliam.** ℜ. succi boraginis lib. s. pinguedinis galli anseris butiri
recentis et liquefiat an[a] omn[ium] ℥ i. ista cum succo decoquantur usque ad sic
ci consumptionem et tunc apponatur cere al[be] et usui reservetur **Ung[uentu]m ad pectus**
ℜ. oli[i] viol[arum]. aceti. an[a] ʒ ii. butiri recentis ℥ iii. pinguedinis galline
et anseris liquefiat an[a] ℥ s. **Ungu[entu]m mirabiliter curans vulnera sanat po
tenter et mundificat et carnem bonam generat.** ℜ. arnoglosse. consolide maio[ris].
salvia agrestis et domestica pimpinelle. ungule caballi. lingue bovis
quinquefolii. centauree succi istarum herbarum. an[a] lib. s. olei. cere al[be]. sepi
arietini. an[a] ʒ iiii. apii. ℥ i. thuris masticis an[a] ʒ. mellis ℥ iii.
Ung[uentu]m ad omnia ulcera. ℜ. Resine pinis cere sepi taurini. an[a] ℥
vi. liquefiant ad ignem et moveantur et misceantur bene movendo cum spa
tula et usui reserva **Ungu[entu]m contra paralisim.** ℜ. nepite primule veris
brusci kalendule sanic[ule]. bardane. ungule cabal[li]. pentafilon eupato

ꝛ ij· calamenti osmūde· ꝯsolide ma· ⁊ mi· ⁊ lingue auis· yrigis lauen
dule fabe lupino ē?ule origani foliorum edē· sē· gloss͛e· ubene pilo
selle byonie enule aristor. lō· yue camedreos· marruby· gar· lap
paci· acuti edē coquūtur ī vino fortissīō deinde colet͛ ⁊ colature ad
dant͛ hec gūme· ℞· armoniaci· asē· fe· galbani sapini· añ ʒ·
iij· colent͛ colatura herbarum ⁊ iterum colet͛ ⁊ admisceat͛· iij· ungl͛ ca
lida ⁊ olin̄ lētici· añ· lib· i· v͛ plus dyaltee lib· ſ· ⁊ tūc simul coqūn
tur donec supiora petet fundū ⁊ si fundat͛ gutta· s· marmor ⁊ spis
sec͛ deponat͛ ab igne ⁊ appoāt͛ pulvis iste· ℞ staphisage puret͛· añ·
ʒ· iij· camomille piperis nig͛· añ· ʒ· i· elli utriusqꝫ añ ʒ· ij· castor· ʒ·
iij· euforby· ʒ· iij· baccarum lauri· ʒ· i· ꝯz nō q· ax͛· recens dz poni ⁊
cere albe· lib· ſ· ad min͛ Ung͛ ꝯ pediclōs staphisage litargiri
calcis vi· auripigmenti elli utriusqꝫ synapis ·gypsi sic tartari bio
nie lupini añ· absinthij· laureole urticarie q· s· Ungm̄ ad sca
biem de salso fleūte ⁊ fixuras· ℞ succi malue· ippie pla· lanceo
late· absinthij· succi apy· añ· se· lini fenugrē· ax͛ por· q· s· Ung͛
ad idem· ℞ fum̄ tre hedē terestris celidonie duorum lappaceorum batiacel
le pilosselle savine morelle· herbe ro· viol· plan· panis cuculi gal
licti· absinthy· malue scabiose enule capane· añ· lib· i· axugia
porci q· s· pul· utriusqꝫ auripigm̄· utriusqꝫ sulphis utriusqꝫ elli· nit
ceruse mastiæ thuris usqꝫ ad siccorum ꝯsūpcōm bullire debet in
ax͛· lib· i· ⁊ tūc pul· appoāt͛· ſ· ʒ· i· v͛ min͛ ⁊ bn̄ ī corpent͛ pop͛ime
valꝫ ꝯ omnē scabiē Ungm̄ valens ꝯ omnē guttā ⁊ omnē sca
biem· ⁊ maxime ad palliacōm ī fectorum· ℞ butiri ī mayo fa liq͛
fiet· lib· v· ⁊ bn̄ spumet͛ ⁊ colet͛ addant͛· cere· ʒ· iij· cē· ʒ· i· liqfi
ant simul posten deponat͛ ⁊ refrigerat͛ ⁊ remanebit sic olin liq͛
dū clarum· Istud olin̄ valꝫ iterum pot fi· ⁊ poni ī loco oli ꝯ͛.
Ung͛· ad scabiem ⁊ morpheā ⁊ omnē depuracōm· ℞· nucleo
rum psicorum· li· i· thuris· ʒ· iij· argenti vi· q· s· Ungm̄ ꝯ scis
sionē palpebrarum ⁊ oculorum· ℞· cucurbite cortices radices lactuce añ·
ʒ· i· ippie cuperose vi· ʒ· ſ· ceruse· ʒ· ij· sarcocolle· aloes añ· ʒ· i
sepi hyrcini· ʒ· ij· ungl͛ acini· ʒ· ij· addat͛ de aloe ⁊ de melle de
spumato qd· s· Ung͛ ꝯ morpheā ru· spāle· ℞· succi celidonie
lappaci acuti fumi tre enule campane· scabiose adipis· argē
ti vivi exticti pulvis synap· q· s· Ungm̄ ꝯ malū mortuū qd
·p· docꝫ fi· ℞· vidis eris· ʒ· iij· ax͛· veteris· lib· iij· fiat ungm̄ Ead
idē forcius· ℞· succi celidonie lappaci acuti fum̄ tre marruby· al·
añ· lib· i· fell͛ taurini capiti ovium· añ· ʒ· iij· ut amplius· unct͛ ve
teris· lib· iij· vidis eris fiat ung͛ ungat͛ cū eo donec caro putrida
cadat Ungm̄ q· carnē sanat ⁊ repat novā ī quacūqꝫ loco corporis sic
℞· litargiri· ʒ· i· aceti ⁊ oli q· sufficiat ī corpent͛ paulatī ⁊ bn̄ mo

ucuto. p ix. dies. vngat̃ inde loc dolens. Confectio pomi ambre su
p9 plibate. Rx lapdani ʒ. s. storac cala. ʒ. i. lign aloes nuc. m. gar
an ʒ. ii. camph. musci an ʒ. i. ambr ʒ. iiii. 9ficiat sic. lapdanu re
soluat i aq calida pone i mortario et pister cu pistello calido. donec
sit bn resolutu tunc adde storac. cal. adulteru adde puluem pdca
ru spez et iunctis manibs cu oleo muscellino adde ambra et adulteru
adde caphora et muscu. Est & alr ē mod9 gnal faciendi vngm. — No. huc modu p hbis 9ficiendis p unguentis
de qibz cu hbis volueris sic ca. sic frig. sic. vl humida. quas nouis vale
ad tua cam. Pone hbas tuas i olla siue i cacabo. et post ipleat (olla illa) aq usq
ad sumu et postea coopiat pano lineo os olle et ligetr et sigilletr cum
argilla ne fum9 exeat et appo ig ad 9sumacoem aq. Itē ipleat aq — No. aliu modu
olla et itm bulliat. (s. ad 9sup...) fere sic p9 tcus tu hbis bn cu fam decoctone
post cu fortitudie expmatr. cu tota decoctoe i pano lineo forti suc
co illo utē i vnguentis faciedis. Si suare volueris 9fice cu cera et
resuet i pixide. Ruptoriu. Rx cantaridar ʒ. i. euforb ʒ. ii. tempa — No. Ruptoriu bonu
cu forti aceto et appoat. s. admodu empli. ubi sit pielo rupio.

Explicit tractatus qui dr pomi ambre.

Vngm marciatu valz magnu valz ad frigiditate et dor. capitis
et pectoris et stomchi. et ad scliruosim epatis et splenis adyly. dolorem
ad igne et ad solam iunctu statim soluerit paliticas. artheticas sciati
cas. nefreticas et podragicas pdest. et tumores repmit. et omes dolo
res pectr sanat et medet. Vngm arrogō valz ad dor. ex frigiditate
viri et mulieris tali ordio iunctu. Intesta oui. pmu liqfiat ad igne
deinde sup ungat testa calida et post sup paciente locu teneatr. Va
lz ad spasmu. et thetanu et ad dor. yly et renu artheticis et sciaticis
multu pdest. Vngm dyaltea facit eēpte ad dor. pectoris ex frigi
ditate et ad pleuresim p9 aliquantulu i testa oui calefcm ad igne
et sup pectus iunctu sanat omia loca i frigidata et desiccata cale
facit mollificat et humectat. Vngm agripa valz ydropic et oib9
tumoribs iquacunqz pte corpis. fiunt et ad renes idignatos iuctu
sup ventre laxat. Populeon vz ꝯ. dor. acute fe. mixtu cu oleo
viol. ut ro. et hys q dormire nequit iunctis tporibs et pulsib9 et
plantas pedu. hoc ide sr ep. iunctu calore fortr abstergit et si sup
umbilicu iunctu fuit sudore puocat. Vngm citrinu valz ad hoc
pulcra facie reddit lentigines de facie tollit. Negredine a sole
iducta destruit. pustulas salsas i q̄az pte corpe ortas mira
bilr aufert. Cicatrices i corpe subtiliat lepsi faciem si de eo iuga
tr multu iuuat. Vngm albu ꝯ. flā salsi ex q̄ pueit scabies
qm mirabilr delz ſr pustulas i facie ut alibi ulmitu miro

nus destruit. Unguentum fuscum valet ad omne vulnus. Plage vero vulneris positum
attrahit et attrahendo mundificat deinde sanat. Emplastrum apostolicum
emplastrum est diversarum collectionum herbarum. Apliatum vero positum proprie valet ad vulnera
data a casu et ceterisque partibus corporis fiunt. Ut quando dolor ex discussione in aliqua
parte parte. Vel autem vulnus fiunt aut si superpositum. et dolorem verum sive ponitur
attrahit et sagittam vel lanceam superpositum. Emplastrum ceroneum acerva quam
recipit proprie valet ad dolorem spatularum et pectoris ex frigiditate et si humor
frigidus illuc habuit discussum superpositum celeriter epatis mollificat.
valet quoque ydropisi desiccata cum epatis desiccata cum frigi durities superpositum me
tum confert et resistit. Emplastrum oxiraceum dicitur ab oxi greco vocabulo quod la
tine acetum interpretatur et acetum quia in eo intrat. valet proprie ad confracturam
ossium et ad ea membra que dolore aliquo affliguntur. apparata durita in quibuscumque parte
corporis fiunt remollit et dissolvit. unde antiqua cirurgia sua utitur in
fracturis ossium et cataractis attenuandis et tumoribus eo utebatur.

Medice cum ad egrum vocaberis adiutorium tuum sit in nomine domini
angelus qui comitatus est thobiam assit mentis et gressus corporis
comitetur. In initio tuo eundo suscitare qualiter est qui infirmus labo
ravit. Et qualiter egritudo ipsum invasit ut sinthomata in quirendo non statim
post de egritudine certificeris. Hoc autem sit necessarium. Quia visa urina et urina
et discreto pulsu licet autem per egritudinem non cognoveris et sinthomata et an
tiquis confidat in te tamquam in actore sue salutis. ad quod sinthomata sciendas. sum
mo opere laborandum est. Cum vero ad domum accesseris antequam ad ipsum infirmum
accedas. quere si confessus fuerit quod si non. aut sit statim confessus vel saltem
promittat se confiteri. Et hoc obmittendum non est. quia multe egritudines propter pec
cata eveniunt que lacrimis confessionis sordibus mundante a summo curante me
dico sicut in evangelio. vade et noli amplius peccare ne tibi aliud deterius contingat.
Ingrediendo autem ad infirmum. nec superbiens vultum nec cupidum pretendas affectum.
assurgentes et parentes et salutantes humili gestu resalutes. Quibus te
dentibus sedeas. Tandem ad infirmum conversus quomodo se habeat queras. Et bra
chium exhiberi exigeas. et que dicemus sunt necessaria ut omnibus tuis moribus
attrahas corpus (?) favorem. Et quia spiritus intra exitum mota sunt. Et infir
mus quoque ex tuo adventu delectatur vel quia iam avarus de pretio cogitat diversa.
Et ita tum ex culpa tua tum ex culpa infirmi impetuoso spiritus motu. exeunt
quia pro celeritate pulsum in brachio sinistro considerans. quia licet cor in dextra sufficientius
tum motus cordis. ex propinquitate facilius congregat in brachio sinistro. Et
attende ne super latus vel iaceat quia per compressionem impeditur motus spiritus. Neque
digitos habeat extensos in palmas. vel reductas in pugnum. Et tu
dextre manus appones digitos cum sinistra tua sustentans brachium
quia ex maiori tensibilitate et facilius discernes motus varios. et egri brachi
um tamquam debile tuo indiget munimento. et si brachium est plenum et

carnosum digitis multum comprimatur. vel in oculis approximes. Si galene
et extenuatum sit tamen satis insipientiae pulsum pareret. Et usque ad centesimam per
cussionem ad minus pulsus considerans et diversa pulsuum considerans genera. Et
astantes eclogam affectione verba tua grata suscipiant. Et demum pre
cipias urinam afferre. Et si pulsus mutationem ipsum egrotare significat. Ge
tamen egritudinis melius urina declarat. Et ergo egritudinem non solum
per urinam sed et per pulsum te cognoscere putabit. Cum autem urinam inspexeris
diu intendas colorem substantiam quantitatem. ex quorum diversitate diversa egritudinum
cognosces genera. sicut in tractatu urinarum docetur. Deinde ergo ab ore pro
tuo procedenti salutem promittas. Cum autem abeo recesseris domesticum ver
bum dicas ipsum multum laborare. Tunc enim si liberatus fuerit maioris mi
hi atque laudis eris. Si vero mortuus fuerit testabuntur te amici sui de
eo desperasse. Verum preterea moneo ne uxorem vel filiam vel ancillam respi
cias oculo cupido non fraus te decipiat mulieris. hec enim operis
medicine excecant animum et cooperantis diversam immutat et infirmo medi
cum efficiunt dampnosum et de te minus sperabunt. Sis igitur in sermone blandus
in operibus medicinalibus curiosus divino expectans auxilio iuvari. Cum
autem ad prandium te invitaverint non te optimum ingeras. nec invita primum
locum occupas. licet sacerdoti et medico soleat primus locus accubitus dari. Po
tum igitur aliquem non contempnas. nec cibos vituperes. nec fastidias quod forte
deinde et gentis rusticano pane milleaceo ventrem esurientem consuevas
vix saciari. Quod si feceris animus in te conquiescat. Cum enim ferculorum di
versitate vel varietate ventres fuerint occupata. perliques enim astrancam quem in
firmi statum requiras. Quod si feceris infirmus de te multum confidet. quum
videt quod non delicias vel delicta te ipsum oblivisci non posse. Cum
a prandio surrexeris et ad egrum intraveris te optime dicas fuisse ministratum
de quo infirmus valde delectatur quia ad hoc fiat valde sollicitus. Si vero te
postea sit cibandi infirmum ipsum cibabis. Tempus autem cibandi oportet ut eligas
scilicet in interpolatus quum sit in vera quiete. Ingeniamus quum tempus est talis quietis. qua
usque ad creticam declinationem. sine febre non veniret. Et in interpolatis ante
tempus accionis tanto tempore cibandi sunt vehemente actione talis in toto
sit digestus. aliter enim in duplici bello erit natura. cum escam importune ex
hibitam. non valebit digerere. nec hostem in infirmitatem poterit superare.
Si autem accessio febris incepit expecta donec accessio cessaverit et post
per duas horas vel ad minus per unam. Quia natura expedienti bello et
hostis insultu fatigata nullum horret cibo quem noluit impone. Sed tamquam
post triumphum de hoste quietem desiderant. Cibabis infirmum secundum tempore
anni et secundum varietates temporum et morborum et aliorum variet qualitas
et quantitas cibi. Nam ampliori cibo cibabis pacientem interpolatam quam co
tinuam et fortiori in quartana quum in interpolata ampliori in hyeme et vere minus
in estate et autumpno gravissime enim ferunt. Considerabis etates quia

Pomū

S
puos sepius vetiaes qm̄ sc̄ iuuenes | q̄2 i eis maior fit ꝯsūpcō ꝓ
liq̄ditatem hu̇oꝝ · et q̄2 ī diget̄ ad augm̄tū | sile · ei est vbi cottidie
fit ꝯsūptio cottidie ibi fiat deꝑdita restauracō | Senes paucio ri
abo vetiaes ꝓpt̄ caloris debilitate ⁊ vtutū ībecillitate | tam̄ fm̄
ei⁹ ꝯsuetudinē ut ī pl'ib3 | Quia si amplion ⁊ g̃ssiori ꝯsueuit ci
bo nō erit ī equalis exhibicō · s3 sorbili siue modica dieta vti
time · n · ne o3 venēs ꝯstipacōm siue fluxū · Quia si flux⁹ fuit a
g̃ssiori cibo ī capies ut piris coctanis sorbis mespil' · q2 g̃ssiae sua
opilabūt · Si nō ꝯstipacō fuit ī capies a sorbilib⁹ ⁊ lenienb⁹ | Dab's g̃
pria ⁊ aqm̄ decoctōnis p̄nor dama | g̃ssa q̄ grauitate sua eiei⁹ eiciat
Si nō meduit īt hec fiut̄ ab aliorib⁹ ⁊ liq̄diorib⁹ ī capies q2 satis vti
le e g̃ ⁊ pseruans amaiori nocumto | Si nō vet's effectū habuit · q̄a
est ibi supfluitatū emissio · nō solū nutritiua · s3 ⁊ virtuosa mb' alle
uiat | Dabis g̃ primia cocta ī aq̄ vgnata ut lac amigd' | q̄d sic fia
bis · amigdale enucleate ponat̄ ī aq̄ calida deīn̄ terat̄ forte ⁊ a
liq̄ntulū aq̄ frigide ponat̄ ⁊ omnia simul moueat̄ et ꝑ pausape
mudet̄ ⁊ colet̄ · Et inde siaente ꝓpinet̄ · Si nō ī olla decoq̄t̄ aliq̄ntu
lū cū mica panis ꝑfectius digit̄ qm̄ si crudū bibat̄ | postq̄ lac
amigd' · erit paūi aliq̄ntulū d3 dimitti ⁊ postea exsufflando ut
cū penna remoui vnctuositas q̄ ē ī suꝑficie quia fomitū caloris ē
hoc ⁊ feō ꝯsaes ꝓpinas ut ī q̄s gallia ē cocta ut aq̄ · ubi resolū
mica panis sꝑ ꝓpina | Itē dabis farinā ordei ⁊ faces ipam̄ sic · orde
um sit p̄mo bn̄ mundatū aq̄ frigida ī fusum aspsū sup' lapidē
fricabis ut extorticet̄ · deinde pistet̄ ī mortario ut ī t̄ molas ꝯterat̄
⁊ fac ut g̃ssiores ꝑtes optīe decoq̄nt̄ ⁊ ita cta fine decoctōis ad
de aliq̄ntulū lactis amigd' ⁊ postea offeras egrotanti · | Si nō ptisanā
volu'is illas ꝑtes grossiores ordei ī aqm̄ ī aq̄ decoq̄ ⁊ q' ī de exient
ptisana est qm̄ ei ī poai dabis | siue aq̄ vbi positus ē panis sū buccella
sū nō | Et nō q' abo exrite ūsodio n3 aqm̄ · dyuretica n3 stiupū ex
hibebis · q2 ista cogūt cibaria exire ī digesta ut digestionē retardat̄
sīt̄ · ē ꝑterea q' medic⁹ ī pn̄ · morbi cū digestiuis expedit obuiare
ꝑe · n · minister nē · mīn ī mitare d3 | sic · n · n̄ · ad faciendā estim ad
finū ꝑ redit de morbo vires morbi minorare laborat mīn alia pra
ua dispōne ⁊ qualitate altando ⁊ ipaz ꝑ mbra spgendo ut ꝑ tib⁹ al
tutū sepatis toto effectu debili expulsione qm̄ ītendit finali⁹ ce
lebre sic mediat ad expellenda nociua mīn s' d3 ꝑpare s' ī ꝑ pro · me
dicare o3 digesta mouē ⁊ n̄ cruda | Considata egritudinis cā variat̄
digestiua hu̇oꝝ · Nā si co · fuit cā egritudis dab' sir'm̄ acetosū si hu̇
frigid⁹ oximel · ⁊ cetera omnia sic dixi ī alio cap' q' ītitulat̄ · O medice
⁊ ī alio ⁊ tractatu q' ītitulat̄ · Cū dieta ⁊ mediana.

Pone lac amigdalaz separe

Pone separe farinā ordei.

Pone facere ptisanā ordei

nō dole

Audiuisti o3 digesta et non cruda mouere · nota

Incipit lib[er] de conferentibus ⁊ nocentibus

Confert cerebro fetida ut ignium oppressione cerebri ut in epi̅ mania
minori apoplia suffocacioe matris. Serenus aer. aloes thimus
sticados utrumq[ue] absinthium. utraq[ue] ellis agaricus colloq̃a se
me omnes nitrab[ilis]. soni delectabiles. ut soni uielle. muse
cubebe carpob[alsamum]. balsamum balsamita betonica maiorana fo
lia lauri abrotani squinanti amomum. mellix. Camo anetum. poliu[m] mon
tanum. calamentum ciminum ozimum/ moderatum vinum. ruta saluia. Castor sina
pis. mastix pietrum oi̅a aromatica. Omnes maiores gumme. Nux mus
cata mari ablutio extremitatum gaudium moderate vinum v[e]l bibere. Inebriari
semel v[e]l bis in m[en]se. Sompnus ⁊ vigilie utraq[ue] moderata palea cimini.

Nocet cerebro argentum vivum cerusa/ omne fetor cerebellum excepto cani
no ⁊ uulpino quia contra combustorum puluis defert in potum epilias/ fetida/ pli
ma legumina. Omnis crapula. ebrietas frequens/ cena nocturna.
⁊ si cerebrum fuit debile/ statim post cibum dormire/ aer turbidus sollicitudo
tristicia iracundia/ tarrta cultare capitis. Constrictio ventris/ copia piscium
omnis cibus multum flaccus. nimium frigus. nimius calor. lac caseus coagulum
⁊ ipleniq[ue] fructus oleaginosi ut amigdale nuces auellane pinee/ post
cibum accipere potiore indigesto. balneari post cibum nimis uigilare/ opium
⁊ omnia nartotica zizania/ ⁊ omnia in ebriantia si stomachus fuit frigi
dus/ herbe frigide comeste crude/ ⁊ fructus tales/ sompnus ⁊ uigilie utraq[ue]
immoderata laboriosus uomitus porri eruca. nastur[cium]. cepa.

Confert oclis cibus temperatus seruata hora tempestiua/ ⁊ quantitate
optima/ ut est caro pullorum. galline perdicum turturis edulus capo
ni animalis agni annualis porci/ ⁊ pauce assatur volatilium temperatorum/ pis
ces squamosi nec nimis magni nec minus parui. nec nimis pingues nec
nimis macri. mobiles/ duri/ parua nigra. pira. mediocra vina. antimo. ou
thuchia. vbena feniclm ruta aloes memitha. sinapis maiorana a
cetum. malorum granatorum. sepe tangere oclos aptos in aq[ue] frigida ⁊ ibi ali
quantulum aptos tenere/ omne fel animalium papue vincam terapina/ maxime vola
tilium/ inspicere viridia ⁊ uirentia/ sompnus moderatus/ frequens ablutio pedum
⁊ manuum/ preseruatio stomachi ex indigestione/ unde loca spaciosa ⁊ mon
tana linam quam obscuritatem maiorem

Nuit obest oclis puluis fletus fames. allia. lens. fluxus. vinum
venus. vigilare. venenus. aer immoderatus in frigiditate uel caliditate
omnis ebrietas omnis crapula omne legumen caules sal. lac caseus aceti
nimius usus porri. cepe. omnia stupefaciencia. opium semen. madragora ⁊
nimius usus lactuce. simul frigere visum ire. vna ⁊ papue nimis clara
presertim alba ⁊ rubea obest ⁊ magis inuenit. sed non tamen interim dormire statim
post cibum sompnus immoderatus intendere uisum in minus sbtilia tolli co
stricio quietere stomache dilacio. Inmoderate stomache scarificaciones in

[margin notes: Nota — Nota contra epilensiam]

i moderate basilicam.

Conferunt auribus vitare calorem et frigus utraque i moderata sordes sepe et leniter mundare. cum ligneo vel quod melius est cum aureo istrumento prudenter ne unquam ingrediatur aqua vel alius liquor. stillis potentie frigidus vel humidus. et maxime et si ingressus fuerit cito expellatur et oportet extrahatur. exigere cum fumigiis calidis et sic et si hoc non valet inunge in unctionibus calidis et sic. ut ex amigdaleo amaro oleo de nucleis persicorum cerasorum tintateo. et si non suffecerit mentite ultimo ferrugine observare et oportet ne ingrediantur alia et si ingressa fuerint abstrahantur viva vel saltem mortua et sic facias de lapillis et pulvere et aliis talibus nichil actu frigidum iniciatur nisi phisispila vel alio calido a parte actu calida confert

absque in moderancia preservare corpus ab omni crapula fastidio indigestione ab omnibus leguminibus unctuosis et precipue nocivum fuerit cerebro nutrimentis sompni dulces plerumque humiles alii alti et tamen sed magis mediocres per gargarismata capitis singulari evacuatione sive per nares sive per gargarismata borealis. confortat non vehementer frigida

Nocent auribus frequens usus balneorum precipue si inde turgatur et magis si cadat aqua et ibi diu moretur. auster pluvialis. aer intranquillus sompni terribiles stridulum asperi fortes nimis viam precipue si fiat repente ut tonitrua crapula repletio et precipue debili existente capite sopitum statim post epulam. maxime si humili capite dormiat et alia que ex predictis possunt colligi.

Conferunt dentibus levis abstersio bis vel ter in die intus et extra sine omni fatigatione gingive et sine eius abrasione. exsiccare quoque dentes et gingivas cum sale quod vel sale gemma utrobique costo ad magnitudinem et quod melius est ad rubedinem terantur subtilissime et ligentur in panno subtili raro. et si huic addatur allum sassi vel toris combustum et tum melius est. Similiter bis vel ter cottidie exsiccare dentes et gingivas intus et extra cum panno lineo mollissimo tincto in grana. maxime in rubeum colorem vel saltem panno blavo in qua fricatione fricentur dentes leviter et gingive cum fricentur mediantibus cortex nucis siccatus et tenuissima lamina rasilis valet ad eandem fricationem et exsiccationem gingivarum et dentium. Similiter folia ficus olive. Caveatis quoque pannis que per allaciam magis inveniuntur. Splen. et animalibus animalis masticatus et ad dentes fricatus maxime si fuerit assatus confert plurimum masticare aliquantum solida. sed raro prodest et aliud dentes fricare cum digito in melle intincto. similiter et emodica ...ce. sed ante fricationem antecedat bona desiccatio. Quoniam si gingive valde humide fuerint et sine calore valet ad eas desiccandas pulvis facta de ossibus dactilorum et ossibus mirabolanorum pulvis cornu cervi usti spongie uste pinnicas usti spice nardi foliorum lentisci agrestis. ante quam tamen hec fiant purgetur caput ut sto

ut utrumq; · Quod si humide fuerint gignunt · ut cum calore ut cum rube q
fiat crebra sanguinis effusione fleubotomet de cephalica scarificet
in tempore ut in supremo inter duas scapulas hijs non sufficientibus san
guis detrahatur de venis sub lingua ut frigidis ut de vena que est in sū
mitate nasi inter duas cartilagines quod fit ex siccet cum pul. ro. sic. ba
laustie san. d. boli. ar. emathitis · Quod si cancrenas habuerint oz eas
primum extirpari post radice malue sicce oz terri dentes et fient albi.

Nocent dentibus corrupto cibi et potus in stomacho maxime frequens oū
et crapula · maxime nocturna pisces salsi frequens vomitus et pa
nic cum vomitus de consueto acetosus sit · et mel et lac et coagulum lactis
ficus dactili porri argentum vi. ubicumq; corpus intrans · Similiter cetu
sa dentes stupefaciunt valde calida aut frigida actu ut po. · panic
si tangat aurum tum calidis et statim aurum tum frigidis ut et omnia
frixa panis azimus mollis calidus cerebrum vermaticum stomachus humidus
nimia a tore saliua diu in ore dimittere limositates circa dentes for
tis tractatio gingiue sicut fricatio sui aliquo vin cum remouetur que sup
dentes sunt conculcate ut caro telosa quanto plus potest dz uitari gi
guio tactus · ledit quod dilatio flomine ventose catartia · maxime si
inde inflantur gignunt si rubeat ut palescat ut multum molles fiant ·
omnis cibus viscosus ut zipule et que de pasta azima conficiuntur fra
gere nimis dura coriza omnis catarrus nimis dura ·

Conferunt pulmoni et alijs spiritualibus mel et zuccarum butirum
sal sale vetus liquiritia et eius succus semen urtice semen melonum ·
cucurbite · citrul · vuo passe ficus sicce et pinee et amigdalae · dragaganti · gum
arabicum · grana storacis · calamenti · grana ordei et eius ptisana furfur
tritici et eius calamentum butirum et pinguedo lactis de qua fit butirum
carnes mediocriter crasse medulle fabarum amigdalae · semen lini fenugr.
uior. semen atomorum semen bombacis · semen inube sebesten cassiafistula · ma
na · capillus ve. tetac pollitrichi pinee gummi pini strigi · been · al. cā
cri · flu · medulle alium que ex consuetudine comeduntur ut oua sor
bilia carnes dactilorum · vinum dent. tritorum siu dulce sapa carenum
et si opus est cassione cum calefactione ysopus persicum · yreos yris illiaca pu
legium calamentum origanum enula genti · zinziber · ciminum herba que dicitur ad
ut aliter omnia diuretica que post modum sunt sicca ut aspa. centaur.
reubarbarum · mirra amigdale amare · allia · eruca squille · siler mon · suc
cus caul. cum melle nastur. saluia · pulmo uulpis combustus · ʒ · iij · ut
iiij · gummi · galbanum amoniaca sagapinum opop. dragantum combustum
sulphur auripigmentum · bolus armenicus pul · cornu · ceruini · spiritualibus et co
ferunt modatum exercitium uocas passensius et descensius tonorum et
semitoniorum et hoc eius pstat. quod palescunt pugilibus ·

Nocent pulmoni et spiritualibus frixa sinapis athenum acetum pip

omnia legumina sal multus · assatorum usus et salsorum pulmis · Ira veri
vigilare · nimius sompnus · immoderata ieiunia · Immoderatum reuma catar
ri a capite narium · immoderata desiccacio et potacio · Omnis immissa commes
tio et potacio · Fructus immaturi acetosi pontici stiptici · amari omnes
carnes et pisces per sale indurati et exsiccati Frigus aer nimis calidus
immissi exercicium ventris constipacio frequens vomitus · oris stomachi indigestio ·
splenis et epatis apostema vehemens fastidium ut studium nimis loqui
et maxime clamando nimis diu tenere flatum nimis fortiter exsuffla
re caro rancida · omnia rancida olim nuces auellane maxime cum cortice
exteriori · castanee diucius usus diete nimis sicce actu caseus uetustis
simus nimius haustus et tactus aque frigide nebule australes · aer nimis
grossus obturans sorba · mespila · mala grana · mustum noua cuscuta thus et fu
mus eius camphora anamomum.

Conferunt cordi · os de corde cerui · os eboris parle Jacinti sma
ragdi stopacium corallus utrique magnetes berillus cristallus fer
rugo auri · argentum blacta bizancia spodium sericum crudum et combust.
been · al. et ru · sandali omnes · cynamomum · gariofili · galange · zedoarie · nux
muscata · macis · calamus aromaticus · cubebe spica nardi · squinanti typhus castorea
ambra lignum aloes balsamita mellissa · maiorana basilicon et
semen eius borago et flos eius · buglosse radix et flos eius sticados utrique
thimus ros marinus lauendula saturcia betonica · ysopus valeriana ·
asara bacca rose viole lactuca agrestis ticorea scariola abrotanum
politrichum pulegium calamentum origanum menta · nasturcium politricum cor
tex citri · omne quod simul est acetosum et aromaticum · omne quod meliam magis
purgat violentia · Adulamum quecumque purgat cerebrum corroborat os sto
machi · omne quod corroborat splenem omne quod fortiter delectat et dulco
rat diu optato frui desiderio moderatum gaudium.

Nocent cordi · omne legumen · scilicet faba · pisa · porri cepe allia omne
acutum multum comestum rapa cruta omne frixum · Ira contracta
timor sollicitudo quecumque causa quam sincopim solet inducere omnis febris et maxime
illa que est valde sincopalis ignita intrinsecus apostema nimium studium
et cogitacio omnis · valde malus odor usu diutino perceptus · ulterius quecumque
os stomachi debilitat et quecumque cerebrum et splenem impedit multum et maxime
aquam haurire frigidam qualiscumque causa passio · qualiscumque causa offendens hanelitum · nimius
sompnus · nimie vigilie · nimis forte exercitium et nimis impetuosum · diu
balneari · diu ad ignem sedere diu in aere calidissimo morari

Confert stomacho omne medioctiter ponticum siue stipticum siue
acetosum amarum mastix · spica · thus costum · castoreum cinnamomum
zedoarie · zinziber · storax aloe lotum bacce lauri · bacce Juniperi mirra ci
minum lignum aloes mirtilli spodium usus cibi sed non multus · carda
siler mori · omne moderate calefaciens et aromaticum amomum

ſaga pinū· galbanū· opoponat[|] folia balſami carpobꝰ· xeupon· xeubar· ſq̃
nanti· galan· cubebe· bbis· emblia indi· ſq̃ma ferri· calamꝰ· aro· mē
ta saluia· intiba· ſcari· ro· ſimach· nux· inꝰ. gar· carui citonia caſſia
lignea cortex pomici· īteriores pellicule iecorꝝ auiū exſiccatae ⁊ tre
⁊ pos ſuſcepte· arilli uuarꝝ ⁊ granatorꝝ acte thimꝰ fūmꝰ tre vtq; ſti
cados ariſtol· utq; gēciana· dyptamnꝰ· abſin· utq; centaur· vtq;
pollicaria· melliſſa ⁊ balſamita· maiorana vtq; gⁱmādrea ſynapis
origanū poliū betonica· lauendula· ameos ros mar· eupatoriū li
mones· fructus ſūt ⁊ aq̃ eorꝝ ruta ⁊ ſem̄ eiꝰ folia lauri arthemi
ſia marubiū· al· acedula panis cuculi yſopꝰ panis bene fermētatus
omīa q̃ ſūt facilis digeſtōnis ſi multa ſto' replec̃oe ꝟ remolliac̃oe
medrocr̃ vſus caulū carne vaccine leporine cuniculine capoline
⁊ ſā· eiꝰ ꝑ carnes lento igᵉ aſſate· panis aſſatus ⁊ ī aceto ītīctus
maſticare oſſiū extremitates īmixtas medullas hn̄tes oleum
deoliuis īmaturis ad extrīſecas appoſic̃oes oleū nardinū· muſcelinū
laurinū· rutaceū· maſticinū ſimplex vomitꝰ ſemel ī duobꝰ ł trib; menſibꝫ
ſi ī labore ſꝰ poſſit nō negare cibū ſtōcho famelico nᵉ cū fame aſſ
ce īter comedenda rarꝰ ⁊ parꝰ bibē ⁊ meliꝰ ē ſi abſtinē poſſit omīo
uſq; poſt mēſam· poſt mēſā diu ſtare ul' lenit' īcedē donec cibꝰ deſ
cendat ī fundo ſtōchi·

Nocent ſtōcho· napi· rape· paſtinace· auellane nuces caſtanee·
caſeus ꝑpue uetus mel multū comeſtū· maxᵉ ſtōcho cole
rico hᵉbe crude multū ꝯmeſte cucumeres melones citru· radix ra
phani eruca naſtur' oīm acruminū nimꝰ vſus ꝑpue porrorꝝ ce
parꝰ ⁊ maxime ſi ſumāt cruda melōgenia· xilocaracta· Iuiube bbis·
orobꝰ citruli nigella hᵉba aneti apiū ſpagi blete atꝛiplex· malua bli
tus enula muſa ſem̄ canabi ſem̄ zizanī ſem̄ eruce oriētar bbis
ebulus ſcamō· lapꝰ lazuli ellſ neq; epithimū aloe nō lotū ſq̃ma
ferri aſara bacara ⁊ lōgus uſus diureticorꝝ oīa frigida vehemēter
tam actu quā pō· omīa dura digī fructus recentes ꝑpue q̃ faci
le corrūpunt' ut pſica mora alba ceruſa dulcia olm̄ multū ī abis
inuſtitatū cerebella ⁊ medulle rigidorꝝ ⁊ humīdorꝝ aīaliū omē eodē nī pin
guedines ſal· ⁊ ſalſorꝝ ⁊ nimiꝰ omēs carnes ⁊ piſces ex ſale de
ſiccati ꝑ ſuetre appetitū cibū negare appetenti ſtomacho ī aulcare· mēſā
mēſe omīs crapula cibi ⁊ potꝰ nimiꝰ dulciū vſus· abſq; ſtipticas ut
acetoſus ut amaris ut acutis caro ranida· oleū rancidū lac ace
toſū nimiꝰ uſus butiri lac nī ſtoꝰ ſūt bn̄ mūdꝰ pinguedo lactis q̃ai
q3 vnū coq' debet ī ꝑ fecte cocta plus q̄ duo ut ſalſā cū fercula ſumē
īmiſa vna nᵒ ſuare vniū ordinē ferculorꝝ ſalcis ⁊ mutuū exercitū poſt
cibū poſt mēſā vadē ꝑ loca deſ̄lia ut ſꝰ trinia poſt mēſam ſtatim
balneare ſine veniſ vti frigus omīa ſicca omīa fetida ⁊ gⁿus

odoris q̄lꝫ ĩ suo gñe corrupta oĩa abhoīablia q̄lꝫ fetac capitis lesio uel
ex percussione casu rotatoē ĩgruũ omĩa finũ gſſũ fuñcta vl̃ q̄ sũt ꝑ
apuc sup̄ leguminã pisciũ. gelatina frequẽs vsus carniũ vicatarꝫ
ꝑapuc pedũ bouinoꝝ ocli q̄xlꝫ aliũ capitac. nimia calefactõ vel
nimia ĩfrigidatiõ tussis ⁊ oĩa molestantia spũalia. Jra timor. tristicia
solliatudo ⁊ om̄s uehemẽs animi affectõ ꝑt̃ gaudiũ nimiũ risꝰ
ĩꝑfcã aboꝝ masticatio. uictũ recẽs ẽuisã. oĩs sicera ꝑteruim recẽs.
vina demoris ꝑ̃mũ cetaslo ⁊ siliꝰ. modo panis azimꝰ ⁊ ñ ñ debili et
hu̇ido stõcho epatis uelq̄ꝫ distempantia nimia. ſ. calida ł frigida. oĩs
opilatiõ fellis siue pori ꝑque recipit eo. aut alaius coꝝ ꝑq̄s nutrit
sua substã. ꝑãta oĩs opilõ epatis siue apã splenis q̄ꝫ opilõ siue
apã siue ĩflatiõ. uuluã ĩtestinoꝝ ⁊ eoꝝdẽ nimiꝰ fluxꝰ ⁊ constrictiõ oĩs
pisas ꝯmestio siue seamic ⁊ hic magis qui diuinus digerit̃. ut ã
guilla lampreda ⁊ oĩs pisas degens ĩ cochis excepto q̄ aliq̄ coꝝ
quosdam soluũt ex calsedine ut caue̊. tã marini q̃ flu. ⁊ locuste.
om̄es pisces bestiales omẽ pomũ pure ĩsipidũ. vinũ ulꝰ modũ
limphatũ ꝑterti ĩ stõcho frigido ⁊ hu. qui ĩ eo solꝫ arcessero ⁊ uĩc
tuositatẽ gñare nimis frequẽs vomitus ꝯmedẽ ut bibẽ diu q̄s ex
ciaō ut fe. ẽ calefãus ⁊ q̃ diu fuit vehemẽt̃ frigidꝰ diu sedẽ adm̃
sam extremitatũ frigiditas extremitatẽ fricare.

Conferũt epati lig̃m aꝯ. arab. camphõ. 8ꝫ modica ꝯq̄natũ cas
siaus tamarindi mirra cinamomũ spica aloe lotũ reub̃. reu
pon. cipec 8ꝫ ꝑuo vsũ fistici sandali. om̄es ꝯbĩs. spodiũ gũmi. arab.
bdelliũ om̄s mirab. blacca mastix. garof. asara. baccara calamꝰ
aro. carpo. balsamũ. xilob. carui cubebe ⁊ edoariũ amigd̃. ama casta
nee. 8ꝫ paucę glandes eupator. absinth. laduca. agrestis scariola
tã domestica q̃m agrestis costũ vue passe. arilli uuaꝝ max̃ acbaꝝ
arilli ꝯgnatoꝝ ace. acetũ vini ⁊ uuaꝝ agrestiũ acetũ pomi citri.
⁊ mali g̃. myrt. mirtilli. auellane ro. oliũ ro. farina ordei semĩ sal
vi ⁊ lactucaꝝ sucus solat̃ cycorea apiũ feniculũ lupini coctana pi
ra mespila sorba rosę recentes cucurbe. menuthe semĩ capinũ aristo
lo. yreos capill'. ve ceras polictũ epica. scolop. h'ba ace. portul. ⁊
semĩ eiꝰ panis auali fenug. betonica. saluia maiorana plantago
lanceol. valeriana nuclei pistoꝝ ⁊ cerasoꝝ. vinũ maxĩe stipticũ ⁊ o
conferũ gaudiũ delectatiõ. caro edulina. capolina ꝑdiaũ gallinaꝝ ⁊
q̄libet carnes munde ⁊ alia cibaria mundũ ⁊ facilẽ sanguinẽ gñantĩ
ĩ timis hu̇ido epate caro capꝛ hyrcoꝝ lepoꝝ vituloꝝ ⁊ oĩa assata.

Nocẽt epati scamõ. aloe nõ lotũ. lap̄ lazuli. lap̄ armẽ ñ lothꝰ
epithimũ. elacteũ cocomidiũ. eufor. viol'. fabe letes frũt ĩ a
q̄ siti lacte. coctũ. mel panis azimꝰ ⁊ iplẽ vinũ dulce corruptũ no
uellũ ẽuisã nouella. ficus recẽtes q̄dq̄d gñat sag. gſſũ gñã ĩ

matura fructus i matur· caules melones cauli ciceris· citru· lōg⁹ vs⁹ diureticor· pisces nō sqamosi ⁊ putridi omēs olm̄ tabis multū mi nistrat multis vnctuosor· vs⁹ omnīs capitule vsus daulcarc mixta in se imodata jeiunia sive vigilie carnes male cocte pisces semiseōdi caro porcellina agnina ois ab⁹ nimis ab hora ⁊ max longo vsu omes i digestiones · ppt frigiditatē· grossiā viscositatē ut habūdā tē humiditatē epar curtis alis de quo mīn⁹ nocet gallinaceū anseri nū oia valde dulcia qnesta· ut bibita· qulatis vsus venis · omne imodatū exercitiū ⁊ max studiū creber salsor· vsus frixor· calidor· ni mis salsamto ⁊ maxie i calidis regionib⁹ assuescē dieta tenuem balneor· nimi⁹ vs⁹· max post prādiū· nimia fleubō· qsuete dilacio ni mis frequēs flōmia ois gnus ⁊ diutina passio ca spūalia ut hanc litas sanguisugiū ⁊ cortho. apa wln⁹ famies passio emothoica· empi ma· sillhadiū antiq a capite ad spūa· Slr ois diutina passio cca os stōchi ut colica cardiaca fastidiū nausea vomit⁹· In liur etiā ē qd o pilōnes venar· misereicar· capillariū sit qrlz venar· epatis sive an̄ lz pori fellis ut splenis spāli· ledit epar· Slr omīs iflācio ut duria es ut apa splenis maxie si ei⁹ iflācio pennas epatis qpmat qslz flux⁹ ventis maxie diutin⁹ dyabetes flux⁹ mstruor· emorroydor· sē sive sā· purares siu sudor imodat⁹ coīmia nimis efficacia ut ira nimis esti ut ira diu sitū tollare fortit exere ut alr moui fortit post cibū ut potū queāz valde sunt iflatiua lōg⁹ vs⁹ frigide diete ut i febr bz ⁊ i estate ut aqb⁹dam fit solz nimis assuescē i vino tm̄ qcūz late

Onferunt splen· omes mirab· cyperus· cappis sene epith) acere castor· lo· ⁊ ro· ells nig ferrugo · i· spuma ferri · limatura ferri cathmia est· lap lazuli· lap armē aclam· agaric⁹ sqlla ace tū sqllitici ⁊ eī⁹ oximel· siler mō· magnetes· amomatū scolop· ca medre camep· calamītū origanū pulleglū thim⁹ spodiū satureia la uendula ysop ygros melissa balsamita· maiorana eī⁹ nastūrtiū ba silicū ⁊ eī⁹ semē· altea semē lini fenug̃· dyaltea brancā tamariscus fraxin⁹ aq̄ salicis flos eī⁹ aq̄ vitis tamarindi sqnātū spica costū vēpōtica ciminū carui· amisi anetū· semē feni· ruta mīta· penteca m sticados usq; betonica rubea utrqz semē· reub asa· fe oppop· sagap· galbanū mirra lupini· cicorea scariola capilli ve· cetarc· pollicariū epica scolop· yris yreos ⁊ cor⁹ valeriana · anacardi· sag̃f hyrcin⁹ caplasmat⁹· genesta pura dieta· qpetēs ⁊ ordiatā fleubō· basilice utrqz brachy ⁊ maxie sinistr· Slr de saluatella sinistre man⁹ ⁊ sinistr pedis vinū actu calidū cū i omīb⁹ viscīb⁹ iflatis sit opti mū ad iutoriū flōmia tm̄ mag i i flōne splenis cū adhibenda teste alex· si tm̄ mch sit qui· fetas vtus aut qsuetudo vl qlitas aeris ut i digestō cibor· pcedēs aut vētris solucio nimia· hec enī

duo in hac cum dilatacione faciunt sola fleubotomabis ig(itur) et cum fluit sang(uis)
attende ant(equam) a(b)sc(ind)atur or. q(uia) si nimis rubeus est. aut niger. aut liuidus. aut li
quidus et si liuidus est. aut rubeus nimis auferendus est amplius si niger nimis
Certum sic auferendus est. ut uirtus non deficiat.

Nocent splenem omnia fixa panis azimus et q(ui)c(qui)d de pasta azima
(con)ficiatur tritica(m) coquinatum. mel dactili ficus uinum dulce nigrum sapa
cum musto noua ceruisia medo mespila p(er)sica cottina cruda pira cru
da poma cruda caro uaccina porcellina arietina anserina. omnes aues
de aq(ui)s. grus. ardea pauo coruus. omne legumen. caules rapa caseus
omnis maxime uetus splen autem cum aliis (con)mestus. omnis febris p(ro)ueniens de
nimis d(ur)ic(i)a et maxime q(ua)rtana. aq(ua) frigida nimis assatorum usus omnis
nimia (con)mestio et potacio et maxime nocturna uenus s(ecundu)m c(on)pulam balneum
pleno stomacho. omnes pisces et carnes sale indurate et exsiccate omne
nimis uentosum.

Explicit lib(er) de conferentibus et nocentibus

Incipit liber de experimentis rusticorum.

nee sic subuenitur. R(ecipe) x. elli nig(ri) atramenti uiridis eris. auripi(gmenti).
sulphuris. m(iscean)t(ur). puluerizentur. q(ui) pul(ueres) in pice nauali resoluta bul
liendo incorporentur fiat emplastrum. sup(er) positum tinee ibi per vij. dies
maneat post lauetur caput cum cinere mediam corticem ulmi
ut capillis uenis et radatur et caput cum melle abluatur. Apozi
ma epi. saturnida pionia pes ancipitris. an(a). in domo al(iqua). odorifero teratur
et h(uius) utatur pa(ciens). suspendatur radix pionie in collo donec sanitas restituatur
Ad oculos rubore punctura et arsura oculorum sic subuenitur cortex bugie
dimittatur in aq(ua) ro(sacea) p(er) nocte(m) s(ecundu)m diuo demum hoc collirium oculis instilletur.
Macule sic potentissime subuenitur. acc(ipe). fellicula. iij. ut plurimum caniculi de in
prima uincam cum quibus distempa pul(uerem) sarcocolle. mirre aloes. marga
rite. si h(ab)es corallii. al(bi). an(a). id distempetur cum succo rute. fe(niculi). singarie. de
q(uo) collirio singulis diebus. i. gutta instilletur. Ad idem puluerizetur subtilis
sime stercus humanum combustum salgeme stercus lacte al(bo). puluriza et sup(er)
asp(er)gatur maculam. aufert. Idem facit rasura lardi in peluim splendente(m) cum
succo fe(niculi). mite an(a). diutissime agitetur et sic in pelui dimittatur quousq(ue) sit
uiridis. de q(u)o macula illi inita curatur plene Aliud coquatur anser pinguis con
tinens anguillam pinguem minutim diuisam pinguedo exiens liniatur adde
macrum donec rubeat et uisum restituetur. Aliud masticetur ciminum coletur colatum
liniatur uisum et deperditum reparat. Contra ungulam. Ungula fricacione forti cum lapide
quidam calamina non dico calaminaris q(ui) genitus tollitur. Eodem et lapide fri
cando caro sup(er)flua rubea remouetur in inuersacione palpebrarum. Idem lapis
ubicumq(ue) sit caro superflua potenter corrodit et potenter operatur. Puluis ui

Incipit lib. de experimentis rusticorum

siu cofortans virtute digestiua. frons virgine tollens et vetositatem
consumes cui modatus et continuus usus totum corpus conseruat incolume
e. u. calidissimus. Rx. leuistici amoos an. apii sinoni origani carda.
amoni carui. marat. silis mo. ciminii calami. thi piperis ysopi pet. an.
ʒ. i. ʒʒ. liq. ptrec. mic. m. an. ʒ. iij. cinamo. ʒ. iiij. gar. ce. an. ʒ. s.
pulegii. lb. i. ¶ Ad sanand vulnera siu tēta. Rx. canab. libe. se. caul. ru.
tanaceti. an. et tm de rubea ma. qntu de oib distepet cu vino det
pa. mane et sero. si febricitet cu aq. ¶ De dol. capiat exipatas ad
dolorē for. plant. cu urina ipi. pa. dolori supponat. si pax sit plecto
riais ptr. ulr. si no ptr. cap cu pill. diasastor. fac cauat. i fonti
nella unas vētosa ponat it spatulas ¶ Polipo. sic sbueit. vera bu
fo. cu stupa canab. sal mell. an. ʒ. s. ad qntitate plem pugni q
i olla rudi ore obstructo cbuiat. fiat inde puluis. an admisceatur
pul. hmod. et affrod. cupose ut calamine. an. ʒ. s. fiat inde tenta
de spongia q i tincta melle pul. pdco supposito narib iponat donec
polipus plene corrodat ut fiat mag. de pul. pdco et cu melle sil bul
litis bnqz narib ut tēta iponat. sca sufficienti corrosione fiat istil
lacō pmediū canal cu istro aureo ut ferreo ne nares ab itiori pte
ledant. ¶ Surditate tol. et tinnitu auriu. ace. olm viol. et lac. m. pu
eru mitētis misceat due gutte. ut. iij. et tep. auri. pa. istillet ¶ ad
ide formica et formicaria diu bulliat i iij. ur lb. ol. lentiskini. sz si
careas ol. q. deiñ colet. p pannu subtilissimu situ ut lineu tep. lineo
expsso tep. i. gutta auri. pa. istillet ¶ Ali. valet ad eiectoni vmiu
ab aurib. ace. foliu psica et aceti an. qbz apponat pax calas m. de
hac colatura tep. l q. nece fuit istillet. ¶ Lenitig. facie ut pann
sic delet. que post ptu fuit porcellanie. s. qda lap marini obloga mg
ni medij digiti auricularis huites fissura pmediu it magni qi se
culeta q i aq limonu dimittit don mollescat cu lap. taurino terat.
sta cofiaat cu al. oui agitato deposita spuma usu refuet et inde
illiniat. lenitig. exeuti abal. deinde facies i ungat cu ungo ci. ad
mudificacoim facie et ornacoi p sco ruptorio sbmito ad educhonem.
hy. supflui. pustul. et rubori facie sic sbueit. Rx. camph. ʒ. i. furi
ueris nig subtilissime. ʒ. iiij. cofice cu succo cepax rotundax et melle
despumatu. vn sero ungat faces mane forbitet cu aq simpl ca.
et tigat. p x. dies fiat. Color h. pul. restaurat qui digestione et vi
situ cofortat. Rx. cinamo. ʒʒ. cardamomi. maiorane fen. an. ca
rui. se. eruce. anthos. gg. an. ʒ. s. ferrug. ʒ. iij. ¶ Holi me
tange sic curat. fiat pul. de auripi. vu. admixto alume depluma. inde
exis. fuligine prope calce. vi. q pul. cu istro ligneo loco corrupto
p abraso et forat cu filtro. blauo ut uidi absteso sic aspgat deli
pul. cu suc. celidonie. plant. flamiste emplm cfiaat q p x. di

morbum mortificat q. mortificato cog. ex rub. carnis et ulcus primus
abstineat ¶ Fissura labiorum cum tumore sic curat. ungat cum oleo lentisci
usque ad sanitatem perfectam ¶ Corrosioni gingivarum sic subvenitur decoq. for.
pastinace et pul. litar. conficiat unguentum et inde labia inungantur. Fetor o
ris sic tollitur de pannis cal. scarlato ossibus sepie et dactil. an. fiat pul.
inde fricentur gingive donec plene reparantur ¶ Ad idem sepie et tartero.
an. ʒ. i. sal gemme ʒ. s. q. diu teneatur in ore et transglutiatur postea. dor. sic sub
venitur si sit sine putred. dentium. Si est putrefiat ex hedi sit vena in
medio auris intus cautizetur deinde fiat unctio cum populeon. et sic asp
gatur pul. carbonum et alios de eadem fiat minuitio hoc experimentum veraciter
intellexi prb. ¶ Ali. rad. arnoglosse bene abluta teratur inde fricetur
cum oleo vel butiro et sic cathaplate pti. tor. sup ponatur ¶ Ali. os dic
tur. attesti et dentes tetum innabili subvenit. apiatur cum rasorio ex
transuiso in medio tumoris. deinde fortiter fricetur cum sale et forti aceto
post fiat garg. de staphis. et piret. w. mell. modico et forti aceto q
paciens utatur donec plenarie liberetur. Et non q. sepius radatur filo me
diano sub lingua resecta. ¶ Si lingua vulnerata sit ustuletur cum auro
calido caute cum intromisso cum tenacul. q. si non poterit ultimum reme
dium est eam tandem succidere auro vel ferro candenti ¶ Boaum sic cu
ratur de spongia. m. et osse sepie an. combustis in olla rudi. salgemme
pond. scr. utriusque decoquere fiat pul. q. diu in ore teneatur post transgluciatur et
sic dissolvitur boaum vetus. Si non incitatur apiatur cutis et excha
boaum ¶ Squinancie sic subvenitur extrahatur sang. de vena. sub lingua
et apponatur ventosa uti et ita spatulas deinde. pa. garg. dyama
ron. tandem fiat hoc emplin vel sup ponatur. R. se. fenug. lini i.
malue altee an. coquantur in aq. decocta. pistentur cum dyaltea. vel
butiro ¶ Scrophule sic curantur superponatur ruptorium q. fit de can
taridibus sepo irano et modico aceti vel simplici allio cocto vel de fla
mula vidi etiam | vel apiatur sup ipsam scrophulam cutis cum sagittella
facta ruptura vel apertione. Sup apponatur scrophule pecia panni linei
vetustate carentis infusa aq. vel aceto infecta pul. realgar. cuius ma
licia sic reprimitur extrahatur succus plan. late. vel caul. addatur acetum
cum hiis igitur distempa pul. predictum in tecula et ignem superponatur movendo do
nec solus pulvis remaneat q. iterum teratur et usui reservetur fiat in
unctio sup scrophulas tribus diebus. Si quarto supponatur emplin ad
maturandum. s. de for. caul. et axun. porci vet. et anguini superponatur in
volutum folio caul. sub omnibus tepefiat quo maturatio utatur donec scrophu
la per se cadat vel extrahatur et fiat maratum pos. in aq. infusis vel mol
les fiat et iterum cum axun. porci ve. extracta scrophula | si aliqua super
fuerit. iteretur cura cum pul. si non s. forte radix aliqua remanserit
apponatur spongia cum huiusmodi donec per se corrodatur quo facto

tract⁹ st̃ poat̃ qui potest saniē extrahit ulcus mundificat carnē rege
nat · cōfiat̃ sic · Resina cū modico aceti ī olla liq̄fiat sup ignē et
bñ moueat̃ deinde colet̃ p pannū ī aq̄ frigida q̄ colatura ī vnctis
manib⁹ diu malaxet̃ ad mod' pend' · ⁊ vsui reseruet̃ ut pot̃ poni
p tractu · aplico · Vlcē nō clauso ad cornicū faciē ut cicatrix fi · Nō
at hoc vngm̄ resoluat̃ modicū cere ad ignē cū oleo cū bullierit ad
dat̃ · pul · thuris mastic̃ · an̄ · si cerusa addatur fortius opat̃ / fcā ī cor
tione vsui reſuet̃ · Scrophula · rc · si ruptorio ut casione curat̃
hoc vnguēto · Rc · anamo · gar · argēti vi · sulphis vi · picis naual'
cero vgineę · enule campane · anx̄ suis · mas · masculis · fe · fē .
rectificant̃ sic · rad · enule coqūt̃ ī aq̄ · deinde cū argēto viuo ex
tincto cū saliua ⁊ anx̄ addita pice cera resoluta p⁹ sr̃ ignē te
rat̃ postea · puluis anamō · gar · sulph · vi · addat̃ ⁊ diu terāt̃ hec
oīa simul ī corpent̃ ⁊ usui reſuet̃. ¶ Cicatrices scrophular pdō
modo curatar subtiliat ⁊ dealbat spalit̃ subtiliat cicatrices vngm̄
albū p⁹ dictū ¶ Alr̃ terat̃ gūi edē ⁊ cro · serpentis cauda ⁊ capite ab
lectis ī oleo bulliant deinde fortit̃ colent̃ p pannū · hoc eliu curi · pa .
ī stillet̃ apte scrophul' . ¶ Scrophule ū sanose sic curat̃ · vtat̃ pa .
apozīte q sic fit recipe · anapites cocto ī vino · albo usq; ad ɔsūpcō
nem tercie ptis p x · dies fcā ī unctōe pau tot · cū vnguēto pauli
no · an̄ rō ¶ Tumori ⁊ scrophulis sic subuenit̃ fiat pultes de fari .
⁊ aceto fortissio ⁊ vi · pa · ⁊ sup poat̃ loco tumētī gūi am · ð ggt̃
liq̄r · anis · rc · cici · cic · portul · pend' · vngule caball' · rc · se · ca
nab · rad · ysopi · mitast · viol · an̄ · coqūt̃ ī vino albo q⁰ apozīte vta
t̃ paciens mane ⁊ sero · i⁰ ⁊ cuisi subuenit ¶ hec pille fiat · Rc gūi
arab · draga · liq̄r · anis · rc · cic · portul · an̄ · ʒ · iiii · cc · sir · viol .
q · s · ¶ Pustulas cum tētib; exsiccatis sic subuenit̃ · ordeū purissimū
ī moledino p⁹ scobato · ablatis corticib; subtilissime molat̃ · post p pa
nū subtile subtiliet̃ de q farina pultes ī aq̄ fiant qb; mittat̃ coclear
butyri ī plia aq̄ abluti hys frequēt̃ utat̃ pa · ¶ Poma quecumq; ī ve
nire potis dulciora elixent̃ cū carnib⁹ · porci · rc · q̄s paciens comedat
pect⁹ ⁊ cū pnb⁹ ad iacetab⁹ cū butiro rc · ad ignē vngat̃ ¶ Cor
dis saltus cū singultu · que pas · magne · cōtingit mulierib⁹ pt̃ humi .
ditas sic curat̃ · radat̃ cornu yra q rasura ī potu · offerat̃ · pa · de · causa
eadē ⁊ rasura cū sophisticata · ps cc̄ collū suspēdat̃ ¶ Iso qd
uiz̄ · offode pane azimo · cū · singulis dieb; mane oblate cū vino
nulai offerūt ¶ Strictura pectoris cū p̄ dcīs remedijs subuenit
caucium fau ī fontmella ipi⁹ pectoris cū apozīte an̄ fco ⁊ mu
tacōe clargat̃ ¶ Emplin fcm̄ ɔfortatis · ace · ceroneū · dyatessaron ·
aplicon · an̄ Vomitus sic stringit̃ · allet̃ panis ⁊ ca · ex aguat̃ ī suc
co mēte ⁊ aceto spongia mellis ī fusa sr̃ stō cataplasinet̃ residu

um i plicatthuris brachior ligetur. Cyrtica que pas. pueri ex ca. distē
pancia epatis et fellis sic curatur de cortice arbor ferentis .g. cortic. dico
rad. feni. et plantag. ligna cum puer ferrugine sub limata salv. et zuc.
cum. pulvis conficiatur qui pulvis utatur pa. singul. dieb. ieiunio stomacho.
Vicios splenis sic subvenitur. R. radice. fe. pe. spagi brusa cum cap. se.
Oximel ad idem. medianus cortex sambuci tamarisci cortex que cum mi
dati fraxinus ypicon. omnia ista contusa dimittatur p iiij. dies i aceto
et aq. cum. postea coquatur deinde colentur colature addatur mel. bn despu.
bulliat ad spissitudinem mell. quod oximelle utatur pa. mane et sero cum tep.
Emplm contra sclirosim splenis de raphano bero et sale quod dimissis tri
tis ponatur cathapla. pa. et utatur ieiunio stomacho i rotulis eodem melle
inmixtis fiat stupha. tal. fodeatur fovea ad quantitatem pa. cum sarmē
to accenso diu calefiat extrahantur prune. et aspgatur fovea aceto vel
vino. sternatur et libis. dur. deinde coletur collocetur i ea libris dim. totus
cooperiatur excepto capite et pano supposito pa. diucius sudet. deinde extha
tur bn coopertus i lecto collocetur. Rumbici sic auferuntur. R. pul. cornu
cervi combusti tolla rudi. lb. i. centonice. ℥. i. pul. peretri. ℥. i. se. ca
nab. pulvizati. ℥. iij. ex hys fiat pul. et cum melle fiat eletum. quod utatur
paciens ieiunio stomacho quo sumpto prandium diucius differat. Emplm
ad lumbricos. R. folia persici porror et absinth. cum quillentur et apponatur
sterius bovis rece. et modicum cimini. Ista distempentur cum aceto forti
postea calefiat i testa. et id sup stomachum cathaplasmetur. Dissinterie
sic subveniur contra tenasmon pa. perclarantur. s; ab umbilico i ferius balneetur
i aq. decoct. fic. for. porror. cum quod fit i die. et i sero iniciatur pclistere
cum modico san. dra. i quo extincti sint. iij. lapides fluviales candētes
igne ut tres tegule antiq. accipe et bolum sam. dra. pul. ponatur i suc.
mte et aceto bulliat inde paciens cathapletur usque ad sexualia. suffu
migetur pa. anguillis bn assatis piechis cum tegula candenti vel lap.
fluviali i aceto pbatum est. Suffumigetur cum stercore porci bullito
i aceto quod suffumigium fluxum de naribus stringit. Ipa et cathaplata i
fluxu. ne cce i tate stringit. Ad idem coquatur plantago copiose cum carne
ovina vel. et cum gallina. quod olē utatur. Fiat hoc ungm pulvizetur m
tus bolus sā. dra. quod pul. cum succo mte et aceto pbato diucius agitā
to i corporentur. ungatur pa. i mod. crucis i utraque plicatura brachy et ti
similiter umbilicum. et sexualia et renes. Yliace et colice sic subvenitur
fiat pa. bal. cum aq. decoct. paritarie. deinde sup locum dol. supponatur
Emplm dyathessaron. ut ceroneum p se post cum facta purgacone
competenti. Collitice sic subvenitur pulvizetur bolus quercus combust. tolla
sbulit qui pul. bullit i vino albo offeratur. Idem non pulvis si
placet addito pul. bufonis bulliat i vino albo colatura dabatur
p siringam fiam potenter dissolvit. Lapis vesice sic fugatur

℞ de lapide lazuli tanino lau. yr. leporino. saxifrage eruca mar.
ʒ ʒ. spice. nard. gar. nulio sor. spago. cicad. fiat pul. q cum aq cicis
m. ut ru. ut cum succo porri. pa. offeratur ¶ Rupatura cum descensu
intestinorum in osseo in latione curatur. ¶ Alii vero rupaturae sic subveniunt iacea
ni. calendula. caur. ru. consolida ma. et mi. si placet conficiatur cum melle
in modum elec. quod offeratur pacienti rupaturam. ¶ Tumori rupte appo
natur ruptorium. post apponatur pul. scrophularum et fiat emplastrum de farina
tritici fenug. pul. gallarum litar. distemperatis cum succo predictarum herbarum
quod emplastrum appositum ipsum sphac rupturam continet et consolidat post et appon
emplastrum speciale in hac cura quod invenitur in maiori antidotario ¶ Inflacioni
virge ex calore coitus sic subvenitur ex grossis hu. sud. falbe .i. extremi
tates re. fortius pistentur super tumorem cathaplasmetur quod si inveteratur
fracta in urina pa. et aceto coquatur et cataplectur cum argilla alba. ¶ Dya
bete pa. sic subvenitur. ozimum .i. semen basiliconis coquatur in aq. colata
fiant pultes et offerantur pa. renibus inunctis cum populeon. super ponatur
lamina plumbea minute perforata quod sciaticam summum remedium can
terium spunctale ¶ Emoroyde sic subvenitur si exeunt tangantur cum
grano olibani accenso ut in istis. deinde fiat inunctio cum populeon. vel
dyaltea. ut alio apponatur pul. quod fit de vespertilionibus combustis in olla
rudi cum pinca ¶ offeratur. pa. electuarium quod ℞. fenug. bene abluti psilii al
bi nulle sor. quantum de omnibus aliis. m. q. s. ¶ Fungetur. pa. cum pe
cia panni blanci et ablucione veris casei sor. porri prassii. al. nulle
sor. ista localia fiant precedente purgacione ubi apponatur ventosa contra
spatulas exitum ani sic subvenitur calefiat ad ignem aplicetur quo ca
vngatur podex statim intrabit quod fiet ter vel quater plicies quando exibit deinde pa.
balneetur in aq decoctionis predicte sor. ficus et porrorum ut solius predicte.
¶ Sirupus contra emorr. ℞ prunorum xl. sene. ʒ. ii. epi. ʒ. i. vior. flo
borr. ana. ʒ. ii. succi fumi terre. lb. i. oxizacce. simplic. lb. i. zucce
lb. s. fiat sir. ¶ Malum mor. sic curatur. facta vbi purgacione extrahatur
glandula ut supra dictum est de scrophulis. lavetur locus cum decoctione mal
ue ut lap. acu. ut lexivio veteris scinniti ut cum vino. al. bullito.
¶ Fiat vngm. quod ℞. celido. succi raphani succi lap. acuti. pimpinelle.
ana. cum quibus incorporentur. cortic. nuc. argenti m. extincti thus masticis
auripig. litarg. sulphur vi. addito sagi. por. et enule campane contra
salsum fleu. femorum et tibiarum facta purgacione competenti et loco abluto ut
prius fiat vngm. quod ℞. thus mastic. cum se. litarg. enule de coctis in aq
de. raphani qui cum aceto et oleo incorporentur ¶ Cancer. sic subvenitur ex
hauriatur glandula et fiat vngm. quod ℞. atramenti. ro. tartari viridis
eris pul. persidie. mellis succi celido. a plicon. in singulis predictis divide
pul. predictos incorporentur diligenter ut si placet pul. sicca ulcera apponatur
si non tumor membri assit in predictis sedeat cum cineribus fabarum vel aliis

pdcis remedijs mortificato cancro apponatur emplastrum q̄ conficiatur cum mel
le et quinquenervia id est plantagine deinde fiat in vinculo cum aq̄ pura.
Lupus sic curatur. R. mell. sal. ordei ana lib. i. cum pugnata v. stupe
canapis. comburantur in olla rudi. et in pul. redigantur. qui pul. singulis diebus
duabus vicibus imponatur loco pa. eo prius abluto cum aceto uel potest idem pul.
distemperari cum aceto et sic impone. Mortificato morbo. cum hoc signo
cognoscitur. si caro galline super ponatur et non consumatur. si consumatur constat mor
bum esse non mortuum. Item apponatur pul. eodem et signo deprehenditur in
prius. sic lupus lupo mortificato curetur ulcus ut dictum est de cancro. Mu
lier spalis in mamillis patitur amarite si coagulatum sic lac in mamillis et
inde dolor. si potest exsugatur lac. si non fiant pultes cum far. tritici et aq.
et sic ponatur ad maturandum. hijs cum addatur sagimen porci. Completa ma
turatione et sanie competenter effusa. curetur ut cetera ulcera. Frigiditas
matricis sic curatur. utatur mulier. oximelle diuretico diebus iij. offeratur ei
singulis diebus coclear. v. tempore. magne sequente potu vini. al. ca. hoc etiam
remedio mulier preparatur conceptioni. fiat et bal. mulieris ex pulegio re. in
aq. cocto cum calamento anthos. baccas lauri. for. eiusdem. Ut cor
pa videantur incorrupta fero cum ingreditur cubiculum cum vino gallarum pul.
imponat. Hucusque tractavimus de morbis partium. restat tractare de vilibus
pr. de fe. tria. pa. potest sicut verbene uel potest ex hijs libris su. sin. ad
diversis pertractatur et reubus. Quartana sic curatur offeratur pa. oxi. di
ur. cum aq. decocta. tum epi mediani corticum fraxini et rad. celi
pionia. ʒʒ. pip. iii. ana. cinamo. quantum de omnibus alijs. pulurizetur
medietatem huius pul. conficiatur cum mell. fac elec. mane offeratur. Reliq.
vero tertie adde etiam partem ferruginis bri. loche cum melle confice hoc elec.
utatur pa. post oxi. precedente nocte. accessionis addatur elc. recipienti
ferrug. depul. lapid. lazuli bri. loti. per vi. vices quantum tribus digitis
capi potest fiat et opiata. R. rute aristol. longi mirre baccarum. lauri.
pionie. se. squami ana ʒ. iij. et c. pulurizentur omnia conficiantur cum melle
Fistule sic curantur. R. rub. ma. canab. ur. se. eo. plant. cana teti fra
garie sanamunde pedis columbe. agrimonie. herbe roberti. ana. ʒ. s. q.
q. s. In vino al. coquitur usque ad consumptionem tercie partis. hac decoctione
utatur pa. mane et sero abluantur ulcera cum decoctione fol. primi incera
in vino. de eisdem folijs cathaplasmetur. pulvis ad idem cuius pul. osse
tibie asini suffiat per se. bufo vivus capud mel stupa. canab. et tu
sal. comburantur in olla. ur. et os tibie asini puluizentur. qui pul. decet in
mittendo super aspergatur ad idem alumen. de plu. atramenti sinapis. ana.
calas vi. vidis eius modicum pulurizentur pulvis iste. incorporetur cum pas
ta tritici azima quod confecto sub cineribus tam diu dimittatur quousque re
digi possit in pul. quod per se uel in hac ca. potest et ex hoc pul. et melle
conficitur unguentum uel pul. iste bulliat cum melle ad spissitudinem un.

fiant i forame l3 amplitudine foraminis · pul · scroph nz ad ide spa
rat̃ ut dictu ẽ fistule ocli i capite post apponi fra i unctõe cũ pu
puleon · affonitũ puluizatu nz ad idem pul · calas · z lan · mi · cum
melle coquit̃ ad spissitudine z fiant i positure ad modũ p̃dictũ.
Unguẽtũ valens ad idẽ · R̷ · iuidisenis aluis depllu · pipis sal · gẽ
puluizet̃ puluis ꝯficiat̃ cũ succo celido · agrimo pod · col · capsi ·
bar · z cũ melle z aux · por · fistula sct̃ scrophur · si p̃at̃ · Can
crax sic curat̃ pul · sar ꝗ̃ distẽperetur cũ vitello oui sup̃ponat̃ z apa
rumpat̃ quo rupto apiat̃ rana sup̃ponat̃ ut apponat̃ podex galli
ni · Caddor · exhendũ mitigandũ · Deinde emplm ad maturadũ
q̃ ꝯficiat̃ ex farina titi ut siligis z cũ suc · apy · mell z olo sanie
educta apponat̃ puluis scroph · herisipilis sic curat̃ · calx · ui · no
uies i aq̃ abluta · fra butiri & ablutu · sagimi · lardi · accensi dis
tillantis i aq̃ · f · cũ olo z mod aq̃ · f · diutissime i mortario agitet̃
Deinde addant̃ suc · lac · bar · Jo · morelle scolop · tm̃ diutissime
agitando donec fiat om̃ i corpato quo ungo ungat̃ loc̃ pa · val;
z unguẽtũ ad omne arsura siu ig̃s siue aq̃ ca · z nõ q̃ ide nz ꝯt̃ ·
singulũ morph · nig · sic curat̃ coq̃t̃ cimla camp · i aq̃ deide te
rat̃ fortit̃ cũ argento vi · extincto z aux porci bulliat z exp̃
mat̃ fortit̃ p̃ pannũ cui expsso i corpet̃ campho · hoc unguẽtũ pote
ẽ ꝯvenit fra vli purgacoe bal · flomia vetosa cauterys ꝯcalo
Gutta · ro · sic curat̃ tinea capitis z cũ argẽto viuo z aux · por · for
tit̃ pistent̃ bulliat celent̃ i corpent̃ pul · litarg · z ceruse ꝗ̃ unguẽto
ungat̃ pa · Confe fistulr · R̷ · ligne aur gar · rad · buglosse · mil
le fol · archie h̃be robti lanceol · an · m · i · suc · apy · sucu aur ·
ut ru · an · lb · s · sc · canab · se · plant · an · ℥ · i · decoquãt̃ i vino z
addat̃ noua ps mellis fiat sir · q̃ caueatur i ore ut igregimus
R̷ · suca plantag · suca lanc · an · mellis despu · q̃ vis

Explicit liber de experimentis rusticorum.

Incipit liber de passionibus puerorum

Passiones puerorum ad huc i cunabulis existencium sub breui
placuit ꝯpendio terminare z de singlis ꝯsilia cuiq3 reme
dia assignare · primũ itaq3 ꝯsiderand ẽ utrũ lac de q̃
nutritus puer bonũ sit an n̄ · q̃ sic dmõsat̃ ponat̃ sup oc̃
polliciũ si sit i modũ cristalli bonũ ẽ · si nõ ad mod aq̃ ·
distillet n̄ ẽ bonũ · nec oz q̃ nutrix renes ꝯcaussat · Inprimis g̃ q̃
cunq3 sit passio pui ut nutri diete cautela p̃ modo egritudinũ ẽ
i iugẽda z ei dieta tenuis obseruãda ac si nutrix egritudine pateretur
sic lac nutris i infantuli exabis ꝯtrys gratiã egritudine faciat ut.

p⁹ nō exīte ī ducat ⁊ iuēta tēmp angustat. Si u̇o nutx lac ñ
hẽt tēm̄ feniculi lactucā cīmmū pip̄ lōgū albū ⁊ mg̃ʳ ī tabaṙs
cōmedat bibat brodiū decoctōis anguillaꝝ · pōs q̄ ea q̄ angustat
sp̄ma angustat ⁊ lac. Si puer paciatur fissurā labioꝝ p̄p̄ calo
rē p̄p̄ mamillaꝝ duriciē ut dolorē cura sit hec. accipe lanā būī car
pinatā ⁊ pōe ī sucō plan. lanceolate ⁊ p̄uo butiro. ut axungia
galline recenti. Inde ibi liq̄fcō ut exp̄ssis sucis labia ī unge cum
penna. Si paciat̃ ī sopnietatē fiant ei fomtacōes h̄baꝝ frigꝫ mal
ue dolatri plantaginis lanceolate ⁊ oleo. ro. ut uiol. singlis p̄te mix
tis sucus madragore ut portulace. lactuce ī hys oīb⁹ ut ī aliq̄ ī tīgat̃
pan⁹ ⁊ fronti ei⁹ poat̃ ut uiscerat̃ olm ro. cū lacte. m. ⁊ uīgat̃ frōs
Si uomitū paciat̃ fiat emplm̄ de medulla pa̅n assati p⁹ extinct̄ ī aceto
⁊ uitellis ouoꝝ assatoꝝ ⁊ masticis ⁊ thuris gūmi arabici distēp̄ent̃
cū suco mēte h̄ omīa ī modico aceti ɔficiant̃ ⁊ fac īde duo pastilla
⁊ pone unū s̄b furcella pectoris aliud s̄b ẏsophagū ⁊ crustā panis
assati pone ad nares. Si uelis ei p̄uocare uomitū ī pme lingīm
pui modicūt ne ledas cū ⁊ plumā galline d oleo ī fusā usq̄ ad
gulā mitte. Si u̇o laboret uentris solucōe fiat ei epithima. ɔstrctiua
ut de farina trit cū suco arnoglosse ut centinody. ut pollicarie cū
modico aceto. ⁊ al. ouoꝝ distēp̄ato addito pul. thuris masticis
boli. ar. san. d. absin. rosti amari balaustie ⁊ silib⁹. Adultam
coquāt̃. ro. ī aq̄. ⁊ ī illa sedeat ⁊ fomtet pedes ⁊ tybias ut accipe du
as p̄tes ɔsolid maioris ⁊ t̄iam plātag. ⁊ lactu. ⁊ de suco eoꝝ dis
tempa. anguillā ⁊ fiat emplm̄ malaxando īt̄ man⁹ ⁊ pone sup̄
umbilicū Si u̇o puer paciat̃ nimiā ɔstipacōnē uent̄s fiat
suppositoriū mellis ⁊ salis. ut accipe porri ⁊ remota indice funda
s̄t ī ius̄. p̄tes ⁊ s̄b quīlꝫ p̄te ponat̃ tria grana sal. ⁊ suppōe ut fac
secure ei clẏstē mollificatiuū ut accipe testā nucis maioris ⁊ reple
eam butiro ⁊ pone s̄t umbilicū toto cū uentre p⁹ ī uncto de eodē
butiro. ut accipe ī cresma cati calidissā ⁊ pone s̄b uentrē ut ītes
tina strophe q̄ meli⁹. Si u̇o ɔtīgit puin h̄re febrē fac ei tale
emplm̄ ordeū mūdatū cū uiol. aliq̄ntulū. tīti ⁊ p̄am farinā diste
pa cū suco absin. plan. malue. umbili. ve. ⁊ s̄b furcellā pectoris
pone. Si u̇o desiccatus fuīt sicut nō h̄eret n̄ tm̄ini ossā ⁊ pellem
⁊ macula sit īde deblitacōis calefiat balneum accipe cap. anetis
⁊ pedes ⁊ coquāt̃ ī aq̄ diu ita q̄ sepent̃ carnes ab oss̄ib⁹ ⁊ tali aq̄.
ī frans balueet̃ ⁊ exiens a balneo tali unguento ungat̃. R. olei. ro.
uiol. an̄. ʒ. x. ut. xx. ⁊ de pinguedine de renib⁹ ouis eiusdē. x. ʒ.
cere albe. ʒ. uiii. qualibꝫ die post exitū abal. fomtet̃ ualde ī pin
guet. Si u̇o p̄p̄t salsedinē sue urine ⁊ carnū mollicie ī crura mor
dicacōm ⁊ dolorem. paciat̃ sup aspgat̃ farina tritici būī cronza

ta · pul · ro · nō multū sbat ur subtilissim⁹ puluis dragagāti ur accipe
oleū · ro · zerociū et pone in stmī cū croco pax pistato pueris laborātib⁹
fe · acuta · et cōstipatis et humib⁹ lubricos valz hī emplm · R̷ sucai morus
crassule et farinā ordei et acetū albū calefam et poe in pano lineo et sr
pone stōcho ¶ Si uō in ventre lumbricos habuit · R̷ · sucai absinth · et
pulpam colloqntide et fel taurinū et fac emplm et sr umbilicū poe ur loco
tolerari qntū calidi⁹ pot pati · Si uō in flatus sint sedm totū ur sed
pte · R̷ · simitates sabine ur ebuli et in vino albo · coq et ipis calidis
pnm totū ur pte inuolue · ¶ Si uō paciat in gingiuis ur ppt de
tes crescētes ut excoriacōm accipe · sucai planī · cornas celsi sine e
buli et pone in ore ¶ Si cancrm hueit · pul · de corde · cerui ɔbusti et
cornas mali gr̄ · sup asp̄ge · Si uō calculos⁹ sint · R̷ · san · hyr · et pul ·
scorpionis usti et pone sr pionia cū lacte mutis et deginis suspēde
ei in collo et coagulū leporis bibat · ¶ Si uō bonū uisū n̄ habeat
sucū regie haste in oculis eius pone ¶ Nō alia ē feres florem crcū
et illa ɔfert masar · et alia q̄ hr̄ florem blaum et hoc ɔfert feis
Si uō habuit vētr fluxū tota diligētia sit circa stipticitatē et vē
tr ɔstipatiua tam in dieta q̄ in medicina · Potes igr̄ sic dietare gra
na trici leue cocti cū amigd · ur auellanis ur lenticar decorticatis
ur farina trici cū aq̄ plu · ur mirtilli se · plan · flos syriacis deco
qur quib⁹ coctis pul · boli san · dra · ɔmisceant modate et uitella oui
in aceto · inunctū sit sine fe · fiut pul · ur turturib⁹ assatis vtar cū suc
co vue acerbe aut aceto aut sucō · mrte omib⁹ fructib⁹ stipticis vtar
ur sunt sorbe mespile · cytonia pyra mala gr̄ · prima mg mirtilli a
uellane amigd · castaneis assatis mala mala maciana et silia ma
ne et sero utar tali potoe · s · de syrupo vior · ur tali · R̷ · spody balaustie
psidie pollicarie mirte mirtillor acacie ypoqstidos licij lenticle · se ·
plan · galle · mrte vbene · an · ʒ · ℥ · s · suci citonior mespilor prunel
lor inmaturor tormētille pētafilō camelleūta ur mali maciam
sorbi cōsolide · ma · et mi · an · ʒ · ij · dragagāti gūmi masticis caca
bre san · dra · sandaracte an · ʒ · iiij · iusqami · psilis albi et nigri · ma
dragore sapy · an · ʒ · s · z uccēe · lib · ij · cōfice sic pdictis sucis in iuge
qrta pte gnator acetosor ur sucai vue agrestis ur mali macia
ni poste pul · stax in sacculo positū coqnt et colent et exprimet et tuc
in mod syrupi coq et nō clarifices cola tū et colaturā resuaz et vtē
in utraqz vice · s · mane et sero · ℥ · s · flo q̄ iste sir⁹ desiccat ɔstrīgē
do ¶ Itē pone lac vaccinū in vno vase et sucais mrte in alio ponūtur
hos lapides simul misceas et bullias et cū calomo in ore pul in pone
hys utar eletuarijs · s · zucca dyacitonitē dyacodion · mielete atha
nasia et silib⁹ addat san · d · bolus , ar · mastix · put medico visum
pretea balneū epilēticis fungys ad lienticos dissinticos oportet

studiose opera dare primo ergo calefac. balneum accipe in mensura plu. conside
ra utrasque cortices spine nigre psidia balaustia cortices fabarum glandium
castanearum ana coquantur in aqua. pa. balneetur addita quarta parte aceti. Ali
ud balneum quod melius non reperitur. Rx. aque plu. quantum sufficiat cortices pru
ni mespili sorbi cornu cervi acacie ypoquistidos sumach mirte pinel
lorum. boli armenici rose spinachie radicis florum camelleunce radicum pen
taphilon corticis glandium omnium ana prout medico videbitur aceti for
tissimi sextarios duos omnia perfecte coquantur donec aqua fiat nig
ra et tepida sic in ea sedeat paciens cum panno lineo. Emplastrum fiat
de substanciis predictorum albumine ovi et ferrugine. si nimium stringat addantur
ʒ. ij. apij. Si non puer in infancia duorum vel trium mensium vel eo amplius
plus vel minus tussim incurrit nutrix ab omnibus salsis et . . . a
c. unmuntibus et aliis rebus tussim generantibus caveat diligenter et pro
talia localia adhibeantur. pectus eius ungatur butyro et dyaltea pul.
ysopi salvie origani vel yreos et calamenti et et aliarum herbarum valen
cium contra tussim subtilissime super pectus aspergatur in congrua quantitate sed
supposito modico lana sucida ligetur et talia localia ad tussim valen
tibus cum potus ad iuvare. Si et tussim habeat puer terantur pe
trosilinum macedonicum et exprimatur succus et addatur cuminum et distempe
retur cum vino et lacte. ay. vel capino et hoc utatur puer. Et ad tussiculam infan
cium quae medicinam ferre non possunt mel et butyrum commisce et in ore
eorum pone

Explicit liber de passionibus puerorum

Incipit liber de morbis oculorum

Cum sit oculi corporis lucerna ne lumen extinguatur et in te
nebris contabescat oculorum pertractabo signa et de causis assig
nando passiones oculorum omnes quedam sunt extrinsece quedam
intrinsece. Extrinsece ut percussio vel aeris in calore distem
perancia. vel frigiditate vel siccitate. aut pulvere sunt aque
infusione. Percussionis causas non oportet exprimere quia per se manifeste
sunt. Ad hoc tale herbis remedium Cuminum masticatum cum cera
malaxatum et calefactum suppone. Item absinthium tritum in testa cale
factum suppone. Idem de parietaria facias. Si de calore solis passi
sunt. hec erunt signa facies arida oculi concavi et sicci. Quibus
hoc remedium adhibemus oleum violarum et vitellum ovi commisce et
bene commixtis bombace vel plagellam inunge et suppone. Idem fac
as de succo violarum et vitello ovi et hiis commixtis plagellam inunc
tam suppone succus solatri vel plantaginis cum predictis ad predicta valet.
Si sit de frigiditate et siccitate apparebit facies alba et corrugata. Ad
hoc accipe rore marinum salviam absinthium vel arthimam vel

ut istas omēs ut quasdam hap̄ ⁊ fac bullire ī aq̄· ro· ut plu· ⁊ i
de oclōs laua ⁊ habeas īq̄ cocte sint rose ut aloes cū succo asin
distēpa ⁊ distilla· Si depulue͂ ꝙ ꝓ eg̊ docēre cog̊ scēs ocli su
pioꝝ palpebrū uertes ⁊ subtili panno lineo lacte mulieris īncto
ut aq̄· ro· extēges ⁊ hoc fc̄o aquā ro· ī qua aurū ut argentū extīc
tū sint ut es candēs sup̄dicta lauabis· [De passionibus oculi ...]

Passiones· ocli teritete quē a stōcho sūt quē a capite· Si a stō
cho ut a colā ut ex ī digestione Signa colē ex stōcho ma
gis grauāt cū abū ⁊ ꝓcedente dieta co· guātina Cura ꝑgacō
ꝓcedat ex re coctōe mirab̄ ut certis colagogis ⁊ sup stōchū hoc fa
ciat epithī· exhat̄ succ⁹ lībap frigidit̄ ut solat̄ plan· portul· ⁊ i
ncta pecia stō sup poat̄ ⁊ si ad misceat̄ pul· sanda· al· ⁊ ru· ⁊ spody
meli⁹ erit· apponātur oclis ⁊ aliq̄ q̄ colerā repmāt ut olm uior·
cū lacte· m· ⁊ succo plātag· ⁊ silui Si sit ex ī digestione post ac
ceptos cibos magis affligētur ⁊ apperbit cetā signa ī digō imp̄
dentur ⁊ paucitā digestionē ut dyanchos· plurs a rtōticū dyā
cimimū ut li acciṗe balsamitā aq̄ticam· ro· sāsucū rot̄ mar· ana
mo· mastic· gar· si car⁹ facē noluis adde muscū nuce͂ mꝯ· ⁊ silla
ꝯfice cū melle despu· mane ⁊ sero ꝯbues ⁊ ī unges stōchū aliq̄
unguēto ut olō ca· ⁊ sup asperges pul· istū· ℞· cimini mast· ana·
calamīt· origani ⁊ silia ꝗntū uis· localia adiutoria facies q̄ sup̄
dicta sūt ꝙ frigiditate Si a capite sūt ex ī triseca ca· aut ex cā
dūt ex co· ut flē ut milia· Si ex sanguīe hec sūt sig̊· oculi rubei
sūt ⁊ g̊sli· facies ru· totū corp⁹ pigrū ꝓ sāguis habūdāciam
uene tēpoꝝ g̊sse uenule oclōꝝ plene· Cura si nichil obstiterit mi
nuat̄ de ꝑ· uena ceph̄· ad hibeant̄ ⁊ localia remedia ut adiutoria
⁊ fiat hoc emplin epithima· succ⁹ mite ⁊ olm· ro· cōmisceat̄ ⁊ ī tic
ta plagella· ut bombace sup ponatur Ad idē rose ut flores
bedegar cōtrita ut bullita ī aq̄ plu· ⁊ tepidi sup positi ut ꝯ ame
rubi· ut bedegar cōtriti ⁊ h̄ idē de aliis s̄ hbis frigidis ⁊ sic poter
facē Si u̇o oclōs multū sūt ru· hoc appone accipe boleū q̄ nas
cit̄ ad pedē rose canide· decoq̄ sit y̌ꝑo q̄stidos ⁊ distēpa cū uino
ca· aliquātulū acetoso ut u̇bena cū succo acetose distēpa ca sup
pone ut cū uino albo ut ru· acetoso ut panē assū distempatū
cū aq̄ ī q̄ cocte sīt rose Signa colē dolor pūgitīū ⁊ uidet̄ oculi ha
bena pleni ī lacrīne sup facie cadētes urīcīe uidētur eis fac
es plerūq̄ citrina Capꝰ ī pimis ꝑga cū aliq̄ colagogo ⁊ cū oxi
ꝯficta· sar· reubar· ⁊ silib⁹· Et q̄ solet istis sup talia dolē· adh̄
ī pimis ꝑgacionē facies· l· opiū cū lacte· m· masculū nutentis
frontē ⁊ tēporib⁹ īduces· adhibē u̇o ꝯpetet̄ potis localia ad
iutō· que supi⁹ dicta sūt ī extriseca· pas· de ca· ⁊ fiat ī decoctōe

viol' panem assatum distempa · & supo̅e ut teneritates frondiu̅ sali
as ut folia cu̅ decoctio̅e cassief' ut viol' v' lacte · m · ut succo vio ut
solat' & siliu̅ · Confert & usus reges rata post p̄gacom̄ ¶ Signa
flegmatis hec sunt dolor g̃uatiuus magis q̄m pu̅gitiu̅s lacrimositas
multa facies s' albida & cetera flis signa · ¶ Cura purget' cu̅ p'o
cu̅ pill' de yerar' fas cu̅ succo ab sin · & cu̅ aliq° alio ɔpetēti fla
gogo & ad ɔstrigend' · dein' dabis aliq̄m opiatam calida̅ ut esdra
sz plus ɔfert dyaolibanu̅ facies hoc locale adiutoriu̅ fronti & tipo
rib' · Rc · aloes · thus mastic · bol' & distepa cu̅ al · ou · Ite̅ aloem dis
tempa · & suppone · Ite̅ sumitate̅ roris marini & sumitatem lēticli des
tempa cu̅ vio · ru · & supp̄o̅e ¶ Signa melācolie dolor g̃uis & diste̅
sivus & albugo discolerata & liuida & fossule s' oculis liuide ¶ Cu
ra · purga cu̅ pillis theodoricō anacar · ut eupiston · ɔfectis cum
succo ab sin · & apposito lapide lazuli ut cu̅ aliq° p̄gante miliam ·
Deinde dent' opiate · p̄dicte ut aliq̃ca & fiant h' localia ad iu
toria · salvia ɔtrita cu̅ vino distēpet' & supponat' ut i vino coq̄t' & su
ponat' · Ite̅ facie̅ potis desbis calidis ut feniclō poliomō · & silib' ·
¶ Effusionem lacrimarum extrinsecus nō ex percussura poliu̅ & salvia i aq̄ ·
plu · bullite supponat' ut absin · & sumitates lēticli & templum supi'
dictu̅ i fleuīte extrinsecus si ex fleuīte fiat put supi' dictu̅ est ·
Et pt̄ea ossa mirab' puluizent' · & i aq̄ · plu · qui z ut vi · dieb' dis
tempa ut si nō potis tam diu exspectare illa aq̄ oclōs sepe la
uabis ut saluiam & sauina̅ ɔbure & pulvem eius cu̅ pulue̅ casto
rei bullies i aq̄ plu · admediu̅ & cu̅ illa aq̄ · oculos lauabis · ¶ Si
de co · signa & cam̄ petas · Camphora̅ cu̅ aq̄ ro · distempa & oclōs
frieg't ablue · recētes · ro · fras supone ut flores bedigar · Rosas
sic facias recētes i panno lineo eas iuolue & sub tria p unu̅ diem
ut p duos pones & satis erut recētes · Ite̅ ex platagine ut sumi
tatib' rubi ut spodiu̅ puluiza & ad' · al · & ui · & bulliat i aq̄ · ro ·
ut plu · admediu̅ & inde oculi abluant' ¶ Macule ab intrinsecus ut
extrinsecus fiunt i oculo · Que nō nasci't de extrinsecus curari pot · Sz
nō q̄ de intrinsecus · Cura p° p̄g' · humor qui ē i causa cu̅ p̄gacōe g'na
li & sequat' p ticlaris & dēt opiata cu̅ dyacastoreo p uices & dēt
opiata ɔpetens deinde localia · adiutoria adhibebis · aurū s'
subtilit' limabis & i aceto p biduu̅ i fundes post ad sole̅ desiccatū
it' duo marmora tere & oclō imitte ut accipe soleas vetēs et
cobure & pul · subtilissimū i oculos mitte · Idē fac de gall' · lenib'
cobustis · Idem de ossib' mirab' · ɔbustis · Idē de capillis cobustis ·
Idē de aloe · accipe · aloe̅ & i stupa s'erne coq' & exsiccatū ad so
lem & puluizatū desup maculam po̅e & sic de p̄dictis · Ite̅ acc ·
adarte̅ & ɔbure & pul · supone macule · Ite̅ accipe cocleas mari

marinas et combure et quod pulvis uti cum tutia pre aloes commisce et super macu-
lam pone. Item ad maculas pulvis marmoreus in aceto infusus et siccatus
utitur exsiccatus et oculo commode immissus. Item ad idem pulvis muricis et ossis se-
pie utitur et pulvis plumbi usti. Item valent lapilli illi qui iuxta mare inveni-
untur et maxime albi si pulverizentur et oculo mittantur. Super omnia crux que reperi-
tur in mari si pulverizetur et oculo mittatur valet. Valet et rasura eboris subtilis-
sime pulverizata et oculo immissa. Pulvis et cicadarum satis valet. Valet et pul-
sum. sarc. d. contusus cum felle vituli et sanguine columbi si immittatur. Collir-
ium ad maculas oculorum oleum fermenti cum aqua ro. et succo ubi bene b-
bulliat in vase eneo et oculis instilletur. Aliud. camphora distemperata cum aqua
ro. Aliud. fel anguille et sanguis pulli columbi utitur et si macula est grossa
ʒʒ. cote confricatum in vino albo utitur in aqua ro. Aliud. quod grossitiem palpebrarum sa-
nat. Item. Ova in aceto coquantur et abstrahatur succus de albo et admisceatur
cum tantundem urine pueri et oculis immittatur. ¶ Pannus oculorum ex multis causis fit
quia ab intrinsecis quia ab extrinsecis. Pannus ab extrinsecis curabitur. Ex intrinsecis
sic curetur. Erugo que invenitur pulverizata immittatur. Valet pulvis testudinis. Item
secundina affodillorum pulvis. Item et sanus si duo ova ut sint corrupta po-
nantur in fortissimo aceto ut fiat apala et ponantur in vase eneo iuncta pi-
ctula et pulvis oculis immittatur. Item et flos muri. Aliud. piper immittatur. Fricetur
super tabula vel super marmor tam diu donec albescat et de huius pulvere
facto oculis immittatur. Aliud. caseus salitus tostus tartarum. Fuligo cum sero ad-
misceantur et exsiccentur ad solem vel ad ignem et pulvis inde factus ocu-
lis immittatur. Valet fex vini ru. exsiccata et immissa. Expertum est satis ad
hoc valere pulverem foliorum tamarisci. Item sarcocolla. calcecumeno p-
ut legitur et invenitur in alijs auris. Item et lapis durus qui invenitur in pipere
si teratur et infundatur in aceto per biduum et postea exsiccatur oculis immittatur.
Valet pulvis stercoris albi columbarum. Aliud quod valet ad grossum et veterri-
simum pannum. Gith infundatur in fortissimo aceto per biduum. deinde exsic-
catus et pulverizatus oculis immittatur. Collirium valens ad pannum oculorum. vij.
dra. ʒ. i. rad. feni. rute. infundantur in vino albo quod sit per diem in vase eneo
et postea bulliant usque ad medietatem et coletur et in colatura ʒ. ij. de aloe
bene pulverizato ʒ. i. de mastice et thure et parum bulliat et sic refrigeretur de hoc
due gutte instillentur. Aliud. infundantur lamine .x. vel xv. in vino per v. dies
postea in oculo distilla. Aliud. cum decocto rute quantum decocto absinthii et cum
de felle vituli bulliat. deinde infrigidato gutta una instilletur. Aliud
viride eris confricatur in vino albo et aqua ro. et immittatur in oculos cum pannus grossus
erit. ¶ Qualiter sinonimate pas. ad maiorem discendorum intelligentiam in capi-
tulo declarentur. Consideratum quod si quis habuit oculos lippos aut ru. ita quod non
sit pannus ad vel lacrimam cepisse emiserit guttam ca. tec quod non dubi-
tes quin nascatur in prima tunica. Si vero fuit duorum annorum vel plurium et ocu-
los pulchros habuit in quibus non appareat aliqua macula et indicat se

nō sicute ul' liuidā s' bispuia appeat ul' ipĩua cū caligine laborare
cognoscas q̄ ozit' ĩ s'cda tunica. Si aūt bn̄ uidit ĩ die & oclōs formo
sos habuit. 8z post uespas occidente sole uidē nō pot̄ ipm̄ scias
gutta frigida laborare que peceat' ĩ t'cia tunica. Inuenire p'mo si o
culos hī qui maculosi nō appeant. 8z si sibalit' cōsiderans ĩ media
pupilla & ipā tota ita q' nichil extra pupillam quiddam appare
erit al' & quiddam crocen̄. gutta ca. ēm ĩl'e ĩfirmat' ĩ q'rta tu
nica, pspice si pupillā & luce hī penit' coopta & nich' uidet & q'n
peccatū sint' totū s' simul ĩcepit eē & si manū duxis an̄ pupil
lam sup̄a man' ĩ tus appeat. apā lucens ĩstantaneū molestissime
sufferēt q' signit' ĩ q'nta tunica. Si aūt ĩ pupilla ul' uix ita q' ĩ
ĩ ipā tota 8z ĩ pte uidis q'ddam s'btile admodū nebule & sit q̄si
tela araneo an̄ oculū transire uideat' ipm̄ nebula exstare cog
noscas q̄ fit ĩ vi. tunica. Si uō apte uidis ĩ ultiā tunica que
septima d' modicū albedinis q8 q'n̄z sanguinolētū est q' nō sit
longū. 8z q̄i rotūdū albulā dec̄ s' ĩ dubites. Considā si habue
rit pannū exilē lōgū & ramosū vngulā dec̄ s' nō dubites q̄
simil' fit ĩ ultima tunica. Si habuit oculū coopt'ū magno pāno
ita q' totus tegat' ocl's aut magna ps. illa ĩ firmitas simpl'r
pānus nūcupat'. Pann' naq3 large & vngula & albula d' & p'ce
temp' d3 eē tal' qui filr' fit ĩ ultiā tunica. Iucūdū tn̄ oīs q' ĩ oclis
patit' cogitat q'b' abis debeat uti & q's retine. Nā si h' ignorat
nulla, pdest mediā. Pane ig' fermītatū cōmodat si ĩuūt patit'
& ē ĩ iuuētute aut ĩ pueritia bibat aq̄m. Si senex ē aut modi
cum paciat'. vinū albū optime limphatū bibat & carnē edat
pullinā aut gallinaceā. aut edulinā & nō carnē porcinā ul' vac
cinā ul' aliam. De olib' cōmedat bletam maluā. portul' & cet', de
fructib' cōmdat amigd'. p'na. v. uv. y. mala ũg' cocta ficus expetas
paucas. 8z bn̄ mūdatas & lotas ĩ aq̄ frigida de leguminib' nichil
parit ac's. De nullo acumine de nullo olō & nullā re assata. De
piscib' cōmodant sardinas aut p'ui luci salati nz multū ieiu
net nz ultra modū laboret. parū s'ebant & legat & bn̄ se custodiant
ut a peste uehemēti a tactu. s'. ne tangant oclōs cū manu nz cū
panno lineo nz nimis abluat caps'. utat' omī mane vrina ppa ĩ
tus & ecfonis. Et ppa saliua diu ieiun' ē oculos abluat ĩ cū aq̄
frigida. si pap' tep. cū [illegible] aceto sepiss' oclōs abluat & cū vino. a
vento & sole ubi sit modica aura se remoueat offam ĩ cōmedat
ul' ĩ scapha teret Sed' q' hudres sūt de oc' ulī. q'da s' ehumidātes
q'dā emittit' p os ut fit os pucdū. q'dā p naues. ut fit hō sinu'
quidā p oclōs. ut cōtigit oclōs lacrimari & sic patit' ocl's. Qui
dam dū emittut' nō valentes ad plenū exire. 8z existunt ĩ ps

tunica · q7 vij · sunt tunice oculorum quibus pupilla fouetur et tunc gutta ca-
perat que puluere antimonij curatur et alii. Prima quod ex gutta eu[n]t tres
egritudines omnium supposita gutta · iii · seu · rubedo · lacrimarum effusio
siue fistula · suppositas curatur altha sicut et vino al · in quo sint granum f[er]
num mixta et alia rubea gutta · seu rubedo antimonio puro fis
tula seu lacrima antimonio caphara pura olfizila · alij sunt qui usque ad
secundam veniunt et tunc caligo perratur que ipse ht ex tenebris que sanatur
tuthia alexandrina · et alii alij usque ad tertiam exeunt et tunc petra
tur gutta serena que exclectica dicitur et hec curatur epate arietis et
aliis. alij usque ad · iiij · peruenerunt et tunc perratur gutta · zalla que curari
bilis est · alij ad · v · peruenerunt et tunc perratur aspa luces quod est tantum cata
nesi quod est incurabile · alij · usque ad · vi · concurrunt et tunc perratur ne
bula que sanatur collirio locustarum · alij ad vij · ascendunt et tunc
procreatur albula vngula et pannus que bene possunt sanari non multum
inueterata fuerint puluis collirijs et herbarum succis vngulam et pannus etiam
si inueterata fuerint incidi possunt · hec tamen que efficiuntur propter nimia
vini oculos inflatur que inflatura potest vocari anguinoch quod sarculus dicitur fit
plerumque quia dolor maximus innascitur oculo et ceruigneo · quod appellatur exem
plo galbani et alii plerumque fit quod oculus turbatur ex superfluitate sanguinis
et tunc potest sanari ex diminutione · sicut contra nix · manum ¶ Pillule ad vi
sum clarificandum et recuperandum et remedium que optime sunt caliginationibus et
omni egritudini · Rec. io viol. que sicce sunt masticis absin. reub. sene de
cortice nil rad. rebuli carui · emb. bell. · epi. agar. pulpe · colloqu
intida · liq. · omnium istorum equaliter quantum · prec. ʒ · i · celidonie · ʒ · i · alu
minis mediatatem ʒ · aloe epatica mediam confice cum succo celido
nie et fac pillulas et sume vij · ne. pe. p[ost] · bene tribus diebus sorbilia [co]
medat iste namque tenebras oculorum proficit et capud sanat ¶ Ad guttam · ca.
et quod turminum clarificat visum. Sume duo vel tria cumulia et agre
stum vuarum in cumulia stillando mittas ducendo agrestam propria to
ta deinum dimitte siccare ad solem et sic facias ter uel quater in die usque ad
vij · dies postea facias tot cumulos cibrari cannis quod sunt cumulia
et sic infundas vrinam pueri virginis dum ieiunus est collectam et sic dimittas
usque ad vij · dies et noctes · Septima uero die accipe cumulia et
teni ea melius siccari facias et ab eadas distere quod affixum est
baculus et cetere prurimum et pulueris illius parillum cum virgula enea o
culis infundas · Item ad idem accipe · lapidem qui uocatur antimonium et fa
cies manere in aceto tribus diebus et tribus noctibus · deinde pone ipsum in vo
lutum in pasta frumenti et ardeas bene. Deinde tere et pulueriza minus
subtilius et immitte · Et est sciendum quod antimonium purum per se ita quod non stet in
aceto multum ad rubedinem et ad lacrimam valet sed si non moratur in ace
to magis est clarificatum ¶ Ad idem et ad omnem egritudinem oculorum

accipe · aqm̄ · ro · ⁊ ipām camphorā q̄ melꝰ ītā facias ⁊ mittas eā
ṫbꝰ dieḃꝰ ad solē ⁊ totidē noctibꝰ facias ēē ad rorem ⁊ postea cū
ea oclo̊s abluas ⁊ exinde teis īmittas h̄ qꝫ oclo̊s claros facit ⁊
caliḡ egritudinē p̄dest · Itē accipe vnū bacile ⁊ īmitte bis p̄uta
ḡna piperis ⁊ frumēti cū vino al · ⁊ ʒ · al · frustulū diuiso ⁊ dimit
tas spacio triū dieꝝ ⁊ noctiū ⁊ de ip̄o oclo̊s abluas ⁊ eis īmittas
⁊ hec sꝑ post vnā vrinā p̄pa · ⁊ hec omīa ad hypositatē ꝯferūt q̄a
hypositas excdā gutta ꝑerat. Sume de urina pui v̄ginis ⁊
ieiuni ⁊ vinū albū equalr̄ ⁊ bulliat ī olla noua cū ruta saluia ⁊
rad' feni ⁊ rad' feni · ⁊ īmittas ī oculis · accipe lapidē q' uocat̄ tuchia
alexandrina ⁊ ip̄m ī luēna ferrea ⁊ adignē mitteū nouies arde
as ⁊ ter extīguas ī urina pui v̄ginis ⁊ ieiuni ť ī ag̊sta ur aceto
⁊ ter ī aq̄ · ro · deinde teras ⁊ puluēm ī camuula c̄sā ⁊ cū ip̄o p̄dicto
rū singlā ꝯmisceas ur de vrina ur de ag̊sta ur aceto ur aq̄ · ro ·
⁊ usqꝫ ad tres dies ī secreto loco ita ut sol · illuc ascendē nō possit
recondas p̊ma ⁊ sa die aq̄ · ro · sr̄ ī fundas · demū abradas ⁊ mi
nutissīe puluiza quē pul · ī uase · vitreo recondas ⁊ caplꝫ q̄ melꝰ
tuciam p̄miseas ⁊ illiꝰ puluis pax illū cū v̄gula enea pax illū
īmittas ī oculis · hoc qꝫ albulā ⁊ vngulā ⁊ pānū n' īvetatū funit
expellit ⁊ omē egritudinē p̄t' quā ad guttā cala ꝯfert ¶ Ad idem
⁊ maxīe ad retinēdū visū senis · acc̄ · par̄ · mell' dospu · ⁊ mit
te ī apullā vitream ⁊ cū ip̄o ꝯmisceas fel galli spinosi leporis
anguille falconis capitis · milui ⁊ omīs auis de rapīa ut
veritas cuꝰqꝫuqꝫ ī veni pōt ⁊ xxx · dieḃꝰ ad solē totidēqꝫ noctiḃꝰ
ad rorem morari facias ⁊ oculis supponas ⁊ īmittas · accipe ·
aqm̄ · ro · cū qua sit mixta caphora ⁊ illiꝰ aq̄ · ta sume coclearia
⁊ balsami modicū si ī ueniri pōt ⁊ ī uase eneo tbꝫ diebꝫ ad solē
totidemqꝫ noctibꝫ ad stare facias · Deinde oclis īmittas hec mirus
clarificat nebulā pellit ⁊ ut dꝫ gutte ꝫ alle ꝯfr̄ · acc̄ fetacū cast'
ti arietis ⁊ ip̄m mitto sr̄ carbōes ardētes ⁊ spumā q̄ īde pcedit
cū v̄gula enea · acc̄ · ⁊ aliquātulū refrigē facias ⁊ postea īmit
tas oculis bis ur ť ī vna hora ⁊ sp̄o aliquātulū tuthie modo deō
ablute sup īmittas ipis oclis ⁊ sic bis ur ť facias ī die ⁊ de
carne eadē si uult pa ꝯmedat ⁊ sic facias usqꝫ ad vij · dies · ca
pite vo̊ · vij · dierū · si bn̄ nō euaserit · acc̄ · vnū rotuficatū ⁊ ī ol
la noua cū aq̄ coq's ⁊ postea fumū q' inde exierit ī ore ī oculis
recipiat ¶ Ad idē sume ḡna coriandri ⁊ minutissīe teras ⁊ pul
uerē ī oculis mittas ur' accipe v̄gam auellane uel vitice quā
recandas ī capite ⁊ ibi foramē · facias ī q̊ piperis ḡnū mittas ⁊
ī vino al · tam diu ducas illā siūtacē virge ad cotē · ut illa'
v̄ge ꝑs̄ ē pip ꝯsumat̄ ī vino albo ⁊ sic facias tot' c̄a ḡna.

⁊ plura ꝯsimianis ⁊ ill' vini collirii ē ad h'· eodē modo potes facē
de ȝiȝib' ut fel leporis pone ī oculis ut ac̃· rad' celidonie vidis ꝗ̃
bn̄ cū vino albo ablue ⁊ pista ⁊ pistaciū pone ī pāno ⁊ succū prim
ut cū vino albo oculis īmittas· Sume xix g̃na. pipis ⁊ mūdē al.
ȝȝ· ī pondē ⁊ tere ⁊ sume folia eodē tenerēs ⁊ eam tere ⁊ misce cū
pul· p̃dcō· Deinde hēas uas ī q° sit bonū acetū ut vinū al. ⁊ h' oīa
p̃miscias ⁊ multū ducas· Deiñ cola cū pāno lineo ⁊ colatura ē
collirii ¶ Ad pānū ⁊ ad omnē coop̃turā· ac̃· mel· te spu· ī q° mis
ceas aliquātulū ossi sepie tti ⁊ mūdē mi' al· bn̄ tti ⁊ bn̄ cribrati
⁊ aliquātulū rosate ⁊ dimittas eē ad solem ī vase vitro tb' dieb'
⁊ tb' noctib' ad mē· Deinde oclis īmittas ¶ Ad dolorē oculi siñe
p̃ua p̃na silvestra nig̃ ⁊ ossib' abiectis sicca ea ⁊ succū īmittas
ut accipe galbanū ⁊ mūdē thīs ⁊ teras ⁊ cū ordei farina bn̄ oīa
īmisse ⁊ hec oīa postea misce cū al. oui. ⁊ p̃mīmū ducas. Deiñ
facias emplm̄ ⁊ timpori supponas ut' oculū ī q° patit' ⁊ sic dimit
tas usq̃ ad tres dies ⁊ tres noctes· ⁊ hoc ennguēntm̄ v'ūq̃ fuit
depellit· ut ac̃. ip' solū galbanū ⁊ ad ignē calefacias ⁊ tipori sup
ponas cum aliq̃ carta ¶ Ad tenebrositatē oculoꝝ· ac̃ epar caprīnū cor et
splenem ⁊ oīa bullire facias ⁊ spumā collige ⁊ repōa ī vase ꝗ d'
liquid' erit ⁊ fundū potio sepa· ⁊ īde oclōs illini ¶ Ad lacrimas oclō
rum· rutā siccā ⁊ mel ꝯmisce ⁊ oclōs īunge p̃batū ē ¶ Ad timo
rē ⁊ caliginē ⁊ cā· oclōꝝ· vbenā cū al. oui· ītam īpone p̃batū est·
¶ Ad idē cinoglosse succus ī oclis missus ⁊ h'ba trita supposita miro
modo p̃dest ¶ Ad sanguinē oclōꝝ rorē matutinū ⁊ succū· rute colli
ge ī vino ⁊ oclis īpone ¶ Ad pannū oclōꝝ puluis olibani cū mel
le ⁊ aceto stercore maiorū murium mixtus atq̃ ī unct' cap' tenuatum
pilis uestit· pānū diluit· distintie obstat cū aq̃ supti occasione.
frigoris lumi· amissū pulueizat' ⁊ īiect' restaurat ¶ Ad catharactas
oclōꝝ ⁊ pānū ⁊ hūiditatē succū basilicōis ī pelui cū alio liq̃re poē
⁊ pul· ȝȝ· adde sicq̃ p̃ vi· dies· ⁊ noctes dimitte· post illd' liq̃d' co
latū ī vitro vase reserua· vide v° q̃ ī vase resedit ad solē desiccat'
recondē ⁊ aliū hoc· ⁊ aliū illd' ī ocul' poē· Si succū basilicōis n̄ hēas
v' habuis succo feniculi utē ⁊ vino albo admixto ut de basilicone
diximꝰ fac ¶ Itē urina pui ī pului cū alio ere pone ⁊ aloen ad
misce ⁊ ibi don' totū desiccet' dimitte ⁊ h' ad solē desiccato ut sup̃·
diximꝰ utere· ¶ Ad pruritū oclōꝝ aloen· cū vino albo don' vinū
īspissēt' frica ⁊ ī oclis pone ¶ Ad pānū oclōꝝ ac̃· vmes q' ī velunt'
sb lapidib' pedes multos habētes ⁊ cū tāgunt' se ꝯhētes q' ī n'ro
uulgari pedicli vrsi vocant' ex hys succū exp̃me ⁊ cū lacte mulie
ris ī oculis mitte ¶ Ad idē si macula alba fuit succū ē foly piri al
bis maculis īpone· Si u° nig̃ fuit· succū ē foly nig̃s maculas ha·

beutes oclis ipone. Virgini lacrimas constringes prurit ardore et pa
nu de oclo tolles acc. testam oui triple sumoteri hys liquib. s. suc
co feni. et rute. melle vino. vrina pui et aloen. appone ad pondus tri
denarior. et coq ad mellis spissitudine et oclos iunge. Dyasc. libanu
cu vino calido lacrimas strigit.

Explicit liber de passionibus oculor. card.

Incipit thesaurus pauperum.

In noie sce et individue trinitatis que omnia creavit que singla dotavit
virtutibus propriis. ad omnis sap. data e sapientibus et factibus opus sup vires
agrediar de ipsius adiutorio confides qui per nos opa. dicat omnia opa nra
sicut p istum | qd opus volo thesaurum paupum. noiare. Illi hoc opus assig
nas qui pat paupum notatur. in quo si attente legatur omnium fere infirmitatum
medicine faciles et efficaces invenientur. Sicut habuit medice cooperato
rem qui creavit de terra medicinam | Oro aut et consulo lectorem ne si ea
que forsan incognita legit ne p9 medendis corpibus applicet qum considera
verit infirmitatis specem et natura pacientis et ne studeat diligenter
scire nas diligencius rex et coplexiones et sexum et qualitatem dare poterit
et virtute occulta rer. singular. Aliter. n. certus medicans sapientissime te
tu in fingam firmu in mortis fovea | et ne datorem scie deu sua inpugnet scia
ucat diligenter et fideli ne seductus precio aut amore fatuo alienis
reuelet medicam aliq per quod abortus provoce aut in pugnatio fuerit
Dicta aut phisicor. quor in hoc ope materia tota e ita accipiat .i. ascr. si origina
lia videt | fidelis. n. congregans in omnibus qui venire a me poterunt in libris
phisicor. antiquor. et magistror. et modernor. expimtator. vias eor. dilige
t investigans cu sup talis et labore non modico pscrutatus sum.
Igitur Ihu x sum medici g. qui sanare r sanat pt mult oms infirmitates cu
ipse est capud fidelium ab infirmitatibus capitis incipiam usq ad pedes
descendendo et ps de infirmitatibus capillor qui aliquando auferunt aliquando corro
dunt aliquando in colore mutant. De casu capillor et eor reparacione

Si capilli cadunt fac lex vini de cane pulvis stercoris columbini et la
va capd. expimtator. Item folia quercus et mediana cortice ei
coq in aq et lava cap. expi. Item avellane tre cu anx. vrsi capillos
restaurant. Dyas. ysaac. Item decoctio radicis malve in aq capite v
deloto statim furfures facit cade. expi. Item cinis pulmar. ranar
combustar. allopiciam cito sanat. Ravni. Item cinis fimi caprini cum
oleo unctus multiplicat capillos. Galienus. Item ac decoctionis vini
sepe loca. inde fiat efficac. Gal. Item absinthium sup ligatum cito
sanat mat. Item tere persilium et cu sagimine porci bulliat in vi
no albo et post coler p pannu sup aqm frigidam et pinguedo.

sup̄natās colligat̄ ⁊ desiccat̄ cū uitello oui cocto ⁊ mastice ⁊ cimino
⁊ ungat̄ locus q̄ cito pili nascunt̄. expt̄. Itē unge locū cū melle
crudo ⁊ sup̄ asp̄ge cinerē lacerte uiridis cōbuste multos gn̄at pilos
expt̄. Itē sanguis testudinū in unct⁹ plures capillos gn̄at ⁊ lepͣm
sanat. dyas. Itē idē facit ei⁹ testa cōbusta. dyas. Itē panē ordei
cū sale cōbure ⁊ cū axungia ursi cōmisce unge ubicūq; uolueris. Gall.
Itē canis ungle capͥ cū pice cōposit⁹ allopiciā sanat. syxus. Itē
fac lexiuiū de ligno ede decorticati laua semel capͫ ⁊ erūt capil
li flaui in tria dños mēses. id. Itē hec faciūt nasci pilos oleū
in q̄ cantarides decocte fuerīt multū desiccat cutē ⁊ post apponat̄
que seq̄unt̄ oleū ouoꝝ axungia ursi cōdita cinis papi asinini ⁊ sple
nis ei⁹ ⁊ cinis cornuū ueteres leporis usti lapdani. abrotani ⁊ capill' ue
nis auellane cōbuste ⁊ nuces cōbuste oleū raphani bacce lauri.
cumē. Itē lacerta uiridis ⁊ sāguisuge cōficiant̄ cū oleo lapdanino ⁊
inungat̄ locus p̄ certo renascet̄. expt̄. Itē pellē capitis uulpis cū
labiis cōbure ⁊ lacertā uidē capite amputato in oleo forti una die
bulliat ⁊ unge ⁊ puluerē appōe ubi uolueris pylos nasci. Gall. Itē
euforbiū cū oleo appositū mirabilr̄ ualet. Gal. Item idē facit ci
nis stercoris capͥ ⁊ ungulaꝝ idem. Itē testudinē unā sic̄ regulā
incende ⁊ puluiza cū .iij. ℥. aluminis ⁊ tantūdē de medulla ceruina cū
uino tere ⁊ caluiciā in unge. Gal. Itē idē facit cinis apū. cū oleo
inunctus idem. Ad euellandos capillos ·III·

Ut capilli nūq̄ renascant̄ euelle eos ⁊ iunge locū sāguine
uesp̄tilionis uel sāguinē rane p̄ue. expt̄. Itē sāguisugas
de lacu cū forti aceto pōe. expt̄. Itē cinis stipitis caul' emplastr̄⁹
ortū capilloꝝ tollit. sōc. Item lapdanū gūmi edē formicaꝝ oua
auripigmētū ⁊ acetū cōfice in loco ubi posueris nūq̄ pili nascet̄. expt̄.
Itē lac canis inunctū nō sinit capillos nasci. sixt⁹ id gal. Itē in bal
neo pone puluerē rane uidis cōbuste. omnes pili qui in balneantur
cadent. expt̄. Itē farina lupinoꝝ apposita facit eos cadē ⁊ ali
os nō p̄mittit exire. expt̄. Itē farina fabe ūguinib⁹ pu̇oꝝ appo
sita nō sinit nasci pilos. idē. Itē phibēdā ortū piloꝝ sunt opū
iusq̄ami mulallago psilly sāguis ranaꝝ lacrialiū ⁊ oleū in q̄ co
quat̄ lacerta minor ⁊ chimolea ⁊ cerusa ⁊ plūbū ⁊ litargirū ⁊ tes
tudinis aq̄tice sāguis uesp̄tilionis ⁊ puluis ostreoꝝ ⁊ margari
taꝝ cute. Ad sanandū pustulas in capite. ·IIII·

Ad pustulas capitis sanādas lauet̄ sepe capͫ in aq̄. ū camomil
la cīra cocta sit ⁊ michil mell'. mac. Itē nasturciū tritum
cū axungia anseris apponat̄ uiscam .i. tineā sanat. id. Itē
folia uiolarie cū melle trita sanāt cito. idē. Itē decoctō acetum
omnē scabiē tā capitis q̄m alioꝝ mēbroꝝ tollit. ysaac. Item ra

dix cyclaminus coquatur in aqua et cum illa aqua lavetur rasta et postea ungatur oleo
in quo fuit coctum ciclamen efficaciter sanat. Dyas. ¶ Item acetum in quo tartarum fuit
aliquamdiu bullitum inungat rastam post mundatam efficaciter eam sanat et sic-
cat. circa instans. ur. collige ramos ficus viridis et tere fortiter cum aqua
si nova sit rasta. si autem diuturna cum aceto donec fit sicut medulla et un-
gue. viaticus. ¶ Item amigdale amare mundate aqua ca. pista et ungu[en]tum fiat
et rasam capitis ungue efficaciter valet. constantinus. ¶ Item radix enule et fo-
lia et ramos ficus amigdala amara tere fortiter cum oleo et aceto forti
post adde cinerem radicis caulis et testum aliquid et litarg. et arg. vivum.
cerusa salgemme et fortiter agita et post munda locum cum aceto vel urina
et inunge. experimentum. ¶ Item valet multum tartarum pulverizatum et raste munda-
te superpositum confert cum oleo et aceto. circa instans. ¶ Item pul. rad. cucu.
asini cum aqua frigida appositus multum mundificat. constantinus. ¶ Item
gallam pruisam et fel. tauri et amigd. amar. coque donec inspissetur et unge.
constan. ¶ Item farina seminis feniculi et cum vino et cum luto confice. et unge
caput mox sanat experimentum. ¶ Item absinthium tritum et appositum capiti statim
sanat. mac. ¶ Item staphisagrie semen bulliat in aqua et cum illa aqua
distemperetur bona quantitas tartari electi et cum tali aqua lavetur bis vel ter
et cito sanabitur. circa instans ¶ Item adde efficax valde pix navalis
resolvatur tota in nocte una in forti aceto mane addatur oleum nucis et
auripigmentum et carbones quercus agitetur bene et addatur aliquantulum
de argento vivo et caput rasti ungatur experimentum. ¶ Item radix enule campane
bulliat in forti aceto et coletur et cum colatura lavetur caput et radices non cocte
terantur cum axungia porci et addatur ad de argento vi. et tartaro et inun-
gatur locus experimentum. ¶ Item purgentur pustule cum vino vel urina ita
quod sanguis exeat. et tunc apponatur pul. tartari efficaciter sanat. ¶ Item
efficax ad omnem scabiem et serpiginem tartarum et litargirum cum aceto con-
fice tota nocte mane sic igne appone cum oleo nucum et cum bene confectum
fuit tolle et ungue circa instans ¶ Item accipe fimum siccum asini porci
et bovis et tartarum ana. pulveriza et asperge locum post cum aceto vel urina
usque ad sanguinem. experimentum. ¶ Item pulvis de formicatorio cum oleo mixtus
et scabiem et rastam potenter sanat. D. ¶ Item folia quercus et eius cortice
mediantum coque in aqua et caput lava experimentum. ¶ Item axungiam vetustam.
celidoniam sulphur simul tere et loco tepulato. inunge sepe optimum est
lucrator. ¶ Item aluminis ʒ. i. addantur ʒ. ii. sal. et dissolvatur cum aceto for-
ti et inungantur et sanat. D. ¶ Item aqua decoctionis foliorum nucis allopici-
as et ceteras passiones capillorum sanat et eos elongat et crescere facit ¶ He-
rana incisa alligata efficacissime sanat. phs. ¶ Item ad tineam elle-
borum album tritum cum axungia porci pone super caput totum. Gal. ¶ Item epar
crudum porci calidum super emplastra ix. diebus post lava cum frigida et sa-
nabitur. Gal. ¶ Item limatura cornu cervi data potui cum vino in principio.

[Marginal note:]
... sulphur pulverizatum et incorporatum cum
oleo communi valet contra scabiem manuum
... cum eo inungantur et pannis manus involvantur
... calide teneantur et aliquotiens fiet experimentum.

lendes nec pediculos ex multo corio unguentum. Gilbertus. Item lendes oc-
ciduntur cum omnibus amaris mundificativis. Idem. Item staphisagria mixta
auripigmento cum aceto vel oleo pediculos occidunt. Idem. Item storax sa-
nguisuga si incendantur et sagimini porci admisceatur et caput illiniatur len-
des vermes pediculos tineos et pulices vivere non permittit. Idem. Contra litargiam. ꝯ litarg. .v.
Ad litargiam. rutam zizimbrium cum aceto fortissimo naribus applica.
Constantinus et Garr. Item capilli proprii usti cum aceto conficiantur et modicum
picis et naribus apponatur potenter excitat. Constantinus. Item pulmo porcinus ap-
plicatus mire valet. Idem. Item sanguis testudinis illinitus fronti pacientis
multum valet. Idem. Item fumus galbani et cornu cervi naribus appositus
similiter omnia valet. Idem. Item fel gruis tepefactum in vase plumbeo perfecte et cito
excitat litargicum si ungatur ex eo. Idem. Item anacardina potio est
propria mediana huius morbi. Rogerius. Item oculi et cor philomene sub cervica-
li vel in lecto pone in sompnis tenet et qui ea bibit numquam dormiet. Idem.
Item fumigium factum de co[rnu] edi litargicos epilenticos et mulieres suffocatas
excitat. Idem. Item odor peucedani sompnum tollit. Dyas. Item semen sinapis
teratur cum aceto et fricetur fortiter plante pedum litargicos excitat. D. Item
satureia trita cocta in aceto et occipitio emplastrata letargicos excitat dormien-
tes. Dyas et Mac. Item michi melius litargicos excitat quam fumus capillorum
humanorum. Rogerius. Contra frenesim ꝯ frenesi .vi.
In principio frenesis repercutiatur materia cum succo plantaginis morelle et aceto et silib[?]
et trahatur inferius fumus cum clisteri vel suppositorio et cum leni fricatione vola-
rum manuum et pedum non dum forti quia inflammatur et statim ponatur evapo-
ratoria super capud ut spongia infusa in aqua decoctionis iusquiami vel catu-
lus fissus per ventrem vel gallus vel pulmo porci ligentur fortiter brachia
simul usque ad lesionem et crura vel tibie. Item odoret camphoram iusquiamum
opium ozimum crocum et ceram confecta in aqua ro[sarum] confortat. Item si crura occipi-
tium et nares ungantur de mirra et storace castoreo opio iusquiamo de-
coctis in mulsa statim quiescat confortat. Item fac unguentum de peuceda-
no tosto oleo ro[sarum] unge caput totum statim dormiet. Idem. Item opii
ʒ ij feniculi ʒ iij tere cum melle et aceto ungue os pulsus et quiescet.
Idem. Item anacardos cum vino da bibere statim dormiet. Idem. Item
opium semen iusquiami et lactuce zuccaram commisce cum succo lactuce et
emplastra similiter fronte pone. Idem. Item opium confice cum oleo violarum et fac sup-
positorium. Idem. Item papaveris albi iusquiamum album distempera cum albumine ovi et lacte
mulieris provocat arca[?] instans. Item apias venam que vocatur est in medio fron-
tis et multum fluat de sanguine expertum est. Item apponatur sero tale em-
plastrum. Rx opii tebayci ʒ i iusquiami ʒ ij seminis papaveris ʒ iij terantur et incorporentur
cum populeon distemperentur cum lacte mulieris puellam nutrientis et applicetur fron-
ti. expertum. Item dicitur quod sapo sumptus de aure pacientis et datur pacien-
ti sompnum provocat. Gilbertus. Item si vis aliquod animal soporare. Rx

opii ussiami · succi iusquiami folia mādragore eđ arboris re · edere
matur̄ · mora celsi lactuce succi cicute · an̄ ʒ · i · ↄtere oīa ī mor
tario ⁊ pone ibi spongiā ut ībibat̄ pone ad solē ut siccet̄ · siccā ap
pone narib⁹ ⁊ dormiet ⁊ ī fīnde aliā spongiā ī aceto ⁊ appone ī na
rib; ⁊ excitabit̄ · exp̄t. Itē fel leporis cū vino bibitū facit hoīem
dormire sp̄ donec dederis ei acetū exp̄t. Itē ungat̄ cap⁹ totū
ungūēto de oleo ro · peucedano ⁊ castoreo statim dolor mitigatur
Gall. Itē calidus pulmo pecoris capiti alligatus · valz idē. Itē
mitigatur frons · cū oleo · ro · apponat̄ sanguisuga vene frontis mi
rabilr̄ ↄfert exp̄m. Itē crocus puocat sopnū ↄstā · Item
accipiant̄ croc⁹ mādragora ⁊ storax ⁊ aliqđ de opio ↄterant̄ ista
⁊ pulurizent̄ sup cap⁹ pacītis ⁊ statī dormiet · Gerard⁹ ī viatico Itē
opiū mādragora ⁊ auripigmētū an̄ · ↄtē capiti raso appone · Itē
asperge idē · Ista sūt̄ fortia si uis excitare forte acetū narib⁹ appoē

vii. Ad tollendū dolorē capitis. Ad tollēdū dolorem capitis

Asuccus eđ al · i · frēsēs narib⁹ īfusus caput purgat ⁊ capi
tis dolorē mitigat ⁊ nigre eđ succ⁹ īmiss⁹ putredinē narū tollit
dyas. Itē t⁹ cap⁹ purgiū ē p aolsū ī ornū cā · mastix pyretrū sina
pis · nasturcū nigella staphisagria utrq; ellebor⁹ · ʒʒ · cinamomū ·
ana terant̄ sbtilissime ⁊ ponat̄ ī uno sacculo p uo sacculū tene
at ⁊ masticet ieiun⁹ ī ore ⁊ nichil trāsglutiat · s; eiciat ⁊ post mo
ram qm̄ diu masticauit lauet os cū vino ⁊ melle mixtis · ca · Gal.
Itē ulmū decoctū ē cautū ī ocapicio idē Itē ħ reuma defri
gida cā · calamēt ut serpullū ēt̄ū torrefactū ⁊ calidū capiti appo
nat̄ · multū iuuat circa ītās Itē allia cū faba · excorticata ·
cocta ēt̄a emplāta dolorē capitis tollit dyas. Itē fingraco vi
ni decoctōis roris marini dolorē capitis tollit dyas · ⁊ cā īstāc
Itē ysop⁹ torrefactis ⁊ calid⁹ capiti apposit⁹ multū valz ↄtra dolo
rē capitis ex reūte cā ī stāns · Itē terat̄ fim⁹ columbin⁹ sinapis
mastastrū · re · uite torrefacta · applicet̄ capiti reū fr̄m multū sic
cant ⁊ antiquū dolorē aufert Itē satellet̄ depe multū sal · ⁊ tanc
tū multū ↄsumit reū. exp̄t. Itē pul · cubebe ⁊ macis ↄficiā
t̄ cū laudano storace olibano ⁊ fiat pomū qđ sepe odoret̄ ⁊ fumigi
um sup prunas ī īgressu lecti ⁊ stuellū q̄ teneat̄ ī narib⁹ ut ca
pillū multū ↄfortat cerebrū ⁊ humorē sup fluū retinet exp̄t. Itē
macis ⁊ cubebe · masticet̄ ⁊ teneant̄ diu ī ore cā īstans Itē se
mē dragūtee gestat̄ dolorē capitis tollit p̄uū ⁊ magnū · Rasis ·
Itē succus portulace fronti īunctus dolorē ⁊ ardorē tollit · mac.
Itē duas ptes succi porroꝝ ⁊ terciā mellis ūce ī narib⁹ dolorē in
missum capitis tollit mac. Itē corona v̄bene capiti apposita
omnē dolorē capitis tollit idē. Itē succus caul' narib⁹ īiect⁹

capd' optime pgat idē ¶ Itē acedula trita cū oleo ro. ānct. dolori ca
pitis multū pdest idē ¶ Itē fomētet aq̄ cap' cū aq̄. decoctois ifo
li 7 post emplēt' hba tempori⁹ 7 fronti 7 fugabit' vtigo idē ¶ Itē
medulla panis pistata cū succo coriandri tollet omnē dolorē id' ¶ It
succus cepe narib⁹ attract⁹ cap' optime pgat. mac. 7 dyas. ¶ Itē coq̄
i aq̄ 7 oleo ·atar· absintiū 7 absin· 7 de tali coctōe lava cap' exp̄t.
Item fleubotomia de vena frōtis plures extirpat ifirmitates capi
tis ·Galther⁹. ¶ Itē pellis arietina recens 7 cap' tota die 7 tota noc
te circūvoluto capiti dolorē tollit idē ¶ Itē teri psilly ut ex⁹ mussalla
go fronti illiniat' 9festi sanat dolorē capitis ·dyas ¶ Itē succ⁹ por
ri attract⁹ narib⁹ i tiroinii lecti multis abstrahit dolorē capitis.
dyas ¶ Itē quedā mulier dolens capd' lōgo tpe i toll ābli' vngit
frontē 7 tempora cū dyaltea 7 statī sanata ē h ego vidi ¶ Itē
asplices tte 7 emplastre dolorē capitis tollit ¶ Itē succus 7 hba.
arnoglosse trita 7 emplestra cū vrina pacētis aufert dolorē capi
tis vehementem ·exp̄t. ¶ Itē pecte fcūs de dextro cornu arietis si
pectinet' cap' aufert dolorē capitis i pte dex. sili' sinistrū de
sinistra rasis ¶ Itē folia betonice emplestrata dolorem frōtis 7
oclōr miro modo placat dyas. ¶ Item absin. ruta ·edera· teres
tō 9ficiant' cū al·oui 7 melle emplastratur cap' ·dolorē tollit exp̄t.
¶ Itē serpillū triti 7 cū aceto coctū 7 oleo ro. 9fecti capiti appositū
tollit dolorem capitis ·dyas· ¶ Itē anca teme coq̄t' i oleo 7 ex ipo
oleo vngat' frōs 7 tempora dolorē tollit. dyas. ¶ Itē celidonia trita :-
cocta 7 capiti emplāta dolorem capitis tollit exp̄t. ¶ Itē pullegi
ū i oleo coq̄ 7 de illo oleo frontē 7 tēpora vnge exp̄to ¶ Itē in
fundit' aurib⁹ balsamū ad dolē usq3 ·vi· vicib3 vel q̄tuor 7 sana
bis idem ¶ Itē succus edē terest's oleo 7 aceto 9misce 7 cum
lana vel bombace vtra appone· exp̄t. ¶ Itē misce tritam pte. :-
edē terest's succi 7 tres olei 7 aurib⁹ ifunde mox dolorē tollit
exp̄t. ¶ Item applica capiti coronā de arbore q̄ corona di' 7 li
berabi' exp̄t. ¶ Idē facit pullegiū sub aure tota nocte positū. :-
id. ¶ Itē ursari q̄ nascat' i arborib⁹ tere 7 liga. sup frontem ·idē
:- ¶ Item urtam tritam applica fronti dolorē de frigida cā tollit ¶ Itē
succū edē cū vetusto lardo i vnge 7 sanat ·exp̄t. ¶ Itē si dolor :-
sit i vna pte tere allia 7 xxx. gna pipis 7 vnge vbi fuit dolor
7 dabit tibi verā sanitatē exp̄t. ¶ Item. folia ally tere 7 cū lana
liga ad aliam aurē 7 liberabis ¶ Itē succus mellilota cū ace
to mixt⁹ 7 apposit⁹ dol. capitis placat 9stantiu⁹ ¶ Itē emplm.
a 9stāt' pbatū ·Rx ·opy. croci an̄ ·ʒ ·i· ro ·ʒ ·iiij. tepa· cū cepa· et
emplastra multū vz 9stātu⁹. ¶ Itē Rx this stercoris columbini far
ne frumti an̄ tempa cū al· oui 7 nō vbi dolet appone· Sz sic

[fr]onte per totu[m] incipio et cet. ❡ Ite[m] contra vigilias fiat suppo[sitorium] ex opio et olio viol[aceo] constantini. ❡ Ite[m] opiu[m] mandragora semi[nis] porruis mg[?] seme[n] iusquiami confice ista cu[m] succo morelle iusquiami et olo[?] viol[aceo] et iunge. constan[tinus]. ❡ Ite[m] si dolor nimis inuete[ra]tur opium caphora an[a] cu[m] oleo sa licis resoluatur et iuare[?] ut aure[m] intrat. Rasi. ❡ Ite[m] oleu[m] violaceu[m] cu[m] lacte narib[us] iniec[tum] mirabile e[st] ide[m]. ❡ Item mediana tamarindor[um] di ta no[n] h[abe]t pare[m] ide[m]. ❡ Ite[m] cubebe t[ri]te cu[m] aq[ua] ro[sacea] supposite dolore[m] ei[us] tollit. ❡ Ite[m] succus radicis celidonie narib[us] i[n]fus[us] cap[ut] purgat. ❡ Ite[m] semi[n]a sinapis contrita et sacculatu[m] antiqu[um] dolore[m] capitis tollit fi at caute q[ui]a cute[m] urit. Dyas. ❡ Ite[m] sumu[m] radicis celidonie decoc te i[n] vino p[er] os recipe et sepe gargariza cap[ut] purgat et volua[?] desic cat. ❡ Ite[m] contra[?] dolore[m] capitis istans. ❡ Item puluis piperis mg[?] elli al. eufor by et castorei inice i[n] nares p[ost] digesta[m] u[e]l cu[m] stupha cu[m] stupha decocto nis calamenti et rute cap[ut] optime p[ur]gat et calefaciat aureu[m] e[st] exp[er]i[mentum]. ❡ Ite[m] succus cyclaminis cu[m] melle mixt[us] et narib[us] immissus p[ur]gat. Dyas. ❡ Ite[m] aloe trit[um] cu[m] aceto et oleo ro[sato] fronti illinitu[m] dolore[m] capitis tollit. Dyas. ❡ Ite[m] cap[ut] purgatu[m] fact[um] ex oleo fistiaulo illico dolore[m] tollit emigraneu[m] Auic[enna]. Ite[m] radix cu[m] agrestis cu[m] absinthio et oleo fiat i[n]unctio de oleo et de plastr[o]. defecc omne emigranea[m] tollit exp[er]t[um] et auic[enna]. ❡ Ite[m] semi[n]a mand[ra] gore dolore[m] capitis tollit p[ri]mu[m] et magnu[m] rasys. ❡ Ite[m] q[uando] antiq[uus] e[st] do lor no[n] e[st] mediana sic[ut] emplin[?] de synapi et h[oc] e[st] R[ecipe] gummi rute agri[?] storatis radicis capparis squille euforby an[a] terr[?] cu[m] vino odorifo[?] est in magnu[m] medicam[en]tum auicen[na]. ❡ Ite[m] sizeleos confert dolori capitis val de ide[m]. Ite[m] aloe te[re] et distempa cu[m] olo[?] ro[sato] et iunge fronte[m] mire valet const. ❡ Ite[m] recipiat pa[ciens] tres pillulas ad modu[m] fabe factas ex a loe et succo caulis ut vix ut nu[m]q[ua]m vexabit[ur] a dolore capitis. ❡ Ite[m] de lauet[ur] sepe caput de lexiuia f[ac]ta de cinerib[us] radicis caulis et radi cis urtice maioris et vitis al[be] et iuue[n]iet[ur] mira efficacia contra dolore[m] capi tis et maxime emigraneu[m] c[er]tissimu[m] e[st] remediu[m] exp[er]t[um]. ❡ Ite[m] succus folior[um] edere cu[m] oleo et aceto misceto miscea[n]t[ur] vngant[ur] nares et statim dolor emigraneus sedabit[ur]. gal. ❡ Ite[m] cinis cornu ceruini cu[m] o leo ro[sato] tollit dolore[m] capitis. ❡ Ad epilentia[m]. contra epylensiam.

viii. Ad epilentia[m] cornu cerui puluizatu[m] et bibitu[m] cu[m] vino caducos sanat. dixit adangustini[?]. ❡ Ite[m] cerebru[m] uulpis i[n]fantib[us] sepe da tu[m] facit ut nu[m]q[ua]m sint epyletici. ide[m]. ❡ Ite[m] testiculi ap[ri] ut verris cu[m] vino sumpti sanat caducos. ide[m]. ❡ Ite[m] fel ursi cu[m] aq[ua] calida sumpta ide[m] facit ide[m]. ❡ Ite[m] lac eq[ue] bibitu[m] caducos sanat. ide[m]. ❡ Ite[m] liquor qui distillat a pulmone arietis du[m] assat[ur] dat[us] sanat et pulmo et testi culi. ide[m]. ❡ Ite[m] iecur uulturis cu[m] sanguine trit[um] p[er] ix. dies bibitu[m] cadu cos sanat. ide[m]. ❡ Ite[m] testiculi galli triti cu[m] aq[ua] et bibiti caducos sanat. s[ed] abstineant anno p[er] ix. dies. ❡ Ite[m] pulu[i]s f[ac]tus de cas

fuis de castoreo oppo. anamonio sani. dra. da. quocumque modo potis absque
dubio curat. Girardus complet. et ego vidi cuiusquam epilenciam sic curatam
esse. Item solum anamonium datum cum aqua benedicta curat. experimentum. Item
anamonio cum solo castoreo idem fiat. Ge. in viatico. Item ova cor
vi bibita valent idem. Item coagulum leporis bibitum curat experimentum. dy
as et viaticus. Item pollicitum eius et datum cum oratione dominica potenter
valet. experimentum. Item pulvis ossium hominis combustorum maxime cranei quod invenitur
interius villacius et porosius datus epilentico sanat virum et de non poroso si
lem quod creditur mulieris sanat mulierem. tertium est experimentum cum ... Item
lapis rubeus qui invenitur in ventriculo pullorum yrundinum portatus sanat
D. et constantinus. Item dum est in accessione in principio scapiatur vena in aure.
vel multus sanguis fluat deinde sanguinem dentur paciente dum est stupidus et libe
rabitur experimentum. Item fimus ciconie datus potui cum aqua statim sanat dyas
. Item vermes qui inveniuntur in tuberositate quadam pilosa que invenitur in be
degar da iii. primo die et iii. secunda die et tertia die distempera eos cum aqua
benedicta et sanabitur experimentum. Item pentafilon bibitus .xxxiii. diebus per
fecte sanat. D. Item aristologia que folliculum cum grano rotundo habet si
cut cerasa quam diu patiens portavit non patietur experimentum. Item cingulum de
corio lupi quod diu portabit patiens non patietur experimentum. Item caro lupi comes
ta fantasticos sanat sixtus ad oc. Item dicit experimentum et audivi ab
expertis quod cor lupi comestum sanat et si ipse eius bibat. Item viscus quer
cinus perecto curat si bibatur experimentum. Item cinis talpe combuste in udi ol
la bene sigillata datus curat experimentum. Item comburere mustelam unam et yr
rundinem et da bibere pulverem efficaciter sanat experimentum. Item bibat suc
cum marrubii et mel cum ea coclearia una mane et sanabitur. Item da
vinum decoctionis caute optimum est contra. Item pili canis albi nullam
nigredinem habentis suspensi sanat idem. Item liberatur sanguinis menstrua
lis expulsione. Item sanguis agni albi immaculati ab omni macu
la remedium prestat expertum. Item pulvis iecoris milui summum dicitur esse
remedium. idem. Item sucus herbe pabilis per .xx. dies datus effi
caciter sanat. hoc demon cuidam mulieri quam supponebat accepta forma
hominis dixit experimentum. Item sanguis mustele fricatus et datus potui perfecte
sanat. Rasis. Item radix bionie trita et circa collum ligata sanat
spasmum et consilia. Ri. Item carnes porci vel porce qui unice nascitur
tempore partus epiliam tollit experimentum. Item blanca brzaccia fumigata vel
bibita curat epilenciam. dyas et experimentum. Item sanguis leporinus confectus
cum speciebus aromaticis vel cum milio solum facta artocrea comestus sanat ex
pertum. Item epar asini assatum et comestum. viaticus. Item pulvis ungu
larum asini combustarum datus sanat idem. Item pictrum collo suspensum
Item quam cito cecidit caniculum fitifice et da epilentico fel eius calidum et sa
nabitur. Gilb. Item pos viteos cassium nigat in coculari proprio et agitur vini

nā ut lauet͛ toualar ⁊ cū ea da epilētico lotura illam bibē exp͛i
Item expertū pr̄ eius ut mater ducant eū ad ecclīam feria tertia quarta
ut vi ⁊ sabbō ut audiat missam totā. ⁊ dnīca die missa audita di
cat sacerdos sup͛ caput eius euuāglīm in quo gen͛ nō eiciet͛ nisi in oronē ⁊ ieiunio
siue sit epilēticus siue lunaticus siue demoniacus liberabit͛. constan͛
⁊ gilb͛. Itē pul. cornu cerui cū vino bibitus caducos sanat. sext͛
ad oc. Itē coagillū leporis datū. xxx tibȝ dieb; mane in mod͛ orobi
sanat epiliam exp͛i. Gilb͛. in passionario. Itē cor epar. pulmo ⁊ oīa liga
mina habentia in se ne tanent͛ in fumo ut alibi fiat puluis ⁊ det͛ epilēti
co omī die ⁊ cū ceciderit in quadā accessione det͛ pul. sanguis canis ex
siccati omēs sanat͛ qui diu utunt͛. pul. ⁊ nō cadent exp͛i. Itē
peonia ligata ad collū. pa. securū seruat a casu quā diu portat͛
Gall͛. in passionario Itē ibidē. Gall͛. puluis factus de araneis pa
rietū ⁊ stercore canis ⁊ acacia cū aq̄ calida potatus in accessione con
tinuo liberat Itē ibidē cor uulturis da bibē cū aq̄ ⁊ sanabit͛. Item
uulturis epar ⁊ pulmo iuxta prunas siccet͛ ⁊ pul. det͛ cū oximelle
statī epilenciā tollit Itē idē ibidē testiculi ursi comesti iuuare p͛
sunt ⁊ apri ⁊ arietini ⁊ verrini testes iuuare p͛sunt Itē idē ibidē
In sicilia liberatus fuit quidā a quodā rustico p͛ solā odoracionē rute
siluestris ⁊ post multa curatus sunt Itē pueretū suspensū collo
pueris sanat epiliam. mac͛. Itē succ͛ coriandri datus potui nō
p͛mittit humorē ascendē ad caput ⁊ maximū adiutoriū illius fiat
allx͛. Itē expertū ualde. sume ranam ⁊ finde eā p͛ dorsū cū cu
tello ⁊ accipe iecur eius ⁊ inuolutū in folio caulis combure simul in tes
ta noua ⁊ puluerem illū da bibē cū optīo vino dū patit͛ ⁊ si in vna
vice nō curat͛ fac idē de alia rana ⁊ sic de multis donec sanet͛ ⁊
nō dubites de cura. quia absq; dubio curabit͛. p. lucto͛. Itē pul.
factus de lapide yris datus epilētico absq; dubio liberat eū cū cui est
exp͛i. Item p͛ceto dr̄ quod dn̄s concessit tribȝ regib; qui adorauerūt
dnm̄ quod quicūq; noīa eorum secū portauerit sep͛ta nō ledet͛ ab epilia
⁊ sunt noīa eorum. baltasar valtasar melchior Itē dicit exp͛ti quod
mus assatus comestus sanat infantos exp͛i. Itē lap͛ celidonie ru
p͛us portatus ligatus in panno lineo positus sub ascella sinistra inanii
maniacos ⁊ lunaticos sanat. Dyas. Gil. ⁊ lapidari͛. Itē ra
phan͛ tritus ⁊ sup͛ cerebrū ligatus sanamit statī quidā amancia. allx͛
Itē da scotomatico bibē coctanū ⁊ capiti raso appone theodoriton.
eupiston. ⁊ anatardmū. consūit. n. uapores venenosos. Gal. in dya.
Itē balsamita cū oleo trita cerebro ⁊ fronti tep͛ pone. Gall͛ in eod͛.
Itē cū p͛s cadit da bibē succū aqleie ut ius eius feniculi valeriane
rute. Gilb͛. Itē stercus catti masculo cate fecie datū cū vino valȝ idē
Itē coagulū leporis soluit epilēciam Itē cerebrū cameli sicca

ũ ⁊ sumptũ tollit epilẽchiã · plum⁹ ⁊ amc̃ · Itẽ idẽ facit sagnis
co⁹ dat⁹ amc̃ · Itẽ sagnis agni cũ vino potat⁹ tollit epileciam
auicenna · Contra passiones oculi

Clara oui agita ⁊ despumata posita ĩ ocl̃o ardorẽ tollit ⁊ punctõ ·ix·
nem · six⁹ a doc · Item pãnus lineꝰ ĩ fundat̃ ĩ mussallagĩe psil
ly ⁊ ponat̃ sup̃ ocl̃os lacrimosos ⁊ q̃ combustos cito eos sanat · dyas ·
Itẽ al · oui ⁊ succus agitet̃ fortiꝰ ⁊ spumet̃ ⁊ vna gutta liq̃ris q̃
remanz ponat̃ ĩ ocl̃o ⁊ statĩ delz maculã · pe · luctor · Itẽ tres ra
ni corrigiole collecte ĩ nõie sc̃e trinitatis ⁊ orõne dñica ⁊ suspẽsi
cũ panno lineo · maculã sine dubio tollit . ricard⁹ Itẽ succ⁹ corrigio
le purgatus ⁊ dimissus valz multũ ad multas ocli passiones · Idem
Item succ⁹ absin · lac · m · ⁊ aq̃ · ro · mixta emplastret̃ sr̃ ocl̃os dolorem
mitigat̃ sãguinẽ ⁊ maculas tollit exp̃ẽr · Itẽ oculi cornicis collo s⁹
pensi sanat̃ omnẽ ĩfirmitatẽ ocl̃oꝝ rasis Itẽ absinth · recẽs tri · Ad oc̃ ad om̃ dol̃ & q̃qz hu.
cũ clara oui ⁊ supp⁹ ocl̃o sãguinẽ ⁊ rubore̅ desicãz hũore tollit id.
Itẽ succus morsus galline cũ succo simitatũ rubri ĩ iectũ sãguinẽ
⁊ albuginẽ tollit · idẽ Itẽ caseus recẽs multocies ĩ aq̃ lotus ⁊ cũ Ad oc̃
al · oui · ⁊ aq̃ · ro · cõfectus ⁊ appositus oculo sãguinoleto ut cali
dis huoꝛib⁹ honerato iuuat Itẽ idẽ facit ĩ aq̃ fermẽti ĩ fusus
pe · lu · Itẽ vitellũ oui coctũ ĩ aq̃ · ⁊ cõfectũ cũ aq̃ · ro · ⁊ appositum
dolorẽ sedat exp̃ẽr · Itẽ rose posite ĩ sartagĩa ⁊ bullire ⁊ apposite
dolorẽ tollit ⁊ tumorẽ idẽ Itẽ zinziberũ siccatũ s̃r̃ totũ cũ vino
albo tale vinũ po̅ĩ ĩ oculo tollit maculã ⁊ tenebsitatẽ idẽ Item
ad forte̅ dolorẽ ac̃ · tuem foliorꝝ caulũ ⁊ vitellũ oui coctũ ig̃ ⁊ lac ad forte̅ dolore̅
mulieris ⁊ parũ mellis simul cõmisce ⁊ appone don̄c sanet̃ idẽ Itẽ
terrestrẽ lima · ac̃ radicẽ corrigiole ⁊ porta ⁊ nõ sinit ocl̃os ĩfir
mari · Rasis Itẽ si oculi paciant̃ ardorẽ lac caninũ cũ succo cor
rigiole ĩ unge Item pulmo bubonis ut auis calid⁹ appositus s̃r̃
oculos sanguinẽ cito tollit exp̃ẽr · Itẽ pulmo leporis cito dolorẽ
oculoꝝ tollit · Sixt⁹ Item sãguis columbin⁹ ĩ iectus sãguinẽ tollit
Itẽ petrosillinũ tritũ cũ al · oui sãguinẽ tollit exp̃ẽr · dyas Itẽ fel
p̃dicũ caliginem oculoꝝ tollit cõstã⁹. Itẽ fel · taurinis idẽ facit
exp̃ẽr · Itẽ succus rute mixt⁹ melli despumato paulatĩ ĩ oculo
missus antiq̃ caliginẽ tollit exp̃ẽr · Itẽ semĩ gallicti positũ ĩ ocl̃o
oculũ p̃gat ĩsensibilit̃ · exp̃ẽr · Itẽ sicut vidi sepe bullimi marini
positi ĩ oculo p̃gant oculũ ⁊ nũ tenaũt̃ ⁹ ego · Itẽ aq̃ decoctõis p
psilly oculis sepe lotis lacrĩe siccat̃ exp̃ẽr · Itẽ folia betonice
⁊ radix fenicli elixent̃ ⁊ de illa aq̃ · oculi lauet̃ lacrimas siccat · Itẽ
flores mille folij tere cũ lacte mulieris colatũ ⁊ ĩ oculũ sucto ĩ
misso maculã oculi delz exp̃ẽr · Itẽ succus morsus galline ma
culam delz si purificet̃ ill⁹ ego · Itẽ succus ĩ tertio die ip̃o ma

macula tollit. exp̄t. Itē succus plantaginis uł arnoglosse cū bombace oculo appositus ulcus seu fistulam anguli eius sanat ī fra .ix. dies. Dyas. Item idē facit pulvis ungule cabalłine appositus exp̄t. Item saphirus et smaragdus oculos quos sepe tangūt sanant lapidarius. Item succus radicis acori clarificat oculos īpositus dyas. Item aq̄ ī qua psilliū steterit una nocte apposita īterius uł exterius statim lacrimas cū ardore et pruritu strīgit et sanat idē. Itē idem facit suffumigacio ex aceto ī quo balaustia uł folia quercus uł arnoglosse bullita fuīt exp̄t. Item tutia lavetur ī aq̄. ro. donec aq̄ colorē mutet et aq̄ ponatur ī oculo sanguinē et ardorē et lacrimar̄ fluxum et humor̄ tollit exp̄t. Item uva acerba, eximet̄ī olla rudi et pulvis cribratus ī panno subtili oculis īponitur tollit ardorē et lacrimas. Gerardus ī uiatico. Itē vitellū ovi ꝯfectū cū aq̄. ro. et farina ordei et lacte mu. mitigando reparatur exp̄t. Item tuthia sup̄ medianas residens et clarificat et prohibet maculam acutam ī oculis fluere. Constant. ī pan. Item terat̄ ruta cū cumino et misceat̄ cū vitello ovi mirabilit̄ abstergit oculū a sanguinē coagulato ī eo. ꝯstan. Item unge oculos lipposos testiculo sanationis q̄ ī motu ut p̄tas nascat̄ sine mora sanat̄. ꝯstan. ī antid. Itē ad caligi nē oculor̄ et sanguinē tere aloe cū albumīe ovi nitrifice p̄ dest̄. ꝯstan. Item collirium galieni ad sanandū uua. dic ualētissime. R̄ anemony acacie an̄. ℥. v. cadmie ℥. i. et ſ. eris usti. loti ℥. ij. ceruse ℥. i. nitri ℥. ſ. castorei opii gūmi an̄. amidi an̄. ℥. i. tere pa cū aqua ro. et al. ovi et ūce. Item ꝯ fistulam ī angulo oculi fac pul. rethine aloe sarcotolle san. rubea. balaustie et antimo flore eris an̄. cumq̄ necesse fuit fistula tunc p̄maturetur ut tota putredo inde exeat et post sup̄ latus sanū iaceat et modicū de isto pul. dissoluatur cū succo arnoglosse clarificato et ponat̄ ī angulo oculi ad dolem et sic iaceat ibi ut quatuor horis. Item cinerem limacie combuste cū testa pone sup̄ maculā ī tribus diebus dī causam aufferre bartholomeus. Itē omē lac mitigat dolorē oculor̄ maxīe cū uitellis ovor̄ et oleo ro. emplastratū. Itē betonica trita et emplastrata sanat ictus oculi mac. et dyas. Item si oculi loci fuerīt ī aq̄ ī q̄ betonica bulliat̄ caliginē et si quid mali fuit amittūt dyas. Itē betonica cū aq̄ potata caliginē et sanguinē oclor̄ ad ī feriorē p̄tē reducendo sanat. idē. Item eadē ꝯmesta lacrimas strigit. idē Item frequēs usus caulis viridis tergit caliginē oculor̄. Itē cuminū torrefactū nō combustū tere et cū al. ovi et mica panis mitte et pone sup̄ oculos ut sa. inde tollas. Itē verbena trita cū al. ovi mitte sup̄ ligata oculis sāguinis effusionē tollit dyas. Itē ī multo succo feni resoluat̄ aloe et dimittat̄ ī pelui circa .xv.

[margin: Jo. de lacte]

[margin: Jo. de bethonica et q̄ sit]

dieb' post

dieb9 post ponant̃ i oc̃lis pruritib9 optimũ est · placcarius ⁊ c̃ca istans ·
Itẽ faba decorticata ⁊ cõfecta cũ al · oui ⁊ emplãtũ timporib9 humores
fluẽtes retinet · dyas · ⁊ ysaac cũ vino emplastrata oclõs pari
des sanat · idẽ · Item acacia emplastrata tumorib9 ⁊ vulnib9 oclor̃ mu
nifice prodest · dias · Itẽ pulus sup̃ pãosius vel maculã · oculi remo
uet sanguinẽ stringit lacrimas · R · tuchie ℥ · ii · san · dra · ℥ · i · zucari · ℥ · i ·
tere ⁊ cribella subtilissime ⁊ par ñec redat̃ ẽ ⁊ sit p̃cło ⁊ expressimũ est
exp̃imẽtũ Item macatur maculã · cũ vsu dissoluerũ cũ oleo de
auellanis coctis i aq̃ · tritis ⁊ expssis · Itẽ pulus fuig · vero · ⁊ zucc̃ ·
⁊ salgẽ · cũ ponatur sup̃ maculas statim resoluit eas gerard9 sup̃
viaticũ Item cerusa ⁊ tuthia · q̃ ẽ extincta i aceto ⁊ zuc̃c · ⁊ par
cõtinue terat̃ ⁊ ponatur pulus sup̃ maculã · pbatum ẽ · idẽ Itẽ ra
dix feniculi bullita i aq̃ i olla cui sup̃ponẽ pelum circã ⁊ aq̃m q̃ adhe
bit pelui teritã ⁊ pone guttã vnã i oclo · Idẽ i eodẽ Itẽ vna gut
ta urine pacientis potentẽ sanat lacrimas oculi · idẽ ibidẽ Itẽ aurug.
cerusa sarcocolla tuthia cõbusta cũ terant̃ cũ vrina clara ⁊ siccent̃ ·
⁊ iterũ terat̃ ⁊ parũ ponit̃ i oclo expt̃ · Itẽ ad tollendã magnã ma-
culam de oculo radix celidonie cõficiat̃ cũ aq̃ · ro · ⁊ ponat̃ i sacculo
lineo suspẽso ⁊ q̃ guttas stillauit pone sup̃ maculã · s; nõ fiat h̃ nisi
sit magna macula q̃r dissoluet̃ oculus expt̃ · Item i pone campho
ram sup̃ maculã puram cũ succo feniculi cõfectam ⁊ colatam curam
stans Itẽ cinis cornu ceruii cõbusti i olla rudi lesionẽ oculor̃ sanat
Itẽ mundũ oculis imissũ lacrimas ⁊ humores fluentes ad oculos reti
net ⁊ reprimat · Item folia viridia plantaginis elixata cũ vino ⁊
emplastrata rennia · ⁊ lacrimas oculor̃ sanat dyas Item lac cor
nas salicas floride oclis iiecti eos clarificat ⁊ molles cõfortat ẽca
istans Item succus arnoglosse iunctus dolorẽ oclor̃ tollit · dyas
Item pumex i igne calefatus ⁊ extinctus ter i vino ⁊ puluizat̃ pona
tur i oculis quos ardor lacrimar̃ ledit eos sanat idẽ Item albu
men oui tep̃ · oculis dolentib9 iiectũ salutẽ restituit · dyas · Itẽ oleum
coctũ mundũ oculis imissis maculã statĩ del; expt̃ · Itẽ vrina hõis
cũ melle bullita ⁊ i posita oclo del; albuginẽ · auic · Itẽ pulus
candi i missus visũ acuit auic · Itẽ solaciũ i positũ sanat fistulã
oculi · Idẽ · Item folia malue agrestis masticata cũ modico sale
apposita mundificat fistulã ⁊ carnẽ facit crescere · idẽ · Item cinis
fimi columbini usti cõficiat̃ cũ aceto ⁊ siccet̃ ⁊ postea terat̃ ⁊ distẽperet̃ cum
succo feniculi ut morsus galline ⁊ poat̃ sup̃ maculã summa mediciana ẽ
pe · lector Itẽ vinũ decoctois tormẽtille cordic bibitũ sine aliq̃ poni
⁊ h̃ba cocta singlis noctib9 emplãta sup̃ oclos p tres mẽses · aut q̃tuor
aut pl̃es visũ restituit illis q̃ pulc̃s oclos hñt ⁊ nõ videt idẽ Itẽ
Idẽ verbene folia cũ vino ⁊ sale trita ⁊ sup̃ oclos die ac nocte emplã

ta q̄ hyppiacdine mixtū h̄t celum ¶ Itē terat̄ ruta cū aceto & melle co
let̄ & colatura clara ponat̄ i oculo multū stringit lacrimas. Idē ad caliginē
No. collirium mira oculoꝝ collirium mirabile distempa attramētū cū al. oui & agita fort̄
donec spumescat & dimitte qͥescē & q̄ i'de fluit i oclis pone noctib' singlis
donec sanet̄. idē ¶ Itē cortice spinie nigre. vidis cū modico vino tere
& vnā guttā istilla i'fra tres dies celebrabit̄. pe. lu. ¶ Itē distēpa mel
& attramētū & cola p pānū & guttam vnā iice i'fra. tres dies delz maculā
No. de zizania idē ¶ Itē zizaniā mastica & sucū exprime i oclo festinat̄ & mirabili
delz maculā ¶ Item si dent̄. ʒ. ij. de aloe. ʒ. i. de mastice ul. ʒ. i. cū aq̄
feni. tempa fit remediū efficax & expertissimū ad visū clarificandū
circa istans. ¶ Item cinis rosaꝝ cōbustaꝝ i'missus oclos siccat & sa
nat. Dyas ¶ Itē succus api. & al. oui. misceat̄ & mittat̄ i oculis cū
tis tormitū. Gall' & dya. ¶ Item idē facit cinis de salice fruis sicca cō
busta missus i oculis. idē i eodē ¶ Itē adypes fluuialiū pisciū liq̄fa
& oleo mixti oclꝝ claritati plurimū cōferunt auic. Dyas. haly. & ipse
multū aq̄ lapiencā i oclo ¶ Itē cacū oclo collo ligatū obtalmie mūi
dant̄ ut dicit plinius ¶ Itē suc' portulace siluestr' oclis iiectus
telam absq; dubio delz expi. ē expt' ¶ Itē ad tollendā vngulam
sanguinē anguille viue mitte i oclo gall'. i dya ¶ Itē pulvis mirri
multū cōbusti i oculo ē'ti ē idem ibidē ¶ Item succus eiusdē tirestr' in
nare eiusdē ptis i qua fuit albulā missus capite vehemēt' refluxo
manēte albula. Gall'. i eodē ¶ Itē ad caliginē oclꝝ rore matuti
nū & sucū rute & vinū misce & i oclis mitte. ¶ Itē ibidē Vbena ꝯ
al. oui supposita tumorē & caliginē & sāguinem oclꝝ tollit. idē ibidem
Itē fel volt's ut aucas cū stercore hūano mixtū vino & bn̄ colatū ad visū
clarificandū mire pdest gall'. ibidē ¶ Itē ad pruritū oculoꝝ sucū ut folia
api. misce cū vino bono & dimitte p vnā diē postea vnge ut lava i'de
oculos mire pdest. idē ibidē ¶ Itē ad sāguinē & dolorē aloe & opium
misce cū lacte. m. lactantis masculū multū valz idē. ¶ Itē panē ordea
ceū calidū p mediū scinde & pulueīn carni i pone & cū oclos calidū te
ne uel'tū clarificat visū. Idē ibidē ¶ Itē facit pul. sileris mō hoc ego.

Contra infirmitates aurium

Succus foliorum ciclaminis agestis dolorē aurium tollit dyas ¶ Itē lignū fraxini pone i ig̃e & hūore
q̄ de sūmitate ei' stillat collige & i'po dolorē aurium sedant & auditum
emēdant expi. ¶ Itē lubricos terre & oua formicaꝝ folia rute simul tra
& bullita i oleo cola & vnā guttam olei ill' tepidam mitte i aurem
& obstrua aurē cū bōbace & vnge exteri' circa aurē auditū amissum
restaurat expi. ¶ Itē i cepa concaua pone oleū & sucū porri & absinti
um & lac mulieris coq̄ sub pruīs & exprime & pone vnā guttā i aurē &
obtura cū bombace mane post vi. horas api & vte aurē pacientem
i'fore & mūda leuit optimū ē expimētū ¶ Itē i calida causa uel'tū

valz lactuca emplastrata. Itē stupa canabina intīcta ī al. oīu mu
tū valz expt̄. Item lūb'ci t̄re cū oleo ro. trita. & apposita multū va
lent expt̄. Itē lumbrici t̄re cū oleo. ro. triti. & appositi multū va
let expt̄. Item tela aq̄ cū lacte. m. ca. emplāta efficax ē expt̄.
Itē si lapis granū uł aliq̄ silē ī aure cadit apponat aliq̄ psona. os
ad aurē & fortit̄ ispiret & diu & post fortit̄ suggat. rogeri⁹. Item
si v'mis aurē itrauit iīce succū folio₂ psica expt̄. Itē pomū ma
turū aromaticū calefactū applica auri expte īferiori qua adhesit
arbori aliquātulū apta manē iīcies ubi v'mē tm̄ delectat̄ ī pomi o
dore. rogerius. Itē oleū amigd. amar. & nuclei psico₂ multū apit
aures. idē. Itē succus spinie oleū oliua₂ succus porri. lac. m. mas
culū lactantis poē ī ampulla uitri t'b⁹ dieb⁹ & t'b⁹ noctib⁹ apto o
rificio mire dr̄ restaurare auditū. ouidi⁹. Itē fel capinū mixtum
cū succo porri īfusū dolorem tollit & auditū restituit expt̄. Itē fel
cap̄ lac mulieris tepatū cū melle & modica mirra sūma ē medici
na. cstan. Itē succū spinie coq̄ ī cepe cauata sup̄ius expssū suc
cū iīce aurī & cepam suppoē more emplast̄. valet multū ī utraq; cā
expt̄. Itē succus origani cū lacte. m. aurib⁹ īfusū tollit dolorē
cstan⁹. Itē suc⁹ edē mixtus cū oleo q̄ auri ī fusus dolorē tollit
dyas. Itē portelliones .i. scarabei q̄ inueniūt̄ ī st'corib⁹ aliū trita
cū oleo. ro. calefacti ī cortice mali g̃. si oleū īmittat̄ & fex sup̄ em
plastret̄ dol̄. auriū tollit. dyas. Itē si lapis uł granū ī aurē
cecidit ī poē remollitiua & sup iacet sup̄ aurē. & si reclinauit eē tol
le cū uncto sini aut clausis narib⁹ & ore puoca sternutacoīm. si nec
sic exit pone ventosā cū igne auri īclinare poē t'bentinā uł vis
cū ī sūmitate baculi & auri ut ei īhereat imitte & extrahe. plateari⁹.
Itē succus cepe cū lacte mulieris iniectū dolorē auriū tollit. dyas. Itē
succ⁹ caulis auri apatē iniectus dolorē placat. ysaac. Itē succ⁹ beto
nice tepide iniectus mire pficat q̄ dolorē auriū & surditatē & alia
vicia. dyas. Item adeps uulpis dolorē auriū mire curat. d.
Itē succus lauri auri iniectus surdi ē sic tonos q̄ēneos n̄ sunt ma
nē. Itē oliū cofectū ex cinamomo ē sūmū co₂ q̄ sedat dolorem
aur̄. auic̄. Itē oliū ucl amigd. amar. tincens aut oleū iunipi
aut oliū iuniperi. aut oliū de coctōis cepa₂ oīa & singla mult̄
auriū passionib⁹ defrigida cā cōferunt. Gall. ī passionario. Itē
v'mes auriū ītficaūt succus absin. & folio₂ psico₂ aut succus
radicis cucu. agstis. idē ibidē. Itē axungia anguille cū suc
co cepe & nouis barbe iniciat̄ tepid̄ surditatē tollit. Itē succus
ysopi cū oleo q̄m mixtus & auri tep. iniectus grauē auriū dolo
rem tollit. mac. Itē fungi acetī calidi multū apit aures
& cōfert auditui p'pt̄ sua subtilitatē. Gillb'. Itē tere oua for

aure. Vo caue capitulo de silice d'r qui ad mag' ulcera q̄ succ' foliarum sa... in cura surdi q̄ erit ī aure

Et ... cc ...

i. geniculate. i. verbice bohemice. q̄ cōter in lacub' exsiccatis hn̄t folia ꝛ stipite uncenſ ſalices

nucarū ꝛ ꝑ lintheū cola ꝛ adde succū poligonie ꝛ auri' ī funde ve
tustissimā surditatē emēdat. Gall'. ī dya. Itē vrina pui calida ī
fusa hudores aurū desiccat ꝛ celeriꝰ sanat. idē ī eodē. Itē tere ce
pas ꝛ anumū cū oleo ꝛ frige ꝛ calidū appōe gall'. ibidē. Itē ranar
adeps. īstillatus statī tinnitū tollit. plinius. Itē adeps aurū tol:
ꝛ omī dolori aly multū valꝫ esculapi'. Itē succus cancror fluuiali
um dolori aurū efficacissiē valꝫ plini'. De gutta rosacea.

xi. Ad guttā roseaceā tollendā fiat lac cū aq̄. decoctionib' nucleis pi
nearꝫ ꝛ pīguedo sinapis lacti calido cōiūgatꝰ ꝛ iungatꝰ gut
ta. ro. absq; dubio curabitꝰ. Guid'. Item stupha fcā cū palea.
ordei ꝛ auene malue ꝛ absīn. valet idē. Item unge hoc vngō.
q̄ sic. Rx. farinam ordei ꝛ farinā fenugrī ꝛ lorace equali pondē pul
uiza ꝛ cōfice cū succo cepe ꝛ melle despumato. Rog'. Itē ꝯ guttā
rosaceā īuetātam. Rx. caphore ʒ. i. boracis. ʒ. ii. farine ciceri rubeo
rum ʒ. iii. ꝯfice cū succo cepe ꝛ melle despumato. Rogis. Itē
leonis adeps cū oleo. ro. ca. cutē facei seruat ꝛ vicijs candorem
q3 seruat. plini'. Itē ꝯ īpetiginē facei lactam vidē viuā ꝛ vi
tem al. coq̄ ī oleo usq; ad tciā ptē. cola ꝛ adde cerā albā ꝓbatū
est. Gall'. ꝛ dya. Itē radix lappacioli ī aceto cocta ꝛ sup̄ īpetiginē
fricata sanat idē ī eodē. Item idē facit radix plantaginis cū a
ceto ꝛ sale trita colatꝰ ꝛ de tali aceto locus fricetꝰ. Idē ī eodē. Itē
ad rugas tollēdas de facie ꝛ omnē egitudinē tollēdā. radix cucū

i. radice brionie
agrestis tere ꝛ cribella ꝛ misce cū aq̄. laua ꝛ hoc fiat ꝑ tres dies
ꝛ habebis mirū effcm̄. Idē ī eodē. Itē ut totā faciē facias can
didā de sanguine tauri faciem linias maculas tollit ꝛ limpidā
reddit. Idē ī eodē. Item fim' columbin' ī aceto tritus ꝛ appositus o
omnē maculā delꝫ facici expi°. De dolore dentiū ꝛ cura eor.

xii. Si laueris os sem' ī mēse de vino decoctōis radicis iusquiami
os tuū sanū ꝯseruabis expi°. ꝛ dyas. Itē sal cū pasta ꝯfec
tū ad ignē cōbustū suppone denti ꝑfecte sanat expi°. Itē ī ueche
nitꝫ dolore ī mitte siccū edē ī vestris ī aure ptis dolētis dolebit pa
rū ꝫ statī dolor cessabit dyas ꝛ gall'. Itē acori succus ī nare idē
facit. Itē semē iusq̄iami pone sup carbones ꝛ fumū ꝑ emboteam
recipe ī dentē vmē occidit. Itē vnge dentē de medulla caballi ꝯ
tū ē q̄z sanat expi°. Itē farina nigelle posita ī dēte ꝑforato ci
to sanat. Itē laueꝰ dens de apozimate bedegar dolorē tollit
circa īstans. Item īple dentē de radice raphani ut fricetꝰ de
tes ꝛ gigiue dolorē tollit. Itē ne nūq̄ⁿ dētes doleant limacū
ra cornu cū bullitꝰ ī aq̄ ī olla rudi ꝛ mitte sepe ī ore vbi dolor
ē dyas. Itē vinū ut aquā. fīn cam̄ decoctōis cicu. agrestis. ore
tentus dolorē dentiū longissimi arcet. dyas. Itē succus cicore

I

positus i nare ꝯ̃io dolore oppositi dētis tollit dyas. Itē ōs dactuli
accensi pones ī' dentes. & tollit dolore exp̄. Itē isucco bot' vitis
coq̄ corticē radias more usq; admediū laua os & dentes & nūqm̄ do
lebunt. Ricard'. Item unge dētes cū succo cepar̄ qualz die & nūqm̄
dolebunt. mac. Itē frica dētes sepe cū succo pastinace & tolles im̄e
sū dolore cor̄ mac. Item scripsit bnard' ī summa sua q̄d si dēte hoīs
mortui dēs dolēs tangat' absq; dubio libabit'. Idē dicit exp̄. Itē
ꝯ forte dolore violas coq̄ ī vino & tene ī ore. exp̄. Itē gnū vini
teneas ī' dentes stupor tollit dolore exp̄. Itē acetū. ī q° radix v'
q̄ami bulliens dolore tollit. si ī de os lauet'. & diu teneat' dyas. Itē
cornu ceruī ad ustū donc albescat cū abstergit dentes fortit' & stringit
gīgiuas & sedat dolore auic. Itē cere ī' dentes tossas ally & liga
tas sup brachiū ex aq̄ pte dolet dens ꝑpe manū totū dolore aufert
Galī. ī passionario. Itē expte dolentī stilla ī aure succū blete &
cucū. asinini folior̄ dolore dentiū tollit dyas. Itē ī decoctōe origa
ni lauentur dentes ut stipes accensus ponat' ī dēte sup omēs h'bas
iuuat. Gerard' & macer & ꝯstant'. Itē serapinū amisi cauo denti
īmissū dolore tollit dyas. Itē acetū decoctōis colloquintide diu ten
tū ī ore sūmū ē remediū. ut si ī cortice eī' coq̄t' cura ī stans. Gerard'.
Itē lac titimalli cū farina frumēti pistatū & ī forāmine dētis posit'
frangit dentē ꝯstant'. & dyas. Itē īple cauū dētē de gūmi edē dolo
rem tollit dyas. Itē tangat' dens dolēs cū radice apy rauar̄ dolore
statī tollit & statī dentē frangit. Dyas. Itē laua cū aq̄ decoctōis
balaustie & sic pōe pul. balaustie dentes molles firmat & reuma
ꝓhibēdo dolore tollit. dyas. & exp̄. Item fac gargarismū salvie
rute puret' ysopi ellebori nig' radicis. cucū. asinini radicis cala
mīti & stipitis origani & de parte eī' mitte ī aurē partis dolētis cū
oleo exp̄. Itē si dolor excedat suppone opiū cū vitello oui semicoc
to distēpatū Itē si dens cauus ī pleat' stercori corui dentē rūpit
& dolore tollit Itē. v. gna semīs edē coq̄ & testa mali gr. cū oleo
rosa. & dextre auri ī funde dolore dentis sinistri tollit & ec̄. dyas.
Itē radix iusq̄ami igni fortit' calefacta si applices denti dolēti
& radicib' eī' cito cadit. ꝑc. caue ne alios dentes tangat q2 oēs
caderēt. bartholome'. Itē pul. puret' cōfice cū lacte titimalli & gal
bani & pōe ī' dētes dentē frangit & dolore tollit ꝯstant'. Itē radi
ce ebuli dēte frica dolore mox tollit exp̄. Itē succū affodilli
pone ī aurē & tollit dolore dētiū ptis opposite. dyas. Itē idem
facit succus acoree dyas. Itē radix iusq̄ami coq̄ ī aceto q̄ tenea
t' ī ore ī mēsū dolore dentiū tollit mac. Itē succus nasturcij po
situs ī aurē illi' ptis ex q̄ dens dolet tollet dolorem. mac. Itē
vna radix malue adiūcta denti dolenti dolore tollit idē. Itē

extrahi sīt ferro radicē senecionis ⁊ tāge cū ea locū dolētem tbꝰ diebꝰ
⁊ iterū repone eā de loco de quo eam eradicasti minꝰ viuat nūquā
ille dens amplꝰ dolebit plurimꝰ. Itē ysopꝰ bulliatur ī aceto ⁊ inde fom
tatur dens dolens. dolorē cito tollit. mac. Item radix pethaphilon.
dentis tollit dolorē. dyas. Itē decoctō foliorū tamarisci dolorī dē
tium subuenit. Dyas. Itē puluis facꝰ de denibꝰ canis appositꝰ dolorē
dentiū tollit. sixtꝰ ad oc. Itē dens tactus cū lacte canis cito sana
tur idē. Item cerebrū pdicī cauo denti īmissū ipsum rūpit ⁊ dolorē
tollit idē. Itē aq. uł vinū ī quo decoquūtur folia pini uł cortex ra
dicis eiꝰ ore sepe loto dentes ⁊ gingiuas firmat nuluā ⁊ totū os
ab omnī q̄rela defendit. Dyas. Itē succus radicis peucedani uł ł sbe
foramini dentis ijectus dolorem nō admittit. Dyas. Itē ruta cocta
ī vino ⁊ sup dolorē genis emplastrata siccando humorē tollit dolorē
expertum. Itē folia saluie sup dente dolētē posita dolorē amputat ⁊ dē
tes q̄ cito leduntur a frigidis cōfortant ut a frigore nō leduntur expertum.
Itē si depice cedrina que clasta dr̄ īpleueris dētes cauos ipsos ē
pari ⁊ rūpi facit ⁊ si diu tenuis īore omnino dolorē tollit dyas.
Itē mollificata cū albumine oui crudi apposita iungit fissuras labio
rū expertum. Itē epar stellionis sup dētem dolētem positū statī seda
bit dolor. Galꝰ. ī passionario ⁊ auic. Itē capilli hoīs cōbusti m
misceantur cū oleo rosaceo. ⁊ iniciatur ī aurē ⁊ sedabitur dolor dentis auic.
Itē pul. coralli ru. ponatur ī foramine dētis ⁊ eradicabitur dens Itē
radix apij. collo suspēsa sedat dolorē dēciū. idē. Itē succū edē
terrestris mitte ī aurē eiusdē ptis ī q̄ dolet dens mirabilꝰ est
effectus. Galꝰ. ī passionario. Itē si dētes sepe lauentur cū decoc
tōe radicis bedagar dētes firmantur ⁊ gingiue sanantur circa istams.
Itē decoctio balaustiarū uł puluis appositꝰ idē facit idē. Itē pul.
coralli appositus ē similꝰ ī cōfortacōe gingiuarū auic. Itē mastix
masticata ieiuno ore dolorē dentiū tollit pe. hi. Itē radix
marruby potata ⁊ masticata ieiuno ore dolorē dēciū tollit uł
mox sanat. idē. Itē folia fragarie masticata statī dolorē dē
tium tollit ētā ē ⁊ expertū ꝓbatissimū. Itē lignū fraxini accē
ī cende ⁊ dū ardet denti ī pōe cauo īpleto tyriaca. multū valꝫ. pla
teariꝰ. Itē corpꝰ rane ⁊ ipe pinguedo applicata facit dēciū euulsio
nem. ideo dētes cadunt aliū similiū eā. auic. Itē gingiue fricē
tur cinē dēciū delphini multū iuuantur ⁊ dentes uł si taugantur ipsi dē
te. plimꝰ. De sanguine fluente a naribus.

xiii Sucus stronis porcini expssus ī naribꝰ sāguinē stringit cōstanꝰ.
Itē caue ne cingulū aut ad stringat corpꝰ ⁊ teneat plena manꝰ
herba sanguinaria uł bursa pastoris ante oclōs ⁊ fixe aspiciat solo
aspectu teneꝫ sanguinē expertum. Itē succus morelle ponatur sup epar

si fluat a dext. nare · si a sinistra · s · splenē sāguinē strīgit exp̄t.
Itē pulvis fabe decorticate suppositus sāguinē retinet de vulnē d'yas
Itē medietas fabe posita sup' vuln' solidat ꝛ sāguinē retin; exp̄i.
Itē lapides frigidi positi sᷣ timpora venas ꝛ bn̄ p̄ssi retinet fluxū.
exp̄t. Item succus rute narib' īfusus retin; fluxū sāguīs d'yas
Itē succ' urtice ī narib' īmissus facit fluē sāguinē · fronti aut̄ illi
nitus fluxū strīgit · d'yas ꝛ mac. Itē mille foliū odoratū ut bibit̄
retin; ī nimiū ꝓuocat exp̄i. Itē lap̄ iaspidis portatus ꝛ applicat'
retin; lapidari' Itē cinis folior ꝛ radix rute · narib' īsufflat' ni
re sanguinē strīgit exp̄i. Item sanguis ip̄e fluēs ꝯbust' ꝛ pul
ṽis narib' īsufflatus fortissīe strīgit ꝛ uulnā ꝯsolidat · exp̄t.
Itē si fluit a sinist. pone vētosā sᷣ splenē si a dext. sᷣ epr · si muli
er ē eadē roē sᷣ mamillā. Itē ī uulnib; po stupa · ītincta ī al · oui
sup mamillas p̄ns fluētis cū succo morelle exp̄i. Itē ī vnis ter
tielōs empla cū argilla ꝛ aceto ꝛ albu · oui statī ꝯsᷣt · exp̄i. Itē
iaceat supin' ꝛ totus nud' ꝛ distillet̄ sᷣ facē ei' aq̄ frigida cum
aceto ꝛ h̄ ē secret · Gall. Itē si īfundat̄ pul̄ leporis ī aq̄ ꝛ aceto
ꝛ īmittat̄ ē mirabilē exp̄t. Itē sanguis vacce suppōit' mulieri
statī sāguinē strīgit ꝯstant. Ego aut̄ dico ꝙ plus vꝫ ustus Itē
cinis cornu vacce īectus ūto retin; exp̄t. Itē pulvis fauis de ac
uito supposit' uulni cū tinē radiās filicis sanguinē strīgit ꝛ uulnā
sanat exp̄i. Itē cinis rane ꝯbuste ī olla · bn̄ sigillata omnem
fluxū sāguīs ꝛ de uulnib' sedat · solidat ꝛ venas ꝛ arterias ꝛ sa
nat ꝯbustiones · kyranis Itē sāguis aui · ꝑdias turis colube
ī posita sāguinē de uulnē fluentem · salubrime curat d'yas. Itē
vrina hōis cū cinē vitis emplastrata sāguīs fluxū sistit · auic.
Itē cinis filic ꝯbusti cū pulvē thuris albi mixt' ꝛ īsufflat' sāguinē
efficacit̄ strīgit exp̄i. Itē mastica radice urtice donc pollis tuis
glutit absq; dubio strīget sāguis · pe · lu. Itē mastica ꝑuicam
ꝛ statī retinebit̄ flux' si ī ore eam tenuis nō potis amitte sāguinē
exp̄t. Itē pulvis rasure cacabi ut sartaginis cōctus cū succo
urtice ꝯfectus ꝛ īmissus ī narib' statī retin; sanguinē exp̄i. Itē
gypsū ꝯbustū cū pilis leporis trītū ꝛ cū al · oui emplastrū sāguinē
retinet ꝛ de arteria ꝯstant. Itē quedā h̄ba q̄ uulgarit̄ dr̄ car
della trita posita sup utraq; mamillā sāguinē retin; vn̄cūq; fluat
Est aut̄ herba habēs stipites q̄drat̄os · ꝛ cauos ꝛ mollis ꝛ cū fri
git multū lac emittat exp̄t. Itē cinis rane ꝯbuste positus sᷣ
sāguīs locū statī retin; fluxū ei' · plini' ꝛ auic. Itē fim' ap̄ re
cēs ꝑcipiū ē remediū ꝯ fluxū sanguīs a narib' ī lib' donatiuis
· xv. Item fim' suc' fimi asini narib' uulni īiectus fluxū san
guīs ꝛ de vene ꝛ artie strīgit oīo hali. Itē pentafilon · bibitū

xiiii. Hur illinitu stringit mire. Dyas. **De palisi lingue** de palisi lingue
Si lingua subito propter frigus distorqatur statim fac gargarismata de
vino decoctionis salvie rute piretri calido conferet expertum. expertum Item
pone in ore et sub lingua pillulas istas. Rx. castorei piretri indias piomie con
fice cum tyriaca magna mulam vel expertum Item unge exterius cum oleo
supradicto vel cum oleo de iunipero. vel cum arrogon marciaton anti acriacis cum
castoreo pulverato vel in omni palisi refrigidi Item ruta puretrum sal
viva sinapis cinnamomi. sal. bulliatur in oleo usque ad medium et inungatur
mulam confert constantinus Item si nervus motivus impediatur fiat emplastrum
super occipitum vel coxe. cum pice cera oleo antiquo. axungia ursi stercore
columbini calce viva fimo humano castoreo pulverato. Item si ledatur
nervus sensitivus pone emplastrum in prora capitis quia inde oritur si alibi est
origo morbi pone ibi et non sicut in libro lesis hec omnia usque huc expertum.
Item si lingua inflatur superduc saphirum electam. quia tumorem tollit lapidarius Item si uvula nimis laxetur fiat minucio si competit et post fiat
cum aqua et aceto decoctionis balaustie et capularum glandium et similibus. Item
fiat pulvis de pipere et sticas et superponatur uvule cum pollice hoc duo ego.
Item si impleatur testa nuci indica de pice. galbano opoponac et calide ap
pone fontanelle colli. post occipucium mulam elevat uvulam secundum theodo et
melius erit si ponatur alia pars Sil. vertice capitis raso ut testa o
vi. Sil. impleta expertum. Item coquatur ovum plenum de decoctione et calidissimum
dividatur cum cultello per medium et pars vacua apponatur vertici capitis raso
et ego. Item tostum ovum bene coctum remoto cortice primi. aliquantulum ap
ponatur vertici expertum. Item confiatur gummi rute se. synapis tho. pix. o
popo. galla. et calida actu apponatur in cronico morbo. hoc ego Item
cauterium cum auro est ultimum remedium expertum. Item canis radias cau
lis combuste subiectus uvulam levat desiccando humores. Dyas. **De squinancia.** de squinancia
xv. In squinancia primo fiat flebotomia magna postea utere gargarismis
repercussivis interius et exterius utere evaporativis ut in exterius evaporet
ut desiccato salatur interius lentes bulliantur interius constantinus vel de aceto et mel
le decoctionis balaustie acacie ypoquistidos hoc ego et apte exteriori cum ab
sinthio torrefacto calido et similibus hoc ego. Item stercus caninum album cum gal
la et sufficit et desuper emplastetur quia mirabiliter iuvat constantinus Item
teratur cepa lilii et mais et fermentum distemperetur cum lacte porcino quod coctum et
gargarizatum sua asperitate rumpit et apta id. Item limacie maxime
que inveniunt in carbonibus emplastrate super omnia valet ad squinanciam rumpen
dam et maturandam expertum. Item ysopus coquitur in aceto et inde fi
at gargarismus et consumetur tumor uvule maxime si flos eius fuit
pulverizatus uvule superponitur cum digito platearius Item ventosa sup
posita. capiti raso eam attrahit et sic elevat hoc ego Item fac pi
tes de farina siliginis quas liquidas et aceto decoctionis rute et api os.

⁊ da ad sorbendū loqlam amissā restaurat effectus mirabilis sic expi.
Itē anis radicas aneti uuulā īflatā eleuat ⁊ siccat dyas. Itē radix celi
donie trita bulliat̄ ī vino ⁊ gargarizet̄ uuulā siccat ⁊ capud p̄gat ēēat ī
stans. Itē dyamorō acetū ⁊ mel mixta ca. gargarizent̄ statī siccat
uuulā ⁊ fleū ꝯsumit ⁊ dyamorō ꝑse multū ꝓdest. Itē radix caulis
euulsa q̄ postea n̄ renascit̄ terram suspēsa collo pa. ctos uuule morbos
tollit. Itē empl̄m fiat v̄ sanī de stercore canis ⁊ felle taurino multū val3
gilb̄. Itē fiat gargarism̄ de decoctōe ficuū siccar ⁊ fimo canis cito a
pit apa. Gilb̄. Itē audiui aplib̄ expertis q̄ vbena trita ⁊ emplastrata
ca. sanauit pluries sq̄uāciā expi. Item dicit gall. q̄d ligata sup tu
res eos apit ⁊ sanat ⁊ ꝓpgit. Itē flos oculi bouis ꝯmestus omī tp̄e
sq̄uāciā nasci nō pmittit dyas hba ē. Itē terra nidi yrundinū tuore
fauciū ⁊ maxillar emplastrata soluit dyas. Itē balaustia ⁊ caphora
puluizata ē bona medicina ad eleuād̄ uuulā. auic. Itē galle cū
salclar lō ē auic. Itē h̄ ē expetū. R. ro. lib. s. sicci barbe hyrcine. 3.
nij. decoquitur ī melle ⁊ fiat gargarisma ī vino. auic. Itē ad sq̄nāci
am piculosā cōbure hyrūdines vetēs ī olla rudi ⁊ puluerem misce
cū melle ⁊ cū penna gallinacea ītꝰ vnge. Gall. ī passionario. Itē
ī ꝑiclō tolle sanguinē cū ventosis deīter spatulas multū minuit m̄a
⁊ trahit ad oppō. Gall. ī passionario. Itē īuoluat̄ tota gula extiꝰ la
na succida ī fusa ī decoctōe ysopo ⁊ oleo oliuar. Gerardꝰ ī viatico. It
rca frigida bulliat ī vino forti marciaton. agrippa dyaltea ⁊ sup e
ibi ītingant̄ ⁊ īuoluat̄ collū maturat. n. ⁊ dyaforesim facit idē. Itē
filū sericū ītingat̄ ī sangē murilas ⁊ cū filo illo inpa tīsgluciat̄ mx
tū val3 idē. Itē stercus canis albi sola ossa ꝯmedētis gargarizatū
⁊ extiꝰ emplāctū multū val3 idē. gli. sīc ī fatis. Itē fimꝰ huanus
siccus cū melle ꝯfectus sq̄nāticos curat dyas. Itē fiat empl̄m extiꝰ
de stercore hoīs ⁊ fermēto ⁊ visco arbor ⁊ ciñe thimi ꝯbusti ⁊ aux cyro
grillor h̄ maturat ⁊ ē hit extiꝰ ⁊ rūpit apa. Item diligēt caue
ne vtaris extiꝰ repassimis s3 dissolutiuis ⁊ attractiuis. ī teriꝰ aūt
vtā dissolutiua ⁊ utē repassiuis ī augmēto ꝑtē dissolutiuis ⁊ ꝑtē re
passiuis ī statu utē dissolutiꝭ. Interꝰ hoc ego. Itē scabiosa gar
garizata bibita ⁊ emplastrata sq̄nāciā despatā sanat expi. ētissi
mū ē. Itē ore apto poē baculū ne possit claudi ⁊ ꝯsidā locū apiaās
⁊ cū ligno acuto erūpa nichil ē ita efficax placearꝰ ⁊ aly expti. De

egritudinibꝰ pectoris. xvi.

Gummi ceraso soluti cū vino ⁊ datū ad sorbendū
exaspatas arterias pectoris optime lenit. Galr. Itē auellane
assate ⁊ trite date cū mulsa antiq̄ssime tussis molestiā sedant dyas. Itē
q̄ stilliadiū reūtis antiq̄ ⁊ piculū ulceraciōis pulmonis raso capite
ī ponat̄ empl̄m de semine synapis ⁊ ulcerabit̄ cutis ⁊ reuma siccabit̄.
dyas. Itē bacce lauri bulliant̄ ī aq̄ fimꝰ receptꝰ ꝑnares et

& aures firme reuma siccabit. Item fiat stupha in fumu lecti de lap
dano & olibano positis sup prunas nichil melius ven̄ siccat & cerebrum
confortat hoc ego. Item asa fetida data cum ouo sorbili opilatione factam
ex grossis & viscosis humoribus in pulmone apit & asmaticos iuuat circa instar
& constantinus. Item lexiuia facta de cineribus maxime ꝯtriuit humorem superfluum dis
soluendo & consumendo pulmonis apit efficacissime opilationes. maxime aut
cum ex venenosa facta est materia. dyas. Item pulmo uulpis specialiter valet
hanelosis & omni stricture pulmonis sextus & constan. Item lingua arie
tis comesta sepe est utilis. Gerardus in uiatico. Item pulmo simi camis
aspergatur sup filtrum uel pannum inctum melle & axungia veteri liquefacta &
ponatur sup pectus uel sup collum sinantia multum valet gerardus in uiatico.
Item semen sinapis confìciatur cum caricis pinguibus & coquatur in tero dissoluit grossi
humorem & apit pulmonis opilationem & apit uias hanelitus & pulmonis.
Item fumus de auripigmento. Ros receptus astma de humoribus viscosis soluit est
ca instans. Item qui quasi spuit sanguinem uel ipsum vomit da ei bibere
succum centinodij quod uulgariter appellatur lingua pastoris & statim cessa
bit expertum. Item axungias galline anseris porci anatis medulle
bonis butiri recentis olei violacei ana confìciantur omnia liquefacta ad
dantur cera alba & gummi arabici & dragaganti ita ut sit ad similitudinem
vnguenti fiat postea stupha sup pectus cum decoctione malue uisti donec
sudet & tunc vngatur pectus & supponitur pellis volpis uel silis cat. nichil
plus expertius iuuat. Gerardus in viatico. Item ficus siccas & liquiricie coque
in vino albo. claro. Sed postea in ple ficus sec. synapis & vinum bibat qualibet
nocte cum comedit ficus. omnem clausuram pulmonis apit ut possit re
spirare expertum & dyas. Item gummi psilia datum screantibus sanguinem
miro modo subuenit & occultas clausuras thoracis apit & pulmonis
viscera expurgat. Item puluis mororum siccorum est ultimum remedium sc
antibus sanguinem. dyas. Item syrupus quem emothoycam. pas. quo nichil
melius nichil utilius nichil efficacius dicit. Gilbertus. Rx. ypoquistidos chimolee
boli armenici acacie coralli al. ru. pul. asari. mirte psidie galle balau
stie gummi ara. draga. simphiti. corrigiole sc. aruoglosse roris sy
riaci sumantur sa. dra. sanguinis draconis ana. ʒ. viij. zuccari lib. ij. fiat
syrupus cum decoctione aruoglosse da cum decoctione citoniorum. lenticulé mes
pilorum multum valet emoptoicis dissinthie vomitum & fluxum cum &
similibus. De sincopi de iamene.
xvii. Coque gallinam in vase undique opturato donec plurimas quod duc ptes
sit consumpte tunc exhe & applica gallinam cum sumat naribus infir
mi & ius da potui. Si tamen sumit cum gallina conformantia cor sicut macis
cubebe ozimum anthos & silia melius erit hoc ego. Item da hoc electuari
um. Rx. limaturas auri. ʒ. i. margaritarum. ʒ. i. macis. ʒ. ij. cubebe spo
dij rasure eboris ossis de corde cerui terici combusti ozimi anthos

añ. ℥. ij. coralli al. ⁊ru. añ. ℥. i. gar. zucc̄. lib. i. mirabilr̄ ꝯfortant
vomitũ sp̄e sincopis. lꝫ ego. Itē si fiūt ex sudore uł calore nimio da
zuccarũ ro. cũ aq̄. frigida. ⁊ aspge facie cũ aq̄. ro. Itē corallꝯ mulē
ꝯfortat. aiē. lignũ aloes. musc9. amb̄. macis ozimũ anthos. ⁊ silia
ꝯfortāt cor spm̄ repando. ⁊ calore naturalē margarite coralli rasura e
boris os de corde cerui ⁊ silia ꝯfortant sp̄o ⁊ sāguinē corpꝰ mūdifica
do ⁊ calorē alterando tyriaca ⁊ silia ꝯfortant corpꝰ auenenο defendē
do ⁊ ipꝰ ꝯfirmādo hoc colligunt ab auctoribꝰ. de nausea ⁊ singultu.

Semē aneti decocti tõrefactũ. ⁊ odoratũ tollit singultũ. ⁊ eructuacõm. dyas.
Itē betonica ꝯfecta cũ melle ⁊ data admodũ fabe facit bñ digeri
cibũ post cenā. macer. Eadē aũt aufert vomitũ. dyas. Itē aufert
dolorē stōchi ⁊ suspiria. mac. Itē origanũ potatũ cũ aq̄. ca. statim
tollit morsũ stōchi. Itē gūmi cerasi sicũ vino veti solutũ ⁊ potui
datũ siūt fastidiũ nauseantis stōchi tollit. dyas. Itē aq̄ decoctōis
apij ozimi estuacõm stōchi ꝯpesat. dyas. Itē apiũ agrestiũ trituũ cum
mica panis cathaplasmatũ ardorē stōchi tollit. ysaac. Itē corallꝯ
tritus cũ aq̄ bibitꝰ stomachi dolorē ⁊ ventris sedat ꝯtinuo. dyas. Itē
terant mala granata cũ cortice ⁊ accipiat lib. una succi expssi ⁊ lib.
.s. mente ⁊ zucc̄ uł mell. lib. i. bulliat simul donec ī spissetur. det. par
ieiuno cũ aq̄. frigida optime repat appetitũ aie. Itē succꝰ malo
rũ gr. acetosoꝝ cũ farina ordei emplastrati sup os stōchi morsus cor
dis tollit. ysaac exp̄. Itē apij radix cocta ⁊ potata idē facit
exp̄. Item ubena portata ī sinu uł comesta mire excitat ap
petitũ exp̄. Item succus ebuli datus cũ melle. x. diebꝰ tinmo
rem stomachi ⁊ ventrē soluit. pe. lu. Itē radix arthe ⁊ feni ⁊ fo
lia absinthij. simł tere ⁊ da bibē cũ melle tepido statī vomitũ tollit
pe. lu. Itē mastix cũ al. oui. ⁊ aceto ꝯfectus ponat sup furculam
stōchi stomachũ ꝯfortat ⁊ vomitũ retinet circa istans. Itē ze
doariũ masticatũ ieiuno ⁊ trāsglutitũ dolorē ventris tollit. dyas.
Itē aloes sup omnia mũdat stō. dyas. Itē ꝯ dolorē stōchi de frigi
da radat cyperꝰ ⁊ bulliat ī oleo ⁊ sup emplastret calidũ papiũ
remediũ ē circa istans. Itē fiat empl. de ℥. i. olibani ⁊ ℥. iij. cere
⁊ ℥. s. gar. circa istās. de lesione pulmonis.

Aliquñ pulmo ledit ex fumo. aliñ ex puluē aliñ a calore desiccā
te sicut accit ī febribꝰ acutis ⁊ post multā siti aliñ ex clamore
aliñ ex stillicidio reumatis aliñ exustione salsoꝝ q̄ nimis siccat. aliqñ
ex acetosis que exasperant lesio g° ex clamore fumo puluē calore
facile sanat. siūt tiritu lecti dedis ei bibē aquā frigidā ī q̄ fuit coc
ta liquiricia ⁊ simł ī aq̄ trāsglutiat penidias ⁊ sic tota nocte more
t ⁊ mane qñ surrexit da illi modicũ panis ī aq̄ eadē. statim mi
tigat ꝰ ego. ⁊ idē faciet aq̄ simplex.

de nausea ⁊ singultu. XVIII.

de lesione pulmonis. XIX.

xx. Cõtra pleuresim pᵐ ↄsiliũ ẽ flõmia ↄ͛ pleuresim
oppositẽ ptis. Itẽ post ↄfirmacõm dȝ fi abeadẽ pte q͛ ī pn
cipio flux⁹ est ad opposituĩ deriuand⁹. ȝ postq̃m ẽ humor con
uictus euacuand⁹. post fleubotomiam ẽ vtendũ post fleubothomiã.
calidis repcussiuis ut mẽbrũ cõfortet͛ ⁊ m̃ retrocedat. ȝ si nõ fuit ab
īicio facta actu utere repcussiuis pti. ⁊ pᵐ euaporatis ⁊ post ↄsũa
cõm euaporatiũs ⁊ fortiorib⁹ maturatiuis it͛ que optima ẽ vesica. e
enea plana dedecoctõe camomille ⁊ mellilot cũ fenugr̃ ⁊ siliũ
appoñi mĩgᵉ facias euaporacõm q͛ facis maiorẽ attractionẽ q̃m cor
apposicio opat͛ ↄ͛ dolorẽ. q͛ omĩ euaporatoriũ attractiuũ ẽ ōio diure
tica apte ītion īiecta hũores sbtiliando ⁊ vias apiendo auget͛ reu
ma. vtere aũt maturatis ⁊ īgᵒssatiuis ⁊ diunsiuis sic ẽ radix altee
ficat͛ liqricij amidũ seiñ lini. fenugr̃. spody pultes ordei ⁊ sili capil
lis veñs sẽia frigida. endiuia seiñ ppiũs al. mixta calidis Itẽ
accepi a q̊dã fide digno h̃ ẽẽ expassiũ ⁊ si omĩ pielo q͛ statim
sanem. ⁊ hũores pleuresis extro fiat terat͛ radix scabiose. lib.
ſ. coralli ru. ʒ. v. zucci. q. 8. fiat syrup⁹ cũ ptisana. ⁊ cũ īcipiet p
fia decoctio pone lib. i. sicca scabiose. ⁊ puluis coralli ⁊ uõ colet͛ bo⁹
haustus statĩ rũpit apostema ⁊ p sputũ expellit sic secrete curabit
omẽs suos caros Itẽ massa ficuũ siccaȝ ter̃ cũ auxugia ul oleo
ↄ͛ ⁊ sic emplastᵐ ⁊ sic curauit ysaac ezechiã Itẽ fiat emplᵐ de radi
ce altee cocte ⁊ fenugr̃ farina ⁊ se. lini ⁊ butiro hoc ego Itẽ sic
ↄ berule ⁊ nasturcij aũ misceat͛ cũ axũ. veti por. liq̃fcã ⁊ addatur
farina fenugr̃. se. lini ⁊ frumẽ ⁊ ī corpet͛ bñ. ↄ spale ẽ ī pleuresi ⁊
piplõnia. Roger⁹ Itẽ fiat emplᵐ opᵐ de farina fenugr̃ ⁊ seminis
lini ⁊ frumẽti ⁊ fermẽto ↄficiat͛ panis cũ butyro ⁊ talis panis coct⁹
calid⁹ appoat͛ Itẽ farina fenugr̃ seiñ lini bulliat͛ ī oleo ⁊ buty
ro ⁊ misceat͛ cũ malua dissoluta cũ auxũgia porcina recẽti totũ
simul. calefiat ⁊ tepidũ amplẽs͛ ⁊ tepi⁹ renouat͛ platearius Itẽ
ībibat͛ lana dyaltea ⁊ butyro ⁊ ī te lot⁹ tepi⁹ īuoluat͛ idẽ

xxi. Ad laxandũ ventrẽ ad puocandũ bñficiũ ventris.
Fel. tauri aloe ⁊ sal. gẽ. ⁊ oleũ ↄmiste ⁊ ungẽ orificiũ ani.
ī momẽto puocat secessũ. gall. ī dya. Itẽ radix ciclamĩs t͛ra ⁊ sr
vmbiliciũ posita ventrẽ mouȝ Itẽ eiusdẽ succus suppositⁿ cum
bombace ul lana stõia purgat dyas. Itẽ cerasa dulcia ma
ne ieiuno ↄmesta vẽtrẽ copiose mouet͛ ita ut pedes ī firmitate
īplicati liberet͛. dyas. Itẽ tolloquitida mixta melli tauri felli
⁊ sr posita vẽtrẽ de honerat Itẽ pillula vna īde facta statim
mouet ventrẽ expᵗ ẽtiũ ẽ Itẽ succus cyclamĩs ī tictus ī lana
ul bombace ⁊ ano suppositus stõia educit. dyas. Itẽ radix mal
ve cocte trite ⁊ frixe cũ axũ porci veti. addito furfure apposita sr

stomachũ mouet ventrē expꝛ. Itē radix ellebori ıır ſucꝰ media
ıııı cortıas ſambuci cũ axungia ⁊ puluē stercoris muris mixtꝰ ⁊
pectini appositus ventrē mouet expꝛ. Itē suppo de sapone duro
ı uncto butyro ⁊ sup aspso salgēma vł coi ventrē mouet expꝛ. Itē
fructus cucumiſ asinını rasus ⁊ suppositꝰ expꝛ. Itē pulu is indi
as bꝛionie ꝯfectus cũ felle bouino vngat sr vmbilicũ ıır amplas
tret mouet ventrē expꝛ. Item malua ıır mcurıal cũ axungia
porci cocte ⁊ comeste ventrē salubꝛ mouet expꝛ. Itē ℞. elim
al. ⁊ ııı. hymodactis esule mıſ͠ami acori spurıe colloquītide aloe
ana. ꝯfice cũ veteri axungia porci cũ volnis. laxare ventrē ı unge
plantas pedũ. Si vis vomē ı unge volas manuũ cũ voluis stri
gere laua ıır ı unge cũ marciacō. Gilbꝰtus. Itē circũunge ventrẽ
telsba q̄ dꝛ ioriastrũ ⁊ absqꝫ dubio pꝛgabꝛ. rasis. Itē lardꝰ crudꝰ
ı attriāmto tıctũ ı unge ⁊ sr pone statı̃ hebıſ solucoēm. ꝑ. lu. Itē
ꝯmedas nebulas factas de farina frumti ⁊ farina cathapucie et
multū laxat ıde. Itē ı ple testā unas butiro ⁊ liga sr vmbili
cũ ⁊ tene media nocte tota ⁊ laxabı̄ sufficıētꝛ caue tñ ne nimis ı
moretꝛ qꝛ ı te rectũ testıucꝛ. vidi hoc solo bñficō paciētē ꝯti
patıssimũ usqꝫ ad sincopı̃ laxatum. Itē sucū ellebori ıır vnge sup
vmbilicũ ⁊ sup pone pannũ ı ıctũ oleo si nō potes hrē sucũ pului
za radicē eiꝰ cũ suco pollipody ⁊ morelle ⁊ radꝰ. cuci. asinini ꝯfice
⁊ vnge ut sꝰ ⁊ simus ut vomat stōcho. suppoē. gall. ⁊ dya.

Steracıs canıs sola ossa rodētis ꝯ nimiũ fluxum ventris xxiii
fortıē strigit ventrē. amc. Itē tyriaca ꝯfert vehemētꝛ omı̃
fluxui. amc. Itē asserꝛ ꝑpũ ⁊ ıısı ⁊ multũ ⁊ post teratur
⁊ fiat pulmitū cũ lacte vacce ıır capꝛ multũ cocto ⁊ auxᵃ renũ capꝛ
liqfcā ⁊ farina coꝛ multū strigit. amc. Itē nichil deꝛ actualꝛ
calıdꝰ sꝫ frigıdũ amc. Itē opium suppositũ retinꝫ fluxū ventris
Itē sumat ıntũ retinet fluxꝰ ut quidā dıcıt. qꝛ suspēsū retinet
ıpm. amc. Itē reubar ı e mirabıłꝛ ꝑpetas ı retinēdo fluxꝰ ventꝛ
amc. Item lac ı sꝰ tepū capinū coctū sic multū strigit ventrem
Gall. ı passionario Item decoctō radicis alteo bibita dissintte
riam ı ꝑ tenta iuuat. dyas ⁊ mac. Item ventosa cũ igne super
ventrem posita ı fra. iiij. horas retinet omnē fluxꝰ ventꝛ amc.
expꝛ. Itē caseus antiqꝰ multũ coctus ⁊ siccatus si detꝛ. ʒ. i. est
forcıꝰ omı̃ re. Gall. ı passionario. aq. ⁊ decoctōis eius ē optima
amc. Itē depon potest statı̃ ıııı cũ mirabolanis aliqñtulū de
refectis ınnexis cũ aq. ro. ꝑm exigēciā matıē ⁊ statı̃ post cur
sū matıe detꝛ tale elim ıeıunio cũ aq. ro. ıır decoctōe sumat ista
℞. clasce mastic. ana. ʒ. i. opy. ʒ. s. puluis casei antiq coctı ʒ. ij.
ꝯficiatꝛ cũ aq. sumac. ⁊ zucc. lib. i. ꝯmedet panē ordei ıır milei

ur. ortu. v. sptla. distempatū cū aliq̄ costrictiua hoc ego. ut caules
coch̄ ī reb⁹ aq̄s ultiō decoqn̄t ī ulcia aq̄. cū multa pinguedīe cap̄ uel
multonis ⁊ sinḡ aq̄s colet. Gilb. ¶ Itē fomitet pedes cū decoctoē
ypicon. pcīo valꝫ ¶ Itē cinēs ī coq̄ ī aceto usq̄ ad cōsūpcōm ⁊ post
emplastra ante ⁊ retro expi. ¶ Itē masticās turis croca opīj. ypo
qst. acacie. añ puluiza. ⁊ cōfice cū vitell' ouoꝝ ⁊ fac suppositoriū ad
mod digiti ⁊ pone ī eis filū ut post possit extrahi ⁊ suppone vnū
⁊ postq̄m siccati sunt pone aliū donec sanet expi. ¶ Itē radi
cis yringoꝝ pone ītam ī aceto fortissimo tota die ⁊ postea liga
sub soleis pedū mirabit̄ē effectus expi. ¶ Itē ix. medulle casta
nee ī tiorās ī rubeo vino strīgūt fluxū ¶ Itē fabe cocte ī aceto ⁊
mesite ⁊ emplastrate multū strīgūt fluxū. Dyas ¶ Silr̄ pira coc
ta ī aceto ¶ Itē cerusa data potui cū mastice ut classa mire strīgit
expi. ¶ Item distillet aq̄ de folys q̄rcus sic fit aq̄ ro. data potui
vehem̄t strīgit expi. ¶ It pinea sine nucleis sb̄ nigat ī colofonia
liq̄facta post p̄s eius ponat sr̄ prunas ardentes ⁊ fum⁹ recipiat
p posteriora mire strīgit ⁊ tollit tenasmō ꝯfortat mb̄ illa ⁊ h̄ūore
glutinat eca istas ¶ Itē puluis colofonie ⁊ balaustie acacie.
silr̄ sb̄ funigatus fortit̄ strīgit. Gilbtus. ¶ Itē sem̄ psilly torre
factū ītū datū potu cū ouo sorbili multū strīgit eca ī stans ¶ It
semen coriandri potatū fluxū. mirifice strīgit Dyas. ¶ Itē fim⁹ co
lubi resoluat ī aq̄ psilly ut salias ⁊ ī te pedes caueatur mirū ē ⁊ ē
tū expimtū ¶ Itē decoctio corticis gladis vetit strīgit cū vehe
mēcia ¶ Itē mumia. san. dra. th⁹ mastix simul cōburte. da ī aurora
cū syrupo. rosaceo. ut alio stiptico. ut cū zuc. ro. expi. ¶ Itē fac
emplm̄. cū al. oui ⁊ suco lāceolate ⁊ boli. ar. ypoq̄stidos acacie ex
pi. ¶ Itē vinū cū aq̄ decoctiōis ypicū fortissimū adiutoriū ē ꝯt
dissinteriam ⁊ omnē fluxū ventris ⁊ sanguīs ut sipa h̄ba bibat
Dyas ¶ Itē capl'is barbastus ītus ⁊ coctus encatismet ī posterio
bꝫ retinꝫ fluxū ⁊ sanat tenasmō plies pbatū ē eca istans. ¶ Item
opiū th⁹ mirra añ misce ⁊ cōfice cū al. oui. fac suppositoriū ⁊ li
ga cū filo ut leui⁹ educat poter retinꝫ flux̄ᵐ venēs ⁊ douat sopnum.
Rasis. ¶ Itē reupōticū datū dissintias pstat max̄ᵐ effcm̄ Dyas ¶ Itē
fiat suppositoriū ex acacia ypoq̄stidos opio ꝯfectus cū colofonia n
multū valꝫ hoc ego. ¶ Itē si bona tyriaca det omnē flux̄ᵐ retinꝫ
Gilbt̄ ¶ Itē gypsus potatus ventrē strīgit max̄ᵉ flos ei⁹ cū aq̄
voluīn⁹ strīgē Dyas ¶ Itē ventosa magna posita sr̄ ventrē ⁊ di
missa. iiij. horis omnē flux̄ᵐ tollit cauē. expi. ¶ Itē filtrū laudū
s̄bni sit ī uino calido ⁊ apposito ano. retinꝫ fluxū sepe expertū ē. Gal
terus ¶ Itē aq̄ ī q̄ pira cocta fuerit mirifice valꝫ ꝯ flux̄ᵐ. vetus
⁊ sp̄e fiat decoctio foliorꝝ piri Dyas ¶ Itē cinis ramorꝝ ficus

cū aq̄ temꝑat᷒ īiectus ꝑ clistere dissinteriam sanat. Itē ī plena
ampulla aq̄ ro. pone .viij. gariofil. ⁊ masticis ⁊ bulliat āpulla
plena ī aq̄ bulliēti ⁊ talis aq̄ ī calor detᶻ potui potissīe valꝫ ad excori
atōm ītestinoꝝ factā ex acuitate medīe ut mediācē papue scamo
neate expᵗ. Itē gūmi ꝑsica multū strīgit vētrē dyas. Itē aca
cia data ut supposita maxīe si ī suppositorio addatᶻ opiū multū strīgit
vētrē dyas. Itē stipes caulis silvanib᷒ multū coctus ⁊ comestus mi
tū fluxū ventris retinꝫ dyas. Item flores caul. bis ī die cū vino
veteristo dati dissinteriā sanāt dyas. Itē farina sorbaꝝ siccaꝝ cū vi
tello oui pistata ⁊ cocta admod᷒ placētule detᶻ ieiuno dissinteriā strī
git dyas. Itē sicaus cōsolide maioris cū ouo mixto ⁊ coct᷒ sicᵗ tegu
lam omnē fluxū vētꝛs strīgit efficacitᶻ. Itē marrubiū coqᵗᶻ cū o
leo ⁊ vino ⁊ tūc emplastretᶻ sup pectine ēea ī stans. Itē coagulū
edi multū valꝫ ⁊ coagulū leporis sic oīa eodē mō distēpatū ⁊ da
tū cū succo plātaginis stati .n. restrīgit mariam. gerard᷒ ī viatico
Itē sirup᷒ factus de succo plātaginis ⁊ sumac sic oīa valꝫ. idē. Item ī
fluxu ex medicina adherēte ītestinis ut sto tenetᶻ lagana cocta ad
manducand᷒ nimū tēbētina ītenet eī scāi q͛ ītheret h᷒ ego. expᵗ.
Itē epar aliān᷒ aliis cochū ī aceto ⁊ comestū vehemētᶻ retinꝫ fluxū
ventris pe. lu. Itē pulvis marmoris cū vitellis ouoꝝ confectus
⁊ cū vino bullitus ⁊ comest᷒ fortitᶻ strīgit vētrē. idē. Itē pilosella
coqᵗᶻ cū lacte ⁊ bibatᶻ dyarriam cito strīgit idē. Itē acedulā ī fu
sam ī aceto forti īvolue ī lupis ī aceto ītinctis ⁊ coq̄ sb pruis ⁊ p͛t
ex ch ē succū expssū da bibē. quidā sic sanabat oēs dissintericos
idē. Itē pulvis fetis de vētre bouis datus mire retinꝫ fluxū vētꝛs.
expᵗ. Itē febrifuga data potui statī retinꝫ fluxū omnē vētꝛs expi.
qui oēs sic curabat. Itē epar mutonis ut cū frigatᶻ tecta ⁊
detᶻ calidū statī retinꝫ h᷒ ego. Itē farina fcā de sorbis siccis cōfriga
tᶻ cū melle ⁊ al. oui ⁊ decoqᵗᶻ ⁊ detᶻ ī vino ut crud᷒ ī iacet ꝑ clistē effi
caciᶻ strīgit. Itē post medicinā scamoneatā ut colloq̄n. ut certiꝫ
supra detᶻ tyriaca ⁊ si medicina nichꝫ opetᶻ bona ē tyriaca. Si paꝝ opetᶻ
parum valꝫ. hali ī regali dispōne. Itē gallina īpleatᶻ sumac. ypo
cisti. ⁊ silib᷒ ⁊ coqᵗᶻ bñ bibatᶻ ius ⁊ carnes comedātᶻ ⁊ sit āīq̄ multū
confortat ⁊ strīgit h᷒ ego. Itē lac coctū bibitū ut clisterizatū ven
trē strīgit ⁊ corrosionē ītestinoꝝ mirifice sanat ⁊ max. cap. l asini
dyas. Itē sup oīa valꝫ lac vaccinū coctū cū ferro ut lapide
⁊ sꝫ oēs axungias valꝫ ī cāū isto axungia ursina. Gilb᷒
Itē si fluxus sit de colā ꝑillua ut eruginosa detᶻ panis bis coct᷒ confec
tus cū pulvē margaritaꝝ ⁊ cristalli. qꝛ cristallus datus firmū ē
haꝝ colāꝝ ⁊ eas strīgit. Gilb. Itē rubi coch ī aq̄. decoctōis acori
data lienterio sūmū ē remediū sic febᶜ balneetᶻ ī aq̄ acori l stuphetᶻ.

circa istam. Itē pul. ro. datus cirul' vētr' ɔstrigit. dyas. Itē ✝cera
magna cū tepida data omnē dissinctiā omnino sanat ✝ vomitū strigit.
Gall'. i dya. Itē ad lyenciam ✝ dissinctiā pbatissim fac emp'm de pomis ca
cbis ✝ agrestib' coctis calidū sr' renes ✝ sr' vmbliai ✝ cū ifrigidatū fue
rit renoua car. ✝ h' fac sepe donc sanet' gall'. Itē fluxū capitis porri
cū resina misce ✝ poē sr' tegulā ardētē ✝ pa. fumū recipiat p posteriora
t ur' q't ēm ē. Gall'. Itē coctana mūda i tus ✝ extus ✝ gallas ✝
cinamomū. coq̄ decoctionē adde zuccarū ✝ da deb' i t' b' noctib' ✝ lib' abi
xxiii. Primo q'i uēit' istabulo inuītor. De colica passione. de colica passione
magis putas v' mingūt torrefcās ✝ appositas cū oleo simr' ur
fixo mirifice dolorē sedat. Gilb'. Gerard'. Itē stcus lupi ligatū i c
rib' aut i pectine stati tollit dolorē. gall'. dixit se plses pbasse. Itē
stercus lupi ✝ canis columbi nig' an'. pulueriza ✝ pia liqfcē ɔmisce cū
axungia liqfcā ✝ calm appoē inire v3 hoc ego. Itē fimus hois bouis
columbi capr' sorias galline. calx. viua simul pulurizēt' ✝ cofiāat'. cū suc
co. aiai. asinini ✝ olō ur axungia emplast'' calidū multū val3 ✝ mor
ventrē. hoc ego collegi ex audoub'. Itē statim fiat balneū i q' ponā
t' diuisa stercora q̄ poterūt iueiri mire resolūt ventositatē ✝ hudres
viscosos hoc ego. Itē det' tyriaca mag'. cū vino calido i q'. gariof'. dis
soluat'. gall'. i passiō. Itē carnes galline vetis cū multo sale coq̄
t' fortr' ✝ sic totū simul nocte vna. ✝ mane det' ius calm potui pba
tū ē. ysaac i di. p. Itē itestinū mar'. i. lōgaon. al. uultur'. da ɔme
dē colicā pfecte curabit exp'. Itē yringis h'ba tota cū radice po
tata cū melle ✝ aq' colicā mitigat dolorē. rasis Itē cinis caulū v'
gar' ɔbustar' ɔfectus cū axungia veteri emplast''' dolorē vētr'. late
rū ✝ renū aufft'. mac'. desiccat eī fortr' ✝ ɔsumit. Itē betonica da
ta potui cū aq' tepida dolorē ✝ torsionē vētr's soluit mac' ✝ dyas. Itē
oleū vetustissim ✝ butyrū vetus ✝ acetū fortissim ✝ sal oīa eq'lr' mix
ta coq̄ ad spissitudinē post itinge i hoc filtrū ur lanā succidā ✝ appoē
✝ sepe muta i frigida. ✝ dat' ei i tollerabli colica. exp'. Itē pes lupi
collo ligatus colicā tollit exp'. Itē psicaria cū vino bibita seu
emplastrata seu fomitata colicā dolorē tollit Gilb'. Itē stc' columbinū
cū vino coctū ✝ eplastratū sr' omīa val3 ad colicā dolorē. Gilb. Itē st'
cus canis calid' cū sepo hyrcino diu terat' ✝ aspgat' desup pulius piar'
ɔ' ✝ vn' mixtū tepid' poat' tāq' cerotū ✝ mire pdest ɔstā. Itē si stc'
lupi fiūt rectes emplātū n' a' optz addi ad colicā pas. cinadā. si vō fu
erit antiq'm oz q' veti oleo dissoluat' idē. Item marrubiū albū coctū
i oleo oliuar' tū ✝ appositū mirabli' sedat dolorē. Itē catul' canis i f'
ix. dies ɔcisus ɔmestus i testior' dolorē i ternū curat. sixt' ad oc. Itē
cortex pini cū vino coct' vinū bibitū tollit torsiuā ventris. Dyas. Itē
radix affodilli cū vino bibita dolorē lat's tollit. D. Itē z. i. agarici

de Agarico

potu dati torsiones vetis sedat humores crudos evacuando. D. Item os
q' invenit' i stercore lupi bibitu vl' suspensu cu pelle cervina vl' lana ovis q'
lup' interfecit tollit dolore colicu. avic. Item cinis scorpionu datus po
tu sup modu iuvat avic. Item cornu cervinu ustu potu datu dolore tol
lit statim. ide. Item pulvis intestinor lupi efficacit' iuvat colicos. ide.
Item radix lilij potui data cu decoctione marrubij colica sedat. Item da
alliu cu modico pane q2 sr omes medicinas vetustate dissolvit et nulla
sitim generat. Ideo in h casu e summu utile. Gal. i megategni. Item si tm sit
calida subtilis et fumosa det' tyriaca cu sop inferis vl' det' sola sopni
fera et dolore cito mitigat i frigidando et coagulando humores. Gal. i me
gategn. Item fiat suppositoriu de castoreo et opio i modu lupini calidis
simu e i mitigando dolore aurium et oculor et febiu. Gal. ibide. Item lana
de pelle ovis q' lup' interfecit evellat' sine ferro et a duab' sororib' vl' ge
mellis fascia texit' q' si circa ventrem ligavis dolor colic' no ascendet.
Gal. i pas. Item altea binis folia divisa v q' coctu dolore dextior
tertio dio sanat. Dyas si fometet'. Item vesica cervi cu decoctoe diur.
calidor summu e remediu si applicet' vtg. Item pulvis coralli bibi
tus cu aq' pluvi. dolore stomachi et ventris sedat dyas. Item aq' decoctois
altee fomitata tertio die sanat dolore i testinor dyas dicit se expti.
Item succ' arnoglosse tepid' fomitac' statim dolore ventris tollit. Item mis
cet' succ' menuche et viij grana pipis et par mellis et da bibe et mirabe
lis effectu. Gal. i dya. Item ydroleon. et mulsa bibita et iniecta pdest
si e cu fluxus strictor. Ga. i eode. Item farina feni g lini et ordei cu o
leo camomille coq. et calidu appone idem ibide. Item fiat emp' sup
locu de folijs lappacij maioris et malvis coctis i aq' et teras miru est h
ego. Item nota q' p gal. ydroleon fit ex xij ptib; aq' et una olei Idroleon
coctis simul usq; ad osupcom de thenasmon.

Ruta bullita terat' et su' locu emplet' salubrime sanat dyas. It ·xxiiii·
tapsus barbastus coq't' i aq' et fac fomtu et emp' expi' cra istas
Item fumigatio facta de terebentina posita sup carbones sanat cra istas
Item cortex mali g'. et radix fraxini coquit' i vino dulci et tale vinu
det' multu valz expi'. Item R. olibani. ʒ. i. opij. ʒ. s. croci. ʒ. x. ofice
cu melle et fac suppositoriu et tene secretu. q2 efficacius mch e. Gilbt'
Item cuminu anisi aneti et colofonia ponat' s' prunas et cu assellat
recipiat fumu p posteriora. Gilb. Item solu anetu torreat' et sacel
let' cui e expimtu. Item i decoctoe aneti i tingat' bombax vl' tela et
et post siccet' et cu eo tgat' sup podex. Galenus. Item fumigatio fca de
sarcocolla posita s' prunas sanat thenasmo pbatu est cra istans.
Item ungant' renes et totu i fius usq; ad fine spine melle tepido
et sup aspgat' pulvis colofonie s. pullegij. ysopi. et origani et
liget' cu fascia plateam. Item prunella vacua i tegra i cendat' super

pruinas ⁊ q̄ inflāmata sunt sup aspgat pulu̾is sans de colofonia ⁊ a
neto trito ⁊ fimi p posteriora recipiant̄ efficacit' iuuat · Ricard⁹ Item
policaria emplastrata sanat thenasmō ⁊ tuorē ani ēca istans It
hoc ē certū expimētū sup oīa fomētet longaon · cū alliata tepida ⁊ cla
ra ⁊ post sinapizet · cū pul · cornu ceru cōbusti ⁊ pice cōbuste cū thure
mastice nō solū ꝯ exitū ani ꝫ ꝯ exitū matris efficacit' valz Roger⁹.

xxv. Ut omēs lumbricos occidas da pacīēti ieiuno lac bibē tib⁹ dieb⁹ h' lūb'cos
uel q̄tuor qūta die mane dabis ꝯ lūb'cos
allia trita bibē cū aceto tepido expt. Itē emp' de folijs psice uel pi
ror cū aceto ponat sup stomachū ⁊ paciēs sedeat ī lacte tepido si re
pit uel ī aq̄ mell' statī fugiūt amaritudinē ⁊ descendūt ad lactis dul
cedinē hoc ego Itē sem̄ caulis potatū oīa alia v'ens necat · Gal.
⁊ dyas Itē sem̄ apy īt'ficit omnē v'mē ⁊ ē forte idē Itē arnog
glossa trita ⁊ vmbilico emplāta uel bibita lūb'cos sua ppetate ex clu
dit auic. Itē cortex mali g'. ⁊ radix fraxini coquāt ī vino dula
uel dulcorato tale vinū bibat ī ieiuno miro m̄ īt'ficit lūb'cos · Gilb.
Itē succus basiliconis cū lacte caprino ī potu datus īt'ficit lūb'cos Gale.
Itē si vngat vmbilic⁹ cū oleo amigdalar amarar ⁊ oleo nucleo
rū psice efficacit' īt'ficit lūb'cos idē. Itē si limatura cornu ceru
det' occidit lūb'cos dyas. Itē vngat podex int⁹ ⁊ foris melle ⁊ lac
te mixtis uel ī tingatur · thys bombax ⁊ fiat suppositoriū statī des
cedent lūb'ci ad locū dulcedinis hoc ego. Itē suppat frustr
pendy ī tīctū ī melle uel lacte statī descēdēt max si fuit data sup a
mara hoc ego · Itē si lūbrici ledāt os stōchi pone fauū mellis
ī ore ieiuno ⁊ statī ascendūt ad mel · ⁊ exhibūt p os expt. It
agaricus datus ieiuno īt'ficit omēs v'mes expt. Itē simac dis
solutū ī aq̄ ⁊ bibitū valz ꝯ v'mes · auic · Itē semē portulace cū mi
nū deco sumpt īt'ficit eos · idē · Itē decoctio nucis vidis potata lū
b'cos mire excludit · Gal · ī passio · Itē pillule fce de galbano ⁊ pe
ridys simul trīs simul date iuuat optime · Ricard⁹. de emorroy dib⁹ de emorroydib

xxvi. Millefoliū bibitū retinz flux' emorroydar ⁊ sedat dibus
dolorē nō fluētū bibitū manifestius apit · Galter⁹ Itē cap
sus barbast⁹ coq̄t ī vino ⁊ fiat stupha uel fomtū uel emp' ⁊ sanat
et istans Itē folia iusqami ⁊ portulace uitellū oui assi medulla
panis oleū ro · mixtū emplastet dolorē statī tollit · dyaticus Itē
si nimis fluxerīt fiat sup ī riores suppo' de cerusa sola uel de ypoq̄s
tidos uel ꝯficiat cerusa plūbū ustū ⁊ ypoq̄stidos · acacia cū colofo
nia ⁊ supponat · viatic⁹ Itē ꝯ dolorē fiat emp' de cerusa plūbi
usto vitellis ouor assor oleo ro · simul mixtis ⁊ apponat iuuat
emorroydas omēs · oīa ulcera ī narib⁹ · viatic⁹ Itē acaciā ceru
sam pecīā decianr · unuarijs · litargiriū omnīa pistata ī mortario

ad prouocandū emorroydas ⁊ apiendū surdas
⁊ cecas oleū de psicis / l' de amig d' amar / l'
cū medulla ceru ⁊ bdellio / l' succo cepe rubee
l' cū stercore columbino et stafisagra / l' cū folijs
rute / l' sic ex cuius succus a ruta ⁊ appona
galbanū ⁊ assafetid ⁊ ē optim apiēti / ⁊
fiat flōmia de saphena

plūbeo cū oleo ·ro· ut fiat q̄si mel ⁊ inungat^r viatic^o. ¶ Itē terra anc
ti ustū ⁊ appositū cū melle sanat emorroydos · mac^r. ¶ Itē pul· f
ruginis ut sq̄me ferri ɔficiant^r cū succo tapsi bar· ⁊ suppōit^r opti
ē circa istans ¶ Itē bōbacē veterē īnge ī aq̄ decoctōis ancii ⁊ post
sicca ⁊ inde tege anū ⁊ ex eodē fiat supp^m. Galter^o ¶ Itē folia roris
marini cataplasmata emorroydas īflatas sanat dyas^c. ¶ Itē lutū
commune ī moꝝ flux^u retinꝫ· dyas· ¶ Itē cinis corticꝰ ouoꝝ de qb^o pul
li exierunt datus cū vino al· ī ieiunio emorroydas sanat statī expt^m.
¶ Itē cinis viciū ⁊ vinaciē cū aceto pistatis ⁊ appōit^o tuorē emorroyd^e
solunt· auic^e ⁊ dyas^c ¶ Itē cōbure stupas nauiū veterū ⁊ ancīu pōe
sup emorroy· ⁊ sanat^r ɔsta· ī cyrurgia ¶ Itē q̄ emorroy· tumētes et
nō fluētes desiquat^r marrubiū ī aq̄ ⁊ vino ⁊ sale ⁊ inde fomētetur
locus ⁊ h̄ba emplet^r circa istans ¶ Itē emorroydē multū pruriētes
⁊ dolētes fac emplm̄ sup^r de pāno lineo ⁊ pice dura ⁊ sup emp^m pul
uiza radicem apy ⁊ mastice ⁊ appone ⁊ statī liberabit^r ·re· lu· ¶ It
ammoniacū ɔfectū cū succo tapsi·bar· cū bōbace porrit^r sr̄ emorroydas
optīe sanat coꝝ īflacionē circa istans ¶ Itē puluis ferruginis
eodē modo ɔfectus facit efficacit^r ill^d qd̄ ·i^d ibidē· ¶ Itē pul^u lepo
ris emplastr^m cito retinꝫ sāguinē expt^m. ¶ Itē pul· agaria ɔfect^o
cū succo ciclaminis ⁊ oleo tepido fact^s multū ualet circa istans ɔ ficū ɔ ficū
Item ad ficus ⁊ ad trices res pbata· R̄· plan· m· iij· millefoly m· xxvii
tastri· an· m· iiij· ex pme succū ⁊ adda· pipis· g^na· vij· mastic· g^a
na· vij· ⁊ ieiuno bibe ⁊ renoua pocionē ·ix· dieb^o Galt^r· ī dya· ¶ It
quīq3 foliū coq̄ ī lacte capino ⁊ bibe· pro dolū si fic^o sāguinat· id^r idē
Itē siq̄s sedit sr̄ pelle leonis recedet ab eo emorroyde· phs ¶ Itē
ad tollendā emorroydaꝝ īmodātū flux^u· vitella duo ouoꝝ cū olō
ro· ⁊ vino al· misce· ⁊ cū pēna suppōe de exitu ani de exitu ani xxviii

Calefac aplico^s· ad ignē ⁊ tāgat^r īde podex statim īrbit ⁊ hoc
fiat ter ut c̄tiens qū exibit ⁊ post paciēs balneet^r ī aq̄ parita
rie ⁊ folioꝝ ficus ⁊ piroꝝ ul' solius paritarie expt^m. ¶ Itē folia ro
ris marini emplastrata tuorē ani tollit expt^m. ¶ Itē fiat fūgiū
de colofonia posita sr̄ p^u nas expior ¶ Itē aspge anū cū puluē
cornu cerui ɔbusti valꝫ ¶ Itē h' ē cū ⁊ expti sr̄ omnia fomētet^r
longaon· cū alliata tepida ⁊ clara ⁊ post simapizet^r cū puluē cor
nu cerui ɔbusti ⁊ pice ɔbusta aut ture ⁊ mastice nō solū exitū ani·
sꝫ ⁊ q̄ exitū matris efficacit^r valet roger^o. de opilacōne epatis· xxix

Si ius opilacionē apire vnge regionē epatis ī ieiuno tali vng^o·
R̄· olei ɔ̄s ⁊ butyri auxūgia anseris galline ⁊ cirogrilli et
p^s bulliat ⁊ colla mixtura succis mily solis saxifrage an^a maratri
⁊ carui semīs urtice calamiti an^a ·ʒ· s· radicis feni· petrosilli cola
⁊ usui reserua postq^m locū vnxis ·vi· l· vij· dieb^o appōe emp^m q^m R̄·

De ea consid^a ... in opilac^e ... p^s galli... s· sbtilitas ... q̄ntitas ... ⁊ ca ... modica utanda· s· ne ... balneet^r pt cibū / ne ... multū moueat se pt cibū / ⁊ ne bibat mlt^u ... cibū ... mlto interuallo ⁊ cibo di ... gesto ...

cere pias nouar butyri nuse et appone huic pulue. Rx. salvie sicce sa
tureie ana ciciamoni quinti vis ceniis mily solis ana maratri fimi caprini
quinti de omnibus misceantur et emplastretur sed non teneant post prandium p9
q3 teniis da aliquantulum de tene et agarico cum zinzibere valz multum
efficacie quia opilacionem et sanat ydropicam de frigida causa h3 ego Item opi
lationem de causa calida aperit poco tax. Rx. linguam cum arnoglosse de
tat lentaginem aq. zuccare quod sufficiat labitur mane et sup amplastretur en
dinia cocta confecta cum oleo violaceo et aceto Item arnoglossa cocta

xxx. ydropisim curat. dyas. **De ydropisi de calida causa**

Item ydropisis de calida causa quando non est multum confirmata cito sanabitur
cum usu frequenti endivie conveniente et potu decoctionis ipsius h3 ego Item
confert multum emplastrum super epar de rutaque plantagine et aceto et farina or
dei. vitetur omnia calida et excitacia immoderata et fiat unctio de oleo om
nium sandalorum et rosarum et semina plan. et utatur tali electuario. Rx. sandalorum
omnium ana ʒ. ij. et s. spodij rasure eboris. ana ʒ. v. et s. ozimi cubebe. ana
ʒ. iiij. se. frigidorum mundatorum ʒ. i. et s. se. endivie portulace. ana ʒ. i. zuccari
lib. i. fiat cum decoctione endivie. utatur mane si substancia epatis non tota
liter sit resoluta absque dubio liberabitur. adde secundum usum processi quod ta
bi revelavit deus veri certum est Item impleatur olla ferri usque ad

summum succo plantaginis et super ligetur pannus lineus et super pannum ponatur ci
neres et sic bulliat super prunas usque ad mediotatem et detur omni mane sple
neticis et ydropicis summum remedium est. constan. Item vinum decoctionis
ciciminis asinini cito sanat ydropisim de frigida causa dyas Item sanguis
capri calefactus ad ignem potui datus ydropisim perfecte sanat Item pul
vis fimi bovis ʒ. vi. branc ursine ʒ. iiij. ova cruda. iiij. furfuris
ʒ. i. simul confice hoc emplastro curabis ydropicos. splenecticos podragi
cos et siles de revera et calidus est. Rasis Item da ydropico succum ro
rasti. i. albe vitis cum melle rasis Item aqua decoctionis rorasti data
potui ydropicos sanat rasis et dyas Item radix sabina elixata bi
bita remedium optimum est rasis Item vinum decoctionis cicci. asinini
bibitum tiriore ydropicam evacuat et purgat dyas. Item sinapis
bibitum ior decoctionis eius cito sanat ydropicam siccando humiditatem
et calorem epatis curando dyas. Item grana pirorum cum melle cocta et
bibita dolorem epatis tollunt Item aqua decoctionis vel vinum ebuli si
bibatur erit remedium summum ydropicorum dyas. Item vinum decoc
tionis ysopi bibitum humorem ydropicam haurit non remissum. Dyas Item
aqua. decoctionis staphisagrie bibita ydropisim curat expertum. Item
urina capre sanat ydropisicam. avic. Item ydropisi liniantur luto
quod fit carceris et sanantur avic. Item quidam sanat ydropisim fri
gidam dando quolibet mane coclear unum urine capre nigre in qua decoctum
sit spica nardi gilbertus Item urina propria potata multum valz gilbertus

d inflacionem. Rx. de virginee
urine albe porrorum albe sepi cum
pondus quolibet fiat emplastrum
... cerotum

Itē ad cps delphinis marini liq̄factus ⁊ cū vino potat᷒ ydropisī
mū dat plim᷒. **De splenetica passione.**

xxxi

Vinū decoctiōis corticis fraxini bibitū ieiuno splenē tollit ꝯstā.
ꝓbatū ē. dyas. Itē post vsū vini vij. dieb᷒ vngat᷑. vij. dieb᷒.
splen. cū dyaltea ⁊ oleo laurino ⁊ post appō᷑ empl̄m. de fimo caprino pis
tato cū aceto ⁊ sepe reuouet᷑ donec sit curat᷒ dū tenet empl̄m minuat
s᷑. de saluatella sinist᷑ brachij ⁊ n̄ cū. si n̄ fuit multū durū p̄cedat vn
cio posicionē. h᷒ ego. Item ligna ciuina bibita cū vino. xxx. dieb᷒
penit᷒ splenē siccat ⁊ attenuat. dyas. Itē agrimonia ĩ cibo sūpta
splenē ꝯsumit dyas Itē vinū decoctiōis corticis salicis sclirosī sple
nis ⁊ duriciē liq̄faciet ꝯstan. Itē folia salicis trita s᷑pposita splenem dolenti
illico dolor cessabit rasis Itē folia eadē cocta ĩ aceto. tē ⁊ emplast᷑ at
tenuat ei splenē dyas Itē cortex salicis cū axungia coct᷒ ⁊ dat᷑ sple
nē dissoluit. rasis Itē splen capre liget᷑ s᷑ splenē ĩfirmi ⁊ sic ibi vna
die postea suspendat᷑ ad solē uel ad fumū ⁊ q̄ntū siccabit᷑ tantū splen ĩfirmi
minuet᷑ rasis. Itē decoctio radicis sambuci usq; ad t᷑ciam pte sple
neticos mire iuuat. dyas Itē radix lappacij cocta ĩ forti aceto trita ⁊
supposita ĩmoditū tumorē splenis omnino tollit. cyac᷑ Itē folia lappa
cij ĩ aceto cocta ⁊ emplastrata tumorē splenis dissoluunt dyas Itē em
plast᷑m de fimo caprino resoluto cū puluē foliorum marrubij albi ⁊ rute
⁊ armoniaco ⁊ cinē sarmentorum ⁊ vino ⁊ pauco aceto efficax ē ualde ad
dissoluend᷒ duriciē splenis Itē pulmo vulpis ĩ furnis siccatus pului
zet᷑ ⁊ det᷑ potui oīo ꝯsumit splenē. exp᷑ ad hoc. Itē cimas salicis coq̄ ĩ
aq̄. ⁊ adde zuccarū parū ⁊ da potui oīo ꝯsumit splenē. s; ult᷑ n̄ ge
nerat masculos certū ē ex prior. Itē fim᷒ capri᷒ sclirosim ⁊ omnē du
riciē ut lapidis duriciē cito soluit dyas Itē pullegiū cū sale tritū
⁊ appositū malos humores splenis ꝯsumit ⁊ tumorē tollit dyas Itē cau
les crudi cū aceto ꝯmesti splenis remediū ē. dias. Itē corall᷒ cū
aq̄ bibit᷒ splenē siccat. dyas. Itē dr̄ q᷒ si sigilla suspendat᷑ s᷑ splenem
xl. dieb᷒ ⁊ vino libabit᷑. auic. Itē qdā sop maruit q᷒ medic᷒ p̄cipiebat
ei q᷒ vrinā ppā biberet ⁊ sanaret᷑ q᷒ fecit ⁊ uicit mirabilē efficaciā. auic.
Itē emplastret᷑ lucū carenē ⁊ siccabit᷑ splenis tumor. auic. Itē ꝯ° o
pilacōm ⁊ sclirosim splenis mirifice val; lingue ceruine radix. pului
zata ⁊ cū vino s᷑btili data p̄ donū ĩ potu luna decrescēte. Galē ĩ passio°.
Itē folia tamarisci cocta ĩ aceto ⁊ trita ⁊ posita multū val; ꝯstā.
Ad curandā hycticā ꝓpriū **de hyctica.**

de hyctica xxxii

Expt᷑m si paciēs vrinā suā cū succo marrubij q̄l; die ieiuno stōcho
bibat p̄ certo curat. Gilb᷒ Itē rasura eboris cū eodē locuta efficiat
curat idē Itē citonin multū comesti curat idē Itē qdā vetula
multos liberabat q᷑ erat fere alchiti cū succo plantaginis decocto ad
mediū posst; ⁊ syrupari Itē aq̄ decoctiōis acori ⁊ cicer rubeorum data

potui sumptum est ... cera illitans ut fiat balneum de aqua decoctionis a
cori. Item radix ciclaminis trita et bibita cum aqua decoctionis acori hydropicum
curat si bene cooperiatur ut sudet. D. Item crocus dissolutus in aqua et po
tatus statim curat expertum. Item arsenicum cum aqua potatum potenter curat
expertum. Item limaturam eboris crocum orientalem saponem gallicum et
epaticam terram recentem ut sicam et liga in panno lineo et in aqua frigi
da fontana diu agitata donec tota virtus in ea transeat et talem aquam da ei
ignoranti potui hoc ego. Gilb. Item succus camomille potui datus
epaticis febricitantibus cum aqua calida manifeste prodest. Dyas. De opilatione

·xxxiiii·

Item R. gar. galan. ciclamen siccam granaria sed. melano piperis lapidis
petro. spargi. seminis lini. seminis leuistici saxifrage cinis scorpionis
sanguinis hyrci sicci lapidis spongie et humani ana ʒ. ii. fiat pul.
et detur in balneo facto de decoctione dyur. cum vino al. in quo acorus et caperis radix
rapham apii sit cocta efficacissimum et melius valet maxime si pa. non mingat
nisi in bal. expertum. Item R. sanguinem hu. cineris scorpionis. pul. ciclamen spo
dii nardi. san. et pilos leporis. galan. ana ʒ. et milium sed. fac pulverem
et conficc cum sirupo granorum sed. et saxifrage et da in aurora ut pa. si dormi
at ultra quam sperat vivat et si non urinaverit pa. in balneo aut alibi vi
detur quod assa expertum. Item coquitur illa quae frangit lapidem et totum simul pa
detur in cucurbita antiqua et statim obturetur cum virga perforatis calamum et ita ut
totus fumus intret per foramen virge et sic ita diu et fit hoc sepe. quia lapidem fran
git et vias amplificat et humores vesice dissolvit et consumit et sic lapidem exclu
dit maxime si bulliantur ibi cimices multi et de coctione fiat emplastrum super vir
gam et pectinem hoc ego. Item cimices vivos ponantur in foramine virge singu
larem prestant effectum. Dyas. Item si de sanguine vulpis inungatur vir
ga statim rumpitur lapis quod sic scitur quia lapis in eo missus in frusta totum rumpitur.
constat. Item bacce edere. ix. cum vino calido date calculos purgant et urinam
potenter provocant. constat. Item sanguis leporis et pellem totam comburere in olla re
centi et bene sigillata et de cinere illo da coclear unum cum vino calido in
balneo et ieiuno stomacho lapidem rumpit et foras constat. Item lapis datus
humanus datur potui ieiuno lapidem frangit et potenter cum urina educit
expertum. Item ana omnia purgandus est pacientes et iniungendus cum diureticis et ar
tandus cum sectis aliter modicum omnia valent. hoc ego. Item in capite lima
cie grosse inveniuntur lapis quae tritus et potui datus cum vino calido statim frangit min
gere lapidem. sed si lapis sit nimis durus et magnus fiat hoc de pulveribus lima
tis opus est expertum. Item sanguis mustrual siccatus tritus datus potui sepe
omnia frangit lapidem expertum. Item succus arthemesie copiose bibi
tus ita quod singulis diebus mediis apibus bibatur mire frangit lapidem et hare
nam exire facit probatum est expertum. Item si nullo modo frangatur mitte le
niter algaliam per foramen virge donec lapidem tangat et tunc impinge ut
lapidem de loco suo transferas et alibi in vesica collocetur et sic ibi pote

contra dolorem renum clistere expertum ℞. radic
petroselini feniculi lilii arthemesie malve bis
malve mercurialis ana manipulum .i. sene. ʒ. ii.
agarici ʒ. i. turbit ʒ. s. cum panco ℞.
polipodii capitum cum panco anisi ... bu...
ʒ. i. fac clistere et fiunt fiunt pinc ex ma
...bili... per fuit balneum secundum fuit
arthemesia feniculo radi petroselini camo
mill. melilotii. iiii. pullegiorum. s. origani
abrotani. pullegii ex calamenti ana ma
nipulum .i.

... inflatum ...
... albi ... albe ...
... pondus ... fiat ...
... exrotii ...

ce. xl. annis sine pirclo. Gyrard⁹. Item gummi cerasor*um* efficacit*er* frā
git lapide*m* et harenā soluit dyas. Item herba et radix yringi cum vino et
melle cocta et potata ieiuno mane calculosos et nefreticos et stranguirio
sos sanat si bibat*ur* per dies .xvi. Ricard⁹. Item sanguis hyrci et epar et
pulmo et renes et testiculos et papum et intestina eius tere simul et fac inde
salsam vel farinam in grosso intestino eius et da ad comedendum et videbis mi
rabilia. Galt*erus*. Qui stinfirm⁹ habeat anulum in manu sua post comestionem tu
bolorum lapis de anulo saltat et statim minge*re* quer*i*t. expert*um*. Item betonica
cum mulsa et pipere data potui dolorem renum tollit. et lapidem renum et vesi
ce excludit. dyas. Item si dubitat*ur* utrum lapis sit in vesica herba que vo
cat*ur* morsus galline bullita in aqua emplastret*ur* sup*er* pectine*m* et virgam et si cesse
t dolor lapis est in vesica si non cessaverit non est ibi sed in renib⁹. Galter*us*. Item
experi*mentum* mirabile. vitella ovorum integrorum coctorum in aqua confriacant*ur* cum oleo et addat*ur*
pulvis lapidis iudaici et inde emplastret*ur* tota virga et pecten statim lapis
frangit*ur* et reddit*ur*. Galter*us*. Item gummi pruni lapidem frangit dyas et expellit.
Item amcos soluit difficultatem urine et trahit lapidem fractum. Ame*s*. Item
cinis cicadarum cum apozimate nardi et cinnamomi dat*us* eadem die mirabi
liter operat*ur*. bartholo*meus*. Item .vii. capita alliorum diu bullient in aqua et stil
la aque det*ur* per tres dies lapidem curat. pe. lu. Item unum vel duos vel
tres vivos lepores iuvenes mitte in aceto ut ibi extinguant*ur* et post com
burant*ur* in olla nova opturata bene et cinerem illum da calculoso sic omnia fran
git lapidem. pe. lu. Item sanguis hyrcinus et asininus anserinus aceto mix
ti et lento igne cocti gemmas in positas et vitrum mollificat ut ad libitum pos
sint incidi. pe. lu. Item sanguis menstrualis aceto mixtus cristallum dis
soluit. exper*tum*. Item folia enule campane cocta in vino et emplastrata
mire iuvat nefreticum. mac*er*. Item capud eius et cum oleo bullit*um* tepidum
emplastret*ur* sup*er* pectinem procerto urinam provocat contra stranguiriam. Item pulvis
optim⁹. Rx. se. saxifrage. et foly cicadarum ana. sanguinis hyrci. garo. ad po
d⁹ omni det*ur* cum vino subtili decoctionis seminis apii milii sol*is*. petro. et quinque
fol. Gilb*ertus*. Item comestio vulpis et uncto cum axungia eius multum iu
vat idem. Item paritariam tritam et calefactam sup*er* pectinem pone mirabilit*er* est
Gil. ibidem. Item sanguis hyrci nutriti pulverizatus
cum apozimate nardi et cinnamomi et cicadarum siccarum pulverem dato mirabilit*er*
cum omni celeritate lapidem excludit. Gilb*ertus*. idem. De stranguiria .i. de difficul

Fimus bovinus cum melle mixtus calefactus pectini tate urine
appositus mirabiliter valet. exper*tum*. Item accipiat*ur* urine cantarides cum xxxiiii
lacte capno capitibus et alis remotis stranguiriam soluunt. Ame*s*. Item ra
dices urbene tere et cum mulsa tepida date incredibiliter iuvat. exper*tum*. Item
cimices tere cum oleo et axungia crogrilli et unge virgam et pectinem pote
st urinam provocat. Si iaceat balneum divitur et ungat melius est. dyas. Item
aqua decoctionis acori mirite urinam provocat dyas. Item pulvis lepori usti

& pulverizata potui datus statim potissime urinam provocat exp[er]i[mentum]. ¶ Item au
divimus mirabile & experti & ceteris valde manifesta. mingat pa[tiens] super quando
vult mingere tribus diebus super urticas maiores que fetum ferunt urtica flambit &
paciens liberabitur. Ideo hic pono hoc quia sepissime probavi in vicio ¶ Item fiat
emplastrum de cambiungia galline anseris & anaguilli & seminis milii solis et
saxifrage & san. hyri. hoc ego ¶ Item centum capita cocta in oleo & empla
ta stranguriam sine dubio solvit. constan. ¶ Item milium solis et saxifra
ga emplastrata stranguriam solvunt idem ¶ Item vinum decoctionis yringoy cum zuc.
datum potui cito sanat scientia est rasis ¶ Item expone galbanum super ventrem
sub umbilico statim mingere certum est ¶ Item pultes de farina siliginis date & super
vesicam emplastrate cito sanat exp[er]i[mentum]. ¶ Item nulla res fortius urinam provo
cat quam radix raphani. Dyas. ¶ Item radix lappacii cocta cum vino & oleo
& pectini emplastrata urinam in magna quantitate provocat etiam in stras ¶ It[em]
pulvis capillorum vitis al. i. rozalt. quod vulgariter dealbuga dicitur datus po
tui simile agit dyas ¶ Item cortex arboris nucis vel folium supra opo
stranguriam solvit. ysaac. ¶ Item folia radices arnoglosse potata omnes
difficultates vesice sanat dyas ¶ Item radix raphani bibatur in vino albo
cum quo miscetur pulvis pilorum leporis decoctus potui statim mingere hoc ego certum est
¶ Item allia trita & tere super posita statim facit mingere expertum est. De pruritu

xxxv. Lava cum vino decoctionis salvie mac. ¶ Item cinis vulve & virge.
cucurbite sicce sanat cito vulnera vel ulcera vesice puncta dyas. ¶ It[em]
fomenta cum vino decoctionis olive foliorum expertior ¶ Item sistit ibi inflacio fie
siccas farinam frumenti misce cum oleo que & expone expertum. ¶ Item succus arno
glosse cum modico melle coctus & inunctus sanat ulcera virge. dyas. ¶ Item
litargirum dissolutum in oleo & multum valet etiam instans ¶ Item lac asi
nini vel caprinum cum succo plantaginis aliquantulum bulliat ulcera renum et
vesice & virge sanat si sepe bibatur dyas & ysaac. ¶ Item qui mingit omnia
prohibit da per tres dies continuos luna decrescente vesicam piscis fluvialis
constan. ¶ Item cerebrum leporis datum potui cum vino non patitur urinam
exire dyas. ¶ Item galbanum datum potui cum vino ictum urine prestat. dyas.
¶ Item avellane assate distillacioni urine valentissime dantur dyas ¶ Item vesicam
scrophule siccam tere & da bibere multum valet. Gall. in pass. ¶ Item ga
langa retinet urine fluxum factum ex frigiditate renum & vesice constan. ¶ It[em]
apri vesica assata comesta urine cohibet incontinentiam plinius ¶ Item mel
efficacius quam urinam confortat quam pulmo edi comestus plinius. De defectu

xxxvi. Bacce terantur & coquantur & ungantur inde renes & ge coitus.
nitalia potentur excitant coitum expertum. ¶ Item euforbium baccas
lauri erucas radices satirionis simul bulliatur in oleo et sic ungantur virge
genitalia & renes mire excitat gulatina expertum. ¶ Item dyasatirion.
multum valet per se. ¶ Item vz. ppe lingua avis eruca. ova sorbilia
cum allio cocta semen urtice zinzib. pip. lon. sanco. gar. galan. simul

Ado 9 guttatim mi
gere. vel in volutari
e. thyriaca maior mi
vz. & maxime in senili e
tate. & non in iuvenili. &
in hu. 9 p. hmida. Item
glandes mirra cuius seq
podere in vino coquitur. & vi
nu et olo mirtino de
Item vesica ap. cap. tha
uri in cassa de bibe cum a
ceto & aqua cum addere
de vaditur. Item chimole
a. vel terra que reperitur sub mo
la fab. reparata cum felle th
auri mo ponitur & pulvere
in unge. vel clauri
calax odorifera valet ca
libus. Item sic que capo yri
cum salsi mihi casti miscere
ado & que capo vulpina
quoque modo exibita assi
vel ysa & pinguedo e
in uncta in hunc passio
nibus & guttis frigidis ma
xime prestat remedium.

Saturio.

satirion hec omnia ponunt philosophi et phisici. Item stincii comesti super modum excitant. Dyas. Item in tercio nodo spine stincii est lapis qui si bibatur aut comedatur a gallo statim super gallinam ascendet et si homo biberit aut comederit cum erit ultra modum venereus ita ut non possit continere. Kyrannis. Item lapis qui invenitur in dextera parte salpicis portatus facit multam erectionem virge. Kyrannis. Item testiculi vulpis comesti multum excitant. Gilb. Item qui vult semper vacare coitui bibat ʒ i. de medulla pardalis vel ultra modum faciet. Item muscus distemperetur cum vino et inungantur renes et ylia potenter excitat. Gilbertus. Item testiculi taxonis cum aqua bibiti per tres dies libidinem in deficientem dant. Sixtus ad Octavianum. Item faciunt idem testiculi satyrionis bibiti. Item idem facit si in ano teneatur vel in manu. Item semen lini cum pipere mixtum et datum valet idem. Item testiculi cervi vel summitas caude vulpis et testiculi tauri mulierem ad libidinem excitant. Item si virga viri linatur felle ventris aut capitis delectacionem excitat similiter in muliere. Gilb. Item si raspinum in domo posueris omnes demones fugit. Item idem facit ypericon. Kyrannis. Item lapis qui magnetes dicitur portatus discordiam inter virum et mulierem omnino sedat. Dyas. Item ad tollendum maleficium detur tyriaca magna cum succo yperici, emplastrentur renes de yperico. Gilb. Item fumigetur cum dente hominis mortui, tuto idem. Item bibat herbam que crevit per medium lapidis perforati idem. Item in calamo vel sub limine hostii impleatur avellana vacua argento vivo et ponatur sub cervicali vel sub limine hostii ubi intrat maleficiatus, solvit maleficium constanter. Item corallus si teneatur in domo solvit omnia maleficia. Dyas. Item sanguis canis linitus in omnibus parietibus domus in qua est maleficium tollit. Sixtus ad Octavianum et Constantinus. Item scilla in limine domus suspensa tollit maleficium. Item si quis maleficiatus fuerit ad amandum aliquam vel aliqua nida illius quem diligit vestes ponantur mane in sotulari dextro amantis et calciet se, quam cito fetorem senciet solvetur maleficium. Experimentum. Item arthemesia super limen domus suspensa facit ut nullum maleficium noceat illi domui. Item si tecum portaveris radicem brionie omnia maleficia a te fugient. Dyas. Item si vir portaverit cor cornicis masculi et uxor eius cor femelle semper bene convenient. Kyrannis. Item si quis portaverit radicem yringi nunquam aliquas demonum insidias sustinebit. Kyrannis. Item si cervicibus demoniaci ponatur radix dicta demoniacus confitebitur quis et unde sit et fugiet. Item si luna nova dextrum sor. decerpas upupe et cor eius palpitans inglucias scies omnia que fiunt et mentes hominum et celestia. Kyrannis.

No.

De suffocacione libidinis.

Legitur in libro Kyrannis quod si ix. formice decocte cum succo affodillorum dentur alicui in potu omnibus diebus vite sue non habebit vim coheundi. XXXVII. Item cicuta testiculis emplastrata aufert omnino coitum. Macer. Item radix nimphee aquatice si bibatur xxx. diebus cum aqua extinguit libidinem. Pe. lu. Item si opium et semen iusquiami et mandragore conficiatur

cum cera et oleo admodum unguenti ungantur genitalia coitum omnino tollit
Item si ungantur sepe genitalia de succo morelle semperviue et aceto valet hoc
ego Item dicunt omnes et specialiter dyascorides quod piper ruta agnus castus calamen-
tum costus consumunt siccando cum sua proprietate et forti calliditate Item virga
ungatur cum oleo in quo camphora fuerit resoluta non potest erigi constantinus Item
si quis comederit flores salicis uel populi omnem ardorem libidinis in eo refri-
gerabunt verum est longo usu dyascorides Item legatur in primo libro kyrannis quod gla-
diolus habet duas radices unam super aliam inferior bibita auffert coitum et se-
men generationis Item verbena potata non sinit virgam erigi donec deponatur kyranis
ramis Item si sub cervicali eam posueris non erigitur virga sed iacet idem Item
modicum verbene datum potui non permittit vii. diebus virgam erigi idem Item
si probare uis da gallo cum furfure et sic gallinas non ascendet idem Item
in unge aliquis corrigiam cum succo verbene et portatam ad carnem et eris effe-
minatus et si quis teigeris inde ceptus erit ad coitum idem Item lapis in
destra maxilla salpiaris inventus portatus erectionem virge tollit Item
vinus luces de nocte sepe portatus auro fiat eum inhumanum Gilbertus ex-
pertum est Item farina fabarum ignium prius apposita libidinem extinguit
et pilos nasci non sinit circa testiculos Dyascorides et ysaac Item pix cedri inuncta
virga virili tam genitalia constringit ut inepta sit ad coitum et generationem
Dyascorides Item testiculi galli cum sanguine suo lecto suppositi coitum iacentium in
eo vetat Sextus ad octavianum Item semen nimphee aquatice potatum genitalia re-
primit Dyascorides Item venustas sepe sumptum minuit pollutionem et frangit de-
siderium coitus cum deco bibitur ʒ i. cum syrupo de papavere congelat sperma desiccat
tate que est in ipso et ipse radix eius amice Item aqua in qua decocte fuerint len-
ticule extinguit in potum libidinis efficaciter experimentum Item lapis topa-
sius generat castitatem et reprimit venerem lapidarius Item iii. ʒ. seminis co-
riandri bibantur prohibetur coitus constantinus Item semina uiuipari inuncta vir-
ga virga virili prohibet ne erigatur constantinus. De duricia et apertione ma-

xxxviii. Radix lilii cum oleo communi cocta sub positus eam mollificat tricis
et aperit Dyascorides Item fomentum aque decoctionis malue et altee duricia
rem matricis tollit et totam aperit Dyascorides Item axungia ancteris
et succus porri inuiscatur et inungantur collum matricis post menstrua conceptum ma-
trice laxat Dyascorides Item lollium quod ysaac vocat zizaniam mirra et thus
album et cetera simul bulliatur in vino ut tactus et inungatur nimis clausam
matricem aperit et ad conceptum disponit ysaac Item radix ebuli elixa-
ta et confricata omnem duriciam matricis et omnes eius clausuras sanat
dyascorides. De provocatione menstruorum.

xxxix. Vinum decoctionis origani provocat menstrua uel ipsa emplastrata et suffumi-
gata efficax est. Item suppositorium de bombace intincto et terebentina
in musco in matrice mundificat experimentum Item amurca olei supposita om-
nem putredinem matricis educat Dyascorides Item spongia solis trita cum cicorea

supposita potent educat. cs. Item vinum decoctionis calamenti vel pullegii
bibitum provocat cito. cs. Item fiat arthemesia dyas. Item decoctio pu
legii mortuum infantem cito tollit et idem facit calamenti maior. Item radix lilii
cum oleo cocta et ita sub pannis mistrua educit et semen eius potatum cito educat
fetum mortuum matrice. Item pastinaca cito tollit tumorem matricis bibita
vel in supposito. cs. provocat secundinas expellit. experimentum. Item aristologia supposita
et bibita educat secundinas et remanentia post partum et infectum mundificat
cum tamen corrosiva et periculosa. dyas. Item radix acori formetur ad modum di
giti et iungatur oleo laurino vel communi et sic aspergatur pulvis elleborum albi et supponatur
tota nocte donec sanguis fluat. Gil. Item fiat stupha cum herbis que provo
cant. cs. ut origano calamento saturei arthemesia et cetera et tunc pareat pes
sarium de ellebore ut magdalion involvatur in panno lineo forti et supponatur
statim menstrua provocat. Gilb. molestum cum minus. Item cinamomum cardamo
mum calamus aro. capparis cortex. cassiefistula. cassie ligneo &c. fenum calam
ti menta. salvia satureia pullegium &c. gallitricum provocat. cs. Item oleum
in quo cocta sit colloquintida cum boracem suppositum potenter provocat. cs. etiam in
stans. Item fomentum factum de decoctione mellilote. cs. provocat. Item in
pleatur saccus lineus ad modum digiti alliis coctis tritis cum oleo suppo
natur purget menstrua. mat. Item tosta una de alliis depilata post in
orificio matricis potenter provocat. cs. constat. Item origanum suppositum vel bi
bitum vel fomentatum menstrua longo tempore amissa provocat. dyas. Item
amigdale amarae mundata ab interiori cortice et ita formata supposita educat
menstrua et alios humores corruptos. ysaac. Item aristologia ad
modum cataplasmi vulve et fomentata vel cum oleo in posita vel fomentata gum
matice ex pinguibus humoribus generatur totum eum dissolvit et purgat. dyas.
Item cinamomum diuretice valde potatum cum aqua secundinas excludit. sed melius
cum simul acta adiuvatur. D. Item morsus galline et cetera et coriandrum positus
sub umbilicum provocat menstrua. experimentum. Item oleum lilii qui mestum vel ducit
tum cum mediana cum non est par ad infirmitates matricis. Item radix
malve iuncta et si vis aspergatur pulvis scamonee cum et expertum est in
stans. Item fomentum factum ex decoctione gallitrici matrice optime purgat.
Item arthemesia trita et umbilico emplastrata menstrua impetrat. dy. Item
succus eius mixtus et suppositus. cs. educat. dyas. De nimio

De nimio fluxu menstruorum. xl.

Si menstrua ultra modum fluant fac suppositorium fluxu menstruorum.
de testimo capitis et succo sanguinarie et arnoglosse. experimentum. Item
mille folium tritum cum aqua decoctionis ypoquistidos et balaustie potenter reti
net hoc ego. Item fac balneum de medio cortice quercus plan. virge
pastoris sanguinarie et silibus multum valet. Item fac tale pessarium. reci
pe cinerem cornu cervi acacie ypoquistidos. boli. ar. masticis gypsi rece
ntis &c. et tepi capitis quod sufficiat et pars eius emplastretur sic renes et
pectine et pectine et pars pessarii est. hoc ego. Item fac balneum de aqua

pluuiali et coracc qrtus sorbi et gipsi · hoc ego ¶ Itē pessarizet fim' por
ci et asini recēs cū succo sanguinario hoc ego · ¶ Item unū gnū seis
coriandri si femīa bibit quatuor dies retinz fluxū maxīe si fint
cerusa aspsa · et de pul · opy · expt̄ · ¶ Itē succus capitū porroy ue
folioy efficacit retinz sāū et ut fluxum · ex aborsu plus timet
usto · Dyas ¶ Itē corallus bibitus · eā · retinz · D · ¶ Itē cinis r
glandiū cōbustay suectus uulue huores putros fluctes siccat et
sanat ysaac ¶ Itē acacia pessarizata fortit retinet mestrua ¶ It
apponet' ventose magne ad mamillas si teneatur ī una hora · amē ·
¶ Itē cinoglossa bibita sen ī iecta abscondit fluxū · eā · et nō ē ei
par mediana · amē · ¶ Item coche pisarū q portant' de sco iacobo
cōbuste et potui date cū aq̄ sumach · multū valz · amē · ¶ Itē se
mē ur radix aētū ventusar ē forci' oī re ad retinend' fluxū · eā ·
amē · ¶ Itē anem rane maioris ī sacello sericū portet mulier et
mēs sāgnis amittet · Si uis pbare liga pul · ad collū galline et
post unā diē ī fiet eā et sā · nō exiet absa · pe · lu · ¶ Item succus
strigi suppositus sā · fluxū retinz · mac · ¶ Itē fex q exit de grtu ar
bore bibatur a muliere cū aq̄ · plu · Galt · ī dya · ¶ Itē idē facit aq̄ ·
de coctoīs pullogy bibita idem ī eodē **De egritudinibus mamil**
xli. Si mamille ī flent' ex lactis sūfluitate ip' repaute **larum · o**
cū argulla aut cū faba fracta sta et al · oui · aut cū lētib'
aceto coctis ī augmto appone onū cū oleo · ro · q d' mamas et tiore
eay et omcs duriacs tollit ¶ Itē mica panis cōfectu cū succo apy
apponit' ostam · ¶ Itē fim' bouis femigu · mellilocū cū oleo appoīt'
ostan · ¶ Item semē lini appō ¶ Itē istam semē lini cū melle tēpatū ualz
ostan · ¶ Item radix caulium mixta farina fabay oīa hec et singula
apposita soluunt lac et strignt ostā · ¶ Itē si fistula ur canc' ī heat
stercus caprinū cū melle tpatū fistulā et cancrū īficiat et omnē
sputaciā aufert ostā · ¶ Itē cap' mamille ūngat' balsamo do
lorē tollit idē · ¶ Itē umes vermes teros appoē citū ē · ostā · ¶ Itē fo
lia oliue trita farsū cane formicā ubiqz īfeciant ¶ Itē stē' hoīs
cōbustū ulcēa cancrosa et īsanabilia sanat id · ¶ Itē poter pollic
tū q' cautissime sanat cancrū expertū ē h̄ ego ¶ Itē ꝯ tumorē mamil
lay maluas tritas cū ceri oleo calidas appone · Dyas · ¶ Itē semī ēqa
mi cū vino tūi et appositū mamillay dolorē et tiorē et tollit · mac ·
¶ Itē si ugo iūxerit sepe mamillas cū succo cicute ap'no · sp puc et du
re et stantes erunt · mac · ¶ Itē faba cataplasmata nō sinit lac
ad mamillas fluē et eay tiorē tollit dyas ¶ Itē folia eruile et
maruby cū axungia emplastrata tiorē et duriciem mamillay sol
uit expta · ¶ Itē ruta emplastrata idem facit eta istans ¶ Item
mel cera fim' colubi simul mixta emplastrata sr̄ mamillas in

flatas dolorē et tumorē soluit et nō sinit crescē. expror. Itē pul. mari
rei cū axungia recens et tuita soluit tuorem. expr. Itē fim⁹ cap̄ cū
aceto farina ordei confectus et appositus miro mō omnē tumorē soluit. D. xlii.
Si suffocacōm matris paciatur De suffocacione matricis
mulier folia urtice trita et suppo̅ta. statī cadentibꝫ succurrit. D. Itē
semē pastinace potatū suffocacōib⁹ matricis succurrit. dyas. Itē idē semē cū
vino potu datū tumētē femine et suffocacōes pellusas soluit dyas. It
olm amigd⁹ amar. matricis suffocacōm clisterizatū et pessarizatū soluit
dyas. Itē suppo̅ euforbiū cū aliq⁰ oleo et teneat̄ nares ei⁹ et hanelit⁹
et puocet̄ sternutacō et det̄ i potu castor. et gariof. et asa. fetida. auic. It
leuistic⁹ ysop⁹ absinthiū et folia silias simul cocta i aq̄ et fiat emplm
ab umbilico usqꝫ ad muliebria ant̄ et retro. Roger⁹ Itē siler ut absin.
sim⁹ t̄ q̄lꝫ p se cocta et trita valet. Gilb. Itē silatū lineū tectū cū aq̄.
et tenib⁹ marie caulium sepius appositis iuuat p vetositate matricis.
Roger⁹ Itē tyriaca maior. gariof. et allia dissoluant̄ cū vino forti ca
lido et det̄ potu mire iuuat hꝫ ego. Itē appoint̄ magna vetosa ut olla
rudis it̄ umbilicū et pudēdū cū multo ig̊ sine scarificacōe auic. Itē fiat
fumigacōes horribiles ad nares et apponūt rutā et asā fetidā et īfert⁹ aro
matica hoc omēs Itē ruta trita et bullita i oleo cū axungia galline
et anseris cal. apposita. ant̄ et retro iuuat statī. dyas. Itē urtice
semīs cū vino datū vetositatē et dolorē matricis soluit constan⁹. Itē suffu
gacio mire uuluā clausā apit constan⁹. Itē fum⁹ terbintine recept⁹ pos
sanat cca i statis Itē puluizet̄ sal gēma et nitrū et cōficiat̄ cū aceto
et suppo̅ cū lōbace. platear⁹ Itē suppo̅ ut pessariū dēnta calamito sa
tureia. spillū oīa mixta et muscar si hēt̄ et castoreū asa fetida ruta.
i plcant̄ nares pfūndo efficax ē valde hoc ego Itē ruta cocta sola i
oleo et tīnat̄ soluit statī i flōnē et dolorē. dyas Itē singnū galbani
tic⁹ sanat. dyas. Itē i fundat̄ pluma i aceto forti et poat̄ i narib⁹ stati
reducit matricē ad i fiora. galt. Itē. xv. gra pionie cū vino bibita suffo
cacōm et dolorē tollit et matricē sanat. dyas. Itē bucyrū iudaycū. i. asfal
tū suffocacōm matricis nobil⁹ sanat. dyas. Itē ruta cocta cū oleo in
iciat̄ p pessariū soluit dolorē et tumorē matricis. Dyas. De impedimentis conceptus. xliii.
Quando aūt mulier n̄ vult concipe qr forsitā timet mori ut ppt̄ aliq̄ aliud comedat os de corde cerui et n̄ cō
cipiet constan. Itē portet secū ad carnē matricē cap̄. q̄ nō dū fetauit et
nō cōcipiet et lapis q̄ i rea iuenit̄. Trotula Itē si mulier tusiat sr̄ san
guinē menstrualē alt⁹ mulieris ut se i unxerit exco ult̄ n̄ cōcipiet. D.
Itē dix̄ m̄ mulier expta q̄ gnata ex freqnti puerpio cōmedit vnam
apē et ultā⁹ nō cōcepit Itē portet secū mulier aliqntulū de auricā
mule ut decorio mulc̄ concipiet Trotula et kȳ. Itē testiculi mustel̄ vi
m castrati. a muliere i ansterma pelle inoluta ut i alia auffert concep

neru ibidem. Item lapidem gagatis portet mulier et non concipiet cautula. Item
mirum et auitate suspectum quando mulier non vult ultra parere portat in secunda tot
grana cathapucie vel ordei quot annis vult esse sterilis et tot annis non concipi
et tronula. Item .3.i. testiculorum edi nigre si post .m. mulier bibit
grauare non sinit. dyas. Item folia ipsius bibita post .m. non sinit concipere dyas.
Item grana peonie cum pilis auris mule continguatur mulier et non concipiet quamdiu
portauit. kyr. Item succus mente in uulua posita tempore coitus conceptum impe
dit auic. Item applicet inguinum mulier cornua limacie et non concipiet ha
bet .n. uirtutem impediendi conceptum. Gilbertus. Item radix pipinelle alligata
conceptum impedire creditur. dyas. Item os de corde cerui suspensum bechro
non sinit concipere. sixtus. ad oo. Item ossiculum quod inuenitur in uulua asine si
secum tulerit mulier numquam concipiet. sixtus. Item si sibibat vel portet mu
lier auriculam et testiculos bordonis non concipiet idem. Item idem facit cor mule
potatum vel portatum. sixtus. Item lapis qui inuenitur in uulua vel in ventriculo aut in
corde cerui idem facit portatus sixtus. Item coagulum leporis post partum
tercio potum non sinit ultra concipere auic. Item ergo ferri bibita non sinit
mulierem concipere. Item radix et folia epimedi .i. uinace cum vino post pur
gacionem bibita non sinit grauare. Est autem herba hastam habens ut edera .x. vel
xij. folia sine flore sine fructu radix nigra dyas. Item sanguis men
struus suppositus prohibet conceptionem. Item scolopendria suspensa super
lectum prohibet impregnacionem. Item castor habet duos testiculos quorum ac
nes temperates sunt quidem unus eorum est superior situ alius inferior. unus est du
rus et quasi siccus alius mollis et humidus confortat et augit. Si vir accipiat
siccum et maiorem generabit masculum forte. Si mulier sumat minorem concipit
feminam auic. Item stercus elephantis si portet mulier non concipiet contra.

xliiii. Si uulua sit minus apta vel collum **ad concepcionem procurandam.**
Sinnitas uacallet propter quod conceptio impeditur potis eam quantum volueris ar
tare cum puluere aluminis et sanguine draconis atramenti confecti cum forti aceto
si intro mittatur si diu tenuit tota clauderetur hoc ego. Item lolium et thus
suffumigata mulieres disponit ad conceptum dyas. Item lapdanum cum
plastrum et storacis et suffumigatum multum calefaciat matricem et disponit ad
conceptum contra istans. Item nepita suffumigata sepe et immissa multum
calefaciat matricem frigidam et humidam et ideo dicitur catos inpregnare odore suo experimentum
probatur. Item theodoriton. anacardi et modicum scamonee confice et fac pessari
um immitte post noctem vel secundam sine dubio concipiet si cum viro coierit. Item
melissa suffumigata multum confortat matricem contra istas. Item comedat
uuluam leporis et concipiet. Gal. in dya. Item spuma quam lepus habet circa os
quando rodit herbam bibat mulier et vir concipiet. Item post fluxum menstruorum
supponat sibi mulier sacculum plenum de nigella puluerizata matricem
totam mundificat sed membrum ledit si diu utetur experimentum. Item aqua decoc
tionis cicute mane da mulieri inferciende eadem die adulsum concipiet ea

quitas et quod est impregnata vomit et apozima quod non post ea retinet. constan.
Item coagulum comestum vel suppositum post coitum iuvat conceptionem. avic.
Item R. coagulum leporis et fimum eius ana tempera cum melle et pulverizata
tribus diebus ac noctibus et singulis diebus bibat mulier de rasura eboris
quia etiam filios concipiet. hali in regali dis. Item confrica maiorem alu
mine balaustie mirre olibani masticis colofonie boli galle gipsi cor
nu cervi incensi et acacie adde pulverem omnium et misce et constringe quan
tum vis. Galienus vel dya. Item ut stringatur mulier que erat virgo. R. olibanum
mirram et masticem colofoniam pares mag. boli galle gypsi cinis cornu
cervi emblicorum. lo. et ro. ana. pul. fac et misce. Galienus in eod. Item as
palatum fimus leporis piganum ana distempera cum cera et fac fasceos de qui
bus sepe suffumiga. hali in regali dispositione. Item vir accipiat de coagulo
masculi leporis et femina de feminino et concipiet. constan. Item girinus ce
brum misce cum axungia anseris et leonis servetur in vase argenteo vel
aureo ungat virgam vir quando debet coire et concipiet mulier. Item lapis qui
invenitur in ventriculo cervi vel vitula facit ut concipiat mulier portans vel
bibens. constan. Item lac asine si mulier bibat se ignorante quando debet co
hire efficiat ut concipiat. expertum. Item lolium polente et thus mixtum et
suffumigatum acrius facit mulieres generare cito. Item pul. testicu
lorum verris datus mulieri post coitum facit eam concipere. trotula. Item post
menstrua lavet mulier pudenda cum vino puro rubeo et post fungetur
cum vino decoctionis nepite post supponat de maiorana meta. constant.
Item si testiculus dexter mustele teratur cum vino et cum lana pessarizetur
concipiet statim concipiet. kyranus. Item ut retineat semen mulier utatur g
nis pionie cum vino nigro ieiuno et emplastretur cum thure mastice et
mirra. expertum. Item ungatur membrum urtica et mulieris cum succo satirio
nis et aspergatur pulvis facit ut filium concipiat et actus incendatur et augetur
delectacio. kyranus. et est preciosum et delectabile. Item mulier aspergatur
intus membrum eodem pulvere desiccat. n. nam facit semen retineri et sterilem
concipere. kyr. Item fiat sepe fomentum cum decoctione roris marini multum
confortat matricem ad conceptionem circa istans. Item comedat vir et mulier
pulverem vulve leporis et concipiet masculus. testiculos vero eius. 81 post
menstrua mulier bibit concipiet quando voluit coire. avic. Item urina
elefantis bibita est mirabilis ad conceptionem. avic. Item rasura eboris
et cinnamomi praecipue. Item allium siccum et humidum terrum coquatur in oleo de.v.
zezamon. usque ad consumptionem et supponatur cum lana. et est bonum mira
bile. avic. Item oleum factum de lignis eodem inunctum sepe ab umbilico
usque ad muliebria et sic renes matricem confortat et eius humiditatem co
sumit superfluam et ad conceptionem preparat. rogerius. Item oleum de quo dicunt
expertum quod mulier que utitur eo statim concipit. R. dactilorum li. i. pinearum
fisticorum lib. i. nuc. m. cinamomi. ʒ. i. an. piperis longi nucis sandale.

an̄. ʒ. i. gallaꝝ. ʒ. ij. zinz̄. ʒ. i. ⁊ zuccē. lib̄. ſ. ꝯficiant̄ ſimul cū mel
le ⁊ utat̄ eo ſepe multū valꝫ ¶ Itē ſtatī q̄n ambo ſeminauerīt mittat
ſ̄ mulier ſupīna ſiuati iute cū bombace ut lana molli ⁊ dormiat
expt̄. ¶ Itē odor buxi arboris efficacit̄ iuuat ad gn̄and᷒ albt̄ᵒ ibi
teplanas ¶ Itē fenugr̄ū trit̄ cū adipe anatis ꝯfortat matricē ad cōcī
piendū albitis ¶ Itē muſcus cū oleo diſſolutus ⁊ imiſſus multū
ꝯfortat ad cōcipiend᷒ ꝯtra iſtans ¶ Itē idē faciūt folia lauri idē.
¶ Itē cancri fluuiale tritū da bibē p̄gnāti ⁊ nō abortiet. Gall. i dya.
¶ Itē leporē p̄gnātē ſcinde p̄ uentrē ⁊ coagulū ineies i uentre lepuſcu
loꝝ da p̄gnāti bibē ⁊ nō abortiet. Gall. ꝯ apio ¶ Itē i t̄p̄e coitu ſtet
mulier eleuatis cruribᵘ ⁊ iacitu ſeminādi applicet totū cogitatū ad
retinēdū ⁊ circa finē coitus attrahat ſ̄rūte matricis ſemē q̄ntū pot̄
⁊ dormiat reſupina ielis forat̄ cruribᵘ ⁊ ſic retinebit. expt̄. ¶ Itē
teſta oui ipleat̄ de ʒ. i. toloſome ʒ. ij. maſtici ⁊ ca. ſuppōat̄ umbili
co matricē ꝯfortat ut ſemē retineat ⁊ ſic fiat ꝯcepꝰ. hoc ego ¶ Itē
cōfectio ueire aurᵒ recepꝰ ē i antidotario nicolai ſūmū ē iīt̄ omīa re
media q̄ ꝯfortāt matricē ⁊ dolorē eiᵒ tollit multū ⁊ iuuat ad ꝯcipien
dū nicolaus ¶ Itē arſenica. magna diſſoluta cū ſucco arthemeſie
⁊ cū ſucco bombace peſſarizate multū iuuat matricē ut ꝯcipiat nico
laus. ¶ Itē ſi mulieres ſtiles ſuffūget̄ de ligno aloes ꝯcipiūt ꝯſtā.
¶ Itē ſuppōat̄ ſ̄ mulier poſt m̄ſtrua coagulū leporis ⁊ ꝯcipiet ꝯſtanē.
¶ Itē peſſariū nobilē ⁊ p̄batū ſeminas ⁊ dolorē matris tollit ⁊ i pregn̄āſ
valde. R̸. cebri cerui ur̄ uituli yſopi humidi ⁊ butyri cotti capitu et
uaccini gumā amigd᷒. ſtorac̄. cal. liquid᷒. mellis oui. an̄. ʒ. v. olei de
ſpica. ʒ. ij. terant̄ ſicca ⁊ liq̄fiat̄ humida ⁊ miſceant̄ cū lana tbᵘ diebᵘ
ꝯtiāt. dati toeat ipā. n. p̄ albdubio i p̄gnabī. Gal. ¶ Itē i ſeta ⁊
magna data cū uino decoctōis mādragore iuuat̄ ſtiles ut cōcipiāt
h᷒ ego. ¶ Itē leporis uuluā aſſatā tere ⁊ da cū uino mulieri i bal
neo bibē. ipā. n. ſi coierit ꝯcipiet ſtatī. G. i dyar. ¶ Itē rc̄. ſanguinē
⁊ gallā ⁊ gūmi pini ⁊ thymiamo ⁊ cinnamomi dulce fac puluerē ⁊ miſ
ce cū aq̄ pura ⁊ lana ſepe lotū ſic claudet̄. ut nutronſ. gar. i dyar.
¶ Itē ſimphiti decoctō idē opat̄. R̸. ¶ Itē ſimphiti corticē ma. ḡ. cor
ticē meſpiloꝝ corticē quercus folioꝝ roſe carnine. an̄. ʒ. i. nucis
cina. gar. uncias m̄. an̄. ʒ. ſ. omīa puluiza ⁊ aq̄. ro. ur plu. i q̄.
decocte fuiīt roſe cōficce fac trociſcos ⁊ ſicca i umbr̄ ⁊ cū op̄ fuīt
reſolue unū cū aq̄. ro. ur plu. ⁊ da te uuluā poſt balneū dun
fomta. gar. i eodē. Contra difficilem partum.
xlv. Cont̄ difficilē ptū. multi dicūt q̄ raſura oſſiū dactiloꝝ cum
uino data miraculoſe libat̄ p̄turientes / q̄ꝛ ſub loca ū pepit
beata ꝟgo erat ē palma. ¶ Itē cortex lauri bibitus abortū ꝯ
cludit ¶ Itē pot̄. oſſium piſtatū mitte i uuluā ⁊ mortuū fetū ex pellit

⁊ secundinas q̄ potu dato mūdificabit̄ matrix ⁊ fetus ab humorib⁹ grossis
ydac. Itē pollipodiū trītū ⁊ sup pedes parturiētis emplastratū statī ei
viuū ut mortuū expellit̄. Itē mulier bibat de cortice cassiefistule ad pond̄.
aureos statī parit. auic̄. Itē si detur̄ capillus ve. cū vino statī parit idē
Itē potus aq̄ castor̄ ē optim̄. ⁊ ultimū tñ casu bibit̄ auic̄. Itē si te
nuerit magnetē ī manu statī pariet. idē Itē silmatur̄ muliebria
cinē angli vnglē asini ē ultimū remediū auic̄. Itē si suspēdatur̄ cir
ca eā storax affricana nō senciet dolor̄ auic̄. Itē terat̄ croc⁹ ⁊ fiat cyco
qui mox suspendatur̄ coxe expellit secūdinā. auic̄. Itē corallus alli
gat⁹ coxe facit faciles partū idē Itē da mulieri lac alteri⁹ mulieris
ī potu ⁊ cito pariet. pe. lu. Itē hbam sanguinariā da bibē vinde uv
siccā cū aq̄ frigida statī sine dolore fetū deponit ⁊ mortuū expellit̄.
Itē vbenā itam da bibē cū aq̄ statī fetū eiciet. Gil. Itē mirra
data ī modū nucis maioris cū vino. ca. statī eiciet fetū viuū t' mor
tuū. pe. lu. Itē hba dragūtea .i. hba serpentina alligata. īguinib⁹ de dragūtea
parturiētis statī pariet cito remoue ne matrix seq̄tur̄ expiēr. Item
arthemesia cocta ī aq̄ empletur̄ cal. sup̄ umbilicū ⁊ renica ⁊ statī
secū secūdinā educat si diu moret̄ educat matrice. rog. Itē succ⁹
porror̄ bibit⁹ cū aq̄ tepida potēt operat̄. rog. Itē mēta bibita cū
aq̄ mellis accelerat partū. mac. Itē succus fiat ū v pul. dyptammi
da febricitāti cū aq̄ nō febricitāti cū vino mortuū fetū expellit cōstā.
Itē eq̄ sectis bibitū ⁊ suffugatū nō solū secūdinā s; ⁊ fetū mor
tuū eicit cōstā. Itē lac caninū cū vino ⁊ melle datū statī matrice
cū fetu libet Itē caramia edē trita cū oleo ⁊ supposita aborsū puocat
cito dyas. Itē terat̄ semē pyonie cū oleo ⁊ inde ~~⁊ inde~~ vngant̄ lubi
⁊ pudēda mulieris pariet absq; dolore. kyr. Itē de fol. rorast̄ co
rona mulierē parturiētē mox pariet sī dolore. id. Itē suffugacio fca
de corinb⁹ ⁊ vnguib⁹ capre mouet potēt matrice ad partū expellit̄. Itē
odor floris dragētee ut radix corrūpit fetū ⁊ educat Itē se. bibit
si. xxx. grana bibat dyas Itē dra. ℥. betonice decocte cū aq̄ ⁊ melle
datū partū accelerat ⁊ ad īminēte piclō parturiēns libet Itē ca
ueat̄ ne pica sit ī domo v̇ ut ī q̄ parit mulier q; multū nocet ut
sīmūt uulnā facilr̄ aperi. Dyas Itē radix ciclamīs coxe alligata
tia⁹ pere facit sc̄ q̄ radice si mulier trāseat aborcit Itē hba ut
flos viol. albe data potu mēstrua post partū puocat ⁊ ifātē mor
tuū extrhit ⁊ viuū corruptū deducat miclas ī flonē somitata sanat
si tñ fortis ē mlr̄. quī pessarizet̄ idē facit expi. Itē folia mirte
silue suppo'ita. mox partū depōit s; statī amoueat̄ ne forte attrahat uuī
cē bibita. viuū ⁊ mortuū fet̄ ⁊ secūdinas expellit dyas Itē galbanū
ī fātes mortuos ī vtō exclud̄ Itē si ū post libē purgari post partum
sume borragīes ⁊ folior̄ porri ⁊ siccaū radicis petro. da cū olō ⁊ statī

purgabit. Ite fuliget a cornibz cap et unglis sup prnas positis partu et .ii. mortuu eiicie ad expellend. rog. Ite folia iuniper cu aq et melle bibita mortuu fetu et secunda et sa. post ptu cito puocat gsr. Ite peña multis pedib pactis sbiecta petr facit. Gil. Ite saturela potata eiciat fetu mortuu et sup positas vent eiciat vivu vel mortuu. Gal. Ite jaspis optimā hr virtute pducendi fetu ide. Ite lac caninu cum melle bibat et arthetica liget coxe sinistre stati iuuat vel cu mortuu fetu educat cap. Ite lac mulis cu oleo potui datu mortuu fetu educ. Ite si vngla muli portat mulier sb camisia facile parit haly i tredis. Ite distemperet nid hyrundis cu aq colet et bibat ptu facit facile ide ibide. **ad dolorem post part**

xlvi. Ad dolore post ptu uitella ouoz multu cocta i aq. si fobatet itere cu axugia et suco arthemesie et cymino et eplā ctu est. expbatu. Ite si fobatet coquat cepe i aq. post terant cu oleo et cimino et uitello ouoz expi. Ite radix altee et ebuli i vino vel aq coq et tere cu oleo fortit qui cal. et emplā expi. Ite cepe pm bulliant i aq vel vino et post terant et fuget i oleo qi et emplātur stati tollit dol. h ego. Ite radice altee cocta. te cum axugia et calidā appone expi. Ite bacce lauri pulurizate i ptui pone dolore mitas et cocepu adiuuat et mitas supflua ostimit si sumi recipiat pere facit. dyas et te ist.

xlvii. **De omi gutta arthetica.**

Cardamus q aga dr tta cu aagia et emplāta anciq tollit arthetica si freqtat. Ite aspalatu cu sale nit cataplasmatu artheticam et podagram curat. dyas. Ite aq decoctois rape fomito suo dolore artheticu et podagru mitigat sua pprietate. ysaac. Ite costus emplat sup podagram sciaticam sanat extrahendo humores de pfundo sic et vz paliacas et artheticas dyas. Ite radix altee tta cu axungia porci veteri podagru sanat i tonu. dyas. Ite accipe araneā hora qn sol vl luna luc et abscinde pedes ei posteriores et liga eos i pelle ceruina et alliga dextru dext. et sinistru sinist. pedi podagru sine dubio sanabit. kyr. Ite folia arnoglosse. te. cu axungia recen empla optm e ad tollend dolore et tumore dyas. Ite sem ei emplatu podagre auxiliu e ide. Ite hba nasturcij cu farina et aceto mixta et emplata sup sciatica multu valet mac. Ite sem synapis mica panis ficus siccas mel et acetu quatuor vis misce et appone et oia simul suppoc. mac. Ite radix enule tta et supposita tollit sciatica mac. Item calamitu vel nepitam recens tta et supposita cobuuit pelle et siccando osuit humorem sciaticu et attrahit de pfundo dyas. Ite carnes catti pingues cu axungia anseris et taxonis et vulpis et medulla cornu cervi edera salvia ruta. cere vgete. th uitella ouoz assata.

Ite pille de hermod. optime sut in dolore uncturar precedente oximelle. scillitico. q mz digat

extra et limace ponatur in olla inferius perforata et sigilletur supra cum pasta ne
aliquis sapor possit exire et isti olle suppo^r alia olla integra et sigillentur
simul et inferior sepeliatur in terra et superior circumdetur igne copioso et distillabit
unguentum optimum ad guttam frigidam. Gil. Item tere cepas albas et sal et
euforbium et oleum laurinum et calidum superpone. expertum. Item contra guttam frigi
dam et nudam. Recipe. axungia veteris. al. ovorum agitatam diu sulphur radicis
lapacii acuti et rubei argentum vivum contrita sine igne et supponatur corio alicui
sero mane renova illud et proiciet multum et nudi tunc. Item suppone se
quenti die et exibit aqua in magna quantitate et sic liberabitur. Item ad poda
gram ab eodem expertum cum plures et invenitur esse mirabile accipe de terra
formicarum limpida ℥ iiij. farina ordei ℥ i. flor. rose ℥ ß. farine fa
barum ℥ ß. malve mandragore an. ℥ vj. coque malvam et mandragorem
in tribus libris aque usque ad medietatem aque et coletur cum eis alias medicinas
pulverizatas in mortario et ibi tunc misce cum eis ceram et duo vitella o
vorum et croci ℥ iij. pista totum bene et erit unguentum ad emplastrum et alie
medicine. Gil. Item tempore emplastri quod uti debet cum dolor est vehementissimus. Recipe
terre mellite ℥ v. amidi de ordeo facti cum aqua ro. et cum aqua umbe an.
℥ ß. misce in mortario et pista bene cum al. ovi fac cerotum et appone. Gil.
Item vi. vespertiliones coque in aqua plurimum et post cola et adde tantum de oleo ro
et fistulas salias et coque usque ad consumptionem quantitatis olei in causa fri
gida adde medicinas calidas et in calida frigidas. Gal. unde multum interest
causa sciatice quam oculta. Item pix navalis armoniacum simul mixta
singulariter presidium est sciaticis. dyas. Item betonica trita et templastrata
dolorem podagricum lenit et decoctio eius bibita eius idem facit. Item san
guis mustrualis inunctus dolorem podagricum tollit dyas. Item folia fructa ali
quamdiu in aqua cum axungia ovina bulliat et terat emplastretur super podagricum
et artheticam et omnem dolorem nervorum mitigat. dyas. Item radix cap
paris bibita sciaticis et paraliticis mirifice prodest et cortex eius dolorem
amputat dyas. Item balneum factum de decoctione psillii omnem gut
tam cito tollit expertum. Item hoc ego vidi in vetula pigini. Item radix cucu
mis agrestis cum pollinie trita et templastrata omnem tumorem et duricias et scrofu
las tollit carie trita et cum terebentina emplastrata sciaticam tollit dyas.
Item cinis capitis mirgi pisdis sciaticam mitigat dolorem. pl. Item pellis
vulpis circumvoluta pedi carnem tangat interior pars pellis podagricum sa
nat sexti. Item caseus antiquus tritus cum oleo aut aqua pedum porcorum salitorum
emplastratus super iuncturas dolentes extrahit dolorem et tumorem minuit. anic.
Item radix peucedani et herba de oleo cocta sciaticis paraliticis convenit et omnibus
causis nervorum maxime presidium est. dy. Item folia populi viridia trita et emplas
ta genua inflata curant dyas. Item pullegium conpulcta podagricum co
hiti appositum medetur dyas. Item herba tymi cum al. ovi trita et apposita
sciaticis salutaris est medicina. dyas. Item ℥ i. agarici accepta dolorem

arthetică ⁊ sciaticā cōpescat dyas. Itē baccas lauri ⁊ folia rute ci
mini origanū pulegiū saponē veterē misce ⁊ frige ⁊ ca. guttis cū
stupis sup pōe loco p' iunctū cū melle guttā ⁊ alios dolores tollit.
expt. Itē ung^m pciosū ad omnē guttā ⁊ artheticā. acc. limacias de
tribus gñib' mīte maio ⁊ pōe ī ītriorio inde ung^m hēat^z elcīn ē ex^m. Itē
ꝯ ē expnī ī omī cā ⁊ sine p^{z}gacōe unge locū de succo depar. ⁊ anaprza
desi' pōe spōgiā ī ifusam ī vino decoctōis cimini calido ꝯsuit^z ⁊ exhi^{z}
huoz nociuus expt. Itē stāis leporis distēpatū cū vino calido em
plastratū sciaticos oīo curat desp̄atos. ky. Itē ung^m de cornu cerui
īunctū statim sciaticos libat. ꝯstā. Itē sic āt fit s' ipm accipe unū
cornu cūi ⁊ minutā īade pōe ī cacabo vino pleno ⁊ fac bullire usq;
ad vini ꝯsūpcōm ⁊ sic addēdo sp̄ vinū ⁊ pt̄ pice cos ⁊ medullā q̄re
manet ītº circa fortit' maīb' ⁊ post adde olm laurū ⁊ sabina. an. ȝ.
iiij. mastic thˢ. ȝ. ſ. mt̄ sar. eufoz. an. ȝ. iij. colofonia mirre asse
fetide. an. ȝ. i. rute succi. lī. ſ. cere. q^s. s. dēti diat ꝯſt. q' tāte dig^{nis}.
ē ut n̄ solū artheticos. vīn ⁊ sciaticos vetustissimos cat. Itē ung^m.
pbatissim̄ ꝯ omnē guttā ⁊ artheticā frig^{da} ⁊ palisim caro vulpis
coq^{z} ī optīo vino donᶜ ab ossib' sepet^z. post caro cat. tāt^z fortit^z ⁊ ex
trahat^z de succo. ⁊ sucᵒ ille coq^{z} ī vino puro usq; ad spissitudinē
unguēti. post adde cerā iii. ⁊ pr. masticis castorei bdellij mirre bac
car lauri ⁊ aliqñtulū eufoz. ⁊ par̄ musci si fuit diues ī corpe^z
sic ungm̄. guill'. Itē pbatissim̄ caucetur radix gesta pyonie ⁊ pa
tur ī tus succus elebori vue arthemesie calamīti thimi rute usq;
ad duas ptes ꝯcauatās ⁊ tēia ps remaneat uacua ⁊ addunt^z sup
dā pulues ⁊ pnet^z ⁊ gēciana radix ⁊ thymodac. addat^z petroleon. ł
aliq^d olm vetustissim̄ ⁊ cera ⁊ sigillet^z cū argilla uł pasta desuper
⁊ pōat^z sb̄ p^{u}nis ⁊ diu coq^{z} ⁊ post terat^z ⁊ exp̄mat^z succus ⁊ iungat^z
Gil. Itē ung^m efficax ad idē succº radicis cucu. asinini recēs uua
ptaria folia ⁊ fructᵒ edē bacce iuniperi. eufoz. castor. axungia uul
turis anſis ardee uulpis ursi repleat^z omīb' hijs catus pinguis
excoriatᵒ ⁊ coq^{z} ī veru suaiu^r ad ignē ⁊ qd defluat ſuet^z desol
uat^z ibi cera ⁊ ungat^z. Gil. Itē catulū. xxx. dierū occide ⁊ sanie
ipiᵒ catuli locᵒ dolorosus ungat^z opti^m ē Gil. Itē carnes ipiᵒ catuli
coq ī vino cū ruta betonica feniculi saluia. agrimonia post tere ⁊ ex
p̄me ⁊ appone medullā cūi ⁊ pm thˢ coq ī modᵒ unguēti ⁊ unge
⁊ op^m ē. Gil. Itē ī ſimo dolore catulᵒ fissus p corpū ⁊ appositᵒ calidᵒ
multū vȝ id^m. Itē mēbra spūalia mutonis multū valēt ī hͦ casu
Itē fel cap' cū pluma sr̄ sciaticā apposita ipām sciatī tollit idē. Itē
ruta ⁊ saluia coq^{z} ī oleo ⁊ eta ca. sr̄ posita stati sedat dolorē ꝯſt.
Itē litargiriū diu ētū cū mule urina īunctū ipā die facit eg^m sur
gē delecto ꝯſt. Itē succᵒ cassilaginis bulliat ī a axungia porcina

et addatur modicum cere et inungatur et ipsa herba in vino cocta posita stringetur
omnemque dolorem statim tollit. Dyas. ¶ Item empl. de succo radicis ebuli
et hinnodactili cum axungia porci suppositum gutte frigide statim iuvat
expertum. ¶ Item tiones ebuli coquantur in vino terantur cum axungia statim valet
expertum. ¶ Item in ea. ca. fiat emplastrum de succo solatri et plantaginis cum farina siliginis
et oleo ro. idem ¶ Item empl. de fimo bovis et porci decoctis cum aceto et axungia
vulturis vel cate vel ardee ¶ Item contra dolorem inmodicum ℥ i. opii pulverize
tur cum croco vitellis ovorum et oleo ro. potenter mitigat et repercutit nimis
¶ Item formice et ova earum et parum terre earum et sal commune terantur cum axungia por
ci veteris et panno inposito inponatur expertum. ¶ Item tres medulle cornu cer
vi terantur et bulliat in vino et oleo tota die et cum siccatum fuerit et tum vi
num et oleum tandem cola et inunge et superpone aliquam pellem pone in domum causa vz
Rog. ¶ Item viscus arborum in aqua in qua membrum dolens balneetur potenter vz
expertum ¶ Item canis catulus confricatur cum omni al. et super locum emplastretur rumpit
guttam et sunt nocivum hoc ego. ¶ Item balneum de formice et ova et terra earum
cocta fuit antiquam et desperatam guttam cito sanat hoc ego ¶ Item fimus capr.
diuturnum tumorem iuncturarum tollit cito. an. ¶ Item urtica viridis emplastrata
cum sale et melle statim tollit dolorem constanter. ¶ Item pinguedo piscium multum
iuvat. idem ¶ Item fomentacio facta cum vino decoctionis iuniperi multum vz id.
¶ Item antidotum. scyaticas proprium et probatum. Rx. bracteas i. sanine ℥ ii. piperis
eodem foliorum rute an. ℥ vi. camedreos ℥ ii. exaggeranda cum vino sed prius
accipe mercede quia statim sanatur constanter. ¶ Item urina muli bulliat cum cera
et oleo et litargiro cathaplasmatur cito sanat ¶ Idem Item si dolor sit cum
minore. Rx. fabarum ℥ iiii. vitella ovorum v. misceantur et cathaplementur. Idem.
¶ Item folia fabarum cocta in aqua. mixta cum axungia porci. multum mitigat constanter.
¶ Item radix violarum. cocta cum aceto emplastrata prodest ¶ Item axungia leonis. li. s.
cere. li. ii. olei lentisci ℥ iiii. omnem dolorem penitus excludit constanter. ¶ Item unguentum
decoctum uno die sanat quod sic fit. Rx. ipsum catum pinguem excoriatum de
motis ossibus tere fortiter et pone in ventre pinguis anseris et adde axungie
salse lib. s. piperis sinapis euforbii. draganti piretri rute absinthii. allii
axungie ursi an. ℥ i. cere ℥ ii. assetur quod distillabit servetur idem ¶ Item
tenerum caulium confice cum recenti axungia porci unge podagrum tertia die
sanabitur. Gal. in pas. ¶ Item stercus ciconie cum axungia porci mixtum curat
podagrum et antiquam. Gil. ¶ Item si non fuerit pauca et dolor in tollabitur
pillosella cum vino cocta emplastra idem ¶ Item distempera apium cum oleo
ro. et lacte cap. unge ¶ Item scordeon. cum axungia et aceto et trita te
pata multum vz idem ¶ Item fimi bovis bene expressi et olei et cere succi
basilicone an. lib. i. ovorum crudorum lib. ii. hec mixta dolori applica. idem.
¶ Item Rx. folia apii cocta in aqua et fece aceti olei xv. et vitella ovorum cru
dorum mixta mire vz idem ¶ Item potio hec mire prodest podagricis artheti
cis. Rx. hinnodact. ℥ iiii. cimini ℥ viii. et ℥ ii. an. ℥ i. da ℥ ii. idem

¶ Itē h'ine dact' empla cū aceto mulcū vȝ idē ¶ Itē pip ni . ī unchū
⁊ emplatū fortit' calefaciat iūcturas ⁊ nuos ⁊ nō ē ei par mediciña
¶ Itē Ftōnia q̄ ē de vena ūix' maiorē avacūm multū ꝓtest . Gal . ī pas .
¶ Itē emplm̄ fan̄ ex morellis suco coriand' ⁊ aqm̄ cito sanat po
dagrū do car . cā . idē ī eodē ¶ Itē fruc' coloqū . īunctus sciaticos sanat
dyas ¶ Itē tere axūgiā vetem̄ cū alys ⁊ unge ad ignē sanabr̄ gut
ta . pe . lu . ¶ Itē cinerm̄ ossiū caballoꝝ vetustoꝝ ɔfice cū aceto ⁊ p ep
plastro pōe . cai ē pe . ¶ Itē cepaꝝ īunct' cito sanat expt̄ . ¶ Itē cinēs
uulpi ɔmesti multū iuuāt arteticū ⁊ guttosos . Fiā cā hȝ ego ¶ Itē
cinēs ⁊ pīguedo uulpis simr' cant' ⁊ bulliant' ī oleo ro . diu ex pssū ī
ungat' ⁊ carnes ſt' emplent' expt̄ . ¶ Itē fomtac̄ō tepe fcā de decoctōe
carnis uv pell' asini ī uino ꝗ' frigidā ī aq̄ calidā cam̄ stacī mitigat
dol' . expt̄ . ¶ Itē radix altee vet's fca cū axungia veti ⁊ empla
ta podagrū ītia die sanat dyas ¶ Itē armoiacū cū pice datur eḟ
ponde ɔfectū ⁊ emplatū singulare psidiū ē sciaticas . Dy . ¶ Itē ar
moniacū cū melle mixtū ⁊ īunctū dol' oclōꝝ . i . nodoꝝ tollit . Dy .
Itē olm̄ ī aq̄ ⁊ melle coctū ⁊ post balnee' mbrū ī aq̄ . ⁊ olm̄ emplē
t' sſ dol' . sciaticos sanat . Dy . ¶ Itē R' . absin . rad' ebuli furfuris
ftīci stcais capnū ⁊ sal multū bulliat' ī aceto done' acetū ɔsūat
tere ⁊ calidū appone exptū ē Itē fic' sociai cū veti axungia ftū
malaxatū omēs tumores de frigida cā soluit expt̄ . ¶ Itē fimr'
columbi coctus ī vino usq; ad ɔsūpcōm emplatū sanat expt̄ . ¶ Itē
li . ſ . tere cū olei oliue . li . i . ⁊ vini cla . li . i . bulliat usq; ad ɔsūpcōm
vini post ɔmisce . ʒ . ij . eufor . puluizati ⁊ fortit' ɔfice . vngūm est
exptū ad sciaticū dol' . ⁊ guttā . Gale . ¶ Itē apozima de yria ar
themesia ⁊ cortice ebuli sambuci cū vino fcm̄ ī de balnee' mbrū
cū multo sale ɔtusſe libat' expt̄ . ¶ Itē absint' . radix ebuli furfur .
ftici ⁊ stcais cap sal bulliat ī aceto fortit' calidū appone expt̄ . ¶ Itē
oppo . dissolue cū melle ⁊ emplā dyas . ¶ Itē eufor . emplatū idem
facit ¶ Itē radix sacte coq̄t' ī pasta ꝑmediū sacte po' ſſ artheticā
⁊ podagrū castissimū ē cō ī stans ¶ Itē ʒ . i . cortias ppli arboris bi
bita sciaticas ꝑdest dy . ¶ Itē mustelā mortuā coq̄ usq; ad dis
solucōm ⁊ cola olm̄ ⁊ misce cerā ⁊ unge artheticā ⁊ scrophulas
magnas ⁊ omē viciū iūcoꝝ sciaticā potet' sanat ¶ Itē urticā q̄
docet' ī locis calidis ⁊ siccis coq̄ ī lexiuio decanib' meis ⁊ de lexiuio
illo fomta guttā ⁊ sup emplast' urtice sanat ¶ Itē cōsidā si cau
sa ē reumatica uel dos ſſ taliatam̄ qȝ ma ſſtalis plus fluet si fuit
stabix ⁊ gsta ſſ taliatiuis hȝ ego ¶ Itē sal coctū farinā frumti
cbritā mel ⁊ vinū rubeū donec sit spissū coq̄ ⁊ gutte sic appone
expt̄ . ¶ Itē ꝑito h'eas q̄ remedia ī casū fuit n̄ sit purgatia ut
rupitoria ut n̄ ꝑcessit matie euacuacō ɔpetes . purget' ig' humo

calidus cum electuario de succo ro. ʒ. xi. cuartanas autem competenter medici ego
in vero medicus. Syrupus autem cum pillulis competentibus quas optime sciunt. viatico
et scrap. dieteticis cautissime et purgetur materia paulatim ne vires destrua-
tur quia in illis pillulis recipiuntur multa que cum violentia attrahunt ut euphor-
bium et modaca(?) colloquintida. Albuch(?) scamonee quod omnia sunt quasi venenum et ideo
incaute data sincopim inducunt quia non in pulu(er)is(?) nec non talia unquam dantur
non confecta steterunt in ex mora longa sit virtus eorum minuata tunc non
non tamen destruuntur vires quia similia et melius operantur. hoc ego. ¶ Item anet
meum anagallis(?) et dossia alliorum bulliat cum aqua et ex illo lexiuio fomentetur
locus et cum vino decoctionis rute expertum est exp. ¶ Item mitastri(?) de fo-
ueis(?) inunctum sciaticos liberat calefaciendo et humores extrahendo. Const. ¶ Item
si dolor est immoderatus trahatur opii ʒ. i. croci ʒ. iii. conficiantur cum vitellis vi-
tellis ovorum iii. v. et emplastretur. potest etiam mitigat et reparat. Gil. Item
stercus caprinum decoctum cum axungia cati ut multis multum valet idem. ¶ Item ster.
et caronie(?) mixtum cum adipe porci optimum est idem. ¶ Item sterc. omnia in utraque cau-
sa est ut vene teneatur laxe idem. ¶ Item succus radicis saluie cum oleo ro.
inunctus mire prodest podagre calide. Gal. in dya. Contra omnem crepaturam. De crepatura xlviii.
Folia cicute herba torrefacta emplastrata sanat omnem crepaturam infra
xx. dies. v(el) xv. hoc ego. ¶ Item radix illius herbe que in locis palludo-
sis reperitur et vocatur vulgariter lesca vel tosa quam dyas vocat cyprum et
sanat crepaturas et vulnera profunda emplastrata et trita ¶ Item epatica con-
trita et [illegible] cum vino bibita singulis diebus cito sanat exp. ¶ Item pulvis
leporis confecti cum melle in modum pillularum data vehementer consolidat ¶ Item
stercus leporis cum melle confectum et sepe datum admodum fabarum mirabiliter
consolidat ¶ Item caput capreoli cum pilis coquatur et totum comedatur siue bibatur omnia
interiora consolidat. idem. exp. Contra febrem effimeram.

Contra febrem effimeram in primis fiat statim syrupus decoctionis sandal(orum) xlix.
et floribus nenufar. et similibus euitet omnia que cor inflammant
et omnia calida et grossa si inflammetur spiritus aliis prius induc sompnum leuem et
odoret camphoram cum aqua ro. viol. et similibus si spiritus multum inflammetur da infri-
gidancia et confortancia cordis ut sunt margarite et sandali et rasura
eboris unguentum blancum regio cordis cum oleo ro. vel nenufar. et fiat em-
plastrum herba cum aceto temperata et confert ea. si spiritus ualde inflammetur detur
syrupus frigidus et electuaria infrigidancia sicut sunt zuccarum ro. et violarum
et emplastrum ro. et sandal. sicut epar. et similia si effimera fiat ex frigi-de
vitat fleobotomiam maxime si sit cum reumate da rosatam nouellam mixtam
cum zucc. ro. vel viol. odoret basilicon(?) non cum alia odorifera calida
in causa reumatica vel confortativa in causa calida. siue reumatica confert
fomentum herbarum et unguentum maxime si fuit ex labore nimio vel coitu vel estu
aeris et similibus. ungantur volam manuum et plante pedum oleo viol. ro. lac-
te mulieris spina dorsi frons et tympora ungantur cum oleo ro. popu-

leon lacte mulieris fem̄· nutrientis cibi ⁊ potus sint frigidi digestiui
⁊ frigidi· Si sit ex nimio labore ꝟ nimia ianicōe dz nutri cū resūptiuis
si sudor̄ prouocet̄ statī sanat̄· fiat aūt prouocacō sudoris sic bulliat̄ fo
lia salicis al· ⁊ vior· ro· ⁊ silia i aq̄. i q̄ firmdat̄ linteam̄ magnū ⁊
tecco ea· inuoluat̄ pa· ⁊ cooꝑiat̄ quousq3 sud3 post sudorē lauet̄ pe
des tibie ⁊ brachia ex eadē decoctōe Itē̄ succus citrinis cū olō
ro· intectis ⁊ iunctis pulsib ⁊ sit cor ultimū calorē feblē mitigat
dy· It̄ platearus hunc qūdā pacietē uirib̄ desiciā ⁊ posuit ipm̄ i balneo
aq̄ i qua fuerit̄ resoluta oua cocta ⁊ post balneū fortificat̄ ex inut
Itē̄ cicer viridis i uoluat̄ i pasta ⁊ coq̄t̄ i furno ⁊ post exp̄mat̄ suc
cus ⁊ ponātur i olla ⁊ coq̄t̄ ibi caro galline ut alā ans p̄ lote for
tit̄ cū vino ⁊ sale ⁊ fortit̄ ex p̄ste ⁊ g̃na frumti ⁊ ordei liq̄r g̃m· ar·
dragant̄· ro· flores nenufar· psilliū gū amigd· basilicō vnc pas
se· Iuiube tcis sebestē· semīa citrur. melo· citrur· mūdata oīa
ponāt̄ i olla fortit̄ optimata cū argilla ⁊ bulliat usq3 ad cōsūpcōz
tcie ꝑtis aq̄ postea ea colāt̄ ⁊ colate addat̄ zucā ⁊ syrupet̄ ⁊ de
t̄ optime restaurat ⁊ tēꝑate i frigidat ⁊ cōfortat loca desiā· D· ex·
.l. Ad mitigādū nimiū furorē De mitigando furore in feb̄ cōtinua· ad mitigand furore i feb̄
In febre cōtinua· folia colis coq̄nt̄ ⁊ terāt̄ cū oleo· ro· ⁊ emplā
tū sr̄ stomachū multū iuuat· mac· Itē̄ idē pōt fi de folijs sa
licis ⁊ morelle ⁊ psilliū h3 ego Itē̄ p̄cto retulit m̄ quidā amicus
exp̄i· q p̄pinella cū aq̄ calida ⁊ bibita febrē cōtinuā tollit statim
Itē̄ semē psilly i tegrū i fundat̄ i aq̄ tota nocte collet̄ ⁊ addatur
zucā ⁊ detur potari i tollerabilē calorē acuitatē febrū extinguit ⁊
ventrē soluit aurē· Itē̄ sirup̄ nenufar· vehemt̄ extinguit febris
acuitas aurē· Itē̄ si febris n̄ sit nimis ꝟ multū acuta vinū cū aq̄
multa mixtā detr̄ potari i frigidat multū ⁊ apit opilāciones ⁊ ma
teriam ꝑuinā educat ⁊ cōfortat i feb̄ aūt forti uita· Gal· eū simp
medicinā Itē̄ dyas dic· q causon extinguit si paciēs bibit
aquā multā nimis frigidam Itē̄ si multū desidet vinū· Iubemo
multū mixto potē parrē calm ⁊ post cola sine expressione ⁊ id i frigi
datū i bue rich· Item carnes multū appetat da colatinā gallīe
cū agresta idem melius erit si ē ea terant̄· iiij· se· frigida mūdata
Itē̄ cicer· citrur· medioc̄ter tenerā coq̄ sb̄ p̄nus rade ⁊ da medullā
velud cassatā addendo de amigdar tris ⁊ se fri· mūdatis ⁊ medul
la citrur· Ricardus bona cenū ibi poma dulcia uv acetosa· De tertiana· de tertiana
.li. Si tertiana fuit vera da pacienti bibē succū capitis moachi cum ac
cessionē eius ter uel q̄t ⁊ cessabit febris h3 ego ētū ē· Itē̄ m̄ di
gesta fac flōmiā i iiij· uel· v· die accessionē si vtus ꝑmisit· ⁊ si
p̄cedant signa digestionis ⁊ uilē nō hēbit febrē h3 ego. Item
dig̃ m̄ fiat emp̄ sup̄ pulsus brachioꝝ de urtica mori q i ueit̄

ĩ loco multũ sicco ⁊ car. cta ĩ multũ sale. Inq̃nta die accessionis
statī cessabit febꝰ. Item radice rafani cta ɔfice cū farina silig
inis ⁊ fac empulū īter umbilicū ⁊ pectinē nec sentiat dolorē ⁊ torsi
onem mī pꝰ digna ꝓbatū ē remē ꝗ omnē tianā expl'. Itē ca
folia pipinello missa ī aq̃ bndicta ī noīe scē trinitatis data potui
ante accessionē ut post certū ē remediū expi'. Itē succus arno
glosse datus ante accessionē eam tollit. Itē idē opant' tres radi
ces eius trite ⁊ bibite cū aq̃ añ accessionē dyas. Itē ca g̃na co
riandri data potui ī ouo sorbili post ctuum ut qrtū paroxism. ante
sol' ortū ignorante pa. sine dubio liberabit' oribasiꝰ. Itē idē facit
h'ba capiti pacientis ipō ignorāte suppo'ita añ sol' ortū idē. Itē succ'
vue acbe .ii. diebꝰ mane datus tollit tianā h' ego. Itē ad tol
lendā omnē tianā mellilotū celidoniā ꝓpu. al. ⁊ m. urticā ⁊ sal te
rant' ⁊ emplā' sup' pulsus brachiorꝫ ꝓbatū ē expimentū. Itē succ'
pimpinelle bibit' ī ipā accessione potius ea tollit expi'. Itē idem
facit succus cicorce m' bibit'. Itē idē facit succus apij eodē m' bibit'
expior. Itē succus corrigiole añ accessionē bibit' eā tollit dyas. It
trita folia v'bene ⁊ tres eiꝰ radices ī aq̃ resoluta ⁊ data añ acces
sionē eā tollit mac'. Itē folia vitis cū vino bis ut t' data .fe.
ꝑdycas tollūt dyas. Itē reupontici datū frigoribꝰ capidis singla
re remediū est. Itē ca g̃na ĉfoly ut ĉfolia ut ca folia eius da
ta cū aq̃ tercianā tollūt. dyas. Itē tela aranee q'bdā emplis
ticta ⁊ fronti ⁊ timporibꝰ emplāta tollūt eā aũc'. Itē tela a
ranea sicca ⁊ portata ad tollū tianā d' tollē aũ. Itē farina sili
ginis succus v'bene ⁊ barbe iouis ⁊ urtice grece ⁊ plantaginis sic
misce cū .iiij. ouis ⁊ sup' totū ventrē emplet' añ accessionē tianā
tollit. pe. hi. Itē succus capsi barnaribꝰ pacienti ilectꝰ ī ipā accessio
ne statī tollit tianā. Itē pulvis cristalli datus cū vino ⁊ capite
monachi añ access. tianā dupl'c ⁊ simplicē tollit. Item pul. cr
talli datus potū mlti puorꝫ febrē tollit. Gal. Itē liqr. q'o resede
dit capulmoē arietis coctis tianā ⁊ morbū renū sanat. esculap.
Itē alliū cc corpꝰ hoīs ligatū tollit cottidianas ⁊ tianas dyas.
q' ītelligo añ orā access. strictit. n. mī th'ūt ad extremitates. s. ad
manꝰ ⁊ pedes ⁊ ad iuuat' mbrū pncipale. **De cottidiana.** de cottidiana .lii.
Si uis cito curare cottidianā fac hec expta remedia. da pacie
nti .ʒ. ij. betonice ⁊ est .i. plantag. cū calida añ access. mac'.
Itē da tale sirupū. R' folia betonice rad. apij. petro. feni. filipendule
capur. ve scolopēdie mediam corticis sabina. añ. m. i. agarici ʒ.
.i. polip. ʒ. ij. epychimi. ʒ. ij. mel. q' s. efficax ē ualde h' ego. It
mica panis fel tre eqꝰ pondē ɔficit cū ouo molli assato ⁊ oleo lau
rino ut capssino ⁊ panno īducto ī poē sup' stomachū ⁊ ventrē ɔstan ne
Itē fiat uomitꝰ de elactio ⁊ capsia ⁊ modico cinamomo cū terr

cicu· agſti· ⁊ raphanı ⁊ aceto ıunıpatıs cū melle h̄ ego valde effıcax ē. Itē. cc. ſē ⁊ rad. raphanı ſē. acphas rad. ebulı. acetı ⁊ mell. ꝯfıce coq̄t admedıū ⁊ bıbat duab⁹ horıs an̄ acceſſ. ⁊ poſt ıeıunıꝫ vna hora multū vꝫ h̄ ego Item da an̄ horā acceſſ. pōd⁹. ıı. d. de puł. laureolo cū oleo ſorbılı ut cōtpell' ut cū pultıb⁹ ꝑculdubıo lıbābıt̄ expı°. Itē ſem̄ ſynapıs ꝯmeſt⁹ an̄ acceſſıone auff̄t ſē prodıcas dıutıas mac. Itē abrotanū t̄ıt̄ ıcū aq̄ dıſtēpatū ⁊ bıbıtū an̄ acceſſ. auffert fug⁹ ſē. Itē yſop⁹ cū oxımelle datus flā vıſcoſā euacuat mac. Itē poſt vl'ēm purgāc̄ apponat̄ ſup̄ venas. pulſatıles vtrıuſq; brachıı h̄ emp̄ᵐ. ꝶ. r. ſē urtıce nıuō ſolacıı ſpınne an̄. ꝫ. ı. tele aranee. ꝫ. ıȷ. ſal' ꝯm̄s ꝙ ſuf. terant̄ omīa ſımł' ⁊ fıat emp̄ᵐ. G. Itē coſo dıcıt ı ſua p̄tıca ꝙ mł'tos cottıdıanarıos lıbāuıt cū medıana cortıce ſabuc cū aq̄. ca dato ut cū cortıce nucıs eodē mō dato cū pe. ḡms cathapucıe ut pıomıc ꝫ durıs ⁊ laborıoſıs hoıb⁹ ſıt̄ hec dāda Itē coſo dyacalamıtū cū pıgamo dıſtēpet⁹ ⁊ bıb̄ū acıat̄ ⁊ ret̄ an̄ acceſſ. multū vꝫ Itē ſucū marrubıȷ ⁊ vınū forte an̄ bulıat ⁊ da an̄ acceſſ. multū valet coſo. Itē tres guttas lactıs mulıerıs nutrıentıs maſculū da. cū aq̄ pacıentı febre cottıdıanā an̄ acceſſ ıp̄o neſcıente ut ı alıa feb̄e ı dıe acceſſıonıs ⁊ curab̄. pe. lu. ł bıbat ꝯtıe abſınthıū ıdē Itē. ıx. radıces eblı admod' dıgıtı ſcınde ı nōıe ſaluatorıs tere cū cueſıa ut vıno albo ⁊ an̄ horā acceſ. da eg° bıbē ⁊ caue ne dormıat omnes feb̄s auff̄t. pe. lu. Itē ıecur leporıs t̄ıtū potuı datū cū aq̄ manıfeſtū ē ut ſē. tollıt ıdē Itē ꝫ. ı. agarıcı data potuı cū mulſa om̄s. ſē. prodıcas q̄ ſıūt ex uıſcoſıs ⁊ glutınoſıs humorıb⁹ tollıt dyas Itē san. aſını cū vıno potatus ſē. cottıdıanas ſanat ıb⁹ ut ıııȷ°r. guttıs ıde datıs

·lıııı· De quartana febre de q̄rtana

Ad tollendā q̄rtanā da. pa. tres. ut q̄tuor pıllās q̄ ſecunt̄ ⁊ lıbāb̄ꝫ. ꝶ. opıȷ. ſulphıs myrre agarıcı folıoꝝ rute caſſıaf' an̄. ꝫ. ı. ꝯfıce cū ſucco abſın. ⁊ fac pıllās ad modū lentıs. da pa. an̄. acceſ. expı°. Itē trocıſcı valde ꝓbatı. vn̄ multı ı hyeme vna pocōe ſıūt lıbātı ꝓſıūt ı cottıdıonarıȷs. ꝶ. rute ł myrre opıȷ. an̄. ꝫ. ſ. ec. ꝫ. ıȷ. caſſıa. ꝫ. ıȷ. ſulphıs vıuı. ꝫ. ıȷ. ıuſtını ꝫ. ſ. fıat t'cıſ ⁊ da cū aq̄ expı°. Itē carnes urſı ꝯmeſte curat q̄rtanā expı°. Itē vınū fortıſſım̄ ı q° coctū ſıūt agrımonıa q̄rtanā curat expı°. Itē ꝑcıfılō t̄ıt̄ cū modıco pıpe an̄ acceſſ. q̄rtane ē remēᵐ. Itē ſucus capſı barbatı bıbıt⁹ an̄ acceſſ. q̄rtanā tollıt hoc ego. Itē mıllefolıū datū potuı an̄ acceſſ. ꝗ cū vıno q̄rtanā auff̄t h̄ ego Itē camomılla q̄ fılıs ē ı ſapore ⁊ flore amarıſſıe ſucc⁹ bıbıt⁹ an̄ acceſſıonē. ſepe q̄rt̄. tollıt. expı°. Itē ꝶ. aſe. ſem̄ folıoꝝ rute pıpıs lō. an̄. ꝫ. ıȷ. ꝯfıce cū melle da an̄ acceſſıonē duab⁹ horıs ad modū caſtanee ꝓbatū eſt expı°. Itē ſucus vnglē caballıne

Trocıſcı pro cottıdıanarıȷs ꝓbatı ı hyeme · vna pocōe

p ix. dies bibitus quartanam et tercianam tollit. Item tus ÿtudinis potatus
quartanam aufert statim. Item arthemesie cum olio mixtus detur p tres di
es tepidus aufert quartanam. expertum est. Item Rx. epichimi et coque in aqua usque
ad spissitudinem et post appone de lapide. ar. ure de lapide lazuli. ʒ.
iij. da p tres dies prima die aufert rigorem secunda die accessionem tercia
sanat. expertum. Item vitis al. tria et pulsibus timporum et brachiorum emplastra
ante accessionem quartanam tollit. expertum. Item assa fe. coquitur in malo terre cauato
et addatur et pa. detur ante access. precedente purgatione et sanatur istas. Item
ieiunet pa. tota die ante access. et vigilet tota nocte et stet sub diuo
et bibat vinum merum et forte et nichil ad comedat illa die et bibat et
dormiet satis. expertum. Item da potum ante access. ab madragore ante
ʒ. i. et sanat ante. Item h dicitur expertissimum esse assa rabaccara recens
si pot hu ita coquitur parum et illud vinum detur paciente ante acces. duabus ho
ris si in e istocho euomitur si alibi continetur. Item digesta fu da ante
accessionem modicum cum vino uimpi precedente purgatione efficacissimum
est contra istas. Item da ta gma gummi ede aqua et da quartano bibere vij. die
bus post cum frequentur balneum tritum est adiutorium dyas. Item succus arno
glosse cum aqua tepida et melle bibitus duabus horis ante access. aufert quartanam
dyas. Item idem faciunt quatuor radices plantaginis tere et bibite cum aqua dyas
Item gallinam annualem deplumatam imple folys per. basil. et pone in tota sub
stancia vini ovi crudi preter corticem et sal. q. s. et in pasta inuoluta sub testa
coque et da pa. vna die vnam et alia die aliam diebus interpolatis et aliud non co
medat competit et tercianas noche et cottidiane urinam prouocat nimium digit
fe. Item san. asinini iunctus sub spinam dorsi dum est vetus quartana sanat
com. Item vinum decoctionis radicis genciane bibat pa. absque dubio tol
lit quartana demlia nihi expertum. Item ta frustra aristologie. ro. et fimus g
galline terantur et cum vino al. distemperantur et colatum detur potum ante
access. expertum. Item dicitur expertum quod tormentilla bibita ante access. quar
tanam tollit. Item scorpio qui mittatur in oleo et de illo vngatur plante
pedum et vole manuum et frons et spina dorsi ante accessionem et fugatur quar
tana terciana et cottidiana. kyran. Item axungia al. uultris cum oleo
mixta si vngatur pa. quartana fugit. hyran. Item. iiij. folia vbene et
iiij. radices cum vino cocte si bibatur ante access. tollunt quartanam
mac. Item origanum euacuat. co. m. dyas. Item calamentum datum ante
accessum tollit quartanam. mac. Item calamentum origanum pulegium ruta
bluglossa boragia ligua cuina radix tamarisci fraxini betonica
gamandrea et thimus sene ana. ʒ. ij. betonice. m. i. arthemesie ex
mone radicis gramis et sparagi ana. m. i. simul bulliant in vino albo ad
dito melle bibatur mane et sero potest euacuat colam nigram et ad
usta. hic ego. Item Rx. viol. flor. borag. sene thimi epit. ana ʒ. i.
et s. coquantur ad quartum et colentur et iterum coquantur donec redigatur ad ʒ. ij. in

fine decoctois appo reub' 7 acuat' cu ʒ. i. esule v' dyagdi 7 det' vna ho
ra an accessi. omes q'rtanas sine dubio sanat. Gil. Ite aura ame
pbata plies an accessi dent' mirab. omes 7 sene cu eplizata 7 adde
modicu esule 9st lactis noctuo 7 sic mli. 7 sit mulau colica adde
reub' 7 sanab'r cui e. Ite nepita an accessi. cu vino copiose bibita
tota mu resolint i uapores 7 sic aufert typu dy. Ite succus arthimie
q ht uniu tepite 9olo ro. mixt' fe. stati curat dyas. Ite antiphas
sic. 7 e ca. datu potu an accessu. q'rta. tollit expi. Ite succu polli
carie cu pul. mirabl' stop. da dieb' tepor. an accessi. trib' horis an
accessi ipam da. pond'. d. i. origanu absq3 dubio curab'r ex. Item
ʒ. iiij. betonice cu vino 7 melle 7 aq' an accessu q'rtana tollit antiq'
mac'. Ite R. elli. al. 7 m. an. s. i. lap lazuli. lap calaminaris. lap
arme. an ʒ. i. polip. ʒ. 7 i. 7 s. flor borag. ʒ. i. sang'. hyrci siccati.
ʒ. ij. fac pul. 7 car. det' an accessi. p tres horas. cu. digu p' 7 euacua
ta libet a q'rt. G. Item pille R. mirre polip. chimi an ʒ. ij. 9fi
ciant' cu cera sac 7 succo absin. 7 dent' ʒ. iij. cu vino al. ix. dies
an accessi. p v. horas virtute forti existente. Ite pec. 7 tota sba om
7 alb'. s. san. porci simil terat' 7 forat' i corpetic' 7 sar. q. s. 7 i de iple
at' gallina post suat' 7 i naluat' i pasta 7 post coq'r sb testa 7 dehac
comedat q'rterari' 7 q' poitu e i ventre no totu simr s3 paulati q'r
tana aufe tot sto' virtute 9fortat 7 appetitu excitat. 9stant. Ite Ro.
agarici tres ptes da. vna hora an accessi. cu decoctoe salue pigi
h' mo multi curat' eofo. Ite xigna. pipis cu aq' ca. data. multe
vz ad auferend q'rtana fe. p'diceas dyas. Item vomit' capsie 7
vomitus 7 vomitus scarpelle curat q'rtana cafo. Ite apine vena
aliq' an accessi pu 7 minime pu. fe. destruit plies fiat expi. Ite
cortex ur folia mceas cu aceto potatus tollit fe. cu rigore ysaac. Ite
coctus cu oleo st' 7 an accessi i unct' q'r. curat 7 rigore prodicte fe.
dyas. Ite ʒ. i. agarica cu melle bibita rigore p'dicti 7 sanat pin
gues hu. 7 spissos euacuando dyas. Item iple capone de polip. 7 bo
rag. flore 7 sene sicco coq'r i aq'. id e optime purgat crudos hu. 7
co. adust. si addat' pulegiu ur. milius erit. vz multu 9 febre lo. dy.
Ite radix. disci. l. virge pastoris ligata ur sita 7 collo suspensa d'r q'r
tanas posse curare dyas. Ite se. synap. triti 7 bibitu an accessi p'o
dicas fe. singlarit' curat dyas. Item pul. thimiepi sene calamti
origani 9ficiat' cu melle despumato 7 det' sume prest q'rtane 7 opi
lacom splenis 7 eplis mlia. n. digit 7 paulati educit. Gard. Ite
stcus hois siccu dat cu melle ur vino p'hib3 accessi. cur. Ite cane
marin' cui' omia sut dura ut lap. p'hib3 fe. q'r. cur. Ite camo
milla bibita 9st' oi feb' prodicte a m. Ite suc' eo misceat' cu o
leo 7 vngat' spina 7 puls' febricitatis an accessi. stati careb' fe. dy.

Itē pollicaria minore tere ⁊ succū da bibē · añ accessꝰ statī sanabit · ꝓ. lu. Itē coq̄ i uino sufficient · cq. ruce ⁊ illud uinū da bibē ī hora specta · ꝓ · lu. Itē q̄dam q̄ emittit lōgā hastā ⁊ gracile q̄ cōuligat arbores ⁊ sepes ⁊ fruges silēs ī folys buxo ⁊ forte uocat̄ uolupix. hꝰ folia accipe ⁊ tē ⁊ distēpa cū uino ⁊ opiaca q̄ dr̄ ueꝗos ⁊ da potū añ īuasiō accessꝰ. tria uice eā tollit expꝰ. Itē radix aristol: tē cū aq̄ ⁊ melle ⁊ da potu añ accessꝰ · ⁊ tollit febꝰ quacūq̄ max̄ si fiat ꝓces · mac. Itē mēbrana nucis ī tior q̄ cōtinet̄ it mēbrana nuclei terat̄ ⁊ buliat̄ cū uino electo ꝗ bibat cū clarificatū fuit añ accessꝰ. q̄rtanā statī tollit expꝰ. Itē rana vidis cocta ī oleo mirtino si q̄rtanarꝰ īungat̄ añ accessꝰ · q̄rtanā tollit · plinꝰ · ⁊ cor eiꝰ si alligat̄ frigꝰ minuit fe · Ide. Itē epar delphinis piscis potatū ł gustatū añ accessꝰ circuitus febriū tollit plinꝰ Itē cor leonis comestū q̄rtanarios medet̄.

Explicíunt febres thesauri pauperum magistri petri hyspani quondam pape.

Hec ea q̄ sunt utilia ī curacōibꝰ q̄uꝫ īuenire nō possunt piscantꝰ q̄d p q̄ ī mediciās poni possunt. pro aristol · ro · ru ta · domestica · dupl. pro acacia lentisa succus ut in caustū. Pro alcanti seic semi lini. Pro aspalto · pix liquida ut eruca. Pro asaro · ziziber. Pro amib' storax calamita dupl. Pro aniso · ameos. Pro ameos anisū.

Pro absintio origanū ł absinth · laurip pigmētū ut at.

Pro arsenico sandara.

Pro agarico epithim ut euforbiū

ł polip · cartamī dupl q̄ntū.

Pro amido suc' burrie ursine

Pro amulo yris · ł brice suc.

Pro auellanis · nuces.

Pro aloe suc' centauree

ł herā ut sic boum.

Pro amigd amar. absinth.

ut nuclei persicor.

Pro affodilli radice · suc' blete

Pro sale armenico sal q̄nē.

Pro sale antimonio calami arōtic marini

Pro aceto uinū vet.

Pro asa fetida sarapinū

Pro adipe cocodrili adeps caccis.

Pro adipe ceruino · anserinū

Pro adipe lupino · ursinū

Pro amomo ameos acori ī dupl.

Pro opii seic semi rape.

Pro asa bacc · polip. q̄rti ut pō

Pro aq̄ cucūbite · liq̄r ꝑnor ī sipitor ut pasta semīs cocta.

Pro balsama oliū laurinū

Pro balaustia psidia ut capulli gladiū.

Pro corallo simphiacū.

Pbutyro lac vaccinū ut adeps
pora tetens.
Pmalua branca ursina.
Pcassiā si^namomū duplū.
Pbolo armoico sāguis drāco. ut
Pul. baldusiic ł gland^s cuple.
Pbistorca tormētilla
Pbacis lauri spillū
Pcosto. el. ēpinum ł ordiū
Poctodrilla coriandrū
Pradice capparis tamarisci
Pcalamito.
Pannino brance tem̄.
Pcameddr. lappacij agstis.
Pceduia labdanū
Pcardamomo cipus.
Pcastoreo brāce lauri
Pcastoreo ruta.
Pcroco aloes.
Pradice cucu. agstis lac titimalli
Pcadamia ferri scoria.
Pcolofonia resina 7 ceī.
Pcotula fetida. camomilla.
Pcarpob. carpoasi
Pcarui pip ut ciminū
Pcrassula spuma nigre
Pcortice mali g^r. cortices spine
Papo unupm.
Pcalamita. nita.
Pcubebe zeduariū
Pdictamno lilifagus.
Pdactil' ficus.
Pdapsi sene ł pastinace melatiī
Pd^egencia. abrotanū
Pdactu tico. alum̄.
Pellō mg^o satyrion.
Penula centaurea
Peupatorio camapiteos.
Pelemo. rosa.
Peruginie scoria ferri
Pepatica lentigo aq̄ illa. s. q̄ sī

natat ī aquis.
Pepithimo cuscute ł coloquītida.
Pfolio spica. nardi.
Psu. lilifag^o.
Pflore syriaco. radix lapacij.
Pfructu cypssi. cupple gland^s.
Pfinxima h^rba. samma.
Pfenugrco sem̄ lini.
Pflorib^s amigd^s. viol^e.
Pfano lup. sīu canis.
Pfimo bidentis fel pdicis ł anc^e.
Pgysastiro. chimolea.
Pgenciana. elēpniū.
Pglicorno ysopū.
Pgalbano. oppopanac.
Pgūi arabico. dragant.
Plicio polligama ut suc^e arnoglosse.
Phipanocados piretrū
Pleuistici sēie pastinaca.
Plentisco polligonie radix
Placte ficuū lac mori
Placte mori edē sucus.
Plilifago calamētū
Placte amigd^s. lac.
Plauri bacis spillū.
Plitargiro scoria ferri
Plabdano pulegiū
Placturide cocomdiū
Plibanitortice ladiū duplū.
Pleuistici radice spū.
Pmirab. meū.
Pmoroꝝ suco folia rubi.
Pmirto psilliū
Pmedulla cīuna albugo ouoꝝ
assatoꝝ ut edē sucus.
Pmalua seī gītū
Pmandgora lacime oliuaꝝ
Pmelle sapa.
Pmastice lētiscus.
Pmicuriali cypolaria.
Pmal' g^r. poma acetosa.

P mumia sa. hois v leonis pro
nardo cyriaco spinatu
P nitro sal costu.
P opopanace lac eclamis
P opio miconis madgore succus
P oximo sisimbriu zech.
P oxotodoma vinu austinu
P oleo veti ad olm dup.
P balsamo scostasti .i. ede gu
P osse de corde cervi rasura eid
cervi bn desiccati
P opio squamus.
P oleo ou butyru de maio.
P osse sepie flos tyriat v pumex
P oleo nardino terbetina. v olm cpi.
P orobo farina ordei.
P oleo ro. olm ostinu.
P pipe al. mgm duplu.
P polito. absinthiu
P polio pulegiu mg sz epla
P petrodono succus hqr.
P pinus domasceis pruna caster.
P polipodio lanugo q i uelt
i quercu.
P polii spate. sem cicute
P petrosilino sem apy.
P pipe. zz.
P pini folys ede v rubi folia
P pesteleon. camedra v psyce
P pomis cypssis cortex mespilor.
P rosis siccis folia psisi
P rafano olm cicinu.
P rore cyriaco lapacu radix
P resina piala terbentina
P stimais satyrion.
P satirion. cicute sem
P psilla rub pirdor cocor i pasta.
P storace costu
P simphito centaurea
P sticados. tamarideos
P succo citonis succus malor ca.

P sandar albu rubeis acinus libis
P scariola cicorea.
P teste citr sem pomor
P succo capsie succus camelinte
P sete sinapis sem nastry.
P sasilico sem satureye v hasta.
P scamo. titimalli lac. regia
P sisamo sem lini
P scolopendra lactuca vidis
P succo endiuie succus cicoree.
P terbentina mastix
P thimo sacicia
P tamarindis. pruna damascenor
P titimollo camelutea.
P ucea ossa mulier obusta. cta.
P tama risto genesta.
P tyriaca metdat
P vino granato vinu austinu
P vua passa dactis guma.
P viola. flores amigdo. v castor
P vngo fusco agrippa.
P xylobalsamo ede & fructus ede
P yposquidos madgora v acacia.
P ysopo.
P ypicon. aneti sem.
P ynami flore mirta.
P zinzibe. piretru

Explicit quid pro quo.

Hec sunt capitula libri qui dicitur thesaurus pauperum. C. i. est prohemium libri.

· C. ii. de casu capillorum et reparatione eorum.
· C. iii. de euellendis capillis.
· C. iiii. de sanandis pustulis.
· C. v. de litargia.
· C. vi. de frenesi.
· C. vii. de tollendo dolore capitis.
· C. viii. de epilensia.
· C. ix. de passionibus oculi.
· C. x. de infirmitatibus aurium et surditate.
· C. xi. de gutta rosacea.
· C. xii. de dolore dencium et cura eorum.
· C. xiii. de sanguine fluente a naribus.
· C. xiiii. de palisi lingue.
· C. xv. de squinancia.
· C. xvi. de egritudinibus pectoris.
· C. xvii. de sincopi.
· C. xviii. de nausea et singultu.
· C. xix. de lesione pulmonis.
· C. xx. de pleuresi.
· C. xxi. de prouocando beneficio uentris.
· C. xxii. de nimio fluxu uentris.
· C. xxiii. de colica passione.
· C. xxiiii. de thenasmone.
· C. xxv. de lumbricis.
· C. xxvi. de emorroydibus.
· C. xxvii. de ficu.
· C. xxviii. de exitu ani.
· C. xxix. de opilatione epatis.
· C. xxx. de ydropisi.
· C. xxxi. de splenetica passione.
· C. xxxii. de ycticia.
· C. xxxiii. de opilatione lapidis renum et vesice.
· C. xxxiiii. de stranguiria .i. difficultate mingendi.
· C. xxxv. de pruritu virge et wlue.
· C. xxxvi. de defectu coitus.
· C. xxxvii. de suffocatione libidinis vel coitus.
· C. xxxviii. de duricia et apparatione mamillarum (?).
· C. xxxix. de prouocatione menstruorum.
· C. de nimio fluxu menstruorum. xl.
· C. xli. de egritudinibus mamillarum.
· C. xlii. de suffocatione matricis.
· C. xliii. de impedimentis conceptus.
· C. xliiii. de conceptione procuranda.
· C. xlv. de difficili partu.
· C. xlvi. de dolore post partum.
· C. xlvii. de omni gutta vel arthetica.
· C. xlviii. de omni quartana (?).
· C. xlix. de febre effimera.
· C. l. de mitigando furore in febre acutissima.
· C. li. de febre terciana.
· C. lii. de febre cottidiana.
· C. liii. de febre quartana. et est vltimum.

Signa Lepre communia:
- Diminucio sanguinis boni
- facies nigra
- Rotunditas oculorum et albedo
- Liuiditas oculorum notabilis
- coloris unguium mutacio
- fuga carnis ab unguibus ipsis
- difficilis flatus per nares
- Sompnia terribilia vel etiam egritudinum
- Ira frequens et mali mores
- Credit quibus sibi nocet
- hanelitus fetidus vel fedus
- Sudor malus
- Inflacio faciei
- Casus capillorum in palpebris
- et nodi cutis
- aspectus turpis
- vox rauca
- retractio pulpe aurium

Signa certa et propria lepre significantur:
- color fuscus et liuiditas
- albedo oculorum et rotunditas
- Sanguis arenosus et ustus
- si pungatur locus non sentit punctuam acus

.·. recipe sanguinem leprosi recentem in vas imissum et repone eum in panno mundo et mitte in aqua calide ita ut dissoluatur ibi tunc sbtilis tunsier et ... et arenositas remanebit in panno si sit leprosus si autem non non

III